ANNE ȘI SERGE GOLON

5

ANGELICA SE REVOLTĂ

VOLUMUL 2

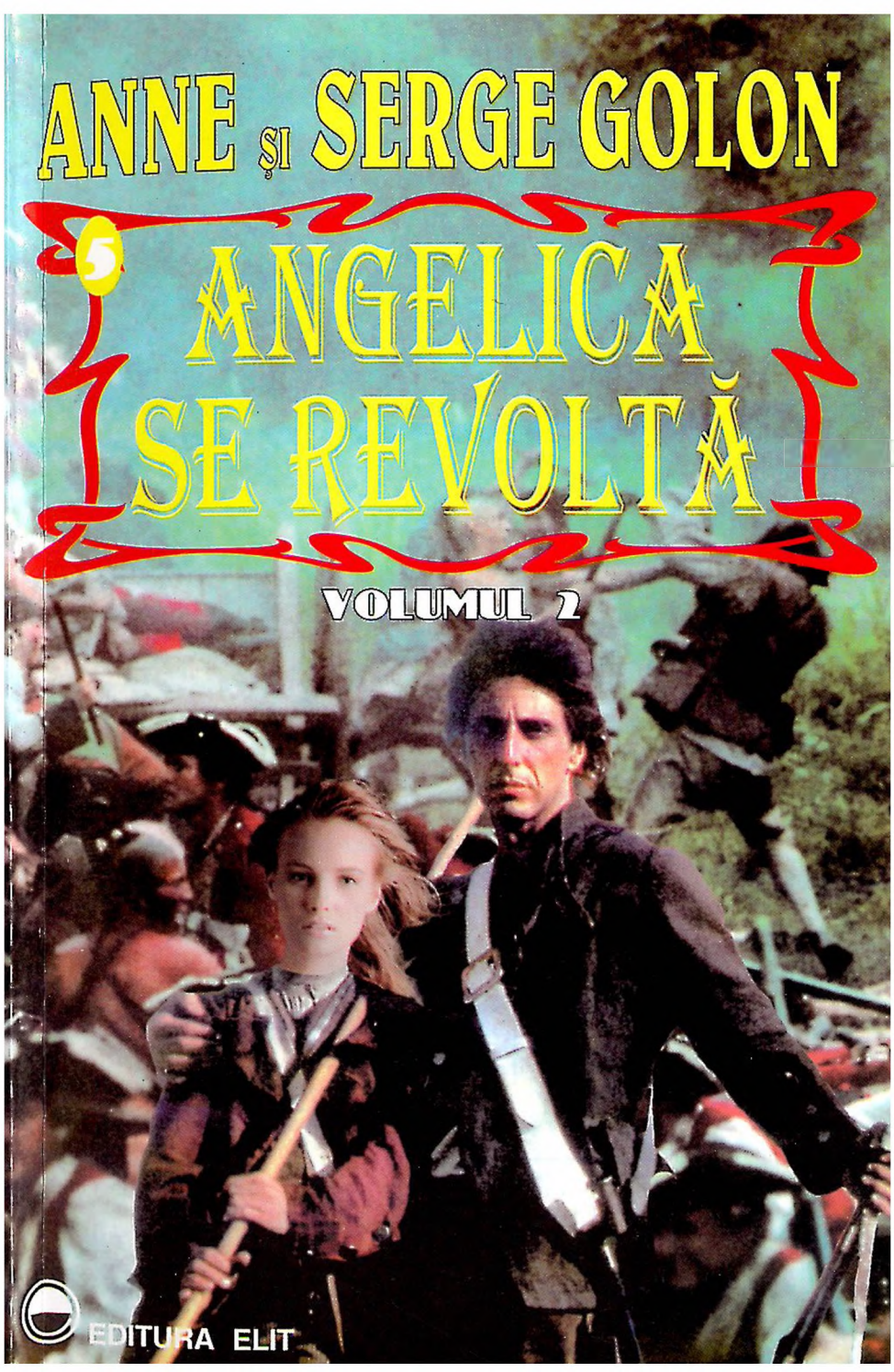

EDITURA ELIT

PARTEA A TREIA

PROTESTANȚII DIN LA ROCHELLE

1

La căderea serii, droşca lui Gabriel Berne pătrunse în La Rochelle. Cerul, de un albastru întunecos, parcă impregnat de luminozitatea zilei ce trecuse, se întindea în spatele clopotnițelor şi al întăriturilor în ruină, biete cioturi ale semețelor fortificații de odinioară, distruse din porunca lui Richelieu cu jumătate de secol în urmă.[1]

Pe la colțurile ulițelor începeau să ardă felinarele. Oraşul dădea o impresie binefăcătoare de prosperitate şi de statornicie. Nu vedeai nici beţivani care să sprijine zidurile sau să doarmă pe sub garduri, nici vagabonzi, nici oameni cu figuri înfometate şi disperate, de cerşetori nici vorbă. Toată lumea părea cu rosturile ei, oamenii arătau zdraveni, purtau veşminte simple dar curate şi trainice şi mai ales păşeau cu acel aer al omului care se ştie în siguranță, în ciuda orei târzii.

Jupân Gabriel opri în dreptul unei porți deschise.

— Aici e depozitul meu, lămuri el. E mare, capătul celălalt dă spre port. Dar mie îmi place să descarc marfa mai mult în spate, altfel prea se uită toată lumea şi nu prea-mi vine la îndemână să-şi bage alții nasul în treburile mele, să ştie ei chiar tot ce aduc eu şi ce descarc.

Mână înăuntru catârii şi cele două căruţe, dădu câteva porunci scurte oamenilor care alergaseră iute văzând că sosise stăpânul, apoi se urcă înapoi în droşcă şi îndemnă calul. Droşca porni, scuturându-se zdravăn pe caldarâmul de bolovani rotunzi, lustruiţi de atâta umblet, pe care şi calul aluneca din când în când, scoţând scântei din potcoave.

— Mahalaua asta e zisă a zidurilor, lămuri Gabriel Berne. Îi zice aşa fiindcă e chiar sub zidurile astea de le vezi... sau ce-a mai rămas din ele. Adică a rămas numai numele. Pe vremuri... povestesc bătrânii că erau înalte şi ei nu aveau nici o grijă. Acum în oraş e linişte. Dar în port nu e linişte niciodată, nici ziua nici noaptea. Ai să vezi.

Într-adevăr, după nu mult timp, tabloul se schimbă brusc. Nimeriseră într-o stradă plină de lumini şi de oameni agitaţi, o forfotă de soldaţi cu halebarde şi arcuri care păreau prinşi de treburi importante. Mai ales făcliile dădeau străzii un aspect neliniştitor.

— Asta ce-o mai fi? exclamă Gabriel Berne trăgând de hăţuri şi ridicându-se în picioare, intrigat. Arcaşi la mine acasă? Ei comedie...

Într-adevăr, agitaţia aceasta părea să se concentreze în jurul unei case albe şi înalte, cu aspect impunător, ale cărei porţi stăteau larg deschise. Gabriel Berne îndemnă caii să pornească din nou, apoi opri în dreptul porţii şi coborî, fără să pară îngrijorat.

— Vino şi dumneata, zise el întorcându-se spre Angelica. Ia-ţi fetiţa şi hai cu mine. Hai, adăugă el, văzând-o că şovăie. Nu ai nici un motiv să rămâi în stradă.

Nu avea de unde şti că noua lui slujnică avea motive din cele mai puternice să se ferească de soldaţi şi de alţi oameni ai stăpânirii şi că s-ar fi simţit mult mai bine nu numai în stradă, ci la cât mai multe străzi de acolo. Dar orice împotrivire risca să atragă atenţia asupra ei, aşa că îşi spuse că singura soluţie era să-şi urmeze stăpânul.

Dar când să intre pe poartă, soldaţii încrucişară halebardele în faţa lor.

— Uşurel, jupâne, nu te grăbi! se răsti autoritar un sergent. Nu intră nimeni. Aşa avem ordin, nici vecini, nici neamuri, nimic.

— Eu nu sunt nici vecin, nici neam, domnule sergent, rosti cu blândeţe Gabriel Berne. Sunt stăpânul casei.

— Aaaaa, păi dacă-i aşa, atunci se schimbă treaba, făcu sergentul. Poftim înăuntru.

Străbătură o curte largă şi bine pavată cu bolovani de râu ciopliţi, apoi stăpânul casei urcă o scară tot de piatră şi intră, urmat de Angelica şi de Honorine, într-un vestibul nu prea larg, cu pereţii tapisaţi cu ţesături grele, în culori închise, şi acoperiţi de tablouri. Pe consola şemineului ardea un sfeşnic cu şase braţe.

Un băietan tocmai cobora în grabă treptele scării de piatră care ducea la etaj şi, văzându-i, zise grăbit:

— Hai repede, tată! Papistaşii vor să-l ia pe unchiul cu ei şi să-l ducă la liturghie!

— Nu se poate! rosti liniştit Gabriel Berne. Are optzeci şi şase de ani şi nu poate să meargă. Cred că e o glumă.

În capul scării se ivi un bărbat înveşmântat cu multă căutare, numai în mătăsuri şi catifele, cu manşetele şi gulerul numai spumă de dantele şi cu o perucă lucrată, de bună seamă, de cei mai buni peruchieri din Paris. Începu să coboare cu eleganţă scara şi, cu câteva trepte înainte de a ajunge jos, se opri şi, mângâindu-şi distins bărbia cu degetele încărcate de inele, spuse pe un ton prietenos:

— Iată-te, în sfârşit, dragul meu Berne! Sunt foarte fericit să te văd. Crede-mă că sunt cu totul dezolat pentru faptul de a mă fi văzut silit să pun soldaţii să forţeze poarta în lipsa dumitale, dar fiind vorba de un caz cu totul excepţional...

— Domnule intendent general, zise negustorul înclinându-se în faţa elegantului senior, mă simt foarte onorat de vizita domniei voastre, dar împrejurările în care îmi faceţi această onoare mă nedumeresc. Pot cere nişte lămuriri?

— Evident, dragul meu prieten, evident, ai perfectă dreptate. Cunoşti, fără îndoială, noul decret, pe care suntem siliţi să-l aplicăm şi care spune că orice muribund aparţinând

religiei... religiei aşa-zis reformate trebuie vizitat de un preot catolic, pentru ca bietul om, în măsura în care acest lucru este posibil, să părăsească această lume eliberat de povara ereziei care îl lipseşte de putinţa mântuirii veşnice. Şi când s-a auzit prin preajmă că jupân Lazare Berne, unchiul dumitale, trage să moară, părintele Germain, un foarte zelos capucin, a crezut de datoria lui să-l anunţe pe preotul de la parohia cea mai apropiată, ca să-i dea acestui om atât de respectabil şansa curăţirii de păcate.

Măreţul senior surâse plin de amabilitate şi urmă, fără să pară a lua în seamă chipul posomorât al stăpânului casei:

— Părintele a sosit împreună cu un ţârcovnic dar femeile din casa dumitale... ah, femeile, dragul meu prieten, femeile, mereu imprevizibile! Femeile din casa dumitale i-au primit într-un mod foarte puţin prietenos, aşa că aceşti vrednici creştini nu şi-au putut împlini datoria, aşa cum se cuvine... Şi, prin urmare, cunoscând prietenia şi aleasa preţuire pe care le nutresc faţă de dumneata, m-au chemat ca să mai calmez spiritele. Şi mă pot felicita, fiindcă sărmanul dumitale unchi, înainte de a-şi da obştescul sfârşit...

— Înseamnă că a murit? îl întrerupse Gabriel Berne.

— Nu mai are mult, dragul meu, suspină seniorul. Şi cum îţi spuneam, unchiul dumitale, în pragul trecerii în nefiinţă, a fost în sfârşit luminat de puterea divină şi a cerut să i se dea sfânta împărtăşanie.

În clipa aceea răsună un ţipăt ascuţit şi o fată se năpusti pe scări în jos, iute ca o furtună.

— Nuuu! Nu se poate una ca asta! ţipa ea ca din gură de şarpe. Nu în casa strămoşilor noştri!

Intendentul general o înşfăcă el însuşi de după gât, ţinând-o strâns şi astupându-i gura cu palma lui plină de inele, dar în clipa următoare sări ca ars şi îşi trase repede mâna.

— Ah, m-a muşcat, ticăloasa mică! exclamă el, abia reuşind să-şi învingă o vizibilă senzaţie de scârbă.

Sus începuse să se işte vânzoleală şi o voce piţigăiată de femeie bătrână ţipă cu furie:

— Afară de aici! Huuuoooo! Afară, boaitelor!

Servitorii casei alergau în toate părțile, tulburați. Numai Gabriel Berne rămânea nepăsător în fața acestei furtuni.

Intendentul general se duse la o fereastră și o deschise, aplecându-se puțin în afară și făcând un semn. În clipa următoare pe ușile dinspre curte năvăliră soldații, bocănind cu cizmele lor grele pe dalele de gresie cenușie din hol. Asta păru să-i potolească numaidecât pe toți ai casei, care tăcură ca prin farmec, iar Gabriel Berne, fără un cuvânt, o luă pe scară în sus, urmat de Angelica.

În fața unei uși erau adunați mai mulți dintre ai casei, care se dădură la o parte în fața nou-veniților, să-i lase să treacă, așa că Angelica se strecură și ea înăuntru. Era o încăpere destul de largă, mobilată fără zorzoane. În pat, pe pernele mari și bogate, se vedea un cap descărnat, al unui bătrân care își dăduse duhul sau, în orice caz, nici mult nu mai avea.

— Fiii mei, răsună o voce autoritară, v-am adus harul Mântuitorului nostru Iisus Christos!

Vorbise preotul parohiei, care se îndrepta spre cei ce intraseră.

Cuvintele lui părură să aibă un efect la care nimeni nu s-ar fi așteptat.

Bătrânul deschise dintr-o dată ochii, aruncând în jur o privire surprinzător de limpede și de vioaie pentru un muribund, și chiar ridică puțin capul de pe pernă.

— Nu cred că ești dumneata în stare de una ca asta, rosti el slab dar destul de desluşit.

Preotul rămase consternat.

— Nu se poate! exclamă el. Adineauri ai acceptat!

— Eu? Ce să accept? Că nu-mi aduc aminte.

— Cum ce? Ai spus «da», mișcarea buzelor dumitale nu putea fi interpretată altfel!

— Ași! Mi-era sete[2], atâta tot. Păi crezi dumneata, omule, că de-aia pe vremea asediului[3] am mâncat eu piele de hamuri fiartă și supă de ciulini, ca să primesc acuma, după cincizeci de ani, zeama aia a dumitale?

— Nu huli, prietene! făcu preotul, îngrozit de-a binelea. Asta e sfânta împărtășanie, e trupul și sângele Mântuitorului Iisus! Asta e cel mai sfânt lucru care...

— E cel mai sfânt rahat, aia e! O poşircă nenorocită de vin, în care ai pus nişte fărâme de pâine, aia e! Crezi că am uitat că din douăzeci şi opt de mii de suflete, câte erau în La Rochelle pe vremea aceea, au mai rămas în viaţă doar trei mii? Şi că ceilalţi au murit de foame, tocmai fiindcă nu voiau să bea pişălăul ăla scârbos de-i zici dumneata împărtăşanie?

— Iartă-l, Doamne, pentru vorbele lui! gemu preotul.

— Vorbe or fi, nu zic, dar n-ai să mă faci dumneata să mi le întorc pe dos. Şi pe Dumnezeu lasă-l, că are el şi alte treburi pe cap...

— Eşti în pragul morţii, omule, şi măcar în asemenea momente solemne s-ar cuveni...

— Ete scârţ! Ce moarte visezi?

Şi bătrânul strigă spre servitori cu o voce slabă şi cam gâjâită, dar încă vioaie:

— Voi n-auziţi că mi-e sete? Ia faceţi-vă încoace cu un pahar din vinişorul ăla adus alaltăieri de la Borderies!

Ai casei izbucniră în râs. Unchiul înviase din morţi, parcă numai ca să le facă în necaz fătarnicilor de popi!

Preotul, rănit până în adâncul sufletului de întorsătura asta neaşteptată, cerea în zadar să se facă linişte. Misiunea lui sacră era de a-i întoarce pe ereticii aceştia de pe drumul pierzaniei, cu orice preţ. Chiar cu preţul temniţei, ca să le treacă pofta de a mai lua în deşert cele sfinte, fiindcă exista un paragraf special pentru aceia care, prin atitudinea şi prin cuvintele lor, incitau la scandal şi dezordine.

În clipa aceea Angelica simţi un miros puternic care nu avea nici o legătură cu aprinsa dispută pe teme canonice şi istorice care începuse aici şi care era cu atât mai îmbietor: o aromă de sos de roşii care îi aduse aminte că nu mâncase mai nimic toată ziua iar Honorine trebuia să fie şi ea moartă de foame. Se strecură aşadar printre cei de faţă, fără s-o bage nimeni în seamă, şi ieşi pe coridor, luând-o pe scări în jos, fiindcă îşi spunea că acolo trebuia să fie bucătăria.

Era o încăpere largă şi bine încălzită, sclipind de curăţenie, lucruri care o făcură să se simtă dintr-o dată bine aici. O aşeză pe Honorine pe un scaun de lemn de lângă soba

mare, cu o plită uriaşă, şi ridică la nimereală capacul unei oale. Înăuntru fierbea o tocană de napi care răspândi numaidecât un miros puternic de mâncare arsă. Slujnicele de la bucătărie, furate de evenimentele de sus, uitaseră mâncarea pe foc. Încă nu apucase să se afume şi Angelica înşfăcă o lingură de lemn, mestecă de câteva ori cu putere, ca să dezlipească bucăţile prinse de fundul oalei, apoi luă la iuţeală de pe masa de lângă sobă o cană cu apă, o turnă în oală şi continuă cu mestecatul până când amestecul deveni omogen. Doar era slujnică în casa lui jupân Gabriel Berne şi asta intra în atribuţiile ei, mai ales că nici o bucătăreasă nu părea prea grăbită să vină să vadă de cratiţele de pe sobă. Discuţia de sus părea să se fi încins, se auzeau acum când strigăte supărate, când râsete, aşa că ea luă la rând oalele şi tingirile, mestecând în toate şi mai adăugând apă unde i se părea că e nevoie.

Găsi un castronel şi-i puse fetiţei câteva linguri de tocană, să se răcească, apoi îşi zise că gâlceava de sus parcă se mai potolise şi în curând ai casei aveau să se aşeze toţi la masă. Poate că s-ar fi cuvenit să-şi ia treaba în serios şi să pună ea masa, numai că nu cunoştea obiceiurile din casa asta, în primul rând dacă stăpânii mâncau la un loc cu servitorii, cum ştia că se întâmplă în multe case burgheze, mai ales la protestanţi, care îşi făceau un punct de onoare din a arăta că se consideră toţi egali în faţa lui Dumnezeu. Afară de asta, nu ştia câte guri erau în casă şi, din moment de pe sobă se gătiseră mai multe feluri de mâncare, însemna că existau şi preferinţe diferite. Trebuia să mai aştepte.

Honorine devenise foarte nerăbdătoare, aşa că începu să-i dea să mănânce din tocana care se mai răcorise. Gânduri de toate felurile o cuprinseseră şi o făceau să se simtă mai puţin bine decât atunci când intrase aici. Impresia aceea de siguranţă şi stabilitate pe care i-o dăduse La Rochelle când ajunsese aici se spulberase. Soldaţii regelui erau şi aici stăpâni şi aplicau decretele regale cu toată străşnicia, chiar dacă ofiţerii lor se purtau cu maniere din cele mai alese. Asta nu putea înşela pe nimeni.

O casă protestantă nu era refugiul ideal pentru una ca ea, dar negustorul acesta se purtase ca un om de toată isprava. Părea să nu aibă nici o bănuială în legătură cu identitatea ei. Şi, la urma urmei, cui i-ar fi dat prin minte s-o caute tocmai aici, printre slujnicele din casa unui negustor protestant? O marchiză du Plessis-Belliere căutată de oamenii regelui era aici mai la adăpost decât oriunde.

— Femeia asta e slujnica dumitale? auzi deodată o voce autoritară în spatele ei, în dreptul uşii bucătăriei.

Simţi că îngheaţă şi se feri să se întoarcă. Mai bine era să se facă a nu fi auzit. O lăsă pe Honorine, care abia apucase să guste din mâncare, căută din priviri şi văzu o uşă scundă, care nu putea fi decât de la cămară. O deschise şi într-adevăr, văzu rafturi lungi, lucrate din scândură groasă de stejar, cu tot felul de alimente rânduite frumos în pungi şi în cutii, cele mai multe cu etichete pe ele. Nu era greu de înţeles că jupân Gabriel Berne era om gospodăros în toate şi îi plăcea ca în casa lui toate să meargă strună.

— Da, domnule intendent regal, veni răspunsul stăpânului casei. E slujnică în casă la mine.

— E protestantă?

— Da.

— Şi copilul? Adică da, al ei trebuie să fie, altfel n-are cum. Şi e făcut din flori, fără îndoială. În cazul ăsta, trebuie crescut în religia catolică. E botezat?

Angelica nu se întorcea, prefăcându-se foarte prinsă de aranjatul unor mere pe poliţele din cămară. Inima îi bătea să-i spargă pieptul şi se temea ca intendentul regal să nu aibă cumva curiozitatea s-o vadă la faţă. Nu avea de unde s-o cunoască, dar ar fi putut avea bănuieli.

— Domnule intendent regal, mărturisesc că nu ştiu nimic. Femeia asta e nouă la mine în casă, azi am adus-o, de la Sables, n-am avut când s-o întreb de toate astea, dar vă făgăduiesc că am s-o întreb şi o să am grijă ca legea să fie respectată fără greş.

— Şi... mai am o întrebare, jupâne Berne. Fata dumitale, zgâtia aia mică, cea care m-a muşcat de mână adineauri... cum o cheamă?

— Séverine? De ea vorbiți?

— Aha! Séverine, care va să zică. Și câți ani are?

— Doisprezece.

— O! Dar e numai bine! Știi că decretul dă voie fetelor protestante care au împlinit doisprezece ani să aleagă religia în care vor să trăiască mai departe.

— Judecând după cele întâmplate adineauri, domnule de Bardagne, aș zice că fata mea a și ales, rosti cu voce slabă Gabriel Berne.

— Prietene, se auzi vocea intendentului regal, îmi pare groaznic de rău că nu reușesc să mă fac înțeles, deși cred că am vorbit destul de clar...

Vocea lui căpătase un ton uscat și suna a avertisment.

— ...și când văd că dumneata iei totul cu atâta ușurătate, crede-mă că regret profund. Încerc să-ți sugerez ce e bine să faci, iar dumneata îmi răspunzi cam din vârful buzelor, ca și cum ai vrea să-mi dai a înțelege că nu pui nici un preț pe cuvintele mele. Și totuși să știi că nu vorbesc numai ca să mă aflu în treabă. Iar prietenia care mă leagă de persoana domniei tale și aleasa stimă pe care ți-o port mă obligă să insist, fiindcă pe urmă te rog să mă crezi că aș avea mari remușcări la gândul că n-am făcut tot ce se putea face ca să te previn... Nu pot să-ți dau decât un singur sfat: leapădă-te de erezia dumitale și treci la catolicism. E un sfat, repet. Un simplu sfat. Mai mult de atât nu-ți pot spune dar sper din tot sufletul să mă crezi și să mă înțelegi. Și să-mi urmezi sfatul înainte de a fi prea târziu. În felul acesta și dumneata și familia dumitale ați fi la adăpost de multe nenorociri care altfel ar putea să vă cadă pe cap. Și chiar au să vă cadă, prietene Berne! Au să vă cadă și eu n-o să am cum să vă fiu de vreun ajutor. Așa că ascultă ce-ți spun eu, până nu e prea târziu...

Angelica s-ar fi simțit mult mai bine dacă domnul intendent general de Bardagne și-ar fi adus aminte că mai are și alte treburi și ar fi plecat de acolo să-și vadă de ele. Se săturase să tot așeze și să potrivească merele acelea și să îndrepte întruna cutiile și lădițele cu legume și, afară se asta, își spunea că atâta migală ar fi putut stârni bănuielile unui oaspete atât de curios, dacă acesta ar fi văzut-o.

În sfârşit, vocile celor doi părură să se depărteze. Peste câteva clipe se auzi uşa mare de la intrare şi numaidecât se porni bocănitul puternic al cizmelor soldaţilor care plecau şi ei. Din curte se auzea acum tropot de copite, semn că vizita oamenilor stăpânirii se încheiase, şi într-adevăr, după câteva clipe ai casei intrară în bucătărie şi începură să se aşeze în jurul mesei mari din mijloc. Bătrâna care mai înainte ţipase atât de furioasă la preoţii catolici şi-i făcuse boaite, huiduindu-i şi invitându-i atât de energic afară, se repezi năucită la oalele şi cratiţele de pe sobă, de care uitase cu desăvârşire, şi scoase un suspin de uşurare văzând că nu se făcuseră sfarog, cum ar fi fost de aşteptat.

— Dumneata ai mestecat în ele? făcu ea încântată spre Angelica. Să trăieşti, să-ţi dea Dumnezeu sănătate, că eu uitasem de-a binelea că am mâncarea pe foc. Că dacă ne-am pomenit cu ticăloşii ăia pe capul nostru... Dacă nu erai dumneata, apoi ştiu că aveam ce auzi. Phiiii! Chiar că mă făcea jupânul cu ou şi cu oţet.

Angelica se familiariză repede cu cei din jurul mesei. Pe slujnica cea bătrână, care uitase oalele pe foc, o chema Rebecca. Domnul care apăruse nu se ştie de unde şi fusese poftit cu toată cinstea în fruntea mesei se vădi a fi paştor şi înţelese că se numea Beaucaire. Acesta se ridică în picioare şi rosti o scurtă rugăciune prin care chema binecuvântarea lui Dumnezeu asupra acelei cine simple şi asupra credincioşilor adunaţi cu smerenie în jurul ei.

Angelica, simţindu-se străină, rămăsese lângă colţul sobei, dar stăpânul casei o chemă cu blândeţe:

— Doamnă Angelica, vino şi dumneata şi stai la masă cu noi. Servitorii noştri au făcut parte totdeauna din familia noastră. Şi suntem la fel de bucuroşi şi de fetiţa dumitale, s-o avem printre noi. Nevinovăţia copiilor aduce milostivirea Stăpânului Ceresc asupra unei case. O să trebuiască să facem rost de un scaun pentru micuţă, unul potrivit pentru ea, pe care să poată sta bine. Poate îl găsim pe undeva pe cel vechi.

Unul din băieţi, pe care Angelica avea să afle că-l chema Martial, se ridică de la masă şi se întoarse după câteva clipe cu

un scaun înalt, lucrat anume pentru copiii mici, care se pare că în familia lui Gabriel Berne veniseră unul după altul la vremea lor şi ocupaseră pe rând scaunul acesta, rămas acum fără întrebuinţare. Micuţa Honorine parcă ar fi fost aşteptată să ocupe un loc rămas liber la masa aceasta. Şi, de cum se văzu instalată, aruncă asupra comesenilor o privire liniştită, de om mare, care se simte exact la locul ce i se cuvine.

Angelica rămase pe gânduri. La lumina gălbuie a lumânărilor, Honorine privea cu atenţie figurile celor adunaţi în jurul mesei, fără să pară că le studiază, nici că încearcă să se obişnuiască cu ele, ci că le domină. Avea un aer indiscutabil de stăpână, o demnitate fără nimic forţat. O mică regină domnind asupra micului ei regat. Iar supuşii ei erau cei de la masă, cu chipuri ce răsăreau, în lumina palidă a lumânărilor, deasupra gulerelor lor albe, fără fir de dantelă dar sclipind de curăţenie, cum obişnuiau să poarte toţi protestanţii.

Mesenii băgaseră şi ei de seamă că erau priviţi şi ochii lor se întorceau amuzaţi spre copilul cu aer de om mare. Bonetele albe ale femeilor se mişcau încoace şi încolo, ca nişte păsări fâlfâind încet din aripi. Bărbaţii zâmbeau cu înţelegere iar pastorul Beaucaire o privea gânditor. Honorine îl reperă şi îi trimise un zâmbet luminos ca o dimineaţă de primăvară, încercând să spună şi câteva cuvinte din care nimeni nu înţelese nimic, dar toţi deduseră că trebuie să fi fost pline de bunăvoinţă. Alegerea făcută de copilul acesta, care în nevinovăţia lui îşi îndreptase drăgălăşenia spre personajul cel mai respectat din încăpere, încântă pe toată lumea.

— Doamne, că frumos mai e copilul ăsta! exclamă un băieţandru dinspre capătul celălalt al mesei.

Era Abigael, fiica pastorului.

— E fată, preciză Séverine, fiica lui Gabriel Berne. Şi e dulce ca o bucăţică de zahăr candel.

— Are părul ca arama! exclamă Martial, băiatul care îi adusese scaunul.

— Chiar că-ţi vine s-o mănânci! zise bătrâna Rebecca.

Zâmbeau toţi, fermecaţi, bucurându-se de chipul acesta atât de frumos apărut dintr-o dată printre ei, în timp ce Honorine,

liniştită şi surâzătoare, continua să-l privească pe pastorul Beaucaire cu acelaşi aer în care se amestecau admiraţia şi curiozitatea. Pastorul păru foarte flatat de atenţia pe care i-o acorda copilul şi ceru ca acesta să fie servit primul.

— Copiii sunt regi printre noi. Mântuitorul îi iubea şi a spus: «Lăsaţi copiii să vină la mine!»

Le spuse apoi parabola cu copilul pe care Iisus îl dusese în mijlocul oamenilor care se certau, spunându-le: «Dacă nu veţi fi asemeni pruncului acestuia, nu veţi putea pătrunde în împărăţia cerurilor!»

Toate feţele deveniseră grave şi oamenii ascultau pătrunşi de respect faţă de cuvântul Bibliei.

— Tată, zise Séverine când pastorul termină, ce ai fi făcut dacă preotul, adineauri, l-ar fi silit pe unchiul să primească împărtăşania? Te-ai gândit?

— Nimeni nu poate fi silit să primească împărtăşania turnându-i-o pe gât, fata mea. Chiar şi papistaşii consideră asta un sacrilegiu şi recunosc şi ei că o asemenea împărtăşanie nu are nici o valoare în faţa lui Dumnezeu.

— Bine, nu are valoare, asta ştim, dar eu te întrebam ce ai fi făcut dumneata dacă ei, totuşi, i-o turnau cu de-a sila pe gât. Ce făceai? Îi omorai?

Fata avea ochi negri, arzători, care păreau doi tăciuni pe faţa albă, spălăcită, care părea şi mai palidă din cauza bonetei albe ca zăpada şi îi dădea un aer bătrânicios.

— Când cineva întrebuinţează forţa, fata mea... începu jupân Berne, cam nesigur pe el. Când cineva, în asemenea împrejurări ajunge să recurgă la forţă...

— A, m-am lămurit, făcu dezamăgită fata. I-ai fi lăsat să facă ce vor. Adică să ne dezonoreze casa.

— Astea nu sunt lucruri pe care să le judece copiii! strigă pe neaşteptate jupân Berne, dintr-o dată furios, cu o voce tunătoare care îi îngheţă pe toţi.

Părea un om din cei mai paşnici cu putinţă şi oricine îl privea ar fi zis că e blajin şi dedat plăcerilor simple ale vieţii. Şi totuşi, afară de privirea blândă şi prietenoasă a ochilor lui albaştri şi de pântecele care începea să-i iasă puţintel în afară,

omul acesta era cât se poate de departe de o asemenea definiție simplistă.

Angelica era nedumerită. Izbucnirea asta de furie ar fi fost ultimul lucru la care să se aştepte din partea stăpânului casei dar abia mai târziu avea să înțeleagă că oamenii din La Rochelle ascund sub aparența lor placidă, de negustori iscusiți şi harnici, nişte inimi de gheață. Deocamdată se mărgini să-şi spună că uitase cam prea repede îndemânarea şi forța cu care Gabriel Berne mânuia bâta grea în lupta cu contrabandiştii şi că, mai ales, nu luase în seamă setea cu care izbea din răsputeri, împreună cu tovarăşii săi, sfărâmând la nimereală ciolane şi țeste. Poate că era croit din aceeaşi stofă care, în alte împrejurări, l-ar fi făcut să se aşeze la masă în fața unui platou încărcat cu ortolani fripți şi numai întâmplarea făcuse ca omul acesta să aibă acum pe masă bucate din cele mai simple, drese cu mujdei de usturoi, aşa cum nu se ruşinase să mănânce nici bunul rege Henric, care fusese atâta timp oaspete al cetății La Rochelle, înainte de a pleca să asculte liturghia la Paris.[4]

Când cina se încheie, toată familia trecu într-o altă încăpere să citească din Biblie, iar Angelica rămase singură cu slujnica cea bătrână, Rebecca, şi cu Honorine. Se simțea tristă, deşi n-ar fi putut spune de ce.

— Nu ştiu dacă ceilalți s-au săturat, zise ea, dar fetița mea n-a mâncat destul. E învățată să mai rămână şi nemâncată, dar numai în anumite situații. Dar altfel, chiar şi în fundul pădurii mânca mai bine decât în casa asta, care îmi pare totuşi îndestulată. Oare foametea şi mizeria din Poitou s-au întins până aici?

— Ce vrei să spui? răspunse bătrâna, stupefiată. Cum mai vine şi asta? Păi noi, aici, în La Rochelle, suntem oraşul al mai bogat din toată Franța, chit că ne speteşte cu birurile de ne căpiază. Eu am apucat asediul şi țin bine minte, că eram femeie în toată firea, şi ştii cum era la noi atunci? Dădeai cu tunul după o bucată de legumă sau după o coajă de pâine şi nu găseai. Acuma geme oraşul de bogăție, ia să te duci numai să vezi magaziile din port, tot ce-ți poftește inima, mărfuri de toate soiurile, de mâncare nici nu mai vorbesc, că e berechet, fălci să

ai şi dinţi, nu ca mine, că grânarele-s pline toate, pivniţele doldora de butii de vin, rachiuri peste rachiuri, să tot bei până nu mai poţi... ce foamete să fie la noi? Doamne apără şi păzeşte!

Angelica se simţea încurcată. Ar fi preferat să nu fi venit vorba despre asta, dar acum nu mai avea încotro.

— Uite, n-aş vrea să crezi că mă ţin cu nasul pe sus sau că fac pe mofturoasa, dar până să veniţi toţi am dat cu lingura prin oalele de pe plită şi am zis că în casa asta oamenilor le place să mănânce mult. Era mâncare multă, dar când am văzut câte guri sunt la masă mi-am dat seama că nu ajunge nici pe o măsea. Dacă zici că în La Rochelle e atâta bogăţie, de ce mâncaţi aşa, pe sponci?

— Ehehei, făcu înveselită bătrâna Rebecca, fără să se supere, se vede că nu eşti de pe aici. Păi... de când cu asediul ne-am învăţat aşa, să tăiem păstaia în câte cinci-şase porţii şi să numărăm câte guri vin la un cartof de-l punem în oală. Să-l fi văzut pe taică-su lu' jupân Gabriel al nostru, ăla da om! Niciodată nu făcea mofturi la mâncare, că nu-i place sau că nu s-a săturat. Aşa ceva la el nu se pomenea. Puteai să-i pui în farfurie şi pietre şi el le mânca, nu zicea nimic. Numai la vin, acolo se schimba treaba, să nu-i fi dat vin prost că era în stare să dărâme casa. Vin de Charente, atât, şi numai vechi de zece ani pe puţin, numai d-ăsta bea, altfel o dată numa' ce-l vedeai că dă de-a azvârlita cu cana sau cu paharul sau cu ce avea şi răcnea de se zgâlţâiau pereţii, cică ce-mi dai mie pişălău' ăsta de măgar, d-ăsta să-i dai lu' tac-tu să-l bea, nu mie! Şi acuma e beciul plin de butii, adăugă ea bătând cu sabotul greu în lespezile de gresie cenuşie de jos. Că stăpânul de-acuma, jupân Gabriel, nu prea se omoară cu vinul. Şi cu rachiul nici atât.

Tot vorbind, bătrâna se apucase să spele vasele, într-un castron mare cu apă fierbinte. Angelica o privea fără să facă nimic şi îşi spunea că nu e o slujnică bună, să stea aşa, cu braţele cruciş, şi să se uite la alţii cum fac treabă. Dar îi era foame, mâncarea primită la masă abia îi deschisese pofta cum se cuvine. Afară de asta, se simţea obosită şi parcă prinsă de un tremur, ca şi cum ar fi fost răcită. Arsura de pe umăr o ustura din ce în ce mai rău, începuse să supureze şi simţea ceva vâscos

prelingându-i-se pe sub rochie. Fiecare mişcare îi dădea dureri ascuţite şi o făcea să-şi aducă aminte de clipa aceea infamantă, de spaima prin care trecuse şi de durerea crâncenă a fierului roşu lipit de carnea ei...

O luă în braţe pe Honorine, care rămăsese cuminte ca totdeauna. Niciodată nu făcea gălăgie ca să capete ceva. Când era mică de tot plângea seara, la culcare, dacă nu-i dădea o ferigă să se joace cu ea. Pe urmă uitase şi era în stare să stea câte o zi întreagă nemâncată, fără un scâncet. Acum era limpede că nu se săturase dar nu zicea nimic. Când era în braţele mamei ei, asta îi ajungea. Poate era făcută din aceeaşi plămadă ca protestanţii aceştia, care se mulţumeau cu neînchipuit de puţin ca să trăiască şi se lipseau nepăsători de toate bunătăţile pământului. Adineauri fuseseră toţi nespus de încântaţi de zâmbetul copilului ei...

Apoi tresări. «Bată-te Dumnezeu, pe tine şi pe copilul ăla al tău blestemat de-l tragi după tine...» Aşa îi strigase femeia aceea la care trăsese înainte de a-i vedea spânzuraţi pe ultimii ei tovarăşi, cei mai credincioşi... Copil blestemat!... De ce? Cine o blestemase pe Honorine? «Că numa' din cauza voastră toate belelele şi pacostile au căzut pe capul meu», ţipase isterică nefericita aceea, care era sigură că de la ea, de la Angelica, i se trăgeau toate nenorocirile. Bărbatul ucis, fata răpită de soldaţi... «Bată-te Dumnezeu!» Oare chiar era blestemată? Aducea nenorocirea în casele sub acoperişul cărora era primită? Mai trebuia să mai rămână aici? Sau să plece? Şi dacă trebuia să plece, atunci încotro să se îndrepte? Unde ar fi găsit un adăpost?

— Uite colea, făcu bătrâna Rebecca punând o strachină mare pe colţul mesei. Uite lapte bătut pentru aia mică şi să mănânci şi dumneata, că aş zice că nu te-ai săturat. Uite şi pâine, mănâncă pe săturate, că nu zice nimeni nimic...

— Păi... mă gândesc că poate jupân Gabriel... dădu să zică Angelica.

— Vezi-ţi de treabă, nu mai vorbi prostii de-astea! Ce, crezi că suntem păgâni? Aşa suntem noi învăţaţi, să mâncăm puţin, că o burtă prea tare ghiftuită te moleşeşte la treabă şi te împinge la rele, dar dacă vedem pe careva că nu s-a săturat,

apoi nu-l putem lăsa să rabde de foame. Mai ales un copil. Păi nu? Şi după ce se satură asta mică, urmă ea, o culci şi te culci şi dumneata, uite colo, în patul ăla de după dulap. Încăpeţi amândouă şi încă cinci ca de-alde voi.

Într-un colţ mai retras al bucătăriei, ascuns după un dulap imens, era un pat înalt, ca paturile din casele ţărăneşti, şi acoperit cu velinţe groase.

— Şi dumneata unde dormi? întrebă Angelica.

— Ei, eu am salteaua mea, dincolo, lângă prăvălie. Dorm acolo ca să mai trag cu urechea, să nu ne trezim cu hoţii în prăvălie, că intră şi fac curat peste noapte.

Honorine mâncase acum pe săturate şi Angelica o culcă în patul mare, la perete, dar ei nu-i venea să se culce. Veni iar lângă vatră, unde bătrâna nu plecase, şi se aşeză cu aerul că ar vrea să mai stea la taclale. N-ar fi putut spune de ce, dar numai gândul de a dormi în casa asta o înspăimânta. De o mie de ori mai bine i-ar fi părut ca bătrâna să stea cu ea până dimineaţă, să trăncănească amândouă despre verzi şi uscate, mai ales că simţea că de la bătrâna asta ar fi putut afla o mulţime de lucruri folositoare.

Între timp, Rebecca scormonea cu vătraiul cioturile aprinse şi jăraticul din sobă, apoi cercetă o oală de pe plită, în care apa începuse să clocotească, şi puse alături o tingire cu ulei, să se încingă.

— Ia stai colea jos, zise ea arătând spre un scăunel de lângă sobă, că mai avem niţică treabă. Bag mâna în foc că nu te-ai săturat. Şi nici eu, de ce să mint, n-aş zice că m-am ghiftuit prea din cale afară. Aşa că ia să pârlim noi niţeluş un crab şi să mai prindem puteri, să-l stropim cu un vinişor negru de Saint-Martin...

Aici Rebecca miji ochii, pofticioasă.

— ... o licoare de te scoală din morţi, urmă ea, sănătate curată şi mai multe nu... gros de rămâne pe pahar...

Şi bătrâna se duse într-o odaie mică de alături, unde se afla un bazin cu apă, şi pescui din el cu plasa un crab enorm, cum Angelica nu mai văzuse vreodată. Îl aruncă încă viu în oala de pe plită şi crabul se făcu numaidecât trandafiriu, apoi

roşu. Bătrâna îl lăsă puţin, apoi îl trase afară, îl ţinu puţin să se scurgă, apoi îl puse în tingirea pregătită din timp, care începu numaidecât să sfârâie.

— Asta o ştiu de la bunică-mea, Dumnezeu s-o ierte. Lumea p-aici nu ştie decât de crabi fierţi, racii la fel, tot fierţi îi face, dar dacă nu-i prăjeşti n-au nici un gust. Adică au ei şi dacă-i laşi doar fierţi, dar nu e mare brânză de capul lor, adăugă ea întorcând întruna crabul în tigaie. Trebuie lăsaţi numai puţin la fiert, după aia îi prăjeşti în ulei, da' dacă în uleiul ăla nu pui şi un strop de grăsime de peşte şi câteva boabe de ghimber, s-a zis, iese o porcărie de n-o mai mănâncă nici câinii, mai bine îi fierbi şi gata, cum îi face toată lumea, măcar că e mai mare păcatul. Şi grăsimea aia de peşte trebuie să fie nici prea multă, nici prea puţină, aici e toată filozofia, ori iese ceva de te lingi uite-aşa pe deşte, ori nu e bună nici de aruncat. Şi nici prea mult la prăjit nu trebuie să-l laşi. Ia să vezi ce bunătate.

Scoase crabul pe un fund lat de lemn şi, cu o lovitură scurtă şi precisă de satâr, îl desfăcu în două jumătăţi tăiate cu o precizie cum Angelica nu mai văzuse.

— Ia de colea, fato, şi ai grijă să nu laşi decât carapacea. Într-un crab tot ce nu e carapace trebuie mâncat, altfel e păcat de Dumnezeu să laşi aşa o bunătate...

Tot vorbind, scosese din deschizătura de jos a unui dulap un urcior mare şi de bună seamă plin, judecând după efortul depus ca să-l aducă şi să-l ridice pe masă.

— Ei, acum ia să trăim şi noi bine, că rău am tot dus-o o viaţă, zise ea. Aşa avea bunică-mea o vorbă, când punea ceva bun pe masă. Cică ia să mai trăim noi o ţârâ şi bine, că rău am tot trăit. Şi să nu vorbesc cu păcat, mereu venea vorba de zicea aşa. Ehei, ce vremuri...

Şi bătrâna înfuleca lacom bunătatea aceea, părând mirată că Angelica nu se năpustea înfometată asupra mesei.

— Ia gustă din vinişorul ăsta, zise ea, merge straşnic cu crabul prăjit.

Dar mirosul acela ciudat era departe de a o stârni pe Angelica să mănânce. Mirosea a mare şi a prăjit, o combinaţie cum nu mai gustase niciodată, nici măcar pe Mediterana, unde

nu avusese parte de crabi prăjiţi în combinaţia asta savantă. Şi amintirile o potopiră deodată, stârnindu-i nostalgia ţinuturilor depărtate pe unde călătorise. Insulele greceşti... Creta... Levantul...

Bău cam în silă o înghiţitură de vin, spunându-şi că nu merge după laptele bătut de mai înainte, apoi ciuguli puţin din jumătatea de crab din faţa ei. Nu avea gust rău.

Bătrâna se opri dintr-o dată din mestecat şi ciuli urechea.

— Ia auzi!

— Ce e? făcu interesată Angelica. Hoţii?

— Nu. Dar vine ceva furtună. Auzi vântul!

Rămase aşa câteva clipe, apoi începu din nou să mănânce, liniştită. În casă nu se auzea nici o mişcare. După cină, toţi se adunaseră să citească din Biblie şi să cânte psalmii, apoi se duseseră la culcare. Numai stăpânul casei se retrăsese într-o odăiţă unde îşi ţinea registrele şi se afundase în coloanele de cifre ale afacerilor din ultimele săptămâni, iar bătrânul unchi bolnav rămânea în starea aceea a lui, nici treaz nici dormind, în odaia luminată de o lampă mică cu ulei.

În bucătărie era cald, focul pâlpâia slab în sobă şi Angelica găsea că gustul crabului nu era chiar de lepădat. În schimb vinul era îngrozitor, era tare, gros şi cu o aromă insuportabilă de flori puternic mirositoare, parcă trandafiri, parcă busuioc... Se scuturâ cu scârbă şi nu mai bău.

— Bag seamă că nu eşti de prin partea locului, zise bătrâna terminând de ronţăit ultimele fărâme. Aş zice că vii de departe, nu?

— Da. Din Poitou, răspunse Angelica, simţind în clipa următoare că se învârteşte odaia cu ea.

Ce prostie făcuse! Cine o pusese să-şi dea drumul la gură aşa, din senin? Dumnezeule, uite cum îşi tăia singură craca de sub picioare!

— Ehei, din Poitou! exclamă bătrâna. Multe nenorociri s-au mai întâmplat şi pe acolo, am auzit. Prăpădul de pe lume. Ia spune-mi şi mie cum a fost, adăugă ea cu ochii scăpărând de curiozitate.

Dar Angelica rămânea tăcută.

— Mda, continuă tot ea, bag seamă că ai văzut atâtea că nici să le spui nu mai ai curaj. S-au mai văzut lucruri din astea, brutarul de lângă noi are două verişoare care s-au cam scrântit din pricina nenorocirilor câte le-au căzut pe cap, ca să nu mai zic de o femeie dintr-un sat mai dincolo, Vernon, una care tot aşa, s-a cam tulburat la minte. Acuma nu mai te uita aşa la mine, că am zis şi eu o vorbă, n-am dat cu parul. Şi mănâncă mai cu inimă, să prinzi puteri. Lasă, că trec toate, ia să vezi. Că la început fiecare zice că nenorocire mai mare ca a lui nu s-a mai pomenit, numai că după aia vede că altul păţeşte una şi mai lată ca el. Adică până la urmă vine tot la vorba aia: ferească Dumnezeu de mai rău! Înţeleaptă vorbă! Război, foamete, asedii, cum să mai poţi trăi când se întâmplă astea? Cum să nu treci prin toate nenorocirile? Că toate astea pentru oameni sunt făcute, nu pentru mai ştiu eu ce. Cum să scapi, să te fofilezi cumva să nu te nimerească şi pe tine? N-ai cum. «Când ai învăţat călăria, s-a mântuit cu fetia», aşa avea bunică-mea o vorbă, adică de ce-ţi e scris nu scapi. Şi nici nu le poţi avea pe toate. Eu am apucat asediul, ţi-am mai spus, şi trei copii aveam. Toţi trei mi-au murit de foame. Am să-ţi povestesc eu când oi avea timp odată...

«Da, îşi spuse Angelica, şi mie mi-au murit copiii, dar eu am rămas fără doi conţi de Toulouse şi un marchiz du Plessis-Bellière... dar mai are vreo importanţă?»

Faţa boţită a bătrânei părea să iradieze o veselie nelalocul ei. Chiar şi când vorbea de lucrurile cele mai dureroase, ochii îi sclipeau jucăuşi, înfundaţi între cutele adânci ale pielii ei zbârcite.

— Eu, zise Angelica posomorâtă, mi-am ţinut în braţe băiatul cu beregata tăiată.

Şi simţi cum un fior rece o străbate prin tot trupul.

— Da, te înţeleg. Şi îţi cred, că ştiu ce înseamnă asta. Când îţi moare un copil, parcă te trezeşti pe altă lume. Nu mai eşti ca toţi oamenii. Eu, ţi-am spus, trei am îngropat, trei, nu unul, pe vremea asediului... Da, am apucat bine asediul, aveam douăzeci şi cinci de ani, eram măritată şi făcusem trei copii, ăl mare avea şapte ani. Ăsta mi-a murit primul, eu credeam că

doarme şi zic foarte bine, lasă-l să doarmă, abia nu mai cere de mâncare... că n-aveam ce să le dau, săracii de ei! Mai pe seară, dacă am văzut că el nimic, nici vorbă să se scoale, am simţit aşa, ca un cuţit prin inimă, cum ar veni... Şi cum mă apropiam de pat, parcă începeam să înţeleg... Era rece. Murise de cu dimineaţă. Murise de foame. Ţi-am mai spus, războaiele, asediile, astea toate nu-s făcute ca să ne umple de bucurii.

— Dar de ce n-aţi încercat să ieşiţi din oraş? zise Angelica revoltată de atâta inerţie. Chiar nu se putea?

— Unde să ieşi? Că dădeai peste soldaţii lui Richelieu, uite aşa înconjuraseră cetatea din toate părţile. Şi pe urmă nu era după mine, să hotărăsc eu dacă cetatea se dă bătută sau nu. Tot timpul nu auzeai decât că vin englezii, vin englezii. La asta le era gândul la toţi, că vin englezii şi ne scapă ei. Şi de ce să zic, la început veneau cu corăbiile, ne aduceau mâncare şi praf de puşcă, tot ce ne trebuia, şi degeaba ne înconjurase Richelieu pe uscat, că englezilor puţin le păsa de el. Dar a ţinut şi asta cât a ţinut, că pe urmă Richelieu a pus să se facă digul ăla, şi a mai pus şi tunuri pe el, de-i lua pe englezi la ghiulele de cum apăreau. Vedeam de sus, de pe ziduri, cum venea o corabie englezească şi au lăsat-o nenorociţii de catolici să se apropie puţin, parcă numa' ca să ne facă pe noi să ne doară mai rău, şi când au pornit o dată tunurile... Praful s-a ales de ea. Şi când vedeam cum se scufundă corabia aia, că aşa auzeam, că era plină cu făină şi cu de-ale gurii pentru noi... se rupea inima la toată lumea aia de pe ziduri, că la toţi le ghiorăia maţele de foame şi începuse să li se ducă ochii în fundul capului! Pe urmă altă corabie a pătit la fel, după aia iar... Şi pas să mai vină englezii, când au înţeles ce se întâmpla cu corăbiile lor de nu se mai întorceau, atunci n-au mai trimis nici una. Şi uite-aşa, să te ţii foame şi nenorociri pe capul nostru... Soldaţii cădeau jos de foame pe metereze şi începeau să moară. Omul meu era şi el soldat, în garda cetăţenească, se ducea mereu la datorie, măcar că de la o vreme abia mai putea să-şi ducă halebarda. Era şi grea, e drept. Se rezema de zid ca să nu cadă. Şi într-o seară când nu s-a mai întors, am înţeles. Adormise uite-aşa, somnul dreptilor. Ai răbdat vreodată de foame cu săptămânile? Cu

lunile? Să nu pui nimic în gură? Nu pot să-ți spun ce simți și nici tu nu poți înțelege dacă n-ai trecut prin așa ceva. E ca și cum te-ai apuca să povestești unui bărbat cum e când naști și el să priceapă. Și când foamea nu se mai isprăvește o dată! Cauți în toate părțile, scormonești pe peste tot, prin casă, prin curte, după câte o piatră, pe sub treptele scării, cauți pe pereți, doar-doar o fi ceva de mâncare uitat acolo... Ai mâncat piele fiartă? Ajunsese pielea de ham și de cizme mai scumpă ca aurul. De șobolani, pisici, câini, nu mai vorbesc, că nu mai rămăseseră nici de leac. Un negustor flamand avea un depozit de pielărie și om s-a făcut atunci, a vândut marfa pe bani grei, de șase sute de ori mai mult decât făcea. Se făcea din pielea aia o fiertură groasă, venea ca un fel de piftie. Am făcut și eu rost de puțină fiertură de-aia pentru ăia doi copii care îmi mai rămăseseră. Și știi ce era cel mai groaznic? Că nu știam când are să sfârșească asta și dacă are să sfârșească vreodată. Nu se întâmpla nimic. În fiecare zi tot foamea aia, doar că era mai rea Nu vedeai pe stradă decât morți. Numai piele și os toți, nu mai aveau pic de carne pe ei. Și alții, pe jumătate morți și ei, îi târau să-i ducă să-i îngroape. Mi-aduc aminte cum unul își luase nevasta pe umăr ca pe un sac, dar era ușoară ca un fulg, că dacă îi puneai omului ăluia un sac pe el, venea grămadă. Abia se mai ținea pe picioare. Sau într-o zi, tot așa, un om și o femeie... le muriseră doi copii, amândoi o dată, și îi duceau în brațe uite-așa, ca la botez. Vai de sufletele noastre!

— Și cum, chiar nu puteați să vă strecurați în vreun fel din oraș? Măcar noaptea? Să faceți rost de puțină mâncare?

— Nu. Dincolo de întărituri așteptau soldații lui Richelieu, erau lanț, nici noaptea nu puteai trece printre ei, că n-aveai pe unde. Au mai încercat câte unii, la început, dar toți au căzut în mâinile soldaților. Pe bărbați îi spânzurau, pe femei le siluiau... pe copii... Dumnezeu mai știe. Și pe urmă mai e o treabă: unele lucruri nu poți să le faci. Bunăoară atunci, când cu asediul, nu știu de ce, dar simțeam că nu pot să plec din oraș. Ori muream și eu la un loc cu toată lumea, ori scăpam cumva, cum o vrea Dumnezeu, dar să plec... asta nu. Uite, îmi aduc aminte ca acuma: vedeam de pe ziduri cum ieșiseră pârgarii

noştri afară, pe câmp, în faţa porţilor, unde aştepta regele Ludovic al XIII-lea[5], şi pârgarii au îngenuncheat în faţa lui şi i-au întins o pernă cu cheile cetăţii pe ea. Îmi mai trăia numai copilul cel mic... toată lumea striga: «La porţi! La porţi! Vin căruţele! A venit regele şi ne-a adus pâine!» Nu mai ştiu cum m-am dat jos de acolo şi ziceam că alergam şi eu spre porţi... dar ştii ce se întâmpla? Nu alergam. Nimeni nu alerga. Ne târam toţi. Ni se părea nouă că alergam, dar abia ne târam. Parcă eram nişte umbre de ne ţineam de ziduri... Mă uitam la băiatul meu, numai ochii mai rămăseseră din el, îl ţineam în braţe şi era uşor ca un pai, nici nu simţeam vreo greutate. Şi-mi ziceam: gata acuma şi cu credinţa şi cu toate, pârgarii s-au supus regelui... fie, dar măcar îmi mai rămâne un copil. Intră regele în oraş şi ne iartă că ne-am împotrivit, ne aduce pâine. Bine barem că asta se întâmplă la timp pentru copilul meu. Să scape măcar el cu zile. Domnul fie binecuvântat, că dacă mai ţinea câteva zile rămâneam şi fără ăsta. Aşa ziceam eu în sinea mea, cu mintea asta de muiere proastă. Ei, şi ştii ce s-a întâmplat?

— Nu, şopti Angelica privind-o îngrozită, deşi de la vremea asediului trecuse atâta amar de vreme.

— Eeee... oftă lung bătrâna Rebecca. Da' de ce nu bei? tresări ea. Ţi se încălzeşte vinul şi e păcat de el. Un vinişor ca ăsta e sănătate curată... Şi cum îţi spuneam, la porţi erau soldaţii cu căruţele de pâine caldă, copseseră toată noaptea în cuptoarele lor... şi era un miros că numai mirosul ăla te scotea din minţi. Aveau ordin să se poarte frumos cu noi. Ba unii chiar aveau lacrimi în ochi când ne vedeau aşa prăpădiţi... numai umbrele mai rămăseseră din noi. Oameni şi ei, dacă stai să te gândeşti. Catolici, dar tot oameni, nu? Mi-au dat şi mie o pâine, am rupt-o în două şi i-am dat băiatului jumătate, am început să mănânc şi eu... Mânca, săracul, cuminte în braţele mele, ţinea codrul de pâine ca o veveriţă şi ciugulea, abia avea putere să muşte, măcar că era moale, moale, atunci scoasă din cuptor, aburea. Şi simt o dată cum se zbate puţin în braţele mele, slab de tot... şi gata. Asta a fost. A murit fiindcă a mâncat prea mult. Ce era să fac? L-am îngropat şi pe el ca şi pe primii doi şi gata.

Bătrâna tăcu câteva clipe privind în gol, apoi urmă:

— Cred că te întrebi ce am făcut după aia. Ce s-a ales de mine. Îți zici că trebuie să fi înnebunit, că din așa ceva nimeni nu mai poate ieși sănătos la cap. Eheeei, fato, să știi de la mine un lucru: viața e ca un păianjen. Înțelegi? Orice e să pățești, orice nenorocire e să-ți cadă pe cap, firele rupte se înnoadă la loc, mai repede decât ai crede. Și nu le poți împiedica să se înnoade. Ca un păianjen, taman ca un păianjen.

Râcâi puțin cu vârful cuțitului carapacea crabului, în speranța că va mai găsi ceva resturi care să-i fi scăpat.

— Uite, la început mă ținea pe picioare gândul că gata, s-a zis cu foametea. Vedeam cu ochii mei mâncarea și asta parcă mă mai ajuta să uit. Nu știu cum s-o fi întâmplat, îmi zic că ceva nebuneală era în capul meu de judecam așa, dar vorba e că asta gândeam. Pe urmă mă uitam și vedeam marea. Știi ce se întâmpla? Începuseră cu dărâmatul întăriturilor cetății. Auzeam târnăcoapele izbind tot timpul și parcă se surpa ceva în mine, dar când mă uitam și vedeam marea parcă mă mai linișteam. Pe asta nu mai putea Richelieu s-o dărâme, nici s-o ia cu el, nici nimica, oricât ar fi fost el de Richelieu. Mă crezi sau, eu așa gândeam. Îmi dau și eu seama că e ciudat rău, dar n-am ce face. Și pe urmă... pe urmă mi-am găsit și un bărbat. Un catolic, un papistaș. Ca să vezi ce înseamnă soarta omului! Da' e drept că mă iubea. Și erau la papistași în La Rochelle cu grămada, nu știu cum se făcuse, că parcă răsăriseră ca ciupercile după ploaie. Am zis că hai să mă iau cu ăsta, să am și eu un căpătâi. Ce era să fac eu, o femeie singură! Numai că trebuia să mă convertesc. Asta chiar că nu-mi venea la socoteală, dar zi-mi ce era să fac! Hai, zic, că nu s-o întoarce pământul pe dos pentru atâta lucru, ți-am spus că mă iubea și de ce să zic, îmi plăcea și mie, că era bărbat frumos și vrednic, cu ăsta, ziceam eu, am să pot ține casă. Era de fel din Saint-Malo, acolo avea părinții și ceva moștenire, s-a dus să vândă tot, ca să vină să se așeze aici. S-a dus și dus a fost. Că a plecat cu o corabie și i-a prins furtuna taman când să intre în port, la Saint-Malo. Așa a fost scris, pesemne. Și eram și grea în patru luni. Am făcut alt băiat, ăsta măcar mi-a trăit. Și trebuia să trăiesc și eu, nu? Și

uite-mă acuma, femeie bătrână, văduvă de două ori, cum ar veni, am rămas în credinţa părinţilor mei, că nu m-am mai convertit, nu mai aveam la ce... Şi am un fecior, acum e om în toată firea. Să ştii de la mine că acolo e puterea femeii, în copii. Femeia fără copii nu face nici cât o ceapă degerată. Că ajungi să dai socoteală la scaunul ceresc şi atunci te întrebi şi tu: la ce ai trăit pe lume dacă nu ţi-ai făcut datoria?

Casa lui Gabriel Berne se afla aproape de întăriturile cetăţii, de care o despărţea numai o ulicioară îngustă. Un băiat mai sprinten ar fi putut sări, de la una din ferestrele de sus, pe creasta pe care cândva soldaţii de pază îşi făceau rondul. În partea aceasta zidul rămăsese în picioare pe o porţiune destul de lungă, Richelieu mai lăsase ici şi colo câte o frântură, ca amintire umilitoare pentru *parpaioţi*[6]. Rebecca îi lămuri noii slujnice că ea una îi ştie bine pe paznicii de acum, fiindcă cel mai adesea lucrează la fereastră şi trage mereu cu ochii afară. De altminteri ar fi fost foarte greu să-i scape ceva, fiindcă prindea imediat de veste când se întâmpla cel mai neînsemnat lucru. Când venea o corabie în port, Rebecca afla numaidecât de unde vine, dacă era o corabie de război sau una de negoţ, ce încărcătură are, pentru ce depozite aduce marfa, dacă a avut furtuni pe drum, dacă e vorba să cumpere ceva mărfuri de aici, din La Rochelle, şi ce anume sau care sunt preţurile la care se desface marfa adusă. Şi toate astea fără să iasă din casă. Paznicii de la Turnul Farului trimiteau semnale anume şi bătrâna învăţase să le tâlcuiască fără greş, ştiind dacă era o corabie din Olanda, din Flandra, din Spania, din Anglia sau din America, dacă aducea sare sau mirodenii, metale sau lemn scump, pietre preţioase, indigo sau marmură pentru palatele care se ridicau pe peste tot în Franţa.

De îndată ce zărea o pânză la orizont, paznicul de la far dădea semnal din trâmbiţă şi clopotul de bronz al portului bătea într-un fel anume. Cei de pe corabie erau obligaţi să dea semne despre ei, de unde veneau, ce căutau aici, dacă aduceau marfă sau veneau să cumpere, iar paznicul de la far sufla în trâmbiţa lui după cum primea veşti din larg. Toată suflarea portului era în picioare, negustorii, armatorii, hamalii, vameşii şi toţi

conţopiştii aveau câte ceva de făcut. Şi în portul bogatei cetăţi La Rochelle nu era zi să nu intre câte o corabie sau două, câteodată şi mai multe, revărsând pe chei bogăţie de mărfuri de pe toată faţa pământului. Pe vremuri paznicul şedea pe platforma din vârful turnului Saint-Nicolas, dar acesta fusese dărâmat şi nu mai vedeai din el decât nişte rămăşiţe jalnice, aşa că acum, de patruzeci de ani încoace, onoarea asta revenea Turnului Farului.

Jupân Gabriel Berne trăgea aşadar, din aşezarea casei lui, un netăgăduit folos. Iar de pe urma bătrânei Rebecca iarăşi câştiga mult, fiindcă el ştia înaintea altora tot ce trebuia să ştie pentru negoţul lui şi avea mai mult timp decât alţii să-şi facă socotelile şi să se hotărască.

Era noapte târzie. Rebecca închise fereastra, după ce studiase cu atenţie, ca în fiecare seară, mersul corăbiilor după semnalele paznicului din vârful turnului. Lucrurile nu stăteau prea bine, fiindcă marea era agitată şi vasele stăteau la adăpost, în aşteptarea liniştii. Vântul bătea cu putere şi Angelica, stând şi ea puţin cu Rebecca la fereastră, fără să priceapă nimic din tabloul acesta nou pentru ea, îşi trecu limba peste buze şi le simţi sărate.

Honorine se trezise şi ea dar rămânea cuminte în pat, fără să facă gălăgie. Se ridicase în capul oaselor, cu buclele arămii revărsate peste umerii mici şi goi, ca de păpuşă, părând o miniatură a unei sirene. Ochii ei păreau gânditori şi Angelica îşi aduse aminte dintr-o dată de tâlcuirea Mélusinei, că fetiţa purta semnul lui Neptun.

Băiatul cel mai mic al lui Gabriel Berne stătea pe o treaptă a scării care ducea la etaj şi fără îndoială că ascultase cu nesaţ tot ce vorbiseră cele două femei, mai ales povestea despre asediu.

— Băiatul ăsta, şopti bătrâna spre Angelica văzându-l, băiatul ăsta e cel mai mic, ultimul. Mă-sa a murit din facere, vai de ea, săraca. De-aia taică-su nu prea îl iubeşte. Şi nici ceilalţi din casă. Acuma... drept e, nu zic că e vina lui, că doar n-a vrut el s-o omoare, dar de!...

Şi se apucă să trebăluiască, mormăind:

— Apoi... orfani care se chinuie, mame care plâng... cam aşa stau lucrurile. Şi uite-aşa se duce viaţa, vai de noi şi de noi. Curg lacrimi de colo până colo şi asta n-are să se oprească prea repede, ascultă-mă pe mine, că ştiu ce vorbesc. Doar sunt trecută prin atâtea.

Şi pata albă a bonetei ei se pierdu în întunericul casei.

— Ar fi bine să te duci la culcare, zise cu blândeţe Angelica întorcându-se spre băiatul rămas pe treptele scării. S-a făcut târziu şi la ora asta copiii dorm.

Acesta se ridică docil şi Angelica îşi spuse că era învăţat să se supună fără crâcnire, ca toţi copiii lipsiţi de răsfăţuri. Faţa lui avea un aer suferind şi îi curgea nasul, iar părul aspru şi zbârlit, care se vedea cât de colo că nu prea făcuse cunoştinţă cu pieptenele şi cu peria, desăvârşea tabloul unui copil care n-o duce deloc bine.

— Cum te cheamă? îl întrebă ea.

Băiatul nu răspunse şi începu să urce scara, parcă lipindu-se de perete, având în înfăţişare ceva de animal încolţit. Când înţelese, după sunetul paşilor lui, că ajunsese la etaj, Angelica îşi dădu seama că nu avea nici o lumină şi urcă scara cu paşi iuţi.

— Micuţule, stai puţin, că prea e întuneric. Nu se vede nimic, să nu cazi!

Îl prinse de mână, o mână mică şi slabă, şi asta îi stârni dintr-o dată amintiri vechi şi uitate, ale unor gesturi gingaşe pe care nu le mai avusese de mult timp.

Dar băiatul punea pasul foarte sigur şi se orienta cu o precizie care pe ea o depăşea. Mai curând el o călăuzea pe ea. Într-un cap al coridorului băiatul o luă în sus pe altă o scară, una în formă de melc, foarte strânsă, pe care Angelica punea piciorul pe bâjbâite, ţinându-se bine de balustradă, să nu se prăbuşească la vale dacă păşeşte greşit. Era un întuneric să-ţi dai singur cu degetele în ochi şi abia când dădură de o ferestruică mică, sus, prin care pătrundea ceva din lumina de afară, abia atunci reuşi Angelica să desluşească ceva în jurul ei. Se aflau în pod, unde se deslușea într-un ungher ceva ce putea să aducă a pat, mai curând o înjghebare ce contrazicea total trăinicia

lucrurilor din casa lui Gabriel Berne. Afară era nor şi lumina care pătrundea prin ferestruica lată cât palma era cu totul neîndestulătoare, aşa că Angelica pipăi pe întuneric salteaua, o grămadă de paie adunate într-o traistă trântită pe scândurile acelea şi atâta tot.

Mirosul de paie putrede spunea şi el ce mai era de spus despre dragostea pe care ai casei i-o arătau băiatului. Luna se arătă puţin şi pătrunse prin ferestruică timp de numai câteva clipe, dar destul cât să se vadă că pe salteaua asta era aşternut un cearşaf de pânză groasă, care poate fusese cândva alb, dar acum nu avea deloc putere să strălucească în întuneric, ca orice albitură cât de cât curată. Nicăieri nu se vedea vreo sobă şi iarna, îşi zise Angelica, podul ăsta trebuie să fi fost curată gheţărie.

— Aici dormi? întrebă ea, tot sperând că băiatul avea s-o contrazică, spunând că asta era un adăpost de-al lui temporar, sau un capriciu, sau că poate era pedepsit pentru cine ştie ce boroboaţă.

Dar băiatul încuviinţă din cap, privind-o de data asta cu un fel de curiozitate avidă, ca şi cum nu i-ar fi venit a crede că prezenţa ei aici, în podul acesta pustiu, era lucru aievea. Lumina slabă a lunii, atât cât se putea strecura prin geamul de sus, îl făcea să arate de-a dreptul livid, ca un strigoi venit să rătăcească prin îngrămădeala asta de lucruri de tot felul, cufere mari, vechituri, dulapuri şi piese mărunte de mobilier, de care nu mai era nevoie jos, în casă.

Chiar în faţa patului se afla o oglindă uriaşă, cojită, în care cu siguranţă că nu se vedea mai nimic nici măcar ziua, la lumina soarelui.

— Şi îţi place aici? continuă ea cu întrebările. Nu-ţi e frig în podul ăsta? Sau frică?

Băiatul nu răspunse. În clipa aceea se auzi un foşnet undeva în apropiere şi Angelica îşi zise: «Şoareci, precis. Sau poate chiar şobolani.»

Se uită cu atenţie la el şi îi surprinse privirea temătoare, care se îndrepta spre ea parcă în căutare de ajutor.

Începu să-l dezbrace, să-l pregătească de culcare. Umerii

slabi ai băiatului păreau de-a dreptul ascuţiţi sub palmele ei care se mişcau cu îndemânare descheindu-i nasturii şi desfăcând nodurile şireturilor groase ale tunicii ponosite. Trupul lui slăbănog îi aducea aminte de trupul uscăţiv al lui Florimond din anii copilăriei lui, deşi Florimond, aşa uscat cum era, era plin de vână. Buzele strânse parcă erau buzele lui Cantor, care vorbea atât de puţin dar cânta întruna când nu-l auzea nimeni. Iar privirea lui tristă avea ceva din privirea lui Charles-Henri, în clipele când se uita la ea, cu dorinţa nemărturisită de a fi luat în braţe şi mângâiat...

Băiatul părea foarte mirat că se apucase cineva să-l ajute să se dezbrace. De bună seamă că nu era învăţat cu asemenea răsfăţuri şi mai tot timpul părea că vrea să se dezbrace singur. Îşi aşeză grijuliu hainele pe un scăunel, îndoindu-le cu multă luare aminte. Angelica începuse să se obişnuiască acum cu întunericul şi deslușea destul de bine silueta lui albă, incredibil de subţire şi de plăpândă.

«Copilul ăsta e mort de foame», îşi zise ea.

Şi, fără să-şi dea seama prea bine ce face, îl luă în braţe şi îl strânse la piept, simţind cum din ochi îi izbucnesc şiroaie de lacrimi fierbinţi. Întotdeauna fusese o mamă neglijentă, îşi spunea ea. Îşi apărase copiii şi avusese grijă să nu sufere de foame şi de frig, e drept, dar de asta era în stare orice animal. Dar încântarea de a-şi strânge copiii la piept şi de a-i mângâia, de a-şi umple sufletul cu priveliştea chipurilor lor fericite, de a trăi ceea ce trăiau şi ei, de aşa ceva ea nu avusese parte. Nu ştiuse să se bucure de aceste fericiri ale oricărei mame. Rădăcinile care o legau de ei nu le simţise decât atunci când acestea fuseseră smulse cu cruzime şi o umpluseră de dureri crâncene. Rănile din sufletul ei rămăseseră deschise şi sângerau, săpând necontenit în ea durerea stârnită de gândul bucuriilor de care ar fi putut avea parte şi nu ştiuse să-şi umple sufletul de ele.

Uneori îşi cuprindea capul în palme şi bâiguia în neştire, la nesfârşit: «Copiii mei... copiii mei... copiii mei...» Copiii ei veniseră prea devreme. De multe ori se simţise stânjenită de ei. S-ar fi mişcat cu mult mai multă uşurinţă şi îndemânare dacă n-ar fi fost copiii. O sileau să-şi lase lupta cu propriul ei

destin ca să se ocupe de ei. Nu era coaptă pentru gingaşele desfătări ale maternităţii.

Şi atunci înţelese, umilită, că ea avusese copii înainte de a fi cu adevărat mamă.

Îl aşează în pat pe băiatul cel slab, numai piele şi os, îl mângâie pe faţă şi îi zâmbi, pentru ca lacrimile din ochii ei să nu-l sperie. Apoi într-un avânt spontan, se lăsă spre el şi-l sărută aşa cum ar fi trebuit să-i sărute pe Florimond, pe Cantor, pe Charles-Henri...

Ieşi pe bâjbâite şi coborî scările cu atenţie să nu pună piciorul greşit şi să cadă.

Ajunsă în bucătărie, se încredinţă că Honorine dormea netulburată, apoi se dezbrăcă şi începu să-şi pieptene părul, cu mişcări lungi, dezmierdătoare.

Acum nu mai voia să plece de aici. Casa de lângă întărituri era prea plină de viaţă şi făgăduia s-o ocrotească.

2

A doua zi de dimineaţă, Anna, care părea să fie o personalitate importantă în casa lui Gabriel Berne, judecând după consideraţia pe care i-o arăta toată lumea, veni la Angelica şi, fără nici o introducere, îi puse în mână o Biblie uriaşă legată în piele neagră.

— Am băgat de seamă, fata mea, că aseară nu ai fost lângă noi la cântarea psalmilor şi la rugăciuni. Fără îndoială că încercările prin care ai trecut, în loc să te întărească în credinţa dumitale, au lăsat-o să lâncezească. Iată aici Cartea Sfântă, în care orice femeie credincioasă poate găsi spiritul supunerii, al fidelităţii şi al devotamentului care se cer din partea fiecăruia dintre noi.

Rămasă singură, Angelica învârti de câteva ori în mâini cartea uriaşă şi grea, fără să ştie ce trebuia să facă, apoi plecă să-l caute pe jupân Gabriel, care la ora aceea de bună seamă că se afla în prăvălie.

Ca să ajungă acolo traversă curtea largă, pietruită gospodăreşte, şi ajunse la magazii, mai degrabă nişte beciuri nu prea adânci, unde, în câteva săli largi, cu ziduri groase, se aflau mărfurile cele mai importante cu care făcea negoţ Gabriel Berne. Vinuri de Charente şi rachiuri de prune şi de mere, învechite în butoaie groase de stejar şi tari ca focul, cu aroma puternică a fructelor preschimbată în izul îmbătător de licoare aleasă, care îl făceau pe stăpânul casei furnizor foarte căutat de case de comerţ englezeşti şi olandeze. Prin partea locului mulţi negustori de rachiuri obişnuiau să falsifice marfa asta de preţ ţinând-o un an sau doi în butoaie de lemn de dud, care o făceau să capete culoarea gălbuie şi uleioasă a rachiului cu adevărat vechi, aşa că la Londra sau la Amsterdam mulţi se pomeneau cu măruntaiele arse, cu tremurături şi cu slăbiciuni în mădulare sau cu bărbăţia dusă din rachiurile astea blestemate aduse din Franţa şi blestemau făţărnicia şi răutatea francezilor. Dar Gabriel Berne îşi ţinea licorile numai în butoaie de stejar, lucrate cum trebuie, şi cine cumpăra de la el ştia că ia marfă cinstită la preţ cinstit, aşa că mulţi negustori englezi şi olandezi, ba chiar şi din îndepărtata Norvegie, cunoşteau drumul depozitului lui din La Rochelle iar clienţii lor nu se îmbolnăveau nici de măruntaie, nici de ochi, nici de nimic, ci puteau depune mărturie că rachiul franţuzesc e sănătate curată iar vinişorul de Charente adus din La Rochelle te ţine zdravăn şi îţi dă puteri în toate privinţele.

Când apăru Angelica în prag, un englez roşcovan, care părea căpitan de corabie, tocmai se despărţea de stăpânul casei, plescăind din limbă, desigur spre a împrospăta puţin aroma unei degustări care îl umpluse de delicii, fiindcă mirosea a rachiu şi privirile lui lucitoare spuneau şi ele acelaşi lucru.

Englezul păşi foarte băţos, atent să nu se clatine pe picioare dar având totuşi grijă să-şi scoată pălăria spălăcită în faţa femeii care tocmai intrase şi exprimându-şi, într-o amestecătură de cuvinte franţuzeşti şi englezeşti dar cu maniere alese, de *gentleman*, întreaga sa consideraţie pentru «*the charming wife of maître Gabriel*»[7]. Acesta, abia ridicându-şi privirile din registrul cu socoteli, răspunse scurt:

— *Not my wife. Servant.*[8]

Englezul scoase o exclamație plină de încântare și salută din nou, de data asta parcă de-a dreptul fericit, și plecă întorcându-și mereu privirile înapoi și hlizindu-se la Angelica până când fu nevoit să dea colțul și n-o mai văzu.

Angelica nu știa englezește, așa că nu putuse urmări scurtul dialog și nici nu înțelesese ceva, măcar din cuvintele englezului. Dar asta n-o interesa prea mult. Acum mai important era pentru ea era să clarifice niște lucruri care țineau de situația ei.

— Jupâne Gabriel, făcu ea adunându-și tot curajul, trebuie să lămurim ceva care nu a fost bine înțeles. Poate că ar fi trebuit să-ți spun mai dinainte. Eu nu sunt de religie reformată, cum am impresia că credeți toți. Sunt... sunt catolică.

Negustorul tresări și o privi pe deasupra ochelarilor, cu un aer foarte contrariat.

— Catolică? strigă el. Bine, dar atunci de ce ai lăsat să te însemneze cu floarea de crin? Ai fi putut spune că ești catolică și ai fi fost cruțată de supliciul acela îngrozitor. Legea spune clar: orice femeie de religie reformată, bagă bine de seamă, *reformată*, înțelegi?... Orice femeie de religie reformată care se face vinovată de un delict oarecare, nu contează dacă e mare sau mic, va fi înfierată cu floarea de crin și biciuită până la sânge. Am găsit la Sables un judecător foarte de treabă, de-ai noștri, reformat, și el a fost de acord să te scutească de bici. Atâta, fiindcă nici să te ierte de tot nu se putea, doar făcuseși parte din banda tâlharilor acelora de drumul mare. Ah, chiar, știi ce s-a întâmplat cu ei? Trei au fost spânzurați și ceilalți osândiți la galere.

— Acum aud, zise Angelica. Bieții de ei!

— Parcă nu ești chiar așa mișcată cum m-aș fi așteptat, zise Gabriel Berne. Mă gândesc că de, orișicât, erau tovarășii dumitale...

— Abia dacă știam cum îi cheamă. Îi cunoșteam de puțin timp, nu făceam parte din banda lor. Eu eram acolo cu alte treburi.

Uluit, Gabriel Berne făcu un gest larg, care aruncă o picătură mare de cerneală din vârful penei de gâscă pe registrul deschis.

— Nemaipomenit! exclamă el, cu ochii larg deschişi. De ce n-ai spus din timp, biata de tine!...

Băgă de seamă pata de cerneală şi presără repede nisip, apoi şterse cu grijă vârful penei.

— Acuma e de o mie de ori mai rău. O protestantă poate fi înfierată numai pentru simplul fapt că o obrăznicătură de soldat a ciupit-o de fund iar ea i-a tras o palmă şi l-a scuipat. Delictul rămâne delict. Dar o catolică nu e înfierată decât pentru crime din cele mai grave: crime, prostituţie, spargeri, vrăjitorii... Dacă te descoperă justiţia, s-ar putea să te bage la temniţă sau să te trimită în Canada, la muncă silnică şi la făcut copii. Acolo e lipsă mare de femei. De ce Dumnezeu n-ai spus de la început? Acuma nu mai aveai pe umăr semnul acela infamant, care n-are să se mai şteargă în vecii vecilor!

Dar deodată tresări, o privi lung şi atent, apoi zise cu voce înceată, să nu audă nimeni din preajmă:

— Sau poate, doamnă Angelica... poate nu-ţi vine la socoteală să ţi se pună prea multe întrebări?

Cuvintele lui n-o găsiră nepregătită. Îl privi drept în ochi şi rosti cu fermitate:

— Aşa e, jupâne Gabriel. Nu-mi vine deloc la socoteală. Şi dacă n-am spus de la început că sunt catolică e fiindcă nici nu mi-a trecut prin cap atunci că asta ar avea vreo importanţă. În clipele acelea nu mă gândeam decât la fetiţa mea. O credeam în păduricea de pe ţărm şi mă gândeam dacă o mai fi în viaţă. Nici măcar nu ştiam cât timp trecuse de când o lăsasem acolo şi nu aveam de unde şti că dumneata te duseseşi s-o iei şi s-o duci la han. Şi că e în siguranţă. Oamenii aceia m-au înşfăcat şi m-au ars cu fierul roşu fără să mă întrebe cineva ceva. Nici măcar cum mă cheamă şi de ce mă amestecasem cu contrabandiştii, ce căutam cu ei în pădure. Acum e prea târziu. Nu se mai poate face nimic, sunt însemnată pe viaţă. Dar asta, jupâne Gabriel, n-o ştii decât dumneata, aşa că dacă n-ai să mă trădezi...

Gabriel Berne tuşi să-şi dreagă vocea şi zise:

— Uite, doamnă Angelica, cred că se cuvine să lămurim de la bun început nişte lucruri. Fiindcă socotelile bune păstrează

prieteniile bune. Te-am primit în casa mea şi asta înseamnă că mi-am asumat anumite obligaţii, printre care şi pe aceea de a te ocroti. Aşa că, atâta timp cât te afli sub acoperişul meu, nimeni nu are să-ţi facă nimic. Aşa e legea ospitalităţii, cum o ştim din bătrâni. Prin urmare, nu ai a te teme de nici un rău, mai ales din partea mea.

— Chiar aşa, catolică? Înseamnă că nu mă alungi?

— Doamne fereşte! De ce să te alung?

— Uite... eu sunt hotărâtă să fac tot ce-mi stă în puteri ca să nu-ţi înşel încrederea... dar... Uite, am să-ţi spun imediat despre ce e vorba... şi sper să înţelegi...

Gabriel Berne o privi cu un ochi scrutător.

— Cred că-mi dau seama ce vrei să-mi spui, bombăni el cam indispus. Că nu vrei să te converteşti la religia noastră. Mă rog, treaba dumitale, doamnă Angelica, dar chiar aşa, catolică, nimeni nu te poate împiedica să citeşti Biblia. E cartea de căpătâi a tuturor creştinilor, nu numai a noastră, a protestanţilor. Deschide-o în fiecare zi, n-are importanţă la ce pagină, şi citeşte câte puţin de acolo. De fiecare dată ai să afli răspuns la lucruri pe care le cauţi de mult timp şi nu le găseşti. Cititul Bibliei are să-ţi aducă aminte de un tărâm uitat şi are să-ţi întărească inima.

Un soare blând, soarele Sudului, scălda curtea în razele lui şi parcă înfăşura într-o lumină molcomă palmierul din mijloc, mângâindu-i frunzele groase. Lângă zidul de piatră, lângă o canapea, se vedea un liliac spaniol, lângă o tufă deasă de trandafiri care se pregăteau să înflorească. Într-un colţ al curţii largi, un bazin în care se scurgea un fir de apă ce susura lin dădea întregului spaţiu dintre casă şi ziduri o înfăţişare de *patio*[9] şi de grădină tihnită, pe care poarta mare dinspre stradă, lucrată din bârne groase de stejar şi întărită cu drugi de fier, părea să o apere de orice primejdii din afară.

În dreptul bazinului, Angelica îşi aduse aminte de paharele murdare rămase pe masa lui jupân Gabriel. Fără îndoială că din ele băuse englezul, ca să facă proba mărfurilor pe care le comandase, iar ea nu trebuia să uite că era slujnică şi

nu avea voie să aştepte până i se spune să facă o treabă. Bunăoară acum nu se gândise că intra în noile ei atribuţii să ia numaidecât paharele acelea şi să le ducă la bucătărie să le spele, aşa că se întoarse şi coborî din nou cele câteva trepte ale depozitului.

— Am venit să iau paharele, se scuză ea. Am uitat să le iau adineauri şi abia pe drum mi-am adus aminte de ele.

Jupân Gabriel o privi cu bunăvoinţă şi ea, încurajată, urmă:

— Jupâne, îmi cer iertare că te sâcâi, dar aş vrea să ştiu ceva. Dacă doamna Ana e... cum să zic... dacă ea ţine loc de stăpână a casei. Adică... mă interesează să ştiu dacă ea porunceşte.

— Mătuşă-mea? Păi ea n-a fost niciodată în stare să deosebească o cratiţă de o pălărie, râse Gabriel Berne, bine dispus. Cum să comande ea în casă la mine? Praful s-ar alege numaidecât de toate.

Şi izbucni într-un râs gâlgâitor.

— Asta chiar că ar avea haz! exclamă el, hohotind. Mătuşa Anna pe post de jupâneasa casei! Ha-ha-ha-ha-ha! Atunci chiar că s-ar duce toate cu roatele în sus!

— Prin urmare... cine conduce treburile casei?

Gabriel Berne rămase o clipă gânditor, apoi zise liniştit:

— Uite, de exemplu dumneata. Îmi pari o femeie cu multă judecată şi foarte destoinică.

Angelica făcu ochii mari şi dădu să protesteze.

— Stai puţin, o întrerupse jupân Gabriel. Nu trebuie să te sperii, e drept că la mine e casă mare şi suntem guri multe la masă, dar trebuinţele sunt puţine şi foarte simple. Să fie mâncare în oală şi să nu văd praf pe nicăieri sau rufe murdare, asta e tot ce trebuie să ai în grijă. Am slujnice harnice şi foarte cinstite, n-ar fura un capăt de aţă, şi toate ştiu ce au de făcut, aşa că n-are să-ţi fie prea greu şi dacă se...

— Numai puţin, jupâne, îl întrerupse Angelica, numai puţin... *Acum*, de exemplu, cine ţine seama casei?

— Păi... nu ţi-am spus că dumneata?

— Ei, eu vorbesc de... În sfârşit, să zic altfel: cine poruncea în casa dumitale până acum o săptămână, să zic.

— Păiii... cam eu. Chelăreasa pe care am avut-o, o nepoată harnică foc şi gospodină cum rar se vede, s-a măritat acum o lună şi bineînţeles că s-a mutat la bărbatu-său, nu era să mai stea la mine. Şi de atunci mă chinuiesc eu. Rebecca de ce să zic... femeie foarte cinstită, harnică, pricepută, tot ce vrei, dar e cam... cam grea de cap, nu-i pot lăsa casa pe mână. Mătuşă-mea, ţi-am spus, habar n-are pe ce lume trăieşte, aşa că nici vorbă. Prin urmare, înţelegi că nu m-am repezit aşa, fără să ştiu ce vorbesc, când ţi-am propus să te fac pe dumneata chelăreasă. De fapt... vorba asta, chelăreasă, nu prea se potriveşte, fiindcă la mine în casă nu prea ţin multe sub cheie... şi unde ţin încuiat, cheile le ţin la mine. Dar aşa e vorba, chelăreasă. Va să zică... Eu aşa cred, că e bine să te pun pe dumneata în dregătoria asta. Şi nici nu văd vreun motiv serios să mă refuzi. Ţi-am spus, să fie mâncare bună şi curăţenie, asta-i tot. Pentru târguieli, îmi ceri bani de câte ori ai nevoie. Uite, pentru început ia de colea.

Şi scoase dintr-un sertar o pungă. Era limpede că amănuntele astea ale casei îl sâcâiau grozav, ca pe toţi bărbaţii.

— Şi mai am o pretenţie, zise el înainte de a o lăsa să plece. Socoteala trebuie să fie limpede până la ultimul firfiric. Ştii carte?

— Da. Nu cine ştie ce...

— Ei, n-am zis nici eu cine ştie ce, că de la, o femeie... Doar vorba aia, de unde nu e, nici Dumnezeu nu cere. Destul dacă ştii să citeşti şi să scrii şi să faci nişte socoteli simple, cât pentru coşniţă.

Seara, Angelica simţea că i se frâng genunchii de oboseală. La prânz, toţi ai casei mâncaseră după rânduielile lui jupân Gabriel, dar seara noua chelăreasă îşi intrase în dregătorie şi mătuşa Anna făcuse ochii mari văzând cina. Supă de varză cu slănină, saramură de peşte presărat cu mirodenii şi opărit cu unt, un castron mare cu salată, care mergea foarte bine cu peştele, şi plăcintă cu mere, toate din belşug.

— Prea mult, cârti mătuşa Anna. O burtă prea plină, draga mea, te îndeamnă la rele...

— Şi una prea goală înseamnă să nu ai putere să munceşti, i-o reteză scurt Angelica. Băieţii ăştia trag toată ziua de butoaie şi de saci, jupânul am văzut că nu se dă la o parte să pună şi el mâna când e nevoie, aşa că pentru asta trebuie să mănânce zdravăn. Cine vrea să mănânce puţin, să mănânce puţin. Asta ca să nu-l îndemne burta la rele, adăugă ea pe un ton cât mai lipsit de nuanţe.

În depozitul lui Gabriel Berne lucrau şi câţiva tineri care nu erau însuraţi şi jupânul crezuse de cuviinţă ca aceştia să mănânce în fiecare seară la masa lui. Nu era deloc zgârcit şi masa frugală din seara precedentă se datorase proastei gospodăriri, nu dorinţei de a face economie. De altminteri, piaţa din La Rochelle era foarte ieftină şi cu cât punea jupân Gabriel la bătaie pentru masă puteau mânca pe săturate de trei ori mai multe guri decât se adunau în jurul mesei lui.

Iar casa parcă arăta mai altfel. În timp ce mâncarea fierbea pe plită, sub privegherea bătrânei Rebecca, o slujnică frecase lună, cu nisip şi cenuşă, tingirile de aramă din bucătărie, care sclipeau acum de-ţi luau ochii, iar Angelica şi alte două slujnice scuturaseră şi dereticaseră odăile de la etaj, frecând mobilele care acum luceau ca noi.

La masă băiatul cel mic lipsea şi de data asta. La prânz Angelica îl căutase şi îi umpluse blidul, mângâindu-l cu blândeţe pe creştet.

— Aseară am uitat să te întreb cum te cheamă.

— Laurier, zise el privind-o cu ochi încă neîncrezători.

Nimeni nu-i mai arătase vreodată atâta grijă şi i se părea ceva cam suspect în toate astea.

— Uite, Laurier, de câte ori are să-ţi fie foame, vii şi-mi spui mie. Nu vreau să rabzi...

— Mătuşa Anna... dădu băiatul să zică ceva, dar se opri, parcă speriat.

— Ei? Ce e cu mătuşa Anna?

— Mătuşa Anna zice că o burtă prea plină ne îndeamnă la lucruri rele. Şi că trebuie să mâncăm puţin, să nu fim robii pântecelui.

— Foarte bine, las-o pe mătuşa Anna să mănânce puţin, ca să n-o împingă pântecele la blestemăţii, iar tu, când ţi-e foame, vino la mine să-ţi dau să mănânci pe săturate. Ce e greu în asta?

După cină ai casei se duseră din nou în sala mare de lângă bucătărie, să asculte Biblia şi să-şi cânte psalmii ca în fiecare seară, iar Angelica rămase să strângă masa şi să spele vasele. De atâta muncă şi alergătură o dureau toate încheieturile şi simţea că pică de oboseală, dar se simţea bine. Mai ales era mulţumită că micul Laurier mâncase pe săturate. Trebuise să-l caute şi să-l aducă la masă. Mâine are să meargă cu el la un croitor, să-i facă nişte haine cum trebuie, să lase vechiturile acelea roase şi tocite care abia îl mai încăpeau. Şi rufărie nouă, neapărat. Era împotriva firii ca băiatul unui om atât de înstărit cum era jupân Gabriel Berne să umble îmbrăcat ca vai de capul lui şi să se hrănească mai mult cu răbdări prăjite. Şi nici patul acela din pod nu era deloc ce trebuia...

Merse din nou şi în seara asta să-l culce, îl dezbrăcă şi îi spuse în şoaptă povestea Cenuşăresei, pe care o ştia de când era mică şi i-o povestea şi ei dădaca Fantine de la Monteloup. Se aştepta ca băiatul să adoarmă, dar nici vorbă, prezenţa ei îl încânta atât de mult încât pesemne îşi spunea că ar fi fost mare prostie din partea lui să se culce în loc să se bucure de plăcerea de a fi alintat şi răsfăţat cum nu mai avusese parte niciodată. De mai multe ori l-a lăsat Angelica să doarmă şi s-a dus uşor, cu paşi neauziţi, să-l vadă ce face, şi de fiecare dată, în loc să-l găsească dormind, îl vedea stând în capul oaselor şi pândind să vadă dacă mai vine iar la el.

Începuse să simtă acum că are şi altceva de făcut decât să se strecoare întruna, ca să nu fie prinsă de oamenii regelui. Mult mai important devenise acum să ştie că băiatul acesta urgisit mănâncă bine, poartă hăinuţe curate şi mai ales are parte de o vorbă bună şi de o mângâiere. Şi că doarme bine, într-un pat omenesc, cu cearşafuri curate, în loc de înjghebarea aceea grosolană şi murdară.

A patra oară când se duse să-l vadă şi îl găsi tot treaz, îşi zise că trebuia făcut ceva. De mult timp, poate de ani de

zile, băiatul acesta nu mai dormise ca oamenii. Doar pe apucate, sărind mereu din somn, îngrozit de ronţăitul şoarecilor şi neîndrăznind să cheme pe nimeni în ajutor. Cine să fi venit la el, proscrisul familiei, cel ce-şi omorâse mama? Câte nopţi va fi petrecut el astfel, îngrozit de formele tulburi pe care i le desenau întunericul nopţii şi imaginaţia lui de copil. Singur, departe de ceilalţi ai casei, surghiunit, respins de toţi. Psalmii trişti pe care îi auzea şi îi îngâna şi el, fără să înţeleagă nimic din ei. Cuvintele grele care îi sunau în auz, tot fără să le înţeleagă, rostite de toată lumea care îl privea: «Băiatul ăsta şi-a ucis mama.» Fiecare noapte trebuie că era pentru el un deşert ucigător pe care trebuia să-l străbată, ca să ajungă la capătul celălalt, unde să dea de lumina binecuvântată a zilei, sfârşitul spaimelor şi al singurătăţii. Departe de orice prezenţă omenească, lipsit de căldura unei mângâieri şi a unei vorbe bune, lăsat în voia soartei.

Angelica îşi aduse aminte de o încăpere mică, una din cele în care se făcuse curat peste zi. Nu locuia nimeni acolo şi avea tot ce trebuia. Luă dintr-un dulap o pereche de cearşafuri curate şi o faţă de pernă şi pregăti la iuţeală camera. Era la doi paşi de bucătărie şi Laurier avea să se simtă cu siguranţă bine aici, unde măcar tusea de peste noapte a unchiului Lazare avea să-i semnalèze cât de cât o prezenţă omenească. Şi apoi, afară de asta, Angelica aduse şi o lampă mică, pentru ca băiatul să se obişnuiască mai uşor cu somnul aici.

Patul era foarte confortabil, cu perdele de mătase olandeză, numai că era foarte rece. Trebuia încălzit. Se duse repede în bucătărie şi căută în dulapul cel mare, unde văzuse peste zi un vas de aramă cu capac şi cu coadă lungă, pentru încălzit aşternuturile. Luă din sobă câţiva tăciuni care nu apucaseră să se stingă, îi puse în vas, strânse bine capacul şi veni repede înapoi în odaia cea mică, începând să plimbe vasul pe sub plapumă, să alunge frigul şi umezeala jilavă din aşternut. Laurier avea să doarmă de minune.

Simţi deodată că e privită şi tresări, întorcându-se iute cu faţa spre uşă.

În prag şedea jupân Gabriel, privind-o sever, cu degetul rămas între paginile unei cărţi de rugăciuni.

— Ce mai cauţi aici la ora asta, doamnă Angelica? întrebă el pe un ton în care se ghicea o nemulţumire abia ascunsă. Aş vrea să-ţi atrag atenţia că e trecut de miezul nopţii. Nu intră în obligaţiile dumitale să stai trează până la o oră atât de târzie.

Angelica simţi tonul morocănos şi îşi aduse imediat aminte de ce aflase de la Rebecca, anume că jupânului îi plăcea să rămână seara ultimul treaz din toată casa. Se retrăgea în odaia lui şi citea din scripturi, găsind o desfătare în plus în liniştea deplină, netulburată de foiala de peste zi a servitorilor care umblau după treburi în toate părţile.

Mai trecu de câteva ori vasul de aramă printre cearşafuri, apoi se întoarse şi spuse liniştită:

— Îmi cer iertare, jupâne Gabriel, înţeleg ce mi-ai spus şi o să am grijă pe viitor. Dar deocamdată mai am de isprăvit aici, vreau să pregătesc camera asta, în care şi aşa nu stă nimeni, pentru micul Laurier. Bietul băiat nu şade deloc bine în podul acela.

Cu toată lumina slabă, văzu sclipirea de mânie care fulgeră o clipă în ochii negustorului.

— Camera asta trebuie să rămână aşa cum e. Nu se schimbă nimic, am hotărât o dată pentru totdeauna. E camera răposatei mele soţii.

Angelica înţelese numaidecât, dar îşi spuse că nu trebuia să se dea bătută. Stăpânul casei părea cuprins de o furie pe care abia reuşea să se stăpânească, dar nici ea nu putea să cedeze cu una, cu două.

— Înţeleg şi asta, jupâne Gabriel, zise ea cu blândeţe. Dar n-am găsit altă încăpere mai potrivită pentru băiat, să-l mut acolo.

Stăpânul casei părea să nu înţeleagă.

— Adică cum? făcu el preocupat. Pe cine să muţi?

— Pe Laurier.

— Pe Laurier? Şi de ce să-l muţi tocmai aici? Adică, de fapt, de ce să-l muţi?

— Fiindcă şade în pod. Îi e frică acolo. Seara nici nu poate să adoarmă de frica şoarecilor. Aşa că m-am gândit că aici ar fi mai bine pentru el, ar putea să doarmă mai liniştit.

— Ei, asta-i acuma! pufni supărat jupânul. Trebuie să se învețe, să se călească. Dumneata vrei să faci din el un coconaş răsfăţat, care să nu ştie ce înseamnă viaţa? În podul ăla am dormit şi eu când eram copil şi uite că n-am murit.

— Şi nu-ţi era frică de şoareci?

— Oho! Ba bine că nu! Dar m-am învăţat.

— Ei bine, dumneata te-ai învăţat, dar el nu se învaţă. În fiecare seară abia poate să adoarmă. Dacă e aşa slab şi arată cum arată, e şi din cauza asta, a somnului chinuit.

— Eu nu l-am auzit vreodată să se plângă.

— Un copil pe care nimeni nu-l ascultă nu se plânge niciodată, răspunse Angelica cu voce uscată.

— Dumneata vorbeşti ca o femeie. Dar un băiat trebuie să crească bărbăteşte.

— Nu, vorbesc ca o mamă... răspunse ea privindu-l cu seriozitate.

Privirea lui jupân Gabriel se împăienjeni şi din piept îi scăpă un oftat abia auzit.

— Doamnă Angelica, zise el stăpânindu-şi cu greu tremurul vocii, uite că am pornit de la una şi ajungem să discutăm despre alte lucruri. Vorba e că eu aşa am stabilit, că nimeni n-are să mai doarmă vreodată în patul ăsta, în care soţia mea şi-a dat ultima suflare. Aşa am zis şi aşa rămâne. Nu mai avem ce vorbi.

— Sentimentul acesta de fidelitate îţi face cinste, jupâne, şi nu pot să nu-l respect, răspunse Angelica. Dar nu crezi că răposata dumitale soţie, dacă ar vedea unde doarme copilul ei, ar fi prima care să te dezlege de făgăduiala asta?

Negustorul scăpă iarăşi un oftat.

— Ah, zic drept că... Uite, nu ştiu. La asta nu m-am gândit. Dar vorba e că dumneata, doamnă Angelica, vrei să întorci toată casa asta pe dos, după câte văd. Acuma... e drept, eu credeam că băiatul ăsta doarme cu frate-său mai mare. Şi de ce să zic, în pod... Podul ăla nu mi-a lăsat nici mie amintiri

prea plăcute... Asta ca să nu zic mai rău. Ar însemna să mint dacă aş zice că e bine acolo. În sfârşit, oftă el încă o dată, în sfârşit... Ce să mai zic, fă cum ştii dumneata că e mai bine.

Şi ieşi cu pasul lui greu, care de data asta părea că răsună trist pe coridor.

Angelica aruncă în jur o privire cercetătoare, mai îndreptă ici şi colo câte ceva şi ieşi şi ea, urcând în grabă până în pod. Învăţase drumul atât de bine încât nu avea nevoie de nici o lumină şi nimerea fără greş.

Îl găsi pe Laurier tot teraz. Nu adormise, pândind întruna cu speranţa că ea va mai veni măcar o dată să-l vadă, să-l mângâie şi poate să-i mai spună o poveste.

— Hai! făcu ea cu aerul că urmează ceva foarte important. Hai cu mine.

— Şi nu mă mai culc? Unde mă duci?

— Ai să vezi numaidecât. Undeva unde e bine, lângă odaia tatălui tău.

Coborî scările ţinându-l cu grijă de mâna plăpândă, deşi băiatul se descurca de minune pe întuneric.

— Şi ce să fac acolo? şopti el, parcă speriat.

— Ai să vezi.

Ajunseră în camera pregătită şi Angelica se întoarse spre el, rostind cu simplitate:

— Uite, de acum înainte ai să dormi aici. Asta e camera ta. Spune-mi cum ţi se pare.

Uluit, Laurier privea în jur, nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Trase aer în piept, parcă adulmecând ca o sălbăticiune atmosfera asta nouă. Se aşeză, străin, pe marginea patului, fără să îndrăznească să se lase prea tare.

«Bietul de el! E ca un animal hăituit», nu se putu opri Angelica să gândească.

Apoi zise cu voce tare:

— Hai, curaj. Aici nu mai sunt şoareci.

Cuvintele acestea părură să risipească dintr-o dată îndoielile de până atunci ale băiatului, care păru înviorat şi privi în jur mai cu îndrăzneală, cu aerul cuiva care ia în stăpânire un loc unde nu se mai simte străin. Şi, mai ales, unde nu sunt

şoareci. Se lăsă de-a binelea pe marginea patului şi păru de-a dreptul încântat când privi prin uşa deschisă şi văzu flăcările care jucau prin gura sobei din bucătărie. Totuşi, o anume îndoială părea să stăruie în cugetul lui, fiindcă se întoarse spre Angelica şi rosti neîncrezător:

— Şi... am să dorm aici? Adică... în fiecare seară?

— Da. Tatăl tău s-a gândit că acum eşti mare şi îţi trebuie un pat mai încăpător.

— Aaaah! făcu băiatul, cu ochii sclipind dintr-o dată de o fericire intensă cum Angelica rareori văzuse. Tata! Ce bun e tata! Ce bun!

Angelica se duse în bucătărie să vadă cum dormea Honorine, dacă nu se dezvelise cumva prin somn. Aranjă puţin pătura de pe ea şi se întoarse iarăşi la micul Laurier, să stea cu el până adoarme.

Îl găsi adormit. Era trecut mult de miezul nopţii şi natura îşi cerea drepturile. Băiatul mâncase bine la cină, era obosit, nu-i mai era frică de şoareci, aici era cald, patul moale şi atmosfera era plăcută, aşa că somnul venise, lin şi binefăcător. Laurier, mic şi slab cum era, parcă se pierduse în patul uriaş, încărcat cu perne cât toate zilele.

Dar lucrul care o surprinse pe Angelica cel mai mult era prezenţa lui Gabriel Berne, care stătea aşezat la capul patului şi îşi privea gânditor băiatul, cu un ochi lipsit de orice expresie. Venise tiptil, cât timp fusese ea în bucătărie.

— Uite ce băiat drăguţ, făcu ea cu blândeţe, aplecându-se spre el şi mângâindu-l pe frunte. Şi uite ce frumos doarme!

Se îndreptă şi surprinse privirea neprietenoasă a stăpânului casei.

— Jupâne, nu trebuie să fii supărat pe mine. Nu aveam pace la gândul că băiatul ăsta se chinuie acolo, în pod. Un băiat de seama lui...

— Nu-ţi face griji, doamnă Angelica, rosti stăpânul casei, tot posomorât dar fără duşmănie. Cred că e bine aşa cum ai hotărât dumneata.

Păru să şovăie puţin, apoi spuse încet:

— Uite... în seara asta, cugetând asupra unei parabole din Biblie, mi-am dat seama că am uitat ceva în privinţa

dumitale. Şi încă ceva foarte important, care nu suferă amânare. Trebuia să-ţi achit un avans în contul simbriei.

— Nu ai obligaţia asta, jupâne Gabriel. Din câte ştiu eu, servitorii au ei obligaţia de a sluji o lună fără nici un fel de plată, pentru ca noii stăpâni să se încredinţeze dacă merită să-i angajeze sau nu.

— Da, aşa e, dar dumneata ai venit la mine fără nimic. Şi în Biblie scrie: «Nu-l vei asupri pe cel sărman şi înfometat, fie frate, fie străin de neamul tău. Dacă ţi-a muncit, dă-i dreptul lui înainte de apusul soarelui, fiindcă omul sărac nu poate aştepta prea mult plata.»

Şi scoase din buzunar o pungă bine burduşită, întinzându-i-o. După toate probabilităţile, era de crezut că o pregătise din timp.

— E drept că a cam trecut de apusul soarelui, făcu el, dar sper să fii îngăduitoare cu întârzierea asta. Sau cel puţin să nu te superi prea mult.

O lumină de bună dispoziţie părea să-i lucească în ochi şi Angelica îşi spuse că jupân Gabriel nu era lipsit de umor, un umor care venea să contrazică oarecum solemnitatea severă a cuvintelor luate din scripturi.

— Nu mă simt asuprită în casa dumitale, jupâne, zise ea cu un zâmbet uşor. Aşa că nu-ţi face griji, n-am să strig la cer împotriva dumitale. Nu am nici un motiv. Dimpotrivă, toată viaţa am să ţin minte binele pe care mi l-ai făcut.

Ieşi din camera care acum era a lui Laurier şi veni în bucătărie, unde dormea Honorine, şi îşi spuse că începea să înţeleagă de ce între ea şi Gabriel Berne se stabilise de la început acel soi de apropiere, de înţelegere, vecin cu familiaritatea, aşa cum se întâmplă cu oamenii care s-au cunoscut deja în alte împrejurări iar acum au reînnoit cunoştinţa. Acum era din ce în ce mai sigură că îl mai cunoscuse, demult, în altă parte. Da, dar unde? Şi când anume? Oare când îşi mai întorsese omul acesta spre ea privirile liniştite şi pline de bunătate care îi luminau uneori chipul aspru şi rece?

Descoperirea asta o făcea să se simtă foarte tulburată. Şi, mai ales, cuprinsă de îngrijorare.

3

Gândul acesta, că îl mai cunoscuse cândva pe Gabriel Berne, o sâcâi după aceea mult timp. Apoi veniră alte lucruri de care trebuia să se ocupe şi, încetul cu încetul, începu să mai uite. E drept că dacă şi el şi-ar fi amintit, asta ar fi putut însemna pentru ea o mare primejdie, dar la urma urmei, poate că i se păruse ei. Nu era deloc cu neputinţă nici asta.

Viaţa în casa lui Gabriel Berne continua parcă după tipare anume, întocmite cu multă chibzuinţă. Aici nimic nu părea să se petreacă la întâmplare şi fiecare părea să ştie cu precizie ce avea de făcut. Stăpânul casei respecta, bineînţeles, regulile astea, dar, ca orice stăpân, îşi mai îngăduia şi câte o mică abatere, din când în când. Bunăoară seara, când mătuşa Anna şi ceilalţi se retrăgeau, după rugăciune, fiecare în camera lui, jupân Berne se deda uneori unei îndeletniciri cât se poate de paşnice, o plăcere pe care şi-o îngăduia numai arareori. Pe unul din pereţii camerei lui avea o întreagă colecţie de pipe, din care alegea una şi o umplea foarte grijuliu cu tutun din cel mai fin, de obicei primit cadou de la negustorii englezi sau olandezi care erau mereu foarte încântaţi de vinurile şi de rachiurile cumpărate din depozitul lui jupân Gabriel Berne şi nu uitau niciodată să îi aducă asemenea delicatese, pentru care ştiau că avea o mare slăbiciune. Un om ca el, care le livra întotdeauna numai marfă de prima mână, pe care o vindeau cu profit bun şi mai ales păstrându-şi numele de neguţători cinstiţi, un asemenea om era un prieten nepreţuit şi merita din plin nişte mici atenţii din partea lor, mai ales că atenţiile astea îi făceau prietenului lor Gabriel Berne mare bucurie. Când termina cu umplutul pipei, astupa cu multă grijă cheseaua de tutun, fiindcă aflase de la prietenii lui umblaţi prin toate cotloanele lumii că buruiana asta minunată, dacă apuca să se trezească, nu numai că nu mai avea nici un gust, dar îşi pierdea şi puterile tămăduitoare. Căci puţine lucruri erau mai sănătoase pe lume ca fumul acesta minunat, care limpezea mintea, potolea

neastâmpărul sufletului, întărea inima şi măruntaiele şi alunga toate boleşniţele. Iar după ce astupa cheseaua şi o punea la locul ei, venea în bucătărie, lua o surcică aprinsă din sobă sau o fărâmă de jăratic şi îşi aprindea pipa, rezemându-se apoi de tocul uşii şi pufăind agale, privind gânditor, prin vălătucii de fum înmiresmat, la forfota servitorilor care alergau în toate părţile, cu ultimele treburi ale zilei, a copiilor şi a pisicilor care se arătau mereu nesătule şi se frecau mieroase de picioarele tuturor din bucătărie, cerând întruna câte un supliment şi arătând astfel că nu pun prea mare preţ pe înţeleptele învăţături ale mătuşii Anna despre binefacerile unui stomac uşor. În serile acestea, copiii îşi dădeau seama că tatăl lor era foarte bine dispus şi ştiau că acum puteau îndrăzni să-l întrebe câte ceva despre mersul afacerilor sau să-i povestească despre propriile lor treburi. De la un timp, Laurier începu şi el să se amestece cu ceilalţi, devenind mai puţin timid şi chiar începând să capete un zâmbet pişicher şi să dea răspunsuri foarte usturătoare lui Martial, căruia întotdeauna îi plăcuse să-l ia peste picior şi să facă pe seama lui glume uneori crude.

Într-o seară, când îl luase pe Laurier pe genunchi şi îl mângâia cu blândeţe pe cap, Angelica surprinse privirea lui Gabriel Berne, care se uita gânditor la ea prin valurile dese de fum albăstriu. Se vedea limpede că era nemulţumit, aşa că se grăbi să i-o ia ea înainte.

— Poate ţi se pare, jupâne, că-l răsfăţ prea mult? Mai bine vezi ce mult s-a schimbat în bine din răsfăţurile astea. I-au răsărit bujori în obraji şi parcă a mai pus puţină carne pe el. Copiii au nevoie de dragoste ca să crească, jupâne, aşa cum florile au nevoie să fie udate.

— Eu nu zic că n-o fi şi cum zici dumneata, doamnă Angelica, zise stăpânul casei. Trebuie să recunosc că îngrijirile dumitale sunt pe cale de a scoate un copil frumos din prăpăditul ăsta de copil, care mai înainte arăta ca vai de capul lui, că-mi venea şi silă să mă uit la el, recunosc. Am păcătuit nedreptăţindu-l şi arătându-mă neştiutor. Mă pricep mai bine să miros un rachiu şi să spun câte parale face sau să pipăi o blană adusă din Canada decât să-mi dau seama de ce ar avea

nevoie un copil. Ce nu pricep eu e că dumneata te arăţi atât de plină de dragoste pentru el şi faci atâta caz de asta, mai mult decât îi arăţi copilului dumitale. Nu zic că nu te îngrijeşti de Honorine, ar însemna să mint dacă aş zice aşa, dar niciodată nu te-am văzut sărutând-o sau măcar zâmbindu-i, ca să nu mai zic că de luat în braţe nici vorbă să fi băgat vreodată de seamă...

— Eu... eu... Dacă m-ai văzut... bâigui Angelica, luată prin surprindere, roşie ca focul.

Cuvintele lui jupân Gabriel avuseseră darul să o tulbure cumplit. Se întoarse şi privi spre Honorine, care era aşezată la masă, pe scaunul ei înalt, terminându-şi liniştită cina, şi îşi zise că poate jupânul avea dreptate.

Honorine rămăsese singură la masă fiindcă nu se grăbea deloc. De câtva timp căpătase obiceiul de a întârzia mult în faţa farfuriei, cu lingura în mână şi cu privirile pierdute în gol. Părea să nu mai aibă poftă de mâncare şi Angelica găsea că asta era firesc la un copil ţinut acum mai mult închis în casă sau într-o curte, după ce fusese învăţat să trăiască în libertate deplină.

Sau poate... poate că Honorine suferea din cauza lipsei de apropiere de mama ei? Angelica abia acum îşi punea întrebarea asta. Ce gânduri se plăsmuiau în spatele ochilor ei cuminţi? De multe ori fetiţa avea accese de furie care pe Angelica o scoteau din sărite. Să vadă în făptura asta mică şi neînsemnată atâta voinţă şi mai ales să se lovească ea de voinţa asta, aşa ceva era, din punctul ei de vedere, de-a dreptul inadmisibil. Îşi pierdea răbdarea. «Lăutăsoaso se esti!» ţipa Honorine la ea, încă stâlcind cuvintele, lucru care pe Angelica o enerva la culme. O trântea în patul larg şi înalt din bucătărie, să stea acolo, sau o dădea pe mâna bătrânei Rebecca, pentru care Honorine căpătase o adevărată slăbiciune. Angelica se ocupa de Laurier. În el îi vedea pe băieţii ei, adevăraţii ei copii. Pe Honorine n-o simţea cu adevărat copilul ei.

«Jupân Gabriel are dreptate, îşi zise ea. Fiica mea... Da, e adevărat, am acceptat-o în viaţa mea, dar nu reuşesc să simt pentru ea nici un fir de dragoste. Sau cel mult un fir subţire, subţire de tot, prea subţire... Jupân Gabriel n-are de unde şti

adevărul, de-asta gândeşte aşa... Şi nici eu nu i-l pot spune. Dacă ar şti, ar înţelege. Dar nu-i pot spune. Asta n-o pot spune nimănui...»

Se scutură de gândurile acestea nelămurite, parcă vrând să se trezească dintr-un vis.

— Te-ai ataşat foarte mult de băiatul meu, auzi ea ca prin ceaţă vocea lui Gabriel Berne. Te-ai ataşat foarte mult de el iar eu de fetiţa dumitale. Nu cred că am să pot uita vreodată ghemotocul acela care zăcea la picioarele copacului şi a întins mânuţele spre mine. Şi cum se chinuia bietul pui de om să-mi povestească o mulţime de lucruri, fără să reuşesc să înţeleg ceva din cuvintele ei... Că mă şi gândeam: cine ştie ce-o fi avut de spus, săraca...

Angelica simţi cum trăsăturile feţei i se crispează de furie şi îl văzu pe jupân făcând ochii mari, cu expresia cuiva care înţelege că tocmai a spus un lucru care în ruptul capului nu trebuia rostit. Şi, cu stânjeneala omului care simte că a făcut o prostie, deşi nu ştie nici el ce anume s-a întâmplat, se bătu peste frunte cu aerul că tocmai şi-a adus aminte de un lucru foarte important, care nu putea suferi nici o amânare, şi se răsuci pe călcâie, făcându-se nevăzut.

Laurier sări de la Angelica din braţe şi se năpusti după el. De la un timp, tatăl său îi îngăduia să umble în voie şi să cotrobăiască printre butoaiele, lăzile şi baloturile din depozit, lucru care îl umplea de o încântare nemaipomenită.

Angelica rămase singură cu Honorine. Se simţea cuprinsă de o stare febrilă, ca şi cum s-ar fi aflat în faţa unui moment crucial al existenţei ei, când trebuia să facă sau dimpotrivă, să nu facă un lucru de care pe urmă aveau să depindă toate. Şi lucrul care o frământa cel mai mult era acela că toată această tulburare i-o stârnise tocmai «puiul de om» de care vorbise adineauri jupân Gabriel, «ghemotocul» care rămăsese mai departe la masă, cu acelaşi aer distant şi visător. Angelica o privi cu atenţie şi i se păru că o vede pe sora ei Hortense, cicălitoarea şi insuportabila Hortense, cea plină de venin mai rău ca o scorpie, suferind amar în secret că fusese nevoită să se mărite cu un burghez, un magistrat, numai ca să nu

îmbătrânească la uşa casei părinteşti. Dar oricât de rea şi de urâtă ar fi fost, Hortense păstra întotdeauna în ţinuta ei ceva princiar. Sângele nobil al strămoşilor ieşea la iveală în orice clipă şi punea pe întreaga ei ţinută o pecete care nu se putea şterge, orice s-ar fi întâmplat. Angelica aproape că uitase cum arăta Hortense, dar acum Honorine, rămasă singuratică şi tăcută pe scaunul ei, Honorine, care nu se plângea niciodată, i-o amintea într-un chip izbitor. Până şi mişcările cele mai neînsemnate ale capului erau ale mătuşii de existenţa căreia habar n-avea. Hortense, încă de mică, era slabă, de-a dreptul uscată, deşi nu-i lipsea pofta de mâncare şi dădaca Fantine îi umplea mereu blidul din belşug. «E pielea rea pe tine, fetiţo, de-aia nu pui firişor de carne», zicea cu umor bătrâna dădacă. Honorine dimpotrivă, fără să fie grasă, nici măcar dolofană, ca mai toţi copiii de vârsta ei, arăta robustă şi elastică în mişcări. Dar în întreaga ei atitudine, în privirea adâncă şi pătrunzătoare a ochilor, în mişcarea imperceptibilă a colţurilor gurii, în toate avea câte ceva ce aducea aminte de Hortense.

Angelica avu un moment de şovăire, simţindu-se apăsată de amintirea chipului întotdeauna plin de răutate al surorii ei, Apoi, sub imboldul unei uşurări neaşteptate, întinse dintr-o dată mâinile spre fetiţă:

— Hai, vino încoace!

Honorine tresări, smulsă din reveria ei, apoi pe faţă i se aşternu un zâmbet larg.

— Hai la mine, făcu îmbietoare Angelica, bătând din palme şi întinzându-le apoi spre ea, cu gestul de a o lua în braţe, de la depărtare.

— Nu vin! chicoti veselă fetiţa, cu un gest ghiduş de a se ascunde sub masă.

— Eeeei... moaş-ta pe gheaţă... cu cine vorbesc eu aici? Nu s-aude? făcu ea, simţindu-se deodată pusă pe hârjoneală. Ia stai tu, că acuşica vezi...

Şi se ridică, ajungând din câţiva paşi iuţi la Honorine şi smulgând-o din scaunul ei, în ciuda împotrivirilor vesele ale fetiţei. O luă în braţe şi veni cu ea înapoi, aşezându-se pe scaun şi ţinând-o pe genunchi.

— Dar știu că atârni, nu glumă! Trage ceva la cântar poponeața asta a ta!

Și o privi cu ochi pătrunzători.

— Ia să te vedem, zise ea netezindu-i părul. Ești roșcată, e drept, dar ești frumoasă... fetița mea! Fie că-mi place, fie că nu, eu te-am adus pe lume. Și mai ales important e că exiști pe lumea asta. E un lucru pe care nu-l poate tăgădui nimeni, nici nu se poate uita...

Simți din nou în inimă durerea aceea surdă care o cuprindea de fiecare dată când își amintea de noaptea cumplită de la Plessis și avu un gest scurt de a se trage înapoi. Fetița simți asta și o privi drept în ochi, cu aceeași seriozitate care o descumpănea pe Angelica de fiecare dată.

— Orice-ar fi... orice ar fi, *fetița mea*... Da, fetița mea. Tu ești fetița mea. Orice ar fi, ești a mea și ești legată de mine prin fire prea trainice ca să le poată rupe cineva. Chiar scârba care mă cuprindea când te simțeam mișcând în mine... chiar și asta ne leagă strâns. E complicitatea destinelor noastre, care luptă să se smulgă din lanțul ăsta groaznic, monstruos, care ne târăște pe amândouă fără să știm încotro. Așa a vrut soarta, să fim mamă și fiică. Și tu ești fiica mea, ești... ești... Tu ești sufletul meu!

Simți o căldură uriașă umplându-i sufletul și strânse la piept făptura aceea măruntă, lipindu-și cu lăcmie pătimașă buzele de fruntea ei.

Mirosul de copil îi stârni deodată, cu violență, amintiri pe care le uitase. Mireasma pădurii, din timpul peregrinărilor prin Poitou, pe vremea răscoalei. Dogoarea focurilor din vetre, biete vetre de prin case sărmane sau șeminee din sălile somptuoase ale castelelor nobiliare, flăcările vii spre care întindea picioruşele albe și delicate ale micuței Honorine, să le încălzească, după ceasuri întregi de umblat prin ger, pe care fetița îl răbda fără murmur. Răbda de ger și de foame și niciodată nu-și cerea dreptul ei la un culcuș și la un blid cu mâncare. Se mulțumea cu șaua calului și cu câte un colț de pâine, sau poate de multe ori nici de acela nu avea parte. Și abia acum înțelese Angelica un lucru pe care ar fi trebuit să-l știe de mult, că făptura

aceasta fragedă se difuzase în toată fiinţa ei ca să topească tot ce era ură în ea. În toiul luptelor, al încleştărilor sângeroase şi al masacrelor din Poitou, o avusese lângă ea pe Honorine, cu picioruşele ei albe pe care să le încălzească la flăcările focurilor din vetre. Honorine, care deschidea ochii ei cuminţi şi parcă plini de înţelepciune şi îi zâmbea din braţele abatelui des Lesdiguieres. Honorine, care îşi striga mama din adâncul nepătruns al pădurii, unde o aştepta liniştită şi încrezătoare. Honorine, care reuşea s-o smulgă din vârtejul acela cutremurătător al viziunii ultimilor ei tovarăşi, spânzuraţi în poiana de la Piatra Zânelor...

Apoi grota bătrânei Mélusine, tabloul acela de peşteră de vrăjitoare, în adâncul căreia Honorine scosese primul ei strigăt când venise pe lume. O lume care o aştepta şi voia s-o supună unui destin pe care nimeni nu-l cunoştea. Scârţâitul «turnului» care se învârtea ducând înăuntru coşuleţul cu trupşorul ei firav, care nu cunoscuse hrana. Orfelinatul, adăpost pentru sărmanii prunci lepădaţi pe pragurile bisericilor, de unde îi ridica bunul părinte Vincent. «Cum îşi poate părăsi o femeie copilul, trup din trupul ei, carne din carnea ei? *Eu* am putut face asta. *Eu* mi-am putut părăsi fetiţa. Binecuvântată fie pronia care mi-a adus-o înapoi şi mi-a poruncit s-o primesc! E pe lume durere mai cumplită decât să târăşti în adâncul sufletului amintirea unui copil pierdut? Unde eşti tu, copile, trup din trupul meu? Unde rătăceşti, fără să vezi, fără să auzi, cu mânuţele întinse, în prăpastia unde te-a aruncat mama ta? Cum am să mă pot întâlni cu tine *dincolo*, în clipa când am să ajung şi eu pe tărâmul acela? O să am dreptul de a te cunoaşte, de a te vedea atunci, eu, mama ta, care te-a părăsit, care te-a aruncat, lepădându-se de tine?»

Angelica avu o tresărire violentă, privind în jur cu ochi rătăciţi. Abia cu greu înţelese că se afla în bucătăria casei lui jupân Gabriel Berne din La Rochelle, că stătea pe scaun lângă soba în care focul abia mai pâlpâia liniştit, gata să se stingă, şi că o ţinea pe genunchi pe Honorine... fetiţa ei... şi că o strângea din răsputeri la piept, gata s-o frângă...

— Sufletul meu! gemu ea, afundându-şi faţa la pieptul fetiţei şi simţind cum din ochi îi ţâşneşte un şuvoi nestăvilit de lacrimi fierbinţi. Sufletul meu!...

Valul dragostei înăbuşite atâta timp ţâşnise clocotitor în inima ei, ca un izvor plin de vână, cu ape limpezi şi curate, care spală în drumul lor tot ce e murdar şi hâd în existenţa unui suflet chinuit de atâtea întrebări.

— Sufletul meu!

Fiindcă răspunsul la cea mai arzătoare din întrebările astea se afla în faţa ei, în braţele ei, cu trupşorul fraged şi cu miresme curate de copil, copilul ei, cu ochi mari şi limpezi şi cu mânuţe care o mângâiau... «Nici nu ştiam ce mult te iubesc! De ce nu te iubeam? Şi de ce să nu te iubesc? Cum am putut să nu te iubesc? Tu nu mă ai decât pe mine, sufletul meu! Cine să te iubească dacă eu nu te iubesc?»

Sărută cu patimă obrajii puri ai fetiţei şi o strânse la piept într-un avânt cum nu mai cunoscuse niciodată. Tot trupul îi era cuprins de spasme, un zbucium nelămurit care urca furtunos din adâncuri şi se revărsă dintr-o dată, ca un torent uriaş, în cuvinte pe care buzele ei le rosteau pentru prima dată, pline de o patimă dezlănţuită:

— Sufletul... *sufletul mamei!...*

De când aflase că Angelica era catolică, Séverine se uita la ea cu o silă pe care nici nu încerca să şi-o ascundă.

— Târfa asta papistaşă ne-a fost strecurată în casă de boaitele alea nemernice din Frăţia Sfântului Sacrament, ca să ne spioneze, bodogănea ea. E destul să te uiţi la ea ca să vezi că e o târâtură fătarnică, o nenorocită, o venitură care face acuma pe femeia cinstită. Mi-e şi scârbă!

Mătuşa Anna era întru totul de acord.

— Ai dreptate, fata mea. Numai risipa de mâncare de la masă de-ar fi şi tot s-ar vedea că e unealta celui vrăjmaş, ferească-ne pe toţi bunul Dumnezeu şi Mântuitorul Iisus de lucrarea lui ticăloasă! Un stomac prea plin ne îndeamnă la blestemăţii şi muierea asta ticăloasă taman spre aşa ceva ţinteşte, să ne vadă călcând învăţăturile scripturilor...

Erau amândouă în bucătărie şi Angelica se afla în cămară, rânduind proviziile atunci aduse din piaţă. Ştiau că e acolo şi că le aude, aşa că nu mai încăpea nici o îndoială că vorbeau anume spre a fi auzite.

«Doamne, ce prostii le mai umblă prin minte!» îşi spunea Angelica, simţind cum răbdarea îi e pusă la grea încercare.

Séverine o urmărea tot timpul cu un ochi aprig, s-o prindă cumva greşind, şi păstra o ţinută rece şi plină de mândrie, pe care o luase şi mătuşa Anne. Câteodată fata pufnea, cu o ţâfnă care probabil ei i se părea că înseamnă demnitate:

— Omul făţarnic şi rău se cunoaşte după căutătură şi minciuna îi şade mereu pe buze, gata să iasă. Nu-i aşa, mătuşico?

Şi arunca spre Angelica o privire plină de ură. «Poate zici ceva, că atâta-ţi trebuie!»

— Adevăr grăit-ai, fata mea, răspundea mătuşa, ridicând ochii în tavan cu un aer de pioşenie. Şi femeia stricată tot după asta se cunoaşte, şi după cum dă ochii peste cap, să-momească bărbaţii. Târâtura şi mersul şi-l schimbă, mâinile ei vorbesc mai tare ca gura pe care i-a dat-o Dumnezeu. Dar dacă ea vrea să-l slujească pe cel rău, adevăraţii creştini trebuie să se ferească de pacostea asta... Fiindcă femeia cinstită, cu frica de Dumnezeu, nu vorbeşte meşteşugit şi nu-i umblă gândul la bărbat şi la plăceri... şi nici la masă bogată, că un stomac ghiftuit ştim bine la ce ticăloşenii ne îndeamnă...

Angelica făcea eforturi mari să se stăpânească, spunându-şi că femeile acestea simple aveau principii foarte rigide, sănătoase, fără îndoială, dar osândeau numaidecât tot ce ieşea din tiparele înguste ale gândirii lor.

— Uite, Séverine, îi spuse ea într-un rând fetei, dacă ai merge într-o zi în lumea mai înaltă... să zicem la curtea regelui, ai înţelege că a te ţine prea dreaptă, ca un băţ, cu mişcări rigide, e semn de lipsă de educaţie. E nevoie să ne mişcăm firesc, putem fi demni şi fără să umblăm ţepeni şi să privim disprefuitori în toate părţile...

— Curtea regelui? sări fata, îngrozită. Curtea regelui ai

zis? Ce să caut eu acolo, în locul ăla de pierzanie? Unde colcăie destrăbălările cele mai spurcate? Ptiu!

Angelica pufni fără să vrea în râs şi Séverine plecă valvârtej, scoasă din minţi de furie.

— Ptiu, dar-ar Dumnezeu şi Mântuitorul Iisus să-i ardă focul cel mare! Şi holera şi buba Egiptului să cadă pe curtea regelui, cu rege cu tot, şi pe toţi nemernicii de papistaşi fătarnici care nu vor să primească adevărata credinţă! ţipa ea urcând scările ca o furtună şi trântind din răsputeri uşa de la odaia ei, de se zgudui toată casa.

Angelica rămânea cuprinsă de un sentiment tulbure. Poate că altădată asemenea ieşiri i-ar fi stârnit o ură sălbatică faţă de fata asta, dar acum simţea ceva ce aducea mai curând a milă. Séverine era urâtă şi fără îndoială că avea să sufere mult în viaţă din cauza asta. Firește, averea familiei avea s-o scutească de grijile măritişului, pretendenţii la mâna ei aveau să roiască în jurul depozitului lui Gabriel Berne şi al banilor lui, poate unii din prietenii şi din partenerii de afaceri ai jupânului îşi făceau de pe acum socoteli cum să-şi căpătuiască băieţii, ca nişte negustori chibzuiţi ce erau, dar asta nu însemna că Séverine avea să fie neapărat o soţie fericită. Greu de crezut că un bărbat tânăr şi sănătos care se pomeneşte cu o nevastă urâtă şi gâlcevitoare ca ea pe cap n-avea să-şi găsească repede o ibovnică, cu oricâtă străşnicie ar fi crezut el în poruncile Bibliei şi oricât de mare ar fi fost zestrea pe care s-o fi primit de la socru-său...

De multe ori Angelica se mira de sentimentul acesta pe care i-l stârnea Séverine. Apoi începu să-şi dea seama de ce, în loc s-o urască, simţea pentru fata asta nu numai milă, ci chiar un fior de simpatie. Ca toate fetele de vârsta ei, Séverine era puternic stăpânită de un instinct matern care izbucnise firesc, cerându-şi drepturile, iar ţinta afecţiunii ei devenise mica Honorine, pe care o urmărea mereu, aproape cerşindu-i un zâmbet. Dar Honorine rămânea distantă şi nu răspundea niciodată avansurilor ei. Nici măcar n-o lăsa s-o ia în braţe.

— Lasă-mă! Lasă-mă! Dă-mi dlumuuuu! Pleacă de-aisi! ţipa Honorine, zbătându-se până când Séverine era nevoită s-o lase jos şi să se depărteze, umilită şi plină de obidă.

Angelica îşi spunea cu regret că nu putea face nimic pentru ca Honorine să se arate mai maleabilă. Micuța era foarte categorică în simpatiile şi antipatiile ei şi nu se lăsa ademenită nici de dulciuri, nici de plăcerea de a fi luată în brațe şi corcolită în fel şi chip. În general se arăta plină de bunăvoință față de reprezentanții sexului masculin, purtându-se cu Laurier cu o drăgălăşenie surprinzătoare. Jupân Gabriel Berne, stăpânul casei, era beneficiarul unei afecțiuni pline de respect din partea ei iar pastorul Beaucaire era primit de ea cu toate favorurile, de fiecare dată când îşi făcea apariția în casa aceasta unde venea adesea. Dar idolul micuței Honorine rămânea Martial, care nu mai ştia cum să o răsfețe. Îi lucrase cu mâna lui un sipețel mic, cu sculpturi foarte meşteşugite, în care Honorine îşi aranja întruna mica ei comoară: nasturi, mărgele de sticlă colorată, pene de gâscă primite de la jupân Gabriel... Când o vedea pe Honorine cu sipețelul sub un braț şi cu pisoiul ei preferat sub celălalt, Angelica îşi aducea aminte de propria ei casetă în care îşi păstra odinioară amintirile. Pana Poetului. Pumnalul lui Rodogone Egipteanul. Oul de lemn rămas de la micul Cantor. Colierul doamnelor din familia du Plessis-Bellière, cel care le dadea fără greş gânduri de război sau răzmeriță... Cele două turcoaze, primite una de la Bachtiari bey şi cealaltă de la Osman Ferradji... Relicve ale unei vieți atât de pline de vâltori...

Opiniile pe care şi le formase Honorine despre reprezentantele sexului frumos şi preferințele pe care le manifesta în privința lor erau mult mai complicate. Se simțea foarte bine cu femeile mai în vârstă, în special cu Rebecca. Cele aflate între două vârste nu-i stârneau nici simpatii, nici antipatii. Le privea cu un ochi neutru, plin de nepăsare. În schimb pe femeile tinere şi pe fete, chiar şi pe cele de seama ei, nu le putea suferi. Îi provocau imediat o repulsie violentă, vecină cu ura. Poate vedea în ele nişte rivale. Poate din cauza asta n-o putea suferi pe Séverine ți o respingea întruna. Avocatul Carrère, un prieten al lui jupân Gabriel, venise într-o zi însoțit de fetița lui cea mică, Ruth, în vârstă de trei ani. Nimic mai firesc decât ca fetițele acestea două, Ruth şi Honorine, să se joace împreună. Aşa gândiseră cei mari. Dar Honorine fusese de altă părere, cel

puțin dacă judecăm după faptul că puțin lipsise să-i scoată ochii fetiței avocatului și după smocurile de păr care îi rămăseseră printre degete în momentul când cei mari reușiseră s-o scoată pe mica musafiră din mâinile ei. Oricum, nimeni n-ar fi putut să spună că Honorine nu aducea destulă însuflețire în casa lui Gabriel Berne.

Uneori scotea niște strigăte care la început păreau foarte ciudate și pe Angelica o îngrijorau. Apoi înțelese că sunetele acelea guturale se voiau o imitare a zgomotului făcut de talazurile mării și însemnau că Honorine voia să vadă marea. Iar când ajungea pe țărm, pentru ea nu mai exista nimic altceva decât jocurile valurilor, țipetele pescărușilor și lumea plină de miracole a scoicilor, pe care le prefira printre degete, alegându-le pe cele care i se păreau mai frumoase și rânduindu-le pe urmă în colecția ei din sipețelul lucrat cu atâta grijă de Martial.

La picioarele zidurilor dinspre mare, refluxul lăsa să se vadă bolovanii mari, îmbrăcați în alge, și ochiuri de apă în care se ascundeau crabii. Băieții veniți anume după ei îi vânau cu înverșunare și nu arareori izbucneau încăierări straşnice pentru delicatesele astea. Mulți din băieții aceștia erau copii de oameni nevoiași, care în felul acesta se gândeau să pună pe mesele sărăcăcioase ale familiilor lor ceva bun, dar erau și câte unii care se avântau la vânarea de crabi din pură plăcere și din ambiția de a trăi o aventură care li se părea minunată. Martial venea și el aici, cu toate că masa familiei Berne nu avea deloc nevoie de contribuțiile acestea ale lui, mai ales că pentru asta trăgea mereu chiulul de la școală, lucru care îi dădea multă bătaie de cap tatălui lui. Și nu numai asta. Avea un cap pentru care profesorii nu mai conteneau cu laudele, numai că tot ei adăugau imediat că era mai mare păcatul, fiindcă foarte tânărul Berne trăgea la fit pe rupte, înhăitându-se cu alți băieți de seama lui, tot minți destupate și ei dar fără tragere de inimă la carte, printre care cei doi feciori mai mari ai avocatului Carrère, Jean și Thomas, și mai ales licheaua de Joseph, băiatul doctorului, căruia îi veneau pandaliile numai când auzea de carte.

Jupân Gabriel era foarte nemulţumit că feciorul său nu se supunea disciplinei şi că dascălii nu se arătau destul de severi. El avusese parte de o educaţie foarte simplă, din care nu lipsise deloc nuiaua, şi rămăsese încredinţat că asta era taina cea mai de preţ a pedagogiei, aşa că blândeţea arătată de profesori faţă de fiul său era, în ochii lui, dovada cea mai serioasă a lipsei de pricepere a acestora. Drept care hotărâse să-l retragă de la şcoala asta care nu era bună de nimic şi să-l trimită în Olanda, să facă practică acolo într-o casă de comerţ. Măcar cu atâta să se aleagă.

Angelica s-a simţit de-a dreptul deprimată la auzul veştii că Martial urma să plece din La Rochelle. Multe lucruri legate de el i-l aminteau pe Florimond, întâiul ei născut. În dezinvoltura lui surâzătoare i se părea că desluşeşte ceva din nesiguranţa abia ascunsă a adolescentului care păşeşte pe un teren mişcător şi care, descoperind lumea în care urmează să trăiască, îşi dă dintr-o dată seama că locul lui nu mai e acolo. Că niciodată nu existase în lumea asta un loc pentru el. Tocmai această descoperire tulburătoare îl împinsese pe Florimond să-şi părăsească mama şi să fugă, în căutarea unui alt colţ de lume, unde să poată fi el însuşi, nu să trăiască sub pecetea blestemelor care apăsaseră asupra părinţilor lui. Şi fără îndoială, că într-o zi, Martial avea să fugă şi el, şi poate şi ceilalţi băieţi de seama lui, sau cel puţin unii, care aveau să înţeleagă că rosturile lor erau altele decât să rămână supuşi orbirii de necrezut a unor părinţi care aveau drept supremă ambiţie a vieţii să-şi vadă copiii călcându-le pe urme şi repetând, într-o mediocritate ucigătoare, destinele lor tâmpe.

Băieţii stăteau aşezaţi pe creasta lată şi lungă a unei stânci şi erau atât de absorbiţi de discuţia lor încât nu au auzit zgomotul paşilor care se apropiau. E drept că bătea şi vântul iar valurile mării făceau şi ele destul zgomot ca să acopere sunetul paşilor.

Angelica îi văzuse de departe şi înfăţişarea lor de tineri încă necopţi, dar gata să se ia trântă cu greutăţile vieţii, o tulburase. Dar şi mai mult o tulbura gândul că maşinăria îngrozitoare care trebuia să strivească viţele acestea fragede,

retezându-le orice avânt şi orice iluzie şi silindu-i să se târască într-o existenţă animalică, de vite inconştiente ţinute în grajd, maşinăria aceea era deja pusă în mişcare şi lucra, aşteptând momentul când avea să le vină şi lor rândul. Iar momentul acela nu era deloc departe.

Când ajunse aproape de ei desluşi cuvintele lui Martial, care spunea cu înflăcărare:

— ...şi în insulele acelea nu e niciodată frig. Oamenii de acolo nu ştiu ce-i aia gheaţă, numai câte unii au văzut aşa ceva, unii care au apucat să călătorească. Şi mai e ceva: noi, aici, avem patru anotimpuri, egale între ele ca timp, da? Ei bine, acolo sunt numai două, atâta. Unul e ploios, da' ştii cum plouă? Toarnă cu găleata tot timpul. Şi pe urmă vine anotimpul celălalt, secetos.

— Şi atunci mai creşte ceva acolo? făcu posac un băiat roşcovan. Că dacă juma' de an zici că plouă cu găleata, atunci înseamnă că se face baltă de colo până colo, şi dacă jumatea ailaltă nu cade strop de ploaie, atunci cum mă-sa să se mai facă ceva? Oricâtă apă ar avea la rădăcină, atâta secetă usucă după aia tot, praful s-alege!

— Nu, nu, dădu Martial să-l liniştească, creşte, cum să nu crească! E o verdeaţă de te pierzi în ea, şi toate se fac mult mai bine ca aici. Mâncarea e pe toate drumurile. Nu numai legumele şi grânele de le ştim noi aici, dar sunt altele, de care nici n-am auzit noi, tot felul de fructe care nu cresc decât acolo şi gem pomii de ele...

— Ia stai aşa, interveni unul, ca şi cum şi-ar fi adus dintr-o dată aminte de ceva foarte important. Acolo există vii? Şi dau rod? Că taică-meu e din Charente şi noi suntem podgoreni, asta am făcut neam de neamul nostru, altceva nu ştim să facem decât să cultivăm vita de vie... şi dacă ne pomenim într-o ţară unde nu există aşa ceva, am încurcat-o. Înseamnă să murim de foame.

— Ohoho! făcu Martial. Cum să nu fie? Ia ascultă aici...

Şi începu să răsfoiască febril paginile unei cărţi pe care o ţinea pe genunchi. Va să zică băieţii aceştia se refugiaseră aici pentru o lecţie de geografie, dar una care, pasămite, nu semăna deloc cu cele predate de dascălii lor de la şcoală.

— Gata, am găsit, zise triumfător Martial. Ia ascultaţi ce scrie aici: «...Vița de vie creşte foarte bine în aceste insule şi mai ales se găseşte aici un soi de viță sălbatică, ce creşte printre copaci şi se cațără pe trunchiurile lor. Strugurii sunt negri, cu boaba nu prea mare dar foarte gustoşi, deşi puțin acrişori, iar vinul care se face din ei este bun, însă nu ține mai mult de un an. Dacă e ținut mai mult de atât începe să se acrească. În schimb, vița aceasta e foarte bună şi poate aduce câştig frumos, fiindcă rodeşte de două ori pe an iar în anii mai calzi chiar de trei ori...»

— Phiii! făcu băiatul podgoreanului, păi înseamnă că dacă luăm cu noi viță de-asta bună, de ține vinul cu zecile de ani, şi o plantăm acolo, atunci chiar că oameni ne-am făcut!

— Unde te-ai făcut om? îl repezi cel care îşi exprimase îndoiala că acolo ar creşte ceva. Cu ce să te faci om?

— Cum cu ce? N-ai auzit că vinul ăla ține numai un an? Şi strugurii sunt cam acri? Dar vorba e că vița merge acolo, nu? Ei, şi lumea de acolo, când o da de un vin ca lumea, cum ştim noi să facem, şi de struguri dulci, că ți-am zis, luăm cu noi vițe de-astea bune de aici, din Charente, ba dacă-i vorba de ce n-am da o fugă în Burgundia, după vițe de-alea straşnice, că în Charente nu zic, da' nu-i tot aia cu vinul burgund...

— Ete na acuma, că ăia te pomeneşti că vă aşteaptă pe alde tine şi pe taică-tu să le faceți voi vin, că ei nu pot să-şi aducă vin ca lumea de aici sau din Spania...

— Sau din Portugalia, adăugă altul, un băiat gras şi buzat, care se arăta la fel de sceptic.

— Uite, îi întrerupse Martial, mai zice aici de arborele de pâine...

— De ceeee? sări ca ars unul care până atunci nu zisese nimic. De pâine ai zis?

— Da, făcu încurcat Martial. Aşa scrie aici, uite, arborele de pâine.

— Eeee, aici chiar că e gogonată de tot! izbucni roşcovanul. Că s-o creadă proştii p-asta, cu pâinea care creşte în copaci. Dă-o încolo!

— Şi de câinii cu covrigi în coadă nu zice nimica? se interesă grasul cu buze groase. Ia caută bine, că spun drept, tare mi-ar fi poftă...

— Ce vorbeşti tu! pufni dispreţuitor alt băiat. P-acolo umblă alte feluri de animale, nu câini.

— Staţi să ascultăm...

— Sau poate fasole de-aia care în loc de păstăi să facă uite p-atâta nişte cârnaţi, rânji altul. Sau poate şunci, adăugă el, arătând cu mâinile cam cât i-ar fi plăcut lui să fie cârnaţii şi şuncile acelea minunate.

— Ia lăsaţi gălăgia! interveni unul voinic şi cu ochii vioi. Nu vă place, n-aveţi decât să vă duceţi acasă. Zi mai departe, Martial, să auzim.

Angelica asculta foarte atentă şi nu îndrăznea să mişte, ca să nu le tulbure discuţia. Dacă ar fi ştiut că îi aude cineva străin, poate că băieţii ar fi tăcut sau ar fi schimbat vorba. Honorine stătea şi ea cuminte şi serioasă, de parcă ar fi priceput tot ce auzea că spuneau băieţii aceia.

— Zice de *papaya*, astea cică sunt nişte legume ca nişte cartofi, pe urmă pepeni galbeni şi nuca de cocos... asta e o nucă mare cât un dovleac şi când se coace e plină de o zeamă ca un fel de lapte, foarte gustos şi dulce de nu mai poţi. Şi ia uite colea: «Arborele de săpun produce un lichid alb şi vâscos care spală şi albeşte de minune rufăria iar o altă plantă, tigva, produce fructe mari şi găunoase care pot fi curăţate, tăiate în jumătăţi sau după vrerea fiecăruia şi folosite drept vase pentru păstratul a tot felul de materii, chiar lichide...»

— Şi cum arată oamenii de acolo? întrebă unul mai mic, avid de curiozitate. Au pielea roşie şi le cresc fulgi în cap în loc de păr?

În clipa aceea Martial ridică privirile şi o zări pe Angelica. O salută cu un gest politicos şi familiar, plin de bunăvoinţă, iar ceilalţi băieţi, după câteva prime momente de alarmă, înţelegând că femeia asta era o persoană de încredere, părură să se liniştească.

— De ce nu vii mai aproape, doamnă Angelica? întrebă liniştit Martial, cu o blândeţe de om matur în voce.

Angelica se apropie şi se aşeză lângă ei pe creasta de piatră, ţinând-o pe Honorine pe genunchi.

— Doamnă Angelica, ai idee cam cum arată oamenii care locuiesc în insulele Caraibe? întrebă Martial. Mă gândesc că dumneata trebuie să ştii şi nu avem pe cine întreba. Fiindcă aici, în cartea asta, nu scrie.

Angelica rămase câteva clipe şovăitoare.

— Nu pot fi sigură, zise ea, dar bănuiesc că sunt negri. Fiindcă de mult timp europenii duc acolo sclavi din Africa şi îi pun să muncească.

— Dar caraibienii, locuitorii băştinaşi, nu sunt negri, făcu Thomas Carrere, care ascultase tăcut până atunci. Negrii din Africa sunt una, oamenii din Caraibe trebuie să fie alta.

Dar Martial puse punct disputei:

— Eu zic că cel mai bine e să-l întrebăm pe pastorul Rochefort, prima oară când îl vedem.

Angelica tresări.

— Care pastor Rochefort? întrebă ea. Vestitul călător care a scris o carte despre America?

— El. Şi cartea lui uite-o aici, din ea citeam. Poftim.

Şi Martial îi întinse cartea, cu un gest care o invita s-o ia şi s-o răsfoiască.

— Dar o să te rugăm să nu vorbeşti despre asta, doamnă Angelica, adăugă cu voce scăzută băiatul. Nu e voie să citească cineva cartea abatelui Rochefort, fiindcă bagă în minţile oamenilor gândul să emigreze. Pedeapsa e de cincizeci de livre amendă şi trei luni de temniţă grea. Aşa că trebuie să fim cu ochii în patru, să n-o păţim.

Angelica, tulburată, întorcea paginile cărţii, cu desene stângace care închipuiau arbori sau animale nemaivăzute, aşa cum se înfăţişau ele în insulele acelea depărtate.

Şi din adâncurile ceţoase ale amintirilor copilăriei ei răsări pe neaşteptate imaginea unei seri când la Monteloup sosise un călător de departe. Pastorul Rochefort. Ea avea pe atunci zece ani şi nimeni nu şi-ar fi închipuit ce pecete a destinului avea să însemne omul acesta pentru familia de Sancé. Călăreţul acela în straie de culoare întunecată sosise la

Monteloup pe o vreme de furtună ca de iad şi vorbise despre lucruri uluitoare şi de necrezut. Oameni cu pielea roşie şi cu pene în cap, pământuri nesfârşite, pe care nu le cultiva nimeni, locuite de tot felul de animale ciudate, cum nici nu se puteau închipui, un fel de monştri ca în vechime...

Dar pe vremea aceea vizita pastorului Rochefort nu rămăsese pentru cei de la Monteloup o întâmplare ca oricare alta. Îi impresionase, e drept, tot ce povestise pastorul, dar nu asta fusese urmarea cea mai importantă a sosirii lui. Pastorul păruse a fi un mesager al destinului, venit să răpească primul vlăstar al familiei ursit să se rupă de trunchiul familiei: Joseph, fratele cel mare. Acesta părăsise casa părintească, dispăruse din Franţa şi nimeni nu mai ştia ce se întâmplase cu el, nici măcar dacă mai trăia sau nu.[10]

— Mai trăieşte pastorul acesta, Rochefort? întrebă ea gânditoare, încercând să facă nişte socoteli.

Îşi aducea aminte că pastorul, pe vremea când sosise la Monteloup, avea deja părul sur. Iar de atunci trecuseră peste douăzeci de ani.

— Trăieşte, sigur că trăieşte, zise băiatul doctorului. E foarte bătrân, am auzit că are peste optzeci de ani, dar e plin de viaţă, se ţine straşnic, umblă şi acum întruna pe mare. Nici nu soseşte bine, că a şi plecat din nou.

Martial adăugă:

— Chiar a sosit de curând în La Rochelle. N-a apucat să plece înapoi. Se ascunde. Oamenii stăpânirii umblă după el cu limba scoasă, doar-doar l-or prinde, să-l bage la temniţă. Ai vrea să-l vezi şi să-l asculţi, doamnă Angelica?

Angelica era prea emoţionată ca să poată răspunde. Amintirile o copleşeau. Făcu un semn afirmativ din cap şi simţi cum unul din băieţii avocatului îi strecoară ceva în palmă.

Era o piesă de plumb, rotundă ca o monedă, pe care ieşea în relief o cruce cu un porumbel aşezat pe ea. Era un semn de pace foarte obişnuit la protestanţi.

— Cu asta o să poţi intra la adunarea unde are să vină pastorul, o lămuri Martial. Altfel n-au să te lase, au să te creadă spioană de-a catolicilor sau mai ştiu eu ce, iese tărăboi mare.

Adunarea are să fie la Jouveaux, un cătun de pescari pe malul mării, acolo ai să poţi să-l vezi şi să-l asculţi. Nici o grijă, adăugă el repede, văzând-o cuprinsă de îndoială, nici o grijă, are să vină şi sigur are să ia cuvântul, adunarea asta se ţine anume pentru el. E vorba să vină o sumedenie de-ai noştri, peste două mii de suflete...

4

Tânărul exagerase spunând că adunarea avea să numere peste două mii de protestanţi. Frica de oamenii stăpânirii şi de represaliile de tot felul îi ţinuse acasă pe mulţi, dar chiar dacă ar fi venit toţi câţi se anunţaseră, tot n-ar fi avut loc destul acolo.

Locul de adunare era în marginea cătunului Juveaux, pe fundul unei saline părăsite. Era o salină deschisă, cum sunt cele mai multe din apropierea ţărmului, apărată dinspre ape de diguri zdravene, încărcate cu straturi groase de sare ce se depuseseră acolo de-a lungul secolelor.

Salina aceasta părăsită fusese aleasă de protestanţi drept loc de adunare fiindcă se afla într-un loc foarte izolat, unde nimănui nu i-ar fi dat prin cap să-i caute. Două creste pietroase ascundeau vederii adâncitura plină de sare unde se ţineau adunările şi nimeni din cei care treceau pe drumul mare spre intrarea în La Rochelle n-ar fi zis că acolo, aproape de orizont, se strâng atâţia oameni cu scopuri potrivnice decretelor regale. Marea era aproape şi zgomotul talazurilor ce se izbeau fără contenire de stânci acoperea de minune vocile vorbitorilor. Oamenii soseau pe rând, în linişte, unii călare, alţii în şarete, droşti sau căruţe, se salutau şi îşi căutau locuri, schimbând între ei cuvinte puţine, cu glas scăzut, în virtutea obişnuinţei. Nu avea cine să-i audă dar erau totuşi la o adunare conspirativă şi apoi era lucru ştiut că paza bună trece primejdia rea.

Un semicerc de pietre albe, calcaroase, forma un soi de amfiteatru primitiv în jurul unei mici mese la care urma să se aşeze predicatorul.

— Masa aceea e amvonul, o lămuri Martial pe Angelica, iar masa cealaltă, pe care o aduc acum oamenii aceia, e masa comuniunii.

Băiatul ţinuse s-o întovărăşească, gândindu-se pe de o parte că singură n-ar fi nimerit drumul, iar pe de alta spunându-şi că protestanţii adunaţi acolo, în ciuda monedei de plumb pe care o avea la ea, ar fi privit-o cu neîncredere şi poate n-ar fi lipsit mult să izbucnească cine ştie ce ciorovăială. Coreligionarii lui se arătau foarte temători când era vorba de străini. Aşa că venise cu ea aici, foarte mândru la gândul că toţi cei de faţă, care se cunoşteau între ei şi îşi dăduseră seama numaidecât că femeia asta era străină, îşi făceau socoteala că trebuie să fie vreo catolică dispusă să treacă la credinţa cea adevărată şi că tocmai el, Martial, era pe cale de a o da pe brazdă, lucru care nu era chiar la îndemâna oricui. Găsiră amândoi loc în droşca brutarului din mahalaua unde locuia Gabriel Berne, un om foarte de treabă al cărui băiat era bun prieten cu Martial şi fusese unul din cei strânşi ieri pe malul mării la lecţia aceea de geografie care arătase cu totul altfel decât cele de la şcoală.

Peste puţin timp îşi făcură apariţia şi mătuşa Anna şi Séverine, în droşca unui fabricant de hârtie, împreună cu nevasta şi cu fetele acestuia şi însoţite de jupân Gabriel, care venise călare. Când o văzură pe Angelica, săriră amândouă ca muşcate de şarpe şi începură să discute pe un ton foarte aprins cu jupân Gabriel, privind întruna, furioase, spre papistaşa asta care de bună seamă că venise aici decât ca iscoadă a blestemaţilor de catolici păgâni, care nu voiau să primească lumina învăţăturilor lui Christos şi a scripturilor. Dar jupân Gabriel ridica din umeri nepăsător, prea puţin dispus să se arate încrezător în opiniile foarte tinerei Séverine şi mai ales în cele ale mătuşii Anna. Ştia el ce ştia despre ele şi, afară de asta, avea încredere în propriul lui miros, care îi spusese că femeia aceea nu era în stare de asemenea ticăloşii. Şi, la urma urmei, întâmple-se cum o vrea Dumnezeu. Dacă e scris ca asta să fie pentru el şi familia lui o încercare, el trebuie să treacă şi prin asta, fără cârtire.

În mulţime se stârni oarecare foială care arăta că lucrurile încep să se urnească. Cineva aduse o tavă mare de cositor pe care, acoperită cu o bucată de ţesătură albă, se ghicea o formă care nu putea fi decât o pâine rotundă, iar altul veni cu două cupe de cositor, după care câţiva tineri aduseră un vas larg de gresie, acoperit şi acesta cu o bucată de pânză tot albă, şi îl aşezară jos, lângă masă.

Angelica şovăise mult înainte de a veni încoace, fiindcă dacă era prinsă aici risca cine ştie ce pedeapsă gravă. Şi nu era nevoie să fie prinsă chiar în timpul adunării, era destul să se audă că o catolică, slujnică la Gabriel Berne, luase parte la o adunare a protestanţilor. Protestanţii ar fi pătit şi ei câte ceva, desigur, dar ea ar fi avut parte de necazuri mult mai mari, pentru ca şi altor catolici dispuşi să se convertească la protestantism să li se taie pofta de aşa ceva. Venise cu inima strânsă şi spunându-şi că s-ar putea să iasă rău. Dar o dată ajunsă aici, între oameni care ştiau ce primejdii înfruntă, fie închisoarea, fie amenzi ruinătoare, poate chiar moartea în cazul celor mai colţoşi, se mai liniştise. Mai ales când Martial o lămuri cu glas scăzut că unii din cei care stăteau mai pe margine, tăcuţi şi umili, erau foşti protestanţi care abjuraseră, trecând înapoi la catolicism, fără voia lor, bineînţeles, dar rămăseseră în adâncul sufletelor tot de partea adevăratei credinţe şi erau primiţi la adunări de foştii lor coreligionari. Aceşti catolici protestanţi, «întorşii», cum li se spunea, erau întotdeauna condamnaţi la moarte dacă erau prinşi la asemenea adunări.

Toţi participanţii purtau veşminte foarte sobre, lipsite de orice podoabă. Cei mai mulţi erau îmbrăcaţi în negru sau în cenuşiu. Făcea notă discordantă unul din oamenii cei mai bogaţi din La Rochelle, armatorul Manigault, care îşi făcuse apariţia cu mare fală, îmbrăcat într-un costum superb de catifea de culoarea prunei date în pârg, cu ciorapi de mătase şi cu pantofi cu catarame de argint, purtând guler de dantelă şi câteva lanţuri cu zale groase din aur masiv de care atârnau brelocuri bătute cu briliante. Era un bărbat impunător, cu trăsături aristocratice, şi putea fi luat cu uşurinţă drept un mare senior de la curte, mai ales că era însoţit de o droaie de servitori, printre care şi un mic

valet negru, după moda englezească ce începea să se extindă cu repeziciune în La Rochelle. La dreapta bogatului armator stătea fiul său, un băiat cu părul ca de aur şi frumos ca un zeu, îmbrăcat în straie care întreceau cu mult bogăţia celor ale tatălui său. Stofe englezeşti din cele mai scumpe, ţesute cu fir de aur şi brodate cu perle, bijuterii nenumărate şi spume de dantele flamande care numai ele costau o avere. Angelica îl cântări dintr-o privire şi îşi spuse că foarte puţini erau seniorii de la Versailles în stare să cheltuiască atâta pe veşminte, iar când Martial îi spuse că Manigault îşi îmbrăca feciorul numai la cei mai scumpi croitori din Londra, declarându-i pe cei francezi nişte mocofani care nu sunt în stare să îmbrace decât cel mult vreo lichea de catolic mojic şi lipsit de gust de la curtea Franţei, admiraţia ei pentru sobrietatea şi pentru modestia harnică şi cuminte a protestanţilor începu să se clatine.

— Dar nu e el cel mai elegant băiat din La Rochelle, îi şopti Martial la ureche. El e abia un băietan, aproape un copil, sunt tineri din familii mai bogate ca a domnului Manigault, care au acasă propriii lor croitori englezi, fiindcă e înjositor pentru ei să iasă de două ori în lume cu aceleaşi haine. E drept că sunt puţini, fiindcă cei mai mulţi din băieţii ăştia stau la Londra, nu le place aici. Acolo sunt primiţi în saloanele familiilor nobile, din marea aristocraţie, aici n-au parte de aşa ceva.

Angelica îşi întoarse privirile spre alte părţi ale adunării şi îl observă pe avocatul Carrere, în mijlocul unei familii numeroase. Iar când băgă de seamă că femeia de lângă el prezenta toate semnele unei sarcini avansate, se întoarse spre Martial şi îl întrebă şoptit:

— Doamna aceea de lângă maestrul Carrere bănuiesc că e soţia lui... toţi copiii aceia sunt ai lor?

— Da. Zece. După cum vezi, vine şi al unsprezecelea. Şi doamna Carrere e încă în putere, nu are mult peste treizeci de ani. E hotărâtă să nu se lase.

Mai într-o parte se aflau câţiva bărbaţi, toţi călări şi purtând spade. Erau gentilomi protestanţi. Nu se amestecau cu ceilalţi şi discutau între ei cu voci scăzute.

Se iscă deodată rumoare şi lumea mai din faţă începu să se agite.

— Faceţi lor! strigă autoritar cineva. Faceţi loc pentru doamna de Rohan!

Câţiva servitori bogat înveşmântaţi aduceau un jilţ larg, îmbrăcat în catifea purpurie şi cu incrustaţii de aur, în care se instală o doamnă bătrână, cu o figură foarte autoritară şi cu mâinile ca nişte cângi de pasăre răpitoare încleştate pe măciulia de argint a bastonului. Angelica ştia că o parte din străvechea familie Rohan trecuse la protestantism dar acum vedea pentru prima oară o reprezentantă a acestei ramuri. Ceilalţi rămăseseră catolcii fervenţi şi în fiecare generaţie a familiei se aflau tineri care îmbrăţişau cariera ecleziastică, ajungând vicari, episcopi sau cardinali.

Încet-încet, se adunase atâta lume încât nu mai aveai loc să arunci un ac, dar în mulţimea aceasta domnea o disciplină vrednică de toată admiraţia. Fiecare se silea să nu încurce drumul şi să se aşeze aşa fel încât să nu stânjenească pe nimeni, aşa că nu se isca nici un fel de dezordine, cum ar fi fost de aşteptat într-o asemenea îngrămădeală. Până la urmă, fără nici un fel de zarvă, participanţii căzură de acord că îngrămădeala devenise prea mare şi hotărâră să scoată afară caii şi căruţele sau droştele cu care veniseră, aşa că Angelica fu din nou mirată să vadă ce ordine domnea aici, fiindcă nu se iscă nici un fel de îmbulzeală, nimeni nu se luă la ceartă cu nimeni şi în câteva minute caii şi catârii se aflau sus, pe coama joasă, păziţi de câţiva băieţi îndatoritori care acceptaseră fără cârtire misiunea de a sta de veghe. De altminteri, Angelica era foarte mirată de buna cuviinţă arătată de tineri şi adolescenţi faţă de cei în vârstă, de care ascultau fără murmur, chiar dacă abia îi cunoşteau.

Apoi, deodată, răsună o voce care intona un psalm, reluat la refren de murmurul scăzut al mulţimii. Angelica privi în faţă, unde apăruseră trei personaje noi, trei bărbaţi îmbrăcaţi în negru din cap până în picioare şi purtând nişte pălării imense, tot negre, după moda pastorilor anglicani. Aceştia înaintau încet, cu paşi plini de solemnitate, spre mesele din centrul locului care părea a fi un fel de scenă.

Unul din ei era pastorul Beaucaire, cel care venea adeseori în casa lui Gabriel Berne. Angelica îl recunoscuse dintr-o privire dar acum toată atenția ei era îndreptată spre cel mai înalt din toți trei, un bătrân uscat, cu părul alb ca zăpada și cu fața plină de riduri dar care se ținea foarte drept, în ciuda vârstei înaintate. Îl recunoscuse pe omul în negru care venise pe vremuri la Monteloup, călătorul legendar al copilăriei ei. Viața aceea rătăcitoare, primejdiile înfruntate în nenumăratele lui călătorii păreau să-l fi menținut ager și plin de putere, cel puțin judecând după ușurința cu care se mișca.

Cel de-al treilea era un bărbat scund și grăsan, cu obrajii rumeni și cu o privire vioaie și autoritară. Acesta vorbi primul, cu o voce puternică și răsunătoare, care se auzea până departe:

— Iubiți frați și surori întru Christos, Părintele Ceresc a vrut ca lanțurile care mă țineau în strânsoarea lor să se rupă și mă simt cuprins de o fericire nespusă aflându-mă acum din nou în mijloc vostru. Persoana mea nu are nici o importanță, fiindcă eu nu sunt decât un umil slujitor al lui Dumnezeu, dar strivit sub uriașa povară a unei misiuni sacre: aceea de a păstori mica turmă pe care mi-a hărăzit-o Atotputernicul, adică pe voi toți, acei cetățeni ai orașului La Rochelle care ați primit lumina divină și ați înțeles să îmbrățișați adevărata credință în Iisus, rupându-vă de mârșava biserică a papistașilor și slujindu-l numai pe Domnul Dumnezeu, în căutarea căii adevăratei mântuiri a sufletului.

Angelica se întoarse spre Martial, întrebându-l în șoaptă:

— Cine e domnul acesta care vorbește?

— Pastorul Tavenaz, răspunse acesta pătruns de venerație. E mai-marele Colocviului din La Rochelle, adică al întregii colectivități a bisericilor protestante. A stat șase luni la închisoare, abia a ieșit de câteva zile.

Pastorul Tavenaz vorbea mai departe:

— ... și așa se face că unii din voi, mai ales tineri, mulți tineri cu sufletele neprihănite, au venit să mă caute și să mă întrebe: «Ce-i de făcut? N-a venit vremea să punem mâna pe arme și să ne ridicăm, cum au făcut părinții și bunicii noștri la vremea lor?» Și mă gândesc, iubiți frați întru Christos, că mulți

trebuie să fiţi cei ce vă puneţi în sufletele voastre întrebarea aceasta, lăsându-vă mânaţi de ispita primejdioasă a urii, care însă nu este totdeauna cel mai potrivit sfătuitor. Fiindcă sunt multe situaţii în care nu trebuie să ne repezim orbeşte, ci trebuie să chibzuim cu multă băgare de seamă, cu prudenţă, ca să nu păţim şi noi ce au păţit părinţii şi bunicii noştri pe vremea lui Richelieu. Şi am să încep prin a vă mărturisi că eu unul nu sunt deloc pentru violenţă. Şi de ce credeţi că nutresc această convingere? Nu fiindcă aş fi uitat eroismul cu care înaintaşii noştri şi-au apărat credinţa în timpul groaznicului asediu din 1628, ferească-ne cerul pe toţi să uităm vreodată asta, ci pentru că mă gândesc cum am ieşit noi, adevăraţii închinători ai lui Iisus, din asediul acela. Când ne aducem aminte, cei ce eram pe atunci copii, şi când mai auzim şi ce povestesc bătrânii, care păstrează mai proaspete aceste amintiri, se strânge carnea pe noi. N-a lipsit mult atunci ca din La Rochelle să piară toţi protestanţii şi azi, între zidurile cetăţii noastre, să răsune numai spurcata liturghie papistaşă în locul sfinţilor noştri psalmi.

Şi pastorul Tavenaz continuă mult timp pe tonul acesta, din care Angelica nu reuşea să înţeleagă dacă era departe ziua când totuşi protestanţii vor pune mâna pe arme şi nici măcar dacă ziua avea să vină sau nu. Se referi în mai multe rânduri la sinodul naţional care avea să se reunească anul viitor la Montélimar şi în cursul căruia urma să fie redactat un memoriu către rege despre persecuţiile de tot felul la care erau supuşi hughenoţii francezi. Apoi aduse vorba despre încredere şi calm, încheind cu un apel la răbdarea creştină şi oferind adunării, ca pildă de modestie şi smerenie exemplară la care se cuvenea să cugete toţi, cazul său şi pe al pastorului Beaucaire.

Singura persoană din întreg auditoriul care nu ascultase în linişte deplină cuvântul pastorului era bătrâna ducesă de Rohan. Aceasta se foise tot timpul, clătinând din cap în semn de dezacord cu spusele oratorului sau izbind în lespezile de sare de pe jos cu vârful bastonului. Adunările astea de burghezi care trăncăneau verzi şi uscate în loc să facă vreo ispravă nu erau deloc pe placul ei. Dar această doamnă cu sângele atât de fierbinte îşi spunea că ea una era prea bătrână ca să mai facă

acum pe revoltata şi se străduia să tacă, înăbuşindu-şi din când în când câte un oftat.

În fine, pastorul Tavenaz îşi încheie cuvântarea şi tot auditoriul fusese străbătut de un murmur uşor de încuviinţare. Un singur om se ridică în picioare, un ţăran cu părul până în ochi şi cu pălăria ţinută ca un scut pe piept cu amândouă mâinile.

— Eu, strigă cu voce groasă omul, eu, fraţi creştini, nu sunt de pe aici. Eu de felul meu sunt din Poitou, dintr-un cătun de lângă Jarans, n-are rost să vă zic cum îi zice, că n-aţi auzit voi de cătunul ăla, nici n-aţi şti să nimeriţi acolo. Dar dragonii regelui au nimerit. Ne făcuserăm şi noi un templu şi i-au dat foc şi la ăla. Şi după aia mi-au luat şuncile din cămară, grâul din pod, amândouă vacile, caii şi măgarul, şi nevasta pe deasupra. Că aveam nevastă tânără şi frumoasă. Au luat-o şi au dus-o cu ei, uite-aşa, şi pe mine m-au lăsat să mă uit în urma lor, să văz când i-or da drumul să vie înapoi. Că de venit, n-a mai venit nici până în ziua de azi, sărăcuţa de ea. Păi treabă-i asta? Când stau şi mă gândesc cum s-o fi chinuind ea pe acolo pe unde o fi, îmi vine să pui uite-aşa mâna pe secure şi să dau cu ea unde nimeresc. Şi tare m-ar răcori pe suflet, că-i arşiţă mare acolo, la mine-n piept...

Spusele bietului ţăran fuseseră punctate de câteva râsete răzleţe, repede înăbuşite. Acum omul arunca în toate părţile priviri întrebătoare, căutând parcă să afle dacă povestea lui interesa sau nu şi dacă trebuia să mai adauge ceva.

— Că de-aia, fraţi creştini...

Se opri, dar câteva îndemnuri ale celor din apropierea lui îi dădură curaj şi zise:

— ...de-aia, fraţi creştini, eu zic că dacă n-a venit nevastă-mea înapoi până acuma înseamnă că or fi aruncat-o în vreo fântână. Că aşa au ei obiceiul. O duceau trăgând-o de păr, uite-aşa, că ea nu voia să meargă cu ei. De-aia am zis eu adineauri treaba aia cu securea, poate mă înţelegeţi şi pe mine şi mă iertaţi pentru vorba proastă... Că dom' părintele pastor, adineauri 'cea că să mai aşteptăm, să-i luăm cu duhul blândeţii. Da' acuma stau şi zic şi eu: păi până când născătoarea şi cristoşii lu' soarele mă-sii să tot aştep...

Toată lumea sări ca arsă la auzul unor asemenea blasfemii, se iscă ceva vânzoleală şi omul fu nevoit să tacă din gură, făcându-se mic. Protestanţii nu admiteau asemenea vorbe.

Tărăboiul se încheie iute, acoperit de sunetul psalmilor îngânaţi de toată lumea de acolo.

Apoi luă cuvântul pastorul Rochefort. Le aduse aminte credincioşilor de cartea Exodului şi cum evreii, văzându-se urmăriţi de egipteni, îl rugaseră pe Moise: «Lasă-ne să fim robii egiptenilor mai bine decât să pierim în pustie!...» Dar Atotputernicul îşi arătase voia înecând oştirile faraonului şi evreii ajunseseră până la urmă în Ţara Canaan. Şi mult mai uşor ar fi ajuns acolo dacă nu s-ar fi îndoit de bunătatea Părintelui Ceresc, care nu i-a dus în deşert decât ca să-i smulgă din robia îngrozitoare în care se aflau în Egipt, unde erau pe cale de a uita credinţa strămoşilor lor.

Şi pastorul Rochefort începu cu voce surprinzător de limpede şi de puternică un psalm al lui Moise:

Pe Cel fără sfârşit îl voi preamări căci slava lui străluceşte
El a aruncat în mare şi cal şi călăreţ
El e puterea mea şi spre el se îndreaptă laudele mele
Fiindcă vrerea Părintelui Ceresc m-a mântuit...

Vocea lui, cu un imperceptibil tremur datorat vârstei înaintate, răsuna plină şi convingătoare. Numai că prea puţini i se alăturau. Oamenii erau obosiţi, cu gândul la altele şi păreau să nu cunoască prea bine psalmul acesta.

Văzând că aproape nimeni nu-l urma, bătrânul pastor se opri, aruncă o privire mirată şi parcă dojenitoare asupra asistenţei şi reluă cu vioiciune:

— Oare chiar nu aţi înţeles, iubiţi fraţi întru Christos, tâlcul acestei parabole? Să trăim mai departe în lanţuri – flacăra se stinge. Dacă mai stăteau mult în robia egiptenilor, evreii ar fi ajuns să-i adore pe idolii acestora. Iată marea primejdie care vă pândeşte pe toţi. Adineauri aţi fost întrebaţi dacă vreţi să puneţi mâna pe arme ca să vă apăraţi sau dacă vă e mai bine să răbdaţi chinurile la care sunteţi supuşi. Eu acum vin să vă propun

o a treia cale: exodul! Chiar Biblia ne stă pildă. Ţări noi, uriaşe, pline de bogăţii neînchipuite, vă oferă adăpost şi pământuri întinse, mănoase, din care voi puteţi face adevărate grădini spre slava Celui de Sus, păstrându-vă totodată sufletele neatinse de otrava catolicismului...

Angelica îşi ascuţea auzul dar tocmai acum vecinii ei începuseră să se plictisească şi să vorbească între ei, mormăit, e drept, dar împiedicând-o să audă ce spunea pastorul.

— Cum a rămas, cumetre, cu angrosistul din Languedoc? Ţi-a dat arvuna aia până la urmă?

— Mi-a dat-o, dar prea mult nu cred să-mi iasă la afacerea asta. Dacă am săra şi noi peştele, ca portughezii, am vinde de cinci ori mai mult decât acum. Dar nu e chip, cu gabela...

— Vecine, şoptea altul, negustorul din Dijon vinde tot pe cincisprezece mii de scuzi. Lichidează. Eu zic că aş scoate tot depozitul la unsprezece mii, hai să zic douăsprezece, dar n-am banii ăştia acuma. Să-i am... ah, Doamne!

— Vezi-ţi de treabă, să bagi bani în afaceri la Dijon e nebunie curată. Cumnatu-meu într-o afacere de-asta în Burgundia a fost la un pas de faliment. Tocmai voiam să investesc şi eu, noroc că m-am trezit la timp. Atunci m-am asociat cu Thomas Bruce, din Londra. Dacă regele vine mâine cu un decret să confişte toate averile protestanţilor, mie îmi ia taman praful de pe tobă. Toţi banii mei i-am investit în Anglia.

— Vezi, că tocmai de-asta face Louvois gât împotriva noastră, interveni altul. Cică de ce ne plasăm banii în Anglia şi în Olanda. Că în felul ăsta iese aurul din Franţa şi ţara sărăceşte.

— Păi dacă în Franţa nu-mi convine! M-a zvântat cu birurile şi mai vrea să ţin banii la îndemâna lui? La Londra nu plătesc un ban impozit, că sunt supus străin şi zece ani sunt scutit de taxe, fiindcă sunt protestant.

— Eu nu zic, că doar şi eu am băgat zestrea fetelor într-o firmă de transporturi maritime din Liverpool, e mai sigură şi aduce parale grase. M-am şi gândit, în doi ani lichidez tot ce am aici şi mă retrag, gata...

— Manigault a cumpărat pe numele lui fiu-său o firmă de import de vinuri şi alta de transporturi maritime la Londra. Îţi închipui, să am eu a zecea parte din cât are el...

— Nepoate, auzi Angelica o voce supărată chiar în spatele ei, la o adunare ca asta puteai să pui şi tu pe tine nişte haine mai acătării, nu să vii aşa, cu jerpeliturile astea!

— Ai dreptate, unchiule, dar vezi şi dumneata ce noroi e pe jos... Stricam bunătate de haine şi de încălţări!

Cuvintele pastorului Rochefort păreau să nu intereseze pe nimeni din adunare.

Undeva în faţă răsună dintr-o dată un pârâit continuu şi sacadat şi Angelica îşi lungi gâtul, să vadă mai bine ce se întâmplă. Un tânăr, pus pesemne de cineva din oficialii adunării, învârtea de zor o cârâitoare, să se facă linişte. În sfârşit, mormăiala se domoli şi pastorul Tavenaz se ridică, aruncând lui Rochefort o privire care voia să însemne «păi când îţi spuneam eu!»

— Iubiţi fraţi întru Christos! strigă el cu voce puternică. Nu putem încheia această adunare fără să vedem câţi din noi vor una sau alta din liniile de conduită care stau în faţa noastră, a protestanţilor din La Rochelle. Fiindcă trebuie să ne hotărâm şi hotărârea se cuvine să fie luată de cât mai mulţi. E vorba de rezistenţa armată sau de întocmirea acelui memoriu către rege, de la care e drept că nu putem spera nimic, dar să nu zică cineva pe urmă că n-am încercat-o şi pe asta. Eu unul, v-am spus, sunt pentru calea păcii... Cine e pentru rezistenţa armată?

Nu se ridică nici o mână. Toţi se întorceau în toate părţile, să vadă cam câţi sunt cei care vor război cu regele, dar nimeni nu se arăta dornic de aşa ceva.

— Cum, nimeni? tună pastorul Tavenaz. Eu, fraţilor, v-am spus că nu sunt pentru violenţă, dar dacă voi vreţi război pentru apărarea credinţei noastre, eu sunt obligat să mă supun vrerii majorităţii...

— Nu vrea nimeni nici un război! strigă cam în silă cineva din mijlocul mulţimii. Doar ştim ce ne-a păţit pielea pe timpul lui Richelieu.

Un murmur de încuviinţare se auzi din toate părţile.

— Şi atunci măcar aveam fortificaţii! strigă altul. Acuma nu le mai avem nici pe alea, praf şi pulbere ne face regele dacă vine peste noi!

— Bine, încuviinţă cam fără chef Tavenaz, atunci rămâne că trebuie să convocăm sinodul...

Se întrerupse, întorcându-se intrigat spre pastorul Beaucaire, care îl trăgea uşor de mânecă şi începu să-i şoptească ceva la ureche.

— A, da! zâmbi cam strepezit pastorul Tavenaz. Iată, cucernicul meu confrate îmi atrage atenţia că ar trebui să... În sfârşit, eu nu mă opun, să vedem dacă... Aşadar, cine vrea să plece în ţările acelea depărtate despre care ne-a vorbit mai înainte preacucernicul pastor Rochefort?

— Eu! răcni deodată Martial, ridicând mâna şi sărind în sus de la locul lui de lângă Angelica.

— Eu! Eu! răcniră alţi tineri din faţă.

— Şi eu! Şi noi! se repeziră alţii.

— Şi eu vreau! mugi dintr-o dată tânărul Thomas Carrere cu o voce care acoperi toată hărmălaia, dar nici nu terminase bine de rostit cuvintele astea că taică-său, avocatul, se întoarse sprinten pe călcâie şi îi cârpi numaidecât o palmă atât de zdravănă încât răsună ca o împuşcătură de muschetă.

— Nu ţi-e ruşine, măgarule? strigă el plin de furie. Te-a întrebat cineva pe tine, un mucos, dacă vrei sau nu vrei ceva? Ei comedie! Aici vorbesc oamenii mari, nu ţângăii!

Soluţia avocatului găsi imediat adepţi plini de zel şi în mulţime răsunară numaidecât alte plesnete de palme, drept care vâltoarea produsă pentru moment de tinerele progenituri se potoli ca prin farmec.

Armatorul Manigault se ridică de la locul lui, ridicând încet şi autoritar mâna, în semn că avea ceva de spus. Statura lui maiestuoasă şi renumele lui impuneau atâta respect încât în câteva clipe se lăsă o linişte deplină şi oamenii se pregătiră să asculte, încredinţaţi că aveau să audă vorbe cu miez.

— Venerate domnule pastor Rochefort, rosti el cu o voce admirabil timbrată, înclinând fruntea în direcţia celui numit, noi salutăm în dumneavoastră o mare, o admirabilă personalitate

a zilelor noastre, un ilustru călător şi explorator şi considerăm o înaltă onoare pentru noi faptul de a vă avea oaspete al nostru şi de a vă asculta preţioasele cuvinte aici, în La Rochelle. Însă nu trebuie să vă mire faptul că la noi ideea de emigrare nu reuşeşte să facă prea mulţi prozeliţi...

Aici făcu o scurtă pauză şi îşi puse mâna dreaptă pe inimă, într-un gest plin de solemnitate.

— ... dar cetatea La Rochelle, venerate domnule pastor, este cetatea părinţilor şi a strămoşilor noştri. Este cetatea credinţei noastre şi pentru ea au murit vrednicii noştri înaintaşi, ceea ce ar trebui să ne fie tot ce e mai sacru. Nu putem întina memoria lor, nu putem să ne părăsim oraşul...

— Atunci vă vine mai bine să vă pierdeţi credinţa? strigă bătrânul pastor cu atâta putere încât vocea lui răsună, cu vibraţii tragice, până departe.

— Dar nu e vorba de pierderea credinţei, răspunse la fel de puternic şi fără nici o sforţare Manigault. La Rochelle e cetatea noastră, a hughenoţilor, şi a noastră va rămâne în vecii vecilor. Sufletul acestei cetăţi s-a născut datorită Reformei. Iar sufletul unei cetăţi, venerate domnule pastor, mai ales al cetăţii La Rochelle, nu poate fi schimbat de nimeni!

Izbucniră aplauze puternice. Manigault vorbise frumos şi cu întorsături meşteşugite dar pe înţelesul tuturor, iar cuvintele lui merseseră la inimă tuturor celor de faţă.

— Are dreptate, auzi Angelica pe unul din vecinii ei. Ne poate face cineva ceva? Banii sunt pe mâna noastră.

— Aşa e, întări altul, dacă n-am fi noi să plătim atâtea milioane peste milioane, praful s-ar alege de tezaurul ţării!

— Chiar! Am auzit că însuşi Colbert i-ar fi spus regelui că nici vorbă să se poată lipsi de noi dacă vrea să pună iar pe picioare manufacturile.

— Nu zău! Să aştepte! Adică eu să bag bani în manufacturile lui? Chiar aşa proşti ne crede?

— Nu sunt ale lui, cică ar fi ale statului...

— Adică ale regelui. Eu nu declar decât cincisprezece la sută din cifra de afaceri, am registre duble, altfel ar însemna să plătesc să mă usuc.

— Parcă numai dumneata, cumetre? Cam toată lumea din La Rochelle mijlocește contabilitate dublă. Eu unul spun drept că...

Adunarea părea pe terminate. Angelica se ridică și se apropie de locul unde se aflau pastorii. Rochefort rămăsese în picioare, cu ochii ațintiți spre pânza imensă, cenușie, a oceanului, și Angelica îl auzi murmurând:

— Vai de cei care au ochi și nu văd! Au urechi și nu aud!

Oare ce vedeau ochii lui care scrutau depărtările? Oare în mulțimea care începea să se împrăștie deslușea de pe acum pe cei ce aveau să devină martiri ai credinței? Sau renegați? Toți erau osândiți din cauza orbirii lor...

Angelica ar fi vrut să schimbe cu el câteva cuvinte și momentul părea propice, pastorul Rochefort nu era înconjurat de credincioși, cum se temuse ea, și i-ar fi putut vorbi fără nici o greutate, dar se simți dintr-o dată cuprinsă de o teamă inexplicabilă. Instinctele îi șopteau că nu trebuia să mai rămână aici. «Dumnezeule! își spuse ea, mătușa Anna și Séverine m-au privit cu atâta ură... Dacă se întâmplă cumva să pice aici oamenii stăpânirii și oamenii adunați aici să aibă de suferit, fără îndoială că pe mine au să mă acuze că i-am vândut! Nu trebuia să vin aici... Măcar să plec repede... Să plec... să plec... să plec...»

Nu mai stătu să-l aștepte pe Martial ci o luă iute la picior prin noroiul clisos, grăbindu-se să se depărteze cât mai curând de locul acela. Buzele i se mișcau automat, «să plec... să plec... să plec...» Da, trebuia să plece de aici, nu numai de la adunarea asta din care nu înțelesese nimic, nu numai din La Rochelle, ci din Franța. Măcar pe Honorine s-o salveze, s-o smulgă de aici, din lumea asta unde o pândeau atâtea primejdii. Numai la gândul că într-o zi Honorine ar putea să cadă în mâna dragonilor simțea cum pe frunte îi răsar picături de transpirație. S-o chinuie, rânjind și chiuind, s-o arunce pe fereastră în sulițele altor nelegiuiți, care așteptau jos... Ah, Doamne Dumnezeule! Gândul acesta o biciui cu putere și grăbi pasul și mai mult, nerăbdătoare să ajungă mai iute acasă, la Honorine.

Ploaia începuse să cadă din nou şi noroiul greu şi clisos îngreuna mult mersul. Se formaseră băltoace întinse şi cerul întunecat, de un vânăt îngheţat, se oglindea în ele, lucind sinistru şi rău prevestitor. Un călăreţ se apropia în trapul calului din urmă şi Angelica se trase mai spre marginea drumului, să n-o stropească.

Călăreţul trecu pe lângă ea în trap domol şi întoarse capul, înclinându-se puţin în şa, s-o vadă mai bine. Era jupân Gabriel Berne.

— Să te iau pe crupă, doamnă Angelica? zise el zâmbind binevoitor.

În clipa aceea Angelica simţi un şoc la care nu s-ar fi aşteptat niciodată. Într-o clipă drumul plin de noroi din faţa ei deveni unul uscat şi prăfos, tot plin de hârtoape... un călăreţ se întorcea în şa s-o vadă mai bine... îi zâmbea prietenos, la fel ca acum... Avea acelaşi surâs pe care îl vedea acum...

— Să te iau pe crupa calului? repetă el, bine dispus. E voinic, tânăr, bine hrănit, ne duce fără greutate pe amândoi. Şi îl las la pas.

— Nu, jupâne Gabriel. Eu nu sunt decât slujnica dumitale. Nu se cuvine. S-ar isca bârfe.

— E drept că nu suntem în preajma Parisului... nu? Nu suntem pe drumul spre Charenton, adăugă el cu un zâmbet pişicher în colţul gurii.

Şi atunci vălul pe care parcă îl avusese pe ochi se destrămă într-o clipă, ca prin farmec. Şi Angelica îşi dădu seama de unde îl ştia pe omul acesta.

Ca şi acum, avea şi atunci inima zvâcnind din cauza primejdiei care îi ameninţa copilul. Cantor furat de ţigani. Ea şi Poleaca alergau nebuneşte pe drumul acela, fără să ştie încotro merg, numai să scape de primejdie. Tropot de copite apropiindu-se din urmă... Asta înseamnă sfârşitul! Ba nu, călăreţii opresc şi nici ea nu mai ştie cum se trezeşte pe crupa calului unuia din ei. Un tânăr protestant, fiul unui negustor din La Rochelle... Mai mult n-a apucat să afle despre el, nici cum îl cheamă, nici nimic...

— Ei, acum m-ai recunoscut? întrebă jupân Gabriel, cu acelaşi zâmbet cumsecade întipărit pe faţă.

— Da, zise ea cuprinsă de emoţie. Îmi spuneam şi mai înainte că parcă te-aş cunoaşte, dar nu-mi dădeam seama de unde. Acum ştiu. Eşti călăreţul care m-a ajutat într-o seară de iarnă, acum mulţi ani...

Rămăsese încremenită sub ploaia care o biciuia fără milă. Doisprezece ani parcă s-ar fi şters fără urmă şi ea retrăia acum, cu o intensitate dureroasă, clipele de atunci. Avea şi atunci picioarele tot îngheţate şi îi era frig. Şi simţea cum o cuprinde şi acum aceeaşi stare de spaimă, gândul de a fugi, să se ascundă, să nu fie prinsă... În starea asta de groază, când era cuprinsă de sentimentul strivitor că orice s-ar mai întâmpla pe lume, pentru ea nu mai există acum nici un sprijin şi în clipa următoare toate nenorocirile lumii au să vină peste ea, strivind-o, în starea asta venea, blând şi liniştitor, un zâmbet de om cumsecade, aducându-i măcar pentru o clipă gândul că poate, totuşi, nu e sortită cu totul pieirii...

Iar în descoperirea că jupân Gabriel e tocmai tânărul atât de cumsecade de odinioară, lucrul cel mai izbitor era tocmai că omul acesta avea darul ascuns şi rar de a-i da acea stare de linişte şi de siguranţă de care avea atâta nevoie. Acelaşi dar atunci şi acum. Şi de fiecare dată prezenţa lui marcase pentru ea suişuri şi coborâşuri ameţitoare. Prăpastia sărăciei şi a mizeriei şi culmile onorurilor de care avusese parte la curtea de la Versailles.

«Înseamnă că am avut nevoie de două ori de învârtiturile infernale ale roţii destinului ca să înţeleg... Să înţeleg marele adevăr: că în regatul acesta nu e loc pentru mine. Nu mai e sau poate nici n-a fost vreodată. Aşa că trebuie să plec... trebuie să plec dincolo de mări...»

Apoi gândul i se întoarse la jupân Gabriel şi se simţi cuprinsă de un sentiment confuz, în care se amestecau umilinţa şi uşurarea: «Din fericire, nu m-a cunoscut decât ca o femeie aflată pe treptele cele mai de jos... Nici măcar nu bănuieşte cine sunt în realitate. Şi nici nu are de unde bănui.»

Fără îndoială că lui jupân Gabriel ea îi evoca sărăcia foburgurilor în care dăduse peste o hoaţă oarecare, faţă de care se arătase milostiv, ca un bun creştin care ştie că, dacă nu întinde mâna acestei făpturi oropsite, o trimite spre ştreangul care abia o aşteaptă. Apoi generozitatea cu care o primise sub acoperişul lui nu era cu nimic ştirbită de faptul că ea era, în ochii lui, o femeie înhăitată cu tâlharii de drumul mare. Mai curând dimpotrivă. Deşi, pe de altă parte, faptul acesta se potrivea prea puţin cu prudenţa pe care o punea în toate şi cu convingerile lui morale, mai stricte şi mai rigide decât ale altor hughenoţi.

— Cum se face, jupâne Gabriel, că m-ai primit în casa dumitale? Mai bine zis... cum de ai avut curajul, sau cum se face că ai avut atâta încredere?

Întrebarea ei era foarte lipsită de precizie, dar hughenotul înţelese ce voia să spună.

— Uite, eu cred în anumite semne. Să ştii că amintirea unui anumit chip zărit puţin timp într-o seară de iarnă mi-a rămas mult timp întipărită în minte. Ani de zile mi-am spus că pe chipul acela văzusem de fapt pecetea Parisului, oraş plin de cruzimi, de nenorociri, de destrăbălări şi de păcate de tot felul. Un oraş care distruge tot ce e frumos şi curat. Şi de fiecare dată când îmi aduceam aminte de întâlnirea aceea... fiindcă să ştii că îmi aduceam aminte des, chiar foarte des... De fiecare dată îmi spuneam că aici trebuia să văd un semn. Adică întâlnirea aceea nu fusese întâmplătoare şi eu trebuia să înţeleg ce mă aşteaptă dacă mă abat de la calea pe care mi-a arătat-o Dumnezeu. Că poate aş fi fost şi eu ispitit să încerc, să văd... dar uite ce se întâmplă cu alţii care tot aşa, au fost şi ei ispitiţi, numai puţin să încerce, numai ca să vadă. Uite ce mă poate aştepta, mi-am zis eu. Aşa că atunci când te-am văzut acolo, pe drum, în timpul încăierării cu tâlharii... să ştii că nu m-am mirat deloc că te văd din nou. Înseamnă că aşa e scris, mi-am spus eu. Dar pe urmă nu puteam face altceva decât să mă interesez de dumneata şi de copilul dumitale. Simţeam că e de datoria mea... *Simţeam*, înţelegi? Simţeam că trebuie neapărat să te scot din închisoare până nu e prea târziu. Din fericire, judecătorul catolic era lipsă, ca de obicei, şi îi ţinea locul unul cu care mă cunosc bine.

Se opri puțin, apoi zise pe un ton parcă visător, care nu se potrivea cu felul lui de a fi:

— Uite, știi de ce am zis «până nu e prea târziu»? Știam că timpul nu așteaptă, că e vorba de ore... judecătorul cu siguranță că te-ar fi condamnat la spânzurătoare. Parcă îmi jucau tot timpul în fața ochilor cuvintele Bibliei: «Pe cel târât spre moarte scapă-l din mâinile călăilor. Scapă-l pe semenul tău pe care vor să-l spânzure...» Poate că Dumnezeu îmi trimite un semn sau poate mi se pare mie, nu știu, dar sunt încredințat că dumneata ai adus ceva neprețuit între pereții casei mele. Nu pot să-mi dau seama ce anume, dar simt că e ceva foarte important, pentru mine și ai mei.

Atmosfera aceasta de sinceritate și priveliștea dezolantă a câmpului pustiu o făcură pe Angelica să se simtă cuprinsă de un imbold puternic și zise dintr-o dată, fără să știe nici ea ce-i venise:

— Cred că știu, jupâne Gabriel. Cred că știu ce anume însemn eu pentru casa dumitale. Sau, ca să folosesc și eu propriile dumitale cuvinte, *simt*. Simt că într-o zi am să vă salvez. Nu știu din ce primejdie, dar am să vă salvez pe toți. Așa cum m-ai salvat dumneata pe mine... Și mai ales cum ai salvat-o pe fetița mea. Simt că am datoria asta și mai simt că are să vină și ceasul să mi-o plătesc. Numai că nu știu când...

5

Cineva trecu pe lângă ea și exclamă:

— Na! Ia te uită! Franțuzoaica!

Angelica se întoarse. Era un bărbat care se oprise și se holba la ea uluit. Era îmbrăcat în veșminte foarte pretențioase dar din cale afară de uzate, aurul broderiilor abia dacă se mai cunoștea, pantofii lui cu tocuri roșii, odinioară eleganți, acum aveau pielea scorojită și roasă, iar pana de la pălărie, o pană scumpă la vremea ei, acum arăta jalnic.

— Franțuzoaica! repetă el. Franțuzoaica cu ochii verzi!

Angelica era mânată de dorința de a fugi, să se ascundă, presimțind că omul acesta ar fi putut-o da de gol. Dar în același timp voia și să știe cine era omul acesta și de unde o cunoștea. Și, mai ales, *ce anume* știa despre ea. Fără să-și dea nici ea seama cum, se pomeni făcând un pas spre el, dar omul sări înapoi cu sprinteneala unei veverițe speriate.

— De data asta chiar că nu mai încape îndoială. Dumneavoastră sunteți, de asta bag mâna în foc! O privire ca asta... cum naiba s-o uiți?...

Și omul o examină atent din cap până-n picioare, cu un aer neîncrezător.

— Dar totuși... parcă erați marchiză, nu? Sau...? Așadar ceea ce se spunea la Candia, că sunteți o mare marchiză... era scorneală? Eu unul am crezut, de ce să zic... Adică v-am văzut cu ochii mei hârtiile, ce naiba! Și atunci cum se face că vă aflați aici, și încă sub înfățișarea asta? Că să mă ia toți dracii dacă înțeleg!

Angelica îl privi cu băgare de seamă și în sfârșit îl recunoscu, în ciuda feței lui nerase.

— Domnul Rochat! scăpă ea un strigăt ușor. Dumneavoastră, aici?... E cu putință? Înseamnă că ați reușit să plecați din coloniile Levantului? Îmi amintesc că vă doreați asta din tot sufletul.

— Și dumneavoastră cum ați reușit să scăpați de Moulay Ismaël? Fiindcă așa se auzea, că ați fost omorâtă în chinuri.

— Din moment ce mă vedeți vie și nevătămată...

— Sunt foarte fericit.

— Eu nu mai puțin... Ah, domnule Rochat, ce plăcere îmi face să vă revăd!

— Plăcerea dumneavoastră e pe deplin împărtășită, scumpă doamnă.

Niciodată n-ar fi crezut Angelica că întâlnirea cu acest funcționar atât de șters cunoscut cândva în călătoriile ei o va bucura atât de mult. Parcă ar fi fost ultimii supraviețuitori dintr-o țară dispărută care se întâlneau într-un colțișor rămas, prin cine știe ce minune, neatins.

Rochat, dând glas sentimentului reciproc care îi stăpânea pe amândoi, exclamă radios:

— Ah, în sfârşit! În sfârşit, dau şi eu de cineva care a fost *acolo* şi cu care pot schimba o vorbă!... În nenorocitul acesta de port care n-are suflet, n-are culoare, nimic... nu se deosebeşte prin nimic de alte atâtea porturi, nu are, ca să zic aşa, nota lui proprie, definitorie...

Îi strânse mâinile să i le fărâme, cu un zâmbet fericit care îi lărgea gura până la urechi, dar dintr-o dată se posomorî:

— Care va să zică... nu eraţi marchiză? Adică marchiză, ăăă... cum să zic eu... una de-adevăratelea?

Angelica tresări speriată şi duse un deget la buze, rugându-l să vorbească mai încet.

— Să găsim un colţ mai retras, unde să putem sta liniştiţi de vorbă, şi vă povestesc, şopti ea.

Rochat făcu o figură disprețuitoare şi spuse că, din păcate, în portul ăsta nenorocit nu reuşise să dea peste nici un loc unde să se poată bea o cafea turcească adevărată. Dibuise, după îndelungi căutări, o tavernă botezată «Noua Franţă», unde aveau pretenţia că servesc aşa ceva şi fusese fericit la gândul că va avea, în sfârşit, parte de o desfătare din cele mai alese, numai că se pomenise cu o poşircă înfiorătoare, făcută tot din cafea, e drept, dar cafea adusă de nenorociţii de englezi din nenorocitele lor de colonii de peste ocean, unde se apucaseră s-o cultive pe plantaţii întinse, nemernicii, ca să scoată bani. La altceva nu le stătea mintea decât la asta. Dar zeama aia scârboasă, cu gust de spălătură de ciorapi şi cu miros de baligă clocită, nu avea nimic din savoarea delicată a cafelei adevărate, cafeaua etiopiană prăjită în vase de fontă cu capac de lemn de tei şi încinse cu tot dichisul pe jeratic de mangal, după meşteşugul turcilor, nu prăjită mitocăneşte de-a dreptul pe foc, în vase de care-or fi, cum fac barbarii de englezi, cioflingarii ăia nenorociţi, marţafoii ăia lacomi care chiar că habar n-au ce e cu adevărat bun pe lume.

— Ah, scumpă doamnă, orientalii sunt singurii oameni care ştiu să-şi procure cu adevărat plăcerile cele mai rafinate! suspină cu regret domnul Rochat. Turcii, aşa proşti cum sunt

ei, ştiu totuşi să facă o cafea cu adevărat divină! Bei o cafea turcească şi îţi vine iar cheful de viaţă... Ah!...

Din vorbă în vorbă ajunseseră în faţa tavernei despre care vorbise domnul Rochat şi intrară, alegând o masă dintr-un ungher mai retras, lângă fereastră. Din fericire, la ora aceea cafeneaua era aproape pustie şi nu erau pe aproape priviri indiscrete. Un băiat cu şorţ alb ca zăpada veni în grabă, ştergând la iuţeală masa, care oricum era curată şi nu avea nici o nevoie de operaţiunea asta, şi îi întrebă dacă doresc două cafele turceşti, specialitatea casei.

— Nu, mârâi supărat domnul Rochat. Mai bine un vinişor de Charente şi o gustare.

Băiatul plecă în grabă.

— Şi am impresia, doamnă, continuă cu voce scăzută domnul Rochat, că după ce că au o cafea adusă din colonii, o mai amestecă şi cu ghinde prăjite şi râşnite. Ptiu! Ghinde, ca la porci! Şi cică-i cafea, vai de mama lor de nenorociţi! Dar dacă mocofanii ăştia din La Rochelle, care vin în cafeneaua asta, n-au avut niciodată parte de cafea adevărată, beau zeama asta şi cică e bună. Mai zi ceva dacă poţi!

Băiatul de adineauri se arătă venind cu paşi iuţi la masa lor, cu o sticlă de vin şi două pahare, iar în urma lui un bărbat gras şi impunător, probabil patronul, se înfăţişă la fel de vioi cu un platou larg, încărcat cu stridii, arici de mare şi crabi calzi, atunci scoşi din tigaie.

— Scumpă doamnă, urmă domnul Rochat, singurul lucru cât de cât acceptabil în Franţa asta nenorocită şi tristă ar fi crustaceele, stridiile şi aricii de mare. După astea da, mărturisesc că mă dau în vânt. În rest...

Aruncă o privire afară, unde strada părea întunecată şi într-adevăr posomorâtă, dar din cauza şiragurilor de mărgele care atârnau unul lângă altul la uşă şi la ferestre, ca perdele împotriva muştelor, fiindcă altminteri afară era soare.

— Zău, oftă el, trist mai e oraşul ăsta, La Rochelle! Numai negustori, prăvălii, negustori, prăvălii, negustori, prăvălii... nimic care să mai rupă cât de cât monotonia. Nu tu galere din Malta, cu flamurile fâlfâind, nu tu corăbii de piraţi

creştini, bunăoară Simon Dansat, cu barba lui roşie ca focul... sau ţăranii din Candia, să-i vezi venind la târg cu catârii lor încărcaţi de portocale şi chitre şi toate bunătăţile! Şi mai ales cafeaua, ah, cafeaua! Oh, Doamne!

Angelica se simţea tentată să-i atragă atenţia că portul La Rochelle nu era un port nordic şi nici pe departe nu era atât de mohorât şi monoton cum i se părea lui, mai ales pentru cineva care avea destulă treabă ca să nu aibă timp să se plictisească, dar îşi zise că nu trebuia să pară cuprinsă de cine ştie ce patriotism local. Aşa că îi servi în schimb alt argument:

— Dar, domnule Rochat, parcă îmi amintesc că vă plângeaţi, pe vremea când ne-am cunoscut, că vă simţiţi de-a dreptul sufocat de viaţa din Orient. Nu mai aveaţi în cap decât să vă întoarceţi în Franţa.

— Aşa e, doamnă, suspină el, îmi aduc aminte şi recunosc că nu-mi mai umbla mintea decât cum să fac să vin înapoi şi m-am pus cruciş şi curmeziş ca să scap de acolo. Acum vă rog să mă credeţi că mă pun cruciş şi curmeziş să mă duc înapoi. Fiindcă am fost prost. Când am venit, m-am repezit de-a dreptul la Paris, gândeam că acolo e raiul pe pământ... Dumnezeule sfinte, ce plictiseală nenorocită! E drept că am dat de o locantă mică, lângă Templu, unde am putut bea cafea, cafea adevărată, veneau acolo şi câţiva din vechii cavaleri de Malta, ba chiar şi nişte turci, veniţi cu negoţul lor... Dar trebuia să trăiesc şi eu din ceva şi am găsit slujba asta de acum, din cauza ei sunt nevoit să stau în La Rochelle, mă ocup cu retragerea monopolului asigurărilor din mâinile protestanţilor. Am avut ocazia să cunosc o serie de comercianţi de aici... am tatonat terenul şi am dat peste unul, un negustor bogat care are o reprezentanţă la Candia şi-i trebuie un om priceput acolo. De altfel, negustorii de aici au ramificaţii ale firmelor lor în toate colţurile pământului. Dacă acceptam să mă duc la Londra sau la Amsterdam sau la Copenhaga, găseam numaidecât slujbe gras plătite, dar ce să fac eu la barbarii ăia nenorociţi? Bârrrr! se scuturâ el cu scârbă. Negustorul ăsta care mă trimite la Candia nu mă plăteşte aşa bine, dar acolo am să pot reveni la viaţă. Fiindcă vă spun drept că aici, în Franţa, nu pot zice că trăiesc.

Nu mor, dar nici nu trăiesc. Acum am semnat contractul, tot, gata... într-o săptămână sunt la Candia.

— Şi... administraţia regală? Renunţaţi la slujbă?

Rochat făcu un gest de neputinţă.

— Scumpă doamnă, în viaţa oricărui om cât de cât inteligent şi lucid soseşte o zi când îşi dă seama că a sluji pe alţii, adică a sluji statul, înseamnă nici mai mult nici mai puţin decât să-şi dea singur cu praf în ochi ca să nu-l mai doară burta de foame. Întotdeauna am avut calităţi de negustor, mi-a plăcut grozav să fac negoţ, dar din păcate n-am dispus niciodată de capital ca să încep o afacere proprie. Ei bine, acum a sosit momentul să fac ce mi-am dorit, e adevărat că o fac pentru altul, dar este totuşi comerţ... Nu sunt plătit cine ştie ce, e adevărat şi asta, dar...

Angelica se ţinu să nu zâmbească. Un om ca Rochat avea să tragă, desigur, partea leului din câştigurile negustorului care îi lăsa pe mână afacerile din Candia.

— ... când am să-mi pot permite, am să-mi aduc şi familia acolo. Dar dumneavoastră, doamnă... chiar nu e adevărat că nu sunteţi marchiză? Dar cum asta, că doar eu cu ochii mei v-am văzut actele! Nu pot crede aşa ceva!

Gândul că Rochat pe picior de plecare o mai liniştea pe Angelica. Putea discuta cu el fără teamă.

— Domnule, îmi puteţi promite că veţi păstra secret ceea ce am să vă povestesc acum?

Simţea nevoia să-şi descarce sufletul şi să spună cuiva de ce se ascundea aici sub înfăţişarea asta, aşa că îi povesti lui Rochat că era într-adevăr marchiza du Plessis-Belliere şi că la întoarcerea în Franţa, din acea lungă călătorie atât de plină de peripeţii dureroase, fusese imediat arestată din ordinul regelui, furios foc că îndrăznise să-i calce ordinul de a nu pleca din Paris. Căzută în dizgraţie, ruinată, cu averea pusă sub sechestru de oamenii stăpânirii şi temându-se şi de alte represalii din partea regelui, nu găsise altceva mai bun de făcut decât să se ascundă sub înfăţişarea asta, gândindu-se că nimănui nu-i putea trece prin gând s-o caute pe marchiza du Plessis printre slujnicele din La Rochelle.

— Păcat! Mare păcat! exclamă cu tristețe interlocutorul ei. Asta numai într-o nenorocită de țară ca Franța se poate vedea. În Orient, scumpă doamnă marchiză, un asemenea lucru ar fi cu neputință. Acolo asta ar fi o absurditate incredibilă, fiindcă nimeni n-ar lăsa să se irosească astfel niște calități atât de strălucite ca ale dumneavoastră...

Şi, pe neaşteptate, se plecă spre ea pe deasupra mesei şi şopti cu un aer tainic:

— Ştiți că a plecat din Mediterana, nu?

— Cine să plece? întrebă ea nedumerită.

— Ei, cum cine? Mai puteți pune o asemenea întrebare? Cineva care a fost în Mediterana, ca dumneavoastră, şi a văzut ce se petrece acolo şi a înțeles, nu pune o asemenea întrebare. De Rescator vorbeam.

Angelica rămase privindu-l țintă, fără să facă nici o mişcare, simțindu-se cuprinsă de un sentiment în care se amestecau teama, tulburarea şi mai ales surpriza. Lucrurile acestea îi păreau acum ca venind spre ea dintr-o altă lume. Rochat o privi nedumerit şi rosti, parcă în silă:

— Rescator, doamnă, piratul acela mascat care v-a cumpărat la Candia pe treizeci şi cinci de mii de piaştri iar dumneavoastră i-ați jucat cel mai straşnic renghi care s-a pomenit vreodată în Mediterana de când s-au pomenit târgurile de sclavi. Văd că vă uitați la mine cu un aer aşa, parcă ați vrea să spuneți că nu ştiți despre ce e vorba. Sau că ați uitat.

— A părăsit Mediterana? zise ea simțind că-i mai revin puterile. De ce? Doar era atotputernic.

— Ei, mai întrebați de ce! Din cauza dumneavoastră, toată lumea de acolo ştie asta.

— Din cauza mea? Din cauza *mea*, ați zis? Dumnezeule, sfinte, asta cum mai vine?

Era din nou tulburată şi simțea cum inima îi bate cu repeziciune.

— Să deduc din cuvintele dumneavoastră că se simțea într-o postură ridicolă din cauza fugii mele şi că nu mai putea suporta sarcasmele confraților lui?

— Nu, nu e vorba de asta. A, mă rog, fuga

dumneavoastră a stârnit atunci mare vâlvă, marocanii lui Rescator erau la un pas de a ajunge în ştreang, era furios rău, altul punea să-i jupoaie de vii dar el nu are astfel de obiceiuri. Până la urmă i-a trimis înapoi lui Moulay Ismaël, spunând că nu are nevoie de proştii lui. Pariez că cioroiul acela blestemat a înnebunit de furie şi i-a omorât în chinuri, aşa că bieţii oameni ar fi preferat de o mie de ori să fie spânzuraţi de Rescator, asta ar fi însemnat să aibă parte de o moarte mai blândă. Ah, doamnă, puteţi să vă lăudaţi cu sângele care a curs din cauza dumneavoastră în Mediterana! De lacrimi nici să nu mai vorbim.

— Bine, dar de ce din cauza mea? insistă Angelica.

— Ei, aici a fost o poveste mai lungă cu Mezzomorte, cel mai mare duşman al lui Rescator, cel mai neînduplecat din toţi. Cred că vă mai aduceţi aminte de Mezzomorte, amiralul Algerului, nu?

— Nici o grijă, nu am cum să-l uit, fiindcă am fost capturată de el.

— Ştiam. Tocmai aici e cuiul, anume că Mezzomorte se lăuda că vă are pe dumneavoastră şi vă va folosi ca să-l alunge pe Rescator din Mediterana, să scape de el pentru totdeauna. Cum a pus mâna pe dumneavoastră, a şi trimis un mesager la Candia şi... Dar staţi, înainte de asta trebuie să vă povestesc altceva, trebuie să ştiţi un lucru fără care nu se poate înţelege prea bine tot frecuşul ăsta între Mezzomorte şi Rescator, mai ales că toată lumea era cu ochii pe ei. Va să zică, la puţin timp după fuga dumneavoastră, cred că e vorba de trei sau patru zile, Rescator îmi trimite vorbă că vrea să discute ceva cu mine.

— Cu dumneavoastră?

— Ăăăăă... cum adică? tresări Rochat, cam neplăcut surprins. Mă credeţi o persoană chiar atât de lipsită de importanţă încât să vă miraţi aflând că un prinţ al piraţilor a vrut să stea de vorbă cu mine?

— Nu, nu, zise repede Angelica, tulburată, nu asta voiam să zic, eu... adică...

— Mă rog, mă rog, să trecem peste asta, mormăi indispus Rochat. Şi cum vă spuneam, preastimată doamnă,

Rescator, cu care mă cunoşteam de destul timp şi care avea despre mine o părere foarte frumoasă, nu vă fie cu supărare... fiindcă e unul din oamenii cei mai deosebiţi pe care am avut ocazia să-i cunosc în viaţa mea dar mă văd silit să admit că starea lui de spirit, atunci când m-am dus să stau de vorbă cu el, era foarte pe potriva aspectului lui tenebros... Aşadar, Rescator se afla atunci în palatul lui din insula Milos, se retrăsese acolo pentru o vreme... E drept că era silit de împrejurări, corabia lui nu arsese chiar de tot dar nici nu mai era bună de nimic, trebuia refăcută pornind de la încheieturi. Dar ce minuni acolo, în palatul acela din insula Milos! Doamne, mă credeam într-o poveste orientală, aşa un lux orbitor şi atâtea comori nu cred să mai existe în multe locuri pe lumea asta. Şi cum vă spuneam, Rescator mă chemase acolo fiindcă voia să afle nişte lucruri în legătură cu persoana dumneavoastră.

— Cu persoana mea? exclamă uluită Angelica.

— Ei, asta-i acuma! Doamnă marchiză, când cineva pierde într-o afacere treizeci şi cinci de mii de piaştri, adică se apucă să cumpere o sclavă şi rămâne şi fără sclavă şi fără bani, daţi-i voie să nu stea tocmai liniştit şi să se uite cum zboară şi sclava şi banii. Rescator aflase că eu vă cunoşteam, nu ştiu de unde dar aflase, aşa că m-a întrebat despre dumneavoastră sumedenie de lucruri.

— Şi?

— Şi... i-am spus ce ştiam. Că eraţi o înaltă doamnă de la curtea Franţei, aflată în graţiile regelui Ludovic al XIV-lea şi căzută pe urmă în dizgraţia lui, că aveaţi o avere uriaşă şi că deţineaţi funcţia de consul al Candiei. I-am povestit cum v-am găsit în mâinile marchizului d'Escrainville, vechiul meu coleg de clasă de la Şcoala de studii orientale din Constantinopol, şi cum am făcut tot posibilul ca să fiţi cumpărată de cavalerii de Malta... Sunteţi martoră, scumpă doamnă, că am depus toate eforturile cu putinţă ca totul să iasă bine. A, şi fiindcă veni vorba, am uitat să vă mulţumesc pentru cele cinci sute de livre pe care mi le-aţi trimis de la Malta. De altfel tocmai aşa s-a aflat la Candia că nu aţi pierit în furtuna aceea groaznică, fiindcă la început toată lumea era încredinţată că gata, s-a zis cu

dumneavoastră. Dar când am primit banii de la Malta, am înţeles toţi că aţi ajuns cu bine acolo. Şi vă mulţumesc încă o dată.

Rochat ridică discret paharul, în semn de închinare respectuoasă, şi sorbi o înghiţitură.

— Sper din toată inima, doamnă, continuă el, să nu fiţi supărată pe mine pentru că am crezut de cuviinţă să-i spun lui Rescator ce ştiam despre dumneavoastră. E un om faţă de care am multe obligaţii. Chiar foarte multe. În primul rând fiindcă e foarte generos, bineînţeles, banii la el n-au nici o importanţă, nu-i numără când e vorba să-i dea... şi-i dă! Zău că-i dă, nu se încurcă... Mă înţelegeţi, nu? Ca să nu mai zic că, la urma urmei, el era stăpânul dumneavoastră, vă cumpărase pentru o sumă... o sumă cum rar îi e dat cuiva să audă pronunţându-se la târgul de sclavi din Candia, aşa că e foarte firesc ca un proprietar să fie ajutat să-şi recupereze bunul pierdut, nu? Văd că zâmbiţi... înţeleg, consideraţi că sunt un oriental şi că judec ca un oriental. Posibil, stând atâta vreme acolo, printre ei, am căpătat un anumit mod de a gândi. În sfârşit, ca să mă întorc la ce spuneam, i-am spus lui Rescator tot ce ştiam. Şi lui i-am dat imediat de ştire că aţi ajuns la Malta. Aşa că s-a îmbarcat imediat, să vină după dumneavoastră, dar între timp sosise trimisul lui Mezzomorte... Văd că v-aţi mohorât dintr-o dată. Ce s-a întâmplat?

— Nu e cazul să mă întrebaţi aşa ceva, domnule Rochat. Doar cunoaşteţi foarte bine, mai bine ca mine chiar, reputaţia de care se bucură acest Mezzomorte şi vă puteţi da seama că o asemenea amintire nu poate însemna pentru mine nimic plăcut. Oricât m-am strădui, tot nu pot înăbuşi amintirea asta.

— Buuun! Va să zică Rescator a plecat spre Alger. Şi cu asta povestea e încheiată. Fiindcă nimeni nu mai ştie ce s-a întâmplat mai departe. Şi când zic «nimeni» vreau să zic tot ce înseamnă corabie, negustător sau pirat în părţile acelea de lume... într-un cuvânt, Mediterana. Nişte zvonuri au fost, bineînţeles, dar ştiţi ce înseamnă să te iei după zvonuri. Unii spuneau că Mezzomorte şi Rescator ar fi ajuns la o înţelegere, dar asta prea puţini au crezut-o, prea erau la cuţite. Dar hai să zicem, admiţând că există anumite împrejurări când e posibil orice şi

nu trebuie să ne mai mire nimic. Se putea şi asta. Alţii susţineau că Mezzomorte a recurs la un soi de şantaj, sau hai să zicem că i-a propus lui Rescator un târg: dacă vrea să afle unde e sclava lui, să jure pe Coran, pe Biblie şi pe Talmud – fiindcă nimeni nu ştia prea limpede de ce religie ţine Rescator, unii spuneau că e creştin, alţii nu, că e musulman, dar erau şi unii care susţineau că ar fi evreu, deşi cei mai mulţi spuneau că în cazul acesta trebuie să fie evreu botezat, Dumnezeu mai ştie... – aşadar Rescator să jure pe toate astea că pleacă pentru totdeauna din Mediterana şi îl lasă pe el, pe Mezzomorte, stăpân absolut şi necontestat. Altfel nu-şi mai vede sclava în vecii vecilor. Bineînţeles, v-am spus, asta a fost un zvon, mai bine zis unul din zvonuri. Dar zvonul acesta a stârnit cele mai aprinse discuţii. Unii spuneau că e o tâmpenie, că Rescator nu putea renunţa la puterea lui uriaşă, la averile lui încă şi mai mari, la palate, la corăbii, la poziţia de stăpân al mării pentru o simplă sclavă, oricât ar fi fost ea de frumoasă. Dar alţii clătinau din cap şi spuneau că se poate orice. Şi se pare că aceştia din urmă se prea poate să fi ştiut ei ceva, fiindcă s-a auzit că Rescator, până la urmă, s-a supus.

— Adică... a acceptat? întrebă Angelica, simţind că i se taie răsuflarea.

— Da.

Ochii puţin miopi ai fostului funcţionar colonial se strânseră şi căpătară un aer visător.

— Da, aşa s-a auzit, că a acceptat târgul. Şi ce e frumos e că multă lume a crezut. O nebunie totală, scumpă doamnă. Nimeni nu mai înţelegea nimic. Probabil că i-aţi inspirat lui Rescator nu numai dorinţă, fiindcă numai pentru asta nu s-ar fi deranjat el nici măcar să se urce pe corabie, necum să ajungă la umilinţa de a sta de vorbă cu Mezzomorte, duşmanul lui de moarte... Va să zică nu numai dorinţă, ci de-a dreptul dragoste. Numai dragostea poate împinge pe un bărbat la aşa ceva. Deşi mulţi nu credeau că se poate, dar... parcă poţi să ştii?

Angelica asculta, încercând să-şi stăpânească răsuflarea precipitată.

— Şi? Ce s-a mai întâmplat?

— Ce să se mai întâmple? V-am spus că toate astea sunt zvonuri. Nici Rescator, nici Mezzomorte n-au confirmat sau infirmat vreodată ceva din tot ce se vorbea. Nu i-a întrebat nimeni. A existat părerea că Mezzomorte i-a dezvăluit lui Rescator că vă vânduse sultanului Marocului şi că Rescator a încercat să vă dea de urmă şi acolo dar a aflat că Moulay Ismaël poruncise să vă sugrume. Alţii spuneau că aţi reuşit să fugiţi pe drum, înainte de a ajunge în haremul lui Moulay Ismaël, dar aţi murit pe urmă, în deşert, mâncată de şacali. Dar până la urmă văd că nici una nici alta din versiunile astea nu era exactă, fiindcă vă văd acum cu ochii mei, vie şi nevătămată, nici sugrumată de Moulay Ismaël, nici mâncată de şacali. Să te mai iei după gura lumii!

Şi în ochi îi apăru o luminiţă jucăuşă.

— O să am ce povesti când ajung la Candia! La aşa ceva chiar că nimeni nu s-ar fi aşteptat. O femeie să scape din haremul lui Moulay Ismaël! Phiiii! În general nu se prea pomeneşte să fugă o femeie dintr-un harem, când se aude de câte o istorie de-asta iese o vâlvă nemaipomenită, dar din haremul lui Moulay Ismaël sau al beiului Algerului chiar că... O să am privilegiul de a fi singurul care v-a văzut!

— Domnule Rochat! rosti Angelica cu reproş. Doar mi-aţi promis că veţi păstra o discreţie totală...

— Aaaaa!... făcu Rochat, surprins şi decepţionat. Aşa e, doamnă, aveţi dreptate, uitasem că am promis asta! Păcat, mare păcat! Dar dacă am promis...

Rămase câteva clipe cu privirile pierdute în gol, rumegând, desigur, la ce era de făcut. Poate îşi spunea că va putea povesti totuşi că a văzut-o cu ochii lui pe sclava aceea care pusese pe jar toată suflarea din Mediterana, fără să facă precizări asupra locului. Sau, ca măsură de siguranţă, în loc de La Rochelle să spună că a văzut-o la La Hâvre. Sau, şi mai bine, la Marsilia. S-o caute până n-or mai putea. Iar el va avea mulţumirea că nu şi-a încălcat făgăduiala.

— Care va să zică, ce s-a întâmplat cu adevărat nu ştie nimeni, vorba e că de Rescator nu s-a mai ştiut nimic. Toată lumea a căzut de acord că apucase să jure în faţa lui Mezzomorte

că va pleca din Mediterana şi a trebuit să-şi ţină jurământul, chiar dacă nu s-a ales cu nimic din asta. Mezzomorte îşi ţinuse cuvântul, i-a spus unde să vă caute, aşa că acum trebuia să şi-l ţină şi el. Lupii, între ei, trebuie să-şi respecte făgăduielile. Unii mai adăugau că până să încheie înţelegerea aceea, Rescator îl provocase pe Mezzomorte la duel. Şi că Mezzomorte s-a ascuns în nu se mai ştie ce oază din deşert, până se scurge sorocul când Rescator trebuia să plece din Mediterana. Aşa a scăpat, altfel nu se ştie ce-ar mai fi fost. Vorba e că ultimul lucru care se ştie despre Rescator, de fapt singurul lucru sigur din toată povestea asta, e că a forţat strâmtoarea Gibraltar şi a reuşit să iasă în Atlantic. Le-a râs în nas englezilor şi dus a fost. De atunci nu s-a mai auzit nimic de el.

Angelica se ridică.

— Domnule Rochat, sunt nevoită să plec. Şi, înainte de a ne despărţi, aş vrea să vă amintesc că mi-aţi face un rău imens dezvăluind cuiva că m-aţi văzut aici. Aşa că v-aş ruga ca, măcar atâta timp cât vă mai aflaţi în Franţa sau cel puţin în La Rochelle...

— Puteţi fi sigură, doamnă. De altminteri, cu cine credeţi că aş putea discuta aici asemenea lucruri? Aici, în La Rochelle, oamenii sunt reci ca pietrele, nu-i interesează decât banii, câştigurile lor, de altceva nu le mai pasă. Aşa că nu aveţi motive de îngrijorare.

În pragul cafenelei, domnul Rochat îi sărută mâna, într-un gest care aducea a galanterie de curtean. Nu mai era funcţionar al regelui. Începea o viaţă nouă, mai pe picioarele lui. Iar personalitatea lui niţeluş poetică şi aventuroasă, încinsă până atunci în chingi care îi părură eterne, începea acum să iasă la iveală, traducându-se în nişte complimente foarte pe gustul vremii:

— Preafrumoasă sclavă cu ochi vezi, Dumnezeu să vă mâne adorabila nacelă cât mai departe de un destin atât de deplorabil ca acela care pare-se că v-a luat în stăpânire în prezent. Deşi farmecele dumneavoastră, care cândva au orbit cu strălucirea lor toată Candia, rămân ascunse sub această modestă înfăţişare, nu e deloc greu de ghicit că o asemenea

făptură merită o soartă cu totul alta decât eclipsa de care are parte în prezent. Şi pentru că ne despărţim şi nu ştiu când voi mai avea fericirea de a vă vedea, ştiţi, doamnă, ce urare îmi iau îngăduinţa să vă adresez? Ca Rescator să arunce ancora în rada portului La Rochelle şi să vă ia din nou în stăpânire.

Angelica simţi că-i vine să-l ia în braţe şi să-l sărute, dar se abţinu. Mai mult decât atât, reuşi chiar să protesteze:

— Ferească Dumnezeu! Mi-e teamă că, dacă s-ar întâmpla asta, Rescator m-ar face să plătesc foarte scump necazurile de care a avut parte din cauza mea. Cred că m-a blestemat rău de tot atunci... şi poate că tocmai blesţemele lui le plătesc de am ajuns cum am ajuns!

Întârziase mult şi fără îndoială că acasă toată lumea băgase de seamă lipsa ei şi poate erau îngrijoraţi. Dacă nu pentru altceva, măcar pentru că masa de seară nu era gata. Ca să câştige timp, o luă pe lângă fortificaţii, să mai taie din drum. Soarele apusese, se lăsase frigul şi începuse să bată şi un vânt rece iar ea începu să cam tremure, fiindcă plecase îmbrăcată subţire, amăgită de după-amiaza blândă şi însorită de toamnă şi neştiind că va întârzia până la căderea serii.

Marea era liniştită şi îşi trimitea spre ţărm valurile domoale, doar din când în când câte unul mai puternic venea să se spargă cu zgomot de bolovanii de baza digului, împroşcând în jur cu spumă albă şi ridicând o ceaţă fină, repede împrăştiată de bătaia vântului.

Angelica mergea spre casă cu paşi repezi, dar abia dacă se uita pe unde calcă. Privirile îi erau aţintite spre orizont, unde i se părea mereu că vede ivindu-se o corabie, una care se deosebea printre toate celelalte, în timp ce în auz îi sunau întruna, nespus de dulce, cuvintele auzite adineauri: «...*singurul lucru sigur din toată povestea asta e că a forţat strâmtoarea Gibraltar şi a reuşit să iasă în Atlantic...*»

Oare era o nebunie din partea ei să viseze aşa, ca o fetişcană căreia îi umblă mintea numai la prinţi din poveşti, care să vină pe mare, gata să-i aştearnă la picioare vieţile şi inimile lor?

Dacă stătea să se gândească, mai avea ea dreptul să viseze? Era o femeie dezamăgită de viață, trăise atâtea! Brutalitatea bărbaților o rănise adânc și poate pentru totdeauna.

Da, dar era femeie. Încetează vreodată imaginația femeii să bată câmpii? Orice s-ar întâmpla, setea după ceea ce e mirific în viață și puterea nesecătuită de a visa la lucruri inaccesibile nu se sting decât o dată cu viața.

«Tocmai ceea ce e de necrezut în povestea asta mă fascinează cel mai tare», își spunea ea.

Ar fi putut uita vreodată mângâierea mantalei de catifea neagră care i se așezase pe umeri, sau vocea aceea moale și învăluitoare, cu o imperceptibilă răguşeală, care o făcea cu atât mai plină de vrajă? «La mine sunt trandafiri... grădini de trandafiri care te așteaptă... acolo ai să te poți odihni...»

Era atât de absorbită de gânduri încât dădu peste cineva care se afla în fața ei. Tresări. Era un soldat care îi bară imediat trecerea cu halebarda.

— Unde merge frumoasa doamnă? făcu acesta cu un zâmbet care se voia cât mai cuceritor.

Angelica îl cunoștea, îl chema Anselme Camisot. Era un bărbat cu fălci mari, veșnic nebărbierite, și cu fruntea îngustă și teșită, abia văzându-se sub claia de păr aspru și zbârlit.

— Fiindcă te afli în sectorul meu, continuă soldatul, trebuie să plătești trecerea. O sărutare, atât. Nu e scump, nu?

— Domnule Camisot, te rog din suflet să mă lași să trec! rosti ea cu voce cât putu mai blândă, dar cuvintele ei sunară atât de autoritar încât soldatul se intimidă.

— Ei, făcu el încurcat, păi dacă o regină mă roagă așa frumos, cum aș putea eu... om de rând, adică un biet arcaș, acolo, să nu-i fac pe voie?

Și se dădu la o parte, s-o lase să treacă, rămânând apoi sprijinit în halebardă și urmărind-o din priviri cu o tristețe de câine bătut.

6

Într-o dimineaţă îl găsiră pe unchiul Lazare mort în patul lui. Se stinsese în linişte, fără chinuri. Asta era de aşteptat, aşa că nimeni nu izbucni în lacrimi şi jeluiri mai mult sau mai puţin nesincere. Mătuşa Anna şi Abigael îi făcură toaleta mortuară foarte simplă, aşa cum cereau ritualurile protestante, şi îl înfăşurară într-un giulgiu alb ca de zăpadă.

Nici nu terminaseră bine că apăru pastorul Beaucaire, căruia i se dăduse de ştire. Se iviră şi câţiva vecini, apoi vestea se răspândi şi îşi făcură apariţia fabricantul de hârtie, care fusese bun prieten cu răposatul, câţiva negustori sau patroni de manufacturi şi alţii, vechi tovarăşi de luptă din vremea asediului.

Spre prânz, când se adunase multă lume, îşi făcu apariţia un personaj nou, pe care Angelica îl ştia din auzite. Nu-l mai văzuse pe aici şi omul nu-i inspiră deloc încredere. Era un bărbat scurt şi gros, aproape rotund, îmbrăcat foarte sobru, în redingotă neagră şi cu guler şi manşete albe, dar nu era protestant. Era domnul Baumier, preşedintele Comisiei regale pentru probleme religioase şi adjunct al domnului conte de Bardagne, intendentul regal.

Angelica auzise vorbindu-se despre el în termeni foarte puţin măgulitori şi cunoştinţa nu-i făcu nici o plăcere, mai ales că venise însoţit de patru soldaţi care se purtau foarte siguri de ei şi de încă un ins, unul cu o mutră îngâmfată şi dispreţuitoare, îmbrăcat în tunică roşie cu însemnele oraşului La Rochelle, corabia cu două pânze şi cele trei flori de crin. În special acesta din urmă părea să fi venit aici cu nişte scopuri anume şi deocamdată foarte puţin lămurite dar în orice caz foarte sumbre, fiindcă era nici mai mult nici mai puţin decât călăul municipal.

Domnul Baumier îşi luă aerul care se cuvenea în asemenea împrejurări, adică unul foarte funebru, şi urcă scara cu paşi înceţi, urmat de soldaţii cu care venise şi de călău, care arunca în toate părţile priviri crâncene, cu aerul de a spune: «Staţi numai puţin, că vedeţi voi acuşica!»

În camera unde se afla mortul toată lumea era în genunchi şi asculta rugăciunile pastorului Beaucaire, dar la intrarea domnului Baumier toţi se ridicară încruntându-se, presimţind că nu putea fi vorba decât de ceva foarte neplăcut.

Domnul Baumier mormăi câteva cuvinte nedesluşite, care puteau însemna fie un salut către cei de faţă, fie o înjurătură, apoi desfăcu un sul de pergament şi începu să citească pe un ton arţăgos:

— «Având în vedere că numitul Lazare Berne, după ce s-a convertit la credinţa apostolică şi romană în ziua de 16 mai, a căzut din nou în vinovatele sale rătăciri de mai înainte şi a lăsat la o parte grija pentru mântuirea sufletului său, dând astfel o primejdioasă şi nevrednică pildă acelora din închinătorii aşa-zisei religii protestante care primesc împărtăşania, e declarat recăzut în erezie şi exclus de la drepturile de a fi îngrijit după canoanele sfintei biserici apostolice şi romane, precum şi ale oricărei alte religii, drept care hoitul său va fi târât de călăul municipal pe o grapă de nuiele pe ulicele oraşului, trecând pe la toate răspântiile mai de seamă, apoi va fi aruncat la una din gropile de gunoi din afara zidurilor oraşului La Rochelle. Aşijderea, din aceleaşi pricini mai sus arătate, hotărâm deocamdată, drept primă pedeapsă provizorie, ca familia numitului Lazare Berne să plătească din moştenirea acestuia o amendă către tezaur în sumă de trei mii de livre, la care se adaugă o sută de livre care vor fi vărsate pentru plata hranei deţinuţilor...»

Aici stăpânul casei veni între domnul Baumier şi patul unde unchiul Lazare stătea mai departe liniştit, păstrând pe chip aceeaşi expresie senină şi cu o notă de ironie nepăsătoare de până atunci. Un timp Gabriel Berne reuşise să tacă, rămânând cu dinţii strânşi, dar acum nu se mai putu abţine.

— Domnule Baumier, nu se poate ca domnul de Bardagne să fi luat o asemenea hotărâre în privinţa familiei noastre. Doar a fost de faţă când unchiul a refuzat să primească împărtăşania şi cred că cel mai bun lucru ar fi să mergem să-l căutăm, ca să clarificăm lucrurile.

La aceste cuvinte domnul Baumier avu o strâmbătură de dispreţ şi începu să strângă la loc sulul de pergament.

— Jupâne Berne, ştii şi dumneata foarte bine că un catolic care trece la protestantism e pedepsit cu strâşnicie, aşa că hotărârea nu trebuie să te mire. Unchiul dumitale, devenit catolic în ziua de 16 mai, s-a întors pe urmă la erezia voastră şi...

— Tocmai asta spuneam, domnul de Bardagne a fost de faţă când unchiul a refuzat să treacă la catolicism şi cred că lucrul cel mai bun e să-l căutăm, cum spuneam, şi să încercăm să clarificăm situaţia.

— Nu am absolut nimic împotrivă, răspunse domnul Baumier tărăgănând batjocoritor cuvintele. Din partea mea, poţi să te duci să cauţi pe cine pofteşti şi să clarifici tot ce crezi dumneata că trebuie clarificat. Dar eu rămân aici. Am tot timpul şi trebuie să-mi fac datoria. O datorie sacră, jupâne Berne, adică asta înseamnă curăţarea acestui oraş de primejdioşii uneltitori care îşi zic protestanţi, nişte nenorociţi de parpaioţi. Fiindcă asta e o adevărată conspiraţie a îngerilor întunericului împotriva celor ai lui Dumnezeu, aşa cum cei ce refuză să se supună regelui uneltesc împotriva credincioşilor supuşi ai Maiestăţii sale. Şi aş zice că nicăieri în Franţa lucrurile astea nu se văd mai bine ca în La Rochelle.

— Adică cum vine asta, domnule? se burzului dintr-o dată un prieten de-al răposatului, sărind aprig de la locul lui. Mă cheamă Legoult, sunt consilier municipal şi după cuvintele dumitale înţeleg că ne faci trădători, nesupuşi în faţa regelui. Aşa ai zis, nu?

Şi consilierul Legoult veni cu paşi apăsaţi spre domnul Baumier, strângând pumnii şi încruntând sprâncenele, parcă pregătindu-se de luptă, dar stăpânul casei i se puse în cale şi îl opri cu o mişcare fermă, apoi se întoarse spre ceilalţi, întrebând liniştit:

— Cine se duce după domnul de Bardagne?

— Eu în nici un caz nu, se răsti Baumier, cu o strâmbătură ironică. Eu rămân aici, cu oamenii mei.

— Mă duc eu, zise Angelica.

Îşi şi pusese mantia pe umeri şi ieşi cu paşi vioi din încăpere, coborând scara.

— Bine, du-te dumneata, auzi în urma ei vocea plină de ţâfnă a lui Baumier. Să vedem ce mare scofală o să faci.

Angelica alergă într-un suflet până în celălalt capăt al oraşului, unde stătea domnul de Bardagne. Mergea atât de repede încât parcă abia atingea pământul cu picioarele şi nu avea timp nici măcar să-şi scrântească gleznele în bolovanii rotunzi cu care erau pavate străzile, lustruiţi de decenii de întrebuinţare şi deveniţi foarte alunecoşi. Dar acasă la intendentul regal i se spuse că acesta era la Palatul de Justiţie. Porni în graba mare într-acolo, unde avu mult de căutat prin atâtea săli şi coridoare întortocheate. Toţi o îndreptau ba încoace, ba încolo, dar în toate locurile unde ajungea şi întreba de el primea răspuns că «a fost, adineauri a plecat». Până la urmă, un uşier căruia îi strecură un mic bacşiş se interesă în dreapta şi-n stânga şi reuşi să se încredinţeze că domnul intendent regal plecase în vizită la domnul Manigault.

Angelica porni ca vântul spre casa lui Manigault. Uşierul îi explicase scurt dar foarte limpede unde stătea bogatul armator şi nu-i era teamă că se rătăceşte. Mai mult decât orice o frământa gândul la ce se întâmpla în timpul acesta acasă la Gabriel Berne, unde atmosfera era încinsă ca un butoi de pulbere căruia nu-i mai lipsea decât scânteia. Batjocurile pline de venin ale lui Baumier, bădărănia soldaţilor, indignarea furioasă a locuitorilor casei, iată destule motive pentru ca această scânteie să se ivească şi să facă să sară totul în aer. Şi toate ar mai fi fost cum ar fi fost, dar Honorine se afla acolo, în casă! Doamne, ce prostie făcuse! Ce greşeală de neiertat! Parcă se vedea întorcându-se la o casă goală, cu sigilii puse brutal la uşi şi la ferestre, cu toţi dinăuntru duşi la temniţă sau cine mai ştie unde, fără să fie nimeni care să-i poată spune unde e copilul ei...

Când ajunse în faţa magnificului palat al lui Manigault tremura de îngrijorare. Se duse de-a dreptul la intrarea din faţă şi spuse că vine cu un mesaj foarte important din partea lui Gabriel Berne pentru domnul de Bardagne, un mesaj care nu suferea amânare. Intimidaţi de cuvintele acestea şi mai ales de

tonul imperios cu care fuseseră rostite, servitorii o conduseră într-unul din saloanele somptuoase de la parter, unde se afla intendentul regal, oaspete de onoare al familiei armatorului Manigault.

Cei adunaţi acolo se aflau la o gustare copioasă, în faţa unor platouri de argint masiv încărcate cu aperitive şi dulciuri fine şi cu licorile cele mai alese, toate dominate de un vas imens de porţelan încărcat cu fructe exotice, sub ochii severi ai unei întregi dinastii de negustori care îi priveau din tablourile de pe pereţi. În încăpere domnea o aromă discretă de ciocolată şi într-adevăr o sclavă neagră, o copilă, adusă în casa lui Manigault după cum cerea moda englezească, turna delicat în ceşti de porţelan dintr-un ulcior de argint cizelat.

Fără să-şi oprească decât o clipă privirile la aceste splendori de care se dezobişnuise, Angelica salută pe toţi cei de faţă cu o scurtă înclinare din cap apoi se grăbi spre domnul de Bardagne şi rosti pe nerăsuflate:

— Domnule intendent regal, vă rog să veniţi repede. Domnul Gabriel Berne are mare nevoie de ajutor şi ultima lui speranţă sunteţi dumneavoastră.

Foarte impresionat de apariţia asta, la care nu s-ar fi aşteptat în ruptul capului, domnul de Bardagne se ridică repede, cu un aer de bărbat care se supune galant poruncilor unei doamne. Apoi rămase descumpănit. Angelica, cu obrajii îmbujoraţi de alergătură, cu ochii strălucitori, cu pieptul tresăltând sub corsajul negru, răspândind fără voia ei un efluviu de feminitate căruia era greu să i se împotrivească cineva, era o apariţie într-adevăr cuceritoare şi bineînţeles că domnul de Bardagne nu se putea opune unei chemări atât de intempestive care venea adusă de o femeie de o asemenea frumuseţe. Numai că în clipa următoare şovăi. Nu ştia ce vor spune ai casei şi nu ştia dacă se cuvine ca el, intendentul regal, să accepte această discuţie cu o femeie necunoscută... o femeie frumoasă, distinsă, o persoană cu educaţie, lucru care se vedea după cum vorbea, dar era îmbrăcată ca o burgheză din categoria de mijloc şi, mai ales, venea din partea lui Gabriel Berne, un târgoveţ cu stare dar care nu se distingea prin nimic decât prin afacerile lui

prospere. A, dacă ar fi fost trimisa cutărui marchiz sau a contelui cutare, domnul de Bardagne nu s-ar fi mirat şi ar fi considerat-o pe femeia asta făcând parte din nobilime, lucru deloc anevoie ţinând seama de chipul ei, însă aşa...

Pe scurt, domnul intendent regal se afla într-o situaţie foarte delicată. Întotdeauna fusese un admirator consecvent al frumuseţii feminine şi nu se dăduse niciodată înapoi în faţa chemărilor unei doamne. Iar dacă doamna în cauză era o asemenea minunăţie tulburătoare, o femeie cu priviri nespus de frumoase şi cu o asemenea ţinută plină de mândrie, în cazul acesta chiar că nu era nici un motiv să nu se grăbească. Dar... ei drăcie, cine era femeia asta? Vreo rubedenie de-a lui Berne, venită la el în casă acum, de curând?

— Doamnă, zise el cu blândeţe şi cu un ton care nu-l obliga la nimic, vă rog să vă liniştiţi şi să ne spuneţi fără teamă despre ce e vorba. Nu am avut plăcerea să vă cunosc până acum, dar asta nu înseamnă că n-am să vă ascult cu toată bunăvoinţa.

Angelica îşi dădu seama abia acum de impolitetea pe care o arătase faţă de stăpânii casei, armatorul Manigault, pe care îl recunoscu uşor, şi femeia grasă şi împodobită fără gust ca o sorcovă, care nu putea să fie decât doamna Manigault. S-ar fi cuvenit să-şi facă altfel intrarea în casa asta cu atâtea pretenţii, dar fusese prea grăbită şi prea preocupată. Făcu abia acum o plecăciune spre cei doi stăpâni ai casei, aşa cum văzuse că e obiceiul în familiile burgheze, iar aceştia îi răspunseră înclinând uşor din cap.

— Pe scurt, ce s-a întâmplat? întrebă domnul de Bardagne. Că n-am reuşit să înţeleg. Ce necazuri are de fapt prietenul nostru Gabriel Berne?

Cu o voce încă întretăiată de alergătură, Angelica povesti cele întâmplate acasă la jupân Gabriel Berne, unde aveau să se petreacă, fără îndoială, lucruri îngrozitoare, dacă nu cumva se şi petrecuseră...

Şi îşi înăbuşi cu mare greutate un suspin adânc.

— Ei, nu se poate, trebuie să vă liniştiţi, nu se poate, repeta tulburat domnul de Bardagne. De ce se agită atâta doamna asta? se întoarse el spre Manigault. Eu unul mărturisesc că nu văd aici nici un motiv de agitaţie...

— Apoi așa au ăștia din familia Berne talentul de a-și bate singuri cuie în talpă, ca să aibă de ce se plânge după aia, zise cu acreală în glas doamna Manigault. Și încă el ca el, dar femeile alea de la el din casă, mai ales după ce a murit nevastă-sa, care, Dumnezeu să ne ierte, că pe morți cică să-i vorbești numai de bine dar rar femeie mai rea, că și fiică-sa Séverine e o scorpie și o otravă leit mă-sa și poți vedea lesne că aschia nu sare departe de trunchi...

— Draga mea, draga mea, rosti cu blândețe stăpânul casei, nu e vorba aici de asta, trebuie să ne gândim că bietul om nu are cum să se simtă bine auzind că e vorba de asemenea lucruri. Adică să-l vadă pe unchiu-său târât pe grapa de nuiele și aruncat la groapa de gunoi, să-l mănânce câinii... Doar ai auzit și tu...

— Adică cum nu e vorba, ai? țipă furioasă doamna Manigault, învinețindu-se la față. Va să zică acuma le iei partea putorilor ălora nenorocite, Anna și Séverine? Viperelor ălora? Și eu să nu mai pot scoate o vorbă, atâta brumă de respect să nu mai am eu parte în casa mea, adică să vii să-mi dai mereu peste nas că-s proastă și mojică? Hai, mamă, se întoarse ea clocotind de indignare spre cele două fete, hai, luați-vă ceva mai cu negru pe voi, să mergem să-l vedem pe nepricopsitul ălă de Lazare, pe caraghiosul ăla, pe terchea-berchea ăla care toată viața lui a fost numai un marțafoi de două parale și un neisprăvit, da' uite că pe alde tac-tu l-a apucat taman acuma respectul față de familia Berne, trebuie să ne ducem să-i facem cheful, așa-mi trebuie, că alta în locul meu...

Și doamna Manigault se ridică de la locul ei, ieșind valvârtej pe una din ușile laterale, încărcate de sculpturi aurite, urmată de cele două fiice care se arătau la fel de indignate de o asemenea lipsă de delicatețe a tatălui lor și probabil sperau să aibă parte, măcar ele, de bărbați care să se poarte mai respectuos cu consoartele lor, nu cu atâta grosolănie strigătoare la cer...

Stăpânul casei, cam încurcat, se întoarse spre intendentul regal:

— Adevărul este că eu nu am fost anunțat de moartea bietului Lazare Berne. Și totuși, trebuie să mă duc, nu se poate

să lipsesc. E vorba de o scăpare din vedere, fără îndoială, de altfel e de înțeles, îmi dau seama, în învălmășeala care trebuie că domnește acolo, la ei în casă, nici nu e de mirare. Bietul Lazare, Dumnezeu să-l odihnească, a fost o mare personalitate din vremea...

Aici se opri speriat, să nu facă o gafă. A pomeni tocmai în fața intendentului regal de meritele unui om care rezistase cu atâta încrâncenare în fața armatei regelui pe vremea asediului nu era deloc o dovadă de tact.

— Evident, dragă prietene, evident, zise domnul de Bardagne, trebuie să fii de față. Am merge împreună, dar eu trebuie s-o iau înainte, ai auzit ce-a povestit doamna asta, nu se poate să întârzii.

O invită pe Angelica cu un gest curtenitor și ajunseră afară, unde urcară în trăsura lui și porniră, escortați de doi arcași călări care se țineau de o parte și de alta a trăsurii.

— Doamne sfinte, murmura Angelica, numai de n-am ajunge prea târziu... Domnule, vă rog din suflet, spuneți vizitiului să mâne mai repede!

— Doamna mea, prea te dai de ceasul morții pentru niște lucruri care... în sfârșit, din câte pot să-mi dau seama, aș zice nu ești din La Rochelle.

— Nu. După ce v-ați dat seama?

— Simplu. Nu ești învățată cu genul ăsta de întâmplări. Orice-ar zice doamna Sarah, vrednica soție a prietenului nostru Manigault, lucrurile acestea se petrec mereu. Și vai! Din păcate, mă văd adesea nevoit să acționez cu o asprime pe care n-aș dori-o, numai că și oamenii aceștia fac tot posibilul ca să mă oblige la așa ceva. Personal nu am nimic cu religia lor, dar prea multă îndârjire în rău trebuie să fie pedepsită. Totuși, trebuie să recunosc că acest Lazare Berne, născut și crescut în erezia protestantă, a ajuns la cei optzeci și mai bine de ani ai lui fără să și-o renege și să treacă la catolicism, fiindcă în cazul acesta ar fi fost de rău. Trebuia considerat catolic apostat, ceea ce însemna complicații serioase.

— Ah, prin urmare știți că nu a trecut la catolicism, nu? întrebă bucuroasă Angelica. Înseamnă că n-o să-l lăsați pe...

pe năpârstocul acela plin de răutate să-l târască prin noroiul de pe uliţe, nu?

— Cum? făcu înveselit domnul de Bardagne. Năpârstoc? De Baumier zici aşa? Hai, că-mi place! Ha-ha-ha-ha-ha! râse el cu poftă neştăvilită. Zău dacă vorba asta nu i se potriveşte ca o mănuşă! Ha-ha-ha-ha! Năpârstoc! Admirabil!

Şi izbucni într-un nou hohot de râs, dar aproape imediat se potoli şi chipul lui îşi pierdu buna dispoziţie.

— Totuşi, dacă stau să mă gândesc... Hm! Metodele lui Baumier nu sunt totdeauna cele mai recomandabile, mai ales în unele situaţii, deşi nu pot să neg că e un slujbaş plin de zel... Hm! Şi cu toate astea eu nu pot fi mereu de acord cu el, mă pune uneori în situaţii delicate faţă de oameni cu care mă aflu, ca să zic aşa, în raporturi din cele mai cordiale... Dar tot vreau să te întreb, frumoasă doamnă, se întrerupse el dintr-o dată, tot vreau să te întreb ceva... Fiindcă am impresia că te cunosc, deşi nu ştiu de unde să te iau... Eşti cumva vreo rubedenie de-a lui Gabriel Berne?

— Nu, nu sunt rudă. Sunt slujnică la el în casă.

Domnul de Bardagne se bătu cu palma peste frunte, ca omul care se miră că abia acum îşi dă seama de un lucru.

— Gata, acuma ştiu de unde te cunosc. Da, te-am văzut în casă la Gabriel Berne în seara aia de pomină, când au venit capucinii să mă caute şi m-au luat pe sus să mergem la Lazare Berne, că e pe moarte, că trebuie convertit, că aşa, că pe dincolo. Jupân Gabriel tocmai se întorcea dintr-o călătorie şi dumneata erai cu el, mi-aduc aminte foarte bine...

Apoi făcu o scurtă pauză, gândindu-se foarte preocupat la ceva, şi zise pe un ton sever:

— ...mi-aduc aminte că ai un copil, care după lege trebuie crescut în religia catolică.

— Îmi aduc şi eu aminte, domnule. Aţi spus atunci că fata mea trebuie să fie, fără îndoială, copil din flori...

Aici trebuia să ia foarte rapid o hotărâre. Exista primejdia ca tocmai nimicurile astea să declanşeze împotriva ei o anchetă care să scoată la iveală tocmai lucrurile pe care ea voia să le ţină ascunse cu toată străşnicia, aşa că singura cale de a nu stârni bănueili era să joace cu cărţile pe faţă.

— ...că trebuie să fie copil din flori şi aşa este. Aţi ghicit bine, domnule.

Domnul de Bardagne rămase buimăcit în faţa acestei dovezi de sinceritate, de un gen atât de rar întâlnit la femei.

— Sper să fii încredinţată, frumoasă doamnă, reuşi el să bâiguie, că nu am vrut în ruptul capului să te jignesc cu ceva. Dar dificilul statut pe care îl am în acest oraş mă obligă să ţin seamă de situaţia religioasă a oricărui locuitor, chiar şi a celui mai neînsemnat, a copiilor, a...

— Înţeleg, zise Angelica nepăsătoare, cu o ridicare din umeri.

— În cazul unei femei atât de frumoase, urmă domnul de Bardagne cu un zâmbet pe care îl voia cât mai atrăgător, trebuie înţeles că dragostea, un sentiment atât de gingaş...

Angelica i-o reteză scurt, întrerupându-l:

— Trebuie să vă spun, domnule, că nu e cazul să vă preocupaţi atâta de situaţia confesională a fetiţei mele, fiindcă e catolică, aşa cum sunt şi eu. A fost botezată...

Îţi aduse aminte de abatele des Lesdiguières, care o botezase pe micuţă picurându-i pe frunte apă din izvor, şi de cuvintele lui: «Sfântul Honoré v-a luminat... Pruncul acesta se va numi Honorine...» şi se posomorî dintr-o dată, potopită de amintiri sumbre. Cât despre domnul de Bardagne, acesta tocmai îşi făcea socoteala că femeia asta nu era una de rând, probabil era o catolică convertită şi era foarte posibil să fi avut parte de o creştere aleasă, poate fusese crescută la călugăriţe, aşa că la auzul cuvintelor ei se simţi foarte mândru de propria lui intuiţie.

— Atunci lucrurile devin foarte limpezi... Da, da, foarte limpezi, cât se poate de limpezi, numai că... se ridică o altă problemă. Cum aţi avut curajul să intraţi în serviciul unei case protestante? E grav, e grav de tot.

Angelica avea deja răspunsul pregătit. Îi venise o idee, inspirată chiar de atitudinea plină de ostilitate a foarte tinerei Séverine.

— Domnule, zise ea plecând ochii, viaţa mea nu a cuprins întotdeauna numai momente exemplare. Şi îmi dau seama foarte bine că aţi putea avea motive serioase să vă îndoiţi

de sinceritatea spuselor mele de adineauri. Dar am avut marele noroc de a cunoaşte o persoană de o pioşenie fără egal, pe care n-o pot numi... vreau să spun că nu am dreptul să o numesc, deşi locuieşte aici, şi care m-a făcut să înţeleg foarte bine că e nevoie să-mi răscumpăr greşelile şi păcatele de până acum şi mi-a arătat şi cum anume trebuie să procedez ca să atrag asupra mea bunăvoinţa Atotputernicului, pe care nu l-am slujit aşa cum se cuvine până acum. Aşa se explică faptul că am intrat în serviciul familiei lui Gabriel Berne, pe care credincioşii catolici plini de osârdie speră să-l vadă într-o zi printre convertiţii din La Rochelle.

— Aaaa, dacă-i aşa, fireşte că se schimbă lucrurile, făcu intendentul regal. În cazul acesta poţi conta pe mine.

Şi rămase foarte preocupat, căutând febril în minte care ar putea fi acea doamnă din Frăţia Sfântului Sacrament care o strecurase pe femeia asta în casă la Gabriel Berne, cu scopuri anume. Să fi fost doamna de Verteville? Imposibil, asta era prea proastă, cucernicii părinţi nu i-ar fi dat tocmai ei pe mână o afacere atât de delicată cum era convertirea unuia din negustorii foarte bogaţi din La Rochelle. Fiindcă, în ciuda vieţii atât de austere din casa lui, Gabriel Berne dispunea de sume foarte mari, nu chiar ca Manigault, e drept, dar era şi el ceea ce se putea numi un om putred de bogat. Atunci să fi fost doamna d'Armentieres? Asta parcă mai mergea, mulţi catolici spuneau că această doamnă d'Armentieres era născută anume pentru aducerea pe calea adevărată a sufletelor rătăcite... Sau poate era doamna de... Ei, ia, gata cu curiozităţile fără rost, regulile după care mergea Frăţia Sfântului Sacrament erau foarte stricte şi erau menite tocmai să păstreze un secret de nepătruns asupra a tot ce întreprindea Frăţia. Şi a-şi băga nasul în asemenea lucruri era cu atât mai condamnabil din partea domnului de Bardagne cu cât el însuşi făcea parte din această Frăţie, chiar dacă nimeni habar n-avea şi nimănui nu i-ar fi trecut prin cap una ca asta... Dacă ar şti superiorii lui doar că s-a gândit să ridice puţin vălul de pe o afacere de genul ăsta, nu că a şi încercat, doar că s-a gândit să afle câte ceva... cariera lui ar fi încheiată şi mai mult ca sigur că s-ar vedea numaidecât zburând din slujba asta

mănoasă şi s-ar trezi exilat pe viaţă la moşioara părintească din Ardennes, de pe urma căreia nu putea trăi nici măcar o familie de milogi...

Reveni la realitate când o auzi pe Angelica spunând:

— Domnule, ne apropiem, am intrat deja pe strada unde e casa lui jupân Gabriel... Mi-e şi groază să mă gândesc ce s-o fi întâmplat între timp, poate s-au luat la bătaie. Şi fetiţa mea e acolo!

— Ei, ei, nu trebuie să luăm lucrurile în tragic, răspunse intendentul regal pe un ton încurajator.

O privea pe femeia asta şi îşi spunea că e de-a dreptul fermecătoare, mai ales cu paloarea care i se aşternuse pe faţă de când se îngrijorase. Privirea căpăta luciri care îi dădeau un farmec greu de întâlnit, era ceva poetic, tulburător. Îi venea să o ia în braţe şi să-i spună că nu trebuie să se teamă de nimic, fiindcă el, intendentul regal, unul din cei mai puternici oameni din La Rochelle, e protectorul ei, n-ar avea de spus decât un cuvânt pentru ca el, temutul conte de Bardagne, intendentul regal, să fie protectorul ei, s-o ia la el acasă. La naiba cu Gabriel Berne şi cu... adică nu, nu, acolo ea se afla cu anumite treburi şi ar fi însemnat să tulbure socotelile Frăţiei Sfântului Sacrament, cu care nu era de glumit, dar oricum, chiar şi aşa, adică rămânând slujnică în casa lui Gabriel Berne putea fi protejata lui.

Când ajunseră, domnul de Bardagne coborî primul din trăsură şi îi întinse femeii braţul, ajutând-o să coboare, cu maniere de curtean desăvârşit. E adevărat că regele Ludovic al XIV-lea introdusese o etichetă foarte strictă, conform căreia curtenii erau nevoiţi să facă diferenţe subtile, dar nete, între manierele arătate faţă de doamnele de pe diferite trepte ale scării sociale, numai că foarte puţini din ei ţineau seamă de aceste reguli ba chiar, dacă era vorba de o doamnă aflată undeva mai jos pe scara demnităţilor şi a onorurilor, ştiau că o puteau da gata tocmai cu asemenea purtări alese, căre o flatau din cale afară şi cel mai adesea o pregăteau, făcând-o să devină foarte sensibilă la gingaşele avansuri care urmau. Cât despre domnul de Bardagne, acesta era în al nouălea cer: de când aflase că

minunăţia asta de femeie nu era decât servitoare, ba încă una a cărei viaţă, după propria ei expresie, nu avusese numai momente exemplare... ah, victoria părea, în asemenea circumstanţe, un lucru de la sine înţeles. O slujnică nu poate să nu se simtă extraordinar de flatată când asupra ei se opresc privirile unui personaj atotputernic cum era intendentul regal. Asemenea atenţii aveau s-o zăpăcească, fără îndoială, drept care frumoasa asta avea să se grăbească să-i facă pe plac, bucuroasă şi mândră că nurii ei erau preţuiţi de un senior atât de important şi grăbită ca nu cumva domnul să se răzgândească, ştiut fiind că oamenii din lumea mare, cu cât se află mai sus, cu atât sunt mai mofturoşi şi mai cu toane, de nu mai ştii la ce să te aştepţi de la ei. Iar când era vorba chiar de reprezentantul personal al regelui în La Rochelle, adică un om care stătuse de vorbă în mai multe rânduri cu Maiestatea sa, fusese chiar primit în audienţă particulară de două ori... ah, să ştie femeia asta pe unde umblase el, să ştie ea că el fusese şi la Versailles, un loc unde se aflau atâtea minunăţii că nici nu se puteau povesti... Şi unde mai pui că femeia asta era catolică, nu vreo toantă de protestantă, care crede că dacă păstrează numai pentru bărbatul ei farmecele cu care a înzestrat-o Dumnezeu face mare scofală. Domnul de Bardagne încercase, cu toată discreţia recomandată în asemenea situaţii, pe lângă cele mai frumoase doamne din familiile protestante din La Rochelle, dar fusese dezamăgit. Femeile acestea erau atât de simple în judecăţi şi atât de naive încât nici nu înţelegeau unde voia să ajungă cu complimentele alese pe care li le debita după toate regulile galanteriei de la curte. Iar când ajungea să vorbească din ce în ce mai pe faţă, exasperat de faptul că ele nu pricepeau, se îngrozeau dându-şi seama unde băteau cuvintele acelea ale lui, atât de întortocheate şi de pline de floricele şi de zâmbete. Nici măcar Jenny, fiica cea mare a lui Manigault, o fată frumoasă ca o zână şi foarte destupată la minte, crescută într-unul din cele mai aristocratice pensioane din Londra, nu se arătase sensibilă la avansurile lui, deşi era foarte sprinţară şi domnul de Bardagne era sigur că asta n-avea să fie o hughenotă posacă şi acră, gospodina cu cheile la brâu până şi la recepţii, femeia care să ştie numai de casa ei şi de bărbatul ei şi

dispreţuieşte ca neroada tocmai cele mai plăcute momente ale vieţii. Dar, îşi spunea el cu un oftat, probabil că aici trebuia unul din acei bărbaţi irezistibili, care să apară şi s-o facă pe Jenny să renunţe la principiile acelea caraghioase. Unul ca el nu avea destul talent pentru asta şi, chiar dacă farmecul nu-i lipsea, era nevoit să lase altuia grija de a da bătălia şi de a culege delicioasele roade ale victoriei.

Dar acum... acum aproape că nu-i venea a-şi crede ochilor. Femeia asta superbă din faţa lui nu era hughenotă iar păcatele ei nu erau deloc din acelea pe care domnul de Bardagne să nu i le ierte bucuros, mai ales dacă era vorba să fie tocmai el beneficiarul acestor dulci păcate. Cât despre existenţa fetiţei aceleia, biet copil din flori, asta nu-l deranja câtuşi de puţin. Un om cu cap ştie să profite de orice împrejurare şi poate întoarce în favoarea sa până şi un asemenea mărunt dezavantaj.

Pe scurt, punând toate lucrurile cap la cap, contele Nicolas de Bardagne, intendent regal, putea considera ziua asta ca una teribil de norocoasă pentru el. Şansa îi surâdea şi trebuia să fie mare prost s-o scape.

Pe când pătrundeau în curte, îi oferi braţul şi femeia se sprijini de el cu un gest atât de firesc încât aproape că-l buimăci. O slujnică deprinsă să i se ofere braţul, ca unei doamne de la curte... Şi să accepte cu atâta naturaleţe... Ei drăcie! Femeia asta era plină de surprize din cele mai plăcute. Şi oricum, era limpede că avea nevoie de braţul lui ca să se sprijine, fiindcă abia se mai putea ţine pe picioare, de emoţie şi de oboseală.

— Iată, scumpa mea doamnă, zise el pe un ton încurajator, deocamdată în casă la prietenul nostru Gabriel Berne e linişte şi pace. Nu avem motive de îngrijorare.

Într-adevăr, în vestibulul larg de la parter îi întâmpină cel mai paşnic tablou cu putinţă: cei patru soldaţi, împreună cu călăul şi cu însuşi domnul Baumier, se adunaseră în jurul unei măsuţe încărcate cu toate bunătăţile, brânzeturi fine, felii de jambon, pastramă de oaie, pană de somn şi scrumbie afumată, plus fructe de toate felurile, la care se adăugau, firesc, paharele de vin umplute mereu, cu sârg, de bătrâna Rebecca. Şi judecând

după feţele congestionate ale mesenilor, nu era greu de tras concluzia că se apucaseră de această plăcută îndeletnicire la scurt timp după ce Angelica plecase în căutarea domnului de Bardagne şi arătaseră multă sârguinţă în îndeplinirea îndatoririlor lor de oaspeţi, ţinând să onoreze cum se cuvine casa lui Gabriel Berne, cu atât mai mult cu cât veniseră aici având cu totul alte intenţii. La început domnul Baumier se ţinuse puţin mai la o parte, ca fiind un slujbaş prea important ca să-şi dea coate cu călăul, oricât ar fi fost acesta de municipal, dar pe urmă, încetul cu încetul, se mai încălzise şi se trăsese şi el mai aproape de masă.

La intrarea domnului de Bardagne, Baumier se ridică şi făcu o plecăciune adâncă, fără să pară însă prea speriat de sosirea acestuia.

— Auziţi, domnule intendent regal? întrebă el făcând cu ochiul, cu tâlc, spre scară, dinspre care se auzea, venind de sus, sunetul psalmilor lenţi cântaţi de cei adunaţi la priveghi. Auziţi ce se petrece acolo?

— Iată, zise domnul de Bardagne fără să-i dea nici o atenţie lui Baumier şi întorcându-se spre Angelica. Ce-ţi spuneam eu? Aici, în La Rochelle, suntem între oameni aleşi, de cea mai bună condiţie. Lucrurile se aranjează de la sine.

Pentru Angelica, rezonanţele acestea ale psalmilor însemnau un chin de fiecare dată când le auzea. Îi stârneau amintirea violentă a copiilor baroanei de Rambourg, adunaţi în jurul mamei lor în timp ce dragonii pătrundeau, însetaţi de sânge, în castelul de la Plessis.

Domnul de Bardagne şi Baumier, retraşi puţin mai la o parte, discutau ceva cu voce scăzută.

— Mi-e teamă că în toată treaba asta, domnule Baumier, s-a strecurat o neînţelegere, îl auzi Angelica pe intendentul regal. E foarte greu, dacă nu chiar cu neputinţă să-l acuzăm pe numitul Lazare Berne de recădere în erezie, fiindcă nu s-a convertit niciodată la credinţa catolică.

— Domnule intendent regal, făcu Baumier plin de o acreală pe care abia reuşea să şi-o stăpânească, îmi iau îngăduinţa de a vă aminti în modul cel mai respectuos că însăvă

domnia voastră mi-aţi dat mână liberă în acest caz. Chiar aţi binevoit să spuneţi, dacă vă amintiţi, că aveţi toată încrederea în modul meu de a judeca şi de a privi lucrurile şi că veţi fi de acord cu toate măsurile pe care voi crede eu de cuviinţă să le aplic în cazul de faţă.

— Dragul meu, aşa este şi recunosc că ai perfectă dreptate, numai că trebuie să ţinem seamă de circumstanţele concrete. Lazare Berne nu poate fi considerat catolic trecut la erezia hughenotă, aşa că orice insistenţă în direcţia asta ar însemna o greşeală de neiertat...

— Dar, domnule intendent regal, vă rog să-mi permiteţi să vă amintesc respectuos...

— ...fiindcă... şi aici domnul de Bardagne ridică un deget şi apăsă pe cuvinte, ca omul care nu a terminat ce are de spus şi nu admite să fie întrerupt, fiindcă, dragul meu domn Baumier, în aceste chestiuni atât de delicate legate de protestanţi, până şi cea mai mică greşeală poate să ne aducă pe cap nişte necazuri de care te rog să mă crezi că ne-ar fi foarte greu după aceea să scăpăm. Foarte greu, dragul meu, foarte, foarte greu. Aceşti parpaioţi, ştii foarte bine, sunt nişte oameni foarte suspicioşi şi au mereu tendinţa aceasta nefericită de a ne acuza pe noi de rea-credinţă, aşa că nu trebuie, ba chiar ar fi o copilărie fără sens să...

Baumier asculta cu aerul unuia care nu dă doi bani pe toate subtilităţile astea aiurite şi, dacă nu-şi spune făţiş părerea, e numai fiindcă nu vrea să-şi contrazică şeful, fiindcă altminteri el are în privinţa asta convingerile lui, mult mai sănătoase şi mai bine întemeiate.

— Domnule intendent regal, vă rog respectuos să nu-mi luaţi în nume de rău o opinie personală, dar aş zice că dumneavoastră le faceţi păduchilor ăstora de parpaioţi o cinste pe care n-o merită. Toţi hughenoţii nu sunt decât nişte dezertori de la adevărata credinţă, indiferent că asta s-a petrecut acum o generaţie, două sau mai multe. Soldatul care pe câmpul de luptă dă dosul şi fuge din faţa inamicului e numit dezertor şi pedepsit ca atare. Catolicul care trece la hughenoţi nu trebuie pedepsit şi el tot aşa?

— Bine-bine, mormăi nemulţumit domnul de Bardagnê, dar ţi-am spus adineauri că aici e un caz aparte, bătrânul Lazare Berne nu e un catolic trecut la protestantism...

Cuvintele lui fură întrerupte de vâlva stârnită la intrare, unde îşi făcuse apariţia Manigault, care îl ţinea de mână pe fiul său Jeremy, iar în urmă veneau femeile din familia lor, toate îmbrăcate în veşminte negre şi cenuşii.

Intendentul regal îl lăsă pe Baumier şi se alătură grupului nou sosit, urcând împreună scările. Baumier stătu câteva clipe nehotărât, apoi începu să urce şi el, mai în coada cetei, cu un aer de profundă nemulţumire pe faţa lui grasă şi roşie.

În capul scării fură întâmpinaţi de mătuşa Anna şi de Séverine, prevenite de sosirea acestor oaspeţi simandicoşi. Amândouă aveau feţele brăzdate de lacrimi şi păreau cu totul zdrobite de durere.

— Vai, draga mea! gemu adânc doamna Manigault îmbrăţişând-o cu ardoare pe mătuşa Anna, ce nenorocire! Ce nenorocire, draga mea! Cine şi-ar fi închipuit, vai! Cine ar fi crezut una ca asta!

Răposatul Lazare Berne zăcuse la pat ultimii cinci-şase ani şi de mai multe ori fusese pe punctul de a se călători de-a binelea spre lumea cealaltă, dar nimeni din cei de faţă nu crezu de cuviinţă să-i amintească tocmai acum doamnei Manigault acest amănunt lipsit de importanţă.

Şi, în timp ce domnişoarele Manigault, cu ochii umezi de lacrimi, sărutau cu cel mai adânc respect mâna mătuşii Anna, soţia marelui armator se întoarse spre Séverine, care aştepta mai la o parte, tăcută şi sfielnică, aşa cum se cere din partea unei fete cuviincioase.

— Oh, uite-o şi pe draga de Séverine! Să nu te mai cunosc, păpuşă scumpă, vai, ce mare şi frumoasă te-ai făcut! Şi ce semeni cu răposata maică-ta, Dumnezeu s-o odihnească, biata de ea, că mare suflet a avut! Mai rar femeie cu caracter atât de nobil, bună la inimă ca pâinea caldă... Şi am auzit că-i semeni la fire, nici nu ştii ce mă bucur, mereu le spun la fetele astea ale mele, luaţi pildă de la Séverine, păcat că ne vedem aşa rar, dar aşa e viaţa asta... Şi acum se duse bietul Lazare,

acest bărbat sfânt, ca un stâlp al cetății La Rochelle, că mare a fost, un adevărat erou, un sfânt...

Şi aici doamna Manigault nu se mai putu ține şi izbucni în hohote amare de plâns, dând frâu liber durerii aprinse care îi mistuia inima. Doar se stinsese fala cetății La Rochelle, aşa că disperarea ei era de înțeles.

Séverine şi domnişoarele Manigault se sărutară şi se îmbrățişară, pline de duioşie, apoi toată lumea porni spre camera unde se aflau rămăşițele pământeşti ale lui Lazare Berne. Baumier, cu un surâs de martir pe buze, se ținu şi el după ei, deşi îşi spunea că nu mai avea ce să caute acolo. Caraghiosul de Nicolas de Bardagne, intendentul regal, îşi tăia singur craca de sub picioare, adică o tăia pe a tuturor catolicilor din La Rochelle, nu pe a lui, fiindcă dacă era să se întâmple ceva el o ştergea şi oalele se spărgeau în capetele celor mărunți, ca el, Baumier, de-o pildă. Şi ce uşor era să le bage pumnul pe gât lichelelor ăstora de parpaioți, acum, cât aveau puterea şi nu era prea târziu... Era învățat să ia sfârle din astea peste nas şi numai convingerea adâncă şi nestrămutată că e pe calea cea adevărată şi că îşi face datoria îl ajuta să rabde toate aceste umilințe. Fiindcă domnul Baumier, aşa mic slujbaş cum era el, avea demnitatea lui şi voia neapărat să-şi facă datoria față de Dumnezeu şi față de rege. Şi nu-i venea deloc la îndemână să se vadă pus la tot pasul în situații ca asta de acum, când îl auzea pe Nicolas de Bardagne asigurându-i pe toți hughenoții ăştia neobrăzați, pe ereticii ăştia vânduți iadului, care se lepădaseră de biserica lui Christos, că fusese la mijloc o neînțelegere regretabilă şi că Gabriel Berne nu va avea nici o încurcătură în privința înmormântării lui Lazare Berne. Poftim! Dacă ar fi scos acum o sticluță cu aghiazmă şi i-ar fi stropit pe ticăloşii ăştia, ar fi sărit ca arşi şi ar fi început să zbiere toți şi să se zbată ca nişte ieşiți din minți, mai limpede dovadă nici că se putea că ei se închinau la alt stăpân, la cel întunecat, aghiazma făcută de preoții lui Christos îi opărea, îi frigea, îi umplea de clăbuci la gură. Oricum, incidentul era închis iar el, Baumier, bătuse drumul degeaba, încercase să-şi facă datoria dar fusese împiedicat. Şi să te mai miri că în Franța cea preacreştină

lucrurile mergeau la vale şi parpaioţii se înmulţeau ca ciupercile după ploaie!

Şi domnul Baumier, obidit, mestecând în dinţi nişte cuvinte pe care nu-şi putea îngădui să le pronunţe cu voce tare, dădu să se întoarcă şi să plece, când se pomeni în faţa unui copilaş care întinse spre el o nuia pe care o ţinea ca pe o sabie, zicându-i:

— Esti lău! Ţel mai lău. Si am să te omol.

Preşedintele comisiei regale pentru probleme religioase tresări surprins, apoi îşi aduse aminte că fetiţa asta trebuie să fi fost a slujnicei lui Gabriel Berne. Fetiţa dădu să-l lovească cu nuiaua şi el reuşi să se ferească, simţind că i se urcă sângele la cap de furie. Lucrurile începeau să ia o întorsătură care nu-i plăcea deloc, lichelele astea eretice începeau să-şi bată joc de el, îşi puneau plozii să-l ia la nuiele... mama lor de javre, că doar nu ajunsese chiar bătaia lor de joc...

— Domnule intendent regal, mormăi el, încercând să nu fie auzit de toată lumea care era acolo.

Dar domnul de Bardagne o recunoscuse pe Honorine şi râdea plin de amabilitate.

— Ah, ce copilaş încântător!

— Găsiţi? întrebă de-a dreptul sarcastic domnul Baumier. Chiar găsiţi că e fermecător? Şi vi se pare normal ca ţâncul acesta eretic să insulte astfel, pus de careva de-ai casei, fără îndoială, ei l-au învăţat... să insulte astfel pe un funcţionar al regelui, chiar unul modest ca mine?

— Dragul meu, zâmbi cu indulgenţă domnul de Bardagne, aici e încă una din situaţiile în care un om de netăgăduită valoare ca dumneata se repede să judece pripit. Copila aceasta e botezată după toate formele în sânul bisericii apostolice şi romane. Uite cum stau lucrurile...

Privi în jur şi, cum locul i se părea nesigur, îl trase mai la o parte pe domnul Baumier, lămurindu-i în şoaptă, la ureche, ceea ce considera el că putea fi spus din cele aflate cu puţin timp mai înainte de la frumoasa slujnică a lui Berne.

Între timp Angelica o luase pe Honorine de acolo şi, ajutată de Laurier, o dusese jos, în bucătărie, unde se silea din

răsputeri s-o potolească. Asta părea ceva foarte greu, fiindcă fetița era din cale afară de îndârjită, toată ziua se văzuse părăsită, nimeni nu-i dăduse mai multă atenție decât unui pisoi și asta o indispusese teribil. De la un timp, văzând cum stau lucrurile, hotărâse să profite totuși de pe urma acestei situații, așa că se jucase spălând pe jos cu laptele dintr-o găleată, treabă pentru care, spre mirarea ei, nu-i zisese nimeni nimic. Asta o îndârjise, drept care luase din cămară toți cârnații găsiți acolo și îi dăduse la mâțe, care, când o văzuseră intrând în cămară, începuseră să-i facă o curte nemaipomenită, frecându-se drăgăstoase de picioarele ei, mieunând dulce și torcând de mama focului. Dania aceasta, fireşte, stârnise o încăierare grozavă între aceste animale pe care nimeni nu stătuse să le învețe cum se împart frățește asemenea bunătăți, de care nu prea avuseseră parte până atunci. Apoi mai luase o șuncă mare, bine afumată, făcând cinste cu ea unui dulău mai îndrăzneț, care simțise că, nu se știe din ce motive, lucrurile din casa asta ajunseseră cam vraişte și hotărâse să profite și el de asta, venind până în bucătărie. Honorine habar n-avea că pentru unchiul Lazare, care fusese hughenot, nu era nevoie să se facă pomeni, fiindcă religia reformată renunțase la asemenea farafastâcuri catolice. Nici asta nu atrăsese atenția nimănui, așa că Honorine hotărâse că sosise momentul să aibă grijă și de sufletul ei și se tratase cu dulceață după pofta inimii, luând la rând borcanele de pe raftul de sus din cămară, la care ajunsese târând cu mari eforturi un scaun din bucătărie. Mulți veniseră, ieșiseră, discutaseră, fără ca pe ea s-o bage cineva în seamă, ceea ce i se părea foarte suspect și nu era deloc de natură s-o flateze. Sus se auzeau cântecele acelea triste, care nu-i plăceau. Le auzea des și se învățase cu ele, dar acum nu se mai terminau și asta o scotea din sărite. Iar dacă mai punea la socoteală că mama ei parcă ar fi intrat în pământ, Honorine avea toate motivele să aibă și ea nervii ei. Cum toată lumea părea să aibă treabă sus, se duse și ea, intrând în camera unchiului Lazare, unde toți intrau și ieșeau și niște fete cântau mereu cântecele acelea care o întristau mereu când le auzea. Apoi veniseră mulți, mulți, printre care și grasul acela aproape rotund, cu fața roșie, unul a cărui mutră îi

displăcuse violent din prima clipă când îl văzuse, mai ales că scotea mereu o cutie de metal strălucitor, lua pe deget un praf cafeniu şi îl trăgea pe nas, strănutând după aceea într-un mod care ei îi făcea scârbă. Aproape imediat ajunsese să-l urască şi se hotărâse să-l omoare.

— Mă duc să-l omol! Dă-mi dlumuuu'! ţipa ea deznădăjduită în braţele lui Laurier, care se aşezase pe scaun ţinând-o bine, în vreme ce Angelica, cu o cârpă udă în mână, o freca şi o ştergea de zor, încercând să mai ia ceva din dulceaţa care îi intrase până în ochi.

În clipa aceea micul Laurier o lăsă repede jos pe Honorine, se sculă şi se duse clătinându-se spre un colţ al bucătăriei, unde începu să vomite. I se făcuse rău de spaimă. Tremurase pentru soarta tatălui său, fiindcă simţea în omul acela mic şi gras, cu faţa roşie, o răutate care clocotea gata să se reverse şi să facă prăpăd. Starea asta de frică îl făcuse pe bietul Laurier să arate de-a dreptul jalnic, mic şi prăpădit, lipsit de apărare şi cu privirea de animal hăituit, aşa cum îl cunoscuse Angelica când venise în casa lui Gabriel Berne.

— Ia încearcă să te linişteşti, spuse ea privindu-l cu un ochi cercetător.

Îşi dădea seama ce se întâmplase şi îşi spuse că azi era ziua când avea de spălat şi de curăţat pe săturate. Puse la iuţeală căldarea de aramă pe plită şi aruncă în foc câteva lemne, apoi se întoarse spre Laurier:

— Nu ai nici un motiv să-ţi fie frică. Lucrurile s-au aranjat, domnul care a venit acum, la urmă, are putere mai mare ca oricine şi e prieten cu taică-tău. Doar l-ai auzit că toate bazaconiile alea cu grapa şi cu dusul târâş s-au terminat, nu mai e vorba de aşa ceva. Linişteşte-te, hai, gata...

Se întrerupse. În bucătărie intraseră Séverine şi mătuşa Anna, vorbind cu aprindere:

— Ai văzut, mătuşico?... Ce ticăloşie! Voiau să-l ducă pe bietul unchiul târâş prin tot oraşul, să-l arate pe la răspântii... Cu grapa, mătuşico, auzi, cu grapa! Cu grapa de nuiele, bată-i Dumnezeu!...

— Da, fata mea, suspină mătuşa Anna. Îţi închipui

ce-ar fi fost, toți neisprăviții ar fi avut dreptul să-l scuipe, să-l înjure cum le vine la gură, să arunce gunoaie și lături pe el... Dar-ar Dumnezeu buba Egiptului să cadă pe toți nenorociții de catolici, scârbele nemernice și fățarnice...

Angelica simți că i se urcă sângele în cap de furie.

— Chiar credeți folositor să descrieți spectacolul ăsta tocmai pentru motivul că nu a avut loc? întrebă ea cu sarcasm.

Din gălbejită cum era de felul ei, Séverine se făcu albă ca hârtia și se clătină pe picioare, gata să cadă. Angelica se repezi într-un suflet s-o prindă în brațe și o ținu câteva clipe, neștiind ce să facă cu ea, apoi ieși din bucătărie și se îndreptă spre scări. O duse în camera ei și o așeză în pat, îi scoase ușurel pantofii și o înveli cu grijă. Séverine era pe jumătate leșinată, ținea ochii închiși, respira greu și mâinile îi erau reci ca gheața. Era limpede că nu se prefăcea. De bună seamă că spusese cuvintele acelea fără să știe că Angelica era de față și o aude, așa că surpriza și rușinea o doborâseră. E drept că Séverine cam avea obiceiul să vorbească apăsat atunci când știa că Angelica o aude, dar de data asta poate își spunea ea însăși că întrecuseră măsura, și ea și mătușa Anna, mai ales că venetica asta, papistașa, pripasul ăsta de Angelica dăduse fuga după intendentul regal și ea îl adusese, dispunându-l pe drum în favoarea lor, altfel era greu de explicat faptul că domnul de Bardagne anulase cu un singur cuvânt înfricoșătoarea decizie a lui Baumier, care îi revoltase și îi îngrozise pe toți. Angelica nu se aștepta la cine știe ce recunoștință din partea femeilor din familia lui Gabriel Berne, dar își spunea că probabil Séverine își dădea seama că, de data asta, ea și mătușa Anna fuseseră cu totul nedrepte, sau cel puțin mai aspre decât s-ar fi cuvenit.

Angelica se întoarse în bucătărie, unde apa din căldarea de aramă se încălzise destul. Luă un lighean, turnă apă în el și începu să frece pe jos în locul unde vomitase Laurier. Mătușa Anna, care rămăsese netulburată aici tot timpul, o privea cu mare interes și, când Angelica era pe terminate, zise pe un ton plin de țâfnă că e de mirare cum dragei de Séverine i s-a făcut rău așa, din senin, fiindcă era de felul ei o constituție robustă, care nu se pierdea cu firea din te miri ce nimicuri. Doar dacă...

Hm!... Dacă n-or fi fost la mijloc ceva farmece necurate, din cele cu care umblă netrebnicii care nu vor să asculte cuvântul lui Dumnezeu...

— Iar eu mă mir, doamnă, de mirarea dumitale, i-o întoarse Angelica. Fiindcă eşti şi dumneata femeie, din câte s-ar părea, şi normal ar fi să-ţi dai seama că Séverine e şi ea la o vârstă când orice fată are nevoie să fie menajată şi emoţiile prea puternice numai bine nu-i fac.

Mătuşa Anna, atinsă adânc în orgoliul ei, deşi n-ar fi putut preciza ce anume din cuvintele slujnicei sunase lipsit de cuviinţă, întoarse demnă spatele şi ieşi bodogănind tare, ca Angelica s-o audă:

— Doamne, câtă neobrăzare la câinii ăştia de papistaşi, care nu vor să creadă în puterea dumnezeiască... Vezi-i, Părinte atotputernic, şi dă-le la toţi rătăciţii ăştia după răutatea inimii lor şi după făţărnicia lor...

Angelica termină de spălat pe jos, luă o oală cu apă caldă şi un prosop aspru şi dădu fuga sus, la Séverine, care zăcea mai departe în patul ei, fără să deschidă ochii. Avea mâinile la fel de reci, dar respiraţia i se mai domolise.

Angelica îi mai puse o pernă şi îi puse mâinile în oala cu apă caldă, ţinându-i-le aşa câteva minute, până când paloarea aceea nefirească din obrajii fetei începu să cedeze. Îi scoase mâinile din apă şi începu să le frece puternic cu prosopul, apoi se repezi valvârtej în bucătărie, unde cotrobăi prin lucrurile ei şi alese o sticluţă cu parfum şi nişte panglici de catifea albă pe care le cumpărase zilele trecute de la un negustor de mărunţişuri. Veni înapoi şi, aşezându-se pe marginea patului, frecă uşor fruntea şi tâmplele Séverinei cu parfum, apoi, cu o mişcare îndemânatică, îi despărţi părul în două şi îl legă de o parte şi de alta a capului cu panglicile albe.

— Aşa ai să te poţi odihni mai bine, zise ea în şoaptă.

O privi câtva timp, cercetându-i curioasă trăsăturile. Niciodată nu avusese ocazia şi nici timpul s-o prrivească mai îndelung pe Séverine. Avea acum senzaţia ciudată că se vede pe ea însăşi, în anii adolescenţei de la Monteloup, când avea

adeseori ieşiri necontrolate, de care nici ea nu-şi putea da seama prea bine.

Luă din nou câteva picături de parfum în palmă şi o frecă încet pe Séverine pe faţă. Aceasta începu să-şi revină şi deschise puţin ochii, apoi îi închise la loc, fără să zică nimic. Probabil abia acum îşi dăduse seama unde se afla şi ce se întâmplase cu ea, dar avea remuşcări pentru purtarea ei de mai înainte, cu atât mai mult cu cât Angelica se arăta a nu fi ranchiunoasă şi o ajuta în nişte momente de care ea însăşi se ruşina, neştiind cum să le interpreteze.

— Mătuşa Anna n-are să fie deloc mulţumită, reuşi ea să spună cu voce slabă, deschizând uşor ochii.

— De ce?

— Fiindcă... ea nu e niciodată bolnavă. Zice că nu trebuie să fim robii trupului. Trebuie să-l supunem, să nu ne gândim la el niciodată.

— Asta nu e mare lucru, râse Angelica. Nu ne gândim la el, dar se gândeşte el la noi.

O privea pe Séverine şi îi cerceta faţa, care aşa cum stătea aşezată pe perna albă, părea să arate acum altfel decât cum o cunoştea ea. Era un chip devenit dintr-o dată altul. Pleoapele cu cearcăne delicate îi dădeau o privire pierdută, puţin visătoare, iar de sub trăsăturile încă neformate ale feţei, marcată de vârsta ingrată a adolescenţei, părea că încep să răzbată liniile chipului femeii, un chip care se anunţa delicat şi cu nuanţe fine, încă abia sugerate. Ochii ei aveau adâncimi care îi schimbau înfăţişarea iar gura, deocamdată prea mare şi cu contururi încă nematurizate şi imprecise, promitea să capete mai târziu o senzualitate pe care acum numai un ochi bine format o putea întrezări.

Séverine avea în toată înfăţişarea ei acea neînduplecare moştenită, probabil, de la mama ei şi care se vedea la toţi copiii lui Gabriel Berne. Şi fără îndoială că vârsta avea să-i accentueze trăsătura asta, dar legea firii avea să-şi spună cuvântul şi în privinţa ei. Avea să vină ziua când Séverine trebuia să se afle şi ea în braţele unui bărbat, lăsându-se învinsă şi supunându-se poruncii supreme, căreia nici o femeie nu i se putea împotrivi.

În faţa dragostei trebuia să lepede orice tărie şi orice neînduplecare.

Angelica se surprinse vorbindu-i cu voce blândă şi liniştitoare, aşa cum odinioară, la Monteloup, baroana de Sancé stătea la căpătâiul ei şi îi vorbea cu aceeaşi voce molcomă, care ei îi făcea bine. Séverine începea să-şi recapete puţin câte puţin culorile în obraji şi ochii ei, abia mijiţi, începeau să aibă străluciri pe care până atunci nu le cunoscuseră. Întotdeauna suferise din cauză că era singura fată în casă, între cei doi fraţi, Martial, pe care îl admira, şi Laurier, pe care îl invidia pentru faptul că se născuse băiat.

— Nu, zise ea cu încăpăţânare, nu vreau să ajung femeie. Mi se pare ceva groaznic. E umilitor. Degradant. Mai bine stau aşa, nu mă mărit în vecii vecilor. Rămân nemăritată, ca mătuşa Anna.

— Oh, Doamne, ce cuvinte sunt astea? Ia te uită ce-ţi trece prin cap! Uite, şi eu sunt femeie. Arăt eu a fiinţă bătută de soartă? Umilită? Să te îngrozeşti când te uiţi la mine? Mă degradează simplul fapt că sunt femeie? Ia spune.

— Ei, cu dumneata e altceva, nu-i tot aia, zise Séverine, cam nehotărâtă. Mai întâi că dumneata râzi mereu. Şi mie nu-mi arde de râs. Şi afară de asta...

Aici, Séverine se opri, nehotărâtă, ca şi cum i-ar fi fost greu să-şi aleagă cuvintele.

— ... afară de asta mai e ceva... fiindcă... afară de asta, dumneata eşti... frumoasă.

În voce i se ghicea o umilinţă plină de durere şi Angelica îşi dădu seama că fata asta era măcinată de gânduri care încă de pe acum o puteau aduce în pragul deznădejdii.

— Fata mea, spuse ea încercând să nu-şi trădeze emoţia, să ştii că într-o zi ai să fii şi tu frumoasă. Mă uit la faţa ta şi văd cum începe să răsară alte trăsături.

— Nu! gemu Séverine. Nu vreau! Mătuşa Anna zice că pentru o femeie frumuseţea e cea mai mare pacoste, fiindcă îi atrage pe bărbaţi şi femeia frumoasă îşi pierde minţile şi săvârşeşte păcatul pe care Dumnezeu îl osândeşte cel mai rău din toate. O femeie cu credinţa în Dumnezeu trebuie să fie urâtă, ca să nu păcătuiască. Mătuşa Anna aşa zice.

De data asta Angelica nu se mai putu abține și izbucni într-un hohot de râs nestăvilit.

— Draga mea, zise ea când reuși să-și mai stăpânească râsul, oamenii săvârșesc păcatele pe care vor să le săvârșească. Crede-mă că numai cine vrea să păcătuiască păcătuiește. Chiar crezi că o femeie frumoasă e sortită păcatului numai pentru faptul că nu e urâtă? De ce frumusețea unei femei să fie o pacoste și nu un omagiu adus Atotputernicului?

Séverine se încruntă și ochii ei își pierdură strălucirea.

— Cuvintele dumitale sunt primejdioase, rosti ea aspru, cu o voce în care se desluşeau inflexiunile pline de răutate din vocea mătușii Anna.

Dădu să mai spună ceva dar o apucă un căscat prelung și pleoapele începură să i se lase grele peste ochi.

— Dar sună frumos... adăugă ea, ceva mai liniștită.

Angelica nu mai zise nimic și o lăsă să adoarmă. Când Séverine începu să respire ușor și regulat, o înveli cu mișcări domoale, să n-o trezească, și se îndreptă spre ușă.

Înainte de a ieși, se întoarse din prag și o privi. Pe chipul fetei se așternuse o expresie de liniște și de mulțumire, așa cum avea de la un timp și Laurier seara, la culcare.

7

După mai puțin de o săptămână, Martial se îmbarcă pe o corabie olandeză care ridică ancora înainte de răsăritul soarelui. Dar abia ieșise nava din rada portului, că fu oprită de un vas de război al marinei regale, în dreptul insulei Ré, și inspectorii urcară la bord, cercetând amănunțit încărcătura și mai ales documentele pasagerilor. Martial se pomeni arestat și întemnițat în fortul Louis.

Vestea se răspândi ca fulgerul în oraș, din primele ore ale dimineții, și stârni mare vâlvă. Feciorul lui Gabriel Berne în închisoare! Una din cele mai respectabile familii din La Rochelle era supusă unei asemenea umilințe intolerabile!

Jupân Gabriel plecă numaidecât să ceară audienţă la domnul de Bardagne, dar acesta era foarte prins şi nu-l putea primi. Când să plece, se ciocni nas în nas, în holul de la intrare, cu Baumier, care îl privi cu un rânjet fericit. Aflase şi el vestea şi treaba asta îl umpluse de bucurie.

Apoi se duse să stea de vorbă cu Manigault, căruia îi ceru ajutorul. Bogatul armator îşi lăsă toate treburile şi merse cu el din nou la domnul de Bardagne, care nici acum nu devenise disponibil. Se duseră împreună la toate autorităţile din oraş care ar fi putut decide în privinţa tânărului Martial Berne şi toată ziua se scurse în tratative care păreau promiţătoare dar rămâneau, până la urmă, fără nici un rezultat.

Gabriel Berne se întoarse acasă seara târziu, frânt de oboseală şi descurajat cum de puţine ori în viaţa lui i se întâmplase să se simtă. Văzându-l atât de strivit de întâmplarea asta, Angelica nu mai îndrăzni să-i spună că peste zi venise subdelegatul trezoreriei ca să încaseze a doua oară impozitul pe venit al lui jupân Gabriel Berne, aşa cum spunea legea cu privire la reformaţii care refuzau să treacă la catolicism. Doar e lucru ştiut că o nenorocire nu vine niciodată singură. Încercase ea să-l lămurească, pierduse toată după-amiaza silindu-se în fel şi chip să-l mai îmbuneze, dar degeaba, omul o ţinea pe-a lui, legea e lege, e scris negru pe alb şi nu mai încap discuţii şi târguieli.

Jupân Gabriel spuse, sleit de puteri, că până la urmă reuşise să fie primit de Nicolas de Bardagne, mai mult la insistenţele lui Manigault, care se dovedise un prieten adevărat şi umblase cu el toată ziua. Numai că domnul de Bardagne, care întotdeauna se arătase plin de bunăvoinţă faţă de el şi de familia lui, închizând de multe ori ochii în situaţii care altfel ar fi putut deveni foarte neplăcute, de data asta se arătase foarte puţin dispus să intervină.

«Domnilor, le spusese el încurcat, ştiţi ce mult vă preţuiesc şi ce sentimente de prietenie mă leagă de dumneavoastră. De atâtea ori m-am străduit să vă fiu de folos şi de fiecare dată am fost mulţumit că am putut să servesc nişte prieteni ca dumneavoastră, nişte oameni vrednici de toată

considerația. Numai că de data asta nu cred că vă pot fi în vreun fel de folos. Tânărul Berne a fost prins de inspectorii marinei militare, asupra cărora eu nu am nici o putere. Cazul nu e de competența mea. Și e cu atât mai dureros cu cât delictul pe care l-a comis e considerat unul de maximă gravitate și e pedepsit drastic. Se știe ce au pățit atâția protestanți prinși că au vrut să fugă în Elveția, la Geneva. Iar fuga în Olanda e cam același lucru. În sfârșit, nu trebuie dedus de aici că orice speranță e pierdută, vă rog să-mi lăsați timp să reflectez, să vedem ce se poate face. Mă gândesc că, dată fiind înalta poziție a familiei tânărului... poate găsim niște argumente. Deși, vă rog să mă înțelegeți, nu vă pot garanta nimic. Situația e gravă, spun asta fără nici o exagerare. Și vă rog să mă credeți că și eu mă văd pus într-o postură extrem de delicată, date fiind raporturile atât de cordiale cu niște persoane de absolută onorabilitate ca dumneavoastră...»

Toată seara, în casa lui Gabriel Berne a domnit o atmosferă de-a dreptul sinistră.

Toți erau indignați. La asta se adăugă foarte repede rușinea. Fiul cel mare al familiei, speranța și mândria tatălui său, unul din oamenii cer mai respectați din La Rochelle, fusese vârât la temniță. E drept că asta se datora unei fapte pe care protestanții din oraș n-o considerau ceva dezonorant, ba dimpotrivă, tânărul Berne putea fi considerat un martir al credinței, dar erau destui pentru care pușcăria rămânea pușcărie. Iar rușinea rămânea rușine.

Apoi indignarea și rușinea lăsară loc spaimei. Avocatul Carrère, vechi prieten al familiei Berne, care se întelegea de la sine că urma să se ocupe de cazul tânărului Martial, spuse cu un aer care nu prevestea nimic bun că situația nu prea lasă loc nici unei speranțe. Existau suficiente precedente care erau de natură să descurajeze până și pe cei mai optimiști. Atâția tineri protestanți prinși pe când voiau să fugă fuseseră judecați în secret, fără ca avocații sau familiile lor să cunoască verdictul final, și nu se mai știuse nimic de ei. Dispăruseră fără urmă. Oameni bine informați reușiseră să afle că băieșandrii aceștia ajunseseră pe galerele marinei militare, unde trebuia să

vâsleascâ ferecaţi în lanţuri grele şi biciuiţi în permanenţă de nişte şefi de echipaj puşi acolo anume pentru cruzimea lor de fiare. Câte unii, mai viguroşi, reuşeau să reziste câteva luni, ba chiar un an, dar cei mai mulţi se prăpădeau în câteva săptămâni. Cădeau ca muştele.

În zilele următoare jupân Gabriel lăsă baltă treburile depozitului, alergând disperat pe la toate uşile, încercând să obţină eliberarea fiului său ori cel puţin permisiunea de a-l vedea şi de a sta de vorbă cu el. Sau măcar avocatului Carrére să i se permită accesul în celula unde fusese închis tânărul Martial. În toate părţile doar ridicări din umeri. Toţi aveau acelaşi răspuns: justiţia trebuia lăsată să-şi urmeze cursul.

În a treia zi, Séverine, care plecase de dimineaţă la o domnişoară bătrână cu care lua lecţii de muzică, nu se mai întoarse acasă. Domnişoara locuia la câteva străzi mai încolo, aşa că drumul pe care l-ar fi avut de făcut până acasă nu era lung. Porniţi în căutarea ei, ai casei aflară că fata fusese arestată pentru «comiterea de acte profanatoare» şi dusă la mănăstirea Ursulinelor.

În noaptea de după arestarea Séverinei, Angelica nu putu închide ochii. În casa lui Gabriel Berne domnea acum o atmosferă de coşmar şi somnul nu venea să se lipească de genele nici unuia.

A doua zi de dimineaţă, Angelica îi dădu pe Laurier şi pe Honorine în grija bătrânei Rebecca şi se duse la Palatul de Justiţie, unde se prezentă la cabinetul intendentului regal Nicolas de Bardagne şi ceru, pe un ton foarte sigur, să fie primită în audienţă. Şeful de cabinet, un tinerel cam obraznic, învăţat să privească de sus pe toată lumea care venea aici, se simţi intimidat, târgoveaţa asta voia cam multe, domnul conte nu era la cheremul oricărei farfuze şi o mulţime de oameni cu greutate din La Rochelle ar fi dat mult să se vadă ajunşi în cabinetul lui, dar era în privirea şi în ţinuta ei ceva care îl intimida. Nu era o târgoveaţă de rând. Se duse, cam încurcat, să o anunţe şi se întoarse după câteva clipe, rostind:

— Doamnă, domnul conte vă aşteaptă.

Chipul intendentului regal se lumină când o văzu

intrând. Sperase deja în secret să primească vizita asta şi iată că speranţele lui începeau să prindă contur.

— Stăpânul dumitale te-a trimis la mine? Întreb fiindcă îmi închipui că ştii, frumoasă doamnă, că situaţia e foarte încurcată şi, aşa cum stau lucrurile în momentul de faţă, nu se mai poate face nimic. Prin urmare bunul nostru prieten Berne ar trebui să înţeleagă că...

— Nu, nici vorbă, zise Angelica întrerupându-l, nu m-a trimis nimeni, am venit eu, din propria mea voinţă.

— În cazul acesta sunt de-a dreptul încântat. Din partea unei femei atât de inteligente nici nu mă puteam aştepta la altceva. Dat fiind că evenimentele se precipită, era firesc să veniţi să mă informaţi, deşi nu am avut amândoi nici o înţelegere prealabilă în privinţa asta. Aşadar jupân Berne e pe cale de a se da bătut?

— Bătut?

— Evident, doamna mea, e atâta timp de când aştept din clipă în clipă să se dea bătut, adică să renunţe la încăpăţânarea lui caraghioasă şi prostească. Dacă nici asta nu-l face să se lase de erezia lui tâmpită...

Angelica îl privea aiurită, fără să înţeleagă ce puteau însemna toate astea, dar intendentul regal nu-şi dădu seama de asta şi urmă triumfător:

— Am aici o listă cu câteva nume de protestanţi din cei mai coltaţi din La Rochelle. Am alcătuit-o după ce am studiat terenul mai bine de un an, cu multă atenţie. E drept că nu sunt mai mulţi de zece, dar nu numărul contează, ci poziţia lor şi prestigiul de care se bucură. În momentul când leprele astea perfide au să se lepede de erezia lor, atunci stâlpii protestantismului din La Rochelle sunt năruiţi. Şi restul urmează să vină de la sine, fiindcă nici o clădire nu se mai poate ţine pe picioare dacă îi iei stâlpii de susţinere...

În cabinetul intendentului regal era foarte cald. În şemineul de marmură sculptată, cu grifoni şi prore de corăbii, ardea un foc de buturugi zdravene, înteţit de tirajul puternic provocat de vântul de afară şi de vârtelniţele de tablă puse în capul hornurilor, ca să valorifice cea mai slabă adiere de vânt.

La început, venind de afară, Angelica se simţise bine dar acum îi era cald şi obrajii i se îmbujorară, căpătând culoarea piersicii pârguite, ceea ce atrase atenţia contelui de Bardagne şi îl duse cu gândul spre lucruri mai plăcute decât convertirea ticăloşilor de hughenoţi.

— Doamna mea, zise el cu un zâmbet galant, mantaua asta nu cred că-şi are locul pe frumoşii dumitale umeri... pe o asemenea căldură mai ales...

Şi îi desfăcu el însuşi cheutoarea de la gât, luându-i cu un gest gingaş mantaua de pe umeri. Angelica era atât de preocupată încât nu se opuse, gestul i se părea firesc, ca din partea unui valet bine instruit. Se gândea numai la felul în care trebuia să schimbe tactica pe care o pregătise. Fiindcă ea venise aici hotărâtă să se roage în toate felurile de intendentul regal, să i se târască şi la picioare dacă va fi nevoie, iar acum înţelesese că asta ar fi fost cea mai gravă greşeală. Fiindcă atotputernicul demnitar o privea ca pe o colaboratoare în strădaniile lui de convertire forţată a hughenoţilor, aşa că orice intervenţie a ei în favoarea lui jupân Gabriel sau a familiei lui ar fi dat-o de gol şi nu se ştie ce consecinţe ar fi putut avea.

— Ia loc, doamnă, te rog, rosti pe acelaşi ton galant intendentul regal.

Angelica ascultă, aşezându-se dreaptă pe canapeaua din faţa biroului lui, rămânând preocupată de gândurile ei. Nici nu băgă de seamă privirile aprinse ale contelui de Bardagne, care o dezbrăca pofticios din ochi. «Ei, fir-ar să fie, slujnicuţa asta arată a doamnă în toată puterea cuvântului. Când o vezi îmbrăcată aşa, cu hainele astea închise la culoare şi cu boneta albă pe cap, cum poartă hughenotele, zici că o slujnică, acolo, şi ea, ca toate slujnicele, dar când începe să vorbească şi te uiţi mai atent la ea... Zău dacă s-ar face de râs într-un salon, o poţi duce în cele mai înalte case şi s-o prezinţi drept doamnă din înalta societate, nimeni nu şi-ar da seama. Are un farmec cum nu cred că am mai întâlnit în viaţa mea la o femeie, te lasă cu răsuflarea tăiată... şi ce piept superb trebuie să aibă, sub straiele astea mohorâte, te ia cu ameţeli numai când te gândeşti că ţi-ai lăsa faţa între sânii ei...»

Cu siguranță că femeia asta ascundea taine pe care era greu să le pătrunzi. Viața ei... Hm! Viața ei trebuie să fie plină de tot felul de întâmplări... *nu fusese întotdeauna exemplară*, sau parcă ceva în genul ăsta spusese.

Contele rămăsese în picioare în fața ei, privind-o cu ochi aprinși de dorință și spunându-și că parcă numai în necazul lui femeia asta nu purta decolteu. Abia dacă putea să vadă, răsărind din eșarfa albă, rotunjimile amețitoare ale gâtului, de un alb ciudat și tulburător, părea ca de marmură dar avea și reflexe de piersică pârguită care îi dădeau un aer robust, ce contrasta în chipul cel mai atrăgător cu finețea liniilor chipului, cu trăsături pline de netăgăduită distincție. Nu era la ea nimic studiat, părea foarte preocupată de ceva și contele știa bine că o femeie prinsă de un gând anume are momente când nu-și mai supraveghează trăsăturile feței. «Da, femeia asta, dusă în cel mai aristocratic salon din La Rochelle și prezentată drept o doamnă de cea mai bună condiție, cu siguranță că nu s-ar face de râs! Ba chiar ar produce o impresie din cele mai bune.» Și contele de Bardagne își simți dintr-o dată buzele și gâtul uscându-i-se iar palmele i se umeziră.

Angelica își dădu dintr-o dată seama, instinctiv, că se întâmplă ceva ciudat și ridică privirile spre el. Dar în ochii lui strălucea atâta dorință plină de patimă încât tresări și privi imediat în altă parte, parcă lovită.

— Oh, frumoasă doamnă, rosti el pe un ton rugător, te rog din suflet, nu-ți întoarce privirile de la mine! O culoare atât de rară, atât de desăvârșită, de pură! Verdele acesta luminos, care nu poate fi comparat decât cu apele smaraldului! Să nu mai lași să se vadă o asemenea splendoare e o greșeală de neiertat, putem zice chiar o crimă, preafrumoasa mea doamnă!

— Aș renunța bucuroasă la culoarea asta, zise indispusă Angelica. Nu am avut de pe urma ei decât ponoase.

Și își aminti de cuvintele Séverinei: «*Mătușa Anna zice că pentru o femeie frumusețea adevărată pacoste...*» Poate că avea, cel puțin într-o oarecare măsură, dreptate.

— Îți displac complimentele, doamnă? îl auzi pe domnul de Bardagne rostind cu voce răgușită de emoție. S-ar părea că

ţi-e teamă de omagiile bărbaţilor. Şi, dacă stăm să ne gândim, toate femeile se dau în vânt după aşa ceva...

— Eu una mărturisesc că nu, bineînţeles în ceea ce mă priveşte. Şi vă sunt recunoscătoare, domnule de Bardagne, că aţi simţit asta. Altminteri m-aţi fi făcut să mă simt rău.

Cuvintele acestea veniră peste intendentul regal ca o găleată cu apă rece. Era limpede că nu trebuia să forţeze nota, nu obţinea nimic. Şi încă o dată nu se putu opri să gândească: «Astea nu sunt cuvinte de slujnică. Femeia asta a avut parte de o anumită educaţie, se vede limpede, din ce în ce mai limpede, pe măsură ce stai de vorbă cu ea.»

Trebuia să se stăpânească cu orice chip, oricât i-ar fi venit de greu. Se aşeză în fotoliul lui din spatele biroului, redevenind înaltul demnitar care primeşte pe cineva în audienţă, şi se sili să întoarcă discuţia pe tonul glumei.

— Frumuseţea dumneavoastră, doamnă...

Aici se opri, stând o clipă pe gânduri, apoi reluă:

— Frumuseţea şi spiritul dumneavoastră fără îndoială că stârnesc la tot pasul admiraţia multor bărbaţi... ca să nu zic a oricărui bărbat. Şi cu siguranţă că admiraţia aceasta e sinceră, complimentele pe care le primiţi nu sunt unele de complezenţă, cerute de buna creştere. Sau de etichetă. Aşa că stau să mă întreb dacă nu cumva promiscuitatea care domneşte în casa lui Gabriel Berne, hughenotul acela atât de înrăit, v-a contaminat în asemenea măsură încât nişte lucruri fireşti şi chiar necesare pentru orice femeie, pe dumneavoastră vă fac să vă simţiţi rău. Parcă astea au fost cuvintele pe care le-aţi pronunţat adineauri. Un compliment, mai cu seamă unul sincer, nu cuprinde în sine nimic care să poată fi blamat, afară de cazul că e adresat unei protestante... sau unei femei atinse de erezia protestanţilor. Vi se pare ceva nefiresc ca un bărbat să fie fermecat de frumuseţea desăvârşită a unei flori, adevărată capodoperă a naturii, ale cărei culori au fost create tocmai pentru încântarea ochiului nostru?

— Nu, dar trebuie să ne gândim şi la ce e în sufletul florii când e privită, zise Angelica cu un surâs palid. Poate că admiraţia noastră nu-i face nici o plăcere. Sau poate că de-a dreptul o sâcâie. Aşa că, domnule conte... vă rog să-mi permiteţi

să vă adresez o întrebare: ce hotărâre ați luat în privința copiilor lui Gabriel Berne?

— A, da, așa e, uitasem! Unde rămăseserăm? făcu el trecându-și palma peste frunte.

Cazul acesta, al familiei Berne, îl absorbea cu totul de câteva zile, nemailăsându-l să doarmă liniștit. Iar acum fusese destul să apară femeia asta ca să uite cu totul de el! Era o ciudățenie, fără îndoială. Niciodată nu-și aducea aminte ca simpla prezență a unei femei să fi avut puterea de a-l arunca, și încă atât de brusc, într-o asemenea dezlănțuire a simțurilor care îl făcea să se simtă el însuși încurcat și să nu mai știe ce să creadă. Ceva de felul acesta simțise zilele trecute, când o luase pe slujnica lui Gabriel Berne cu el în trăsură, dar își spusese că asta trebuie să fie, fără îndoială, ceva de moment sau o părere de-a lui. Pe urmă, amintirea devenise mai confuză și se mai gândea la ea doar cu un fel de indulgență mirată, sau cel mult, cum i se întâmplase acum câteva zile, își spusese că, spre a-și mai alunga puțin plictiseala, n-ar strica să se ocupe puțin de femeiușca aceea atât de ispititoare aflată în casa lui Gabriel Berne, ca slujnică. Dar azi abia o văzuse că se și simțise cuprins de o febră care nu mai lăsa loc nici unei îndoieli, o tulburare deplasată pentru un om de lume, mai ales când era vorba de o servitoare. Era ceva tulburător, și mai mult decât atât, avea senzația că tulburarea asta era de natură să-l îngrijoreze, era ceva care îl putea duce la umilințe la care nu s-ar fi așteptat niciodată. Deși, dacă stătea să se gândească, femeia asta era totuși teribil de excitantă, asta n-ar fi putut-o nega. Și fie ce-o fi, își spunea el, trebuia să meargă până la capăt și să se folosească de ocazia asta prielnică. Un bărbat nu întâlnește de două ori în viață o femeie în stare să-l încingă dintr-o privire sau numai prin simpla ei apariție în asemenea măsură încât să-l facă să simtă fără putință de îndoială că asta va fi aventura vieții lui, care îi va da acele trăiri de intensitate răscolitoare după care tânjește orice bărbat... Și dacă te gândești că puțini bărbați au norocul să le întâlnească aievea, fie și măcar numai o dată în viață!

Numai că în tot hăţişul acela de treburi care îi stăteau pe cap, cu încăpăţânarea protestanţilor pe care el trebuia să-i aducă neapărat înapoi la catolicism, între colegii invidioşi care nu aşteptau din partea lui decât un pas greşit ca să-l denunţe că se foloseşte de slujba asta ca să-şi procure nişte plăceri uşuratice şi condamnabile, şi subalternii care fără îndoială că l-ar fi denunţat şi ei sperând să-i ia locul, în faţa înalţilor demnitari ecleziastici care mereu clătinau nemulţumiţi din cap, găsind că listele cu convertiţi sunt prea scurte şi că nu se pune destul suflet în aducerea lor pe calea dreptei credinţe apostolice şi romane, în toată această încâlceală de interese din jurul lui, contele de Bardagne nu vedea cum şi-ar putea face timp şi pentru a o sluji pe Venus, zeiţa căreia îi era atât de dator în ultima vreme, de când începuse să urce atât de repede scara demnităţilor. Mai ales aici, în această blestemată La Rochelle, unde oamenii nu ştiu decât de comerţ, de afaceri, iar femeile de făcut copii, şi încă şi aceia numai cu bărbaţii lor. Lumea de aici pur şi simplu nu ştia să trăiască. Şi nici măcar el, om atât de dornic să bea din plin cupa plăcerilor vieţii, nici măcar el nu-şi putea permite să lase la o parte lucrurile care ţineau totuşi de slujba lui şi de cariera lui. Trebuia să recunoască, oftând şi cu inima strânsă, că acestea erau totuşi mai importante.

— Unde rămăseserăm? repetă el.

— Stăpânul meu face parte dintre acei oameni pe care dumneavoastră îi consideraţi stâlpi ai rezistenţei hughenote?

— Ei, asta-i bună! Dacă îl consider eu! strigă indignat contele de Bardagne, ridicând braţele spre tavan. Cum să nu facă parte, dacă e unul din protestanţii cei mai înrăiţi! Ticălosul ăsta lucrează pe tăcute, trage sforile din umbră, pare mieros şi cumsecade ca pâinea lui Dumnezeu, dar tocmai asta îl face atât de primejdios. Îi acoperă şi îi ajută pe pastorii urmăriţi de oamenii legii, pe refugiaţi, pe... da' naiba mai ştie pe câţi nu-i acoperă el! Mă gândesc că dumneata, adăugă domnul de Bardagne revenind la tonul acela de superioritate de la început, mă gândesc că dumneata trebuie să fi băgat de seamă ceva veniri şi plecări suspecte...

— Nu, domnule intendent regal. Eu îl văd pe jupân Gabriel făcând socoteli în catastifele lui şi citind Biblia. Altceva n-am observat. Nu are nimic dintr-un conspirator.

Totuşi, în timp ce vorbea îşi dădu seama dintr-o dată că în mintea ei se aflau, aruncate prin colţurile cu vechituri ale memoriei, imagini disparate, lucruri cărora nu le dăduse niciodată atenţie. Chipuri străine prelingându-se pe lângă zidurile depozitului, cu vizibilă grijă de a nu-şi lăsa observate trăsăturile, câte un străin cu faţa cam prea grijuliu acoperită, care trecea cu paşi furişaţi din depozitul lui jupân Gabriel spre prăvălia negustorului de hârtie, sau discuţii ale stăpânului casei cu pastorul Beaucaire, în şoaptă, timp îndelungat... Dar nu dăduse niciodată atenţie unor asemenea lucruri, considerându-le treburi unde nu era cazul să se amestece ea. Din fericire, imaginile astea îi veniseră în minte prea târziu ca să apuce s-o tulbure şi vocea ei răsunase cu siguranţă deplină, lucru care pe intendentul regal păru să-l impresioneze şi chiar să-l clatine cât de cât în convingerile lui.

— Mă miră ce-mi spui... zise el cam nesigur. Sau poate n-ai băgat dumneata bine de seamă anumite lucruri?

Şi lăsă încet mâna pe un dosar voluminos care se afla pe birou în faţa lui.

— Zic asta fiindcă am aici o serie de rapoarte care nu mai lasă loc nici unei îndoieli în privinţa activităţilor primejdioase şi dăunătoare ale acestui individ. În mai multe rânduri eu însumi l-am prevenit şi am rămas cu impresia că omul mă asculta prietenos şi părea să înţeleagă ce-i spuneam. Îmi părea şi mie un om sincer, în pofida datelor pe care le aveam despre el, dar acum, încercarea fiului său de a fugi m-a făcut să văd lucrurile în adevărata lor lumină.

— Din câte i-am auzit eu, era vorba ca tânărul Martial să plece în Olanda ca să facă lucreze în manufactura unui fabricant de frânghie, prieten cu jupân Gabriel.

— Oh, Doamne, ce naivitate adorabilă! râse încet contele de Bardagne. Tatăl lui îl trimitea într-acolo fiindcă îşi dădea seama că tânărul şovăie în privinţa ereziei lor, fiind gata să se convertească. Voia să-l ferească de convertire, pentru asta l-a trimis în Olanda, cloaca aia de protestanţi.

— Da, zise Angelica, am mai auzit varianta asta.

Simţea dintr-o dată o apăsare puternică pe piept, parcă i s-ar fi tăiat răsuflarea. Înţelegea abia acum că menghina aceasta în care se afla strâns Martial era mult mai puternică decât şi-ar fi putut ea închipui.

— Am auzit, da, reluă ea, dar cred că nu trebuie să vă luaţi după nişte aparenţe atât de înşelătoare. Eu trăiesc de destul timp în casa lui Gabriel Berne şi pot depune mărturie că omul acesta nu voia decât să desăvârşească educaţia fiului său... într-ale comerţului şi ale meşteşugurilor, bineînţeles. Bănuiesc că ştiţi, domnule conte, că reformaţii au obiceiul să călătorească mult.

— Oho, ştiu, doamna mea, şi aş zice chiar că prea mult. Mult mai mult decât e nevoie. E un obicei la care ar face bine dacă ar renunţa, ar fi mult mai sănătos. De altminteri, în privinţa asta, a călătoriilor, ordinele sunt cât se poate de clare.

— Domnule intendent regal, mărturisesc că până acum vă vedeam într-o lumină mult mai... mai prietenoasă faţă de oamenii aceştia. V-am văzut arătându-le multă bunăvoinţă.

Înaltul funcţionar păru atins de cuvintele ei.

— Ce vrei să spui? Nu suport violenţa, doamnă, aşa e felul meu, şi nici măcar nu...

— Vreau să spun, domnule, că tot tabloul acesta pe care îl văd acum, al inchizitorului care pândeşte nemilos din umbră, gata să-şi înşface victima, tabloul acesta mi se pare a avea prea puţin legătură cu caracterul dumneavoastră... Şi spun asta fiindcă mi-aţi lăsat impresia unui om cu oarecare înţelegere pentru măruntele slăbiciuni pământeşti...

La auzul cuvintelor ei, contele izbucni într-un râs neprefăcut, măgulit de cuvintele acestea care îi arătau că femeia din faţa lui îl studiase şi-l cântărise temeinic, prin urmare era mai puţin indiferentă şi mai puţin visătoare decât îi plăcea ei să lase impresia.

— Să fim bine înţeleşi, doamnă, zise el. Ca orice bun creştin, mă gândesc şi eu să fac în aşa fel încât să-mi asigur un loc în cer, dar mărturisesc că aceste lucruri mă atrag mai mult sub aspectul lor... temporal, ca să zic aşa. Pentru un funcţionar

care vrea să facă o carieră rapidă, calea cea mai sigură o reprezintă chestiunile ecleziastice. Ocupându-te de aşa ceva, eşti luat în seamă mult mai repede. Dar să lăsăm astea, vorbeam de Gabriel Berne. Da, concluzia ar fi aceasta: am pentru el o mare stimă, pot spune chiar prietenie, aş vrea să-l ajut dar el se încăpăţânează, nu vrea să înţeleagă.

— Şi ce anume ar trebui să înţeleagă?

— Că nu putem încredinţa educaţia acestor doi copii decât unei familii catolice. Răul a prins deja rădăcini foarte adânci în sufletele acestea necoapte.

— Séverine pentru ce a fost arestată?

— Pentru că a sosit timpul să se pronunţe ea însăşi asupra credinţei pe care vrea s-o îmbrăţişeze.

— Domnule conte, asemenea măsuri distrug autoritatea părintelui familiei, iar familia, după cum bine ştim, este baza societăţii.

— Sunt întru totul de acord cu asta, departe de mine gândul de a nega un asemenea adevăr, dar dacă această autoritate este nocivă, ea trebuie împiedicată să mai funcţioneze. Iată, ca să vă puteţi încredinţa dumneavoastră înşivă, am aici un raport unde stă scris negru pe alb...

Începu să caute printre dosarele de pe birou, dar deodată tresări şi rămase câteva clipe cu privirea în gol, vizibil frământat de un gând nou care îi venise. Apoi renunţă să mai caute dosarul, se îndreptă în fotoliu şi, privind-o pe Angelica cu ochi pătrunzători, zise rar, cu voce sumbră:

— Dar... mi se pare mie sau îi aperi pe aceşti Berne?

Angelica simţea că-i vine să-şi dea cu pumnii în cap. Se purtase cu o neîndemânare de-a dreptul condamnabilă, lăsând să se vadă prea mult opiniile ei personale. Nu se mai simţea în stare ca altădată să joace până la capăt un anumit rol. Pe vremuri s-ar fi purtat cu mult mai multă şiretenie, ar fi ştiut să mintă cu uşurinţă, fără să clipească, şi minciunile i-ar fi venit pe buze fără să stea să le caute. Poate că pe vremea aceea nu punea atâta la inimă tot ce i se întâmpla.

Deocamdată trebuia să dreagă cu orice preţ lucrurile.

— Nu apăr pe nimeni, domnule intendent regal, zise ea

cu răceală, nu apăr pe nimeni, nici din familia Berne şi nici din alte familii, iar dacă insist atâta o fac pentru ca dumneavoastră să vă puteţi da seama că eu sunt foarte la curent cu ceea ce se întâmplă în această casă. Văd că dumneavoastră vă bazaţi foarte mult pe nişte bârfe culese nu ştiu de unde de nişte oameni care iau de bun tot ce aud... sau poate mai pun şi de la ei, ca să arate că slujesc cu zel şi pierd vremea degeaba. Şi nu numai că vă încredeţi în bârfele astea, pe care ei le numesc pompos «rapoarte», dar mai şi acţionaţi pe baza lor, luând măsuri foarte importante, care pot avea urmări grave. Mie, spun drept, de când sunt în serviciul lui Gabriel Berne, nu mi-a cerut nimeni un asemenea raport.

Contele de Bardagne rămase descumpănit.

— Doamna mea, dacă nu ţi s-au cerut rapoarte din astea scrise e pentru că am aşteptat să vii dumneata să le prezinţi, fără să ţi le ceară cineva. Speram să am o mulţime de informaţii datorită dumitale. Şi cu speranţa m-am ales.

— Nu s-a întâmplat nimic care să prezinte interes.

— Ei, uite, vezi? Zici că nu s-a întâmplat nimic şi totuşi Martial Berne a şters-o, sau mai bine zis era cât pe-aci s-o şteargă, fără ca dumneata să-mi semnalezi existenţa acestor proiecte despre care, fără îndoială, ştiai câte ceva.

— Iar eu vă spun că nu era vorba de fugă, ci de o călătorie. Asta nu era ceva necesar să fie adus la cunoştinţă...

— Au abuzat de naivitatea dumitale, doamnă... şi...

— Haideţi, domnule, ziceţi până la capăt că sunt o proastă pe care nu se poate pune nici o bază.

Când o văzu ridicându-se în picioare, cu obrajii încinşi de mânie, gata de plecare, domnul de Bardagne parcă simţi o lovitură de măciucă drept în moalele capului. N-ar fi vrut cu nici un chip să ajungă aici. Se repezi ocolind biroul şi veni lângă Angelica.

— Ei, ei, să nu fim copii, să nu ne certăm pentru asemenea fleacuri. Mi-aţi înţeles greşit cuvintele şi sunt dezolat, vă rog să mă credeţi...

Cu gestul firesc al omului care vrea să reţină pe cineva, îi pusese mâinile pe umeri, lăsându-le uşor în jos, la începutul

brațelor. Simțea prin stofa mânecilor carnea tare și elastică iar mirosul de trup de femeie tânără și sănătoasă îl amețea.

Angelica nu-și făcea deloc iluzii asupra naturii influenței pe care o avea asupra intendentului regal. Asta o făcea să se simtă foarte nemulțumită, dar își spunea că rămâne totuși de datoria ei să tragă de aici un profit cât mai consistent cu putință. Deocamdată se mulțumi să se tragă, cu delicatețe dar și cu fermitate, din strânsoarea asta care începea să aducă a îmbrățișare.

— Aveți dreptate, domnule, m-ați rănit.

— Oh, nu știu cum să fac ca să vă conving...

— Și cred că îmi pot lua îngăduința să vă spun că dacă acționați în privința jupânului Gabriel Berne așa cum acționați, n-o să ajungeți la nici un rezultat. Eu încep să-l cunosc. Are să se încăpățâneze și mai rău, asta e tot ce veți obține de la el dacă procedați așa. Dar dacă e luat cu duhul blândeții și vă veți arăta și în continuare gata să-l ajutați, cred că va fi mai dispus să plece urechea la argumentele dumneavoastră.

— Adevărat? făcu descumpănit intendentul regal.

— Nu pot fi sigură, doar *cred* că așa este. Sigur e un singur lucru: Gabriel Berne nu e dintre oamenii care să se dea bătuți. Cu cât sunt mai mari greutățile și nenorocirile care le pică pe cap, cu atât se îndârjesc mai rău.

La un pas de ea, cu ochii rămași pironiți pe albeața delicată a gâtului ei, domnul de Bardagne nu mai știa ce să spună și ce hotărâre să ia. Nu voia decât s-o poată crede, să aibă în ea toată încrederea.

— Dar... nu mai am cum să-i pun în libertate pe copiii lui Berne, zise el aproape gemând de disperare. Asta e cu neputință. De altminteri... poate nu comit o imprudență dezvăluindu-ți asta... aici e mâna blestematului de Baumier. El a pus la cale toată afacerea asta, ca să se vadă că slujește cu zel și activitate. Dar acum, că lucrurile s-au declanșat, când delictul de tentativă de fugă e dovedit, când fata a fost arestată, nu mai am cum da înapoi. E cariera mea în joc.

— Și atunci? Ce aveți de gând să faceți cu ei?

— Băiatul va fi trimis la un colegiu iezuit iar fata la călugăriţe, la pension sau... sau călugăriţă, asta nu eu o hotărăsc.

«Şi n-o să-i mai vedem niciodată, pe nici unul», îşi spuse Angelica, răscolită.

— Domnule conte, zise ea, am venit încoace cu gândul de a vă propune o anumită soluţie care acum, când ştiu soluţiile la care v-aţi gândit dumneavoastră...

— Nu eu, înalţii prelaţi care dirijează...

— Bine, nu dumneavoastră, ci altcineva. Vreau să spun că acum, când cunosc hotărârea luată în legătură cu cei doi copii ai lui Gabriel Berne, soluţia pe care v-o propun eu s-ar putea să fie mai bună. Gabriel Berne nu va avea nici o bănuială, ci dimpotrivă, va fi sigur că l-aţi ajutat din răsputeri. Uitaţi, el are o soră convertită la catolicism, e măritată cu un ofiţer de marină şi locuieşte în Insula Ré...

— Ştiu, doamna Demuris. O cunosc şi îl cunosc şi pe bărbatul ei.

— Ei bine, copiii ar putea fi încredinţaţi acestei doamne. Din câte am auzit, asta se cam obişnuieşte. Când se iveşte o situaţie de genul ăsta, când un copil reformat trebuie luat de sub autoritatea părinţilor lui, se caută cea mai apropiată rudă catolică şi i se încredinţează ei copilul. De altminteri mi se pare o măsură omenoasă şi aş zice că e şi chibzuită.

— Ia te uită! făcu intendentul regal, dându-şi cu mâna peste frunte şi luminându-se la faţă. Cum Dumnezeu nu mi-a trecut prin minte una ca asta! Într-adevăr, e soluţia perfectă. Nici Baumier n-o să aibă ce să mai zică, oricât ar fi el de cârtitor, iar Gabriel Berne, sper, are să-mi fie recunoscător. Eşti un înger, doamna mea... şi pot spune că ascuţimea minţii e pe măsura frumuseţii dumitale.

— Totuşi, domnule intendent regal, v-aţi arătat îndoiala, dacă îmi aduc eu bine aminte...

— Oh, ce pot face ca să fiu iertat?

Şi domnul de Bardagne, uşurat că se găsise atât de uşor o soluţie admirabilă pentru o situaţie atât de complicată, încântat de spiritul acestei femei care la fiecare pas era pentru el o surpriză din cele mai plăcute, îmbătat cu totul de frumuseţea ei

şi de albul acela strălucitor al gâtului, o prinse de-a binelea în braţe şi îşi lipi cu patimă buzele de gâtul ei, acoperindu-l cu sărutări mărunte şi dese.

Angelica avu o tresărire violentă şi în clipa următoare îl îmbrânci cu putere, smulgându-se atât de brusc din îmbrăţişarea asta încât domnul de Bardagne, şi aşa cam nesigur pe picioare în avântul lui amoros, fu cât pe-aci să se dezechilibreze cu totul şi să vină grămadă pe covor.

— Cum... cum... bâlbâi el, gâfâind şi privind ţintă în altă parte, cu ochi întunecaţi. Oare chiar... atâta repulsie... vă provoc?

Avea privirile tulburi şi buzele îi tremurau. Deşi o ţinuse în braţe numai o frântură de timp, asta fusese suficient să-l facă să-şi dea seama că femeia asta era cea mai excitantă din câte cunoscuse, depăşea cele mai optimiste aşteptări ale lui.

«Ei, fir-ar să fie, îşi spunea el încercând să se liniştească, oare asta o fi şi ea mironosiţă ca toate femeile caraghioşilor ăstora de parpaioţi? Înseamnă că aşa a fost norocul meu!»

8

Angelica se sprijinea de marginea biroului cu sculpturi bogate de mahon, neputându-se hotărî ce anume îi rămânea de făcut.

Experienţa asta de o clipă, al cărei gust aproape îl uitase, nu fusese totuşi ceva neplăcut. Şi fără îndoială că domnul de Bardagne era ceea ce se putea numi un bărbat galant. Avea ochi frumoşi, mâini fine, care trădau pe aristocratul autentic, iar buzele lui aveau din plin fierbinţeala care poate zăpăci în câteva clipe o femeie.

Şi cine ştie, poate că în alte timpuri – nişte timpuri de care Angelica avea senzaţia că e despărţită prin nişte gratii negre, de netrecut – poate că în alte timpuri s-ar fi simţit ispitită de farmecul unul asemenea bărbat. Dar acum nu avea voie să uite că ea nu era decât o biată slujnică iar el un înalt funcţionar

al regelui. În multe privinţe, contele de Bardagne era omul cel mai influent din La Rochelle.

Şi, din fericire, nu era un nerod fudul, pe care refuzul unei femei să-l atingă în orgoliul lui prostesc şi să-i stârnească setea de răzbunare. Reacţia atât de puţin încurajatoare a acestei femei îi apărea nu atât ca o insultă, cât ca o lovitură dureroasă pe care i-o dădea destinul.

Iar Angelica înţelese asta şi îşi dădu seama că era nevoie să dreagă ce se mai putea drege.

— Nu e vorba de repulsie, zise ea cu voce schimbată. Aş zice chiar dimpotrivă, sunteţi un bărbat cu mult farmec. Dar... vedeţi dumneavoastră, îmi vine foarte greu să vă explic asta... I-am făgăduit înaltei mele protectoare... ştiţi, doamna aceea atât de evlavioasă, al cărei nume nu-l pot pronunţa, i-am promis că am să duc o viaţă fără asemenea abateri, fiindcă altfel nu mă pot curăţa de păcatele mele din trecut, nu le pot ispăşi...

— Ah, dar-ar ciuma în bisericoasele astea! izbucni contele de Bardagne, pariez că doamna aceea trebuie să fie mai urâtă decât toate păcatele capitale luate la un loc! Altfel şi-ar da seama că o femeie frumoasă ca dumneata nu poate duce o viaţă de călugăriţă.

— Dar dacă eu însămi, domnule conte, vreau să duc o astfel de viaţă... Credeţi că e de datoria dumneavoastră să mă duceţi în ispită?

Domnul de Bardagne oftă adânc. Aventura asta se dovedea mai dificilă decât i se părea lui acum câteva minute. Stătu câteva clipe pe gânduri, apoi luă hotărârea să joace după toate regulile unui asediu bine condus.

— Doamna mea, rosti el zâmbind cât putea mai amabil, consider că asta nu e de datoria mea, ci e de datoria oricărui bărbat normal alcătuit care are norocul de a se vedea în prezenţa dumitale. Ai suficient spirit, din câte am observat, şi cred că ai şi destulă... destulă experienţă ca să mă înţelegi. Şi... şi ca să mă ierţi.

Şi îi întinse amândouă mâinile.

— Să uităm asta, doamnă Angelica, şi să facem pace.

În asemenea condiţii, să refuze împăcarea propusă ar fi

fost din partea ei un gest grosolan. Îl lăsă să-i sărute vârfurile degetelor, fără să se poată împiedica să gândească la un lucru la care s-ar fi gândit orice femeie aflată în situaţia asta: mâinile ei, atât de frumoase şi de îngrijite cândva, erau acum roase şi asprite de muncă.

Domnul de Bardagne nu băgă de seamă asta, sau cel puţin nu arătă că ar fi băgat de seamă, şi se repezi, cu un gest de curtean desăvârşit, să-i aşeze mantaua pe umeri. Angelica nu se putu împiedica să-şi spună că iată, se întâmpla un lucru la care foarte puţini oameni s-ar fi aşteptat: intendentul regal din La Rochelle, atotputernicul conte Nicolas de Bardagne, reprezentantul personal al regelui, după ce sărutase mâna servitoarei unui negustor hughenot, îi aşeza acum mantaua pe umeri cu gesturi care ar fi fost mult mai potrivite într-unul din splendidele saloane de la Versailles, faţă de doamnele de la curte, aparţinând celor mai nobile familii din Franţa. Dar acceptă gesturile acestea ca pe lucrul cel mai firesc din lume şi se lăsă condusă până la uşă, unde contele se înclină în faţa ei într-un gest în care tandreţea şi galanteria se îmbinau cu respectul.

— Doamnă Angelica, din toate câte s-au întâmplat azi, vă rog să reţineţi doar faptul că aveţi în mine un prieten gata să vă ajute în orice împrejurare.

Se simţea învăluită de farmecul lui şi îşi spunea că trecuse mult timp de când nu mai fusese învăluită de privirile acestea chemătoare, supuse şi poruncitoare în acelaşi timp, ale unui bărbat. Şi îşi mai spunea că jocul acesta nu avea cum să dureze la nesfârşit. Trebuia să aibă un deznodământ sau altul. Iar ea nu avea să se poată opune farmecului exercitat asupra ei de privirile pline de căldură şi de vocea uşor răguşită şi încărcată de dorinţă a contelui.

Îşi adună toate puterile şi reuşi să-şi învingă cât de cât tulburarea, îngăimând câteva cuvinte de convenienţă. Simţea că obrajii îi ard în flăcări şi abia îşi putea stăpâni tremurul vocii. Presimţea că nu e departe ceasul când legea firii avea să se împlinească: bărbatul care cerşeşte cu priviri umile dragostea se va preface în stăpân iar zeiţa inaccesibilă va deveni învinsa acestei dulci lupte.

Plecă străbătând anticamera fără să ştie prea bine unde se află şi înregistrând cu indiferenţă privirile ucigaşe ale mulţimii de solicitatori care îşi aşteptau rândul şi tocmai fuseseră anunţaţi de şeful de cabinet că, dată fiind ora înaintată, domnul intendent regal nu mai primeşte azi în audienţă. Erau atât de numeroşi încât toate canapelele erau pline şi erau şi destui care aşteptau în picioare.

Afară, în stradă, vremea se înăsprise. Bătea un vânt atât de puternic încât Angelica abia putea să înainteze. Se înfăşură mai bine în mantia ei şi porni spre casa lui jupân Gabriel, spunându-şi că până şi vremea avea azi ciudăţeniile ei: vântul puternic, care aducea a furtună, şi cerul limpede, nespus de senin, de un albastru incredibil de pur.

Întrevederea care abia se terminase rămânea prezentă, imaginile şi cuvintele o urmăreau iar arsura sărutărilor contelui îi rămăsese pe gât, ca o urmă plăcută a unui moment care durase prea puţin. Se simţea acum cuprinsă de un sentiment dureros de regret în care se amesteca şi o doză de umilinţă. Fusese prea neîndemânatică. Stângace. Neghioabă.

Trecuse oare chiar atâta timp de când îl înlănţuise pe solul şahului Persiei, impetuosul Bachtiary bey, făcându-l să vină cuminte la Versailles, gata să accepte orice din partea strălucitorului rege Ludovic al XIV-lea?[11] Era oare mai puţin femeie decât atunci? Faţă de persanul acela superb, amestec de rafinament dus până la exces şi de barbarie asiatică, fusese în stare să desfăşoare cea mai subtilă strategie feminină, fără să renunţe câtuşi de puţin la virtutea cea mai severă. Iar azi... azi se purtase de-a dreptul lamentabil. Da, lamentabil, alt cuvânt mai potrivit nu putea găsi. În loc să ştie să se folosească de faptul că acest bărbat, de la care avea atâtea de obţinut, se încinsese la vederea ei, devenind în câteva minute supus ca un mieluşel, ea se purtase ca o proastă. Poate că el fusese, ce e drept, cam îndrăzneţ, dar ea se purtase ca o codană abia ieşită de la mănăstirea de maici. La vârsta ei!... Chiar că se purtase ca o caraghioasă! Dacă ar fi fost o copilă lipsită de experienţă, mă rog, atunci hai să mai zicem, poate i s-ar fi iertat, dar aşa! Odinioară ar fi ştiut să-l pună la locul lui cu un simplu zâmbet,

sau cel mult cu un cuvânt de o ironie subtilă... Oare asta era semn că îmbătrânise? Oricum, se purtase lamentabil, de-a dreptul lamentabil!

Şi Angelica, slujnică în casa bogatului burghez Gabriel Berne din La Rochelle, îmbrăcată în straie grosolane de postav şi păşind zgribulită prin ger spre casa stăpânului ei, nu-şi putu împiedica un gând parcă invidios la adresa strălucitoarei doamne de acum câţiva ani, curtată de cei mai înalţi seniori de la Versailles şi dorită cu patimă de însuşi regele Franţei. Apoi venise cumplita, întunecata, cutremurătoarea noapte de la Plessis. Coşmarul ucigător al vieţii ei. Pe urmă, puţin câte puţin, izbutise să se ridice din prăpastia aceea în care numai o minune făcuse să nu-şi găsească sfârşitul. Toate începuseră să pălească în amintirea ei, rănile începuseră să se închidă şi pe buze îi înflorea din când în când câte un zâmbet. Dar o singură rană nu avea să se închidă niciodată. Nicăieri pe lume nu se afla acel bărbat în stare s-o facă să se deschidă. Miracolul acesta nu-l putea săvârşi nimeni. Nimeni nu putea trezi din nou în ea fierbinţeala aprinsă dragostei, furia pătimaşă şi setea răscolitoare de a se dărui cu totul, într-o beţie în care să nu mai ştie de nimic, în care trupul ei să se piardă tremurând de dorinţă în alt trup, alcătuind unul singur, o singură fiinţă, un singur suflet.

«Asta numai un vrăjitor ar mai putea-o face», îşi spuse ea fără voie. Şi tresări iar privirile ei se întoarseră într-un gest maşinal spre marea întunecată, cu valuri neliniştite.

Dar pe toată întinderea mării, până la orizont, nu se vedea nici o pânză de corabie...

9

Contele de Bardagne se ţinu de cuvânt.

Pentru Angelica, asta veni ca un adevărat balsam peste rana care îi rămăsese în suflet, pricinuită de neîndemânarea cu care se purtase faţă de intendentul regal. Iată că puternicul locţiitor al regelui în La Rochelle ascultase de părerea ei şi

acţionase aşa cum îi sugerase ea. Chiar a doua zi jupân Gabriel primi vestea că amândoi copiii lui fuseseră scoşi din temniţă şi duşi în Insula Ré, unde fuseseră daţi în grija mătuşii lor, doamna Demuris. Nu era bine, fiindcă această soră a lui jupân Gabriel era o catolică ferventă, iar bărbatul ei la fel, dar faţă de fortul Louis sau, şi mai rău, de galere, nici nu mai încăpea vorbă.

Angelica nu-şi mai vedea capul de treburi. Toată casa era pe umerii ei şi în ultimele zile se aglomeraseră multe care trebuiau scoase la capăt.

Chiar când sosi vestea despre ieşirea lui Martial şi a Séverinei din închisoare ea tocmai se pregătea să plece cu rufele la spălat la o fântână aflată într-o piaţă din apropiere, o fântână mai mare decât cea din curtea casei familiei Berne şi, mai ales, amenajată cu tot dichisul, cu pietre late pentru bătut rufele cu maiul şi cu scânduri zdravene de stejar pentru stors. Bucuroasă de cele auzite, îşi luă coşul mare burduşit de rufe, săpunul şi urciorul cu leşie şi porni spre piaţa unde se afla fântâna, însoţită de Honorine şi de un băiat din prăvălie care ducea cazanul de aramă pentru fiert apa şi o legătură de lemne de fag, pentru foc.

Se apucase deja de treabă şi începuse să frece cu nădejde nişte albituri care trebuiau să iasă ca zăpada, când o văzu pe Honorine jucându-se cu un obiect care îi atrase atenţia. Era ceva sclipitor, un lucru pe care nu ştia de unde îl avea fetiţa.

— Ce ai acolo? făcu ea fără să-şi lase treaba. Ia să văd.

Honorine duse repede mâinile la spate, dar Angelica avu timp să vadă mai bine obiectul acela, un mic bibelou care părea din aur, cu incrustaţii de fildeş. O bijuterie în toată puterea cuvântului.

— Honorine! De unde ai jucăria aia? Doar ştii că n-ai voie să umbli cu lucruri care nu sunt ale tale! Unde ai găsit-o?

Dar fetiţa nu părea deloc dispusă să renunţe.

— Ba e a mea, mi-a dat-o mie un domn foalte dlăguţ. Si flumos.

— Ce domn drăguţ?

— Uite acolo, făcu fetiţa arătând cu un gest nedefinit o latură a pieţei.

— Şi când ţi l-a dat?

— Acum.

Orice insistență ar fi riscat să provoace o adevărată dramă, cu țipete, plânsete și tăvăleli pe jos, care ar fi adunat numaidecât în jur toate cumetrele ieșite cu rufele la spălat sau aflate în trecere prin piață cu cine știe ce treburi, așa că Angelica își spuse că discuția trebuia amânată pe altă dată. Nu-i rămânea decât să spere că Honorine nu mințise. De furat n-ar fi avut de unde să fure jucărica aceea, fiindcă în casă la jupân Gabriel nu existau asemenea obiecte, considerate de ai casei ca fiind adevărate unelte ale diavolului, ale pierzaniei sufletului, iar în altă parte Honorine nu fusese, ca să fi putut șterpeli de acolo bibeloul acela. Așa că nu insistă, ci amână lucrurile pentru mai târziu, văzându-și cu încrâncenare de treaba ei, fără să reușească să-și scoată din cap întâmplarea asta.

Apăru băiatul de la prăvălie, ca să vadă dacă era gata, s-o ajute la cărat. Nu mai avea prea mult și mai dădu rufele într-o apă, storcându-le la iuțeală între scândurile late, strânse cu pârghia puternică de stejar întărită cu șine de fier, apoi puse toate rufele în coș și i-l dădu băiatului să-l ducă, fiindcă rufele ude atârnau acum mai greu decât la venire, iar ea luă cazanul gol și urciorul în care adusese leșia.

— Doamnă Angelica, zise băiatul, eu o iau înainte, că mă grăbesc, mă așteaptă jupânul la prăvălie să încărcăm niște butoiașe cu rachiu de cireșe pentru un olandez care le-a comandat de trei săptămâni și mai bine și acuma a venit după ele și jupânul zice că nu se cuvine să-l facem să aștepte, să piardă vremea degeaba pe-aici...

Și, fără să mai aștepte încuviințarea ei, o luă la picior cu coșul mare și greu, pe care îl ducea ca pe un fulg. Era un haidamac zdravăn, în stare să ducă fără efort de trei ori pe atâta.

În urma lui, Angelica și Honorine ieșiră din piață și, ca să mai scurteze din drum, o luară pe o străduță îngustă pe unde Angelica se ferea de obicei să treacă, din cauza caselor, niște case mari, înalte și gospodăroase, dar zugrăvite toate în culori închise, care dădeau străzii un aer dezolant. Dar acum nu mai era timp de ocolișuri prin locuri mai plăcute, ea se simțea frântă de oboseală iar fetiței îi era foame, ca să nu mai vorbim de

frigul care începuse să le prindă pe amândouă. E drept că Honorine se arăta, ca totdeauna, foarte răbdătoare şi nu se plângea de asemenea mici inconveniente, dar asta nu era un motiv să nu fie ferită de ele.

Pe la mijlocul străduţei, după colţul unei clădiri înalte, ieşite puţin mai în afară, Angelica se pomeni dând piept în piept cu un bărbat înfăşurat într-o mantie lungă şi cu pălăria trasă pe ochi. Îşi învinse prima tresărire de surpriză şi dădu să-l ocolească, dar acesta avu gestul de a-i ţine calea şi îşi ridică pălăria, lăsând puţin în jos şi marginea mantalei care îi acoperea partea de jos a feţei.

Angelica îşi înăbuşi un ţipăt uşor şi se trase înapoi, apoi avu altă tresărire.

— Domnul conte de Bardagne! exclamă ea recunoscându-l. Ce m-aţi speriat!

— Scumpă doamnă, sunt cu totul dezolat! Nu asta am vrut, te rog să mă crezi.

Contele părea foarte preocupat şi se vedea că aşteptase ceva timp întâlnirea asta. Probabil pândise ascuns o vreme, până plecase ea de la fântână, aşteptând să vadă pe unde are s-o ia, şi îi ieşise înainte pe la capătul celălalt al străduţei.

— Mi-am spus să mai ies puţin la plimbare şi fără escortă, urmă el privind-o cu ochi aprinşi, e un cartier cam neprietenos, numai case de protestanţi înrăiţi, una lângă alta şi, ca să nu fiu recunoscut, mi-am tras puţin pălăria pe ochi...

— Uite, făcu Honorine, el e domnul dlăguţ, zise deodată Honorine, arătând cu degetul. Si e flumos!...

Şi scoase la vedere bibeloul acela mic, cu sentimentul că acum se afla în deplină legitimitate şi avea tot dreptul să se folosească de el după pofta inimii.

— Da, aşa este, mi-am permis să-mi anunţ prezenţa printr-un mic cadou făcut adorabilei dumneavoastră fetiţe.

Angelica îşi întoarse privirile spre Honorine şi rămase uluită. Fetiţa îl contempla pe domnul de Bardagne cu ochi scăpărători de admiraţie. Femeia din ea se trezise încă de pe acum. Se lăsase cucerită de sclipirile unei bijuterii!

— Nu, nu pot accepta, domnule intendent regal, zise ea cu severitate, e ceva de prea mare valoare. Trebuie să vi-l luați înapoi.

— Ah! Chiar atât de greu e să vă îmbuneze cineva, doamnă? De la ultima noastră întâlnire m-am gândit la dumneavoastră tot timpul, zi și noapte, și trebuie să vă spun că niciodată nu mi-ați apărut în fața ochilor cu expresia asta rece și distantă. Dimpotrivă, eu vă văd mereu cu un chip blând și prietenos, gata să... să... Iar acum nici nu m-ați văzut bine că ați și ridicat între noi stavila asta a privirii ochilor dumneavoastră atât de reci... Când de fapt ar trebui să-i lăsați să strălucească în toată splendoarea lor, cu apele acelea de smarald... Îmi dați voie să vă întovărășesc o bucată de drum? Mi-am lăsat calul nu departe de aici, l-am legat de un inel în poarta unei case.

Porniră împreună, cu pași înceți, ca de plimbare. Domnul de Bardagne se silea să se arate volubil și prietenos, deși își spunea că femeia asta îl înlănțuise cu puterea unui farmec cum nu-i mai fusese dat până atunci să cunoască. Se simțea îndrăgostit ca un nebun și își spunea că atâta timp cât era departe de ea se putea stăpâni, își impunea să aibă răbdare și era pregătit să aștepte clipa neprețuită când femeia asta superbă avea să fie a lui. Dar în prezența ei se pierdea numaidecât și nu se mai putea controla aproape deloc. Fără îndoială că situația asta era cu totul intolerabilă, depășea orice limite ale normalului, oricât de largi și de îngăduitoare. Dar nu avea ce face. Era gata să se predea. Îi venea să-i cadă în genunchi aici, în mijlocul străzii, s-o implore să-i fie milă de el.

O trăgea cu coada ochiului și își spunea că mâinile ei, așa roșii de frig și roase de muncă, umflate de leșie, mâini de servitoare, erau desăvârșit de frumoase și păstrau o linie plină de noblețe. Genele lungi și dese aveau ceva copilăros iar gura ei avea ceva regesc, chiar așa, cu buzele ușor învinețite de frig, care parcă îi dădeau și mai multă distincție...

— Domnule conte, vă rog să mă iertați. Dumneavoastră sunteți un foarte puternic senior, un înalt funcționar al regelui, iar eu nu sunt decât o biată femeie singură și fără apărare. Nu

trebuie să vă supere ceea ce am să vă spun acum, dar e nevoie să lămurim lucrurile. Nu trebuie să vă aşteptaţi la *nimic* din partea mea. Eu... pentru mine... vă rog să mă credeţi, pentru mine aşa ceva ar fi cu neputinţă.

— Dar de ce? gemu el disperat. Doar mi-aţi dat a înţelege că nu vă displac. Vă îndoiţi de buna mea credinţă? Sau de... de generozitatea mea? Bineînţeles că o relaţie dintre noi ar presupune în mod indiscutabil ca dumneavoastră să părăsiţi situaţia asta umilă în care vă aflaţi în momentul de faţă. Veţi fi instalată într-o casă confortabilă unde să fiţi stăpână, veţi avea propriii dumneavoastră servitori, dacă veţi dori o trăsură o veţi avea şi pe aceea, fără discuţie. Tot ce vă va trebui, dumneavoastră şi copilului dumneavoastră, veţi avea, nu va fi nevoie decât să spuneţi şi imediat... Şi bineînţeles, doamnă, vă rog să fiţi ferm convinsă că...

— Vă rog să încetaţi, domnule, zise ea cu o voce uscată, lucrurile acestea nu intră în discuţie.

În dreptul unui ieşind mai pronunţat al unei case, contele făcu iute doi paşi înainte şi îi blocă drumul cu pieptul lui, iar Angelica se trezi pe neaşteptate piept în piept cu el.

— Poate mă credeţi nebun, rosti el cu voce înăbuşită. Fie, credeţi ce vreţi, dar trebuie să ştiţi adevărul: niciodată o femeie nu mi-a inspirat o pasiune atât de mistuitoare ca flacăra pe care aţi făcut-o dumneavoastră să se aprindă în mine. Am treizeci şi opt de ani şi viaţa mea nu a fost nici ea totdeauna plină de înţelepciune, recunosc asta. Am avut destule legături cu care nu am nici un motiv să mă mândresc. Dar de când v-am cunoscut, am înţeles că am ajuns la acel moment de care orice bărbat se teme şi pe care totuşi îl aşteaptă şi îl doreşte: momentul când întâlneşte femeia unică, femeia care are puterea de a-l înlănţui, care îl poate face să simtă cum îi sângerează inima când se vede respins, femeia în faţa căreia se simte sclav, primindu-i ca pe o fericire fără seamăn jugul, capriciile, orice, orice, numai să n-o piardă! Nu ştiu de unde vă vine această putere pe care o aveţi asupra mea, dar aţi avut darul de a mă face să fiu convins că până să vă cunosc nu am cunoscut nimic. Totul în viaţa mea era numai lustru de suprafaţă, era fad, mort,

plăcerile mele erau ceva meschin, fără nici un gust. Acum știu că adevărata, marea dragoste n-o pot cunoaște decât prin dumneavoastră...

«Dacă ar ști el că aceleași cuvinte mi le-a mai spus cândva și regele!» își spuse visătoare Angelica.

— De ce mă respingeți? insistă pătimaș contele. E ca și cum v-aș cerși viață și dumneavoastră m-ați da la o parte!

Chipul lui, de obicei plin de amabilitate, deprins să schițeze zâmbete galante prin saloane, căpătase acum alte trăsături, asprite de suferință, iar ochii lui dilatați o îmbrățișau cu sclipiri pătimașe. Era atât de copleșit de zbuciumul acesta încât, fără să mai țină seamă de prezența Honorinei, care îi studia pe amândoi, tăcută dar cu priviri pline de interes, o cuprinse năvalnic în brațe și începu să-i acopere fața cu sărutări.

— Să mergem, zise cu asprime Angelica, dându-l la o parte cu o mișcare scurtă dar hotărâtă. Sunteți într-adevăr nebun, domnule, și nu cred un cuvânt din tot ce spuneți. Fără îndoială că un senior ca dumneavoastră a cunoscut femei mult mai suspuse ca mine, mari doamne din înalta societate, și sunt sigură că vreți să abuzați de naivitatea unei biete slujnice, amețind-o cu niște cuvinte meșteșugite dar... nesincere, domnule intendent regal.

Ca trezit de un duș rece, Nicolas de Bardagne lăsă brațele să-i cadă pe lângă trup, fără să mai aibă măcar puterea de a o privi. Angelica porni cu pas egal iar el o urmă cu moartea în suflet, strivit, abia mai privind pe unde calcă. Își spunea că într-adevăr, vorbise numai prostii. Nu avea cum să mai repare lucrurile, faptul era consumat, dar dacă ar fi fost să dea timpul înapoi cu o jumătate de oră, cu siguranță că n-ar mai fi procedat la fel. Atunci cum? Nu știa, dar cu siguranță că făcuse o mare prostie. Dar o iubea, de asta era convins, vibra tot, era nebun de dragoste, își pierduse capul, undeva într-un colț al minții pâlpâia gândul că pasiunea asta îl putea duce la ruină, putea însemna încheierea carierei lui, dar nu se putea opune. O privea pe Honorine cum pășea harnică cu pașii ei micuți, ținută de mână de Angelica, și se pomeni spunând:

— Doamnă, poate că nu m-am făcut bine înţeles. Mă jur pe ce vreţi că dacă veţi avea un copil de la mine, am să-l recunosc ca fiind copilul meu legitim şi am să mă ocup de creşterea şi de educaţia lui.

Angelica tresări şi grăbi pasul, lăsând privirile în pământ. Acesta ar fi fost ultimul lucru pe care ar fi vrut să-l audă pe lumea asta.

Contele îşi dădu seama că spusele lui nu fuseseră deloc nimerite.

— Nu ştiu ce am azi, zise el doborât, am impresia că mi-e dat să spun numai tâmpenii.

Ajunseseră în faţa casei lui jupân Gabriel Berne şi Angelica lăsă jos cazanul de aramă şi scoase de la brâu cheia, să descuie. Intendentul regal îi urmărea gesturile cu o privire rătăcită. Era răscolit de o durere cum nu-şi amintea să mai fi trăit vreodată şi în acelaşi timp îşi simţea sufletul cuprins de o fericire nespusă contemplând-o pe femeia asta care, acum ştia foarte bine, era femeia pe care o aşteptase toată viaţa. Fiecare mişcare a ei îl umplea de încântare. Era graţia întruchipată. Părea miracolul cel mai de preţ al existenţei lui.

— Reţinerea asta a dumneavoastră, doamnă, mă scoate din minţi, zise el.

Şi se opri, surprinzându-şi un gând neaşteptat: nu-i văzuse niciodată culoarea părului şi îl rodea curiozitatea de a şti.

— Dacă ar fi fost ceva jucat, reluă el, mi-aş fi dat seama şi nu mi-ar fi fost greu să să vă vindec, dar vai! Îmi dau seama că e ceva real... Ascultaţi-mă, să ştiţi că pentru dumneavoastră... pentru dumneavoastră sunt în stare să merg până la... până la căsătorie.

Angelica tocmai răsucise cheia în broască şi cuvintele lui o lăsară buimăcită. Se întoarse spre el, îngăimând:

— Cum! Oare dumneavoastră, ca bărbat însurat, puteţi spune...

— Nuuu! Aici chiar că vă înşelaţi! Va să zică asta era! exclamă el fericit. Mă credeaţi însurat? Nu, nici vorbă, din fericire am reuşit până acum să scap. E drept că de cincisprezece

ani încoace mi se tot propun partide peste partide, moştenitoare bogate, sărace, cu nume mari sau obscure, frumoase, urâte, tinere, bătrâne, văduve, domnişoare, dar am avut norocul să mă feresc de fiecare dată şi începusem să-mi spun că cel mai bine e să rămân burlac. Căsătoria nu e pentru mine, mie mi-a plăcut întotdeauna să fiu un om liber, dar de dragul dumneavoastră... sunt în stare să accept ca pe cea mai mare fericire lanţurile conjugale! Dacă vă sperie gândul unei legături cu mine lipsite de binecuvântarea altarului, sunt gata să înlătur obstacolul ăsta.

Şi îşi scoase pălăria, schiţând, după toate regulile de la Versailles, plecăciunea cea mai adâncă, rezervată doamnelor admise la curte.

— Doamnă Angelica, îmi veţi face onoarea de a mă accepta drept soţ?

Fără îndoială că atâta candoare era de-a dreptul dezarmantă... Angelica nu-şi putu opri un zâmbet slab, dar se sili să-l înăbuşe cât mai iute. O asemenea propunere nu putea fi luată în râs, ar fi fost pentru el o rană foarte greu de vindecat iar din partea ei o dovadă de cruzime prostească şi fără rost, vrednică de o femeie meschină şi neroadă. Fără să vrea, gândul îi zbură înapoi, la acreala cu care răposatul morar Valentin vorbea despre nevastă-sa şi despre femeile din familia ei şi asta iarăşi o umplu de bună dispoziţie, numai că în clipa următoare îşi aduse aminte că Valentin era mort, ducele de La Moriniere era mort... Ţi abatele des Lesdiguičres... Ţi râsul care stătea să izbucnească îi îngheţă pe buze tocmai la timp ca să nu însemne pentru domnul de Bardagne o ofensă pe cât de adâncă, pe atât de nemeritată.

— Domnule, credeţi-mă că propunerea dumneavoastră m-a luat cu totul pe nepregătite şi... spun drept... mă tulbură. Ar însemna să fiu nesinceră să nu recunosc că mă simt foarte onorată de cuvintele dumneavoastră... dar sunt sigură că la întoarcerea acasă, la reşedinţa dumneavoastră, vă veţi trezi la realitate şi veţi înţelege că aţi spus ce nu trebuia. Că ceea ce vă trece prin cap e o nebunie. Aşa că nu pot să accept, ar însemna să profit de această aprindere trecătoare ca să obţin... un rang

şi un nume care nu mi se cuvin, care nu sunt pentru... pentru slujnice ca mine.

— Dar, doamnă Angelica... rosti cu înflăcărare contele, eu, daţi-mi voie să vă spun că...

— Stavila care se ridică între noi nu e din cele care pot fi date la o parte cu uşurinţă, chiar dacă dumneavoastră puteţi crede că pentru asta există un preţ şi sunteţi gata să-l plătiţi. Vă rog să încercaţi să mă înţelegeţi. Îmi vine foarte greu să vă explic cauzele acestei stări pe care dumneavoastră o consideraţi insensibilitate. Am suferit mult în viaţa mea... şi multe din suferinţele astea au fost din cauza bărbaţilor. Brutalitatea lor m-a rănit şi m-a făcut să mă simt dezgustată pentru totdeauna de ceea ce se numeşte dragoste. Mi-e frică de asta şi nici măcar nu visez că aş putea încerca...

— Aaaa, care va să zică numai asta era? strigă contele înseninându-se la faţă. Dar ce frică să-ţi fie de mine, prostuţă mică! adăugă el pe un ton plin de duioşie. Eu nu sunt brutal, niciodată n-am fost brutal cu femeile, nici măcar cu cele care poate ar fi meritat. Şi cu siguranţă că unele ar fi meritat, dar eu nu mă pot comporta ca un vizitiu sau ca un hamal din port! Preafrumoasa mea doamnă, urmă el cu un zâmbet galant, de data asta în faţa dumneavoastră se află un gentilom! Aveţi încredere în mine, vă rog din suflet, şi vă veţi convinge că într-adevăr ştiu să vă fac să vă schimbaţi părerile despre dragoste şi despre plăcerile ei.

Probabil că desluşi pe faţa ei o fluturare de zâmbet abia schiţat, că reluă şi mai înflăcărat:

— Scumpă doamnă Angelica, numai cu un cuvânt puteţi face fericirea vieţii mele! Chiar îmi puteţi refuza acel cuvânt? Puteţi fi atât de crudă?

Între timp, Angelica reuşise, cu degete nu prea sigure, să descuie poarta şi făcu un pas înăuntru, lăsând jos cazanul şi trăgând-o şi pe Honorine, apoi se întoarse spre conte, cu acel aer care trebuia să-l facă să înţeleagă că sosise timpul ca întrevederea aceasta să ia sfârşit.

— Vă rog să-mi promiteţi, insistă acesta, înţelegând dar neîndurându-se să se despartă aşa uşor de ea, vă rog să-mi

promiteți că veți mai reflecta asupra rugăminții mele. O mențin fără nici o modificare și fără nici o rezervă și vă rog să alegeți soluția pe care o veți găsi cea mai potrivită din punctul dumneavoastră de vedere.

— Vă mulțumesc, domnule conte. Am să reflectez.

— Și... încă ceva, mai zise el, șovăitor.

— Vă rog?

— Știți... mă chinuie o întrebare... Nu v-am văzut niciodată decât cu bonetă... Ce culoare are părul dumneavoastră?

— E alb, domnule, răspunse ea scurt.

Și trânti cu putere poarta.

Jupân Gabriel o trimisese cu niște hârtii la marele armator Manigault și acum se întorcea acasă. O luase printr-o ulicioară îngustă, pe lângă fortificații, și grăbea pasul, când băgă deodată de seamă că era urmărită. Trase iute cu coada ochiului peste umăr și desluși două siluete de bărbați care se furișau în urma ei.

Până atunci, cufundată în gânduri cum era, mersese fără să ia seama la asemenea fleacuri. Dar strada îngustă și pustie în care intrase o făcuse să audă deslușit în urma ei sunetul pașilor pe caldarâm, ținându-se mereu la aceeași distanță.

Se uită din nou în urmă și figurile celor doi nu-i inspirară nici o încredere. Nu arătau a mateloți aflați în escală și coborâți pe uscat ca să se îmbete sau să agațe vreo femeiușcă și nu păreau nici hamali din port. Hainele lor voiau să îi facă să pară niște târgoveți oarecare, dar mutrele viclene, de mardeiași, îi dădeau de gol iar bărbile nerase desăvârșeau aerul acela de oameni cu care nu e bine să ai de-a face. Era limpede că cei doi se deghizaseră.

Un vechi instinct se trezi brusc în ea. «Copoii!...» Iuți pasul dar auzi cum cei doi grăbesc și ei ritmul și vocea unuia din ei îi răsună răutăcioasă în urechi:

— Ei, frumoaso, ia stai puțin, unde te grăbești așa?

Dădu s-o ia la fugă, dar nu apucă să facă decât doi sau trei pași, că se pomeni încadrată de cei doi iar unul, îmbrăcat

într-o redingotă de un albastru intens, care izbea ochii, o apucă zdravăn de braţ.

— Unde te grăbeşti aşa, păpuşă frumoasă? Phiii!... Da' chiar că frumoasă mai eşti, zău!

— Domnilor, zise ea agitată dar căutând să se stăpânească, vă rog să-mi daţi drumul.

— Ei, ştii că-mi placi? râse unul din ei, duhnindu-i drept în faţă a vin. Să juri că ţi s-au înecat toate corăbiile şi uite că nişte băieţi buni ca noi vor să te înveselească niţeluş. Păi nu?

Rânjetele de pe feţele lor o îngrozeau. Se putea aştepta la tot ce putea fi mai rău. Strada era pustie şi chiar dacă ar fi apărut vreun trecător singuratic, acesta de bună seamă că şi-ar fi luat tălpăşiţa. Mutrele celor doi ar fi fost suficiente ca să vâre în sperieţi pe orice om paşnic.

Cât despre ea, îşi făcea febril socoteala că se afla într-o situaţie fără ieşire. Dacă cei doi depăşeau măsura şi ea era nevoită să se împotrivească, eventual trăgându-le şi câteva palme, ar fi însemnat să atragă atenţia asupra ei şi asta era ultimul lucru din lume pe care l-ar fi vrut. Dacă ar fi fost nişte fecioraşi răsfăţaţi din vreo familie bogată, poate că ar fi înghiţit găluşca şi ar fi renunţat, lăsând-o în pace, dar felul în care arătau cei doi o făcea să fie sigură că erau nişte oameni mult mai de temut.

Ochii ei căutau cu disperare vreun ajutor, dar era zadarnic. Orăşenii din La Rochelle luaseră obiceiul meridional de a pune obloane la ferestre şi mai ales acum, când soarele bătea foarte puternic pentru partea asta a anului, obloanele caselor erau lăsate. Nici o fereastră la care să se afle cineva, nici o uşă de prăvălie în care să se afle vreun jupân în aşteptare de muşterii. E drept că nu era prea departe de magazia lui Gabriel Berne şi se putea refugia acolo, dar pentru asta trebuia să scape de cei doi şi s-o ia la fugă destul de repede pentru ca ei să n-o ajungă.

Şi era greu să-i facă să-şi vadă de treabă. Îi turnau tot felul de complimente nesărate şi porcoase şi se vedea că erau băuţi, lucru care o umplea de o scârbă de nedescris.

Tot luptându-se să scape de ei, reuşi să facă şapte-opt

paşi şi să dea colţul, văzând, spre marea ei uşurare, porţile depozitului lui jupân Gabriel, unde oprise el mai întâi droşca în seara când o adusese în La Rochelle. Cele două căruţe rămăseseră aici, în curtea depozitului, iar ei o luaseră până la casa mare care acum ajunsese şi pentru ea casa ei.

— Ia ascultă, frumoaso, mi se pare mie sau faci nazuri cu noi? mârâi amenințător cel cu redingota albastră, cu o voce care o umplu de fiori.

Nu mai avea nici douăzeci de paşi până la poarta depozitului şi sperase să-i poată face înainte de a ajunge într-o situaţie prea dificilă, dar individul o înşfăcă de braţ cu o putere de urs şi o trase spre el, într-o îmbrăţişare brutală, ţinând-o zdravăn cu un braţ de după ceafă, ca într-un cleşte de fier, în timp ce mâna cealaltă bâjbâia să-i ridice fusta iar buzele lui băloase şi urât mirositoare îi căutau cu lăcomie gura. Se zbătu scurt şi cu atâta putere încât individul, luat prin surprindere, o scăpă şi ea îi trase din răsputeri o palmă care îi culcă pentru o clipă capul pe umăr.

— Aha! mârâi omul, apucând-o din nou şi fulgerând-o cu o privire plină de răutate. Aşa ţi-e vorba, care va să zică! Iaca, noi suntem amabili cu tine, adică suntem doi băieţi buni care vor să te mai înveselească şi ne mulţumim cu un zâmbet şi un pupic dulce, şi tu faci pe nebuna, măcar că aşa ştie toată lumea, că în La Rochelle sunt cele mai de treabă fete din lume... Şi acuma te pomeneşti că nu vrei să...

Dădu să se zbată, dar de data asta bărbatul nu se mai lăsa luat prin surprindere.

— Uite, Tinot, făcu el rânjind, parpaioaşca asta plină de draci face fiţe cu noi, cică ea n-ar vrea să ne deie şi nouă ce are ea acolo, ascuns... Păi cum născătoarea mamei ei să nu vrea... Că doar e ziua noastră norocoasă!

Şi îi trăsni cu sete o palmă care veni peste capul ei ca o lopată, ameţind-o şi făcând-o să simtă că i se taie picioarele. Aproape în aceeaşi clipă, celălalt, aflat în spatele ei, îi trase un bocanc zdravăn în picior, în spatele genunchiului, făcând-o să se prăbuşească pe pietrele mari ale caldarâmului. Cel dintâi se prăbuşi peste ea, strecurându-şi cu putere amândouă mâinile

sub mantaua ei şi sfâşiindu-i cu o mişcare scurtă şi brutală corsajul rochiei. Dădu să se ridice, dar omul era greu ca de plumb. Când simţi pe sâni sărutările lui ude şi lipicioase izbucni într-un ţipăt disperat şi îşi încordă toate puterile, încercând să-l arunce într-o parte, dar altă palmă grea o lovi dintr-o dată năprasnic peste gură, făcând-o să se lovească rău cu capul de caldarâm.

— Ia uite putoarea dracului... mai bine ai cânta un psalm d-ăia de-ai voştri... Ia arde-i una, Toine!

Un pumn veni greu, lovind-o în plină faţă şi ameţind-o şi mai rău. Crezând, pesemne, că o redusese la tăcere, bărbatul se ridică puţin şi se răsuci spre picioarele ei, ridicându-i fustele, în timp ce celălalt o apuca de picioare, desfăcându-i-le. Un văl de nebunie i se aşternu pe creier şi o făcu să simtă să pământul se sfârşeşte. Demonii! Demonii de la Plessis! Noaptea roşie de la Plessis, moarte şi sânge, întuneric şi durere, nebunie şi spaime care merg dincolo de simţirea omenească şi de orice putere de înţelegere... Râturile acelea ieşiseră nu se ştie de unde, i se lipeau de faţă şi grohăielile acelea îngrozitoare îi răsunau lacome şi batjocoritoare în auz... Aaaaah! Tot trupul i se zvârcoli într-un spasm deznădăjduit, cu puteri pe care nici ea nu şi le bănuise, şi reuşi să scape din strânsoare. Se ridică, pierdută, şi se auzi ţipând cu o voce care nu mai era a ei:

— Ajutor! Jupâne Gabriel! Ajutooor!

Apoi se trezi din nou trântită la pământ şi lovită cu putere peste faţă. «Apăi soarele mă-tii de curvă hughenotă, te faci că nu vrei, ai? Ia stai tu, să vezi ce psalmi o să vârâm noi acuşica în tine!» gâfâia cineva în urechea ei, în timp ce o mână grea îi desfăcea brutal genunchii şi aluneca lacomă în sus pe coapsele ei...

Atunci, dintr-o dată, greutatea aceea care o strivea pieri. Îşi adună din nou toate puterile şi reuşi să se ridice, încercând s-o ia la fugă, mai ştiind numai că trebuie să ajungă la o poartă, dar nu mai ştia unde vine poarta aceea deschisă, poarta mântuirii. Îşi aruncă repede privirile în jur, încercând să vadă încotro trebuia s-o ia, dar rămase înmărmurită şi nu-i veni a-şi crede ochilor. Unul din cei doi agresori se zbătea în mâinile lui

jupân Gabriel, încercând să scape din strânsoare, dar într-o clipă se pomeni izbit cu atâta putere de zid încât picioarele îl lăsară şi veni jos, mototol. Celălalt îi sări nou venitului în cârcă pe la spate, încercând să-l sugrume cu braţele înlănţuite, dar acesta se zbătu scurt şi îl dădu jos, apoi se întoarse iute şi îl înşfăcă de beregată, izbindu-l în plină figură cu un pumn ca un baros. Se auzi un pârâit şi omul se prăbuşi la pământ ca o cârpă.

Între timp celălalt, cel cu redingota albastră, care se arătase cel mai pornit faţă de Angelica, se ridică de jos şi încercă s-o ia la fugă. Dar jupân Gabriel îl apucă de piept şi îl izbi de câteva ori de zid, din răsputeri. Apoi, ţinându-l cu o mână de beregată, începu să-i tragă, unul după altul, pumni grei în faţă, cu sete, icnind la fiecare lovitură. Faţa individului se prefăcu imediat într-o terciuială de sânge, care începu să sune zemos sub pumnii care curgeau cu nemiluita şi Angelica se simţi cuprinsă de groază şi de acelaşi sentiment de scârbă copleşitoare de mai înainte. Avu impresia că îl aude gemând şi cerând milă, dar nu mai putea fi sigură pe simţurile ei. Văzu ca prin ceaţă că peruca omului zăcea pe jos şi capul lui arăta acum altfel, cu părul lung şi unsuros atârnându-i în şuviţe năclăite de năduşeală şi de sânge.

— Gata... îl auzi ea horcăind. Fie-ţi milă...

Dar jupân Gabriel îi trase încă un pumn, de data asta în stomac, făcându-l să se îndoaie şi să se lase moale ca o cârpă peste braţul lui. Îl ridică, proptindu-l de perete şi pregătindu-se să-i mai tragă, dar omul pesemne că citi în privirile lui ceva care îi strecură în vine fiorii morţii. Se lăsă în jos şi gemu înnebunit, împroşcând stropi de sânge din gura care nu mai era decât o rană roşie şi diformă:

— Nu... nu mă omorî... Fie-ţi mi... lă...

Dar jupân Gabriel îi trăsni alt pumn cumplit în faţă şi îl înşfăcă repede, ca să-l împiedice să cadă în genunchi.

— Nu... horcăi celălalt, cu ochii închişi.

Apoi se zbătu scurt şi mâinile lui încercară, într-un ultim gest disperat, să înlăture strânsoarea care îi cuprinsese gâtul, dar era zadarnic. Angelica, rătăcită de groază, văzu cum degetele lui jupân Gabriel intră în gâtul lui ca într-o cocă moale. Un

ultim horcăit răsună lugubru, prelung, a moarte, şi omul se lăsă să atârne inert în mâinile mari şi puternice care îl strângeau mai departe ca nişte cleşti de oţel. Ochii holbaţi căpătaseră o privire fixă şi faţa lui, acolo unde nu era plină de sânge, se învineţise dintr-o dată.

Gabriel Berne îl privi cu luare aminte, ca şi cum l-ar fi văzut pentru prima dată, apoi îi dădu drumul şi-l lăsă să cadă jos, după care se întoarse cu mişcări încete, halucinant de încete, spre Angelica. Ochii lui căpătaseră o transparenţă bizară şi străluceau ciudat pe chipul congestionat de efort. Se întoarse apoi cu mişcări la fel de încete spre celălalt individ, care zăcea pe jos cu faţa plină de sânge, şi îl ridică de la pământ cu o singură mână, cercetându-l câteva clipe şi mormăind sumbru:

— Mort şi ăsta. S-o fi lovit la cap, în cădere, de bolovanul de colo. Cu atât mai bine, mă scuteşte de o treabă, altfel trebuia să-l isprăvesc şi pe el... Doamnă Angelica, mai zise el după câteva clipe, întorcându-şi privirile spre ea. Cred că...

În clipa aceea tăcu şi ochii îi rămaseră pironiţi fără voia lui pe tabloul care i se înfăţişa înaintea ochilor. Îngrozită, tremurând din toate încheieturile, ea nu-şi dădea seama de starea în care ajunsese în urma sălbăticiei celor doi ticăloşi şi privea cu ochi rătăciţi tabloul înspăimântător din jurul ei, fără să-şi poată reveni. Mantia îi zăcea pe pietre, la câţiva paşi, rochia îi era sfâşiată, cămaşa la fel şi sânii îi rămăseseră dezgoliţi, abia ascunşi sub părul scăpat din strânsoarea lui obişnuită. Boneta şi-o pierduse şi buclele aurii i se revărsaseră în valuri bogate pe umerii goi şi pe piept. În lumina puternică a soarelui părul căpătase străluciri de aur vechi, de aleasă noblete, care se îmbina minunat cu pielea albă, stropită ici şi colo cu picături de sânge. Şi jupân Gabriel observă alarmat că avea pete de sânge şi pe fusta de stofă groasă.

— Eşti rănită?

Vocea negustorului suna în tonuri joase şi indiferente. Nu vedea numai picăturile de sânge de pe veşmintele ei. Ochii lui desluşiseră dintr-o privire vânătăile uşoare care începeau să se cunoască pe pielea ei de fildeş. Degete grosolane rupseseră

hainele de pe trupul acesta şi mâini brutale frământaseră fugar şi cu lăcomie carnaţia perfectă, de un alb şi cu linii de o gingăşie cum lui nu-i mai fusese dat să vadă. Şi poate că şi buzele lor scârnave se aşezaseră pe pielea aceea, morfolind-o cu sete... Gândul acesta îl făcea să vadă roşu înaintea ochilor şi răscolea cu violenţă în el porniri ucigaşe. Aproape regreta că amândoi ticăloşii erau morţi. El îşi interzisese de la bun început să se gândească la trupul acesta. Femeia cu mişcări atât de graţioase, cu unduiri în stare să scoată din minţi orice bărbat, femeia asta nu exista pentru el ca femeie. Trupul care se ghicea plin de chemări nevăzute, întemniţate sever sub straiele de postav gros, trupul acela fusese mânjit de porcii care zăceau acum pe caldarâm şi pe care el, Gabriel Berne din La Rochelle, i-ar mai fi ucis o dată pentru nelegiuirea asta cumplită.

Ceea ce el nu îndrăznise niciodată, nici măcar cu gândul, ei făcuseră. O dezbrăcaseră, îi dezveliseră şi îi frământaseră sânii şi îi ridicaseră cu neruşinare porcească fustele, cotrobăind cu mâinile lor scârboase pe picioarele acelea nespus de fine, parcă sculptate în fildeş sau în marmură, cum au numai statuile zeiţelor. La gândul acesta toată fiinţa lui se zvârcolea într-un urlet pe care abia şi-l putea stăpâni.

Niciodată n-avea să poată uita imaginea aceea de neînchipuit care se înfăţişase privirilor lui uluite în clipa când ieşise pe poarta depozitului, alarmat de ţipetele de afară, din stradă. O femeie pusă jos şi pe jumătate dezbrăcată de două haimanale gata să se înfrupte din minunea aceea dezvăluia ochilor lui cel mai tulburător spectacol, atât de tulburător încât el nu l-ar fi putut privi nici cu ochii minţii...

— Eşti rănită? repetă el, pe acelaşi ton care nu lăsa să se ghicească nimic.

Vocea lui suna atât de lipsită de orice inflexiuni încât undele ei păreau ca sculptate în bazalt dur. Izbită de rezonanţele acestea, pe care nu le cunoştea, Angelica îşi reveni din buimăceală şi primul lucru pe care îl percepu limpede fu silueta masivă şi puternică a lui jupân Gabriel, care se interpusese între ea şi razele soarelui, ca un scut ocrotitor, ascunzând ochilor ei şi priveliştea celor două cadavre care zăceau pe jos, însângerate şi strivite.

Se repezi la pieptul lui, căutând parcă apărare, cufundându-şi ca un copil neajutorat faţa în umărul lui puternic şi gemând pierdută:

— Ah, jupâne Gabriel, ce-ai făcut? I-ai ucis! Ai făcut moarte de om, şi numai din cauza mea! Acum ce are să se întâmple? Ce are să se aleagă de noi?

Bărbatul îşi adună dintr-o dată braţele în jurul ei, strângând-o la piept s-o fărâme.

— Nu plânge, doamnă Angelica. Nu dumneata... nu dumneata eşti de vină.

— Nu... nu plâng... sunt prea îngrozită ca să mai pot şi să plâng, răspunse Angelica gâfâind de spaimă.

Dar lacrimile îi curgeau pe obraji fără ca ea să-şi dea seama şi udau haina lui jupân Gabriel. Angelica se agăţa de el cu disperare, prinzându-se cu degetele de haina lui, de jiletcă, parcă înspăimântată să nu fie smulsă de acolo de cine ştie ce putere rea, pe care o simţea că pândeşte undeva aproape. Fiinţa puternică a lui Gabriel Berne i se părea singura ei ocrotire. El insistă, cu aceeaşi voce lipsită de nuanţe:

— Nu mi-ai răspuns la întrebare. Eşti rănită?

— Nu... nu ştiu... nu cred, bâigui ea, pierdută.

— Şi sângele ăsta?

— Nu ştiu... nu e de la mine. Cred că...

Nu-şi putu termina fraza şi fu cuprinsă de un frison puternic, care n-o mai lăsa să vorbească.

Mâna lată şi puternică a negustorului o mângâie cu blândeţe pe buclele aurii.

— Ei, ei, linişteşte-te! Hai, draga mea, nu-ţi fie teamă. Gata, gata, s-a terminat tot, nu mai e nici o primejdie.

O liniştea ca pe un copil şi Angelica recunoştea în vocea aceasta plină de blândeţe rezonanţe de mult uitate şi retrăia starea aceea de fericire blândă a femeii aflate sub ocrotirea puternică a unui bărbat.

Între ea şi demonii care se iviseră ameninţători, cu râturile acelea care o înnebuneau şi o făceau să-şi piardă minţile de groază şi de scârbă, se ridicase o stavilă puternică. Un zid în faţa căruia demonii se opriseră, chelălăind şi spumegând de

furie neputincioasă. Un bărbat a cărui putere părea nemărginită şi care ucisese pentru ea. Plângea acum în hohote şi se lăsa cu totul în voia acestei puteri uriaşe, încredinţându-se ei ca unei fortăreţe de necucerit. Senzaţiile acelea cumplite care o asaltaseră adineauri acum pieriseră, lăsând loc unei stări binefăcătoare şi mai ales nevoii de a se descărca prin plâns, un plâns nervos, cu hohote şi suspine adânci, pe care nu şi-l mai putea stăpâni. Apoi, deodată, tresări: «Sunt în braţele unui bărbat care mă strânge la piept şi nu-mi e frică. Şi nu simt nici o repulsie.»

Gândul acesta o răscoli dintr-o dată. Era revelaţia unei vindecări în care nu mai spera.

În clipa următoare o cuprinse un alt sentiment: ruşinea. Înţelese că mângâierile acelea calde le primea pe pielea dezvelită şi abia atunci îşi dădu seama că era pe jumătate dezbrăcată, cu hainele sfâşiate, cu bucăţi întregi smulse din ele.

Îşi ridică pe furiş ochii spre faţa bărbatului şi expresia care se deslușea în ochii lui o făcu să roşească şi să se tragă repede înapoi, încercând să-şi aşeze la repezeală, cât de cât, hainele rupte de pe ea.

— Scuză-mă... zise ea cu voce slabă. Parcă aş fi nebună.

Gabriel Berne nu încercă s-o reţină. Angelica se silea, cu degete tremurânde, să-şi aşeze la loc resturile corsajului dar era încă atât de rătăcită încât nu reuşea. Gabriel Berne interveni, ajutând-o calm şi blând, găsind breteaua care căzuse şi şnurul al cărui căpătâi era rătăcit printre zdrenţele cămăşii. Angelica simţea că obrajii îi dogoresc şi îşi spunea că faţa ei trebuie să fie roşie ca focul.

— Nu trebuie să te pierzi cu firea, rosti el fără umbră de tremur în glas. Ticăloşii ăia ţi-au făcut hainele ferfeniţă, cu zdrenţele astea nu mai ai cum te înveli ca lumea. O să trebuiască să le arunci... dar acum e cazul să ne grăbim.

Vocea lui suna acum altfel şi Angelica băgă de seamă că privirile lui căutau spre Turnul Farului. Se uită şi ea într-acolo şi văzu că paznicul aflat în post îi urmărea cu atenţie.

Era soldatul Anselme Camisot.

Parcă s-ar fi scurs secole întregi. Şi nu se mai terminau. La cele două capete ale străduţei se lăsase o tăcere grea şi apăsătoare, pe care nici cei doi şi nici paznicul, rămas ca o statuie de bazalt, nu se arătau dornici s-o întrerupă.

În cele din urmă, Anselme Camisot păru să se hotărască.

Se urni de la locul lui şi coborî cu paşi rari şi măsuraţi treptele de piatră, apoi se îndreptă spre ei. Sunetul cizmelor lui cu potcoave de fier şi izbiturile cozii halebardei în pietrele caldarâmului păreau de-a dreptul asurzitoare. Jupân Gabriel îşi privi cu un gest reflex mâinile goale, cu aerul că se întreabă dacă mai are destulă putere în ele ca să înfrunte încă o primejdie, care de data asta se anunţa mult mai ameninţătoare.

— Bună treabă, zise cu voce răguşită soldatul. Zău că e bună. Ceva pe cinste. Am văzut de acolo, de sus. Eu mă uitam în largul mării, după cum e datoria mea, dar am auzit zgomot de încăierare şi zău dacă nu te-am admirat, jupâne Berne. Ai nişte pumni ca nişte baroase, nu că vreau să te încânt cu vorbe frumoase, dar când am văzut cum îi fărâmai şi-i terciuiai pe ăştia doi...

Atinse cu vârful halebardei pe unul din cei doi care zăceau pe jos şi se scărpină gânditor pe falca lată, cu barba nerasă de o săptămână.

— Îi ştiu pe ăştia. Nişte nenorociţi. Oamenii lui Baumier. Ştii pentru ce luau leafă lepădăturile astea? Ca să se lege de fetele şi de femeile protestanţilor. Şi atâta trebuia, să sară tatăl sau bărbatul uneia, s-o apere. Scandal, gălăgie mare şi gata, omul intra la puşcărie de nu se vedea, pe bază că i-a insultat pe oamenii legii în exerciţiul funcţiunii. Auzi! Că dacă asta mai e lege şi ăştia sunt oamenii ei...

La auzul cuvintelor lui, Angelica simţi că împietreşte. Nu cumva adevărata primejdie abia acum începea?

— Atâta doar că mie nu-mi place să mănânc pâinea asta, urmă Anselme Camisot după o pauză. Dumneata ştii, jupâne Berne, că eu am fost protestant şi m-am convertit. Ştiu că mulţi se uită chiorâş la mine pe chestia asta şi poate că or fi având şi ei dreptate, nu zic. Dar acuma vin şi eu şi te întreb: ce poate face un om trecut printre două rânduri de soldaţi care-l

altoiesc de zor cu mănunchiurile de vergi? Pe spinarea goală? Ai? Păi vezi? Am abjurat. Altceva nu mi-a trecut prin cap şi nici acuma nu pot găsi alt răspuns la treaba asta, oricât mă tot gândesc. Că alte lucruri la care să mă gândesc toată ziua nu prea mai am. Va să zică aşa am gândit eu atunci, cu mintea asta a mea, că altceva nu-mi rămânea de făcut. Şi uite-aşa am ajuns un biet soldat şi mănânc şi eu o pâine. Cât o fi de dreaptă şi de curată pâinea asta, aici nu mai ştiu.

Gabriel Berne nu zicea nimic. Angelica simţea o sfârşeală în toate încheieturile. Anselme Camisot era voinic şi era şi înarmat, cu el ar fi fost mult mai greu decât cu cele două lichele.

— Dar nici să-i dau de gol pe foştii mei fraţi nu pot, urmă cu un oftat trist Anselme Camisot. Asta înseamnă să-i văd numai bine în streang şi chiar că m-ar bate Dumnezeu. Aşa că, jupâne, eu zic să faci în vreun fel să duci hoiturile astea două de-aici, să nu dea careva peste ele şi să iasă tărăboi. Cât despre mine, eu unul n-am văzut nimic. Şi la urma urmei nici nu e treaba mea, nu mă plăteşte nimeni să stau să casc gura la ce se întâmplă pe uliţă. Eu sunt pus să stau de pază la far, în rest nu mă priveşte ce se întâmplă. Aşa că vezi cum faci ca s-o scoţi la văpsea.

Se întoarse pe călcâie şi o luă cu aceiaşi paşi rari spre capătul celălalt al străzii, unde se afla scara care ducea la platforma farului.

— Ia, du-te şi uită-te în curte, vezi dacă e cineva pe-acolo, zise Gabriel Berne cu un ton poruncitor, întorcându-se spre Angelica. Nu de alta, dar n-aş vrea să ştie băieţii ăia... Dacă nu e nimeni, deschizi uşa din dreapta a depozitului.

Angelica intră în curte şi cuprinse totul într-o privire circulară. Nu era nimeni. Intră în magazie şi deschise cu opinteli uşa grea de stejar, ferecată cu bare groase de fier. Înăuntru domnea un miros puternic şi pătrunzător de peşte sărat, care o înăbuşea, aşa că ieşind afară, la aer curat, se simţi ca ieşind dintr-o temniţă.

Jupân Gabriel smulsese fularul de lână groasă al individului pe care îl sugrumase şi care sângerase mai puţin şi

înfăşurase strâns cu el capul celuilalt, ca să nu lase urme, apoi apucă cele două cadavre, târându-le după el până înăuntru. Numai că precauţiile luate nu fuseseră suficiente: pantofii lor lăsaseră urme roşii pe dalele de piatră din curte, ca să nu mai vorbim de balta de sânge rămasă afară, în stradă.

— Îi îngropăm pe amândoi în grămada de sare, zise jupân Gabriel gâfâind de efort. Nu e pentru prima dată. Sunt şi bine ascunşi şi, afară de asta, sarea îi ţine să nu se împută. Când ne-o veni la îndemână, facem cumva să-i ducem de aici.

Îşi scoase surtucul gros de postav negru, îşi suflecă mânecile, luă o lopată şi începu să sape în mormanul de sare cât toate zilele de lângă zid, să facă un lăcaş în care să poată încăpea cele două cadavre. Angelica se silea să-l ajute după puterile ei, săpând de zor cu palmele, fără să ia în seamă usturimea care îi cuprinsese zgârieturile. Se grăbea din răsputeri, vrând să facă să dispară cele două chipuri desfigurate, cu rânjete împietrite în trăsături.

Când adâncitura din mormanul de sare ajunse destul de mare, jupân Gabriel luă unul din cadavre şi îl împinse cât mai adânc înăuntru, apoi îl luă şi pe al doilea şi îl aşeză lângă el, împingându-l şi pe acesta, din răsputeri, apoi luă lopata şi acoperi totul, netezind cu grijă mormanul, în aşa fel încât nimic nu bătea la ochi. Jupân Gabriel începu să mai aducă în dreptul mormanului de sare câteva cioveie de prin magazie, nişte lăzi, un butoiaş, încercând să le aşeze în aşa fel încât să pară că acolo le era locul, iar Angelica, înţelegând că nu-i mai putea fi de mare ajutor la treaba asta, ieşi în grabă afară, făcu rost de o găleată pe care o umplu la fântână şi vărsă apă din belşug pe dalele mânjite de sânge, începând apoi să frece de zor cu o perie mare. Doi băieţi de la depozit deschiseră poarta şi traseră înăuntru o căruţă cu butoaie goale, aduse din port. Aruncară în treacăt o privire spre femeia care spăla de zor şi nu li se păru nimic suspect. Jupânul nu putea suferi murdăria, asta era lucru ştiut, şi o mai ştiau şi pe femeia asta că e foarte curată, aşa că nimic mai firesc decât s-o vadă frecând dalele de piatră, să le facă să sclipească de curăţenie. Era ea jupânească în casă la Gabriel Berne, e drept, dar printre picături mai venea şi aici, la

depozit, unde se ocupa de mărunțișuri de-astea gospodărești, atât cât avea timp. Vrednică femeie! Din fericire, băieții băgaseră de seamă că ușa depozitului era deschisă și pesemne că-l văzuseră și pe jupân meșterind ceva înăuntru, fiindcă nu se apropiară prea mult, știut fiind că de gura puștii, de coada calului și de ochiul jupânului trebuie să te ferești ca de foc. Mai ales dacă jupânul era unul ca Gabriel Berne, care oricând găsea prilej să-i muștruluiască, că aia nu e bine, astalaltă trebuia pusă altfel, dincoace iar nu era cum trebuie, v-am mai spus de o mie de ori dar eu zic, eu aud, pe voi vă doare-n călcâie, mai băgați-vă mințile în capetele alea, că mâine-poimâine sunteți și voi oameni la casele voastre și dacă tot așa o să faceți, atunci pe ce o să puneți voi mâna chiar că praful s-alege! Așadar băieții se feriră să vină prea aproape, altminteri ar fi putut vedea că doamna Angelica avea hainele hărtănite într-un hal fără hal și nu arăta deloc bine, iar asta nu li s-ar mai fi părut chiar în regulă și fără îndoială că ar fi intrat la păreri. Deocamdată se mulțumiră să descarce butoaiele și să le ducă în magazia din latura curții, rânduindu-le frumos, după care se urcară în căruță și plecară înapoi la treburile lor.

Angelica umplu din nou găleata cu apă și ieși în stradă. Din fericire nu trecuse nimeni și nici băieții de adineauri nu băgaseră de seamă nimic, fiindcă veniseră dinspre capătul celălalt al străzii. Băltoaca de sânge de lângă zid începuse să se închege și să se înnegrească. Turnă apă din belșug, se duse și mai umplu găleata, aruncând-o din nou peste balta aceea, repetă operația de mai multe ori și pe urmă începu să frece cu peria, îndreptând lichidul acela care o îngrețoșa spre șanțul din marginea străzii, care dădea într-un canal ce se vărsa în mare. Muncea din răsputeri, cu spaima morții în suflet, rugându-se cerului să nu treacă tocmai atunci careva și să intre la bănuieli, întrebându-se ce o fi apucat-o să spele caldarâmul în apropierea porții. Din fericire, strada rămânea pustie. Mai vărsă câteva găleți de apă și răsuflă ușurată: numai dacă te uitai foarte atent și dacă știai ce fusese acolo băgai de seamă că pietrele băteau în locul acela într-un fel de roz murdar, care până mâine dimineață avea să piară și el.

Abia acum îşi îngădui, în sfârşit, să se îndrepte din şale, examinând pentru ultima oară locul şi intrând în curtea depozitului. Trase după ea poarta, spunându-şi că asta era tocmai poarta spre care privise ea ca spre mântuirea nesperată în timp ce o asaltau cei doi oameni ai lui Baumier. Cât timp s-o fi scurs de atunci? Încă nu începuse să se întunece şi asta însemna că mai mult de o oră nu trecuse, dar ei i se părea că era vorba de luni de zile.

— Doamnă Angelica, vino în biroul meu, auzi ea vocea negustorului. Trebuie să-ţi mai revii puţin. Nici o grijă, totul e în ordine.

Simţea că se clatină pe picioare. Încordarea de mai înainte se dusese şi acum emoţiile şi efortul îşi spuneau cuvântul. Simţi cum braţul puternic al lui jupân Gabriel o cuprinde plin de solicitudine şi o sprijină, ajutând-o să meargă până în încăperea mai retrasă unde acesta îşi păstra registrele cu socotelile firmei, laolaltă cu balanţe şi cântare de toate felurile, piei de mare preţ aduse din Canada, sumedenie de cuţite englezeşti, toate ascuţite ca bricele, şi mai multe sticle cu rachiu de Charente, rachiu curat, tare ca focul, de probă pentru clienţii care veneau aici să încheie afaceri cu el.

O dată intraţi înăuntru, jupân Gabriel trase zăvorul, ca măsură de precauţie, şi Angelica nu văzu în asta nimic care s-o alarmeze. Avea în omul acesta o încredere nesfârşită şi ştia că din partea lui nu avea a se aştepta la nimic rău. Se aşeză pe o canapea de lângă perete, punându-şi braţul pe masă şi lăsându-şi fruntea pe el. Era sfârşită de puteri.

Jupân Gabriel umplu un pahar cu rachiu şi îl împinse uşurel spre ea.

— Încearcă să bei asta, zise el cu voce blândă. Are să te întărească.

Şi, cum Angelica nu zicea nimic şi nu făcea nici o mişcare, se aşeză lângă ea pe canapea şi îi ridică blând capul, apropiindu-i paharul de buze. Angelica luă câteva înghiţituri şi se înecă. Nu era obişnuită cu băuturi atât de tari şi o apucă tusea, dar în câteva clipe se simţi într-adevăr mai bine.

— Uite, ți-a mai venit puțină culoare în obraji, zise parcă ușurat Gabriel Berne.

— De ce... de ce a trebuit să se întâmple asta? zise ea fără să ia în seamă cuvintele lui și privind în jur cu un aer rătăcit. Mă întorceam acasă liniștită, nu supăram pe nimeni... S-au luat după mine... am zis să vin încoace, în căutare de ajutor... Și ei au devenit din ce în ce mai îndrăzneți. Și pe urmă, dintr-o dată...

— Acuma gata, lasă asta, rosti cu voce liniștitoare jupân Gabriel. Acum nu mai ai a te teme de nimic, s-a isprăvit, sunt morți amândoi.

Angelica fu scuturată de un tremur violent.

— Ah, tocmai asta e! Morți! Nu e îngrozitor? Pe peste tot în drumul meu numai morți... numai morți...

— Mai e nevoie și de așa ceva, mârâi jupânul, cu o lumină ciudată în ochi. Moartea cere moarte, omorul cere omor. În Biblie scrie negru pe alb: «Vei da viață pentru viață, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior, arsură pentru arsură, rană pentru rană...»

Angelica se trase înapoi, apoi se ridică și se depărtă repede de el, ca și cum ar fi descoperit dintr-o dată că în apropierea ei se află un dușman primejdios, a cărui existență până atunci nici n-o bănuise.

— Mi-e silă de bărbați, zise ea cu voce înăbușită. Mi-e silă de ei și mi-e silă de mine însămi. Ah, aș vrea să pier dintr-o dată, ca și cum n-aș fi fost! Văd că te uiți la mine ca și cum aș fi nebună. Poate ai dreptate. Cred că ți-ar plăcea mult mai mult să mă vezi rămânând liniștită, dar pentru mine e prea mult. Nu mai pot răbda.

Gabriel Berne o privea cu ochi cercetători.

— Rar mi-a fost să văd la cineva un aer atât de ciudat, zise el. E ceva de copil și de femeie tânără în același timp. Mă învățasem să văd în dumneata o femeie trecută prin viață, prin necazuri de tot felul, și acum parcă nu te-aș mai cunoaște. Chiar că parcă ai fi alta!

— Ah, dumneata nu poți înțelege, jupâne, zise ea frângându-și mâinile. Demonii... demonii au pătruns în castelul

meu, i-au dat foc, mi-au ucis servitorii, l-au înjunghiat pe fiul meu cel mic şi pe mine m-au... m-au...

Aici duse mâinile la tâmple şi scoase un ţipăt înăbuşit. Gabriel Berne o privea fără un cuvânt.

— Aşa... aşa s-a născut Honorine, înţelegi? zise ea cu înfrigurare, aruncând în jur o privire rătăcită. Copilul născut din crimă şi siluire... Şi dumneata te miri că nu mai pot suporta apropierea bărbaţilor...

Îl privi şi îşi dădu seama că el n-o crede sau o ia drept o nebună. Sau, în cel mai bun caz, o crede bolnavă, zdruncinată de faptele petrecute adineauri.

— Da, înţeleg, zise Gabriel Berne, dar acum nu mai e nici o nevoie să te laşi chinuită de amintiri. Adineauri... adineauri, când te ţineam eu în braţe... uitaseşi, din câte am putut eu să-mi dau seama.

Nici nu-şi dăduse seama când venise lângă ea. Simţea acum prezenţa lui şi mâna lată şi puternică i se aşezase pe mijloc, într-un gest ocrotitor. Nu se opuse şi atunci Gabriel Berne o trase spre el, încet, fără un cuvânt. Pe amândoi îi cuprinsese o înfrigurare care îi făcea să tremure şi Angelica înţelese că nu mai putea rezista mult. Era peste puterile ei. Se simţea rece ca o fecioară supusă cu forţa de un bărbat violent şi brutal şi pe care curiozitatea o face totuşi să nu se împotrivească, aşteptând cu sufletul la gură să afle dezlegarea tainei care o chinuie de atâta timp. «Adineauri nu mă temeam de el şi nu-mi era silă, îşi spunea ea. Dacă acum... dacă are să vrea să mă sărute... ce are să se întâmple?»

Deschise ochii şi tresări văzând neaşteptat de aproape de faţa ei faţa bărbatului măcinat de dorinţe. În loc să se zvârcolească de repulsie, se simţi ispitită de trupul acesta mare şi viguros care se lipise tremurător de al ei. Personalitatea puternică a lui jupân Gabriel parcă pierise şi în faţa ei nu mai era decât bărbatul, căruia nu-i mai ştia numele şi nu mai ştia cine era. Era doar un bărbat care o strângea cu putere în braţele lui şi o mângâia cu o lăcomie stăpânită, aproape blândă, stârnind în ea tresăriri pe care le credea uitate.

Asta o făcu să se simtă cuprinsă de o uşurare imensă. Parcă revenea la viaţă! Cu faţa cufundată în pieptul lat al lui Gabriel Berne primea mângâierile lui ca pe o izbăvire. Începea să-şi dea seama că palma lui mare şi fierbinte îi dezmierda cu mişcări încete sânii dezveliţi, umplând-o de fiori adânci care îi străbăteau tot trupul cu fierbinţeli dulci şi moleşitoare, cum nu crezuse că va mai putea simţi vreodată. Buzele lui însetate încă nu îndrăzneau să le caute pe ale ei, ci rătăceau prin buclele bogate revărsate pe umeri şi peste piept.

Era vie! Trăia! Trăia! Trăia şi putea primi mângâierile unui bărbat!

Deodată, o voce răsună ca un tunet, ca bubuitul tunului în mijlocul unei zile senine:

— Jupâne! Cum facem cu sarea, jupâne? O luăm pe toată de acolo?

Bătăile puternice în uşă şi strigătele băiatului de la depozit îi făcură pe amândoi să tresară ca sub ameninţarea unei primejdii de moarte.

— Jupâne! Hei, n-auzi, jupâne? Unde eşti?

— Auzi, gâfâi Gabriel Berne, zice ceva de sare. Ce Dumnezeu s-o mai fi întâmplat şi cu... Sau te pomeneşti că au dat peste...

Rămase nemişcat, ciulind urechea.

— Ei, asta chiar că nu-i a bună! se auzi de afară vocea băiatului. Să ştii că a păţit jupânul ceva! Jupâneee! Jupâne, hai că aşteaptă dumnealor şi nu se face!

— Ce sare? strigă, în sfârşit, Gabriel Berne, repezindu-se spre uşă.

Se opri o clipă, încercând să-şi recapete sângele rece, şi îşi potrivi puţin hainele de pe el, aruncând o privire scurtă şi cercetătoare spre Angelica. Aceasta înţelese şi se sili şi ea să se aranjeze cât de cât.

— Ce tot vrei cu sarea aia? mormăi el nemulţumit, deschizând în sfârşit uşa. Ce-i cu ea?

În voce nu i se desluşea nici un tremur.

— Păi uite, se dezvinovăţi băiatul, a venit domnii vătăşei

de la magazia trezoreriei, cică să vază sarea şi vinul, să socotească darea. Şi de-aia ziceam, să vii dumneata să ne zici cum să facem...

— Aha, de la trezorerie care va să zică! mormăi nemulţumit negustorul. Îmi tai beregata dacă aici nu e mâna ticălosului ăluia de Baumier.

Afară aşteptau oamenii stăpânirii, cu mutre nemulţumite şi ameninţătoare.

— Aşa, jupâne Berne, făcu portărelul care era mai mare peste toţi, ne ţii la uşă ca pe milogi! Păi se poate?

Două căruţe goale aşteptau în curte, lângă uşa magaziei mari, ca să încarce dările în natură pe care le avea de predat jupân Gabriel.

— Domnilor, făcu el stăpânit, eu am plătit tot ce aveam de plătit, până la ultima centimă, am dat şi gabelă[12] şi tot, nu mai am nici o datorie. Vă arăt chitanţele şi dacă dumneavoastră...

— Hei, hei, jupâne, se burzului portărelul, stai puţin, că nu e chiar cum ţi se pare dumitale. Nu eşti protestant?

— Şi? Ce dacă sunt protestant?

— Păi vezi? Te faci că nu ştii de legea a nouă, cùm că trebuie să dai un supliment egal cu tot ce ai dat până acuma? Dacă nu crezi, uite colea, adăugă el, scoţând un sul de hârtie şi pregătindu-se să-l desfacă.

— O nedreptate, mormăi Gabriel Berne ţinându-se să nu izbucnească. Regele vrea să ia de pe noi şapte piei...

— Ba nu regele, jupâne, regele şi domnul Colbert au calculat cât trebuie să dea La Rochelle şi cu asta basta. Numai că în La Rochelle o groază de protestanţi cică n-au şi n-au, aşa că trebuie luat de la ăia care au, pricepi? Şi cum dumneata ai... că doar n-o să te apuci acuma şi dumneata să mi-o spui p-aia cu «n-am», că nu te cred! Cum dumneata ai, trebuie să dai pentru coreligionarii dumitale.

Gabriel Berne fierbea de furie dar nu zicea nimic.

— De altfel, interveni împăciuitor altul, nici nu e mult. Douăsprezece butoaie de vin, o sută cincizeci de livre[13] de slănină sărată şi douăsprezece căuşe de sare. Doar n-o să spui

acuma că e mult. La averea dumitale, asta nu e nici cât o pişcătură de purice!

Angelica se ţinea în spatele lui Gabriel Berne şi nu zicea nimic, dar de fiecare dată când auzea cuvântul «sare» simţea că o trec toate apele. Portărelul se uita la ea din ce în ce mai stăruitor.

— Dumneaei e cocoana dumitale? făcu el deodată spre jupân Gabriel, care răsucea pe toate părţile înştiinţarea de plată şi se făcu a nu auzi.

— Bine, domnilor, haideţi să vă dau ce scrie aici, zise el, luând-o cu paşi mari spre magazie.

Oamenii stăpânirii porniră şi ei după el, dar portărelul se întoarse spre Angelica şi rânji.

— Uite, vezi? zise el destul de tare ca ea să-l audă, parpaioţii ăştia tună şi fulgeră împotriva păcatelor lumeşti, cică numai ei sunt curaţi în faţa lui Dumnezeu... dar ibovnice tot ţin, fătarnicii dracului! Şi încă ce mai ibovnice, măiculiţa ta Christoase! Uite, ăsteia, să mă ia toţi dracii dacă nu i-aş trage şi eu de-aş rupe-o, dar crezi că stă ea la unul ca mine? Păi am eu banii lui Berne? Mama ei de viaţă parşivă şi curvă...

10

Intrară toţi în magazie şi Angelica aştepta în orice clipă să se întâmple nenorocirea cea mare.

Rămăsese în curte, ca ameţită, şi se prefăcea că se uită ba încolo, ba încolo, dar tot timpul trăgea cu ochiul spre uşa magaziei unde intraseră Gabriel Berne şi oaspeţii aceştia nepoftiţi. Pândea fiecare sunet. I se părea că acum, numaidecât, au să izbucnească zbierete furioase, sudălmi, înjurături şi ameninţări, porunci răcnite la careva din trepăduşii veniţi cu portărelul trezoreriei. Parcă vedea cum unul se năpusteşte pe poartă şi revine cu câţiva soldaţi care intră în magazie, apoi de acolo ies toţi şi între soldaţi Gabriel Berne, cetluit în funii şi lovit din când în când în drum spre poartă. Apoi, în pragul

porţii, Gabriel Berne se opreşte o clipă şi soldaţii, surprinşi, nu-l mai împing, aşa că el se întoarce spre ea şi îi aruncă o privire... Ce era în privirea aceea Angelica n-ar fi putut spune, atâta doar că o cutremura din creştet până-n tălpi.

Apoi dintr-o dată îşi aduse aminte de Honorine şi îşi spuse că trebuia să fugă numaidecât de acolo, aşa cu hainele rupte cum era, cu părul desfăcut, numai să-şi ia fetiţa şi să fugă cu ea undeva departe, cât mai departe, să se facă nevăzute amândouă, să intre în gaură de şarpe, numai să nu fie găsite de oamenii legii, să nu se vadă în temniţă şi biata Honorine să rămână pe drumuri...

Tocmai se hotărâse să se furişeze spre poartă şi să facă în vreun fel să-şi piardă urma, când portărelul ieşi din magazie cu oamenii lui şi cu Gabriel Berne, toţi cu un aer paşnic din care se vedea limpede că nici vorbă nu era de nenorocirile de care se temuse ea. Răsuflă uşurată şi privi aproape cu recunoştinţă la oamenii care încărcau în căruţe butoaiele cu vin şi sacii cu slănină afumată, nevenindu-i a-şi crede ochilor şi zicându-şi întruna că prea era frumos să poată fi adevărat. Iar când văzu căruţele ieşind de-a binelea din curte şi pe un băiat închizând cu năduf poarta în urma lor, răsuflă adânc, din tot sufletul. Va să zică, musafirii nepoftiţi chiar nu dăduseră peste cei doi, ascunşi în mormanul de sare! Însemna că până la urmă Gabriel Berne izbutise să se descurce.

Îl văzu venind spre ea de-a latul curţii, cu pasul lui măsurat şi hotărât dintotdeauna. În trăsăturile feţei i se desluşea o anume îngrijorare, dar altminteri toată înfăţişarea lui era stăpânită şi vădea destulă siguranţă de sine. Intră în birou şi îşi turnă un pahar de rachiu, dându-l peste cap dintr-o înghiţitură. Să stea clipă de clipă cu oamenii aceia care scormoneau cu privirile în toate părţile, să-i lămurească pe oamenii aduşi cu ei de ce trebuia să ia sare din partea asta a grămezii şi nu din cealaltă, care le venea mai la îndemână, să se poarte tot timpul în aşa fel încât să nu stârnească bănuielile unor oameni pe care însăşi îndeletnicirea asta îi făcea să fie din cale afară de bănuitori faţă de oricine – toate acestea erau îi ceruseră un efort aproape peste puterile omeneşti.

— Nu am avut cum să-ți fiu de vreun ajutor, zise Angelica. M-aș fi trădat numaidecât.

Negustorul făcu un gest a lehamite.

— Mai dă-i încolo! Aici sunt sigur că e mâna lui Baumier. Și îmi pun capul că tot el le-a poruncit și nemernicilor ălora doi să se ia de dumneata pe stradă. Ba chiar... îmi vine a crede că ăștia de le trezorerie au picat tocmai ca să fie martori, chipurile, la scandal. Fiindcă se așteptau să iasă scandal, cum spunea Anselme Camisot adineauri. Ei trebuia să fie martori că eu am avut o purtare jignitoare la adresa oamenilor legii. Nu mai e mult și au să înceapă să se întrebe unde sunt cei doi indivizi. Am reușit să scap de ăștia de la trezorerie dar asta nu înseamnă că gata cu necazurile. Trebuie să scăpăm cât mai repede de hoiturile câinilor ălora.

Aruncă o privire afară, prin ușa deschisă.

— Nu mai e mult și se întunecă. Putem să ne apucăm de treabă.

În biroul lui jupân Gabriel se făcuse deja destul de întuneric, dar ei rămâneau fiecare la locul lui, fără să încerce să se apropie unul de celălalt.

Primejdia amenințătoare care plutea asupra lor îi ținea încordați și nu-i mai lăsa să gândească și la altceva. Rămâneau tăcuți, parcă gata de luptă, ca niște animale încolțite care s-au refugiat în fundul vizuinei, ultimul lor adăpost.

Afară se întuneca aproape văzând cu ochii.

— Hai, zise jupân Gabriel. S-a făcut destul de întuneric.

Intrară în magazia unde se afla mormanul de sare și Angelica se simți cuprinsă de un fior la gândul că sub albul acela se aflau doi oameni morți și, mai ales, că moartea i-o datorau și ei.

Gabriel Berne scotoci într-un colț al magaziei, unde erau așezate în ordine tot felul de lucruri, și trase afară o targă de lemn care putea fi dusă și târâș, ca un fel de sanie, pe care o folosea pentru căratul pe distanțe mici a unor încărcături grele din depozit. Se apucară din nou amândoi să sape în mormanul alb și traseră afară cele două trupuri, așezându-le pe targă și punând deasupra câțiva saci de grâu și niște blănuri făcute sul.

Jupânul apucă hulubele şi începu să tragă targa, fără nici un efort, spre ieşirea din spate. Când ieşiră pe poartă, o încuie cu grijă, răsucind cheia de două ori şi încercând cu grijă broasca, să vadă dacă e încuiată bine.

— Nu trebuie să intre nimeni aici până nu mă întorc eu, să văd încă o dată dacă toate sunt în regulă, o lămuri el pe Angelica, deşi aceasta nu-i ceruse nici o explicaţie.

Prinse din nou hulubele şi Angelica, pe lângă el, apucă şi ea una, să-l ajute. Oricât de puternic ar fi fost jupân Gabriel, nu putea merge pe lângă el doar privind cum se opinteşte să târască după el greutatea aceea considerabilă. E drept că tălpicile târgii alunecau destul de uşor pe bolovanii caldarîmului, rotunjiţi şi rotunjiţi de trecerea atâtor ani, şi Angelica îşi spunea că acest inconvenient, pavajul prea alunecos, pe care puteai aluneca tocmai când îţi era lumea mai dragă, se transformase acum pentru ei într-un avantaj. Cu nişte zeci de ani în urmă, un primar care nu se îndura să cheltuiască banul public pe toate prostiile găsise un mod de a folosi bolovanii lepădaţi aici de navele care soseau fără încărcătură şi îi foloseau drept lest. Pietrarii din Saint-Laurent erau la doi paşi şi fuseseră bucuroşi să câştige un bănuţ spărgând şi cioplind bolovanii aceştia, cu care fuseseră pavate ulițele gloduroase ale oraşului. Acum, dacă ar fi mers cu o teleguţă cu roţile ferecate cu şină de fier, ar fi stârnit o gălăgie care ar fi atras atenţia multora, mai ales la ora asta târzie şi liniştită, aşa că jupân Gabriel se dovedi a fi fost foarte inspirat alegând targa, care aluneca fără zgomot. Cum mergeau aşa, trăgând încărcătura aceea macabră, păreau amândoi două umbre care se furişează în noapte, spre o ţintă despre care nimeni n-ar fi putut ghici nimic.

— Acum e numai bine pentru ce avem noi de făcut, şopti jupân Gabriel fără să se oprească. Nu s-au aprins felinarele... şi în cartierul ăsta, unde suntem numai hughenoţi, au să se aprindă mai târziu decât în restul oraşului. Asta ar veni ca o persecuţie, ei aşa au gândit-o, ca să ne facă viaţa amară, numai că acuma nouă ne prinde bine. Uite că le mai potriveşte Dumnezeu şi altfel decât se gândesc ei.

Se întâlniră cu câțiva trecători dar nu stârniră nimănui nici o bănuială. Un bărbat și o femeie trăgeau o targă încărcată cu Dumnezeu mai știe ce. Asta se putea vedea oricând în La Rochelle și nimeni nu se mira de asemenea lucruri. Cine erau bărbatul și femeia ar fi fost greu de spus, fiindcă era un întuneric că abia dacă vedeai la doi pași și oamenii mergeau mai mult pe ghicite și fără îndoială că știau drumul cu ochii închiși, altfel s-ar fi rătăcit.

Jupân Gabriel părea să știe și el foarte bine unde aveau de mers. Traseul hotărât de el era foarte întortocheat, prin tot felul de ulicioare, coturi, răspântii, că Angelica se zăpăcise de-a binelea și își spunea că singură n-ar mai fi fost în stare să nimerească drumul înapoi.

Înțelegea că scopul lui Gabriel Berne era să ocolească străzile mai importante, unde acum începeau să se aprindă felinarele și erau mulți oameni care i-ar fi văzut limpede, putând apoi să spună ce au văzut, adică tocmai ultimul lucru pe care și l-ar fi dorit ei. Dar drumul parcă dura prea mult. Își spunea că se scurseseră zile întregi de când plecaseră și nu mai ajungeau o dată. Apoi încercă să-și potolească gândurile astea: jupân Gabriel știa mai bine ce aveau de făcut și unde trebuia să meargă, cunoștea tot orașul ca în palmă și fără îndoială că luase deja în mintea lui o hotărâre care nu putea fi decât una bine chibzuită.

Astfel că fusese de-a dreptul uluită să vadă că ajunseseră tot în cartierul lor, la doi pași de casa lui jupân Gabriel, care bătu în poarta casei vecinului său, negustorul de hârtie Jonas Mercelot.

Angelica abia îl cunoștea pe Mercelot, știa despre el că e un om foarte învățat, care odinioară avusese o avere impunătoare. Fusese pe vremuri proprietarul tuturor fabricilor de hârtie din Angoumois, dar taxele de tot felul și mai ales hăituirea de către stăpânire a celor mai buni lucrători ai lui, care până la urmă îșI luaseră lumea în cap și-l lăsaseră de izbeliște, îl sărăciseră, aducându-l la starea de mărunt negustor care abia mai trăia de pe o zi pe alta. Din toată prosperitatea de altădată nu mai rămăseseră decât casa asta impunătoare, o mică moară de hârtie care abia mai mergea târâș-grăpiș și unul din

depozite, cel mai neînsemnat din cele de odinioară, aflat într-o latură a curţii, care stătea şi acela mai mereu pe jumătate gol.

Jonas Mercelot, un bătrân cu părul alb ca neaua dar sprinten şi cu ochii vioi, îi primi foarte prieteneşte.

— Prietene, am ceva de aruncat în puţul tău, îi spuse Gabriel Berne pe un ton atât de scăzut încât Angelica mai mult îi ghici cuvintele.

— Gata, s-a făcut. Intraţi.

Îi ajută să tragă targa până într-o cămară a depozitului în care domnea un miros neaşteptat de mere proaspete. Aici aprinse un felinar şi Angelica văzu că se aflau într-o încăpere destul de largă, care probabil făcea legătura între casă şi depozit, fiindcă părea să fie folosită şi drept cămară.

Jupân Gabriel începu să descarce blănurile de pe targă, apoi sacii de grâu, lăsând să iasă la iveală feţele livide ale copoilor lui Baumier, pe care rămăsese întipărit acelaşi rânjet, care părea acum şi mai înfricoşător. Angelica îşi feri privirile, scuturată de un fior, dar stăpânul casei nu păru deloc surprins de priveliştea asta şi nici lămuriri nu ceru.

— Doamnă, vrei să fii bună să ne ţii felinarul? zise el, fără pic de tulburare în glas.

Dar Gabriel Berne scuturâ din cap cu hotărâre.

— Nu, zise el, mai bine ţii tu felinarul şi o iei înainte. Femeia asta nu cunoaşte drumul şi mi-e să nu cadă cumva pe scări.

— Da, ai dreptate, încuviinţă Mercelot.

Astfel încât Angelica se văzu din nou nevoită să-şi învingă scârba şi spaima instinctivă şi să pună mâna pe picioarele acelea care începuseră deja să înţepenească. Trupurile celor doi păreau acum mult mai grele şi ea simţea că povara are să-i scape din mâini, dar îşi zise că trebuia să facă tot efortul de care era în stare. Stăpânul casei o luase deja înainte, luminând drumul până într-o încăpere mai mare, pe jumătate îngropată în pământ, o magazie cu baloturi mari de hârtie, legături de cârpe vechi şi recipiente mari de sticlă cu substanţe despre care Angelica habar n-avea ce puteau fi, dar îşi spuse că trebuie să fi folosit la fabricarea hârtiei.

Jupân Mercelot îi ceru lui Gabriel Berne să-l ajute şi dădură amândoi la o parte o stivă mare de baloturi rotunde de hârtie, apoi o presă mare cu un singur braţ, în spatele căreia se afla o uşă scundă, greu de observat din cauza pieselor multe şi întortocheate în tot felul ale presei. Cheia se afla strecurată printre măruntaiele aceleiaşi prese şi numai cine ştia rosturile putea da de ea.

Stăpânul casei deschise uşa şi o luă înainte, coborând o scară răsucită, din fericire destul de scurtă, fiindcă Angelica îşi spunea că mult n-are să mai reziste.

Se aflau într-o încăpere largă, cu bolţi scunde, sprijinite din loc în loc de stâlpi groşi de piatră ciopliţi cu înfloriturî în stil roman. Drept în centrul încăperii se desluşea o formă care se vădi a fi ghizdurile unei puţ, acoperit cu un capac mare de scânduri groase, prinse în scoabe zdravene de fier. Mercelot dădu, nu fără greutate, capacul la o parte şi numaidecât se auzi un zgomot ciudat, un fel de clipocit de apă.

— Puţul ăsta comunică cu apa mării, se simţi dator jupân Gabriel dator s-o lămurească pe Angelica.

— Da, întări Mercelot. Refluxul are să-i tragă pe ăştia doi până în apa mării şi curentul are să-i ia numaidecât să-i ducă spre miazănoapte. Cu ajutorul lui Dumnezeu, mâine dimineaţă, când s-o lumina de ziuă, au să fie amândoi în drum spre Le Hâvre.

— Sau, în cel mai rău caz, interveni jupân Gabriel, ridicând puţin vocea ca să se facă auzit mai bine, în cel mai rău caz să zicem să au să rămână înţepeniţi între stâncile de pe ţărm, dar valurile au să-i facă zob, n-o să se mai cunoască nimica de ei.

Angelica se apropie puţin şi zgomotul deveni mai puternic, frământarea şi izbiturile valurilor de stânci se desluşeau acum limpede, aducând până aici ceva din forţa nesfârşită a oceanului. În zgomotul acesta mişcările lor, în lumina slabă şi roşie a felinarului, căpătau un aer de sabat vrăjitoresc şi Angelica simţi pentru prima oară că ar vrea să fie cât mai departe de acolo.

Primul cadavru fusese aruncat şi al doilea îl urmă imediat. Însemna că fără să bage ea de seamă, cât timp rămăsese copleşită de tabloul acesta, jupân Gabriel şi Mercelot îl aduseseră şi pe celălalt din magazia de sus, fără să mai aibă nevoie de ea să le ţină felinarul.

Apoi capacul se trânti cu o bufnitură surdă peste ghizdurile puţului şi vuietul acela care începuse să-i răsune asurzitor în urechi, aducând spre ea prevestiri rele şi ameninţătoare, se stinse dintr-o dată.

Rămânea alt zgomot, înfundat, stăruitor, abia ghicit, acela al luptei. Psalmii care se înălţau întruna şi nu se lăsau înăbuşiţi. Cetatea La Rochelle îşi ducea mai departe viaţa cu încăpăţânare, cu dârzenie, pe malul oceanului care parcă o ajuta să reziste, dându-i neîncetat forţe în faţa cărora orice putere omenească rămânea neputincioasă. Hruba aceasta părea să-i dezvăluie existenţa unei alte La Rochelle, neştiută de afară, de sus, de la lumina soarelui. Aici era taina puterii de a rezista la nesfârşit şi de a sfida puterea regelui prin tăria credinţei. Angelica nu putea admite că oamenii aceştia credeau cu adevărat în Iisus. Pentru ea, erau rupţi de singura biserică lăsată pe pământ de cel ce se lăsase răstignit pe cruce pentru păcatele oamenilor. Şi totuşi puterea credinţei lor o înfiora. Umilinţa şi simplitatea lor modestă aveau o măreţie care îi părea că depăşeşte măreţia celor mai strălucite saloane de la Versailles. Iar acum vedea locul acesta, care îi părea un rezervor de puteri necunoscute ei până atunci. Aici se adunaseră primii închinători ai credinţei calviniste şi pereţii hrubei parcă păstrau ceva din tăria lor nestrămutată. Ecoul unei lupte fără biruinţă şi fără răsplată. Sau care avusese ca răsplată biciul şi tortura, pedeapsa legilor omeneşti. Iar acum, crima împotriva crimei, lovitura împotriva loviturii. Şi unii şi ceilalţi păreau a avea dreptate.

Sânge şi spaimă în jurul ei. Şi ea părea condamnată să nu poată scăpa niciodată din cercul acesta al morţii şi al crimei.

O găsi pe Honorine stând culcată cu faţa în jos pe lespezile reci de piatră, ca o mică vietate care nu mai are nici o speranţă şi îşi aşteaptă sfârşitul.

— Toată ziua te-a căutat pe peste tot, lămuri Abigael când o văzu pe Angelica. A fost foarte neliniştită, niciodată n-am văzut-o aşa ca azi. Se uita tot timpul după dumneata pe sub dulapuri, pe sub mese, voia să deschidă ferestrele, toate uşile... Nu spunea nimic, nu te chema pe nume, dar noi ştiam că pe dumneata te caută. Scotea doar un fel de gemete cum n-am mai auzit-o până acum... dacă nu veneai nu ştiu ce făceam, că la toţi ne venea să ne luăm lumea în cap!

— Da, întări Rebecca. Am tot îmbiat-o cu toate bunătăţile, nu ştiu ce nu i-am dat, ziceam că doar-doar s-o potoli, dar crezi că s-a uitat la ele?

— Eu i-am dat calul meu de lemn, să încalece pe el, zise şi Laurier. N-a vrut.

— Nu cumva o fi bolnavă! se auzi vocea plină de milă şi îngrijorare a altcuiva.

Toată casa se adunase în jurul mogâldeţei care stătea mai departe pe pardoseală. Aveau feţe îngrijorate dar toţi îşi spuneau că Angelica, numai prin prezenţa ei, avea s-o scoată pe Honorine din starea aceea care până atunci îi adusese pe toţi la capătul răbdărilor.

— Vai de mine! exclamă dintr-o dată mătuşa Anna, ducându-şi mâinile la gură şi rămânând cu privirile ţintă la Angelica. Dar nici dumneata nu arăţi deloc bine, draga mea! Ce s-a întâmplat?

— Nimic, nimic...

Răspunsul nu păru s-o liniştească pe mătuşa Anna, care se arăta sincer îngrijorată, dar Angelica nu avea timp de aşa ceva. O luase pe Honorine în braţe şi o strângea cu putere.

— Gata, uite că am venit... murmura ea. A venit mama, gata, puiule mic...

«Honorine a simţit că eu eram în primejdie, de asta s-a purtat atât de ciudat», îşi spunea ea, parcă ameţită de fericirea regăsirii.

De fapt, Honorine se născuse în mijlocul primejdiilor şi până de curând trăise tot în mijlocul lor. Instinctele i se ascuţiseră şi ea ajunsese să simtă primejdia de departe, ca pe o fiară uriaşă şi vicleană, care vine cu paşi de pâslă să lovească

fără milă. Chiar dacă nu putea aşeza în cuvinte senzaţia asta, Honorine o percepea cu o acuitate pe care ai casei nu o aveau şi nici n-o puteau înţelege. Dincolo de ferestrele şi de uşile casei, ei nu vedeau nimic neobişnuit. Honorine da.

Se prinsese cu disperare de gâtul mamei ei şi ţinea morţiş să se tragă obloanele de afară, poate fiindcă vederea ferestrelor întunecate îi făcea rău. Toţi se grăbiră să-i facă pe plac, fără să se întrebe nimeni ce mai era şi cu moftul ăsta. Fuseseră atât de îngrijoraţi din cauza ei încât acum erau fericiţi să-i facă orice hatâr, iar când o văzură în sfârşit că zâmbeşte, toată casa parcă se lumină. Acum Honorine era într-adevăr alta: se afla în braţele mamei ei şi în geamuri nu mai vedea semnele negre şi rău prevestitoare de mai înainte.

O aşezară la masă, pe scaunul ei, şi îi puseră în faţă un blid umplut de Rebecca la iuţeală cu o fiertură de crupe. Honorine începu să înfulece cu lăcomie şi abia acum Angelica îşi îngădui să se facă nevăzută, să-şi schimbe rochia făcută ferfeniţă, să-şi pună un guler curat şi să-şi aranjeze la loc părul, prinzându-l sub boneta albă ca zăpada.

Între timp, jupân Gabriel discuta pe un ton scăzut cu pastorul Beaucaire, care venise în vizită, şi cu nepotul acestuia, tot pastor şi el, refugiat din Cévennes, unde persecuţiile împotriva hughenoţilor luaseră o amploare ce depăşea cu mult micile şicane la care erau supuşi aici, în La Rochelle. Sosise de curând, aducându-l cu el şi pe micul Nathanaël, fiul său, în vârstă de patru ani.

Copilul era şi el aici în seara asta şi se împăca foarte bine cu micile gemene ale avocatului Carrere, aduse pentru câteva zile să stea la jupân Gabriel, fiindcă doamna Carrere tocmai îi dăruise avocatului un al unsprezecelea moştenitor. Vecinii şi prietenii împărtiseră între ei numeroasa progenitură a prolificilor soţi, dându-le astfel un ajutor ce se dovedea de nepreţuit în asemenea împrejurări.

Honorine, încântată să se vadă punctul de atracţie al unei lumi atât de alese, începu să-şi dea drumul la limbă.

— Mamă, zise ea când o văzu pe Angelica întorcându-se, unde e domnul acela frumos? Domnul care mi-a dăruit jucărica aceea din aur. Nu l-am mai văzut.

— Cine? tresări din colțul lui jupân Gabriel. Care domn frumos?

— Şi ce jucărică de aur? se iți bănuitoare mătuşa Anna.

Angelica înțelese că nu avea nici un rost să se ascundă.

— Domnul de Bardagne a avut bunăvoința să-i dăruiască Honorinei o jucărie.

Se lăsă o tăcere de gheață. Honorine, părând a nu înțelege ce se întâmpla, se juca în blid cu lingura. Se cam săturase şi nu mai avea poftă de mâncare.

— Aşa tare aş vrea să am un tată ca domnul acela! exclamă ea dintr-o dată, ridicând fruntea şi zâmbind cu toată figura, într-un extaz copilăresc.

Fiindcă Honorine, de câtva timp, căuta cu îndârjire din ce în ce mai mare un tată. Înțelesese că toți copiii au aşa ceva şi i se părea că ei i se face o mare nedreptate. Încercase mai întâi cu pastorul Beaucaire, sperând că acesta e tatăl ei, dar reacția lui o dezamăgise profund. «Puiule mic, te iubesc ca pe o fiică spirituală... ai să înțelegi mai târziu ce înseamnă asta, te iubesc, aşadar, ca pe o fiică spirituală, dar nu sunt eu tatăl tău şi nici nu pot să fiu.»

Fără să dispere, îşi îndreptase privirile spre sacagiu, pentru care avea o mare simpatie. Numai că înțelese de la primele demersuri că nici acesta nu era tatăl ei şi, ceea ce era şi mai trist, nici nu putea deveni. «Să nu fie scorpia aia de nevastă-mea, zău dacă nu m-aş înfige numaidecât s-o iau pe mă-ta, dar vezi că aşa n-am cum.» Honorine nu înțelesese prea bine ce legătură avea nevasta sacagiului cu treaba care o interesa pe ea şi nici cum venea asta, cu «s-o iau pe mă-ta», ci reținuse doar că ce voia ea nu se poate.

Aşadar, acum încerca terenul să vadă dacă rolul acesta nu putea fi acordat domnului de Bardagne, dar deduse repede, din figurile brusc posomorâte şi intrigate ale asistenței, că momentul nu era chiar cel mai bine ales.

Cât despre Angelica, aceasta era şi ea de aceeaşi părere, aşa că o luă pe Honorine şi o duse în încăperea mică de lângă bucătărie, aşezând-o pe pat.

— Va să zică domnul acela nu e nici el tăticul meu? o întrebă Honorine, cu un glas plin de tristețe.

— Nu, fetiţa mamei.

— Atunci tăticul meu unde e?

— Departe, foarte departe.

— E plecat pe mare?

— Da, e pe mare.

— Atunci am să iau o corabie, să mă duc după el, zise Honorine, de data asta plină de hotărâre.

Angelica aranjă patul, o dezbrăcă şi o aşeză frumos la locul ei, învelind-o cu grijă. Honorine nu mai zicea nimic. Se vedea că soluţia la care se gândise i se părea dintre cele mai ispititoare, captivând-o cu totul.

Curând adormi, tot cu gândul la corabia cu care va pleca să-şi caute tatăl, şi Angelica se întoarse în bucătărie, începând să se ocupe de pregătirea cinei. Bătrâna Rebecca ar fi vrut s-o scutească de treaba asta, care pica de fapt mai mult în grija ei, dar Angelica simţea nevoia să facă neapărat ceva ca să alunge gândurile negre care roiau în jurul ei. Întâmplările de peste zi nu-i dădeau pace şi imaginea celor două feţe cu rânjetele lor schimonosite îi venea mereu în faţa ochilor, făcând-o să se cutremure de scârbă şi de groază.

Nu-l mai văzuse pe domnul de Bardagne din ziua când acesta o ceruse în căsătorie.

Toţi se aşezaseră în jurul mesei şi începuseră să mănânce supa fierbinte, care aburea, când se auzi deodată clinchetul clopoţelului de la intrare. Mesenii tresăriră şi Angelica mai tare ca toţi. Aruncă peste masă o privire către jupân Gabriel, al cărui chip rămase neclintit, lipsit de orice expresie.

Clopoţelul sună din nou, parcă nerăbdător.

— Mă duc să răspund, făcu stăpânul casei, ridicându-se.

— Nu, zise Angelica ridicându-se şi ea şi încercând să-i bareze drumul. Mai bine răspund eu.

Dar jupân Gabriel nu se lăsă convins.

— Nu, răspund eu, zise el. E târziu şi nu se ştie...

— Mă uit întâi prin ferestruică, zise Angelica repede. Nu dau drumul decât după ce văd cine e. Şi cred că mult mai firesc e să răspundă slujnica decât stăpânul.

Ajunse la uşa de afară şi deschise ferestruica zăbrelită, dar în întunericul gros din stradă nu se deslușea nimic.

— Dumneata eşti, doamnă Angelica? auzi ea o voce care nu-i suna necunoscut. Vreau să stăm de vorbă.

— Cine... cine sunteți?

— Ah, nu mă recunoşti? Sunt Nicolas de Bardagne, intendentul regal.

— Dumneavoastră...? Aici? zise ea simțind că începe să tremure.

O lăsaseră dintr-o dată puterile şi vocea ei trăda o emoție bruscă şi violentă.

— Pentru ce ați venit? Să mă... să mă arestați?

— Cum? Să te arestez?! se auzi din întuneric vocea intendentului regal, răsunând înăbuşit.

Timp de câteva secunde nu spuse nici unul nimic. Angelica era prea tulburată iar domnul de Bardagne avea nevoie de timp ca să-şi aşeze gândurile în ordine.

— ... Cum aşa, doamnă Angelica, se auzi în sfârşit vocea lui, chiar mă crezi în stare de asemenea lucruri? Să arestez lumea în dreapta şi-n stânga? Nu pot spune altceva decât că îți mulțumesc pentru impresia asta pe care ți-ai făcut-o despre mine. Ştiu că în ochii acestor oameni atât de încăpățânați printre care trăieşti eu apar într-o lumină destul de nefavorabilă, dar parcă nici aşa...

— Domnule, dacă v-am jignit vă rog să mă scuzați. A fost fără voia mea. Sunteți singur?

— Singur? Dar bineînțeles că sunt singur! Şi mi-am pus şi mască, să nu mă poată recunoaşte nimeni, ca să nu mai vorbesc de manta, e de culoarea zidurilor şi pe întunericul ăsta chiar că nu mă poate vedea nimeni, nici de la doi paşi. Un bărbat de rangul meu care pleacă într-o escapadă galantă e preferabil să fie singur şi să nu atragă în nici un fel atenția. Dacă m-ar recunoaşte cineva, m-aş face de râs pe veci, dar trebuia neapărat să stăm de vorbă. E ceva foarte grav.

— Dumnezeule! exclamă ea, simțind că se prăbuşeşte. Ce s-a întâmplat?

— Doamnă Angelica, răsună de afară vocea rugătoare a intendentului regal, oare chiar ai de gând să mă ţii aici, afară, să stăm de vorbă printre zăbrelele astea? Poate ar fi mai bine să mă laşi să intru, să discutăm în vreun ungher al curţii, sau să vii încoace, în stradă. E întuneric beznă şi nici nu trece nimeni, aşa că nu te poate recunoaşte nimeni.

Şi, cum de cealaltă parte a uşii nu se auzea nici un răspuns, domnul de Bardagne urmă aproape tânguindu-se:

— Doamnă Angelica, doar nu eşti de piatră! Intendentul regal, adică cel mai important funcţionar din La Rochelle, locţiitorul Maiestăţii sale în oraşul ăsta de eretici, vine în taină să-ţi prezinte omagiile lui cele mai fierbinţi şi dumneata nu te uiţi la el nici cât la un câine de pripas...

— Domnule, reuşi ea să îngaime cu voce tremurătoare, fie că sunteţi locţiitorul regelui sau că nu sunteţi, faptul că aţi venit încoace, chiar aşa mascat, mă poate compromite...

— Ah, doamnă Angelica, văd că nu se poate discuta cu dumneata! Mai curând am impresia că umbli să găseşti tot felul de pretexte ca să nu mă laşi să te văd.

— Domnule... cred că aveţi dreptate, fiindcă aşa cum stau lucrurile în momentul de faţă nu prea sunt în apele mele şi nu e chiar momentul cel mai bine ales. Nu trebuie să uitaţi că în casa asta eu sunt slujnică şi am anumite îndatoriri. Dacă ai casei ar bănui...

— Doamnă, o întrerupse pe un ton aprins intendentul regal, atunci află că tocmai pentru asta am venit. Să te smulg din cuibul acesta de eretici, unde te pasc nişte primejdii de care dumneata nu-ţi dai seama, nici măcar nu bănuieşti...

La auzul unor asemenea cuvinte care puteau însemna orice, Angelica simţi din nou că o ia cu frig.

— Ce... ce vreţi să spuneţi?

— Deschide poarta şi ai să afli.

Angelica şovăia.

— Măcar... măcar aşteptaţi puţin, să mă duc să-i spun lui jupân Gabriel.

— Ei, na! sări ca ars domnul de Bardagne. Chiar că numai asta mai lipsea!

— Domnule, insistă ea pe un ton rugător, n-am să-i spun că e vorba de dumneavoastră, dar trebuie să găsesc o justificare pentru întârzierea asta.

Intendentul regal păru să şovăie.

— Bine, zise el cam fără voie. Cred că ai dreptate. Dar ar fi bine dacă ai găsi-o mai repede... fiindcă a fost destul să-ţi aud vocea şi să-ţi simt respiraţia ca să-mi ies din minţi!

Angelica o luă repede spre bucătărie şi se ciocni nas în nas cu jupân Gabriel, care tocmai ieşea.

— Cine a fost? întrebă el, nu fără o undă de îngrijorare în glas.

Îi spuse în două cuvinte că venise domnul de Bardagne şi că ţinea morţiş să stea de vorbă cu ea. Gabriel Berne se încruntă dintr-o dată şi privirile lui căpătară acea lucire ciudată şi rău prevestitoare pe care o avuseseră în timpul încleştării cu zbirii lui Baumier.

— Ţopârlanul asta de papistaş nenorocit! mârâi el. Ia să merg eu să văd ce vrea, să-l satur să mai vină să-mi zăpăcească slujnicele chiar acasă la mine.

— Nu, jupâne, mai bine nu te amesteca! zise Angelica pe un ton rugător. Din câte am înţeles eu, vrea să-mi spună nişte lucruri foarte grave. Nişte veşti importante.

— Nu zău! ţâfni Gabriel Berne. Şi ce veşti aşa importante are el să-ţi aducă dumitale tocmai la ora asta? Aş zice că micuţa Honorine, în nevinovăţia ei, ne-a lămurit adineauri foarte bine despre veştile astea importante, că doar toată lumea din La Rochelle vorbeşte că marţafoiul ăsta obraznic a pus ochii pe dumneata şi vrea să te facă ţiitoarea lui. Urlă târgul!

Şi jupân Gabriel dădea să treacă spre uşa de afară. Angelica îl ţinea din răsputeri, împotrivindu-se, iar el, care ar fi putut-o da la o parte cu o singură mişcare a mâinii, ca pe un fir de iarbă, se lăsa totuşi împiedicat de ea, într-o mică luptă care nu-i era deloc neplăcută.

— Încearcă să te stăpâneşti, zise ea cu un glas neaşteptat de autoritar, care îl surprinse şi îl opri de-a binelea. Nu uita că omul acesta are toată puterea. E locţiitorul regelui şi n-ar avea

de făcut decât un semn ca să te distrugă. Mai bine să ne folosim de el şi de puterea lui şi să nu ne agravăm situaţia, care şi aşa nu e deloc strălucită. Nu trebuie să uităm că dacă se descoperă *anumite lucruri...*

Preţ de o clipă, jupân Gabriel păru să se lase înduplecat, nu atât de cuvintele slujnicei cât de strânsoarea uşoară a degetelor ei subţiri şi fierbinţi pe mâna lui lată şi butucănoasă, dar în clipa următoare avu o tresărire violentă.

— Ah, Doamne, făcu el cu o voce înăbuşită, cine ştie ce-o fi obţinut deja măgarul ăsta de la dumneata! Şi eu, care am avut atâta încredere, care...

Se opri brusc, bântuit de imaginea clipei când încrederea asta îi fusese zdruncinată pentru prima oară. Vedea tulbure lunile atât de liniştite când casa lui fusese pe mâna acestei femei atât de îndemânatice şi de sigure pe ea, care niciodată nu făcuse nici măcar cel mai mărunt gest care să fi putut însemna cochetărie. O castitate care îl liniştea şi dădea casei lui un aer de tihnă binefăcătoare. Şi Dumnezeu îi era martor că şi el fusese cu ea de-a dreptul sever, nu făcuse nici un gest, nu spusese nici un cuvânt mai cu două înţelesuri, nu-i aruncase nici o privire care să însemna altceva decât purtările cele mai curate, de adevărat creştin, fără umbră de gând la desfrâu. Fusese neîncrezător la început dar mai apoi începuse să se bizuie pe femeia asta venită din toată lumea mai mult decât pe cel mai devotat prieten, pe care să-l fi cunoscut de o viaţă.

Apoi nici el nu ştia cum se întâmplase. Eva lovită şi sfâşiată de nemernicii aceia se aruncase hohotind de plâns în braţele lui, cerându-i ocrotire şi sprijin, ca un copil neputincios. Păruse copleşită de puterea lui iar el o cuprinsese la pieptul lui şi o mângâiase. O mângâiase ca pe o fiinţă omenească aflată într-o cumpănă grea, când orice om are nevoie de sprijinul şi înţelegerea aproapelui său. Da, dar se simţise furnicat de atingerea ei şi mireasma trupului de femeie tânără îl răscolise dintr-o dată, scoţându-l din minţi. Oare chiar fusese el totdeauna faţă de ea bărbatul care nu vede că e o femeie frumoasă şi plină de chemări ascunse şi neînţelese? Da, mai fusese tulburat şi în alte rânduri de trupul acela care îl răscolea, dar înăbuşise repede

în el chemarea spre păcat. Dacă atunci când o cuprinsese în brațe ea l-ar fi împins, revoltată... da, atunci el s-ar fi dat înapoi și ar fi rămas același de până atunci. Dar ea se strânsese și mai tare la pieptul lui... iar el se pomenise, nici el nu știa cum, mângâind-o. Și n-o mângâia ca pe un copil. Ispită! Mâinile lui o dezmierdau cu înfrigurare și ajunseseră pe sânii aceia a căror atingere îl înnebunise. Amintirea rotunjimilor acelora fierbinți și moi îl făcea și acum să simtă că se înecă și răsuflarea i se îngreuna dintr-o dată. Slăbiciunea ei de ființă fără apărare dezlănțuise în el ispita sălbatică a cărnii, pe care o credea adormită pentru totdeauna prin rugăciuni și prin psalmii care îi liniștea sufletul. Da, sufletul. Dar trupul? Trupul își cerea drepturile. Își cerea *dreptul de a păcătui!* Dumnezeule sfinte! Doar în tinerețe mai simțise în el furtuna asta năprasnică, în primele săptămâni de după căsătorie, dar atunci sufletul îi era împăcat, se împreuna cu femeia lui legiuită, cu care se legase în fața altarului. Nu păcătuia, ci chiar făcea o faptă plăcută Atotputernicului. Nu spusese Stăpânul Ceresc «creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul»? Da, dar acum? Femeia asta era o străină iar el își pierduse capul după ea. Își cufundase fața în valurile acelea de păr înmiresmat și palmele lui mângâiaseră înfocate sânii aceia a căror căldură plină de voluptăți răscolitoare o simțea și acum... Ispită!

Angelica băgă de seamă privirea asta și surâse trist.

— *Ai avut încredere...* Și acum nu mai ai? Acum mă crezi în stare de o mulțime de lucruri rușinoase numai fiindcă într-o clipă când nu mai știam ce se întâmplă cu mine m-am lăsat tulburată, nu? Tulburată de dumneata. Gândește-te dacă nu-mi faci o mare nedreptate judecându-mă astfel.

Niciodată nu băgase de seamă Gabriel Berne farmecul din vocea slujnicei sale. Era ceva blând și plin de chemări pe lângă care până atunci trecuse nepăsător. Poate fiindcă acum o auzea vorbindu-i de foarte aproape și vocea ei venea însoțită de răsuflarea proaspătă și curată, care îl amețea. În semiîntunericul de pe scară îi vedea ochii și buzele și se simțea cuprins de o tulburare pe care nu știa cât timp avea să și-o mai poată stăpâni. Înțelegea, cu sufletul plin de durere și exaltare,

că începea să descopere, sub trăsăturile unui chip care până acum îi păruse obişnuit, o senzualitate care până la vârsta asta îi rămăsese necunoscută. În viaţa lui, după furia din primele săptămâni de bărbat căsătorit, se instalase un echilibru de care fusese mândru. Nu dorise niciodată o altă femeie decât pe soţia lui sau, dacă ispitele încercaseră să-i dea târcoale, le alungase hotărât, considerându-le păcate pe care i le scotea în cale cel rău. Îşi îndeplinise cu conştiinciozitate îndatoririle de soţ, considerând că trebuie să-şi iubească jumătatea fiindcă i-a dat-o Dumnezeu, dar nu se simţise niciodată atât de aprins după ea cum se simţea acum după femeia asta. E drept că răposata fusese o femeie cuminte şi niciodată nu-i arătase vreo umbră de tandreţe, considerând, ca soţie pioasă şi castă, că orice asemenea gest ar fi fost din partea ei curată destrăbălare, păcat de moarte pe care nu şi l-ar fi putut spăla niciodată şi pentru care ar fi aşteptat-o străfundurile cele mai adânci ale iadului. O femeie cinstită trebuie să se supună dorinţelor bărbatului ei şi să i le împlinească supusă, fără să se arate cumva dornică de mângâierile lui sau să se dedea la alte asemenea curvăsării papistaşe. Un bărbat care îşi simte nevasta prea doritoare de dezmierdări începe să se teamă că ea ar putea căuta dezmierdările astea şi la alţii şi o femeie cu cap, care ţine la casa ei, trebuie să se ferească să-i strecoare în minte şi în suflet astfel de gânduri. Apoi anii şi naşterile o vlăguiseră şi îndepărtaseră de la ea dorinţele prea aprinse din tinereţe, dar bărbatul ei o respectase şi o iubise aşa cum e de datoria oricărui creştin adevărat şi nu băgase de seamă aceste transformări fiziologice deloc îmbucurătoare. Când rămăsese văduv o plânsese sincer şi niciodată nu se mai gândise la o altă femeie. I s-ar fi părut o trădare din cele mai scârnave faţă de memoria răposatei lui soţii.

Iar acum... acum răsufla greu în apropierea slujnicei lui. Doamna Angelica. Cuvintele ei veneau ca o mângâiere fierbinte şi aţâţătoare şi îi umpleau auzul de o muzică de care nu avusese parte niciodată. Oare femeia asta tot aşa vorbea, cu vocea asta aromitoare, şi când făcea dragoste?

Şi în clipa aceea Gabriel Berne simţi un val uriaş de ură urcând în el şi distrugând tot ce găsea în cale. I-ar fi ucis cu sălbăticie pe toţi bărbaţii care o iubiseră.

— Atunci ar trebui să te blănuiesc şi eu pe dumneata, jupâne Gabriel, de păcatele cele mai negre, fiindcă nu ţi-ai păstrat pe de-a-ntregul sângele rece?

Gabriel Berne plecă fruntea ca un vinovat. Dar un vinovat fericit de vinovăţia lui.

— ... uite, hai să uităm asta, zise el cât putu mai politicos. Trebuie să uităm. Să ţinem seamă de lucrurile prin care tocmai trecuserăm amândoi. Dacă am greşit, Dumnezeu să ne ierte pe amândoi şi să ne ajute să uităm. Fiindcă trebuie să fim din nou ca înainte.

Frumoase cuvintele acestea, dar Angelica ştia bine că aşa ceva nu se mai putea. Întotdeauna avea să se afle între ei complicitatea la o crimă înfiorătoare şi amintirea unei clipe de uitare în lipsa căreia nu se ştie ce s-ar mai fi întâmplat. Ea una poate şi-ar fi pierdut minţile.

— Acum e vorba de altceva, zise ea, parcă trezindu-se la realitate. Trebuie să ne adunăm toate puterile ca să luptăm şi să scăpăm de primejdie. Lasă-mă să vorbesc eu cu domnul de Bardagne. Şi fii sigur că... nu i-am acordat niciodată nimic.

Şi se întoarse, îndreptându-se spre ieşire şi adăugând din mers, cu voce scăzută, câteva cuvinte pe care jupân Gabriel nu reuşi să le desluşească prea limpede. Dar i se păru că aude «nici măcar cât dumitale...»

— Bine, atunci du-te şi vorbeşte cu el. Dar... să nu stai prea mult!

Angelica se întoarse la uşa grea de afară, unde contele Nicolas de Bardagne, intendent regal şi locţiitor al regelui în cetatea La Rochelle, aştepta ca pe ghimpi, ca un cal care îşi roade zăbala de nerăbdare.

— Ah, în sfârşit! gemu el. Credeam că n-ai să mai vii! Ce a trebuit să-i spui de ai stat atâta? Încep să cred că-ţi baţi joc de mine!

Angelica deschise încet uşa şi el se strecură înăuntru.

— Stăpânul meu e cam bănuitor de felul lui şi a trebuit...

— Adică amantul dumitale, nu? scrâşni contele, apucând-o pătimaş de încheieturile mâinilor. Nu-i aşa că e amantul dumitale şi îi dăruieşti în fiecare noapte ceea ce mie îmi refuzi cu atâta cruzime?

— Domnule! Măsuraţi-vă cuvintele!

— Ce să mi le mai măsor! gemu el înăbuşit. Doar e cu ochi şi cu sprâncene, el e văduv, dumneata te afli sub acoperişul casei lui de luni de zile, te vede mereu venind, ducându-te, vorbind, râzând... De piatră să fie şi tot şi-ar pierde minţile! Eşti ibovnica lui, nu se poate să mă înşel. Şi asta e scandalos, e o imoralitate strigătoare la cer!

— Dar fapta dumneavoastră, care veniţi să-mi faceţi declaraţii pe furiş, noaptea, e ceva moral?

— Ah, dar nu e totuna! aproape că strigă domnul de Bardagne. Eu te iubesc!

Şi o strânse pătimaş în braţe. Întunericul o împiedica pe Angelica să-i vadă trăsăturile feţei, dar simţea mirosul de liliac al pudrei de pe perucă şi avea senzaţia că toată fiinţa contelui degaja un aer de forţă şi de rafinament. El se număra printre cei care nu se tem niciodată fiindcă au întotdeauna dreptatea de partea lor. Contele de Bardagne, locţiitorul regelui, se afla de cealaltă parte a barierei în spatele căreia se refugiau dezmoşteniţii soartei. Iar ea se număra printre aceştia din urmă. Rochia pe care abia o lepădase păstra urme de sare şi de sânge.

Atingerea mâinilor lui îi făcea rău şi totuşi nu îndrăznea să-l respingă.

— Simpla dumitale prezenţă mă scoate din minţi! gemu el. Te iubesc ca un nebun şi simt că dacă aş fi mai îndrăzneţ, acum, pe întuneric, nu te-ai mai purta cu mine cu atâta cruzime... Mă laşi să te sărut?

Atâta umilinţă era în vocea lui încât Angelica îşi spuse că trebuia să facă un efort: un om atât de important care ajunge să se târască atât de jos nu poate fi lăsat fără o consolare, cât de mică. Altminteri dragostea cea mai pătimaşă se poate preface într-o clipă în ura cea mai sălbatică şi undeva, în apele

spumegânde ale oceanului, pluteau acum cei doi zbiri ai lui Baumier... Şi în urechi parcă îi răsunau uşile grele, ferecate în fier, ale temniței, trântindu-se peste Gabriel Berne... şi poate că şi pe ea o păştea aceeaşi tristă soartă... Orgoliul înaltului dregător, stăpânul oraşului La Rochelle, trebuia să primească măcar o măruntă compensație...

Era pentru ea, fără îndoială, ziua încercărilor.

— Bine, sărutați-mă, zise ea oftând.

Era în tonul ei atâta resemnare încât domnul de Bardagne nu avea nici un motiv să se simtă prea măgulit. Dar pe el cuvintele acestea îl aruncară în al nouălea cer.

— Ah, dragostea mea! bâiguia el căutându-i gura cu gura lui, consimți să fii a mea! Ah!

— Domnule! A fost vorba doar de o sărutare!

— Eşti paradisul!... Îți promit să fiu foarte respectuos...

O promisiune foarte greu de păstrat. Victoria asta atât de greu obținută era cu atât mai dulce şi ar fi fost deplină dacă buzele acestea atât de fragede şi de ademenitoare, pe care ajunsese să le viseze şi treaz, l-ar fi primit mai puțin strânse. Dar un om plin de tact ca el ştia, chiar şi în asemenea împrejurări fierbinți, să nu întindă coarda prea mult.

— Ah! suspină el în timp ce Angelica se trăgea înapoi, dacă ai fi cu mine în altă parte aş şti cum să fac să topesc gheața asta...

— Domnule, mai aveți ceva să-mi spuneți sau îmi acordați permisiunea să mă retrag?

— Nu, nu, nici nu ți-am spus nimic... Şi din păcate, trebuie să revin la lucruri mult mai puțin plăcute. Draga mea, să ştii că am venit încoace în seara asta mânat nu numai de vâlvătaia dragostei, ci şi de dorința de a te ajuta. Fiindcă am considerat că e de datoria mea să te previn în legătură cu primejdiile care te pândesc. Există lucruri care mă umplu de îngrijorare. Ah, cum s-a întâmplat de m-am îndrăgostit ca un nebun de dumneata! Întâi am sperat, pe urmă a venit tristețea, iar acum durerea... Fiindcă m-ai mințit, mi-ai ascuns cu bună ştiință adevărul.

— Eu? Resping asemenea cuvinte.

— Mi-ai spus că ai fost adusă aici de o doamnă din Frăţia Sfântului Sacrament. Şi nu e adevărat. Baumier a făcut o anchetă foarte discretă în legătură cu chestiunea asta şi a ajuns la concluzia că nici una din doamnele din Companie nu s-a ocupat de dumneata. Nici măcar nu te cunoaşte vreuna.

— Asta dovedeşte pur şi simplu că domnul Baumier nu e suficient de bine informat.

— Nu.

În vocea intendentului regal răsuna o notă întunecată care o făcu la Angelica să nu-l întrerupă.

— Nu, reluă el. Asta dovedeşte că m-ai mințit. Fiindcă nu s-a pomenit vreodată ca şobolanul acela de Baumier să se înşele cu ceva, nici măcar cu cel mai neînsemnat amănunt. E un mic funcţionar, asta aşa e, dar în Frăţia Sfântului Sacrament ocupă un loc important, mai important ca al meu. Are protectori puternici, care îl sprijină tocmai pentru faptul că în asemenea lucruri nimeni nu se descurcă mai bine ca el. Ştie tot, iar acolo unde nu ştie ceva află repede şi cu precizie. Nu se înşeală niciodată. Tocmai pentru asta n-am încotro şi de multe ori sunt nevoit să-l rabd, deşi câteodată îmi vine să-l strâng de gât cu mâna mea. Închipuie-ţi ce dureros a fost pentru mine să văd cum tocmai unul ca el îşi bagă nasul în lucruri legate de persoana dumitale. Şi nu e numai asta...

Aici intendentul regal tăcu o clipă şi Angelica simţi că de data asta era vorba de ceva într-adevăr foarte grav.

— Nu e numai asta, reluă el pe un ton sumbru. Mai am şi alţi spioni şi am aflat că Baumier face cercetări să vadă cine eşti în realitate. De unde vii, cum ai ajuns aici...

Şi se apropie de Angelica, atât de mult încât ea îi simţea respiraţia

— Spune-mi, *cine eşti?* şopti el aprins.

Întinse braţele s-o cuprindă din nou, însă ea avu o mişcare de împotrivire, scurtă dar atât de hotărâtă încât se opri.

— Cine sunt? Întrebarea dumneavoastră, domnule, nu are nici un rost. Nu sunt decât o simplă slujnică...

— Ah, iar minţi! Chiar mă crezi tâmpit, să nu-mi dau seama? Îţi închipui că nu înţeleg că în toată Franţa nu se află o

simplă servitoare în stare să scrie scrisori cu o exprimare atât de elegantă şi atât de corectă? Când am primit scrisoarea dumitale am rămas zdrobit, dar m-a cuprins şi o fericire fără seamăn, fiindcă mi-a confirmat o bănuială mai veche, anume că te ascunzi sub un nume de împrumut. Baumier, de cum te-a văzut, a intrat la bănuieli. «Domnule intendent regal, femeia asta nu e servitoare cum nu sunt eu arhiepiscop. Îmi pun gâtul că e o doamnă din lumea cea mai aleasă care are ea motivele ei să se dea la fund. Şi tare aş fi curios să ştiu şi eu ce motive are să se furişeze aşa.»

Angelica simţi că pământul începe să se învârtească cu ea.

— Înţelegi ce au însemnat cuvintele lui pentru mine? urmă contele. Nu erau o noutate, fiindcă şi mie îmi păruse ceva suspect la mijloc, dar Baumier e copoi vechi şi are un miros cum nu au mulţi... În sfârşit, dar nu asta e important, ci faptul că unul ca el a mirosit ceva în privinţa dumitale şi dacă umblă să te prindă în ghearele lui... nu mai ai scăpare! Dacă Baumier găseşte în trecutul dumitale o... o neregulă şi te dă pe mâna Frăţiei Sfântului Sacrament... eu nu mai am nici o putere. Înţelegi? Înţelegi prin ce trec? Şi înţelegi de ce am venit în seara asta aici? Mă mai condamni?

Şi, cum Angelica rămânea mai departe tăcută, adăugă pe un ton înfrigurat:

— Trebuie să înţelegi... Nu mai poţi rămâne aici, în casa asta. De ce n-ai încredere în mine? Sunt gata să fac orice pentru dumneata. Aici, în casa lui Berne, eşti în primejdie, mi-e teamă că nu-ţi dai seama ce butoi cu pulbere e aici. Din clipă în clipă pot fi arestaţi toţi şi dacă eşti găsită printre ei Baumier o să aibă mână liberă iar eu n-am să te pot ajuta în nici un fel. Nu înţelegi că e neapărat nevoie să fii cât mai departe de aici, la adăpost? Uite, eu te pot duce în Berry, am acolo un conac unde cu siguranţă că ai să te simţi bine. Şi bineînţeles că fetiţa dumitale are să te însoţească. Mai târziu, când apele au să se mai liniştească şi Baumier are să mai uite, te aduc înapoi, în La Rochelle. Bineînţeles, în calitate de soţie a mea.

Şi repetă pe un ton care voia să-i dea a înţelege că ea nu-şi dădea seama de adevărata măreţie a acestui sacrificiu:

— Nu ştiu cine eşti, dar am să te iau de soţie.

Angelica simţea că-i e cu neputinţă să rostească un singur cuvânt. Trăise peste zi atâtea evenimente şi fusese atât de zguduită încât se temea să nu i se tulbure judecata. Dădu să se întoarcă şi să plece, fără o vorbă, dar contele o cuprinse cu putere de braţ şi o trase spre el.

— Unde vrei să te duci? Femeie ciudată ca dumneata n-am mai pomenit! Nici măcar nu mi-ai dat un răspuns. Te-am cerut în căsătorie. Cel puţin spune-mi că ai să te mai gândeşti la cererea mea.

— Da, asta da, fără îndoială... murmură ea, sfârşită. Am să mă gândesc.

— Bine. Dar nu prea mult, nu mai e timp. Mâine trebuie să plec la Paris, sunt chemat la Consiliul Regal şi rămân câteva zile. Dacă accepţi să mergi cu mine, te las în Berry.

— Nu pot să mă hotărăsc atât de repede.

— Ah, dar pot cel puţin să sper că la înapoiere ai să-mi dai un răspuns?

— Am să încerc.

— Nici nu ştii ce mult îmi doresc ca răspunsul acesta să fie afirmativ, mai zise el în prag, înainte de a ieşi. Ticălosul acela de Baumier e mai dibaci decât ai crede şi nu se dă niciodată bătut. Mă tem pentru dumneata.

Încercă din nou s-o cuprindă dar Angelica se trase cu o mişcare iute înapoi şi îl împinse uşor, închizând uşa şi răsucind de două ori cheia în broască. Rămase câteva clipe în spatele uşii, cu inima bătându-i să-i spargă pieptul, apoi, parcă trezindu-se, grăbi spre bucătărie, spunându-şi că întârziase peste măsură.

Şi într-adevăr, se ciocni din nou de jupân Gabriel, care venea după ea.

— Ce ţi-a spus? mârâi el apucând-o strâns de coate. De ce ai stat atât? Te-a convins să te duci la el, nu?

Angelica se zbătu brusc şi atât de puternic încât îi scăpă din strânsoare şi dădu să fugă spre capul scării, să se ducă sus, dar el întinse mâna şi o înşfăcă de braţ, ţinând-o strâns ca într-un cleşte.

— Răspunde!

— Ce să-ți răspund? Ah, sunteți nebuni toți! Oameni în toată firea şi nu aveți minte nici cât nişte copii. Şi moartea dă târcoale, te pândeşte. Poate mâine se va întâmpla... Duşmanii aşează capcanele. Eşti gata să cazi în ele, să te afunzi în cloaca crimei... Şi la ce te gândeşti dumneata în timpul ăsta? Să fii gelos pe un rival, să săruți o femeie...

— *El* te-a sărutat?

— Şi chiar dacă m-ar fi sărutat, asta n-ar fi însemnat nimic. Mâine s-ar putea să fim toți în închisoare, sau poate doar nişte trupuri peste care s-a trântit o lespede. Dumneata ştii ce înseamnă o temniță? Eu ştiu.

Se trăgea încetişor din strânsoarea lui şi era cât pe-aci să scape, când jupân Gabriel tresări şi o înhăță strâns, de data asta înlănțuind-o cu brațele lui puternice.

O privea ca hipnotizat. Lampa cu ulei de pe palier dădea o lumină difuză şi slabă şi Angelica avea pe chip un joc de lumini şi umbre cum el nu văzuse niciodată. Privirea rătăcită, cu sclipiri de teamă, nelămurite, o făcea de o mie de ori mai frumoasă, parcă ar fi venit dintr-o altă lume.

— Unde vrei să fugi? gemu el pierdut. Ai înnebunit o lume întreagă!

— Trebuie să-mi iau fata şi pe Laurier şi să plec.

El nu întrebă unde voia să plece. O privea ca hipnotizat, parcă nu i-ar fi desluşit bine trăsăturile sau ca şi cum ar fi vrut să şi le întipărească bine în memorie. Tensiunea care i se citea pe chip şi ochii mari de spaimă o făceau frumoasă, răpitoare, simțea că i se taie respirația uitându-se la ea. Avea exact expresia de atunci, din timpul luptei cu bandiții de pe drumul spre Sables d'Olonne, când în focul încleştării o lovise cu bâta şi ochii ei verzi, înainte de a se închide, îl ațintiseră plini de durere, umplându-l de o tulburare de care abia acum îşi dădea seama. Şi în acelaşi timp o vedea şi pe cealaltă, fugara de pe drumul noroios de lângă Charenton, care îl făcuse să se gândească la câtă durere şi nenorocire puteau fi pe lumea asta şi cât de frumoase ar fi putut fi toate... După un timp, pe fugara aceea începuse s-o numească «femeia destinului» şi uneori se întreba

ce ar zice ea dacă într-o zi le-ar fi dat să se întâlnească din nou şi lui i-ar fi dat să-i mai audă o dată vocea. Fiindcă îi apărea de multe ori în faţa ochilor, mişcându-şi buzele, dar el nu reuşea să o şi audă.

Şi iată-o acum vorbindu-i. Era aceeaşi. Şi el auzise cuvintele neîndurătoare pe care le aşteptase atâta timp. Dar erau altele decât ce şi-ar fi dorit el: *«Trebuie să plec.»*

— Cum să pleci? Acum, pe întunericul ăsta?

— Crezi că am de gând să aştept să vină dragonii regelui încoace, să ne măcelărească pe toţi? Să-l aştept pe Baumier să mă aresteze şi să mă dea pe mâna justiţiei regelui? Să-l văd pe Laurier urcat cu de-a sila într-una din teleguţele acelea în care sunt duşi copiii hughenoţilor? Am văzut destui copii smulşi de lângă părinţii lor şi duşi din La Rochelle, numai Dumnezeu ştie unde. Plângeau, ţipau, încercau să scape... Ştiu prea bine ce înseamnă temniţele şi paznicii. Treaba dumitale dacă vrei să afli, dar eu una iau copiii şi mă duc. Plec pe mare.

— Pe... pe... pe mare? bâigui jupân Gabriel, nevenindu-i a-şi crede urechilor. Pe mare? Ce să cauţi pe mare?

— Da, la capătul celălalt al mării sunt pământuri noi, n-ai auzit de ele? Acolo oamenii regelui nu mai au nici o putere. Numai acolo am să pot să înţeleg din nou ce înseamnă răsăritul soarelui... şi florile. Chiar dacă n-o să am nimic, tot o să-mi rămână măcar asta. Şi-mi e de ajuns.

— Începi să baţi câmpii, femeia lui Dumnezeu...

În vocea lui nu mai era acum nici umbră de mânie, ci răzbătea ceva blând şi mângâietor şi Angelica simţi că încordarea care o ţinuse cuprinsă atâta timp începe să piară.

Apoi, într-o clipă, se simţi sleită de puteri cum nu mai fusese parcă niciodată.

— Înţeleg, zise el liniştit, azi ai trecut prin prea multe şi e firesc să fii niţeluş tulburată. Şi chiar mai mult. Cred că eşti la capătul puterilor.

— Da, şopti ea slab. Aşa e, sunt vlăguită de tot. Dar asta îmi ascute judecata, nu mă tulbură. Nu sunt nebună. Doar atâta, că văd limpede unde am ajuns: într-o fundătură. Undeva de unde nu e nici o ieşire. Sau e totuşi una, aceea de care îţi

spuneam mai înainte. Nu ştiu dacă poţi înţelege, dar în urma mea se află o haită de câini turbaţi care vin în goană, gata să facă praf şi pulbere tot ce le iese în cale. În faţa mea e marea. Înseamnă că sunt nebună dacă vreau să plec?

— Păi... stai, să ne mai gândim, nu aşa, hodoronc-tronc...

— Trebuie să plec, zise ea mai departe, cu acelaşi glas liniştit. Trebuie să-i salvez pe copii. Trebuie să-mi salvez fata. Nu pot să rabd gândul că ar putea fi departe de mine, pe mâinile unor oameni nepăsători, să plângă şi să strige după mine tot timpul, ocărâtă şi bruftuluită de toţi... şi bătută... Înţelegi de ce nu am dreptul să mă las prinsă de oamenii stăpânirii? Nu am voie nici măcar să mor.

Şi se zbătu din nou să scape, adăugând:

— Dar dă-mi drumul o dată! Nu mai am timp, e târziu, trebuie să mă duc în port.

— În port? făcu uluit jupân Gabriel. Ce Dumnezeu să mai cauţi în port la ora asta?

— Să mă îmbarc, zise ea cu încăpăţânare.

— Să te îmbarci! exclamă el, de-a dreptul stupefiat. Dar ai dumneata idee ce-i aia să te îmbarci pe o corabie? Mai ales în La Rochelle? Câte forme trebuie îndeplinite? Şi cine crezi că te ia pe corabia lui? Cu ce ai de gând să plăteşti?

— Dacă e nevoie, mă vând unui căpitan de corabie.

— Ce? Cum? exclamă el, brusc înfuriat. Cum poţi spune una ca asta?

— Vrei mai bine să fiu a domnului de Bardagne? Dacă tot e vorba să fiu a unui bărbat, atunci măcar să fie unul care să mă ducă departe de aici, cât mai departe.

— Te opresc! explodă el clocotind de furie. Te opresc să faci aşa ceva, nu-ţi dau voie! Înţelegi? Nu-ţi dau voie!

— Poţi să nu-mi dai voie, vreau să plec şi sunt hotărâtă să fac orice ca să plec! N-are să mă împiedice nimeni!

Nu-şi dădea seama că ajunsese să ţipe şi că vocea ei răsuna în toată casa, izbindu-se de pereţi, ricoşând, înfundându-se în covoarele groase sau plesnind obrajii onorabililor negustători şi armatori din şirul de tablouri din galerie, strămoşii lui jupân Gabriel care locuiseră în casa asta, oameni aşezaţi şi cu rosturile

lor, ale căror chipuri căpătaseră, în semiîntuneric, trăsături mirate şi ofensate, fiindcă ei niciodată n-ar fi îngăduit unei femei, fie ea slujnică fie stăpână, să se obrăznicească în halul ăsta chiar sub acoperişul casei lor şi ar fi învăţat-o numaidecât să tacă.

Şi mai stârnise şi pe ai casei, care veneau în grabă, cu sfeşnicele în mână, să vadă ce se întâmplase. Pastorul, Abigael, mătuşa Anna, toţi se aplecau deasupra balustradei, încercând să desluşească ce se întâmpla jos, la piciorul scării.

— Bine, ai să pleci, zise jupân Gabriel. Dacă ţii neapărat şi dacă zici că nimeni şi nimic nu te poate opri... atunci bine, pleci. Sau, mai bine zis, *plecăm.*

— *Plecăm?* zise Angelica, potolindu-se dintr-o dată şi nevenindu-i să-şi creadă urechilor. Cum adică plecăm? Sau *plecaţi*... unde să plecaţi? Că nu înţeleg.

Chipul lui Gabriel Berne era crispat dar plin de hotărâre.

— Da, plecăm toţi. Lăsăm casa asta, în care s-au născut şi au trăit atâtea generaţii de strămoşi, lăsăm roadele muncii de două sute de ani ale familiei noastre, lăsăm cetatea... Lăsăm tot şi mergem să ne câştigăm dreptul la viaţă pe alte meleaguri, pe pământurile acelea noi. Nu mai tremura, doamnă Angelica... *draga mea*... Dumneata ai avut dreptate. Pământul se surpă sub picioarele noastre şi noi, cu minţile noastre pătrate, ne ţinem copiii pe lângă noi, nu le dăm drumul să plece, nu ne gândim că măcar ei trebuie să trăiască. De mult timp îmi spun că mă orbesc singur când zic că aici e locul străbunilor, e rodul muncii de generaţii... Azi am văzut prăpastia cu ochii mei şi mai ales...

Aici se opri, trase aer în piept şi urmă cu o voce în care clocoteau pasiuni de nestăvilit:

— ... mai ales mi-am dat seama că fără dumneata nu se poate.

De douăzeci de ori pe zi se ducea să vadă marea. Urca repede pe metereze şi privirile i se pierdeau în valurile întunecate, cercetând cu înfrigurare linia orizontului, dincolo de care se afla tărâmul nădejdilor nesfârşite.

— Ia-mă! se pomenea ea gemând în neştire. Ia-mă de aici, ia-mă cu tine!

Dar ştia că trebuie să aştepte. Înţelesese asta. Numai că îi venea cumplit de greu să-şi înfrângă nerăbdarea. Trecuseră două zile de când ea şi jupân Gabriel aruncaseră cele două cadavre în puţul lui Mercelot, dar i se părea că se scurseseră secole. Timpul începuse să capete pentru ea alte dimensiuni.

În aparenţă, viaţa din casa lui Gabriel Berne îşi urma netulburată cursul ei obişnuit. Nu se întâmpla nici unul din lucrurile de care se temeau ei. Nici un copoi nu venise să tragă clopoţelul de la intrare şi nici la depozit nu apăruse vreo mutră suspectă, care să-şi bage nasul şi să pună întrebări neliniştitoare. S-ar fi zis că nu se petrecuse nimic neobişnuit şi Angelica încerca să se convingă pe ea însăşi că de fapt aşa şi era. Nu trebuia să se mai gândească la ce fusese. Acestea erau lucruri care se întâmplaseră cândva, demult, sau în alte locuri, pe alte meleaguri, ori poate chiar pe alte tărâmuri, nu aveau şi nici nu puteau să aibă vreo legătură cu ea. Şi nici cu jupân Gabriel. Deocamdată viaţa se scurgea în linişte, fără hopuri, toată lumea îşi vedea netulburată de treburi şi Angelica încerca să se încredinţeze că cel mai bun lucru pe care îl avea de făcut era să fie atentă mai departe la treburile casei. Bucatele să fie gata la timp şi să fie gustoase. Rufele să sclipească de albe, casa să fie ca un pahar, Honorine şi Laurier să fie mereu cu hăinuţe curate şi... şi cam atât.

Honorine cerea şi acum, seara, să se pună obloanele la ferestre, dar pentru Angelica asta nu însemna mare lucru. Obloanele groase de stejar, oricât ar fi fost ele de ferecate în fier, nu-i dădeau deloc senzaţia liniştitoare că între ea şi lumea

de afară s-a pus o stavilă ocrotitoare. Primejdia rămânea. Casa părea să se afle sub o pecete nevăzută şi cu atât mai ameninţătoare cu cât abia se lăsa ghicită. Deasupra tuturor celor din casă părea să plutească ceva greu de definit, care pe ea o umplea de fiori de câte ori se gândea la asta. Şi se gândea mereu. Oraşul de afară părea să-i încercuiască duşmănos, ca o capcană care te pândeşte să te înşface de îndată ce ai să păşeşti dincolo de pragul porţii.

Iar portul, locul acela vrăjit care făcea legătura între cuşca asta şi libertatea nesfârşită, portul mişuna de spioni şi de zbiri ai poliţiei care adulmecau în toate părţile, nu care cumva să încerce vreun hughenot s-o şteargă cine ştie unde şi să lase impozitele neplătite. Corăbiile care plecau erau controlate la sânge şi agentul care dibuia un fugar primea o răsplată grasă, pe care trebuia să o suporte tot familia nefericitului. Şi chiar după ce ieşeau din port, tot nu erau în siguranţă, fiindcă navele marinei militare patrulau în zare şi opreau orice corabie, controlând-o din nou, scotocind tot şi răscolind cu îndârjire fiecare ungher.

Copiii habar nu aveau de toate frământările astea. Se jucau în curte şi dansau în jurul micului palmier. Angelica auzea clinchetul argintiu al glăscioarelor lor şi asta îi dădea pe moment senzaţia că lucrurile se află în matca lor firească. Dar numaidecât îşi amintea că adevărata matcă nu era asta, nu se afla aici, ci departe, dincolo de linia orizontului. Şi atunci nu mai putea răbda ci se repezea să se urce pe metereze, rămânând cu ochii pierduţi în zare.

— Ia-mă cu tine!... gemea ea pierdută, închizând ochii ca sub o mângâiere îndelung aşteptată.

Se întorcea ca ameţită înapoi, abia văzând pe unde calcă, şi auzea cântecele şi zburdălniciile copiilor. Se adunaseră acum mai mulţi în curtea lui jupân Gabriel, erau copiii unor vecini cu vază veniţi la Sfatul Bătrânilor, şi pieptăraşele brodate ale fetiţelor, cu şervetele albe ca zăpada ţinute tot timpul la gât, după portul pe care protestanţii îl păstrau şi când era vorba de copii, îi dădeau senzaţia a ceva sufocant, ca şi cântecele lor:

Eu la pescuit de scoici.
Mamă, nu mai merg nici moartă,
Căci băieții din Marennes
Îmi țin calea, să mă bată.

Copiii aceştia arătau a oameni mari şi jocurile lor aveau ceva nefiresc, parcă silit, de fiinţe care se ştiu supravegheate şi se căznesc să se poarte aşa fel încât nimeni să nu le poată reproşa nimic. Copilăria ei de la Monteloup fusese altfel şi iată că acum Honorine nu avea parte de aşa ceva. Creştea aici ca închisă într-o colivie.

După-amiază se apucă să calce nişte rufe, având o clipă de mulţumire la vederea ţesăturii albe ca zăpada. Era ceva liniştitor, de tihnă şi de bunăstare. Dar numaidecât tresări şi se duse la fereastră. Voia să vadă dacă micuţii de afară se joacă frumos şi nu fac nebunii primejdioase. Apoi se surprinse privind spre poartă şi înţelese că de fapt asta fusese: teama că va vedea apărând vreun copoi. Sau soldaţi care, fără multă vorbăraie, să-i ia pe copiii aceia şi să-i urce într-o căruţă, ducându-i nu se ştie unde şi făcând să li se piardă urma pentru totdeauna.

Sfatul Bătrânilor se încheie şi participanţii ieşiră pe palier. Se adunaseră la Gabriel Berne sub pretextul unei sindrofii şi tocmai pentru asta îşi aduseseră familiile. Nevestele lor stătuseră la taclale într-una din odăile mari de jos, ronţăind dulciuri şi bând siropurile cu care le tratase din belşug mătuşa Anna, care adusese şi vin, poate careva din invitate pofteşte la licoarea asta dătătoare de puteri.

— Ăsta, dragile mele, e «laptele bătrânilor», aşa îi zicea răposata maică-mea, Dumnezeu s-o odihnească, zise amfitrioana, făcând-o pe doamna Manigault să tresară şi să lase jos paharul, ca arsă, aruncând spre neinspirata mătuşă o privire ofensată.

Bărbaţii coborâră scara şi intrară şi ei în încăperea largă de jos. Veniseră aici la o sindrofie, e drept, dar toată lumea vorbea cu voce scăzută, ca la un priveghi ciudat. Nu era greu de înţeles că se luaseră hotărâri importante. Jupân Gabriel rămase câteva clipe cu ei, apoi veni în bucătărie şi îşi trase un

scaun, aşezându-se la masă. Dar nu-şi aprinse pipa, după obiceiul lui din clipele de linişte, ci rămase cu coatele pe masă, sprijinindu-şi tâmplele în pumni.

— Am hotărât să pornim spre Santo-Domingo, zise el fără să privească spre Angelica. Am reuşit să-i conving pe zece inşi şi merg cu noi şi doi pastori, Beaucaire şi nepotu-său. La toţi le cam umbla gândul la plecare dar nu se puteau hotărî. Sunt oameni gata la orice, numai să fie siguri că scapă de aici, din puşcăria asta. Pentru unii are să fie greu de tot, Carrere şi Mercelot trebuie să-şi ia cu ei toată liota de copii şi nu ştim cum au să se descurce acolo. Gasserton şi Malire sunt negustori de peşte şi nici ei nu ştiu dacă acolo are să le meargă să deschidă negoţuri de-astea. Din câte am auzit, prin locurile alea oamenii trăiesc de pe urma plantaţiilor de trestie de zahăr, tutun, cacao, cafea... Se pare că viaţa arată cu totul altfel decât cum ştim noi.

— Cacaoa mă interesează, tresări Angelica. Pe vremuri m-am ocupat de fabricarea ciocolatei şi pot spune că mă pricep bine, mai bine ca multă lume. Ştiu să aleg fără greş cele mai bune soiuri de boabe.

Începuse deja să viseze. Se vedea liberă, cu o pălărie mare de paie în cap, cum purta odinioară răposata baroană de Sancé de Monteloup, mama ei, şi trecând printr-o plantaţie de culoarea smaraldului, urmată de Laurier şi Honorine, care încercau să prindă măcar unul din fluturii nemaivăzut de frumoşi care zburau gingaş în toate părţile.

Jupân Gabriel o privea cu un aer trist şi puţin visător. În aceste câteva zile din urmă se deprinsese să se bucure de toate nuanţele unei frumuseţi pe care altădată îşi interzisese cu străşnicie s-o admire. Îşi făcea reproşuri violente pentru acest păcat şi totuşi se întorcea de fiecare dată la imaginea care devenise pentru el cea mai dulce mângâiere. «A pătruns în viaţa mea ca o făclie», îşi spunea el. Acum o privea cum călca plină de grijă nişte bonete albe, bine apretate, şi mirosul de rufărie curată îi dădea un sentiment de pace gospodărească şi de tihnă de om bine aşezat la casa lui. Apoi veni, pe neaşteptate, gândul că asta nu avea să mai dureze mult. În scurt timp aveau să fie *acolo*. Şi Dumnezeu ştie cum avea să fie şi ce avea să se aleagă de ei.

În sufletul lui se cuibăriseră gânduri stârnite de cuvinte răzlețe rostite de Angelica și puse de el cap la cap. Iar gândurile acestea nu se potriveau prea bine unul cu altul. Bunăoară adineauri zisese ceva de niște afaceri cu cacao de care s-ar fi ocupat cândva. Dar unde? Și când? Și de unde până unde ajunsese ea să se ocupe de afaceri? O slujnică să se priceapă la niște lucruri de care mulți bărbați habar n-au... Și apoi, în mai multe rânduri, fusese izbit de priceperea ei în privința afacerilor maritime. Bun, astea să zicem că se legau. Dar nu se legau cu nici un chip de priveliștea care îi răsărea lui în minte, fugara de pe drumul acela nenorocit... Arăta într-un hal fără hal. Ce afaceri putea învârti amărâta aceea? Și cum ajunsese ea să cunoască atâtea chițibușuri legate de comerț? Și dacă la toate astea mai punea și niște cuvinte auzite acum, de curând, despre niște demoni care pătrunseseră în castelul ei, îi dăduseră foc, îi omorâseră copilul cel mic, ca să nu mai vorbim de servitori... Servitorii *ei*...

Hotărât lucru, îi era cu neputință lui Gabriel Berne să tragă linie și să adune, trăgând o concluzie.

Când ieși din bucătărie, întorcându-se în încăperea unde oaspeții se pregăteau de plecare, luându-și rămas bun de la mătușa Anna, care îndeplinise rolul de amfitrioană, o auzi pe doamna Manigault spunând pe un ton cam mârâit nevestei unui negustor de brânzeturi:

— Târfa aia nerușinată, ascultă-mă pe mine, urmărește ea ceva. E o aventurieră, una care umblă să se căpătuiască, dacă n-o fi așa, să-mi tai mie beregata. Știu eu ce vorbesc. A zis că la un văduv îi merge să încerce.

Jupân Gabriel simți un gol în stomac și primul lui gând fu acela de a o repezi pe doamna Manigault cu câteva cuvinte mai apăsate, dar se abținu. Era în casa lui și nu se cuvenea să se poarte grosolan. Chiar și în altă parte de-ar fi fost și tot...

Și apoi, poate că vorbea de altă femeie. La urma urmei, lumea e plină de femei care umblă să se căpătuiască. Și de văduvi la fel.

Angelica băgă de seamă privirea blândă a protectorului ei și avu un zâmbet nu lipsit de o oarecare stânjeneală. Între ei

doi se încheiase un fel de acord nescris, anume să uite anumite lucruri care se întâmplaseră şi să păstreze, cel puţin până la plecare, aparenţele unor relaţii în care nu intervenise nimic. Îi era recunoscătoare lui jupân Gabriel pentru asta. Aspra educaţie hughenotă îl învăţase încă din fragedă copilărie să-şi domine pasiunile. Era o fire colerică şi senzuală, dar rugăciunile şi voinţa făcuseră din el un om prudent, calm şi capabil de un ascetism de necrezut la un bărbat cu un trup atât de viguros, astfel încât purtarea lui ireproşabilă îi adusese respectul netăgăduit al întregii comunităţi protestante din La Rochelle. Un respect plin de admiraţie, din care nu lipsea o undă de teamă. O simplă încruntare din sprâncene a lui Gabriel Berne îl făcea numaidecât pe interlocutor să se întrebe, speriat, ce prostie putuse să spună.

Gabriel Berne era ştiut de toată lumea ca un om drept. Şi tot drept se silea să fie şi acum, când îşi spunea că nu trebuie cu nici un chip să-i facă pe alţii să suporte, mai ales acum, în ceas de primejdie, consecinţele frământărilor prin care trecea el. Judecata îi rămăsese destul de limpede ca să-şi dea seama că dacă lucrurile mergeau tot aşa, nu mai era mult şi aveau să fie pierduţi, şi Angelica şi el.

Deocamdată toate aceste chinuri ale lui jupân Gabriel rămâneau ascunse după masca impenetrabilă a figurii lui de piatră şi în casă domnea o atmosferă care putea fi considerată liniştită. Angelica se simţea şi ea mai calmă. Forţa morală a acestui bărbat îi dădea şi ei puteri în lupta cu tenebrele care încercau mereu să o cuprindă. Dar adeseori între ei se lăsa o tăcere grea, care nu mai era deloc liniştită, ci îi apăsa pe amândoi mai tare şi mai ameninţător ca o primejdie.

— Cum o să plecăm?

Chipul bogatului negustor se lumină.

— Uite, nici n-o să-ţi vină a crede, zise el. Sau, cum ziceţi voi, catolicii, s-a întâmplat o minune. Jean Manigault, armatorul, care toată viaţa lui a fost împotriva plecării spre pământurile noi, acum nu ştiu ce s-a întâmplat că e de-ai noştri. E drept că a păţit de curând ceva foarte urât: l-au luat pe fiu-său Jeremy, să-l convertească. Băiatul nu are decât şapte

ani şi căsca şi el gura la o procesiune, pe stradă. Cineva l-a văzut şi a zis că uite, ăsta micul are chemare spre religia catolică, aşa că ia hai să-l aducem noi pe drumul cel bun. Şi l-au şi dus la o mănăstire. Manigaul a cheltuit până acum o avere ca să-l scoată de acolo şi tot n-a obţinut decât o punere în libertate provizorie. Îţi închipui că zi şi noapte tremură pentru copilul lui. Numai că a mai avut el necazuri de-astea şi nu s-a gândit că salvarea ar fi să plece, dar acum parcă zici că Dumnezeu l-a luminat şi i-a deschis ochii, că e cel mai pornit din toţi, l-am auzit cu urechile mele că s-a săturat, că o fi aici pământul strămoşilor, că o fi cetatea asta leagănul credinţei noastre dar că el e dator să-şi scape copiii de primejdia convertirii. Fiindcă a înţeles şi el că scăpare nu e, ticălosul de Bardagne are liste cu oameni de aici care trebuie convertiţi cu orice preţ şi se pare că el, Manigault, e printre primii pe listele alea. Şi că Bardagne n-are să se lase, fiindcă altfel o încurcă, are şi el şefi care îi bat cu pumnul în masă că nu face treabă şi s-ar putea să zboare din slujbă. Aşa că Manigault, cu toată averea lui, nu mai are nici o putere în faţa lui Bardagne şi e cel mai îndârjit din toţi câţi vor să plecăm.

— Te auzeam ceva de Santo Domingo. De ce tocmai acolo? E ceva anume la Santo Domingo?

— Da. Manigault are acolo o firmă foarte prosperă, birouri, clădiri, tot ce vrei, plus fonduri serioase, aproape mai mult decât toate afacerile lui din La Rochelle dacă am înţeles eu bine. Aşa că nu picăm într-un loc necunoscut şi nici sub cerul liber nu dormim. Şi are şi un plan care mi s-a părut foarte bun. Uite, peste puţin timp trebuie să-i vină din Africa o corabie plină de sclavi. Îi debarcă, îi ţine câteva zile, o săptămână sau cât o să fie nevoie, în nişte magazii mari pe care le are în port, principalul e să-i vadă lumea şi să se ştie că Manigault are sclavi de trimis spre Lumea Nouă. Îi declară, îi înscrie în catastifele biroului de comerţ, scoate toate hârtiile pentru ei... astea sunt lucruri care nu bat nimănui la ochi, fiindcă se petrec mereu. Ei, şi în ultimă clipă, la plecare, în locul sclavilor o să fim noi. Înţelegi? Numai să avem un ghinion turbat, să se întâmple cine ştie ce, ca să nu reuşim cu tertipul ăsta.

— Şi sclavii? Sclavii adevăraţi?

— Sclavii rămân pe uscat, în magazii, puşi bine în cătuşe. Şi le dă şi o băutură dreasă cu tot ce trebuie, ca să doarmă zdravăn şi să nu înceapă să se agite decât târziu, când noi o să fim departe.

— Înţeleg. Înseamnă că marele curaj al domnului Manigault constă în a se lipsi de beneficiul unei încărcături foarte preţioase, rosti Angelica, redevenită dintr-o dată femeia practică al cărei simţ într-ale afacerilor îl descumpănise de atâtea ori pe Gabriel Berne.

— Eh, dacă ar fi numai atât, oftă el. Toţi lăsăm aici grosul averilor noastre. Clădirile nu le putem lua cu noi şi am convenit să nu lichidăm nici unul nimic, ca să nu stârnim bănuieli. Şobolanul acela de Baumier, omul lui Bardagne, stă cu ochii pe noi şi nu poţi face nici o mişcare fără să ştie el. Nici conturile din bănci, nici mărfurile din depozite, nimic nu luăm. Doar bani lichizi şi eventual creanţe asupra unor firme englezeşti şi olandeze, cum e cazul meu.

— Şi chiar eşti sigur că unii n-au să încerce să lichideze? Se poate prea bine să nu se îndure să lase aici case, depozite doldora de mărfuri...

— Ne-am gândit şi la asta, dar Manigault zice că chiar şi aşa, toată lumea ştie că visteria ne speteşte cu impozitele şi e normal să mai auzi de câte unul de-ai noştri care vinde câte ceva fiindcă nu mai face faţă.

Angelica şovăi o clipă, apoi se hotărî să pună întrebarea care îi stătea pe buze de atâta timp:

— Şi... când urmează să ne îmbarcăm?

— Repede, e vorba de două-trei săptămâni.

— Două-trei săptămâni? Aşa mult? Dumnezeule sfinte!

Gabriel Berne tresări şi îi aruncă o privire neprietenoasă.

— Parcă n-ar fi totuşi chiar aşa mult când e vorba să te smulgi pentru totdeauna din pământul strămoşilor.

Şi lovi cu pumnul în tăblia mesei.

— Blestemul lor şi al nostru să cadă pe capetele nemernicilor care ne silesc să pribegim!

Angelica ar fi vrut să-şi ceară iertare pentru cuvintele ei, dar îşi spuse că n-ar fi făcut decât să-l înfurie şi mai mult.

Ea pierduse tot. Pierduse mai mult, mult mai mult decât pierdea jupân Gabriel şi nu putea înţelege prea bine ce îi reţinea pe protestanţi aici, să ducă mai departe viaţa asta lâncedă şi sufocantă.

Dar îşi spunea că aşa cum ţăranul născut şi crescut pe un pământ aspru şi sterp, pe care se sileşte trudind în sudori să-l facă să rodească, priveşte cu o ridicare din umeri la ogoarele din alt sat, care nu sunt ale lui şi nu-i spun nimic, tot aşa şi protestanţii se simţeau legaţi de locurile acestea, ale naşterii şi creşterii lor. Oricât de aspră le-ar fi fost soarta, tot aici era pentru ei cel mai bine. Sau măcar pentru cei mai mulţi. Viaţa pe care o duceau era plină de oprelişti şi de încercări cărora puţini alţi oameni le-ar fi făcut faţă. Abia doborau o stavilă că se vedeau în faţa alteia – şi porneau cu îndârjire să o dea jos şi pe aceasta, fără să se descurajeze niciodată. Din aşa ceva era făcută viaţa lor. De două sute de ani persecuţiile religioase se abăteau fără încetare asupra capetelor lor şi se învăţaseră cu ele, fiindcă acesta era singurul mod de a rezista. Să plece din oraşul lor şi din ţinutul lor le părea ceva de neconceput, mult mai greu decât să rămână aici şi să rabde. Cum ar fi putut trăi sub alt cer decât al dragei lor La Rochelle! Cum să respire copiii lor alt aer decât acesta de aici, încărcat de mirosurile mării, cum să calce pe locuri care nu poartă urma atâtor generaţii de strămoşi! Atâtea rânduri de mici cetăţeni din La Rochelle alergaseră pe plajă în picioarele goale, adunând scoici pe care le dezlipeau de stânci cu o simplă mişcare îndemânatică de cuţit, desfăcuseră stridii, sorbindu-le cu lăcomie, băuseră apă proaspătă şi uşor amăruie din fântâna aflată la picioarele Turnului Farului sau priviseră fascinaţi pânzele corăbiilor care apăreau în zare. Fusese şi el, Gabriel Berne, unul din aceştia, şi tot aşa fuseseră şi tatăl lui, bunicul, străbunicul... atâţia şi atâţia...

Iar acum toate astea aveau să rămână în urmă. Pentru totdeauna. El, Gabriel Berne, negustorul respectat şi ascultat de toată lumea din La Rochelle, avea să devină, în câteva săptămâni, un om fără rădăcini. Un pripas care se va lupta să-şi înfigă temeinic picioarele într-un alt tărâm, unde să poată prinde din nou rădăcini... rădăcini...

— Rădăcini!... gemu el, nedumerind-o pe Angelica. Asta numai bunul Dumnezeu poate s-o ştie.

Tresări, parcă revenind dintr-un vis, şi îşi drese vocea.

— Trei săptămâni nu înseamnă deloc prea mult. Nici vorbă. Chiar dacă ne gândim la primejdiile care ne pasc, timpul ăsta tot scurt rămâne. Dar trebuie să punem toate lucrurile la punct. În trei săptămâni soseşte o flotă olandeză, ştii cum umblă olandezii, numai cu mai multe corăbii, nu stingheri, ca francezii noştri. De-aia pe ei nu prea îndrăznesc să-i atace piraţii, sunt mulţi şi asta înseamnă că sunt şi puternici. Manigault are afaceri multe în Olanda, corăbiile lui sunt asigurate la case de asigurări de acolo şi asta e adevărată mană cerească pentru noi, fiindcă în felul ăsta corăbiile lui au dreptul să meargă în convoaiele olandezilor. Gândeşte-te ce important e pentru noi să nu ne pese de piraţi, fiindcă dacă am pleca numai noi, cu o singură corabie... De-asta trebuie să aşteptăm *aşa mult*... adăugă el, apăsând niţeluş ironic pe cuvinte şi privind cu înţeles spre Angelica, de-asta trebuie să mai aşteptăm, altfel am pleca imediat ce soseşte transportul de sclavi al lui Manigault. Şi mai e ceva. O flotă întreagă care soseşte în port înseamnă o vânzoleală care o să-i zăpăcească şi pe copoii lui Bardagne, cu Baumier cu tot, de paza de coastă nici nu mai vorbim, aşa că o să ne putem strecura mai uşor. Şi la plecare la fel, una e să controleze o corabie, s-o scotocească, s-o desfacă în bucăţi dacă aşa poftesc ei, fiindcă timp au, şi alta e o flotă întreagă. Aşa că dacă am apucat să ieşim din port, gata, s-a terminat, nu mai avem a ne teme de nimic.

Angelica înclină fruntea a încuviinţare. Planul i se părea bine chibzuit şi suficient de şiret ca să-i păcălească pe oamenii regelui. Şi totuşi ei îi era mai departe teamă. Săptămânile acestea care urmau i se păreau lungi cât anii. Simţea instinctiv că Baumier urzeşte ceva în umbră, fiindcă nu era el omul care să lase lucrurile la voia întâmplării şi cu siguranţă că, dacă putea înhăţa o pradă, nu se lăsa păgubaş cu nici un preţ. De fiecare dată când contele de Bardagne lipsea, chemat la Paris, Baumier rămânea de capul lui şi atunci îşi scotea ghearele, arătându-şi adevărata faţă. Măsurile luate de el în numele intendentului

regal erau cumplite şi loveau fără cruţare în parpaioţii pe care contele, dintr-un motiv sau altul, îi trata mai cu mănuşi. La întoarcerea domnului de Bardagne lucrurile intrau în normal, dar de cele mai multe ori răul produs nu mai putea fi îndreptat.

Gândindu-se la lucrurile acestea, Angelica simţea o gheară strângându-i inima, dar ridică fruntea, încercând să-şi dea curaj:

— Să te audă Dumnezeu, jupâne Gabriel...

12

Drumul de pe faleză şerpuia printre ierburile uscate şi pipernicite, care luptau din răsputeri să trăiască în pământul sărat. Urma linia sinuoasă a malului mării care, de la La Rochelle înainte, trecea printr-o încâlcitură nesfârşită de golfuri, de stânci şi de promontorii care păreau să alcătuiască nişte dantele complicate, ivite din capriciul cuiva care se jucase aici şi pe urmă, plictisindu-se, lăsase treaba neterminată. Apoi drumul ajungea în satul La Pallice, în dreptul insulei Ré. Nisipul devenea cenuşiu şi îngreuna mult mersul, aşa că Angelica abia putea să mai înainteze.

Nu avea nici un motiv de îngrijorare. Timp avea destul şi, cu toate că parcă i-ar fi plăcut mai mult să vadă o dată încheindu-se toată tărăşenia asta care o adusese aici, plimbarea asta neaşteptată începea să-i placă.

Honorine mergea tropăind cu hărnicie pe lângă ea, plină de viaţă şi încântată de priveliştea asta nemaivăzută. De când cu uciderea celor doi copoi ai lui Baumier care o atacaseră pe stradă, Angelica nu mai voia s-o lase pe Honorine singură când pleca de acasă. De altminteri, de fiecare dată când pleca lipsea foarte puţin. Spaţiul din afara casei îi părea nesigur şi ostil şi îi provoca un soi de aversiune violentă, pe care i-ar fi venit greu să şi-o explice. În toate părţile vedea numai umbre suspecte şi orice figură cu care se întâlnea îi stârnea numaidecât temeri care, chiar dacă se dovedeau neîntemeiate, îi dădeau o stare de

nelinişte de care doar cu mare greutate reuşea să scape. Pe stradă se simţea pândită, urmărită, supravegheată cu încrâncenare de ochi nevăzuţi, de oameni puşi pe urmele ei şi hotărâţi să n-o scape. Până şi pe chipurile cele mai blajine i se părea că citeşte o condamnare aspră. «Ucigaşo!» păreau să-i spună privirile lor. În toate părţile numai capcane peste capcane, întinse cu viclenie de Baumier şi de oamenii lui. Laţul se strângea nevăzut în jurul ei şi o făcea să simtă că orice oră petrecută în La Rochelle devenea un chin pe care îi era cu neputinţă să-l mai rabde.

Timpul se scurgea fără nici un fel de incident dar asta era departe de a o linişti. Dimpotrivă, îşi spunea că liniştea asta era aidoma nisipului pe care cineva s-a apucat să ridice o clădire zdravănă, cu caturi multe, neţinând seamă că ploile aveau să ducă repede nisipul de dedesubt şi clădirea avea să se prăbuşească mai devreme sau mai târziu, strivind sub dărâmăturile ei pe toţi care o crezuseră un adăpost.

În jurul ei, iţele complotului urzit de cei ce hotărâseră să plece se ţeseau cu repeziciune şi mai ales în taină. Nimic nu răsuflase. Toţi erau oameni în toată firea, care reuşiseră în viaţă şi ştiau că şi asta era, la urma urmei, tot un fel de afacere. Şi prima condiţie pentru izbânda în afaceri era discreţia. O gură spartă nu putea decât să strice. Iar aici era vorba, pentru fiecare, de afacerea vieţii lui, unde în balanţă nu mai erau puse, ca până atunci, câştigul şi pierderea, ci viaţa şi moartea.

În cartierul unde locuia jupân Gabriel nimic nu părea să se fi schimbat. Nici cel mai ager ochi care ar fi pândit zi şi noapte ce se petrecea în casă n-ar fi băgat de seamă ceva care să ducă la gândul că Gabriel Berne şi familia lui se pregăteau să părăsească pe vecie înfloritorul oraş La Rochelle şi nobilul regat al Franţei. Şi totuşi, în fiecare noapte, nu se ştie cum, baloturi şi lăzi misterioase ajungeau în port, pe căi ocolite, şi erau urcate la bordul corăbiei «Sfânta Maria», proprietatea lui Jean Manigault, care abia sosise din Africa aducând o încărcătură de sclavi pentru plantaţiile din Santo Domingo. Cutii şi sipete erau aşezate în cala corăbiei, în compartimentul pentru bagaje sau în cel rezervat sclavilor, printre bârnele groase sau în ungherele mai dosnice. Bogat sau sărac, fiecare din fugari

ținea să ia cu el măcar câte ceva din lucrurile cele mai dragi inimii lui. Toți erau hotărâți să plece și nici unul nu se gândea să dea înapoi, dar nu se împăcau nici cu gândul de a dormi pe altă pernă decât cea cu care erau învățați, să mănânce mâncare gătită în altă tingire decât cea rămasă de la bunici, din care mâncaseră toată viața, sau să lucreze cu alte scule decât cele cu care mâna se învățase de atâta timp.

În casa armatorului Manigault lucrurile astea stârniseră o adevărată furtună. Stăpâna casei nici nu se gândea să plece fără superba colecție de ceramică de care era atât de mândră și care fusese lucrată cândva de un hughenot pripășit fără un ban în La Rochelle, ajutat de un strămoș al familiei ei în zile de restriște din veacul trecut. Omul acela se numea Bernard Palissy[14] și ajunsese după aceea un artist renumit, un motiv în plus pentru doamna Manigault să nu lase aici comoara asta, care arăta din ce familie se trăgea ea și care ar fi făcut cinste oricărei case, din La Rochelle, din Paris sau din Santo Domingo. Dar piesele acestea nu numai că erau voluminoase, dar mai cereau și împachetări speciale, care însemnau și mai mult loc ocupat pe corabie, așa că Manigault, după târguieli și ciorovăieli interminabile cu apriga sa consoartă, admitea, disperat, ba un platou, ba o cupă, luptându-se la rândul lui ca un leu când era vorba de colecția lui de tabachere de aur cizelat, la care ținea ca la ochii din cap.

— Draga mea, tabacherele mele încap toate într-o casetă care nu ocupă nici jumătate din cât ocupă cel mai mărunt din cioburile tale, mai ales dacă îl mai și înfofoleşti ca să nu se spargă.

— Cioburi? țipa furioasă doamna Manigault. Adică ai mei cioburi mi-au dat când m-am măritat, ai? În loc să fii și tu mândru că ai intrat într-o familie mare, mocofanule ce ești, că taică-tu vindea peşte și melci prin sate, în vreme ce ai mei uite ce oameni au fost...

— Și i-a costat mult pe ai tăi olăretul ăla? Un blid de linte fiartă dat amărâtului ăluia și un pat în care să se culce...

— O fi, dar vorba e că uite din ce familie mă trag eu și acuma vrei să las aici minunățiile astea de se uită toți cu gurile

căscate la ele când intră în casă... Şi-ţi place să te fuduleşti cu ele, porc bătrân ce eşti!

Când discuţia ajungea aici, lui Manigault îi stătea de fiecare dată pe limbă să-i trântească doamnei că n-ar fi stricat ca veneratul ei tată să-i mai dea şi banii trecuţi în foaia de zestre, pe care cât trăise uitase să i-i verse – din neatenţie, desigur, ştiut fiind că răposatul fusese o fire de artist şi prin urmare era foarte distrat – şi corăbiile înregistrate la o companie olandeză din Porto Rico, pe care le găsise să se lase scufundate de o furtună chiar a doua zi după nuntă, lăsând la o parte faptul că de compania aceea olandeză nu mai auzise nimeni până atunci şi nici de atunci încoace, apoi şi manufactura de la Les Gages, care era şi ea trecută pe foaia de zestre dar până la urmă se dovedise a fi fost a unui unchi mai depărtat, care de fapt nici rudă nu era, dar aşa obişnuiau ei să-i spună în familie, unchiul, fiindcă era bun prieten cu răposatul văr al unui cumnat de-al tatălui doamnei Manigault... Dar să nu-i fi pomenit de aşa ceva, că se stârnea numaidecât un uragan care nu mai putea fi potolit. Când simţea că nu mai poate dacă nu-şi dă frâu liber, Manigault îi amintea cu blândeţe jumătăţii lui şi de antrepozitele din Le Hâvre şi din Liverpool, trecute şi ele pe foaia de zestre şi pe care funcţionarii lui se duseseră, după nuntă, să le ia în primire, fiind primiţi cu ochi mari de proprietari. «Draga mea, a uitat taică-tău să treacă pe foaia de zestre şi Turnul Londrei, sau măcar palatul dogelui Veneţiei», cuvinte care pe doamna o scoteau din minţi prin mitocănia lor, făcând-o să se întrebe cum putuse trăi atâţia ani lângă un astfel de monstru. Dar acum nu era momentul pentru asemenea răsfăţuri conjugale. Un tăraboi prea aprins risca să atragă atenţia asupra acestor împachetări şi numai asta le mai trebuia, astfel încât Manigault mai admitea un castron, un ghiveci sau chiar, până la urmă, un hârdău mare de porţelan în care ţinuseră palmieri. Pentru orice eventualitate, făcuse rost de facturi şi de scrisori de schimb care dovedeau că porţelanurile astea fuseseră comandate de un plantator bogat din Santo Domingo, dar nu era deloc sigur că stratagema asta avea să ţină, fiindcă vasele lucrate de Palissy erau ştiute de toată lumea din La Rochelle ca fiind din casa lui, aşa că până şi

cel mai prost inspector al pazei de coastă ar fi mirosit că aici nu era lucru curat. În sfârşit, Dumnezeu cu mila, îşi spunea el oftând, de fiecare dată când mai ceda în legătură cu cioburile acelea blestemate.

În magaziile mari din port sclavii negri aduşi de pe coastele Guineei aduceau mirosurile trupurilor lor negre ca abanosul, mirosuri noi, necunoscute pe aici, care se amestecau cu aromele de vanilie, de piper, de scorţişoară şi de ghimber care formau o mireasmă atât de statornică încât devenise un fel de mijloc de recunoaştere a portului La Rochelle. Fiecare port îşi are mirosurile lui şi bătrânii lupi de mare le recunosc de cum pun piciorul pe uscat. Din când în când se auzeau ridicându-se, sumbre şi sfâşietoare, cântecele lor sălbatice care tulburau pe toţi câţi le auzeau. Din cala corăbiei «Sfânta Maria» răsuna mereu vuiet de baroase bătute pe nicovale şi toată lumea aflase că fierarii tocmiţi de Manigault meştereau de zor la cătuşele şi lanţurile care trebuiau prinse bine în pereţii calei, fiindcă aici nu era lucru de joacă. Se auzise de câteva zile de o corabie portugheză la bordul căreia sclavii, prinşi cu lanţuri prea slabe şi prost lucrate, se răsculaseră şi măcelăriseră tot ce era picior de alb la bord, plutind apoi în derivă pe corabia pe care habar n-aveau s-o conducă, până fuseseră găsiţi, pe jumătate morţi de foame şi de sete, de o corabie spaniolă sau olandeză sau cam aşa ceva... Nimeni nu stătuse să verifice lucrurile astea, considerând că era vorba de ceva foarte posibil, aşa că grija lui Manigault părea foarte firească, ştiut fiind că ce i se întâmplă unuia i se poate întâmpla oricui.

Important era că toată lumea din La Rochelle ştia acum că în curând corabia «Sfânta Maria» a lui Manigault avea să fie gata de plecare spre Santo Domingo, încărcată cu sclavi negri din Guineea.

Mătuşa Anna era de-a dreptul cutremurată la gândul că trebuia să călătorească, fie şi numai până ce se depărtau de coastele Franţei, la un loc cu negrii.

— N-o să putem răsufla, ascultaţi-mă pe mine! se tânguia ea frângându-şi mâinile. Şi, în afară de asta, toţi copiii au să moară de scorbut, vai de ei, bieţii micuţi!

Şi mătuşa Anna se punea pe nişte bocete care nu se mai isprăveau, oricât încercau toţi ai casei s-o liniştească.

De câteva ori pe zi îşi făcea şi îşi desfăcea întruna bagajele, care nu cuprindeau decât cărţi. Biblia, un tratat de matematică, unul de astronomie, un volum gros în care erau legate hărţi de tot felul şi alte asemenea opuri în care mătuşa Anna se uita cam ca mâţa în calendar însă la care nu-i venea în ruptul capului să renunţe, nici ea n-ar fi putut spune de ce. Dar cum teancul de cărţi, oricât îl desfăcea ea şi îl aranja de fiecare dată într-o altă ordine, se încăpăţâna să rămână la fel de înalt, biata femeie ofta din rărunchi şi îşi ştergea lacrimile care începeau să-i picure pe la colţurile ochilor.

Angelica dibuise în apropierea portului o prăvălie ţinută de un levantin şi făcuse o provizie serioasă de smochine şi de stafide pentru copii. Ţinea minte cuvintele lui Savary despre cel mai bun leac împotriva scorbutului: fructele proaspete sau măcar uscate. Boala asta îngrozitoare făcea ravagii în rândurile călătorilor pe mare. Trupurile se umflau, gingiile porneau să sângereze şi până la urmă nefericiţii mureau, afară doar dacă norocul îi ducea la vreun ţărm unde să poată mânca fructe şi legume proaspete, care îi însănătoşeau văzând cu ochii. «Câteva picături de zeamă de lămâie, doamnă marchiză, şi boala dispare în câteva ore, ca şi cum n-ar fi fost», spunea Savary. Bătrânul Savary, bunul şi dragul Savary... Cuvintele lui le ţinuse minte, aşa că acum, dacă nu putea lua cu ea lămâi proaspete, lua măcar alte fructe, uscate.

Fiecare se pregătea de plecare. Fiecare încerca să ia cât mai puţine şi îşi simţea sufletul sfâşiat când trebuia să renunţe la una sau la alta. Abia acum înţelegeau câte amintiri îi leagă strâns de locurile acestea şi de viaţa de până acum şi nu o dată picături ca de rouă le apăreau între gene.

Dar, mai presus de orice, fiecare căuta să se încredinţeze pe sine însuşi că avea să fie bine. Fiindcă adevărul ăsta era: nu exista nimic care să îndreptăţească niscaiva temeri pesimiste. Şi totuşi Angelica oscila între încrederea liniştită şi îngrijorare ascunsă. Îşi spunea că era cu neputinţă ca instinctul s-o înşele şi, din moment ce avea sentimentul unor primejdii ascunse,

era o imprudență să nu țină seama de asta. O imprudență care îi putea costa scump pe toți. Dar cum să-și dea seama de unde venea primejdia? Și în ce consta? Oare să fi fost faptul că domnul de Bardagne întârzia atât de mult la Paris? Sau acela că dispariția celor doi agenți ai lui Baumier nu stârnise nici un fel de zarvă în oraș, nici o anchetă, că nimeni nu pusese întrebări? Cadavrele celor doi nu fuseseră găsite, altminteri s-ar fi auzit și tot orașul ar fi intrat în fierbere. Cum trebuia privit ordinul dat de prefectul de poliție, de a ține închise zi și noapte porțile cetății și de a le deschide numai după o verificare minuțioasă a celor care voiau să intre sau să iasă? Se spunea că asta e din cauza unor corăbii de pirați care ar fi dând târcoale în larg și mulți cetățeni erau de părere că așa stau lucrurile și că măsura asta era una foarte cu cap. Dar nu cumva aici era doar un pretext liniștitor și perfid pentru o măsură de supraveghere mai strictă a hughenoților? Angelica rămânea neîncrezătoare. Aici nu erau în Mediterana, unde piratii să organizeze incursiuni armate și să pună astfel cu adevărat în primejdie orașul. E drept că piratii aveau aici alte tactici, poate și mai păgubitoare pentru tezaurul regal: aruncau ancora undeva în apropiere și se strecurau pe nesimțite în oraș, amestecându-se printre oamenii cinstiți, și își vindeau prada la prețuri care tentau pe mulți negustori. Firește că nu plăteau nici un fel de taxe și nu era greu de înțeles ce sume grase pierdeau în felul acesta agenții fiscului, așa că închiderea porților ar fi fost un lucru foarte chibzuit. Mai ales că, din cât se auzea, existau negustori înțeleși cu ticăloșii ăștia, oameni fără frica lui Dumnezeu, care de dragul câștigului erau în stare să se înhăiteze cu oricine.

Alții spuneau că ordinul prefectului avea cu totul alte pricini, anume contrabandiștii de blănuri aduse din Canada. Toată lumea știa că orașul mișună de ipochimeni gata să-ți vândă pe mai nimic blănuri care făceau averi și, cu toate nu găseai pe nimeni care să fi văzut cu ochii lui blănurile astea sau măcar să fi putut spune că i-ar fi oferit careva asemenea marfă, multă lume era încredințată că lucrurile chiar așa stau, fie și numai pentru sănătosul motiv că până nu faci foc nu iese fum. E drept că alții tăceau, cu aerul omului care știe el ce știe, iar dacă îi

întrebai îţi spuneau că aşa o fi, dar parcă prea era de tot ca numai din cauza unor nenorociţi de contrabandişti de blănuri să fi fost adus tocmai acum un regiment întreg de dragoni, şi încă unul de elită, nu recruţi mucoşi ci numai veterani unul şi unul, aleşi pe sprânceană, oameni călîţi în hărţuielile necontenite din Flandra şi din Pirinei.

Orice ar fi fost şi orice s-ar fi întâmplat, patrule întărite băteau zi şi noapte împrejurimile, porţile rămâneau închise iar soldaţii nu lăsau pe nimeni să treacă fără permis special eliberat de biroul prefectului de poliţie.

Iată motivele pentru care Angelica trebuia să-i caute acum pe Martial şi pe Séverine în insula Ré, la doamna Demuris, mătuşa căreia îi fuseseră daţi în grijă. În mod normal, de asta ar fi trebuit să se ocupe jupân Gabriel, care se putea servi foarte bine de motivul că vrea să-şi ia copiii acasă pentru o zi sau două, numai că acum, în urma ultimelor ordine ale prefectului poliţiei, protestanţii obţineau cu mari greutăţi permisul de ieşire sau de intrare în oraş, ca să nu mai vorbim că ultimul lucru pe care voiau să-l facă Gabriel Berne şi ai lui era să atragă atenţia asupra lor. Fiindcă sergenţii de la porţi notau cu scrupulozitate ora intrării sau a ieşirii, îi interogau îndelung asupra scopului deplasării, doar-doar i-or prinde contrazicându-se sau încurcându-se, ca să le anuleze permisele obţinute şi aşa cu mare greutate. Angelica era catolică şi opreliştile acestea erau pentru ea formale, dar timpul începuse să se scurteze şi trebuia să lucreze în mare grabă: flota olandeză se apropia de La Rochelle şi plecarea putea avea loc şi peste trei zile.

Angelica se pleca de multe ori peste fereastră şi, dacă de pază la Turnul Farului era Anselme Camisot, striga la el:

— Hei! Tot nu se văd olandezii?

Dar acesta clătina de fiecare dată din cap în semn de negaţie, strigând de sus:

— Deocamdată nu! Dar văd că stai ca pe ghimpi, doamnă Angelica, nu mai ai stare deloc. Aştepţi cumva vreun drăguţ de te perpeleşti aşa?

Se auzea că flota olandeză ajunsese la Brest şi avea să stea acolo o zi sau două, ca să încarce vinuri de Burgundia şi oţeluri, aşa că după încă o zi aveau să se ivească. Şi Angelica aştepta cu sufletul la gură să vadă marea plină de pânzele corăbiilor salvatoare, ca o plajă pe care s-au aşezat pescăruşi nenumăraţi.

Apoi parcă vedea cum ei, o mână de oameni, cu femei şi copii, toţi cu sufletele la gură, aveau să urce în grabă şi pe furiş la bordul unei corăbii, pe un întuneric ca de smoală. Fiindcă altfel nu se putea. Cu siguranţă că luna avea să se ascundă în nori ca să le fie de folos, altminteri... Altminteri, îşi spunea Angelica, era curată nebunie. În port mişunau oameni zi şi noapte, cu tot felul de treburi, şi fără îndoială că agenţii lui Baumier nu puteau lipsi. Tocmai ei!

Şi parcă auzea şoaptele tăinuite, câte un plâns de copil mic, repede îmblânzit... Fugeau hoţeşte, deşi nu furaseră nimic şi nici vreun rău nu făcuseră cuiva. Îşi părăseau căminele, oraşul, străzile cunoscute şi dragi, prietenii... În noaptea aceea mândra, trufaşa cetate La Rochelle avea să cunoască înfrângerea.

Apoi, în fundul calei, amestecaţi cu sclavii... Aşteptare înfrigurată, clipa când corabia avea să se urnească, luând-o spre larg. Pânda încordată, tresăririle la auzul oricărei voci, al oricărui pas care răsună pe punte. Apoi pârâiturile încheieturilor corăbiei care porneşte... Simţea deja mişcarea aceea nedesluşită a unei nave care nu mai stă ancorată în port, ci se îndreaptă spre o ţintă depărtată... depărtată! Ah, sfinte Dumnezeule Doamne, timpul nu mai trecea o dată, să scape mai repede de aşteptarea asta, mai grea ca orice chin... Să poată ieşi pe punte, să vadă întinderea pustie a oceanului, nemărginirea... Şi să ştie că undeva, dincolo de linia orizontului, se află Pământul Făgăduinţei!

Acolo era libertatea!

Angelica trase adânc în piept aerul sărat şi cu miros de alge şi o privi pe Honorine, care începuse să culeagă cu sârg florile mici, gălbui, care se vedeau ici şi colo prin ierburile sfrijite.

— Hai, gata, trebuie să ne grăbim.

— Oooo, hai să mai stăm puţin! Te rog! Sunt obosită, mă dor picioarele.

— Uf! Bine, hai că te iau în cârcâ.

Şi se lăsă în genunchi, pentru ca Honorine să se poată urca în ceafa ei, lucru care micuţei îi făcea mereu o plăcere nespusă. De acolo vedea ca în palmă până departe şi unde mai pui că nu obosea deloc!

Angelica porni din nou, grăbind pasul. În dreapta se iviră în curând nişte acoperişuri prăpădite şi înţelese că era cătunul Saint-Maurice, o aşezare de pescari mai mult muritori de foame, fiindcă preţul sării făcea ca peştele lor să nu poată fi pus la butoaie şi vândut corăbierilor, care să-l ducă în alte părţi, şi nici transportat cu căruţele în interiorul ţării, în ţinuturi mai depărtate unde să poată fi vândut cu preţ bun. Bieţii oameni trăiau de pe o zi pe alta.

De partea cealaltă, până departe, în larg, digul înălţat din porunca lui Richelieu. Rămăsese în picioare, trainic, din pietre mari, temeinic zidite, ca şi cum trufaşul cardinal ar fi vrut ca amintirea faptelor de atunci să dăinuie peste milenii. Da, să ştie toată suflarea, de mâine sau de peste o mie de ani, ce înseamnă să se ridice cineva împotriva puterii regelui.

Honorine se plecă gingaş, cuprinzând-o cu mânuţele pe sub bărbie şi sărutând-o pe obraz.

— Eşti fericită? întrebă ea pe nepusă masă, cu o voce atât de dulce încât Angelica tresări.

— Da, sunt.

Şi spunea adevărul. Ştia că nu mai e mult până când ceasul libertăţii avea să bată şi pentru ea. Privea locurile acestea sălbatice, cărora nu le păsa de oameni şi de patimile lor, şi ştia că avea să fie liberă. Marea n-are s-o trădeze. Cartea vieţii ei avea să se deschidă la o pagină nouă, curată, fără nimic din întunericul şi din dezastrele de până atunci.

Nici un preţ nu i se părea prea mare ca să capete o inimă nouă. Singurul lucru care îi stârnea regrete dureroase era micul mormânt pe care trebuia să-l lase în urmă. Mormântul săpat de ţărani la marginea pădurii Nieul, lângă un castel alb, ars şi ruinat.

Mormântul în care odihnea micul Charles-Henri. Atât. Lua cu ea comoara care îi mai rămăsese. Pe Honorine. Fiica ei, trup din trupul ei, dragostea ei, bucuria şi mângâierea vieţii ei. Prietena ei.

— Bine, atunci, dacă eşti fericită, de ce nu cânţi?

Angelica izbucni într-un râs argintiu, cum nu-şi mai amintea să mai fi râs de mult. Fetiţa avea dreptate şi chiar şi ea simţea că îi lipseşte ceva, numai că nu-şi dădea seama ce anume. Asta fusese, cântecul, doar că se dezvăţase...

O luă pe cărarea care şerpuia prin marginea landei şi începu să cânte cu glas plin, clocotind de bucurii pe care ştia că în curând le va putea descătuşa fără să se mai teamă de nimic. Drumul începu să-i pară dintr-o dată mai uşor şi pasul i se aşternea sprinten, fără fir de oboseală. Grijile toate pieriseră fără urmă.

— Ia uite! chicoti deodată Honorine, arătând plină de încântare cu degetul, uite-l pe Diavolul de la Moara Verde!

Se întoarse maşinal, să privească în direcţia braţului fetiţei, şi într-o clipă cântecul îi îngheţă pe buze.

Pe drumul pe care s-ar fi aflat dacă n-ar fi luat-o pe cărarea dintre lande se ivise ca din pământ un bărbat. Era prea departe ca să-i poată distinge trăsăturile chipului, vedea numai că era un bărbat înalt, îmbrăcat în veşminte închise la culoare, cu o manta largă umflată de vânt.

— Sfinte Iisuse Christoase! şopti ea grăbită.

În clipa aceea un val mai mare se izbi cu putere de stâncile din apropierea cărării pe care se ivise bărbatul, stârnind un nor de spumă care se aşeză în spatele lui ca un fundal alb. Părea acum izolat, singura fiinţă trăitoare pe toată întinderea aceea pustie, înveşmântat în mantaua lui neagră care îl făcea să se profileze şi mai limpede pe albul norului de spumă ridicat în spatele lui.

Preţ de o clipă Angelica avu senzaţia că viaţa o părăsise şi ea încetase să mai trăiască. Sau că, cel puţin, sufletul ei plecase fără veste, nimerind pe tărâmul acela existent numai în poveşti, unde se materializează gândurile cele mai bizare şi cele mai tulburi, unde visul devine realitate şi simţurile pier dintr-o dată.

Îi trecu prin minte, ca o fulgerare, gândul că înnebunise sau că, în cel mai bun caz, aşa începe drumul spre nebunie al unor oameni care o sfârşesc cu minţile tulburate.

Da, asta era. Nu înnebunise, dar nici prea departe de starea asta nu se afla. Prea se gândise de multe ori la cuvintele lui jupân Rochat: «...ştiţi, doamnă, ce urare vă adresez? Ca Rescator să arunce ancora în rada portului La Rochelle şi să vă ia din nou în stăpânire.» Prea o frământaseră cuvintele astea, prea i se păruse că vede în ele o prevestire şi prea înfrigurată aşteptase atâta timp ca prevestirea asta să se împlinească, aşa că acum nu era de mirare că Rescator îi apărea aievea în faţa ochilor.

Şi se simţi scuturată de un fior puternic. Îi era frică.

Apoi suflul umed al ceţii şi al pulberii de apă trecu. Marea îşi recăpătă culorile ei întunecate dar pline de viaţă şi de chemări ascunse pe care ea abia în ultimul timp începuse să le tâlcuiască. Totul redeveni limpede, contururile se limpeziră dintr-o dată şi parcă şi aerul se făcu mai transparent decât până atunci, lăsând să se vadă în depărtare zidurile cetăţii La Rochelle, albe şi dantelate ca o coroană de argint curat. Bărbatul acela părea acum o vedenie care din clipă în clipă trebuia să piară ca un abur, numai că el ridică un braţ şi duse la ochi o lunetă pe care o îndreptă spre oraş. Gestul acesta îl făcu dintr-o dată să capete ceva real şi omenesc şi prezenţa lui, chiar dacă rămânea îngrijorătoare şi nefirească, nu mai avea aerul acela fantastic şi cu atât mai puţin părea ceva diabolic. Angelica se simţi parcă ceva mai liniştită şi îl putu privi mai pe îndelete.

Bărbatul studia cu atenţie ceva aflat în direcţia oraşului. Poate chiar zidurile. Sau poate supraveghea o poartă. Stătea cu picioarele bine înfipte în pământ şi în înfăţişarea lui era ceva care degaja o forţă şi o stăpânire de sine care îl făceau de temut şi fascinau în acelaşi timp. Lăsă cu o mişcare încetă luneta jos şi păru să se întoarcă spre cineva care probabil stătea pe nisip şi nu putea fi văzut din cauza ierburilor.

Angelica tresări şi îşi spuse că nu era bine să fie văzută şi tocmai căuta din ochi un loc unde să se ascundă, când bărbatul

se întoarse pe neașteptate spre ea. Se repezi ghemuindu-se după o tufă de cătină ceva mai răsărită dar omul apucase să o vadă. Depărtă puțin crengile și privi printre ele, liniștindu-se. Nu era în primejdie. De bună seamă că bărbatul, văzând-o cum se ascunde în grabă, își spusese că orice femeie aflată în asemenea pustietăți caută să se ascundă de frica răufăcătorilor, așa că gestul ei de a încerca să se facă nevăzută nu-l intrigase, altfel ar fi venit încoace.

Acum bărbatul în negru nu se mai vedea. O clipă îi trecu prin minte bănuiala că visase sau avusese o vedenie, dar își lipi instinctiv urechea de pământ și auzi niște bufnituri înfundate care se succedau regulat, ca niște lovituri de baros care înfig un țăruș în pământ. Și i se mai păru că deslușește și niște voci, dar aici chiar că nu putea fi sigură.

Apoi o rafală de vânt aduse până la ea mirosul acru și înecăcios de smoală topită. Dădu din nou crenguțele la o parte și își încordă privirea. Nu mai încăpea nici o îndoială, dinspre faleză se ridica un fir subțire de fum, care nu putea fi observat decât de un ochi atent.

— Să nu cumva să te clintești de aici, da? șopti ea spre Honorine.

Dar aceasta nici gând n-avea să facă vreo mișcare. Stătea lipită de pământ ca un animal sălbatic la pândă, deși până atunci nu-i spusese nimeni nimic. Instinctele de vietate hăituită, din primele zile ale vieții ei, nici vorbă să se fi stins și răbufniseră acum cu toată puterea.

Angelica începu să se furișeze prin ierburi spre faleză.

În mijlocul unui intrând, aproape un mic golf, se afla o corabie cu trei catarge, fără pavilion, așa că pentru Angelica era cu neputință să-și dea seama din ce țară era, mai ales că avea o formă mai aparte față de corăbiile pe care le puteai vedea mereu în rada portului La Rochelle. Putea fi englezească sau olandeză, își spuse ea, poate portugheză sau spaniolă, dar cu siguranță că franțuzească nu era și nu aducea a corabie de pescuit moruni, cum aveau câțiva armatori din La Rochelle, care le închiriau unor pescari bogați sau chiar făceau ei înșiși afaceri

cu peşte. Era scundă şi lată, încăpătoare şi în orice caz mai mare decât navele obişnuite, fiindcă, din câte încercă ea să socotească, părea să aibă pe puţin două sute cincizeci de tone, în timp ce corăbiile obişnuite rar depăşeau o sută optzeci, ajungând cel mult până la două sute. Pe scurt, se părea că nava asta era cu totul străină.

Şi ce căuta aici, în micul golf din apropiere de La Rochelle, unde se vedea limpede că se ascunde? Fiindcă de regulă corăbierii se fereau de locurile acestea, unde veneau cel mult bărci pescăreşti, fiindcă falezele abrupte dar scurte nu ofereau un adăpost prea bun pentru corăbii iar fundul apei era mâlos şi insuficient de adânc, aşa că trebuia multă băgare de seamă pentru ca nava să nu se împotmolească. Asta era pentru corăbieri una din cele mai mari nenorociri, fiindcă o navă împotmolită cu greu mai putea fi scoasă la larg, cu operaţiuni complicate şi istovitoare şi de cele mai multe ori cu stricăciuni care însemnau pe urmă şi ele altă bătaie de cap şi alţi bani duşi pe apa sâmbetei. Aşadar era limpede că oamenii aceştia aveau motivele lor să nu fie văzuţi.

Ce comerţ învârteau ei pe aici? Şi, la urma urmei, era vorba chiar de o corabie de comerţ? Se cam auzise în ultimele zile de nişte piraţi care dădeau târcoale prin partea locului şi ei la început nu-i prea venise să creadă, fiindcă nu-i plăcea să se ia după tot ce vorbeşte lumea, dar acum iată că lucrurile începeau să se cam potrivească. Uneori zicala care spune că fără foc nu iese fum se adevereşte.

Privi corabia cu atenţie. Cât umblase prin Mediterana se deprinsese să recunoască anumite camuflaje şi se părea că şi aici era vorba de nişte amănunte de construcţie care să deruteze pe privitorii superficiali. Dar la o cercetare mai atentă corabia părea să aibă o punte dublă, care de obicei era menită să mascheze bateriile de tunuri, iar sabordurile[15] meşteşugit încastrate aproape că nu se vedeau de la depărtarea asta, dar Angelica îşi dădu seama, mai curând ghicindu-le, că erau mici, ca acelea folosite pentru tunuri, şi mai ales erau destule. Pe o singură latură erau cel puţin cincisprezece şi cam tot atâtea trebuia să fie şi dincolo. O asemenea corabie nu era una de

comerț, mai ales ținând seamă de faptul că pe punte se afla o îngrămădeală de saci și baloturi de toate dimensiunile, care nu păreau a avea alt rost decât pe acela de a ascunde niște culevrine[16] care sclipeau printre baloturi și saci, semn că erau bine întreținute. Iar faptul că lângă acestea ședea un bărbat care, chiar și în pustietățile astea, făcea de santinelă, spunea și el multe. Mai ales că omul nu picotea ca un bleg, ci își lua treaba foarte în serios, aruncând în toate părțile priviri iscoditoare. Nu mai încăpea nici o îndoială, era o corabie de pirați, iar culevrinele aveau menirea de a speria, cu numai câteva bubuituri, pe corăbierii fricoși, făcându-i să se predea de la bun început, fără luptă. Pentru cei care se îndârjeau să opună rezistență se deschideau sabordurile și tunurile grele ascunse în spatele lor își începeau treaba.

O corabie de pirați mai trebuia să aibă și alte scule și Angelica nu avu mult de scotocit cu privirea ca să dea și de ele. Erau scările și prăjinile lungi și solide, cu cângi de oțel la vârfuri, care slujeau la agățarea corăbiilor atacate. Erau puse cu grijă de-a lungul pereților de lemn și prinse cu funii groase, să nu plece de la locurile lor în timpul furtunilor.

Deodată privirea îi fu atrasă de o altă ambarcație, mult mai mică, ce ieși din spatele corăbiei venind spre țărm. La început crezu că era o barcă de salvare dar își dădu seama că era prea mare pentru așa ceva. Aducea mai curând a caic turcesc. Nava se apropia foarte încet de țărm și la un moment dat intră într-un unghi mort, ascunzându-se sub creasta falezei. Angelica rămase în cumpănă, dar o nouă pală de vânt care veni spre ea aducând mirosul acela de smoală topită o întărâtă și o făcu să-și spună că fie ce-o fi, trebuia să vadă mai îndeaproape ce se petrecea acolo.

O luă încet printre ierburi spre buza falezei, târându-se cu luare aminte și încercând să nu facă nici un zgomot. Când ajunse sus, ridică încet capul, cu nesfârșită precauție, încercând să privească printre ierburile rare din fața ei, care, cu puțin noroc, o puteau ascunde cât de cât privirilor celor aflați jos, pe plajă.

Auzea voci de bărbaţi, dar nu reuşea să desluşească nici un cuvânt, nici măcar nu-şi putea da seama dacă vorbeau franţuzeşte sau în vreo altă limbă.

Se târî puţin mai înainte, făcându-se una cu pământul, şi privi în jos.

Un cazan mare cu smoală clocotea pe pirostrii iar în apropiere se vedeau mai multe butoiaşe şi nişte coşuri de nuiele împletite. În jur trebăluiau câţiva bărbaţi care nu putea fi decât mateloţi. Angelica nu le vedea decât spinările şi capetele zbârlite sau acoperite cu tichii de lână, dar vedea că toţi se îndeletniceau cu aceeaşi treabă: făceau şomoioage mari de cârpe, prinse la capetele unor beţe destul de groase, şi le muiau bine în smoala din cazan, apoi le puneau în coşurile de nuiele. Între timp, caicul ajunsese la ţărm şi doi inşi începură să ia pe rând coşurile pline şi să le urce la bord.

Cât despre cei de pe caic, aceştia nu arătau nici ei a marinari obişnuiţi. Erau patru la număr şi se deosebeau mult între ei, părând a fi de patru rase diferite. Ai fi zis că se adunaseră pentru cine ştie ce sărbătoare marinărească şi încercau să reprezinte cele patru colţuri ale lumii. Unul, mic şi cu mişcări repezite, avea faţa pârlită de soare şi nu era greu să recunoşti în el un levantin, poate grec, poate sicilian, poate maltez. Al doilea, îndesat şi greoi, avea în înfăţişare ceva de urs, poate şi din cauza căciulii mari de blană. Se mişca încet poate şi din cauza tunicii foarte strânse pe trup şi a botinelor de piele de focă, mari şi grele. Al treilea, cu faţa măslinie şi cu ochii rotunzi, avea un aer de pasăre răpitoare, accentuat şi de nasul lung şi coroiat. Avea braţele goale şi muşchii i se vedeau împletindu-se ca nişte funii groase. Omul tocmai luase un butoiaş şi venea cu el prin apă, ducându-l fără pic de efort, deşi se vedea că era greu, nu glumă. Judecând după toate amănuntele astea, pe care le observă în câteva clipe, Angelica îşi spuse că acesta trebuia să fie turc. Cât despre cel de-al patrulea, acesta era o corcitură de negru, maur probabil, o matahală cât un munte, cu capul mic cât o nucă. Părea să aibă alte treburi, fiindcă ţinea în mână o muschetă pregătită şi arunca în toate părţile priviri iscoditoare. Făcea de pază. Şi era cu ochi şi cu sprâncene

că atâta grijă şi fereală nu se potriveau deloc cu nişte negustători cinstiţi.

«Piraţii!» se trezi Angelica şoptind încet, fără voia ei.

Însemna că dispoziţiile atât de aspre ale prefectului de poliţie în legătură cu cei care intrau şi ieşeau pe porţile oraşului nu erau un moft iar cei care vorbeau despre piraţi nu spuneau prostii. Angelica nu crezuse până acum, dar iată că îi vedea cu ochii ei. Iar îndrăzneala de care dădeau dovadă oamenii aceştia o tulbura. Veniseră tocmai aici, în golfuleţul acesta, la doi paşi fortul Saint Louis, care avea meterezele înţesate de tunuri mari, cu bătaie lungă, şi de insula Saint Martin de Ré, baza escadrei regale, cu care nici un vas de piraţi nu-şi putea dori să dea ochi, oricâte tunuri ar fi avut şi oricât de curajos i-ar fi fost echipajul.

Pânzele corăbiei erau strânse, dar un ochi cât de cât familiarizat cu aceste lucruri îşi dădea seama numaidecât că erau ridicate de la partea de jos, astfel încât era suficient să se desfacă legăturile funiilor pentru ca pânzele să se desfăşoare în jos şi să se umfle în vânt. Corabia stătea aşadar gata de plecare, nu fiindcă oamenii şi-ar fi terminat treburile, ci fiindcă se aşteptau ca din clipă în clipă să intervină ceva care să-i silească să dea bir cu fugiţii. Fireşte, într-un asemenea loc nu se puteau considera în siguranţă. Aşadar cu atât mai de mirare era că se apucaseră de călăfătuitul[17] corăbiei tocmai aici, la doi paşi de La Rochelle şi de puternica ei garnizoană – fiindcă oamenii tocmai pentru asta păreau a fi aruncat ancora în golfuleţul acesta.

Deodată Angelica tresări speriată. I se păruse că aude în apropiere un guiţat ascuţit de porc lovit şi asta chiar că nu şi-o putea explica. Se lipi şi mai tare de pământ, încercând să-şi domolească bătăile inimii şi spunându-şi că trebuia să fi fost vorba de alt zgomot, vreun scârţâit deformat de bătaia vântului, dar în clipa următoare se auziră destul de limpede grohăituri care nu mai lăsau loc nici unei îndoieli dar care o nedumeriră şi mai rău. Ridică pe furiş capul şi privi spre dreapta. O ciurdă mică de porci venea în grabă, mânată cu bâtele de doi porcari, de bună seamă săteni din Saint Maurice. Simţi că îngheaţă. Piraţii îşi ţineau fără îndoială armele la îndemână şi, până să se

dumirească de intenţiile paşnice ale porcarilor, puteau foarte bine să-i întâmpine cu câteva gloanţe şi nefericiţii, pe care ceasul rău îi adusese încoace cu porcii lor tocmai acum, puteau plăti scump lipsa lor de inspiraţie. Numai că nu se întâmplă nimic neliniştitor, ba dimpotrivă. Piraţii îşi văzură mai departe liniştiţi de treburile lor iar bondocul cu căciulă, care după figură părea să fie rus sau polonez, veni să stea de vorbă cu nou veniţii. Angelica îşi dădu seama că se cunoşteau şi că între ei exista o înţelegere. Piraţii aveau pasămite afaceri cu ţăranii de prin partea locului, ceea ce parcă le conferea trăsături ceva mai omeneşti, deşi asta nu însemna că nu rămâneau mai departe oameni gata la orice. Gândul acesta o făcu să-i privească mai bine şi îşi dădu seama că pe cel îmbrăcat în negru, numit de Honorine «Diavolul de la Moara Verde», îl pierduse cu totul din vedere. Pe ceilalţi îi vedea, îi auzea, deşi nu putea înţelege nimic din ce spuneau, dar erau vii, erau fiinţe mişcătoare şi fără îndoială că dacă s-ar fi dus să pună mâna pe ei i-ar fi simţit aievea. În vreme ce *el* pierise de parcă ar fi intrat în pământ. Şi îşi spuse, înfrigurată, că aşa ceva era cu neputinţă: *el* să vină în carne şi oase şi să arunce ancora tocmai aici, la doi paşi de La Rochelle. Tocmai aici! Şi tocmai *el!* De ce tocmai *el?* Sau poate visase ea? Avusese o nălucire? Nu, nu se putea, Honorine îl văzuse prima şi mintea ei nu era bântuită de gânduri care să o facă să vadă ce nu era.

Şi Angelica privi din nou corabia, încordându-şi vederea să desluşească profilul omului în negru, dar zadarnic. Corabia părea acum pustie şi dacă n-ar fi fost matelotul care făcea de pază pe punte ai fi zis că e părăsită. Se legăna abia simţit în bătaia valurilor domoale şi lumina soarelui făcea să strălucească parcă nefiresc ornamentele aurite ale cabinei din spatele punţii, care se distingea prin înfăţişarea ei luxoasă. Dar toată corabia arăta foarte bine întreţinută şi trăda un aer de bogăţie ca navele din flota regelui. Curioasă, Angelica îşi îndreptă privirile cercetătoare spre prova şi dădu de un nume ciudat scris cu litere mari de aur: *«Gouldsboro ».*

Deodată simţi o atingere uşoară pe braţ şi tresări ca muşcată de şarpe, abia stăpânindu-se să nu ţipe. Se întoarse şi

dădu cu ochii de Honorine, care se furişase până aici tupilându-se prin ierburi fără nici un zgomot, ca un pisoi.

O strânse pe Honorine lângă ea şi se lipiră amândouă de pământ. Spaima asta o făcea să simtă că nu mai avea putere să mai rămână aici. Şi nici nu avea nici un rost. Trebuia să plece. Dacă până la urmă vreunul din piraţi, cu privirea mai ageră, le vedea aici, ce se alegea de ele? Domnii aceştia nu aveau deloc faima unor persoane înţelegătoare, mai ales când era vorba de o femeie singură care avusese ghinionul să dea nas în nas cu ei. Ca toţi oamenii care trăiesc în permanenţă în mijlocul primejdiilor, aveau inimi de piatră şi orice sentiment gingaş le era cu totul străin. Iar dacă bărbatul văzut de ea mai înainte era într-adevăr Rescator şi el era căpetenia lor, atunci era limpede că urma să redevină sclava lui. Avea ceva de câştigat din asta?

Cu grijă nesfârşită începu să se furişeze îndărăt, căutând să se depărteze cât mai mult de ţărm. Honorine se strecura şi ea cu băgare de seamă, ca o pisicuţă care se furişează să se apropie pe nesimţite de pradă, numai că nu vâna nimic, ci dimpotrivă, înţelegea că dacă se dă cumva de gol devine ea vânat, de bună seamă al oamenilor pe care îi văzuse şi ea acolo pe plajă, umblând cu cazanul acela care mirosea urât şi cu lucrurile acelea ciudate.

Când ajunse în sfârşit la drumul de căruţă pe care mergea când îl văzuse pe omul în negru, se ridică în picioare şi o luă din nou pe Honorine în cârcă. Punea acum pasul cu putere şi ajunse repede în La Pallice, unde intră în hanul din marginea satului, o dărăpănătură mai largă unde veneau în fiecare seară pescarii să dea pe gât o cană de vin, ca să mai prindă puteri după oboselile de peste zi.

Când o văzu intrând, hangiţa n-o întrebă nimic şi îi aduse numaidecât o bărdăcuţă de vin.

— Zău că-mi vine să zic că l-ai văzut pe dracu, aşa arăţi de speriată, zise ea pe un ton compătimitor.

— Chiar că l-a văzut! aprobă fericită Honorine. L-am văzut amândouă, eu l-am văzut mai întâi!

— Ahaha, mânca-o-ar mama pe ea de ştrengăriţă mică!

râse bine dispusă hangița. Ia zi, tu cam ce vrei? Că vinul o fi el bun pentru maică-ta, nu zic, dar uneia ca tine parcă nu prea îi prieşte...

— O fiertură fierbinte, ceva, dacă ai, zise Angelica lăsând cana de la gură după ce sorbise chinuit câteva înghiţituri. Şi pentru asta mică şi ceva pe pâine, nişte unt, sau nişte peşte uscat dacă ai la îndemână...

Femeia le aduse nişte brânză şi peşte uscat.

— Vă aduc acumă şi nişte supă de napi, am pus-o pe foc să se încălzească şi e gata numaidecât. Dar de ce nu mai bei? făcu ea spre Angelica. Că vinu-i din ăl bun, adus de bărbatu-meu din Charente.

— Nu zic că nu e bun, răspunse Angelica, deşi vinul era o poşircă îngrozitoare, cu iz stătut de cartofi stricaţi. Dar mai am drum de făcut. Nu vreau să mi se moaie picioarele de tot.

Închirie o barcă şi ajunse repede la Saint Martin, unde nimeri fără greutate casa căpitanului Demuris din marina regală. Căpitanul era cunoscut în orăşelul acesta unde nu vedeai decât uniforme strălucitoare de ofiţeri de marină şi oricine ştia unde stă.

Când ajunse, Angelica încă mai era palidă şi asta nu-i putea fi decât de folos într-o asemenea împrejurare. Fiindcă trebuia să joace puţin teatru, îndrugându-le soţilor Demuris o poveste bine ticluită de pastorul Beaucaire: anume că jupân Gabriel, căzând pe neaşteptate grav bolnav şi temându-se că din clipă în clipă îşi poate da obştescul sfârşit, vrea să-şi vadă copiii la căpătâi în clipa cea de pe urmă.

Când auzi vestea, doamna Dumuris începu să lăcrimeze. Nu era deloc o femeie rea şi dacă se convertise o făcuse ca să se poată mărita cu frumosul ofiţer după care îşi pierduse capul şi fiindcă înţelesese că, rămânând protestantă, toată viaţa ei şi a copiilor pe care avea să-i aibă avea să fie presărată cu tot felul de chinuri şi umilinţe pe care nu se simţea în stare să le rabde. Îl iubea mult pe fratele ei mai mare şi la auzul veştii că acesta e grav bolnav fu cuprinsă de o tulburare amestecată cu

remuşcări. Soţul ei îi interzisese să-şi mai vadă familia şi despărţirea de ai ei, mai ales de fratele cel mai drag, rămăsese pentru ea motiv de suferinţe ascunse, care durau de aproape cincisprezece ani. Bineînţeles că nici nu-i trecu prin gând să se opună unei asemenea cereri şi îi pregăti în mare grabă de plecare pe Martial şi pe Séverine, îmbrăţişându-i la despărţire cu lacrimi în ochi. Din fericire, căpitanul nu era acasă, fiindcă el nu s-ar fi zăpăcit în halul acesta şi ar fi cerut să vadă şi autorizaţia specială, semnată de domnul de Bardagne sau cel puţin de Baumier, în lipsa căreia nici Martial şi nici Séverine nu aveau voie să plece din casa lui, şi de bună seamă că de aici putea ieşi un tărăboi care să spulbere de-a binelea planurile de plecare ale conjuraţilor.

La întoarcere, în barcă, Angelica ar fi vrut să le spună lui Martial şi Séverinei adevărul dar, deşi îi era milă de ei, se abţinea. Orice discuţie pe tema asta ar fi obligat-o la înşirarea unor amănunte despre care nu era bine să vorbească aici şi nu ştia ce fel de om e barcagiul.

Acesta trăgea vârtos la rame şi privea din când în când spre cer, scăpând de fiecare dată câte o înjurătură plină de năduf.

— Uite, vezi, femeie, dacă ai stat atâta şi te-ai mocoşit o mie de ani? bodogănea el. Că eu ţi-am zis să nu stai mult, că s-ar putea să ne prindă furtuna când venim înapoi. Da' eu am zis, eu am auzit. Aşa-mi trebuie dacă mă iau după toate... Trebuia să te fi lăsat eu acolo şi să mă întorc înapoi, aia trebuia să fac dacă aveam puţină minte, acuma îmi beam liniştit rachiul în crâşmă la «Trei Deşte» şi mă durea-n c... şi de furtună şi de dumneata şi de plozii dumitale. Că vorba e acuma pe unde scoatem cămaşa...

Şi se opintea mai tare în vâsle, încordându-se şi trăgând din răsputeri. Într-adevăr, vremea se strica văzând cu ochii şi în curând valurile deveniră primejdioase, făcând barca să salte ca o coajă de nucă pe crestele lor întunecate, cu spuma albă de deasupra venind parcă şi mai ameninţătoare spre ei. Noroc că barcagiul îşi cunoştea meseria şi mişcările valurilor nu-l luau pe nepregătite. De fiecare dată, cu o mişcare scurtă şi puternică, schimba direcţia bărcii exact atât cât trebuia şi nu se răsturnau,

deşi Angelica îşi spunea mereu că gata, pân-aci le-a fost, de data asta s-a zis cu ei. Martial şi Séverine, palizi, rămâneau tăcuţi, iar Honorine privea liniştită şi încrezătoare în jurul ei, fără să scoată nici ea o vorbă.

În curând se apropiară de ţărm şi aici valurile erau mai mici. Promontoriul mare dinspre nord ocrotea de curenţi apele din partea aceasta şi furtuna, care se dezlănţuise cu furie în urma lor, aici nu avea prea mare putere.

— Omule, zise tare Angelica, uite, nu vrei să ne duci până în La Rochelle? Că s-o luăm pe jos pe vremea asta...

— Până undeeee? mârâi batjocoritor barcagiul. Până în La Rochelle, pe vremea asta? Femeie, da' dumneata chiar că parcă m-ai fi câştigat la belciuge, aşa nişte treburi îmi zici! Crez că omul ăla al dumitale ori te bate de cinci ori pe zi, ori e o cârpă de mi se şterge o lume cu el la c...

— Uite, zise ea făcându-se a nu fi auzit cuvintele de la urmă, tocmai voiam să te întreb dacă un scud ajunge, dar mă gândesc că la banii dumitale n-ai dumneata nevoie de flecuşteţe de-astea.

— Ăăăă... un scud ai zis? Păi... dacă-i pe-aşa, eu ce mai pot să zic? Ia dă să-l văz!

Luă scudul, îl încercă în dinţi şi îl jucă de câteva ori în palmă.

— Uite, de mers cu barca până la La Rochelle să ştii că nici vorbă nu poate fi. Dar te duc cu teleguţa, pe drum, acolo nu ne mai pasă de furtună. Aşa îţi convine?

— De ce să nu-mi convină?

Omul făcu scudul nevăzut printre zdrenţele de pe el, apoi se îndârji şi mai tare asupra vâslelor, trăgând la ţărm şi priponind bine barca.

— Haideţi încoace.

În zece minute erau în trap domol pe drumul spre La Rochelle şi ajunseră la poarta Saint Nicolas mult mai repede decât s-ar fi aşteptat Angelica. Santinela de la poartă se adăpostise într-o gheretă şi nu se osteni să iasă afară, să oprească teleguţa asta întârziată, să ceară actele omului, mai ales că văzuse dintr-o ochire că era o familie paşnică, un om cu nevasta şi cu copiii, nici vorbă de piraţi.

Pătrunseră înăuntru şi Angelica tocmai răsufla uşurată, când din corpul de gardă aflat dincolo de poartă ieşiră câţiva soldaţi şi unul din ei ridică autoritar braţul. Omul trase de hăţuri şi teleguţa se opri.

Cel care părea să fie şeful veni aproape şi ridică un felinar, luminându-le feţele.

— Aha! zise el satisfăcut, în sfârşit, te-ai întors.

Angelica îl recunoscu. Era sergentul care dimineaţă, la plecare, o descususe în fel şi chip înainte de a-i da drumul să iasă pe poartă.

— Ia să vedem zise el solemn, te cheamă Angelica şi eşti slujnică în casa lui Gabriel Berne, neguţătorul de vinuri care şade în strada Sub-Ziduri, colţ cu Putina-de-Unt?

— Da, răspunse ea, cuprinsă de o presimţire rea.

Sergentul se întoarse spre oamenii lui, cu un aer triumfător care parcă voia să spună: «Vedeţi? Nu mă credeaţi!» Apoi, pe neaşteptate, se urcă lângă barcagiul devenit vizitiu şi se întoarse spre cei din spate zicând:

— Acuma trebuie să vă ducem la Palatul de Justiţie. Aşa avem ordin. Dă-i bătaie, omule!

13

Când coborî, pe întuneric, în curtea Palatului de Justiţie, lângă zidul vechi şi lung la poala căruia se scurgea un şuvoi gros de apă de ploaie, Angelica era încredinţată, nici ea nu ştia de ce, că o aduseseră aici ca să-i ceară informaţii despre piraţi. Apoi îşi dădu seama că nimeni nu avea de unde să ştie ce văzuse ea peste zi şi îşi zise că domnul de Bardagne se întorsese şi asta era o stratagemă din partea lui ca s-o poată vedea mai repede. Numai că nici asta nu putea fi, fiindcă n-o duseră spre scara mare şi impunătoare din centrul clădirii, pe care ar fi ajuns în saloanele cu tavane aurite unde mai fusese o dată, ci într-o latură a curţii, unde se aflau nişte arcade sub care se deschideau câteva uşi cu aspect de intrări de serviciu.

Şi Angelica şi cei trei copii ajunseră într-o încăpere largă dar cu tavanul jos, unde în lumina chioară a lumânărilor de seu se zărea o harababură de mese aşezate la întâmplare, încărcate cu dosare şi hârtii, cu călimări, pene de gâscă şi tot felul de mărunţişuri. Câţiva conţopişti lucrau la mesele acestea, în timp ce alţii păreau a nu avea nimic mai bun de făcut decât să caşte şi să se uite prin geamurile mici la întunericul din ce în ce mai gros de afară.

În încăpere domnea un miros amestecat, de seu şi de praf, amestecat cu acela parcă ceva mai bărbătesc de tutun şi de pielărie, care o făcea pe Angelica să retrăiască amintiri vechi. Mirosea a vizuină de copoi de poliţie, aici nu mai încăpea nici o îndoială.

Un bărbat se ridică, apropiindu-se de ea şi cercetând-o cu priviri sfredelitoare şi aspre, de sticlete care vrea să-şi bage de la început victima în răcori, apoi deschise o uşă laterală, joasă şi îngustă.

— Intră aici, zise el, împingând-o fără pic de delicateţe.

Şi, cum Honorine dădea să intre şi ea, se răsti:

— Nu, copiii rămân afară.

— Dar de ce să nu vină cu mine? protestă Angelica.

— Uite de-aia. Domnul Baumier vrea să te interogheze pe dumneata, n-are ce face cu toată plodăraia asta.

Angelica aruncă o privire spre Martial şi spre Séverine, care erau palizi amândoi şi răsuflau greu, şi îşi zise că desigur, inimile le băteau mai repede decât de obicei. Mai trecuseră pe aici, când fuseseră arestaţi. Angelica ar fi vrut să găsească un moment când să le poată şopti: «Nu care cumva să scăpaţi vreun cuvânt despre ce am vorbit pe drum.» Fiindcă în teleguţa barcagiului nu se putuse abţine, se înduioşase văzând-o pe Séverine plângând tot timpul şi frângându-şi disperată mâinile la gândul că are să-şi găsească tatăl mort, aşa că le spusese în şoaptă că asta fusese numai o vorbă ca să adoarmă bănuielile doamnei Demuris, că jupân Gabriel era sănătos tun şi că într-o zi sau două aveau să plece toţi în America. Acum îşi dădea seama că făcuse o mare imprudenţă – şi nici măcar nu le atrăsese atenţia să-şi ţină gura! De unde să se fi aşteptat ea la aşa ceva!

Nu putu decât să le spună:

— Aveți voi grijă de Honorine. Şi faceți-o să înțeleagă că *nu trebuie să trăncănească*...

Nu mai apucă să vadă pe chipul Séverinei dacă înțelesese sau nu, fiindcă agentul o îmbrânci brutal înăuntru şi trânti uşa. Auzi cum Honorine izbucneşte imediat în hohote ascuțite de plâns, furioasă că o despărțiseră de mama ei.

Răsunară apoi câteva glasuri de bărbați, voci groase şi puternice, care voiau să sune mângâietor, s-o împace. Plânsetele părură să se mai domolească şi după un timp se depărtară. Însemna că o duceau de acolo. Unde?

— Apropie-te, răsună pe neaşteptate o voce.

Tresări. Se întoarse şi, în lumina slabă din încăpere, îl zări pe jupân Baumier aşezat în spatele unui birou uriaş, încărcat cu stive de dosare şi mape burduşite de hârtii. Nici nu-l băgase de seamă.

— Ia loc, doamnă Angelica, rosti el arătându-i cu mâna unul din scaunele fără spătar din fața biroului.

Îi rostise numele cu o intonație aparte, în care se ghicea o notă nedesluşită, poate de amenințare sau poate de bucurie că, în sfârşit, se întâlneau amândoi față în față, în încăperea asta, ceea ce era tot un fel de amenințare. Angelica se aşeză. Jupân Baumier se prefăcea că nu se uită la ea, ci studia atent o filă dintr-un dosar, scărpinându-se din când în când în cap cu degetul lui descărnat. «Mda... Hm!... Mda...» mormăi el de câteva ori, ca pentru sine, apoi închise dosarul şi se rezemă cu spatele de speteaza jilțului lui, îmbrăcat într-o țesătură veche şi roasă.

Angelica îl privi în față. Baumier avea ochii foarte apropiați unul de altul şi privea parcă niteluş încrucişat, cu un aer de pasăre răpitoare. Nicolas de Bardagne nu avea deloc mutra aspră la care te-ai fi aşteptat din partea unui om al legii, în vreme ce acest Baumier părea aici, în biroul acesta ponosit, ca peştele în apă.

Angelica simțea amenințarea ascunsă şi îşi spunea că va trebui să lupte. Deocamdată tăcerea se prelungea. Asta era un mic vicleşug al lui Baumier, care îl făcea astfel pe cel

interogat să se tulbure, numai că uneori era o armă cu două tăişuri, fiindcă se putea foarte bine ca asta să însemne pentru interlocutor un timp câştigat, în care să se poată gândi şi să-şi adune puterile. Iar Angelica era unul dintre aceştia. Nu ştia în ce punct vulnerabil avea să lovească Baumier, dar îşi spunea că poate nici el nu ştie şi că aici nu era decât o tactică de-a lui, de care ea nu trebuie să se lase cu nici un chip impresionată.

Baumier îşi trecu limba peste buzele subţiri, privind-o intens. Părea un vulpoi şiret şi crud, care îşi pândeşte prada, cântărind-o din ochi şi desfătându-se dinainte cu bucuria ospăţului care îl aşteaptă.

În sfârşit, se hotărî să vorbească şi se plecă uşor înainte, cu un aer ghiduş la care nu te-ai fi aşteptat din partea lui:

— Ei? Zi, frumoaso. Ascult.

Asta o descumpăni pe Angelica pentru o clipă.

— Ce să zic?

Baumier o privi cu indulgenţă.

— Aha, va să zică nu ştii nimic.

Şi oftă, compătimitor.

— Eu zic să trecem peste preliminariile astea, zise el cu voce uscată. Dacă eşti de acord, să trecem la subiect. Aşa că dă-i drumul. Hai, te ascult.

— Domnule, mi-e teamă că nu înţeleg.

— Hm! Credeam că o femeie inteligentă ca dumneata îşi dă seama de la început cum stau lucrurile. Şi îmi pare rău că m-am înşelat. De spus oricum o să spui, nici o grijă.

Angelica dădu să zică ceva dar se opri. Baumier mergea pe bâjbâite şi lucrul care i se părea cel mai înţelept din partea ei era să-l privească cercetătoare.

— Bine, atunci hai să-ţi spun eu, dacă dumneata nu vrei să vorbeşti, zise el încet. Ce-ai făcut cu ei?

— Cu ei? Cu care ei? făcu ea mirată.

— Uite, aerul ăsta de nevinovăţie merge şi el un timp, dar ce e prea mult strică. Nu mai face pe mirata fiindcă n-are nici un rost. Te-am întrebat limpede şi bănuiesc că e o amintire destul de puţin plăcută... Două cadavre... duse târâş, ascunse bine... E neplăcut, îmi dau seama, dar trebuie să vorbim despre asta. A sosit momentul.

Angelica reuşi să-şi păstreze pe faţă aceeaşi expresie de uluială politicoasă.

Baumier dădea semne de nerăbdare.

— Nu e bine să pierdem vremea aşa, fără rost, zise el stăpânit. Ţi-am mai spus, de vorbit ai să vorbeşti oricum, aici sper că nu-ţi faci nici un fel de iluzii. Cele două trupuri... bărbaţii aceia doi... Ia adu-ţi aminte. Unul din ei avea o redingotă albastră, un albastru ţipător, de-ţi lua ochii. Ei? Acum îţi aduci aminte?

Şi, văzând că Angelica tot nu zice nimic, privindu-l mai departe cu expresia aceea uluită, bătu cu palma lui uscată în tăblia biroului.

— ... Va să zică pretinzi că nici un bărbat purtând o redingotă albastră nu s-a legat de dumneata pe stradă, luna trecută? Şi că nu ţi-a făcut propuneri... Hm!... Ai?

— Scuzaţi-mă, domnule, zise ea reuşind să schiţeze un zâmbet nedumerit, nu înţeleg nimic din ce-mi spuneţi. N-aş vrea să vă supăr, vă rog să mă credeţi, dar...

Adjunctul pentru probleme religioase al intendentului regal se schimbă uşor la faţă şi gura lui avu o strâmbătură plină de răutate.

— Văd că nu ne înţelegem. Atunci s-o luăm altfel, să te ajut. În ziua de 3 aprilie la ora unu după-amiază, în timp ce te întorceai de la depozitul lui Manigault... Hm! Adu-ţi aminte. Doi bărbaţi s-au luat după dumneata, ai luat-o pe strada Prăjinii, pe urmă pe strada Cizma-de-Piele... Ei, chiar nu-ţi aduci aminte?

În vocea lui ironia se amesteca subtil cu încurajarea blândă, care parcă suna mai ironic şi mai ameninţător decât dacă ar fi vorbit răstit şi trântind cu pumnul în masă.

— Se poate, domnule.

— Aha! Aha! făcu el satisfăcut, cu o sclipire în ochi. În sfârşit, s-a spart gheaţa!

Şi se aşeză mai bine în fotoliu, ca să poată degusta mai bine deliciile acestui moment, şi o privi încântat şi aproape binevoitor, ca pe o pradă care nu-i mai poate scăpa.

— Hai, povesteşte-mi cum a fost.

Angelica îl privi preț de câteva secunde.

— Ce să vă povestesc? zise ea căutând să dea cuvintelor ei un ton răstit, de precupeață care se zbârlește la un mușteriu în piața de pește. Ce să vă povestesc? Dumneavoastră mi-ați spus că doi bărbați s-au luat după mine şi eu v-am răspuns că se poate. Mi se mai întâmplă să dau peste neamuri proaste care se leagă de mine pe stradă, dar credeți dumneavoastră că eu mă opresc să stau de vorbă cu toți cioflingarii? Am destule pe cap ca să mai stau să văd şi cum sunt îmbrăcați, dacă au redingote albastre sau nădragi roşii sau mai ştiu eu cum.

Baumier făcu un gest scurt, care voia să însemne că n-are rost să lungească vorba.

— Draga mea, de ăştia doi nu se poate să nu-ți aduci aminte. Ia sileşte-te puțin. Va să zică s-au luat după dumneata, ți-au făcût avansuri şi...? Ei? Ce-a mai urmat?

— Nu ştiu ce-a mai urmat, zise ea pe un ton muşcător, dar din moment ce dumneavoastră spuneți că s-au luat după mine şi mi-au făcut avansuri, bănuiesc că trebuie să-i fi trimis la plimbare. V-am mai spus că mi se întâmplă.

— Aha! va să zică le-ai retezat-o şi ți-ai văzut de drum?

— Fireşte.

— Şi vrei să zici că pe 3 aprilie, când veneai de la depozitul lui Manigault, te-ai dus direct acasă? Adică... acasă la Gabriel Berne, în strada Sub-Ziduri, colț cu Putina-de-Unt?

Angelica simți capcana şi se prefăcu timp de câteva clipe că reflectează adânc.

— Pe 3 aprilie, ziceți?... Pe 3 aprilie... Domnule, îmi aduc aminte că jupân Gabriel Berne m-a trimis cu o treabă la depozitul acela şi parcă îmi aduc aminte că la întoarcere am trecut pe la depozitul lui, cu răspunsul. Mi-e greu să mai spun acum, după atâta timp, fiindcă jupânul mă trimite din când în când cu câte un bilet...

— Nu zău! Doar are în prăvălie câțiva băieți care pot foarte bine să dea o fugă, nu e nevoie să te trimită pe dumneata. Dumneata eşti jupânească în casa lui, ai alte treburi.

— Nu ştiu, zise ea ridicând din umeri. Dar dumneavoastră ce ați zice să porunciți slujnicei dumneavoastră

ceva şi ea să răspundă că nu, că să facă altcineva treaba asta, că ea are altceva de făcut?

— Mda... Va să zică te-ai dus de-a dreptul acasă la Gabriel Berne, sau ai trecut întâi pe la depozit?

— Doar v-am spus că nu-mi mai aduc bine aminte, dar cred că am trecut pe la depozit, să-i duc răspunsul de la domnul Manigault. De obicei aşa fac şi cred că aşa am făcut şi atunci.

— Hm! Tot răspunsuri pe ocolite, făcu nemulţumit Baumier. Dar hai să zicem că ai spus drept. Şi asta e spre norocul dumitale, fiindcă altfel era de rău. Am aici – şi bătu moale pe coperta unui dosar de pe birou – am aici date despre ce ai făcut în ziua aceea, pas cu pas. Fiindcă află, doamnă...

Angelica îl privi plină de interes, ţinându-se să nu zâmbească. Dacă Baumier ar fi ştiut într-adevăr ce făcuse ea în ziua aceea, pas cu pas...

— ... află, doamnă, că pe oamenii aceia doi eu îi pusesem pe urmele dumitale. Şi i-am urmărit să-i văd dacă îşi fac datoria. M-am furişat după un maldăr de baloturi din port şi am pândit. I-am văzut cum se iau după dumneata şi am ştiut că treaba are să se facă. Alt om al meu aştepta lângă casa lui Gabriel Berne, în strada Putina-de-Unt, cu doi arcaşi. Şi omul acesta a tot aşteptat, numai că dumneata n-ai apărut. A stat acolo până a început să se înnopteze. Şi n-au venit nici cei doi, care aveau ordin să se întâlnească acolo cu el. Şi încă nici asta n-ar fi nimic, dar ăştia doi n-au mai apărut nici până în ziua de azi. Ei? Ai ceva de zis de treaba asta?

— Eu? Ce să am de spus?

— Ei, asta-i bună! Nu mai face pe nevinovata! ţipă el bătând cu palma în tăblia biroului. Unde ai fost dumneata tot timpul ăsta?

În ciuda înfăţişării sale de om bine foarte hrănit, Baumier avea un glas piţigăiat care suna afară din cale de caraghios şi Angelica abia se ţinu să nu râdă.

— Şi ştii foarte bine de ce nu i-a mai văzut nimeni de atunci! urmă el răstit.

De furie, uitase că îi pusese o întrebare şi că ea ar fi trebuit să-i răspundă. Sau poate o întrebase numai de formă şi răspunsul ei nu-l interesa.

— Ştii de ce n-au mai apărut, nu? Fiindcă au fost omorâţi. Şi ştiu şi cine a făcut treaba asta. Dumneata nu ştii, sau poate ai uitat, fiindcă se pare că stai cam rău cu ţinerea de minte, dar eu am aflat şi nu-mi stă în obicei să uit lucrurile astea. Aşa că hai să-ţi spun eu. Ai ajuns la depozitul aşa-zisului dumitale stăpân şi acolo oamenii mei, urmând consemnul...

Aici se opri o clipă şi o privi cercetător, cu un zâmbet rău care mijea în colţul gurii lui cu buze subţiri.

— ... un consemn foarte plăcut, de altfel... Hm! Va să zică oamenii mei au încercat să obţină de la dumneata o mică recompensă pentru faptul că te însoţiseră tot drumul, asigurându-ţi protecţia. Dar Gabriel Berne a sărit cu haidamacii lui de la depozit, oamenii mei erau numai doi, aşa că nu e greu de înţeles cum s-au sfârşit lucrurile. Asta o ştiam şi numai pentru atâta lucru nu te mai deranjam, adăugă el cu un rânjet veninos. Altceva vreau să aflu de la dumneata: ce ai făcut cu cele două cadavre?

Angelica reuşise să se ţină tare, ascultând toată povestea asta cu un aer din ce în ce mai uimit. Versiunea lui Baumier şchiopăta în privinţa unui punct, «Gabriel Berne a sărit cu haidamacii lui de la depozit». Asta însemna că nu era prea bine informat şi tocmai aici trebuia să găsească ea punctul de sprijin.

— Doamne Dumnezeule! exclamă ea cu o naivitate exagerată. Domnule, dacă înţeleg eu bine, dumneavoastră îl acuzaţi pe jupân Gabriel Berne de crimă?

— Da, de crimă îl acuz, făcu batjocoritor Baumier, parcă scandând cuvintele. Ştiam eu că până la urmă ai să înţelegi!

— Dar nu se poate una ca asta, domnule! Stăpânul meu e un om cum nu se poate mai cucernic, tot timpul citeşte Biblia şi fiţi dumneavoastră sigur că nici...

— Scârţ! Dumneata crezi ce spui? Eşti aşa de naivă încât iei de bune mofturile astea protestante, cu Biblia, cu rugăciunile, cu cucernicia şi cu alte chestii de-astea? Te văd femeie destupată la cap.

Totuşi, candoarea cu care rostise Angelica ultimele cuvinte părea să-i fi zdruncinat întrucâtva încrederea.

— Domnule, insistă ea, credeţi-mă că stăpânul meu n-ar omorî o muscă, aşa e de blând.

Pe fața inchizitorului se așternu din nou zâmbetul acela veninos, de om care știe el ce știe.

— Nu mă îndoiesc că mai ales o femeie frumoasă ca dumneata știe să aprecieze asemenea însușiri alese.

— Stăpânul meu nici măcar nu...

— Eeee, făcu Baumier enervat dintr-o dată, ia te rog să mă mai lași cu vorba asta, tot timpul «stăpânul dumitale» în sus, «stăpânul dumitale» în jos... Păi crezi că noi chiar orbi suntem? Sau chiar așa proști? Adică noi nu vedem că mai mult ești dumneata stăpâna lui decât e el stăpânul dumitale?[18] Ei drăcie! Că mă și superi!

Angelica lăsă să treacă o clipă înainte de a se arăta ultragiată de vorbele lui. Acum trebuia să joace cartea pe care o păstra în mânecă de la început, poate singura care o putea face scăpată din impasul acesta. Iar aluzia atât de grosolană a lui Baumier pica de minune.

— Domnule, zise ea cu o înfățișare atât de demnă încât pentru o clipă Baumier păru să se fâstâcească, cred că sunteți la curent cu faptul că domnul de Bardagne mi-a făcut onoarea de a mă remarca, în ciuda condiției mele atât de modeste. Nu cred că ar aprecia aceste acuzații calomnioase pe care vă grăbiți să le formulați la adresa mea...

Dar Baumier arăta deja mai liniștit după tresărirea avută adineauri. Fața i se lărgi într-un surâs batjocoritor și mâna lui făcu un gest nedefinit, care pe Angelica o umplu de fiori. Nu putea înțelege de ce arma asta a ei, păstrată tocmai pentru asemenea eventualitate, se dovedise atât de neputincioasă.

Baumier luă de pe masă o pană de gâscă și începu să se joace distrat cu ea, învârtind-o între degete. Gestul acesta o aruncă dintr-o dată cu ani în urmă, în vremea când tremura în fața unui ofițer de poliție din Paris pe nume François Desgrez. La fel se întâmpla și atunci: de fiecare dată când voia să o înfunde cu un argument care s-o lase paralizată, Desgrez începea și el să se joace cu o pană de gâscă.

Tulburarea o cuprinse și, oricât își spunea că era o prostie din partea ei să intre în panică, simțea că bătălia e pe jumătate pierdută și abia își mai putea dezlipi privirile de degetele acelea uscate care învârteau alene pana.

— Uite ce e, draga mea, zise cu blândeţe Baumier, domnul de Bardagne a plecat la Paris şi aici nu mai vine. A fost destituit. S-a constatat, în nişte locuri foarte înalte de acolo, că nu a dat dovadă de suficientă energie în împlinirea misiunii care îi fusese încredinţată. Înţelegi, nu?

Şi buzele lui avură un rictus dispreţuitor.

— ... Domnului despre care vorbeşti dumneata i se cereau cifre. Rezultate. El oferea mereu promisiuni. Ajunsese aproape un oblăduitor al ticăloşilor de eretici, cu unii era chiar prieten, şi cât a stat el în dregătoria asta nemernicii şi-au luat nasul la purtare într-un hal fără hal. Şi dacă am avut câteva convertiri, astea s-au datorat, după cum a binevoit să admită însuşi domnul Louvois, zelului meu. Aşa slujbaş mărunt cum mă vezi, am reuşit totuşi mai mult decât a reuşit un înalt senior ca domnul de Bardagne.

Puse cu o mişcare scurtă mâinile pe dosarul din faţa lui şi zise, cu un ton devenit dintr-o dată familiar şi aproape binevoitor, aproape blând:

— Aşadar, situaţia e cât se poate de clară, micuţo. S-a zis cu domnul de Bardagne, care să te apere şi pe care să-l mai prinzi în mreje. De acum înainte discuţi cu mine. Cel puţin până când vom avea un nou intendent regal, eu sunt cel mai mare în La Rochelle în treburile de natura celei căreia... îi datorez, nu-i aşa...

Aici vocea lui căpătă pe neaşteptate o intonaţie vizibil batjocoritoare.

— ... căreia îi datorez cinstea acestei întrevederi. Şi îmi vine să pariez că o să ne înţelegem de minune.

Angelica simţea cum buzele încep să-i tremure, oricât încerca să se stăpânească.

— Nu se mai întoarce! rosti ea, lovită până în adâncul inimii.

— Nu, nu mai are la ce. Dar de ce te frământi atâta? E drept că un ibovnic ca el nu era de lepădat pentru dumneata, asta trebuie s-o recunosc, dar gândeşte-te că jupân Gabriel Berne e la fel de bun, dacă cumva şi mai şi. Am informaţii foarte sigure despre domnul de Bardagne, averea lui e destul de

modestă, mai mult se bizuia pe slujba pe care o avea aici, acum a rămas un nobil, de viță veche, e drept, dar ififliu. Moșia lui nu produce nici pe sfert din cât lua de aici. În vreme ce Gabriel Berne e bogat, nu glumă. N-ai fost proastă deloc, de obicei cine umblă după doi iepuri nu prinde nici unul iar dumneata i-ai prins pe amândoi. Și ascultă-mă pe mine, iepuroiul cel gras e Berne, nu Bardagne, fiindcă e și burduf de parale, e și văduv și te poate lua de nevastă, așa parpaiot cum e el, ca să nu mai vorbim că în ziua de azi...

— Domnule! izbucni ea indignată. Cum vă permiteți...

— Dar tu cum grijania mă-tii îți permiți să-ți bați joc de mine atâta vreme, putoarea dracului! zbieră dintr-o dată Baumier, înecându-se de furie și ridicându-se amenințător în spatele biroului. Crezi că ai găsit aici, în La Rochelle, sat fără câini, unde toate curvele pripășite să-și facă mendrele fără să le ia nimeni la întrebări, ai? Tu crezi că-ți poți bate joc de un funcționar al regelui ca de orice prostălău căruia îi sfârâie călcâiele după tine și dă ochii peste cap numai când te vede?

Angelica rămăsese mută de uimire. Baumier tăcuse brusc, făcea eforturi vizibile să se potolească și își freca nervos palmele una de alta. Se așeză la loc în jilțul lui uzat și își drese nervos glasul.

— Dacă înțeleg eu bine, susții că nu ești ibovnica lui Berne, care e un om numai cu Biblia în mână și șade toată ziua numai de cuvântul lui Dumnezeu. Bine. Fie cum zici dumneata. Dar atunci lămurește-mă și pe mine cum se face că în ziua de 3 aprilie erai în biroul lui, va să zică tot în 3 aprilie, nu? Cum se face că erai acolo când a venit portărelul Grommaire de la trezorerie să ridice dările, erai acolo încuiată cu el în odăiță, și Grommaire te-a văzut cu rochia desfăcută la piept și cu părul ciufulit? Ca să nu mai zic că l-ați ținut la ușă de i s-a acrit, a trebuit să bată, nu glumă, până să-i deschideți... bată-vă norocul de porumbei, că v-a stricat bunătate de giugiuleală... Și acuma ai nerușinarea să-mi trântești mie în față că nu ești ibovnica lui? Asta, cocoană, înseamnă că dumneata, până să vii încoace, în La Rochelle, ai trăit cu proștii! Și că ți-a mers cu toți!

Şi se opri să-şi mai tragă sufletul, încântat să vadă că interlocutoarea lui se făcuse roşie ca focul.

Angelica blestema în sinea ei tulburarea care o cuprinsese şi simţea că i se citeşte pe chip. Cum putea să nege? Măcar bine că ticălosul de portărel, în întunericimea aceea, nu putuse băga de seamă că avea rochia ruptă şi pătată de sânge, fiindcă atunci chiar că n-ar mai fi avut scăpare. El îşi făcuse socoteala că neorânduiala din ţinuta ei se datora hârjonelilor cu jupân Gabriel şi fără îndoială că aşa fusese informat şi Baumier. Tot răul cu binele lui. Numai că, la o judecată mai puţin indulgentă, situaţia ei nu era deloc onorantă.

— Ei? Parcă ţi-a mai căzut din nas?

Lui Baumier i se citea pe faţă bucuria că reuşise să-o încolţească. Îndrăzneala şi obrăznicia muierilor ăstora nu cunoştea margini şi când mai dai şi peste una mai ageră la minte, cum era curviştina asta, nu lipseşte mult să te lege la gard şi să te convingă că e aşa cum spune ea. Numai că el, Baumier, nu era aici de ieri, de alaltăieri, mai avusese de-a face cu multe ca ea şi, slavă Domnului, nici una nu se putea lăuda că reuşise să-l ducă de nas. Un prostănac ca Bardagne se putea lăsa ameţit, aşa intendent regal cum era el, dar noroc că mai erau pe lume şi bărbaţi care să nu se lase ameţiţi de mirosul de fuste.

— Hai, continuă el cu bunăvoinţă. Să te aud.

— Domnule, oricine poate avea anumite momente de slăbiciune şi poate că veţi înţelege...

Baumier mijí ochii şi trăsăturile lui căpătară din nou o expresie ironică şi răutăcioasă.

— Asta e de la sine înţeles. Ştiam, nu era nevoie să mi-o mai spui. Când e vorba de o femeie ca dumneata, de se înghesuie bărbaţii ca muştele la miere, cred şi eu că îi apucă slăbiciunile pe toţi. Pe legea mea, aş zice că asta ţi-e meseria şi-mi vine să bag mâna în foc că la viaţa dumitale ai făcut-o, nu glumă. M-aş mira să nu fie aşa. Dar e treaba dumitale. Că l-ai zăpăcit de cap pe alde Berne, aici iarăşi e treaba dumitale. Dacă e prost, eu n-am ce să-i fac. Dar să vii aici şi să mă minţi pe mine aşa, de la obraz, că dumneata nu şi nu, asta e prea de tot. Dacă nu ţi-o trânteam p-aia cu Grommaire cred că nu lipsea

mult să mă legi şi pe mine la gard cu aerele alea de femeie cinstită care sare în sus când e ofensată. Şi asta înseamnă de fapt altă poveste: când cineva minte cu atâta artă într-o anumită chestiune, minte în toate cu aceeaşi artă şi trebuie să fii cu ochii în patru când stai de vorbă cu el, altfel te prosteşte de nu te vezi. Şi ajungi şi de râsul târgului. Aşa că eu, frumoaso, am văzut ce-ţi poate pielea aia şi te-am cântărit cum se cuvine. Eşti tare, n-am ce să zic, eşti tare dar nu ţi-ai găsit omul. Cu mine n-are să-ţi mai meargă.

Angelica începea să înţeleagă că intrase într-o afacere foarte încurcată şi, mai ales, foarte primejdioasă. Omuleţul acesta bondoc, pierdut printre hârtiile lui, era trecut prin ciur şi prin dârmon iar ea nu mai avea reflexele de odinioară. O îngrozea mai mult decât o îngrozise atunci Desgrez. Cu el reuşise s-o scoată la cap. Chiar în timp ce îi răsucea cu cruzime degetele ca s-o facă să mărturisească, între ei se stabilise o complicitate tăcută, atracţia carnală, care făcea ca lupta să fie mai puţin înverşunată. Şi să sfârşească pe urmă într-un alt fel de luptă, mult mai dulce...

Dar acum... Dumnezeule sfinte, acum numai simplul gând că s-ar putea folosi de farmecele ei ca să câştige bunăvoinţa gândacului ăstuia urât mirositor o făcea să se cutremure de o scârbă fără margini. Asta ar fi fost pentru ea ceva mai presus de puterile omeneşti, ca să nu mai punem la socoteală că în faţa unuia ca Baumier o asemenea încercare putea să nu aibă prea mulţi sorţi de izbândă. Fiindcă arătarea asta era, la o scară mai mică, un fel de Solignac. Desfătările lui erau de altă natură decât ceea ce-i putea oferi o femeie frumoasă. Voluptatea lui cea mai de preţ era lupta urmată fără greş de triumf, frângerea spinărilor unor fiinţe care cerşeau disperate îndurare, care se târau înnebunite la picioarele lui şi cu care el se juca mai crud decât pisica cu şoarecele. Dintr-o singură trăsătură de condei Baumier putea distruge destinul unei fiinţe omeneşti şi asta îi dădea o beţie a simţurilor pe care nu i-ar fi putut-o da nici o femeie, un sentiment de putere atât de copleşitor încât unul ca el nu putea fi corupt niciodată prin nimic.

Acum îşi ţinea palmele pe burtă, cu degetele împreunate, într-un gest obişnuit oamenilor bine hrăniţi în momentele lor de mare satisfacţie. Numai că oamenii graşi sunt în general firi blajine, în vreme ce pe faţa lui strălucea acum o lumină de cruzime care se împletea cu viclenia unei codoaşe bătrâne.

— Hai, frumoaso, mai bine să fim prieteni decât duşmani. Ia zi, ce mare lucru câştigi înhăitându-te cu ereticii ăia nenorociţi? Nu zic, Berne aer bani gârlă şi poate că ţi-ai făcut şi tu socotelile tale. Şi aş zice că ştii să ţi le faci bine. Dar o fată deşteaptă ca dumneata nu poate să nu-şi dea seama că în ziua de azi un reformat, oricâţi bani ar avea şi oricât de burduşite i-ar fi magaziile, tot nimica nu valorează. Doar dacă se converteşte, atunci da, nimic de zis. Aia e altă socoteală. Dacă îţi dădeai puţin silinţa, până acuma şi Berne şi familia lui erau catolici şi nu mai avea nimeni nimic cu ei. Puteai să câştigi pe toată linia, numai că până una-alta ai ajuns aici şi rahatul în care ai intrat nu miroase deloc bine. Complice a unui ucigaş, complice a unor parpaioţi în actele lor ostile împotriva statului...

— Doamne fereşte! Ce acte ostile împotriva statului?

— Ei, alta acuma! Adică te faci a nu şti că hoţii ăştia scot din Franţa râuri de aur, sărăcind-o? Că nu plătesc impozite nici pe sfert din cât ar trebui? Că se fofilează şi din comerţul lor se îmbogăţesc alte state, Anglia şi Olanda, ţări protestante, în loc să plătească cinstit dările către visteria Franţei? Astea nu sunt acte ostile împotriva statului? Atunci ce sunt?

— Şi ce legătură am eu cu...

— Ai. Ai legături cu hughenoţii, stai sub acelaşi acoperiş cu ei, îi slujeşti, şi întrebi ce legătură ai cu treburile astea.

— Domnule, nu ştiu dacă ştiţi, eu sunt catolică...

— Nu mai contează. În faza asta în care au ajuns lucrurile degeaba eşti catolică, ţi-ai pierdut toate drepturile care decurg din asta. Eşti la un pas de a trece la reformaţi.

— Asta iarăşi e o acuzaţie care, daţi-mi voie să vă spun...

— ...care, dacă-mi dai voie să-ţi spun, e adevărul adevărat, o întrerupse el autoritar. Iată ce declară părintele Duclos, de la parohia Saint-Marceau...

Şi căută puţin într-un dosar, trăgând o foaie de hârtie şi citind:

— *«... deşi casa numitului Gabriel Berne, negustător de băuturi spirtoase aparţinând aşa-numitei religii reformate, se află în parohia Saint-Marceau, eu pe femeia numită Angelica, jupâneasă în casa numitului Berne, care femeie pretinde că ar fi de religie catolică, nu am văzut-o să vină în sfânta biserică nici la slujbele obişnuite şi nici la cuvenita spovedanie nu a venit vreodată, nici măcar în preajma sfintelor sărbători ale Naşterii Mântuitorului.»* Ei? Aud? Că parcă ziceai că eşti catolică, aşa te lăudai adineauri, nu? zise el sarcastic, ridicând ochii spre ea şi închizând dosarul cu o mişcare scurtă. Îţi spun eu că eşti gata să treci la reforma aia nenorocită a lui Luther. Dacă n-o fi aşa, să-mi tai mie beregata!

— Nu, nu-i aşa! zise Angelica cu o tresărire care avea însuşirea neprețuită de a fi cu totul sinceră.

Baumier nu era nici pe departe un începător. Simţi că aici nu putea fi nici un fir de prefăcătorie şi asta îl descumpăni mai mult decât toate negările ei de până atunci, oricât ar fi fost de bine jucate. Simţi nevoia să câştige timp, să reflecteze înainte de a continua. Cu toată meschinăria firii lui, era un om drept şi nu voia să greşească. Loviturile pe care le dădea erau întotdeauna atent calculate şi îi aduceau satisfacţii uriaşe, dar numai dacă erau drepte. O victorie câştigată altfel i-ar fi lăsat un gust amar.

Luă dintr-o cutiuţă de pe birou câteva fire de tabac, le puse pe unghie şi trase cu nesaţ pe nas, strănutând cu violenţă. Scoase o batistă mare cât un cearşaf, îşi suflă zgomotos nasul, se şterse şi, împăturind atent batista la loc, se lăsă pe spate şi o privi pe Angelica icnind de satisfacţie.

Aceasta se uita la el atentă, silindu-se să-şi stăpânească dezgustul. Îşi adusese aminte dintr-o dată de Honorine, care îl aţintise pe acest Baumier cu ochii ei verzi scânteind de ură şi ţinând nuiaua ca pe o sabie: «Esti lău! Ţel mai lău. Si am să te omol.» Şi inima i se umplu dintr-o dată de un dor nestăvilit după Honorine, făptura aceea cât o fărâmă care se ridica de pe acum, ca şi ea, împotriva a tot ce era vrednic de scârbă. Trebuia

să iasă cât mai repede de acolo, s-o ia pe Honorine şi să plece. Mai era puţin timp până când aveau să fugă, poate doar câteva ore, şi ea pierdea vremea aici, în discuţii idioate cu Baumier.

— Ei, bine, fie, îl auzi deodată pe acesta zicând, cu o voce tărăgănată. Se poate foarte bine să fii o bună catolică, chiar dacă nu calci pe la sfintele slujbe... sau hai, bună catolică nu, dar măcar să zicem că nu umbli să treci la hughenoţi, la erezia lor. Să lăsăm asta, e mai puţin important în momentul de faţă. Ia uită-te la ce scrie aici... ştii carte, nu? Bardagne te lăuda întruna, numai de dumneata vorbea tot timpul...

Şi desfăcu alt dosar, căutând puţin şi trăgând cu degetele lui lemnoase o foaie de hârtie.

— Ia citeşte şi zi ce părere ai.

Angelica luă foaia şi citi, dar mare lucru nu înţelegea. Era o simplă listă de nume, fără nici o altă precizare. Gabriel Berne şi toţi cei din familia lui, Manigault, Marcelot, avocatul Carrere cu toată spuza lui de copii, pastorul Beaucaire şi alţi câţiva... Citi lista de mai multe ori, la început nedumerită, apoi cu îngrijorare. Lăsă hârtia pe marginea biroului, privindu-l întrebătoare pe Baumier.

— Ei? Ia zi, făcu acesta, aproape vesel.

— Ce să zic? Îi cunosc pe toţi, unii sunt prieteni cu stăp... ăăă... cu jupân Gabriel, dar nu ştiu ce e cu ei.

— Îţi spun eu ce e cu ei. În zori au să fie ridicaţi toţi.

Şi, înainte de a apuca ea să înţeleagă bine sensul îngrozitor al acestor cuvinte, adăugă, tăios ca o lamă de cuţit:

— *Fiindcă vor să fugă din Franţa.*

Rămase câteva clipe ca năucită. La aşa ceva nu s-ar fi aşteptat niciodată. Va să zică Baumier ştia asta şi tăcuse. O luase pe ocolite, păstrând argumentul acesta ca pe un as în mânecă, zvârlindu-l pe masă la sfârşitul partidei şi zdrobind-o. Şi asta însemna că în zilele acestea, când ea tremura de nerăbdare, dornică să se vadă mai repede plecată, visând cu ochii deschişi la clipa când avea să se simtă liberă... liberă... Baumier ştiuse, ştia, îi supraveghea!

Dădu să ia din nou lista aceea de pe marginea biroului dar mâna n-o mai asculta. Iar Baumier, parcă ghicindu-i gândul,

i-o luă înainte, întinzându-se şi luând-o el şi punând-o cu grijă la loc în dosar. Pe faţă i se citea satisfacţia jucătorului la o lovitură bine jucată. Dar Angelica îşi dădu seama, cu toată tulburarea, că nu avea nevoie să mai citească o dat hârtia aceea ca să-şi aducă aminte ce scria acolo. O vedea în faţa ochilor, şocul primit îi ascuţise în chip nefiresc memoria şi aspectul foii aceleia de hârtie îi rămăsese întipărit în minte până la ultimul amănunt. Şi în clipa aceea îşi dădu seama că recunoscuse şi scrisul. Era scrisul lui Manigault iar lista era tocmai aceea întocmită de el cu toţi pasagerii clandestini care aveau să se îmbarce pe «Sfânta Maria». Toţi erau trecuţi acolo cu grijă, până şi micul Raphael, ultimul născut, care abia văzuse lumina zilei şi figura acolo ca «bastard născut din părinţi necunoscuţi», fiindcă pastorul Beaucaire, care îl botezase, nu avea, cum nu avea de altfel nici un pastor protestant, dreptul de a oficia căsătorii recunoscute de stat şi de a elibera certificate de botez care să constituie acte de identitate ale supuşilor regelui Franţei. Şi îşi aducea aminte, într-o străfulgerare, de ultimele cuvinte pe care le citise pe lista aceea, fără să le dea atunci prea mare atenţie: *«Doamna Angelica, slujnică»*.

— Aşa că «Sfânta Maria» nu mai pleacă, cel puţin deocamdată, urmă Baumier cu aceeaşi voce slabă şi tărăgănată. În curând inspectorii pazei de coastă au să urce la bord şi au să-şi facă datoria.

Buimăceala începea să se risipească şi mintea ei lucra acum din ce în ce mai rapid. Trebuia făcut ceva. Soluţii după soluţii îi veneau în minte şi renunţa imediat la fiecare, după ce le cântărea rapid. Baumier le putea răsuci numaidecât împotriva ei şi acesta era ultimul lucru de care avea nevoie acum. Ştia multe şi se pricepea de minune să ascundă ce ştie. Ce mai ştia în afară de asta? Mai era ceva de ştiut? Nu. Ştia tot şi putea întoarce şi răsuci lucrurile în aşa fel încât nimeni de pe lista aceea să nu mai poată scăpa din ghearele lui. Şi totuşi, ea trebuia să facă ceva. Orice. Decât tăcerea, care nu putea însemna decât o recunoaştere, mai bine spunea ceva, orice, numai să nu-l facă să creadă că recunoaşte.

— Să fugă, ziceţi? De ce să fugă?

— Eh, văd că eşti o biată fetiţă neştiutoare... Habar n-ai cum stau lucrurile. Hai să te lămuresc tot eu: parpaioţii ăştia umblă să-şi pună averile la adăpost în afara Franţei şi să se aşeze în alte ţări... Da, da, nu te mira, în alte ţări, chiar în unele care sunt duşmane de moarte ale Franţei. În Anglia bunăoară. Nu vor să se supună regelui.

— De asta acum aud... de gânduri de plecare, de bani plasaţi în alte ţări... Jupân Gabriel nu discută cu mine asemenea lucruri, astea sunt afacerile lui. Şi nici nu ştiu de ce m-aţi trecut şi pe mine pe lista aceea...

Zisese cu intenţie fină «m-aţi trecut». Baumier trebuia ajutat să deducă de aici că ea acum văzuse pentru prima oară lista cu pricina.

— ... de ce m-aţi trecut şi pe mine pe lista aceea. Eu nu sunt nici hughenotă, ca să fug de dragul religiei mele, nici avere de pus la păstrare în altă parte nu am...

— Draga mea, rânji cu răutate Baumier, ori mă crezi mai tâmpit decât sunt, ori ai uitat că eşti complicea unui ucigaş.

— Domnule! ţipă ea frângându-şi disperată mâinile, vă rog din suflet, domnule, să nu mai pronunţaţi asemenea cuvinte! Pot să jur ce orice vreţi că nu e adevărat. Şi pot să vă şi dovedesc că nu vorba de nici o crimă!

— Să ce? tresări Baumier, sincer surprins. Să dovedeşti că nu e vorba de o crimă? Cum poţi dovedi aşa ceva? Sau poate mai ştii şi lucruri pe care nu le-am discutat până acum?

— Da.

Şi Angelica îşi lăsă faţa în batistă, într-un gest care putea însemna orice. Dar Baumier tăcea. Nu se lăsa prins. Ştia că, orice ar fi zis, ar fi pierdut din avantajul abia câştigat.

— Domnule, zise ea simţind instinctiv că tăcerea asta nu trebuia prelungită, am să vă spun tot adevărul.

— Aşaaaa... făcu încântat deodată Baumier, frecându-şi mâinile. Ştiam eu că o fată deşteaptă ca dumneata are să-şi dea repede seama cum stau lucrurile şi că n-are rost să mai... Da, spune, fata mea, te ascult, urmă el aproape blând, aşezându-se mai bine în jilţ, ca să savureze mai bine victoria.

— Bărbaţii aceia doi de care ziceţi dumneavoastră că i-aţi pus să se ia după mine...

— Ei?

— Îmi aduc aminte de ei. Mai ales de cel cu redingota albastră, acela era mai drăguţ, foarte amabil... Dar cum să vă spun... mi-e cam ruşine şi vă rog din suflet, domnule, să mă înţelegeţi şi să... să...

— Să ce? zise Baumier pe cel mai încurajator ton de care era în stare. Zi despre ce e vorba şi fii convinsă că o să am toată bunăvoinţa.

— Să... să nu spuneţi... adică să păstraţi secretul...

— Oh, dar asta se înţelege de la sine, draga mea. Nici nu mai era nevoie să spui. Şi, cum spuneai, cel cu redingota albastră era amabil...

— Da. Şi, cum să vă spun, deşi dumneavoastră v-aţi format o anumită părere despre jupân Gabriel Berne şi chiar dacă aparenţele să zicem că pot oferi o anumită imagine, să ştiţi că e un om foarte auster şi foarte aspru. Mai ales foarte aspru. Şi mie mi-e frică de el. În casa lui e mai rău ca într-o mănăstire. Nu cântece, nu dans, nu nimica, numai psalmi şi cititul din Biblie, atât. Şi sunt şi eu o femeie singură, am un copil de crescut şi dacă am intrat în slujba lui e fiindcă mi-a oferit o leafă bună. Ce puteam eu să fac? Să bat străzile? Am intrat în slujba lui şi am zis că cinstit e să-l slujesc cu credinţă, n-am zis nimic de viaţa din casa lui, de... hârjoneli, cum aţi zis dumneavoastră, nici vorbă, ba mai mult, el mi-a pus de la început condiţia să nu am de-a face cu bărbaţi, altfel mă dă afară. Şi de-asta mă tem să nu audă de ce vă spun eu acum...

— Perfect. N-are să audă. N-are să audă nimeni. Zi mai departe cum a fost cu cei doi.

— Va să zică, domnul acela atât de drăguţ m-a oprit să stea de vorbă cu mine şi zic drept că mi-a plăcut de el... Celălalt nu zicea nimic, am înţeles că era un prieten de-al lui şi nu se băga. Ăsta cu redingota albastră vorbea frumos, avea farmec... Vă rog să nu vă supăraţi, domnule, că vă spun asta.

— Nu, nu, nu mă supăr, nici vorbă, zise grăbit Baumier făcând cu mâinile un gest nedesluşit, parcă s-ar fi apărat de o

asemenea acuzaţie neaşteptată, nici n-aş avea de ce să mă supăr, omul îşi făcea datoria, doar pentru asta era plătit, nu e nici o supărare. Şi? Mai departe?

— Şi m-au însoţit amândoi, celălalt, v-am spus, nu zicea nimic, dar cel cu redingota albastră era foarte vorbăreţ, m-a întrebat dacă n-aş vrea să mergem undeva să bem un păhărel şi să petrecem şi noi puţin, şi i-am spus că aş merge cu toată plăcerea... nu mai ştiu cum am zis aici dar i-am spus ceva cum că aş merge numai cu el, nu şi cu prietenul lui, şi el a zis că foarte bine, că aşa se gândise şi el. Şi i-am mai spus că mă aşteaptă jupânul, să-i duc nişte hârtii, şi atunci m-a întrebat cine a jupânul meu. Când i-am spus că Gabriel Berne a zis că da, aşa e, că toată lumea îl ştie de om cam al dracului şi că am dreptate să mă feresc să-l supăr. Mi-a mai spus că-i place foarte mult de mine şi vrea mult de tot să ne întâlnim şi eu am zis că n-am nimic împotrivă, aşa că să stea pe aproape, că-i dau jupânului hârtiile şi pe urmă ies ca să mă duc acasă... Mă duceam la jupân Gabriel la depozit, înţelegeţi, da? Şi că ies pe urmă să mă duc acasă şi atunci mai stăm de vorbă, să stabilim precis cum facem să ne întâlnim. L-am rugat şi pe el să mă înţeleagă, i-am spus că am un copil de crescut şi nu mi-ar da mâna să renunţ la slujba din casa lui jupân Gabriel, fiindcă e mult de muncă dar şi simbria e bună şi nu mă îndur de banii ăştia, şi el atunci a zis că mă înţelege şi că nu vrea să-mi facă necazuri. Am ajuns la depozit şi aici prietenul lui a zis ceva în genul că el ar avea altă propunere. Şi chiar îmi aduc aminte că a zis ceva cum că «scârnăvia aia bătrână le-a dat o grămadă de bani şi dacă nu-şi fac treaba au să se trezească amândoi cu bube în cap», dar cel cu redingota albastră s-a supărat şi i-a zis să nu se bage el. Nu ştiu despre ce vorbeau, dar e limpede că se certau...

— Cum? Cum? o întrerupse Baumier roşu la faţă. Ia stai aşa, cum ziceai că a zis celălalt? «Scârnăvia bătrână»?

— Da, chiar mi-aduc aminte că a mai zis pe urmă şi «ciufută», adică scârnăvie ciufută, îmi aduc bine aminte de cuvintele astea, fiindcă celălalt tăcuse tot timpul şi prietenul lui, cel cu redingotă albastră, se vedea că e om subţire, cu

educație, vorbea frumos, ăstalalt era mitocan rău, parcă aș zice că era și cam băut, fiindcă nici n-a deschis bine gura a și trântit niște cuvinte de neam prost, scuzați-mi expresia...

— Aha! «Scârnăvia bătrână», care va să zică. Și ciufută... Mda! bodogănea furios Baumier. Prin urmare așa stau lucrurile! Ei, lasă, că... În sfârșit! Și... n-au mai zis nimica?

— N...nu știu ce să zic... Eu m-am gândit că poate or fi amândoi în serviciul vreunei doamne în vârstă, care îi trimisese undeva cu cine știe ce treburi și celălalt se temea acum că dacă nu-și fac treaba or s-o pățească, dar cel cu redingotă albastră s-a supărat și a zis cam așa: «Dacă ești invidios pe mine, îți las ție toți banii și du-te la taverna de sub Turnul Lânăriei sau unde vrei tu, numai să-mi spui unde te duci, ca să știu unde să te găsesc, dar în treaba cu femeia asta tu nu te băga.» Dar celălalt nu știu ce tot zicea că el nu e de acord și că «hoitul ăla bătrân are să le facă zilele amare, fiindcă e vorba de o grămadă de bani» dar eu tocmai atunci a trebuit să plec, fiindcă...

Aici jucase totul pe o singură carte. «O grămadă de bani». Dar probabil că Baumier îi plătea bine, își spunea ea. Și înțelese că nu greșise, fiindcă amănuntul acesta nu-l deranjă deloc. Dar asta nu însemna că replica rămânea pentru el lipsită de importanță.

— Cuuum? izbucni Baumier, aproape cu durere. Cum a zis? Hoitul ăla bătrân?

— Da, domnule, zise Angelica, stânjenită. Dat fiind că era vorba de o doamnă în vârstă iar el un om lipsit de educație...

— Aaaah! icni cu năduf Baumier, da, doamnă în vârstă, da, ai dreptate, se poate spune și așa, mai ales cum... cum era el un om fără pic de educație... În sfârșit, urmă el fără nici un chef, zi mai departe ce s-a mai întâmplat.

— ... tocmai vă spuneam că nu prea știu, fiindcă eram lângă poarta depozitului și am auzit vocea lui jupân Gabriel în curte, striga ceva la un băiat, și dacă ieșea și mă găsea cu ei la vorbe în poartă era de rău, cine știe ce-mi făcea... Poate chiar mă dădea afară din slujbă și v-am spus că...

— Ia stai puţin, o întrerupse Baumier, care clocotea de furie abia stăpânită, stai puţin, să nu ne încurcăm. Va să zică cel cu redingota albastră i-a spus ăstuilalt, mocofanului, să se ducă să-l aştepte la taverna de la Lânărie?

— Parcă aşa... sau parcă a zis ceva de un turn, Turnul Lânăriei, dacă am înţeles eu bine...

— Da, bine, tot aia e, la Lânărie sau la Turnul Lânăriei. Aşa e, e o tavernă acolo. Şi? Au mai vorbit ceva?

— Domnule... vă spun drept că n-am fost prea atentă... şi a trecut şi destul timp de atunci... Eu eram cu grijă mare să nu mă prindă jupânul că stau de vorbă cu ei. Şi vă spun drept că şi mie îmi plăcea de cel cu redingota albastră, era şi bine făcut... şi deştept, şi îndrăzneţ, ştia să se poarte cu o doamnă şi vorbea aşa frumos... Nu vă spun ce complimente! Nici nu ştiţi ce rău îmi pare că n-a ieşit nimica de aici, eu abia aşteptam să pot ieşi afară, mă gândeam că mă aşteaptă şi facem cumva... Să nu mă credeţi o femeie uşuratică, vă rog, dar gândiţi-vă că printre hughenoţii aceia care nu ştiu decât de psalmii lor... Pic de distracţie, să simt şi eu de puţină petrecere... Şi când am avut ocazia să cunosc un domn atât de plăcut, care să-mi spună că sunt frumoasă şi merit şi eu să fiu iubită de un bărbat...

Baumier părea foarte tulburat de discuţia asta şi Angelica se simţi încurajată să meargă mai departe.

— Să vedeţi... Celălalt, până la urmă, a plecat şi a zis că rămâne să se întâlnească... nu mai ştiu unde, că m-am zăpăcit de tot când l-am văzut că pleacă şi eu rămân singură cu... cu cel drăguţ... Şi când am rămas singuri...

— Ei! făcu acru Baumier. Ce aţi făcut când aţi rămas singuri? Eraţi tot în stradă, nu?

— Da... a început să mă sărute şi să mă mângâie... Vă rog, domnule, să nu... cum să zic eu...

— Să nu te consider o femeie uşuratică, o ajută Baumier, cu un zâmbet mieros sub care clocotea furia. Nu te consider. Zi mai departe, nu-i nevoie să-mi spui tot ce ţi-a făcut, zi ce s-a mai întâmplat...

— Vai, domnule, nu a apucat să-mi facă prea mare lucru, deşi pe stradă nu trecea nimeni... dar eram totuşi pe stradă, mă înţelegeţi, nu?

— Închipuie-ţi că înţeleg, încuviinţă el cu o strâmbătură.

— Şi când mă săruta... şi eu stăteam, domnule, fiindcă v-am mai spus că îmi plăcea de el şi gândiţi-vă că în situaţia mea de femeie singură... Vă rog mult, domnule, vreau să zic că vă rog din suflet...

— Ştiu, să nu te consider o femeie uşuratică! aproape că răcni Baumier. Bine, nu te consider, dar zi mai departe.

— Şi tocmai când... în sfârşit, când eu nu mă mai opuneam şi el începuse să pună mâna... cum să zic, să pună mâna prin locuri unde o doamnă nu permite să-i pună cineva mâna... şi nici măcar privirea cuiva... În sfârşit, eu îl lăsam, ce era să fac? Doar v-am mai spus, mi se pare că îmi plăcea de el, îmi plăcea foarte mult...

Fu pe punctul de a-l mai ruga o dată să n-o considere o femeie uşuratică, dar îşi zise că nu trebuia totuşi să întindă coarda prea mult. Baumier clocotea ca un cazan sub presiune şi de data asta poate i-ar fi aruncat cu vreun dosar în cap.

— Şi tocmai atunci s-a deschis poarta şi a apărut jupân Gabriel, domnule! făcu ea pe un ton plin de jale. Şi a dat peste noi acolo, în poarta lui! Şi zău că am avut ce auzi... Era furios rău şi când s-a repezit o dată la prietenul meu, am zis că-l face zob, că nu ştiţi ce putere are! E şi înalt şi voinic şi e şi puternic ca un urs, ia singur un butoi de opt vedre ca pe nimica şi-l duce uite-aşa în braţe... Şi să ştiţi că pare el aşa, om blând şi la locul lui, dar când îi vin pandaliile ştiţi ce urât face? Ferească Dumnezeu! Că toată casa îngheaţă de frică...

— Mă rog, mă rog, făcu nerăbdător Baumier. Lasă asta şi zi ce s-a mai întâmplat.

— Prietenul meu, domnule, s-a arătat băiat deştept. Ce trebuia să facă un băiat deştept în aşa o situaţie?

— Ce trebuia să facă? întrebă Baumier, ros de curiozitate.

— Păi... s-o ia la sănătoasa. Mai ales că era şi singur, celălalt plecase.

— Phiiii! Mama lor de lichele nenorocite! zbieră roşu de furie Baumier, de data asta scos cu totul din sărite. Ptiu! Dar-ar ciuma în căpăţânile lor alea seci şi idioate! De ce s-or fi

despărţit, nenorociţii şi îngrămădiţii pământului! Păi ei nu s-au gândit, boii dracului, că dacă i-am trimis pe amândoi, treaba asta avea şi ea rostul ei?...

— Nu ştiu, domnule, nu mi-am permis să-l întreb... şi nici nu era momentul. Jupânul era foarte furios pe mine...

— Era gelos, asta era, aruncă dispreţuitor Baumier, încă fierbând. Era gelos, altfel l-ar fi durut în cot că pe slujnica lui o mototoleşte un hăndrălău pe uliţă...

— Se poate să fi fost şi ceva gelozie, domnule, nu vă contrazic, vorba e că m-a înşfăcat de păr şi m-a dus înăuntru, în biroul lui, şi când mi-a cârpit o palmă, chiar că am văzut stele verzi... Am venit grămadă, nu mai ştiam de mine.

— Era gelos, îţi spun eu!

— Nu ştiu cum era, dar am zis că mă bate de mă schilodeşte... Noroc că tocmai atunci s-au auzit bătăi afară, în uşă, striga un băiat să deschidă, că a venit cineva de la visterie şi are treabă cu jupânul sau cam aşa ceva, nu mai ştiu, că v-am spus că abia mai auzeam, nu mai ştiam nici pe ce lume sunt... Că are jupân Gabriel o mână grea, domnule, nici nu vă spun. Auzisem eu, dar nu avusesem parte până atunci.

— Mda, mormăi Baumier, vizibil descumpănit de versiunea asta. Va să zică asta a fost tot.

— A, nu tot, zise Angelica plecând pudică fruntea, cu un aer care voia să spună că partea cea mai interesantă abia acum vine.

— Aha! Prin urmare s-a mai întâmplat ceva?

— Da. Seara m-am întâlnit cu el...

— Cuuum? sări Baumier ca ars. Seara? Chiar în seara aia?

— Da, zise ruşinoasă Angelica, plecând fruntea şi mai mult. Avusesem timp să-i spun unde stau, adică unde e casa lui jupân Gabriel, şi că să ne vedem sub zidul de lângă casă, pe partea cealaltă a străzii.

— Şi?

— Şi... când am ieşit seara, după ce se culcaseră toţi din casă, mă aştepta acolo...

— Ei? Şi?

— Şi... înţelegeţi dumneavoastră şi fără să vă spun eu. Mi-a promis că mă ia de nevastă, mi-a spus că-l cheamă Toine şi e dintr-un sat... mi-a spus şi cum îi zice satului, dar n-am luat în seamă, zicea că...

Îşi aduse aminte de ce-i povestise bătrâna Rebecca despre catolicul cu care fusese cât pe-aci să se mărite şi se hotărî să pună în istoria asta şi ceva sare şi piper.

— ... zicea că are ceva moştenire acolo şi îl bătea gândul să strângă ceva bani aici şi să se întoarcă acasă, dar că acuma s-a răzgândit, se duce să vândă tot şi se întoarce să se însoare cu mine, zicea că are slujbă foarte bună aici şi-o să mă ţină ca pe-o cucoană. Aşa a rămas, că a şi vorbit cu prietenul lui... pe ăsta parcă îl chema Tinot, dacă am înţeles eu bine...

— Da, Tinot, încuviinţă Baumier, aiurit de-a binelea. Adică Justin, lua-l-ar toţi dracii. Şi ăstuilalt chiar Antoine îi zicea, lua-l-ar şi pe el...

— Vaaai, domnule, de ce vorbiţi aşa! Dacă aţi şti ce drăguţ... Şi ce frumos vorbea! Zicea că a şi vorbit cu prietenul lui, cu Tinot cum ar veni, să plece amândoi într-acolo a doua zi, cu noaptea în cap...

— Şi?

— Şi... asta-i tot, oftă ea. Nu l-am mai văzut. L-am tot aşteptat, ziceam că uite că am avut şi eu noroc o dată în viaţă, că nu mi-au fost degeaba rugăciunile la Preacurata, dar... Dacă nu vrea Dumnezeu să aibă şi o amărâtă ca mine o fărâmă de noroc, tot degeaba şi rugăciuni şi toate...

Aici făcu un efort şi reuşi să se smiorcăie puţin în batistă.

«Doar tâmpit să fie să nu-şi facă socoteala că au plecat amândoi, s-au certat pe drum, s-au luat şi la bătaie, Justin l-a omorât pe Antoine, l-a aruncat undeva şi pe urmă a spălat putina, de frică să nu ajungă în ştreang...»

— Că parcă numai dumneata eşti fără noroc! exclamă Baumier oftând. Dacă ai şti cât mi-am bătut eu capul cu ăştia doi, să-i învăţ meserie, să-i fac să înţeleagă că lucrurile astea la care îi pun eu au o importanţă extraordinară pentru treburile statului... Şi uite cum m-au lăsat cu ochii în soare. Deşi spun drept că de la unul ca Antoine Médard nu m-aş fi aşteptat la

una ca asta în ruptul capului... dar uite că m-am înşelat. Mă mai înşel şi eu, nu? zise el cu o veselie tristă.

— Eh, în ziua de azi nu mai poţi avea încredere în nimeni, domnule. Eu sunt păţită.

Luase, fără să-şi dea nici ea seama cum, tonul unei târgoveţe mai dezgheţate care filozofează şi ea despre greutăţile vieţii pe lumea asta nenorocită şi Baumier părea acum aproape convins de nevinovăţia ei.

— Aşa e, încuviinţă simplu Baumier. Dar stau şi mă întreb cum se face că unul ca Antoine ăsta...

Dar Angelica nu-l lăsă să mediteze asupra destinului lui Antoine Médard, care de bună seamă că îşi încheiase cariera slujind zelos drept hrană peştilor şi crabilor din ocean, ci rosti pe un ton plin de implorare:

— Domnule, aţi văzut că eu v-am spus tot, dar vă rog să nu mă daţi de gol... adică să se audă şi să-mi iasă nume urât, că ştiţi cum e lumea, face din ţânţar armăsar. Închipuiţi-vă dumneavoastră, domnule, să se audă în mahala că m-a dus la poliţie! Uitaţi, vă promit că chiar mâine plec din casa lui jupân Gabriel Berne, măcar că v-a spus, îmi dă simbrie bună, altfel mă duceam eu de mult, ca tăunul cu paiul, să nu mai aud de hughenoţi. Dar ştiţi cum e vorba aia, ce iei pe mere dai pe pere, adică pe de o parte am zis că să pun şi eu un bănuţ la ciorap, că dacă o vrea vreunul să mă ia de nevastă să am şi eu, acolo, un ceva, cât de cât, adică să nu mă ia numai cu ce am pe mine, că pe urmă toată viaţa îmi scoate ochii cu asta, dar pe de altă parte, când mă gândesc de ce belele am parte din cauza lor, a *parpaioţilor* adică...

Era pentru prima oară că folosea şi ea cuvântul acesta.

— ...şi vă spun drept că mai bine mă lipsesc şi de simbria lui jupân Gabriel şi de tot. Că de foame zic că n-oi muri eu pe lumea asta...

— Ba nu, ba nu, zise preocupat Baumier. Stai puţin, stai puţin, nu mă lua repede, că trebuie să mă gândesc bine, aici sunt alte lucruri care...

Angelica rămase nehotărâtă. Suna în vocea lui ceva neaşteptat, o notă pe care n-o mai desluşise până acum şi avea senzaţia că mai erau lucruri de spus.

— Nu, mai bine nu pleci din casa lui Berne, făcu Baumier pe acelaşi ton de om care se gândeşte la altceva. Dimpotrivă, cred că ai să rămâi acolo, să mă ţii la curent cu tot ce se urzeşte în cuibul ăla de eretici. Uite, bunăoară de planul lor de a fugi cu «Sfânta Maria» ştiai ceva? Că eşti pe lista lor.

— Ce pot eu să ştiu? Habar n-am de asta, domnule. Cred că dacă stăpânul meu trebuia să plece, îmi spunea şi mie, că doar înainte de orice plecare sunt atâtea bagaje de făcut şi nu mi-aş mai fi văzut capul de treburi.

— Şi chiar n-ai băgat de seamă nimic? Pregătiri de plecare, vânzoleală, lucruri de-astea?

— Nu.

Încerca să-şi ia un aer naiv, niţeluş prostănac. Baumier începuse să învârtească din nou între degete pana de gâscă.

— Hm! Şi totuşi, informaţiile mele păreau exacte, mormăi el ca pentru sine. Hm!

— Domnule, zise ea zâmbind, mă gândesc că dacă informaţiile astea exacte le aveţi de la oameni ca Justin şi Antoine, despre care dumneavoastră înşivă aţi spus adineauri că v-au lăsat cu ochii în soare...

— Să taaaaci! mugi dintr-o dată Baumier, cu o voce care cutremură pereţii, şi izbi cu putere în tăblia biroului.

Angelica rămase împietrită. La aşa ceva nu s-ar fi aşteptat. Bondocul ăsta părea să emane atâta energie încât parcă ar fi devenit dintr-o dată altul. La o asemenea demonstraţie de forţă nu s-ar fi aşteptat niciodată din partea unuia ca el.

— Tu să taci! urmă el, tot strigând dar ceva mai potolit. Dacă ţi-am vorbit cu oarecare indulgenţă ţi-ai şi luat nasul la purtare! Obrăznicătură neruşinată! Ar trebui să te vâr într-o mănăstire unde să-ţi mai iasă destrăbălările din cap, fiindcă nu eşti decât o curvă din cele mai de rând! Dar ăsta-i norocul tău, fiindcă, dacă eşti într-adevăr aşa ceva, îmi poţi fi mai de ajutor în libertate decât la mănăstire.

Şi o privi cercetător, devenind din nou calm şi filtrând-o printre gene.

— Da... Dar numai dacă eşti într-adevăr aşa ceva, repetă el cu voce înceată.

Şi se ridică, făcând câţiva paşi prin încăpere cu mâinile la spate, apoi veni spre ea. Angelica se cutremură. Nu cumva crabul ăsta bondoc avea de gând s-o sărute? Sau... sau să condiţioneze libertatea ei de... de... Numai că Baumier se răsuci dintr-o dată pe călcâie şi se îndreptă, cu mersul lui parcă ţopăit, spre uşă.

— Domnule! strigă ea cu un aer rugător, împreunându-şi mâinile la piept, domnule, vă rog din suflet, spuneţi-mi că-mi daţi drumul să-mi văd de copil! Vă rog, domnule, doar n-am făcut nici un rău nimănui!

— Mda, zise el întorcându-se în prag, cred că am să-ţi dau drumul. De data asta, adăugă el repede, ridicând un deget în semn de avertisment, numai de data asta! Fiindcă pe viitor... În sfârşit, ce-o să mai fie mai vedem noi. Acum, doar o mică verificare şi gata, eşti liberă.

Şi ieşi.

Dacă nu s-ar fi aflat pradă unor asemenea frământări, Angelica ar fi desluşit din nou în vocea lui tonul acela nou, care o îngrijorase puţin mai înainte. «Doar o mică verificare...» Nu dăduse atenţie acestor cuvinte. Important pentru ea era altceva: «...şi gata, eşti liberă.» Şi era cu atât mai uşurată cu cât, la un moment dat, crezuse că nu mai are nici o ieşire. Măcar să se vadă o dată scăpată de aici, s-o ia pe Honorine şi pe copiii lui Gabriel Berne...

Şi dintr-o dată se simţi sleită de puteri. Umerii i se prăbuşiră şi simţi cum în colţul pleoapei se adună o lacrimă. Fusese la un pas de prăpastie. Nici ea nu ştia cum reuşise să scape din atâtea curse... Efortul fusese imens şi îşi spunea acum cuvântul. Era zdrobită de oboseală şi se simţea cuprinsă de o tristeţe fără margini. Închise ochii şi lacrimile începură să i se scurgă pe obraji.

Zgomotul uşii o făcu să tresară. Intrase cineva, probabil Baumier se întorsese şi acum avea să-i spună ce hotărâse. Se şterse cu mişcări încete la ochi şi ridică privirile.

În faţa ei, în picioare, privind-o cu ochi scormonitori, se afla François Desgrez.

14

Prezența lui Desgrez tocmai acum și mai ales aici era un eveniment atât de surprinzător încât în prima clipă Angelica nu reuși să-și dea seama ce urmări putea avea din punctul ei de vedere apariția acestui strigoi răsărit din întunecimile trecutului. Privea chipul puțin schimbat de ani dar care păstra aceleași trăsături, în special bărbia pătrată, sugerând forță și voință. Trupul bine clădit, cu umeri puternici, bine strâns într-o redingotă de catifea scumpă, cu festoane aurite discret la butoniere și cu nasturi tot de aur, cu jabou de dantele scumpe și cu tocuri înalte, Desgrez semăna a senior de la Versailles. «S-a ajuns», își spuse Angelica, fără să-și dea încă seama de dimensiunile acestei realități atât de noi și neașteptate.

Apoi începu să înțeleagă și simți cum tot trupul i se strânge, ca într-o menghină de oțel. Apariția lui Desgrez însemna descoperirea marchizei du Plessis-Bellièere, Răzvrătita din Poitou. Arestarea ei în numele regelui. Închiderea într-o temniță și Honorine lăsată de izbeliște. Pierdută ca Florimond. Plecarea spre America, spre Tărâmul Făgăduinței, se spulbera acum ca un fum...

Se simțea ca paralizată și nu putea gândi cu mult dincolo de ceea ce vedea. Îl vedea pe Desgrez și înțelegea că el însemna pentru ea amenințarea. Atât. Mai mult nu reușea să judece. Îl recunoștea. Chiar se surprinse gândind că îi face plăcere să-l revadă. Să-l revadă pe Desgrez! Era atât de departe... și atât de aproape!

El se înclină politicos în fața ei, ca și cum s-ar fi despărțit nu mai departe de ieri:

— Doamnă, omagiile mele. Cum vă mai simțiți?

Vocea lui o făcu să tresară. Stârnise brusc în ea amintirea îndepărtată a interogatoriilor, a urii și a fricii care o frământau cumplit pe vremea aceea... și a clipelor de dragoste dezlănțuită și brutală de care avusese pe urmă parte cu el.

Îl urmări cu ochii cum venea cu paşi rari şi siguri spre birou, ocolindu-l şi aşezându-se în jilţul lui Baumier. Abia atunci băgă de seamă un amănunt care o izbise din prima clipă, fără să-şi fi putut da seama despre ce anume era vorba: nu purta perucă. Asta accentua înfăţişarea atât de cunoscută ei din zilele de odinioară şi îl făcea să semene, în pofida trăsăturilor aspre, cu studentul flămând pe care îl cunoscuse pe vremea când nu ajunsese copoi. Prin contrast cu asta, mişcările lui căutate şi înfăţişarea de om sigur de sine, felul autoritar în care se înfipsese în jilţ, cu aerul omului pe umerii căruia apasă responsabilităţi înalte cărora el le face faţă orice s-ar întâmpla, toate acestea îi erau necunoscute şi o făceau să înţeleagă o dată în plus cât timp trecuse peste el. Şi timpul acesta trecuse şi peste ea...

Trăsăturile lui căpătaseră un aer de om care n-are timp de pierdut cu fleacuri, deşi cuta aceea ironică de la coada ochiului era parcă şi mai accentuată şi la colţurile gurii îi apăruseră alte două cute, mai adânci, pe care nu i le cunoştea şi care se vedeau chiar şi când nu zâmbea. Asta îi dădea ceva de amărăciune resemnată şi înţeleaptă, care era contrazisă cu totul de zâmbetul crud care i se aşternea la răstimpuri pe faţă.

— Aşadar, scumpă doamnă marchiză, iată că a fost scris să ne mai vedem după clapa pe care mi-aţi tras-o când aţi şters-o atât de grăbită din Paris, deşi aveaţi ordin limpede să nu care cumva să faceţi asta... Iar ordinul în chestiune venea de la un august personaj pe care nu-l numim aici, dar ştim amândoi despre ce e vorba. Oare când a fost asta? Că nici nu-mi mai aduc aminte, spun drept. Acum patru ani? Sau cinci?... Da, da, parcă cinci. Doamne, cum trece timpul! Şi câte nu se mai întâmplă pe lumea asta... bunăoară cu dumneavoastră înţeleg că s-au petrecut multe, timpul a fost foarte bogat în evenimente. Aşa vrea îngerul dumneavoastră păzitor, să nu puteţi sta liniştită şi să vă bucuraţi de ce vă oferă viaţa... când alte femei n-ar şti ce să facă să aibă parte măcar de un sfert din şansa dumneavoastră... Din punctul meu de vedere, spun drept, viaţa parcă e mai liniştită şi are chiar oarecare farmec atunci când nu mă pomenesc cu dumneavoastră că vă apucaţi să vă faceţi obiceiurile. Îmi văd de treburi, unele mai dificile, altele mai

uşoare, unele chiar de-a dreptul agreabile... fiindcă viaţa mai cuprinde şi asemenea momente, e drept că rare, dar totuşi... Deşi nu trebuie să generalizaţi, cele mai multe sunt lucruri neplăcute, aşa e meseria. Bunăoară, nu ştiu dacă v-a ajuns la urechi un eveniment recent, anume arestarea marchizei de Brinvilliers, pe care am avut cinstea s-o ridic personal. Cu siguranţă că vă mai aduceţi aminte de ea, locuia la câteva străzi de palatul dumneavoastră din strada Beautreillis. Doamna asta şi-a otrăvit o groază de rubedenii, ca să nu mai vorbim de alte câteva duzini de persoane de care nu-i plăcea să se împiedice la tot pasul.[19] Ani de zile am stat pe urmele ei şi cred că vă mai amintiţi că şi dumneavoastră mi-aţi furnizat unele amănunte de mare preţ, fără de care n-aş fi putut face mare lucru. Da, da, amintiţi-vă, era vorba de nişte informaţii foarte importante pe care le-am obţinut de la dumneavoastră după o discuţie foarte drăgălaşă în legătură cu o spargere dată de prietenii dumneavoastră din Curtea Miracolelor. Nu vă mai amintiţi? Da, cred că aveţi dreptate, doamnă, a trecut atâta timp de atunci. Mai ales că în momentul de faţă otrava e foarte la modă la Paris şi la Versailles, e chiar ceva de bun gust, e o dovadă de eleganţă... Dar văd că lucrurile astea nu vă prea interesează. Da, aveţi dreptate, nu e momentul cel mai potrivit ca să depănăm amintiri, aşa că haideţi să vorbim mai bine despre altceva.

Îşi studie cu atenţie prefăcută unghiile bine îngrijite şi apoi îşi îndreptă repede privirile spre Angelica, scormonind-o cu ochii aceia cărora ştia că e foarte greu să le ascunzi ceva. În comparaţie cu Desgrez, Baumier părea un unchiaş cumsecade, pe care îl putea duce de nas şi un copil mai isteţ.

— Doamnă, am primit ordin să vă găsesc şi să pun mâna pe dumneavoastră orice ar fi. Ce vreţi, superiorii mei îmi dau de multe ori de făcut lucrurile cele mai neplăcute. S-o arestez pe Răzvrătita din Poitou, poftim! Ca şi cum aşa ceva s-ar fi putut face bătând din palme, cum ar fi să ridici un brutar din strada Trei-Iepuri care a pus făină mucegăită în colaci. Mai ales că nu sunt obişnuit să cutreier provincii depărtate, mediul meu familiar e Parisul. Dar ce era să fac! Şi vă rog să mă credeţi că nu mi-a fost deloc uşor să văd ce am văzut. Ţinutul Poitou

m-a îngrozit. Oameni la capătul puterilor, morţi peste morţi, foamete, lanţuri... şi groaza pe care o stârnea numai numele dumneavoastră. Începeau să tremure de cum îl auzeau. Am renunţat, era limpede că n-aveam nici o şansă să vă dau de urmă cu mijloacele astea, şi am zis să merg la noroc. Şi ştiţi care a fost norocul meu? Tocmai şobolanul de Baumier. A venit la Paris cu nişte rapoarte despre nenorocitele astea de afaceri cu convertirile, cu hughenoţii, cu dracu să-l ia de hârciog bătrân... Dar partea frumoasă a fost că a venit şi la noi să ceară informaţii despre o femeie care... o femeie care... Vai de mine, doamnă, s-a întâmplat ceva? De ce aţi tresărit?

Vocea lui suna mieros şi Angelica îşi aduse aminte că acum trebuia să urmeze o lovitură. Sau poate Desgrez îşi mai schimbase obiceiurile...

— Fără să vreau am auzit ce discuta cu unul din agenţii mei şi cred că instinctul mi-a spus să fiu mai atent. L-am luat la întrebări pe acest Baumier şi nu ştiu cum s-a făcut că parcă auzeam o voce care-mi spunea că femeia aceea eraţi dumneavoastră. E greu de explicat, dar aşa stau lucrurile. Numai că Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi bagă şi-n traistă. Aşa şi eu, în loc să apuc bine firele şi să le descurc, am zis că poate mi s-o fi părut şi am lăsat lucrurile în voia lor, mai ales că eram prins până peste cap într-o afacere foarte interesantă, tot cu otrăvuri, evident. V-am spus că la Paris e de bon ton să umbli cu aşa ceva. Şi poate că până la urmă aş fi uitat de femeia aceea din La Rochelle, dar norocul meu a fost că acum câtva timp a apărut la Paris domnul de Bardagne, simpaticul intendent regal de aici, şi mi-am spus că nu strică să stau puţin de vorbă cu el. Am adus vorba despre femeia aceea misterioasă şi când l-am văzut cum se tulbură... atunci am fost sigur că rău făcusem lăsând lucrurile la voia întâmplării. Pe un înalt senior cum e contele de Bardagne nu-l putea tulbura orice fleoarţă, nu? Şi oricum, chiar dacă flerul meu mă înşela, nu pierdeam nimic. Aşa că m-am aruncat în trăsura de poştă şi iată-mă aici, prezentându-vă sincerele mele omagii şi expresia devotamentului meu.

Angelica tăcea. Simțea că Desgrez urmărește să împingă discuția pe o anumită pantă dar nu-și putea da seama unde anume voia să ajungă și își spunea că, deocamdată cel puțin, cel mai înțelept lucru din partea ei era să nu spună nimic.

— Știți că ați întinerit, doamnă? urmă el cu o voce plină de un fel de afecțiune care o alarma mai rău ca orice răutate. De fapt, acesta e lucrul care m-a frapat cel dintâi în clipa când v-am văzut. Aerul de aici vă prieşte. S-ar putea să fie vorba şi de boneta asta drăgălaşă, care îmi aduce aminte de vremea când mergeam să beau un păhărel de Suresnes alb la jupân Bourjus, la taverna de la Masca Roşie. Fiindcă vă spun drept, pe urmă, când ați ajuns doamna cea mai strălucitoare de la Versailles, nu mai arătați nici pe departe atât de bine. Am fost dezamăgit când v-am văzut. Cred că se citeau pe fața dumneavoastră nişte lucruri care nu pot înfrumuseța o femeie, lăcomia, ambiția, teama de a nu pierde cutare ocazie sau de a nu nimeri tocmai paharul otrăvit, ura, setea de răzbunare... Dar acum astea au trecut şi iată-vă din nou strălucind de frumusețe. Da, da, nici nu știți cât mă bucur regăsind-o pe femeia superbă, cu priviri pline de nevinovăție şi... şi având ceva în plus, ceva bun, fără îndoială: experiență. Multă, multă experiență în plus față de cât avea cea pe care o ştiam eu. Asta vi se citeşte în priviri. Ce lucruri plăcute s-au petrecut în viața dumneavoastră de v-au spălat de aerul acela chinuit de la Versailles? V-au făcut mai senină, mai pură... Chiar şi ochii aceştia mari şi limpezi, care parcă ar cere ajutor...

Aici blândețea şi admirația exprimată de cuvintele lui erau contrazise net de ironia stăpânită care îi răsuna în voce. Fără îndoială că Desgrez, vicleanul Desgrez, nu improviza. Venise aici pregătit şi urmărea un scop precis.

— Da, doamnă, când am intrat adineauri şi v-am văzut tocmai la asta m-am gândit: «Ia uite ce tânără şi frumoasă e!» Şi nici nu ştiți ce surpriză plăcută, după cinci ani în care nu ne-am mai văzut. Sau poate frumusețea dumneavoastră venea din lacrimile care vă curgeau pe obraji? Nu cumva scârba aia bătrână de Baumier a făcut-o pe marchiza noastră să plângă? Că fript îl mănânc! Ce motive avea să se poarte aşa cu

dumneavoastră? Să vă ia la interogatoriu la poliţie, ca la orice marţafoaică...

Angelica era cât pe-aci să ridice ochii, dar abia în ultima clipă se opri, spunându-şi că bunăvoinţa asta putea fi o altă cursă.

— E drept că, din câte vă cunosc, urmă Desgrez lăsând să-i fluture în voce o undă abia perceptibilă de ironie, din câte vă cunosc eu, şi mai ştiind şi că aveţi obiceiul de a o căuta cu lumânarea, să ierte doamna marchiză vorba proastă... Chiar, doamnă tot nu v-aţi băgat minţile în cap?

Şi se plecă deasupra biroului, devenind dintr-o dată foarte grav. Angelica trebui să ridice în sfârşit ochii şi să suporte privirea lui sfredelitoare. Şi de undeva, din străfundurile amintirilor care începuseră să se înceţoşeze, se auzi strigând: «Desgrez! Prietene Desgrez, ajutor! Scapă-mă!» Poate spusese cândva cuvintele astea sau poate îi veneau pe buze abia acum, nu mai ştia. Dar gura ei rămânea încleştată şi nu putea rosti nici un cuvânt.

Apoi îşi dădu seama că Desgrez tace. De când tăcea aşa? O cerceta cu ochii lui care parcă o sfredeleau până în adâncul sufletului. Urmărea pe faţa ei trăsătură cu trăsătură, amănunt după amănunt, parcă încercând să pună din nou stăpânire pe chipul acesta şi pe femeia care încă îi mai bântuia gândurile şi nu-l lăsa să doarmă, după atâţia ani.

Venise încoace aşteptându-se la orice. Pe măsură ce se apropia de La Rochelle era din ce în ce mai sigur că femeia aceea nu putea fi decât marchiza du Plessis-Belliere, dar îşi spunea, cu inima strânsă, că avea să dea peste o bătrână hârbuită, cu trăsături veştede, poate luminate de ochii aceia fără seamăn, dar obosite, trudite, împovărate de trecerea anilor şi de durerile care se abătuseră asupra ei. Se aştepta s-o găsească orgolioasă, rea, plină de ţâfnele femeii care nu mai are trecere la bărbaţi şi mustreşte de ură împotriva altora, tinere şi frumoase, care i-au luat locul şi pe care le-ar ucide fără pic de şovăială. Surpriza pe care o încercase la vederea femeii frumoase şi parcă întinerite nu fusese prea mare. Dar nu se gândise nici o clipă că Angelica, strălucitoarea marchiză du Plessis, avea să-l privească acum cu ochii aceştia în care citea o chemare mută şi sfâşietoare.

«Te ştiam frumoasă, îşi spunea el în gând, te ştiam frumoasă şi mă aşteptam să te găsesc îmbătrânită şi obosită de ani, dar te regăsesc parcă şi mai frumoasă. Ce miracol s-a petrecut cu tine?»

Şi, lucru la care în ruptul capului nu s-ar fi gândit vreodată, se simţi pătruns de un fior de respect în faţa acestei femei care, cu toate chinurile prin care trecuse, cu toate furtunile care se năpustiseră fără milă asupra ei, ştiuse să rămână aceeaşi care fusese întotdeauna, cu mândria neştirbită şi cu o demnitate pe care n-o puteai vedea pe toate drumurile.

— Doamnă, rosti el pe un ton care o făcu să tresară, ce pot face pentru dumneavoastră?

Angelica se simţi dintr-o dată cuprinsă de un sentiment pe care nu-l mai încercase de mult. Parcă s-ar fi trezit dintr-un somn de veacuri întregi.

— Să mă ajuţi? bâigui ea. Vrei să mă ajuţi, Desgrez?

De pe faţa lui se ştersese orice urmă de pândă şi de ironie. Trăsăturile lui căpătaseră pe neaşteptate un aer cuminte şi plin de înţelegere.

— Oare am făcut vreodată altceva decât să vă ajut, doamnă? zâmbi el fără umbră din tristeţea prefăcută la care s-ar fi aşteptat ea. De când ne cunoaştem, nu fac decât asta. Chiar şi când am vrut să vă arestez, la Marsilia, era tot spre binele dumneavoastră. Aş fi dat orice ca să vă împiedic să plecaţi în călătoria aceea nebunească. Ştiţi mai bine ca mine câte aţi avut de tras fiindcă nu m-aţi ascultat.

— Dar acum... acum mai ai ordin să mă arestezi?

— O ho ho ho! Şi încă cum! Dar... n-am să te arestez.

Şi clătină din cap, cu un aer de om înţelept pe care Angelica nu i-l cunoştea. Anii trecuseră şi peste el, aducând cu ei schimbări de care nu-şi putea da seama imediat.

— N-am să te arestez, urmă el, şi uite de ce. Fiindcă de data asta chiar că ar însemna să te nenorocesc de-a binelea. Şi n-ai mai avea cum să scapi. Sper că-ţi dai şi tu seama, porumbiţă frumoasă: aşa cum stau lucrurile acum, aş fi obligat să te pun în cătuşe şi mare minune să dai peste nişte judecători care să nu te urce în streang. De libertate nici nu poate fi vorba, s-a zis,

lumina soarelui oricum, tot n-ai mai vedea-o. Şi asta în cel mai fericit caz! Fiindcă pentru toate isprăvile şi drăgălăşeniile tale din Poitou nu există decât ştreangul. Sau, hai să zic, trasul pe roată, deşi, după opinia unanimă a experţilor, ştreangul e preferabil de o mie de ori... din punctul de vedere al celui în cauză, bineînţeles. Adică al tău.

— Atunci... atunci înseamnă să-ţi rişti cariera, Desgrez.

— Nu ştiu dacă e chiar foarte înţelept din partea dumneavoastră, doamnă, să-mi aduceţi aminte de asta tocmai când vă întind o mână de ajutor. De altfel, cu riscul de a mă repeta, aş spune că nu e pentru prima oară când îmi risc cariera... şi poate chiar pielea. Dar, trecând peste amănuntele astea, să vă amintesc că mi-ar fi cu neputinţă să vă ştiu în închisoare, tocmai pe dumneavoastră, care sunteţi făcută să acţionaţi, ca să zic aşa, pe spaţii largi. A, fiindcă veni vorba, chiar e adevărat că eraţi pe punctul de a vă îmbarca în secret pe o corabie, împreună cu câţiva zeci de protestanţi, ca s-o ştergeţi spre Lumea Nouă?

Desfăcu un dosar în care se orienta cu o precizie ce arăta că nu-i era necunoscut, trase afară o foaie şi, cu un gest neglijent, se jucă puţin cu ea, împingând-o apoi spre marginea dinspre Angelica a biroului, în aşa fel încât ea să-i poată vedea conţinutul. Era lista pasagerilor pe care i-o arătase adineauri Baumier şi Angelica mai putu citi o dată numele de pe ea. Manigault, Berne, Carrere, Mercelot, Beaucaire... şi prenumele lor luate cele mai multe din Biblie. Martial, Séverine, Laurier, Rebecca, Jeremy, Abigael, Raphael...

Dădu să răspundă, dar în ultima clipă se opri.

Un poliţist dibaci dispune de nenumărate mijloace de a face pe cineva să mărturisească un lucru, oricât de grav. Iar Desgrez era unul din aceştia. Vocea lui atât de bine stăpânită, cuvintele lui, când biciuitoare, când lăsând să răzbată o anumită afecţiune nu lipsită de căldură, privirea când batjocoritoare, când omenoasă şi plină de înţelegere, aproape de duioşie, toate astea nu cumva aveau scopul de a-i adormi bănuielile şi a-i întinde astfel o cursă pe lângă care cele ale lui Baumier nu erau decât nişte nevinovate jocuri de copii? Cu un singur cuvânt îşi

putea arunca prietenii în hăul temniței celei mai întunecate. Prietenii, prietenii ei, cei pe care voia să-i apere cu orice preț!

Buzele ei avură un tremur ușor. Șovăi câteva clipe, apoi se hotărî să joace totul pe o singură carte:

— Da, e adevărat.

Desgrez se lăsă pe spătarul jilțului și răsuflă adânc. Era aproape un suspin.

— E bine că ai avut încredere în mine, zise el. Dacă ai fi negat, cred că aș fi fost foarte tentat să te arestez și să las justiția să-și urmeze cursul. Nu știu de ce. Poate pentru că minciuna ta m-ar fi durut. Fiindcă răspunsul îl știam dinainte.

Se opri o clipă, privind-o melancolic, și urmă trist:

— Uite un lucru ciudat. În meseria mea, cu cât trec anii, cu atât devii mai dur și mai sentimental în același timp. Mai crud și mai tandru. Renunți la din ce în ce mai multe, afară de amănunte care pot fi mai importante decât banii sunători. Și pe măsură ce trece timpul, amănuntele astea devin din ce în ce mai prețioase. Bunăoară prietenia dumitale... Știi, asemenea confidențe sunt foarte puțin caracteristice pentru mine, și dacă îmi permit să vorbesc așa e pentru că știu că dacă te fac scăpată acum, n-am să te mai văd niciodată.

— Adică... îmi dai drumul?

— Da. Atâta doar că asta mi se pare insuficient ca să te știu în siguranță, fiindcă ești oricum intrată într-o afacere foarte urâtă. De ce te-ai hotărât abia acum s-o ștergi în America? Asta ar fi fost singurul lucru cu cap pe care să-l fi făcut în viața ta. Ai fi fost scăpată de sabia asta a lui Damocles care îți atârnă deasupra capului cât timp ești pe pământ francez. Nu te-aș mai fi văzut niciodată, e drept, dar măcar nu ți-aș mai fi purtat grija. Acolo brațul regelui n-ar mai fi avut nici o putere. Acum, oricât aș încerca eu să te scot basma curată, e greu. Scârba asta de Baumier are prea multă istețime ca să poată fi dus de nas cu una cu două. Ți-a luat-o înainte. În câteva ore toți complicii tăi au să fie arestați. Nu pot să mă bag, fiindcă ar ieși tămbălău mare și aș încurca-o foarte urât. Oricum, corabia lor e supravegheată, am impresia că e o capcană la bord, niște inspectori ai pazei de coastă care au să-i aștepte să urce...

Baumier are şi simţul umorului, de! Aşa că din punctul ăsta de vedere nu-ţi pot fi de nici un folos. Dar ce idee, draga mea, să te amesteci taman cu dobitocii ăştia de parpaioţi, nişte boi care s-au tâmpit de atâta citit Biblia! Nu te-ai gândit că ăsta e cel mai sigur mijloc de a atrage atenţia poliţiei, adică ultimul lucru de pe lumea asta de care aveai nevoie? M-aş fi aşteptat să fii puţin mai prevăzătoare... Ca să nu mai spun că fac dragoste fără pic de fantezie, orice rafinament se numeşte pentru ei păcat. Pfff! Mă decepţionezi!

— Zici că urmează să fie arestaţi? zise Angelica, care nu mai fusese atentă decât la asta. Când?

— Mâine de dimineaţă. Chestie de ore.

— Mâine de dimineaţă! repetă ea pălind.

Da, mai erau câteva ore. Prietenii ei aveau să vină pe furiş în port, să se urce pe corabie, fără să ştie că la bord îi aşteptau oamenii stăpânirii. Sau poate că nici măcar până acolo n-au să fie lăsaţi să ajungă. Înainte de a se crăpa de ziuă, arcaşii au să pătrundă pe tăcute, ca nişte umbre, în curtea cu tufe de liliac, unde copiii se jucau atât de frumos în jurul palmierului... Copiii aceştia aveau să fie înşfăcaţi ca nişte răufăcători şi duşi... unde? Cătuşe grele aveau să prindă mâinile lui jupân Gabriel. Séverine şi Rebecca aveau să fie îmbrâncite cu brutalitate şi poate că palme grele au să le lovească peste obraji şi peste guri. Iar mătuşa Anna degeaba avea să protesteze, strângând la piept Biblia şi cărţile ei de matematică şi de astronomie. Aveau să i le smulgă din braţe, aruncându-i-le în stradă, ca pe nişte nimicuri eretice...

Şi prin tot oraşul, pe străduţele înguste, aveau să se formeze şiruri de arestaţi, duşi între suliţe, spre temniţele adânci de unde nu mai iese nimeni...

— Desgrez, te-am auzit adineauri că vrei să mă ajuţi...

— Da. Şi? Vrei să te foloseşte de ajutorul meu ca să dai fuga să le dai de ştire?... Asta în nici un caz, micuţo. Gata cu prostiile! Cel mult, hai să zic, să te las să dai o fugă, cât să-ţi aduni bulendrele, dar cu condiţia să stau eu cu ochii pe tine, altfel nu... Şi asta numai ca să te scot din văgăuna aia nenorocită, unde numai în siguranţă nu eşti. Fiindcă am impresia

că nu-ți dai seama ce vânat prețios ești și că, dacă altul decât mine se apucă să facă o mică anchetă în privința ta, faptul că ești catolică n-are să valoreze nici cât o ceapă degerată.

— Desgrez, stai puțin, ascultă-mă.

— Nu.

— Douăzeci și patru de ore! Atât, douăzeci și patru de ore îți cer, nimic mai mult. Folosește-te de puterea ta ca să obții amânarea arestărilor până poimâine... sau măcar până mâine seară. Atât!

— Lua-m-ar toți dracii, apoi chiar că ai înnebunit de-a binelea! izbucni el roșu de furie. Începi să ai niște pretenții de-ți stă mintea-n loc! Abia am reușit să te scap de spânzurătoare și acuma poftim!

— Douăzeci și patru de ore, Desgrez! Îți promit că am să fug cu ei!

— Asta chiar că e culmea! Adică ai pretenția că ai să reușești tu să duci de nas toată paza și ai să faci cincizeci de oameni să treacă de toate barierele?

— Da. Am să reușesc.

Desgrez rămase o clipă descumpănit, apoi fața i se lărgi într-un zâmbet în care bunăvoința se amesteca subtil cu ironia. Bătu puțin darabana cu degetele pe birou, apoi zise:

— Mda. Văd că ți-a apărut în ochi o lumină de care îmi aduc aminte, deși o uitasem. Da, spun drept că o uitasem. Nu te-ai schimbat, Marchiză a Îngerilor. Bine. Fie! Mărturisesc că sunt foarte sceptic, dar vreau s-o văd și pe asta. Sunt sigur că ai în cap ceva ce eu nu reușesc să pricep și vreau să văd ce pui la cale. Îți acord răgazul ăsta, numai ca să zâmbești și să-mi spui: «Ai văzut că am reușit?» Numai că... zâmbetul n-am să ți-l mai pot vedea și nici de auzit n-am să te mai aud. Dar nu-i nimic, am să încerc să mi le închipui pe amândouă.

Și, cum ea se ridica, o opri cu un gest scurt.

— Bagă de seamă: douăzeci și patru de ore, nimic în plus! Chiar să vreau, n-am cum să-ți obțin ceva peste termenul ăsta. Și chiar și așa... dar în sfârșit, văd eu cum mă descurc. Aici am mare trecere fiindcă se știe că sunt mâna dreaptă a domnului de La Reynie[20], locotenentul poliției din Franța. Dar

eu sunt venit aici pentru un caz particular, aşa că nu am nici o cădere să mă amestec în chestiunile astea. Cu siguranţă că Baumier are să se uite foarte urât când am să intervin în legătură cu arestarea protestanţilor lui, fiindcă el nu face parte din poliţia propriu-zisă, aşa că nu e subordonatul meu, e vorba de un serviciu special de convertire a hughenoţilor. Dar în sfârşit, văd eu ce pretext găsesc ca să-l fac să amâne operaţiunea pe mâine seară dar repet, mai mult de atât nu se poate. Baumier ăsta e un individ uns cu tot ce se poate numi alifie pe faţa pământului. Ştie că flota olandeză urmează să intre în port din clipă în clipă şi îşi dă seama foarte bine că în vânzoleala aia e foarte posibil să-i scape printre degete prada pe care o pândeşte de atâta timp. Pentru asta vrea să-i pună pe toţi la păstrare înainte de venirea olandezilor, ca să nu mai aibă pe urmă bătaie de cap.

— Da, înţeleg.

— Bine. Acum ieşi pe aici, zise el arătându-i o uşă din spatele biroului. Nu e bine să te vadă ieşind, ar trebui să răspund la prea multe întrebări curioase şi nu-mi place.

Angelica făcuse deja câţiva paşi spre uşa arătată de Desgrez, dar se opri dintr-o dată, alarmată, şi se întoarse spre el.

— Şi copiii? Nu pot să plec fără copii.

— Oho, nici o grijă, i-am trimis acasă de mult. Drăcoaica aia mică, cu părul roşcat, ne spărgea urechile cu ţipetele ei. Mi se pare că e fata ta, nu? I-am spus băiatului ăla să le ia pe amândouă fetele şi să le ducă acasă şi să fie cuminţi, că vine şi doamna Angelica mai încolo. Asta era în timp ce te interoga Baumier pe tine, dar ştiam că vine şi rândul meu.

— Oh, Desgrez, murmură ea, ce bun eşti!

Se îndreptă spre uşă şi în prag se treziră foarte aproape unul de celălalt. Uşa dădea direct afară, în stradă, unde era acum un întuneric gros, să-l tai cu cuţitul. Ploaia stătuse, dar se auzea şiroitul apei curgând prin şanţurile de pe marginea ulicioarei. Angelica se înfioră. Simţi cum Desgrez o prinde în braţe şi nu se opuse. În mişcarea lui era ceva din aerul acela dezinvolt şi parcă nepăsător la orice, pe care i-l recunoştea după atâţia ani. Era ceva irezistibil, care îi paraliza orice încercare de rezistenţă.

— Te iubesc, zise el cu o simplitate care o dezarmă cu totul. Acum pot să-ţi spun asta, fiindcă nu mai are nici o importanţă.

Ieşiseră puţin afară şi se aflau în întuneric, alături de pata de lumină gălbuie a uşii care rămăsese deschisă. Bezna o cuprinsese ca o ameninţare şi vântul bătea cu răutate, făcând-o să se teamă de ceva nedesluşit, care o pândea în umbră. Simţi un braţ ca de oţel aşezându-i-se pe umeri şi trăgând-o fără brutalitate şi totuşi impetuos. Se lăsă moale, cu sentimentul că strânsoarea aceea însemna pentru ea apărare. Nu îl vedea pe Desgrez, dar îl simţea mai intens decât dacă s-ar fi aflat cu el în plină zi. Acum devenise parcă ireal, şi ea totuşi era pătrunsă de prezenţa lui. Avea sentimentul tulbure că e o pasăre închisă într-o colivie şi că în colivia asta e bine, e apărată de toate primejdiile care dau târcoale în jurul ei. Şi totuşi trebuia să plece şi de aici. N-ar fi putut spune de ce, dar îi stăruia în minte gândul că nicăieri nu era loc pentru ea.

Desgrez înţelese că ţinea în braţe un trup inert. O femeie ale cărei gânduri rătăceau pe undeva, departe de el. Pentru femeia asta el nu era decât un strigoi răsărit pe neaşteptate din tenebrele trecutului şi năvălit într-un prezent în care pentru el nu mai era loc. Nu-i putea stârni acestei femei decât amintiri. Iar amintirile nu înseamnă nimic. Nu toate firele se pot înnoda la loc.

«E făcută pentru nemărginire, îşi spuse el încercând să-şi stăpânească dezamăgirea. Pentru libertate!...»

Se aplecase spre ea, gata să o sărute. O simţea prin întuneric supusă, gata să primească sărutările şi mângâierile lui, dar se opri. Nu putea accepta drept plată supunerea ei. N-o putea înjosi într-atât. Şi nu se putea înjosi nici pe el însuşi. Firele rupte cândva nu mai puteau fi înnodate.

— Adio, Marchiză a Îngerilor, murmură el fără pic de tremur în glas.

Îşi desfăcu lin braţele din jurul trupului ei, într-un gest încet, care părea să nu se mai sfârşească. Angelica, rămasă liberă, se întoarse şi făcu în întuneric câţiva paşi, apoi păru să se răzgândească. N-o vedea, dar ghici că se oprise. Avea să se întoarcă?

— Adio, neprețuite prieten Desgrez, veni spre el o şoaptă depărtată. Îți mulțumesc... îți mulțumesc...

Începu să grăbească pasul. Întunericul ca de smoală n-o împiedica prea mult la mers, cunoştea bine drumul şi ghicea siluetele clădirilor. Vântul încă puternic care bătea dinspre mare îi aşeza pe buze un gust sărat.

Apoi îşi dădu seama că începuse să alerge şi îşi spuse că poate tot aşa alergase şi femeia lui Lot în Sodoma amenințată de prăpăd, deasupra căreia se adunase deja moartea.

Când ajunse acasă abia mai era în stare să răsufle. Erau toți adunați în bucătăria largă şi o aşteptau îngrijorați. Copiii, jupân Gabriel, Rebecca şi mătuşa Anna, Abigael şi pastorul Beaucaire, care era însoțit de nepotul lui şi de copilul acestuia, toți stăteau ca pe ghimpi. Martial le povestise că un domn foarte elegant, care părea un demnitar de seamă, le dăduse drumul să plece acasă, spunând că avea să vină şi doamna Angelica în scurt timp, numai că timpul trecea şi ea nu-şi mai făcea apariția. Domnul acela păruse foarte binevoitor, e adevărat, dar cine ştie la ce viclenii şi capcane te puteai aştepta de la papistaşi...

Când o văzură, se repeziră toți în hol să o îmbrățişeze, potopind-o cu întrebări.

— Ia spune, se ridică mai autoritară ca toate vocea stăpânului casei, am înțeles că te-au arestat. De ce? Ce s-a întâmplat?

— Nimic grav, zise Angelica cu un ton din care se înțelegea că era totuşi vorba de lucruri serioase, care nu puteau fi discutate atunci şi acolo.

— Draga mea, draga mea, bâiguia întruna mătuşa Anna, a cărei animozitate față de Angelica pierise cu totul de când cu planurile de plecare, nici nu ştii ce spaimă am tras! Noi ne gândeam că te-au băgat la puşcărie!

— Nu, nu, nu e nimic, repetă preocupată Angelica.

Îşi dădea silința să zâmbească, vrând să nu-i îngrijoreze şi mai rău, dar îşi dădea seama că pe fața ei nu se citea nimic liniştitor. Ba mai curând dimpotrivă. Dar nu asta era important acum. Era împreună cu prietenii ei şi avea sentimentul limpede că planul lor avea să reuşească.

Intrară în bucătărie şi se aşeză pe un scaun. Rebecca, văzând-o sfârşită de puteri, veni repede cu un pahar cu vin de Charente, întrebând-o, îngrijorată, dacă îi era pe plac sau prefera nişte burgund roşu, care e mai întăritor.

— Ce păcat, suspină îndurerată bătrâna, ce păcat că nu putem lua cu noi pe corabie toate butelcile din pivniţă! Măcar un butoiaş dacă ar avea loc, să ne mai îndulcim şi noi niţeluş pe acolo...

— Nu cumva tocmai din cauza asta te-au arestat? zise cu un glas sumbru jupân Gabriel. A răsuflat ceva despre plecarea noastră?

— Nu e nimic grav.

— Ei, asta-i bună! Ne spui întruna că nu e nimic grav, dar eşti albă la faţă ca varul şi văd că tremuri toată. Ia zi, cum stau lucrurile? A intervenit ceva în... în privinţa plecării? E cazul să-l anunţăm şi pe Manigault?

Jupân Gabriel nu se lăsa păcălit. Îi puse mâna pe umăr şi se lăsă uşor spre ea, privind-o drept în ochi.

— Dacă mai întârziai puţin, porneam spre Palatul de Justiţie, zise el.

— Oh! Bine că n-ai plecat! tresări Angelica. Ar fi fost o greşeală care... care ne-ar fi putut pierde pe toţi! Mi-am dat seama că domnii aceia bănuiau ceva, dar nu ştiau nimic precis şi până să reuşească ei să pună mâna pe dovezi şi să aşeze toate lucrurile cap la cap, noi suntem departe. Bănuiesc că Martial şi Séverine n-au spus nimic.

— Nu, nici vorbă, răsări bucuros Martial. Din fericire nici nu ne-au interogat, n-au avut când, a venit un domn care cred că era foarte mare acolo, că prea se ploconeau toţi în faţa lui, şi a luat-o pe Honorine în braţe, fiindcă plângea... A mai potolit-o şi ne-a spus aşa: «Băiete, ia-le pe fetele astea şi du-le acasă, că vine şi doamna Angelica numaidecât.» Ceilalţi s-au uitat cam chiorâş când au auzit aşa ceva, dar n-au avut ce mai zice, a trebuit să ne dea drumul, mai ales că domnul acela a mers cu noi până în stradă.

— Ştii ce am auzit vorbindu-se despre el? interveni Séverine, cu ochi sclipind de entuziasm. Că e un dregător mare

de la Paris! Ştii cum se uitau toţi la el? Nu mai ştiau cum să facă să-i intre în voie. Când a zis el să plecăm acasă crezi că a crâcnit vreunul? Nimic, măcar că se vedea de la o poştă că treaba asta le pica rău de tot...

— Da, zise şi Martial, dacă nu era domnul ăla cred că ne zvântau în bătăi, să spunem ce ştim. Ăsta da noroc! Nu cumva te cunoştea?

— Da, zise grăbită Angelica, ne cunoaştem mai de mult şi mi-a promis că putem fi liniştiţi.

— Ai prieteni printre poliţiştii din Paris, doamnă Angelica? răbufni vocea lui Gabriel Berne.

— Da, zise ea trecându-şi mâna peste frunte. E greu de crezut, dar aşa stau lucrurile. Şi uite că acum asta ne prinde bine. Vă povestesc eu mâine cum stau lucrurile, acum sunt prea obosită şi cred că măcar copiii ar trebui să se culce...

Totuşi, în timp ce toată lumea se pregătea să plece în odăile de sus, o trase uşor de mânecă pe Abigael, fiica pastorului Beaucaire, şi-i şopti:

— Trebuie să stăm de vorbă!

Abigael înclină uşor din cap, fără să răspundă nimic. Plecă şi el o dată cu ceilalţi şi, când toată casa se linişti, îşi făcu apariţia în pragul bucătăriei. Angelica o culcase pe Honorine şi tocmai cotrobăia într-un cufăr, de unde alese o manta groasă de lână şi o broboadă închisă la culoare.

— Uite, şopti ea către Abigael în timp ce se îmbrăca, adineauri n-am vrut să vorbesc de faţă cu jupânul, fiindcă bag mâna în foc că n-ar fi fost de acord şi m-ar fi împiedicat să fac ce vreau eu să fac acum. Dar lucrurile sunt încurcate rău şi numai eu le mai pot scoate la cap. Însă trebuie să ştii şi tu.

Şi îi povesti dintr-o suflare tot, sărind peste câte unele, întorcându-se la câte un amănunt care i se părea totuşi prea important ca să nu fie pomenit, revenind, făcând câte o pauză scurtă să-şi mai tragă sufletul şi încercând să tragă şi câte o concluzie. Cineva îi trădase, aici nu mai încăpea nici o îndoială. Cine anume? Poate vreunul din funcţionarii lui Manigault? Sau poate chiar careva din oamenii care lucrau la depozitul lui jupân Gabriel mirosise ceva şi îi raportase lui Baumier? Greu de spus

şi, la urma urmei, asta nu mai avea acum nici o importanţă, fiindcă şi dacă ar fi ştiut, asta tot nu le-ar fi folosit la nimic. Important era că Baumier ştia tot şi avea şi lista cu numele lor. Oamenii lui stăteau cu ochii pe toţi cei de pe lista aceea, supravegheau îndeaproape cheiurile portului şi mai ales corabia «Sfânta Maria» şi aveau grijă să nu mişte nici musca. Toate casele celor luaţi la ochi erau, fără îndoială, supravegheate şi ele zi şi noapte.

Abigael asculta fără să clipească. O privea cu atenţie şi părea să-i urmărească spusele cu toată luarea aminte. Mai mult ca oricând, doamna Angelica semăna cu o madonă flamandă. Chipul palid, cu trăsături liniştite, rămânea calm sub umbra uşoară a bonetei albe. Părea foarte hotărâtă şi foarte stăpână pe ea, în ciuda aerului ei potolit, şi asta îi dădea fetei un sentiment puternic şi foarte plăcut de siguranţă.

— Ne mai rămâne o şansă, zise ea. Una singură şi nu avem dreptul să nu încercăm. Tocmai pentru asta trebuie să plec iar.

— Acum? tresări Abigael. Pe vremea asta? N-ai văzut ce-i afară?

Într-adevăr, furtuna, care păruse că are de gând să se mai domolească, acum se stârnise din nou. Vântul puternic zgâlţâia obloanele şi cercevelele ferestrelor. Ploua cu găleata şi ropotul picăturilor mari şi dese se amesteca nedesluşit cu mugetul furios al mării, care se auzea în depărtare.

— Da, răspunse Angelica. Ceasurile sunt numărate, nu mai e timp de pierdut. Dacă mâine nu ne îmbarcăm, suntem pierduţi toţi.

— Să ne îmbarcăm? întrebă Abigael, zăpăcindu-se de-a binelea. Cum Dumnezeu să ne îmbarcăm? N-ai zis dumneata adineauri că portul e păzit? Că oamenii poliţiei stau cu ochii pe corabia noastră? Ca să nu mai zic că nici un corăbier nu e nebun să plece pe aşa o vreme...

— Se poate, zise Angelica cu un aer de încăpăţânare care pe băiat îl derută şi mai rău. Dar e ultima noastră şansă. Să fii gata, Abigael. Cât lipsesc eu, tu fă câte un mic bagaj pentru fiecare, dar mic, da? Numai strictul necesar, atât. O haină, ceva rufărie şi nimic mai mult, nu butelci cu vin, nu...

Aici şovăi o clipă, temându-se ca vorbele ei să nu sune răutăcios, dar zise:

— ...nu cărţi, nu nimic. Cât mai puţin.

— Şi dumneata când te întorci?

— Nu ştiu. Poate în zori. Dar fii gata, nu uita că e foarte important. Sper ca la întoarcere să vin cu vestea că trebuie să pornim spre port, să ne urcăm pe corabie şi să plecăm.

Ajunse la uşă şi în prag se întoarse, ca şi cum i-ar fi venit un gând nou.

— Dacă nu mă mai întorc... să ai grijă de Honorine, orice s-ar întâmpla. Ah, tresări ea, iartă-mă, Doamne, am ajuns să spun prostii. *Trebuie* să mă întorc! Nu se poate altfel!

Dintr-un salt, Abigael fu lângă ea şi o cuprinse de umeri.

— Ce vrei să faci?

— E foarte simplu. Mă duc să-l caut pe un căpitan de vas pe care îl cunosc şi să aranjez cu el să ne ia pe toţi.

Fata o strânse cu putere la piept şi Angelica, ridicând ochii spre ea, rămase uimită de lumina limpede şi curată care se citea în privirile ei.

— De ce vrei să ne iei pe toţi cu dumneata? Ai putea pleca singură. Dumneata eşti singura ameninţată cu adevărat. Noi... noi mai putem aştepta. Mai sunt corăbii.

— Nu, aşa ceva nu se poate, scutură Angelica din cap. Aşa ceva ar fi peste puterile mele. Ştiu, draga mea Abigael, nu poţi înţelege şi îţi pare ceva ciudat, dar eu îmi spun că dacă acum nu fac tot ce e omeneşte cu putinţă ca să vă salvez, pe tine şi pe toţi prietenii noştri protestanţi, niciodată n-am să mai pot răscumpăra tot răul şi toate păcatele pe care le-am săvârşit în viaţa mea şi toate nenorocirile pe care le-am pricinuit... cu voie sau fără voie...

Îşi surprinse o undă de veselie ciudată în voce.

— Da. Acum ori niciodată. Iată de ce trebuie să reuşesc cu orice preţ.

Abigael o conduse până la uşa mare care da în stradă. În clipa când a deschis-o, o rafală puternică de vânt a răbufnit cu putere, stingând lumânarea din bucătărie, şi fata avu o tresărire neliniştită.

— Nu te îngrijora, şopti Angelica. Nu trebuie să iei asta drept un semn rău. Ai să vezi, o să fie bine.

Porni prin întuneric, ţinându-se pe lângă ziduri, unde i se părea că vântul are mai puţină putere. Nu se aşteptase ca furtuna să se dezlănţuie cu atâta furie. Ploaia cădea ropotind în rafale puternice şi vântul părea că e gata s-o ia pe sus. Îşi strânse bine mantaua în jurul trupului şi îşi continuă drumul mai mult pe bâjbâite, fiindcă ploaia îi venea în ochi şi abia dacă mai putea zări la doi paşi în faţa ei.

Ajunse în apropierea digului şi aici chiar că mergea cu picioarele prin apă. Potopul care venea de sus nici vorbă să se potolească şi şanţurile nu mai făceau faţă, apa se întindea de colo până colo şi, în apropierea Turnului Farului, îi venea până la glezne. Picioarele îi erau ude şi ploaia o pătrunsese până la piele, deşi mantaua de pe ea era împletită foarte strâns, tocmai ca să se lase greu pătrunsă de apă. Dar pe un asemenea potop nimic nu mai putea face faţă năvalei apelor care păreau să se fi dezlegat cu totul şi voiau să prăpădească tot. Îşi spunea că, într-adevăr, pe o asemenea vreme nici o corabie nu putea ieşi din port, numai că nici furtuna asta nu avea să ţină cât lumea. Într-un ceas sau două avea să se domolească. Mai rău era de corăbiile prinse de urgia asta în largul mării.

La Turnul Farului, soldatul de pază intrase în odăiţa îngustă lipită de zid care îi slujea de adăpost pe vreme rea. Angelica se apropie cu băgare de seamă, privind pe furiş prin ferestruica îngustă cât palma, şi răsuflă uşurată. De rând era soldatul Anselme Camisot, care şedea absorbit de gânduri pe un butuc lângă sobiţa mică de tuci în care pâlpâia un foc domol, ce arunca reflexe roşiatice pe faţa lui nerasă.

Angelica nu avea de ales. Şi nici timp prea mult nu-i mai rămăsese. Bătu în uşa de scânduri negeluite, rugându-se în gând la toţi sfinţii ca Anselme Camisot să se arate binevoitor şi nu prea perspicace.

Când dădu cu ochii de ea, bietul om rămase cu gura căscată. Pe o asemenea vreme nici câinii nu se mai aventurau să iasă de prin cotloanele lor, cu atât mai puţin femeile, care la ora aceea ar fi trebuit să fie ori în pat, la căldură, ori, dacă mai

aveau ceva treburi mărunte de-ale casei pe care nu voiau să le lase pe a doua zi, să-şi fi văzut de ele. Iar femeia asta părea trimisă încoace de cine ştie ce spiriduş al furtunilor, căruia îi plăcea să-şi bată joc de el, de Anselme Camisot, făcându-l să aibă vedenii sau aducând la uşa odăiţei lui o plăsmuire care... ei drăcie, aici chiar că nu era lucru curat... femeia asta chiar că ai fi jurat că e doamna Angelica, jupâneasă în casă la Gabriel Berne... Se frecă la ochi, ca să se încredinţeze că nu visează, şi privi la arătarea asta... întinse mâna şi dădu de mantaua leoarcă de apă...

Femeia îşi dădu jos gluga şi acum chiar că nu mai încăpea îndoială. Era chiar jupâneasa lui Berne. Dar de unde până unde... Ce căuta...

Fiindcă Anselme Camisot, omul cel mai blajin din lume, era şi din cale afară de timid şi ultimul lucru care i-ar fi trecut prin cap ar fi fost că femeia asta, căreia din când în când îi mai arunca şi el câte o vorbă mai cu două înţelesuri, aşa, ca omul, ar fi putut pleca urechea la spusele lui şi venise acum să-i mai îndulcească niţeluş amarul singurătăţii, şi încă taman pe nenorocita asta de vreme.

— Dumneata... ăăă... dumneata eşti, doamnă

Angelica? reuşi el să bâiguie, tot nevenindu-i a-şi crede ochilor. Iaca... păi chiar dumneata te pomeneşti că ăi fi... La mine, colea, cum s-ar zice.

Vorba asta, «la mine», voia să însemne o odăiţă strâmtă cât nici nu te puteai învârti bine în ea. O înjghebare grosolană de scânduri, cu un mindir de paie, voia să fie pat, iar o masă şchioapă, cu nişte resturi de peşte şi un colţ de pâine neagră de orz, pe lângă care se cuvine să mai amintim şi butucul care îi slujea lui Anselme Camisot drept scaun, completa mobilierul. Un interior care prin nimic n-ar fi înduplecat o doamnă să facă aici o vizită de curtoazie.

— Jupâne Camisot, am venit să te rog să mă ajuţi într-o privinţă... cum să zic eu... Dumneata poţi să-mi fii de mare ajutor. Numai dumneata, altcineva nu.

Omul o privea mai departe ca ameţit, fără să înţeleagă.

— Uite, continuă ea dintr-o suflare, trebuie să ies din oraş şi am nevoie să-mi deschizi portiţa din colţul zidului.

Arcaşul rămase câteva clipe descumpănit, apoi, înţelegând despre ce era vorba, dezamăgirea i se citi pe chip şi îi aspri dintr-o dată trăsăturile.

— Zici că trebuie... şi ai nevoie... Da, uşor de zis, numai că nu e voie.

— Tocmai pentru asta am venit la dumneata, zise Angelica repede. Ăsta e singurul loc pe unde se poate trece şi ştiu că dumneata ai cheia.

Sprâncenele groase ale lui Anselme Camisot se încruntau din ce în ce mai tare.

— Frumoasă doamnă, zise el cu acreală în glas, dacă e vorba să te duci la întâlnire cu vreun drăguţ care să mi te ia la scărmănat, îţi zic de pe acuma să nu-ţi mai răceşti gura de pomană. La mine treburi de-astea nu încap.

Angelica ridică din umeri.

— Adică dumneata nu vezi ce e afară? Îţi închipui că vreau să mă întâlnesc cu vreun drăguţ pe câmp tocmai pe vremea asta aşa minunată?

Anselme Camisot păru descumpănit. Ascultă câteva clipe urgia de afară şi păru să încuviinţeze că nu era chiar momentul cel mai potrivit pentru întâlniri gingaşe sub cerul liber.

— Mda... Aici cam ai dreptate, mormăi el. Până şi în vizuina asta nenorocită şi tot e mai bine ca afară. Şi atunci? Ce treabă ai dumneata la ora asta pe câmp?

Angelica nu avea pregătită nici o minciună şi se văzu silită să ticluiască la iuţeală una.

— Uite despre ce e vorba... trebuie să dau o fugă până în cătunul Saint-Maurice, să dau de veste cuiva care e ameninţat de o primejdie mare... primejdie de moarte... E un pastor bătrân, prieten bun cu jupân Gabriel.

— Aha! mormăi indispus soldatul. Pricep. Numai că dacă te ţii tot de poveşti de-astea, doamnă Angelica, mi-e să nu te trezeşti băgată la răcoare. Şi nici mie nu mi-ar fi moale, că mă paşte o trânteală ce n-am văzut... dacă nu cumva juvăţul.

— N-are să ştie nimeni! zise Angelica pe un ton rugător. Mă jur că n-are să afle nimeni, n-am spus nimănui că am de gând să ies cu ajutorul dumitale ... Dar dacă şi dumneata mă refuzi, atunci în cine să mai am eu încredere pe lume?

Şi lăsă cu blândeţe mâna pe braţul soldatului, privindu-l cu ochii cei mai rugători de care era ea în stare. Bietul Anselme Camisot se zăpăcise de-a binelea şi nu mai ştia ce să zică. E drept că i-ar fi plăcut de femeia asta... că doar na! Cui nu i-ar fi plăcut aşa ceva, ba chiar îi mai aruncase câteodată şi câte o ocheadă, dar nici prin minte nu i-ar fi trecut că va veni clipa când să-l roage ea cu atâta dulceaţă şi să se uite la el cu ochii ăştia care chiar că-l topeau. Îşi trecu mâna pe frunte şi îşi dădu seama că era neras şi ciufulit. Nici dacă s-ar fi spălat şi s-ar fi primenit şi s-ar fi ferchezuit o zi întreagă n-ar fi fost decât tot un bărbat urât. Dar parcă...

— Ţi-aş fi adânc recunoscătoare, jupâne Camisot, şopti ea cu insistenţă, nici nu ştii câtă recunoştinţă ţi-aş purta...

Visurile cele mai îndrăzneţe ale bietului om n-ar fi mers mai departe de o sărutare, dar acum numai gândul că gura asta atât de ispititoare ar putea fi pentru o clipă miloasă cu el, lăsându-l să se împărtăşească din dulceaţa ei, care îl ameţea, numai gândul acesta îl făcea să-şi piardă capul. Camarazii lui flecăreau tot timpul despre femei şi toţi erau de părere că slujnica lui Berne e cea mai fainâ bucăţică pe care o văzuseră vreodată, numai că prea se ţinea mândră, nu era ea de nasul unora ca ei. Şi să audă ei că tocmai el, Anselme, cel mai urât din toţi, cel de care râdeau întruna făcându-l ciapanzoi pocit şi strâmb, avusese parte de pomana asta picată din cer... Ei, nici vorbă că ar râde de el, ar zice că minte. Mai bine nu le spune nimic, dar... Phiiii! Chiar că asta era curată pomană! Făcea să aprindă o lumânare la biserica papistaşă drept mulţumire pentru norocul ăsta nemaivăzut... Dar... Hm! Nu cumva era păcat? Că şi popa şi predicatorul osândesc treburile astea, ameninţând cu focul Gheenei... Cică asta se cheamă taman curvie, dacă nu cumva chiar preacurvie... mai ales pe vreme de ploaie... ba încă furtună de-a binelea...

Năduşit tot, abia reuşi să îngaime:

— Bine, hai. Fie! Să zic că nu fac nici un rău la nimeni. Pe partea asta a zidului eu sunt stăpân şi dacă nu m-oi înmuia şi eu de rugăminţile uneia ca dumneata, atunci la cine să mai plec urechea?

Şi luă dintr-un cui din perete inelul de chei.

— Da'... când o fi să vii înapoi, treci tot p-aici, nu? Că... ăăă... avem ceva de vorbit, adăugă el, cam încurcat.

— Trec, da, răspunse Angelica, gata să promită orice şi fără să-şi dea seama că nici n-ar fi avut cum se întoarce prin altă parte.

Şi îi aruncă un zâmbet, gândindu-se că, la urma urmei, acest Anselme Camisot era un om de treabă, care uite că nu se repezea ca alţii să ceară plata dinainte. Cât despre bravul arcaş, acesta îşi şi făcea socoteala că între timp avea să se radă şi să se facă fercheş, folosind drept oglindă platoşa lui sclipitoare, şi să se ducă să cotrobăiască într-o hrubă adâncă de sub zid, de care ştia numai el, după nişte bunătăţi păstrate pentru vreo zi mare. O sticlă de vin bun, de Chablis, un jambon afumat... Că uite, nici nu-i venea a crede, dar parcă ziua aia mare la care se gândea ca la cine ştie ce eveniment imposibil, venise... Şi încă ce zi! Ce noroc!

Între timp Angelica fierbea de nerăbdare. Când îl văzu, în sfârşit, pe Anselme ieşind pe uşă, i se păru că i se deschide poarta mântuirii. O luă după el, abia stăpânindu-se să nu-l împingă de la spate, şi i se părea că nu mai ajung o dată la portiţa mică din colţul zidului. Portiţa asta avea pe vremuri rostul de a îngădui celor din cetate ca în timpul asediilor să iasă repede, pentru scurt timp, culegând la iuţeală săgeţile asediatorilor căzute jos, la baza zidului, şi întorcându-se înapoi în cetate înainte ca atacatorii să aibă timp să-i atace. Nici în vremea lui Richelieu nu mai fusese folosită, fiindcă oastea cardinalului nu avea arcaşi nici ca trupe de paradă, ci folosea numai arme de foc, dar portiţa nu se apucase nimeni s-o zidească. Rămăsese acolo, uitată de edilii cetăţii, dând spre landele întunecate şi ţinută tot timpul încuiată. Numai spiritul metodic al oamenilor din La Rochelle făcuse ca cheia să nu se piardă, fiind păstrată cu sfinţenie pe inelul de sârmă din odăiţa de la piciorul turnului, folosită de paznicul de schimb.

Angelica trecu pragul şi coborî la noroc treptele lunecoase de piatră, gata la fiecare pas să calce greşit şi să se prăbuşească în întuneric, frângându-şi gâtul. O vreme Anselme Camisot ţinu felinarul sus, să-i lumineze cât de cât drumul, dar vântul puternic i-l stinsese şi ea punea pasul la întâmplare. Cobora aproape lipită de zid şi cel mai rău se temea de vântul furios, care o putea face să se dezechilibreze.

Când ajunse jos avu o senzaţie uriaşă de descătuşare. I se părea că treptele acelea, vreo zece la număr, fuseseră de fapt cu sutele. Şi niciodată de când se ştia nu pusese mai cu voluptate piciorul în noroi ca acum. Ieşise din oraş şi asta i se părea acum lucrul cel mai important de pe faţa pământului.

Mugetul dezlănţuit al valurilor care se tălăzuiau amarnic, izbindu-se de stâncile de la piciorul falezei, îi putea sluji drept mijloc de orientare. O luă spre zgomotul acesta asurzitor şi, cu tot întunericul, nimeri drumul nisipos care mergea de-a lungul falezei. Nu vedea nimic şi doar după felul cum i se înfundau picioarele în nisip îşi dădea seama dacă ţine drumul drept sau nu. Din când în când se pomenea că păşeşte pe ierburi sau se împiedică de vreo tufă mai răsărită şi atunci ştia că ieşise de pe drum şi se silea să nimerească înapoi, pipăind pe jos cu piciorul.

I se părea că în viaţa ei nu mai trebuise să meargă pe o întunecime ca asta. Nici un fir de lumină de nicăieri, nici o rază de lună, nici o clipire de stea, oricât de fugară şi de palidă. Numai bezna neagră ca smoala. Ca un făcut, ploaia, care păruse că are de gând să se mai potolească, acum pornise din nou, parcă şi mai înverşunată ca înainte. Genele i se lipeau şi de la o vreme începu să meargă şi cu ochii închişi, spunându-şi că e cam acelaşi lucru. Ba chiar parcă era mai câştigată, fiindcă nu-i mai dădea apă în ochi. Apoi se răzgândi. Aşa, cu ochii închişi înainta mai greu. Reflexele o făceau să se oprească mai mult înainte de a pune pasul.

În stânga ghicea faleza abruptă care cobora spre ţărm ca o prăpastie şi trebuia să fie foarte atentă. Ajungea un pas greşit şi s-ar fi prăbuşit, zdrobindu-se de bolovanii imenşi de jos. Şi tocmai când îşi spunea că ar fi bine să ţină ceva mai

dreapta, piciorul stâng călcă în gol şi ea căzu dintr-o dată în genunchiul drept, sprijinindu-se cu palmele pe pământ şi încercând, instinctiv, să se tragă spre dreapta. Reuşi să se ridice, făcu doi sau trei paşi pe pământ ferm dar acum spaima o paraliza. Din tot avântul de mai înainte nu mai rămăsese nimic.

Rămase aşa câteva clipe care îi părură o veşnicie, apoi îşi spuse că nu putea rămâne aici până stă furtuna. Orice clipă era preţioasă. Se lăsă în patru labe şi porni de-a buşilea, ca un copil mic, înfigând palmele în noroiul amestecat cu nisip din care ploaia făcuse un mâl gros. Dar nici aşa nu înainta mai deloc. Îşi spuse că trebuia să coboare faleza şi s-o ia pe plajă. Acolo nu mai avea ce să i se întâmple, nu mai avea unde să cadă şi ar fi mers mult mai repede.

Se ridică în picioare şi după nici doi paşi se izbi de un obstacol. Se plecă, bâjbâind cu mâinile, şi dădu de o bucată de lemn. Intrigată, o pipăi atentă şi simţi forma unei cruci. Aha, îşi aducea aminte de crucea asta, îi atrăsese atenţia când trecuse pe aici cu Honorine. Acum ştia unde se află. Nu departe de aici o putea lua în jos pe un povârniş mai blând, ajungând pe nisipul plajei.

Ajunse, tot bâjbâind, la capătul povârnişului, şi o luă în jos, punând piciorul cu băgare de seamă la fiecare pas. Dar nu apucase să coboare prea mult şi piatra pe care păşise, aflată acum pe pământul mustind de apă, alunecă şi Angelica se prăbuşi, venind la vale împreună cu un vălmăşag de pietre şi bucăţi mari de pământ ud. Când ajunse jos se ridică numaidecât, spunându-şi că dacă reuşeşte să se ţină pe picioare înseamnă că e teafără. Reuşi să se ţină să nu cadă, dar genunchiul drept o durea rău şi simţea şi o fierbinţeală ciudată la mâna dreaptă. Se pipăi pe întuneric şi îşi simţi mâna devenită lipicioasă. Înţelese că sângera. Căută cu mâna stângă, cea teafără, la genunchi, şi găsi rochia sfâşiată. Genunchiul drept sângera şi el, nu prea rău, dar începea să o doară. Încercă să-şi dea curaj spunându-şi că, din fericire, nu-şi rupsese nimic, nu-şi răsucise nici o mână, nici un picior, gâtul îi rămăsese teafăr şi putea merge. Porni din nou, ţinând braţul drept întins şi atingând cu vârfurile degetelor zidul abrupt de piatră al falezei. Acum mergea mult mai uşor şi

se simţea mai în siguranţă. «Dacă făceam aşa de la început...» îşi zise ea, gonind numaidecât gândul acesta. Nu-i stătea în obicei să regrete ce făcuse iar acum era mai puţin ca oricând momentul pentru aşa ceva.

Păşea aproape repede şi tocmai îşi spunea că nu e bine să se bucure prea devreme, fiindcă nu se ştie ce are să se mai întâmple, când înţelese că aici o pândea o primejdie nouă, una la care nu se gândise. Valurile. Se năpusteau spre ţărm cu o furie cum nu mai văzuse niciodată, nici măcar în mijlocul Mediteranei, şi câte unul părea hotărât să năvălească peste fâşia îngustă de plajă, s-o ia cu el. Spuma crestelor era atât de bogată şi de sclipitoare încât se lăsa ghicită chiar şi pe întunericul acela dens. Când se simţea în primejdie, se lipea de stâncile din dreapta ei, căutând cu degetele proeminenţe de care să se ţină cât de cât, şi de fiecare dată se mira când valul se spărgea la câţiva paşi de ea, înainte de a o cuprinde s-o târască în spumele acelea învolburate, unde n-ar mai fi avut nici o scăpare.

Când ajunse într-un mic estuar unde plaja era mai lată şi valurile nu mai însemnau o primejdie, se simţi cuprinsă de un sentiment de uşurare care îi dădu curaj şi puteri noi. Era sfârşită dar simţea în ea un imbold nestăvilit să-şi continue drumul şi ştia că va fi în stare, orice s-ar întâmpla. Rămase câteva clipe prăbuşită pe nisip, să-şi mai recapete suflarea şi să-şi domolească bătăile inimii. Călătoria aceasta prin beznă părea să semene cu drumul pe care îşi închipuia ea uneori că îl are de făcut sufletul după ce părăseşte trupul pământesc, lăsându-l să se întoarcă în pământ. Era ca o căutare înfrigurată şi interminabilă, chinuitoare, a unui tărâm necunoscut, care nu voia să se lase pătruns şi cercetat.

Osman Ferradji, marele mag negru, încercase să-i tălmăcească lucrurile acestea, care pentru el erau adevăruri de neclintit: «Nu putem întotdeauna să înţelegem moartea. Câte unii se trezesc, fără să putem şti cum, în mijlocul unei bezne adânci şi trebuie să-şi caute calea, fără să aibă altă călăuză decât lumina pe care au agonisit-o cât timp au trăit pe pământ. Şi dacă pe pământ nu s-au îngrijit de asta, orbecăie întruna şi până la urmă se rătăcesc în Lumea Duhurilor, fără să-şi afle calea... Aşa spun înţelepţii.»

Osman Ferradji! Amintirea lui o năpădi cu atâta putere încât preț de o clipă i se păru că-l vede aievea în fața ei, înalt și puternic, negru ca întunericul nopții și stăpân pe el, ca totdeauna, privind-o liniștit și cu un aer de mustrare blândă. Pe Osman Ferradji nimic nu putea să-l tulbure. Și i se păru cu aude vocea lui stăpânită: «Pentru ce ai fugit de bărbatul acesta? Destinul tău și al lui se întretaie de nenumărate ori, la nesfârșit...»

Angelica se ridică, înspăimântată la gândul că timpul nu așteaptă. «Destinul tău și al lui se întretaie de nenumărate ori...» Despre cine vorbise Osman Ferradji? Fiindcă, în tumultul din sufletul ei, era încredințată că nu fusese o vedenie. Spiritul Marelui Hadâmb al lui Moulay Ismaël venise până la ea, înțelept și blând ca totdeauna. N-o părăsise.

«Fiindcă destinul meu și al lui se întretaie, trebuie să reușesc, își spunea ea cu îndârjire. Nu se poate altfel!»

Se surprinse rostind cuvintele astea printre dinți, deși crezuse că le spusese doar în gând. Se temu o clipă să nu-și piardă mințile, apoi își zise că nici măcar asta nu mai avea vreo importanță. Să ajungă *acolo*, asta trebuia acum.

Numai întâmplarea n-ar fi fost destul ca să-l aducă pe Rescator tocmai aici și tocmai acum. Asta însemna, cu siguranță, că era scris să se întâlnească. Vântul năprasnic, furtuna asta îngrozitoare, întunericul des să-l tai cu cuțitul, toate erau menite s-o împiedice să dea de piratul din Mediterana venit până în La Rochelle, dar destinul voia altfel. Și destinul nu putea fi înfrânt de nici una din puterile întunericului care se dezlănțuiseră haotic în seara asta. O voce răgușită, cu inflexiuni calde și mângâietoare, îi șoptea parcă aievea la ureche: *«La mine sunt trandafiri... grădini de trandafiri care te așteaptă... acolo ai să te poți odihni...»* Și vraja care o cuprinsese atunci, la Candia, țâșni de undeva și o învălui blând, ca în clipele acelea când, fără să poată spune nici ea cum, se simțise subjugată de bărbatul acela mascat care o cumpărase la târgul de sclavi și pe care n-ar fi vrut să-l mai părăsească niciodată.

Simți deodată că se întâmplase ceva și ridică fruntea de pe nisip, încercând să scruteze întunericul. Apoi își dădu seama

că potopul care cădea nestăvilit din cer se oprise dintr-o dată. Dar vântul bătea acum cu şi mai mare furie iar marea părea să-şi fi ieşit din minţi, gata să mături tot cu talazurile ei care mugeau mai turbate ca oricând, prăbuşindu-se într-un huiet asurzitor peste bolovanii de pe ţărm şi măturând plaja cu spume lacome, care se învârtejeau nebuneşte părând că o caută pe ea. Se ridică în picioare şi se trase înspăimântată câţiva paşi mai spre faleză, apoi îşi dădu seama că valurile nu puteau ajunge niciodată până aici, oricât ar fi fost de mari şi de vijelioase. Vântul o împingea, o îmbrâncea în toate părţile, plin de duşmănie, îndârjindu-se să n-o lase să-şi urmeze calea. O cuprindea de umeri, o izbea peste picioare, parcă punându-i piedică, se năpustea asupra ei din faţă, cu toată puterea, făcând-o să dea înapoi.

Reuşi să meargă puţin, apoi o cuprinse teama să n-o fi luat într-o direcţie greşită. Zidul falezei era departe şi ea nu avea nici un punct de reper. Poate se îndrepta spre apă. Poate o luase înapoi. Nici mugetul apelor nu-i putea fi de vreun folos, fiindcă năvălea asupra ei din toate părţile, derutând-o.

În clipa aceea i se păru că începe să distingă câte ceva în jurul ei. Ridică repede privirile spre cer şi văzu că se mai luminase puţin. Şi ochii ei, obişnuiţi cu bezna adâncă de până atunci, reuşeau acum cu uşurinţă să deosebească malul abrupt şi întunecat al falezei... apoi lumina roşie din vârful Turnului Farului din La Rochelle... în partea cealaltă o altă lumină, care nu putea fi decât farul din Insula Ré...

O putere nouă începu să-i curgă prin vine şi porni la drum cu pas viu, fericită că stihiile nu reuşiseră s-o oprească. Se dăduseră bătute. Găsi un povârniş mai moale şi urcă din nou pe creasta falezei, privind câmpia care nu mai era cuprinsă de ceţurile întunecoase de mai înainte. Începu aproape să alerge, mirându-se ea însăşi de unde îi veneau atâtea puteri. Se simţea ca la şaisprezece ani, când alerga neobosită prin pădurea de la Nieul şi trupul ei de fecioară, cu resorturi de oţel, nu voia să ştie niciodată ce înseamnă ostenelile. Se apropia de golful unde văzuse corabia lui Rescator şi simţi cum inima începe să-i bată nebuneşte. Dar nu era oboseala, ci teama că nu avea să mai

găsească nimic. Poate corabia plecase şi atunci... atunci orice speranţă era pierdută!

La gândul acesta simţi un cuţit înfigându-i-se în inimă. Da, cu siguranţă că plecase. Nu era să aştepte atâta timp. Cum de nu-şi făcuse socoteala că o corabie, mai ales una de piraţi, nu stă cu lunile într-un loc? Da, trecuse mult de atunci, foarte mult. Cât? O lună? Un an? Rămase buimăcită în loc, încercând să socotească. Apoi nu-i veni a crede. Azi! Azi fusese după Martial şi Séverine, azi văzuse corabia aceea... Sfinte Dumnezeule Doamne, atâtea lucruri se întâmplaseră de atunci, furtuna care izbucnise la înapoiere, ocările barcagiului furios, arestarea, Baumier, apoi Desgrez... revenirea acasă la jupân Gabriel... Era vorba numai de câteva ore, însemna că se zăpăcise cu totul...

Şi chiar în clipa când îşi îndreptă privirile pline de speranţă spre mare, văzu clipind o luminiţă slabă aproape de ţărm şi tot sufletul îi fu inundat de o fericire fără seamăn. Erau aici, nu plecaseră! Şi lumina aceea care străluceşte... Parcă niciodată nu văzuse o lumină care să-i mângâie sufletul ca felinarul acela, care trebuie să fi fost atârnat de catarg sau în vreun cui, să facă puţină lumină pe punte...

Se apropie de marginea falezei, privind cu nesaţ lumina aceea şi începând să distingă în întuneric câte ceva din silueta întunecată a navei. Părea o apariţie fantomatică, ivită din cine ştie ce străfunduri, cu siluetele zvelte ale catargelor care începeau să se desluşească din ce în ce mai limpede, profilându-se pe cerul încă întunecos într-un balans necontenit, ca într-un cazan de vrăjitoare, ţinându-se pe crestele valurilor care parcă se îndârjeau, cu ultimele puteri, s-o doboare.

Şi deodată bucuria îi fu tulburată de un gând care venea de undeva de departe, zămislit de spaime vechi. La plecarea din La Rochelle îi păruse că va fi foarte lesne să ajungă până aici, să stea de vorbă cu Rescator... Da, era cel mai simplu lucru din lume. Dar acum temeri sumbre începeau s-o cuprindă, făcând-o să şovăie. Îşi spunea că s-ar putea ca asta să fie cea mai mare nebunie a vieţii ei. Să îi caute ea pe piraţi, pe oamenii aceştia care nu ştiau niciodată ce înseamnă mila. Şi mai ales

să-l caute pe Rescator, cel care din cauza ei se văzuse ajuns de râsul Mediteranei. Îl rănise de moarte în orgoliul lui de stăpân al mării în faţa căruia tremurau toţi. Şi acum venea să-i ceară ajutorul, crezând, în nebunia ei, că Rescator nu aştepta decât un semn spre a o copleşi cu bunăvoinţa lui. El, care poate că abia aştepta să pună mâna pe ea şi să ridice ancora. Honorine! Honorine avea să rămână singură, printre hughenoţii aceia... care aveau să fie şi ei arestaţi! Da, de ei uitase. Erau prietenii ei şi ea voia să-i salveze, era hotărâtă să-i salveze, în salvarea lor era mântuirea sufletului ei atât de încărcat de păcate. De atâtea vărsări de sânge! Răscoala din Poitou! Atâţia oameni muriseră îmboldiţi de ea să se ridice împotriva regelui...

Dar nu mai putea da înapoi. Era ultima şansă. Totul sau nimic. Libertate sau moarte.

Speranţa şi groaza i se învârtejeau în suflet, ameţind-o. Căută cărarea pe care coborâseră porcarii din Saint-Maurice şi coborî din nou pe plajă. Parcă o putere nouă o împingea de la spate şi îşi spunea că Osman Ferradji venise din nou, s-o încurajeze. «Du-te. Împlineşte-ţi destinul! Destinul tău trebuie să se împlinească...»

Înainta ca ameţită pe nisipul de pe plajă, spre marginea apei. Picioarele i se înfundau şi puterile începeau s-o lase. Abia mai putea să înainteze.

Apoi se simţi cuprinsă pe neaşteptate de braţe puternice, care o înşfăcaseră de mijloc, imobilizând-o. De undeva, de la doi paşi, sclipi lumina unui felinar orb şi se pomeni înconjurată de bărbaţi care bolboroseau într-o limbă necunoscută. Cineva ridică felinarul spre faţa ei, luminându-i-o cu insistenţă. Îi era frică dar judecata îi rămânea limpede. Vedea feţele lor bărboase şi inelele sclipitoare din urechi şi le deslueşea până şi tichiile roşii de pe capete.

Atunci reuşi să strige, pronunţând ca pe o pavăză numele celui în care îşi punea acum ultimele speranţe:

— Rescator! Vreau să stau de vorbă cu căpetenia voastră, monseniorul Rescator...

Aştepta cu inima bătând. Simţea tangajul corabiei pe valurile care încă nu se potoliseră şi se ţinea sprijinită de peretele de lemn al cabinei, ca să nu cadă.

Piraţii care făceau de pază pe ţărm se arătaseră omenoşi cu ea – atât cât puteau fi ei omenoşi. O făcuseră să se urce într-o barcă şi o duseseră până la corabie, unde chiar o ajutaseră să urce pe o scară de frânghie care se legăna în toate părţile, ameţind-o. Până acum trebuia să admită că oamenii aceştia se purtaseră acceptabil şi, dacă n-ar fi fost feţele acelea îngrozitoare şi mai ales limba guturală, cu rezonanţe care o umpleau de fiori, ar fi zis că lucrurile merg bine.

Dar acum chiar că era la capătul puterilor. Cât timp se luptase cu furtuna şi avusese un ţel, trupul ei găsise rezerve nebănuite şi acum se mira ea însăşi de eforturile supraomeneşti pe care fusese în stare să le facă. Dar acum, când ajunsese la capătul drumului, se prăbuşise.

O duseseră într-un fel de cambuză, unde mare şi tare părea să fie bucătarul corăbiei, fiindcă sălăşluia aici un miros insistent de prăjeală şi de legume fierte. Păreau să-şi dea seama că femeia asta e o captură de preţ, fiindcă doi oameni stăteau de pază lângă ea şi se auzeau nişte mormăieli şi dincolo de uşă, semn că o luau foarte în serios.

Deodată uşa se deschise şi intră un ins mărunt şi îndesat, cu masca pe faţă şi cu o pălărie muiată bine de apă şi cu panaşul leoarcă, semn că în timpul ploii de mai înainte omul nu stătuse prea mult la adăpost. În ciuda luminii slabe, Angelica îl recunoscu numaidecât.

— Sunteţi căpitanul Jason? întrebă ea cu voce întretăiată de emoţie.

Îl vedea parcă aievea pe puntea galerei *Regala*. Căpitanul Jason, mâna dreaptă a cumplitului Rescător, dădea porunci ducelui de Vivonne, amiralul flotei lui Ludovic al XIV-lea. Viaţa e uneori făcută şi din asemenea lucruri

neprevăzute şi dureroase pentru mărimile acestei lumi. Astăzi parcă nu mai arăta la fel de măreţ ca atunci, dar rămăsese la fel de sigur pe el, ca orice om aflat în slujba unui stăpân a cărui voinţă se dovedeşte de fiecare dată cea mai puternică.

— De unde mă cunoşti? întrebă el surprins.

Masca nu reuşea să-i ascundă şi privirea uluită. O cerceta pe ţăranca sau târgoveaţa asta sau ce-o fi fost, udă leoarcă, ciufulită şi cu veşmintele de pe ea făcute ferfeniţă şi îşi spunea că trebuie să fi fost de-a dreptul scrântită ca să umble pe o asemenea vreme.

— Vă ţin minte de la Candia, răspunse ea, simţind că siguranţa de până acum începea s-o părăsească.

I se păru că desluşeşte sub masca lui Jason o strâmbătură. Era limpede că n-o mai cunoştea.

— Vă rog să-i spuneţi comandantului dumneavoastră, monseniorul Rescator, că eu sunt femeia pe care a dat treizeci şi cinci de mii de piaştri acum patru ani, la Candia... în noaptea când a izbucnit incendiul acela.

Căpitanul Jason avu o tresărire atât de violentă încât, cu toată statura lui măruntă, păru gata să dea cu capul de tavanul jos. Apoi rămase încremenit, privind-o cu ochi ficşi, parcă hipnotizat. Hârâi ceva nedesluşit şi Angelica avu impresia că vorbea englezeşte. Tonul cuvintelor lui, în orice caz, aducea a înjurătură. Apoi, agitat cum nu prea-i stătea în fire să se arate, se întoarse spre cei doi paznici şi bolborosi câteva cuvinte răstite în limba aceea îngrozitoare, apoi ieşi şi în clipa următoare Angelica îi auzi paşii tropăind în mare grabă pe punte.

Cei doi oameni rămaşi cu ea păreau foarte impresionaţi de poruncile primite, fiindcă o înşfăcară cu putere de braţe şi o ţinură strâns, vizibil preocupaţi de teama ca nu cumva femeia asta să se facă nevăzută de sub ochii lor şi pentru a suta oară Angelica se întreba dacă nu cumva făcuse o greşeală îngrozitoare venind încoace.

În orice caz, cuvintele ei nu rămăseseră neluate în seamă. După reacţia de adineauri a căpitanului Jason şi după străşnicia poruncilor date paznicilor se vedea limpede că îşi aduceau bine aminte de ea. Acum fără îndoială că o aştepta confruntarea cu

stăpânul cel mare al acestei mici lumi de aici şi al lumii mult mai întinse a mărilor. La gândul acesta amintirile începeau s-o potopească şi vedea Candia luminată de strălucirea rachetei albastre. Candia cuprinsă de flăcări. *Hermes*, corabia marchizului d'Escrainville, piratul nebun, se profila în întuneric, incandescentă şi cu catargele risipind jerbe nesfârşite de scântei strălucitoare, ca un monument sclipitor de aur pur înălţat de un artist dement. Rescator alergând prin norii de fum care îi cuprinseseră şabaca şi răcnind porunci aspre în toate părţile, în timp ce Savary, bătrânul vrăjitor, dansa întruna ţipând în extaz, ca un nebun: «Focul grecesc! Ăsta e focul grecesc!»[21]

Îşi strânse mai bine pe lângă trup, într-un inutil gest reflex, mantia plină de apă care atârna ca plumbul şi îi îngreuna mişcările. La amintirea focului care pârjolea tot i se făcuse pe neaşteptate frig şi simţea nevoia să se învelească, dar hainele ude de pe ea nu-i putea fi de nici un folos. În noaptea aceea de la Candia două destine se întâlniseră apoi fuseseră smulse de pe drumurile lor şi fuseseră silite să se despartă, aruncat fiecare în alt loc de pe faţa pământului, împotriva oricărei logici, împotriva voinţei lor şi chiar împotriva puterilor aflate mai presus de puterile omeneşti. Iar acum, în noaptea asta, le fusese dat să se întâlnească din nou. «*Destinul tău şi al lui se întretaie de nenumărate ori, la nesfârşit...*» Cuvintele lui Osman Ferradji îi sunau acum şi mai desluşit în auz, ca o profeţie a cărei împlinire n-o poate opri nici o putere omenească. Oare ce citise în stele marele mag negru care se urca în Turnul Mozagreb, să afle voinţa destinului?

Afară se auzi zgomot şi Angelica se îndreptă, gata să-l înfrunte pe cel a cărui amintire o bântuise atâta timp, iar paznicii îşi mai slăbiră puţin strânsoarea. Dar în uşă se ivi căpitanul Jason.

Dădu să spună ceva, dezamăgită, dar căpitanul făcu un gest scurt şi poruncitor spre uşa rămasă deschisă în spatele lui. Angelica înţelese. Se îndreptă spre uşă şi ajunse pe puntea udă, unde vântul bătea pătrunzător şi mugetul valurilor nu părea să se fi domolit. Îl urmă tăcută pe căpitanul Jason şi urcă o scară îngustă şi scurtă, de câteva trepte, ajungând în dreptul unei

ferestruici luminate puternic. Lumina asta îi apăru dintr-o dată ca strălucirile satanice din laboratorul unui vrăjitor care urzeşte farmece şi blesteme tainice, întărite cu licori nemaivăzute, a căror reţetă numai el o ştie. De ce se gândea acum tocmai la asta? îşi spuse ea ameţită. O uşă se deschise în faţa ei şi se simţi împinsă înăuntru, fără să ştie dacă o mână o împingea sau vântul care o cuprinsese din nou în vâltoarea lui furioasă, parcă vrând s-o fărâme.

Prima senzaţie fu aceea că pusese piciorul pe un covor moale şi fraged de muşchi de pădure. Auzi uşa închizându-se în urma ei şi în aceeaşi clipă simţi că aici era o căldură plăcută. Dar în clipa următoare, după ploaia îngheţată de afară şi după vântul care o pătrunsese fără milă, aproape că i se făcu rău şi trebui să-şi încordeze toate puterile ca să nu se prăbuşească.

Încetul cu încetul începu să-şi revină şi ochii începură să i se obişnuiască şi ei cu lumina aceea atât de puternică, ce părea să vină din toate părţile. Privi în jur şi ochii i se opriră pe silueta unui bărbat care aştepta în picioare, înalt şi subţire, înveşmântat în negru, părând să umple toată încăperea cu simpla sa prezenţă.

Era Rescator.

Primul gând care îi veni în minte fu acela că pe vremuri, la Candia, parcă nu era atât de înalt. Acum aproape că atingea plafonul cu capul. Apoi îşi spuse că da, plafonul acesta era jos iar în memoria ei se întipărise într-o sală înaltă, apoi pe o punte de corabie... Acolo, printre orientalii aceia de la bantustanul din Candia, unde se mişca lent, cu unduiri ca de felină, nu păruse să aibă nimic din duritatea pe care o emana acum din întreaga lui înfăţişare. Părea cioplit bazalt negru, în linii şi unghiuri ferme, cu umerii pătraţi, cu mijlocul strâns într-o centură lată de piele neagră cu catarame de oţel lustruit, de care atârnau tocurile a două pistoale cu paturile ieşind puţin în afară şi arătându-şi arabescurile nesfârşite cu care fuseseră lucrate de mâini de artişti de prin alte colţuri ale lumii. Picioarele lungi şi musculoase păreau pline de forţă în pantalonii de piele neagră care se mulau strâns, scoţând şi mai mult în relief atitudinea de

stăpân aspru şi neîndurător. Fiindcă asta era senzaţia degajată de întreaga lui înfăţişare. Cu picioarele puţin depărtate, ca să reziste tangajului corăbiei, cu mâinile la spate, părea un judecător. Un judecător rece, cu priviri pătrunzătoare şi bănuitoare.

Rescator rămase câteva clipe scrutând-o atent, fără un cuvânt. Părea cu totul altul decât stăpânul Mediteranei, aşa cum rămăsese în amintirile ei.

Îi rămăsese acelaşi numai capul, cuprins într-un şal de culoare închisă şi înnodat după moda spaniolă, cu nelipsita mască de piele care îl făcea să nu aibă nimic omenesc, ci să semene mai curând a duh nepământean. Nasul coroiat, strâns sub apăsarea măştii, se încovoia şi mai mult spre gură iar barba neagră, numai bucle, îi făcea faţa să pară mai alungită. Cât despre sclipirile ochilor, care veneau până la ea prin deschizăturile înguste ale măştii, părea lumini reci şi nemiloase de diamant, cu neputinţă de înfruntat.

El era, fără îndoială, îl recunoştea, deşi timp de o clipă fusese pe punctul de a crede că se înşela. Dar nu, simţea că el e, deşi acum parcă purta pecetea unei alte vrăji, cea a oceanului, o vrajă mai aspră şi mai puternică. Îl visase de atâtea ori ca pe un prinţ din *O mie şi una de nopţi* şi iat-o acum trezindu-se în faţa unui pirat. Realitatea se arăta mult mai neîndurătoare decât visurile ei.

Două lămpi veneţiene, cu cristale roşii incrustate cu aur, aşezate de o parte şi de alta a locului unde se afla Rescator, nu aveau deloc darul de a face din el o prezenţă mai liniştitoare.

O clătinătură mai tare a corăbiei o făcu pe Angelica să se dezechilibreze, sprijinindu-se de tăblia uşii din spatele ei. Statuia întunecată păru să se însufleţească. Umerii se scuturară spasmodic de câteva ori, capul se dădu pe spate şi gura se deschise. Angelica înţelese că Rescator râdea, râdea cu râsul acela pe care îl uitase şi abia acum şi-l amintea. Un râs încet, înăbuşit, care suna mai curând a ameninţare.

— Franţuzoaica de la Candia! exclamă el.

Vocea răguşită şi învăluitoare produse asupra ei aceeaşi senzaţie de odinioară. O emoţie bruscă şi violentă o cuprinse,

dându-i o senzaţie de durere aproape fizică. Era insuportabil şi totuşi simţea că vrea cu patimă să mai audă vocea aceea care o subjuga.

Îl văzu venind spre ea cu paşi rari şi măsuraţi. Zâmbea şi dinţii lui albi străluceau ca o dungă albă în barba întunecată.

Simţea că râsul lui o loveşte mai mult decât dacă ar fi potopit-o cu cele mai furioase ocări.

— De ce râzi? reuşi ea să îngaime cu o voce lipsită de orice expresie.

— Fiindcă mă întreb ce s-o fi întâmplat ca să văd cum din cea mai frumoasă făptură din Mediterana, pentru care acum patru ani am plătit o avere, ai ajuns o femeie pe care n-aş da acum nici cinci piaştri...

Nimic n-ar fi putut suna în urechile ei mai disprețuitor şi nimic n-ar fi putut-o lovi mai rău. Şi într-o clipă îşi dădu seama cum arăta. Udă leoarcă, cu hainele de pe ea hărtănite într-un hal fără hal, straie grosolane, de târgoveaţă... Şi nici faţa ei nu putea arăta prea bine, mai ales după câte i se întâmplaseră în ultimele ore. Simţea câteva şuviţe ude care i se lipeau de tâmple şi îşi spunea, umilită şi disperată, că de bună seamă arăta ca o vrăjitoare. «O vrăjitoare *bătrână*», adăugă ea în gând, răsucindu-şi singură în rană cuţitul înfipt fără milă de Rescator.

Numai că lovitura lui, departe de a o doborî, îi dădu dintr-o dată puteri.

— O, făcu ea cu sarcasm, cu atât mai bine. Fiindcă asta înseamnă că acum chiar că nu mai ai nici un regret pentru renghiul pe care ţi l-am jucat la Candia. Dacă ai avut cumva vreun regret...

Rămăsese cu spatele sprijinit de uşă şi îl privea cu ochi strălucitori, ţinând fruntea puţin plecată înainte, ca şi cum ar fi fost gata de luptă. Simţea că nu-i mai e frică de el. Hotărâse că omul acesta trebuia să-i salveze pe toţi, fiindcă singura corabie de pe aici care putea ridica ancora fără să-i pese de inspectorii pazei de coastă era corabia lui. Şi asta era pentru ei ultima şansă. Era o nebunie să admită că s-ar putea ca el să nu fie de acord cu

cererea ei. Şi totuşi îi părea inaccesibil, depărtat, aproape ireal, o apariţie ca de coşmar sau de trezie tulbure, de după vis. Iar tăcerea care se lăsase între ei nu făcea decât să accentueze impresia asta.

Ar fi vrut ca el să spună ceva. Orice, numai să-l audă vorbind. Sunetul vocii lui ar fi ajutat-o să scape de vraja aceea cu neputinţă de suportat.

— Văd că îndrăzneala nu-ţi lipseşte, zise el parcă ghicindu-i gândurile. Si-mi aminteşti, tocmai într-o împrejurare ca asta, isprava dumitale de atunci, înseamnă să ai curaj, nu glumă. Cum ai reuşit să dai de mine aici?

— Te-am văzut azi după-amiază, când treceam pe un drum din apropierea ţărmului. Erai pe creasta falezei şi te uitai spre oraş cu o lunetă.

Rescator avu o tresărire puternică.

— Asta chiar că înseamnă că soarta îşi bate joc de noi! strigă el. Va să zică ai trecut pe lângă mine şi eu nu te-am văzut!

— Nu. M-am ascuns repede în nişte tufe.

— Şi totuşi ar fi trebuit să te văd, făcu el fără să-şi poată stăpâni cu totul furia. Ce dar vrăjit ai dumneata de-mi scapi mereu printre degete? Apari, dispari...

Şi începu să se plimbe cu paşi mari în lungul şi în latul încăperii. Tot era mai bine decât să stea aşa, ca o stană de piatră. Aşa părea totuşi mai uman.

— Nu pot să-i felicit pe oamenii mei pentru felul cum au stat de pază, zise el cu voce întunecată. Ai vorbit cu cineva despre noi? Că ne-ai văzut în locul ăsta?

Eá scutură repede din cap, în semn de negaţie.

— Bine. Din fericire pentru dumneata, preciză el repede. Va să zică m-ai văzut, te-ai ascuns de mine, ai fugit, iar acum vii să mă cauţi, aproape de miezul nopţii. De ce? Ce trebuie să înţeleg eu din toate astea?

Angelica se strădui să-l privească drept în ochi şi spuse cu voce limpede:

— Fiindcă am venit să-ţi cer să iei pe corabia dumitale nişte oameni care trebuie să plece cât mai repede din La Rochelle. Cel mai târziu mâine dimineaţă. Trebuie să ajungă în America.

— Călători?

Şi Rescator se opri, mirat. Cu tot tangajul corăbiei, era foarte stăpân pe picioarele lui şi Angelica îşi amintea cât fusese de impresionată văzându-i agilitatea şi trupul subţire, numai oase şi muşchi, pe puntea şabacei lui, când aruncase cangea cu care voia să salveze galera *Dauphine*. Şi îşi spunea că ea e aici, în cabina aceasta, dar spiritul ei continua să proiecteze frânturi de imagini smulse din trecut, dintr-un trecut frământat şi plin de amintiri.

— Da, călători. Şi au cu ce să plătească.

— Şi cam ce fel de oameni trebuie să fie călătorii aştia care se arată atât de grăbiţi să plece din La Rochelle? făcu el batjocoritor. Şi care sunt gata să se înhăiteze şi cu piraţii pentru treaba asta? Vor să fugă, desigur!

— Da, acesta e cuvântul. Să fugă. E vorba de familii care ţin de religia reformată. Stăpânirea le face numai zile negre, fiindcă regele nu vrea eretici în regatul lui. Care nu vrea să se convertească, nu are altceva de făcut decât ori să intre la închisoare, mai devreme sau mai târziu, ori să părăsească Franţa. Dar coasta e supravegheată, portul nici nu mai vorbesc, corăbiile care pleacă sunt controlate amănunţit... Aşa că e foarte greu să plece cineva.

— Ai pronunţat cuvântul «familii»? Înseamnă că sunt şi femei în grupul lor?

— Da... evident...

— Şi copii?

— Da... destui, răspunse Angelica, simţind un fior rece.

Şi în faţa ochilor îi apăru imaginea copiilor care se jucau în jurul palmierului din curtea lui Gabriel Berne, cu obrajii bucălaţi şi cu ochii plini de lumină. I se părea că desluşeşte, în mugetul furtunii de afară, tropăitul cuminte al saboţilor lor pe lespezile de piatră.

Dar înţelegea că mărturisirea ei îi condamna pe copii şi pe toţi ceilalţi. Ultimul lucru la care s-ar gândi căpitanul unei corăbii de piraţi ar fi fost să ia pasageri la bord. Şi dacă mai era vorba şi de femei şi de copii, atunci chiar că ar fi fost o nebunie. Una se plânge, alta vrea nu ştiu ce, alteia i se năzare să-şi

cicălească bărbatul, pe alta o apucă pofta de zbenguială cu vreun ibovnic găsit la bord, poate chiar cu careva din marinari, în care intră dracii, de nu-i mai poate stăpâni nimeni... Iar copiii... Cu ei era şi mai rău!

Şi ea ce putea spune? Trăise destul de mult în La Rochelle ca să-şi dea seama că cererea ei era o absurditate. Dar abia acum înţelegea asta. Cum era să-i spună lui Rescator de avocatul Carrere şi de cei unsprezece copii ai lui?

Şi, cu fiecare clipă care trecea, simţea cum încrederea de la început i se clatină din ce în ce. Mai avea puţin şi începea să regrete că fusese atât de lipsită de judecată.

— Din ce în ce mai bine, aprecie Rescator cu o voce în care se ghicea o ironie stăpânită.

Se opri şi se întoarse spre ea, privind-o cu un aer plin de falsă bunăvoinţă.

— Şiii... cam la cât se ridică numărul acestor vrednici cântăreţi de psalmi cu care vii să-mi fericeşti corabia?

— A... aproape... aproape patruzeci... îngâimă ea.

Făcuse nevăzuţi vreo doisprezece, dar acum aproape că nu mai conta. Bătălia era practic pierdută.

— Ohoho! făcu el izbucnind în râsul acela care îi zgâria urechile şi o făcea în acelaşi timp să se simtă fermecată. Văd că-ţi place grozav să te ţii de şotii, frumoaso. Dar trag nădejde să nu întinzi totuşi coarda prea mult. A, să nu uit să te întreb ceva, un lucru care mă intrigă. Cum se face că marchiza du Plessis-Belliere... fiindcă îmi aduc aminte că aşa te chema când te-am cumpărat, nu? Ei, cum se face că marchiza du Plessis-Bellière a ajuns dintr-o dată să vădească atâta interes pentru nişte caraghioşi de parpaioţi sfrijiţi de nemâncare şi rugăciuni?... Ai printre ei pe cineva din familia dumitale? Sau poate un amant? Deşi aici hai să zic că exagerez, uitându-mă cum arăţi îmi dau seama că nu mai e cazul să te întreb asemenea lucruri... în sfârşit, poate eşti măritată cu vreunul din ei şi în cazul ăsta...

Sub ironia lui răutăcioasă părea să se ghicească o curiozitate lacomă.

— Nimic din toate astea, răspunse ea liniştită.

— Atunci?

Cum putea să-i explica că scopul ei era să-şi salveze prietenii protestanţi? Asta, în ochii unui pirat care fără îndoială că nu avea nici un fel de convingeri religioase, nu putea fi decât o bazaconie pe care n-ar fi crezut-o nici mort.

Şi îşi aduse aminte dintr-o dată că auzise despre Rescator că ar fi spaniol. Mai rău de atât nici că se putea. Dacă lucrurile chiar aşa stăteau, la lipsa lui de credinţă s-ar fi adăugat şi intoleranţa crâncenă a ibericilor faţă de tot ce nu era catolic. E drept că nici catolicii nu puteau găsi prea multă înţelegere la unul ca el, dar soarta unor *«parpaioţi sfrijiţi»*, cum spusese acum câteva clipe, nu l-ar fi înduioşat deloc.

Şi, pe de altă parte, iată că Rescator era la curent cu lucruri din viaţa ei şi asta o îngrijora. Îşi spuse că se putea foarte bine să ştie multe despre ea.

— Va să zică eşti măritată cu vreun nătărău din ăştia, zise el cu răutate. N-am ce zice, ai ajuns bine de tot!

Angelica scutură din cap. Împunsăturile acestea pline de sarcasm n-o puteau atinge, dar faptul că tratativele pe care le începuse mergeau aşa de rău o umplea de disperare. Ce argumente ar fi putut găsi ca să-l convingă?

— Printre ei sunt şi armatori care au avut grijă să-i transfere o mare parte din averile lor în colonii, zise ea. Şi sunt averi impunătoare. Au să te poată răsplăti din plin dacă îi salvezi.

Rescator făcu un gest disprețuitor din mână.

— Orice mi-ar oferi parpaioţii ăştia tot nu face cât bătaia de cap pe care mi-ar da-o dacă m-aş apuca să fac cum zici dumneata. N-am unde lua la bord patruzeci de oameni. Nici măcar nu ştiu dacă am să pot ieşi în larg, cu blestemata de flotă regală care s-ar putea să-mi taie calea. S-ar putea foarte bine să fiu nevoit să scap cu fuga – şi în cazul ăsta ar fi bine să te gândeşti ce înseamnă patruzeci de oameni în plus pentru o corabie care trebuie să fugă cât poate. Ca să nu mai spun că America e cam departe, pentru asta trebuie traversat oceanul şi corabia mea o fi în stare de asta, nu zic... dar echipajul nu. Oamenii mei nu sunt învăţaţi cu drumuri de-astea. Sunt din Mediterana toţi şi s-ar putea să mârâie. Aşa că...

Aici Angelica fu sigură că mintea. Toată lumea de pe Mediterana știa că Rescator are cei mai buni mateloți, umblați prin toate colțurile lumii.

— Așa că, frumoaso... reluă el, dar ea îl întrerupse.

— ...așa că, dacă nu-i iei dumneata la bord, mâine seară au să fie toți în temniță.

— Și? Ce-i cu asta? Am impresia că așa e soarta multora din fermecătorul regat al Franței.

— Ah, nu trebuie să vorbești cu atâta ușurință, zise ea aproape gemând. Dacă ai ști ce înseamnă temnița!

— Dar cine ți-a spus că nu știu?

Angelica împreunase mâinile la piept, a implorare, și cuvintele lui o surprinseră atât de mult încât rămase câteva clipe în poziția asta, fără să se miște. Da, Rescator avea dreptate. Și era chiar foarte de înțeles că un om care trăiește în afara legii a ajuns aici fiindcă a avut de suferit multe, și fără îndoială că temnița s-a numărat și ea printre suferințele lui. Poate fusese surghiunit din țara unde văzuse lumina zilei. Pentru ce nelegiuiri?

— ... Atâția oameni intră în temniță în ziua de azi! urmă el. Atâtea vieți risipite! Numai marea a mai rămas liberă... și pământurile din Lumea Nouă unde n-a apucat să calce picior de om. În rest... Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, doamnă. De ce se interesează marchiza du Plessis-Belliere de niște eretici?

— Fiindcă nu vreau să ajungă în pușcărie.

— Aaaa, niște sentimente alese care va să zică! Mda, pare ceva frumos. Și chiar ar fi ceva frumos, ba chiar înălțător, numai că, fiind vorba de o femeie de teapa dumitale...

— Crezi ce vrei, răspunse ea sfârșită, fără să mai aibă putere să se revolte împotriva cuvintelor lui mușcătoare. Nu pot să spun decât asta, fiindcă alt motiv nu mai am. Vreau să-i salvezi pe toți.

Rescator avu un surâs rău, care o cutremură. Cunoscuse peste zi toată prăpastia care desparte inimile femeilor de ale bărbaților. Se prăbușise în hăurile ei și încerca acum să se ridice, cu puterea celui care știe că nu mai are nici o șansă decât asta. Baumier, Desgrez, Rescator... Bărbați cu capul ținut foarte sus,

siguri pe puterea lor, nepăsători la durerile şi la plânsetele femeilor sau ale copiilor striviţi de roata pe care chiar ei, bărbaţii aceştia, o pun în mişcare şi ar putea-o opri dacă ar avea poftă. Dacă ar vedea-o Baumier acum, şi-ar freca mâinile, extaziat. Desgrez acceptase s-o cruţe fiindcă o mai iubea... sau poate iubea amintirea rămasă în inima lui. Dar Rescator... Rescator, în faţa căruia puterile ei de seducţie se risipiseră ca un fum, Rescator avea să fie fără milă! Ce nebună fusese gândindu-se că era destul să-şi facă ea apariţia pentru ca el să-i cadă la picioare!...

De altminteri, Rescator nici nu se mai uita la ea. Se întorsese cu spatele şi părea să privească gânditor spre un colţ al cabinei. Rămase aşa câteva clipe apoi, cu aceiaşi paşi măsuraţi şi siguri, se duse spre o sofa turcească, largă şi moale, întinzându-se cu braţele sub cap. Toată atitudinea lui părea să arate că era pradă unei îngrijorări adânci, un fel de descurajare care nu se potrivea deloc cu renumele pe care îl avea.

— Hotărât lucru, nebunia femeii nu are limite şi se arată în fel şi chip, zise el. Poate tocmai pentru asta o răbdăm. Numai că în cazul dumitale trebuie să recunosc că depăşeşti orice închipuire, oricât de bogată. Ia să facem o mică recapitulare: va să zică, ultima oară când te-am văzut ai şters-o, lăsându-mi ca amintire şabaca în flăcări şi treizeci şi cinci de mii de piaştri datorie. Şi acum, după patru ani, vii foarte frumos să mă cauţi, fără să-ţi fie frică de vreo pedeapsă, şi-mi ceri nici mai mult nici mai puţin decât să te iau la bord, împreună cu patruzeci de inşi care trebuie să spele cât mai iute putina din La Rochelle ca să nu fie băgaţi la beci. Ei, aici mă văd silit să mărturisesc că pretenţiile dumitale, frumoasă doamnă, depăşesc orice aşteptări!

Şi întinse mâna, răsturnând cu o mişcare uşoară de deget o clepsidră cu nisip. Clepsidra avea un piedestal greu de bronz şi asta o făcea să nu se răstoarne din cauza tangajului. Nisipul începu să se scurgă într-un fir subţire şi sclipitor şi Angelica tresări, rămânând cu privirile pironite la firicelul acela şi cu un gând care i se înfigea fără milă în creier. «Timpul trece, ceasurile se scurg unul după altul, noaptea asta nu e fără sfârşit... Cât o mai fi până în zori?»

— Trăgând linie şi adunând, zise Rescator, afacerea dumitale nu mă interesează deloc. Dumneata nu mă interesezi nici atât. Dar fiindcă ai făcut imprudenţa să vii singură în gura lupului... înţelegi ce vreau să spun, nu? Ai venit la un stăpân care s-a jurat de sute de ori că dacă pune iar mâna pe dumneata te face să plăteşti cu vârf şi-ndesat toate necazurile pe care le-a avut de tras din cauza dumitale, pentru asta pe dumneata te păstrez la bord. În America femeile nu au preţul din Mediterana, dar poate reuşesc să-mi mai scot ceva din pagubă vânzându-te acolo.

În cabină era cald, dar Angelica se simţi dintr-o dată străbătută de un fior rece care o pătrundea până în inimă. Hainele ude i se lipeau de piele şi începeau s-o usture, dar până acum, în focul luptei pe care trebuia s-o dea cu Rescator, nu simţise nimic.

— Cinismul dumitale nu mă impresionează, zise ea cu o voce care răguşise brusc. Ştiu că...

Un acces de tuse o făcu să se întrerupă, parcă venind să-i desăvârşească înfrângerea. Arăta groaznic, îşi dădea seama de asta, iar acum peste toate mai venea şi tabloul femeii bolnave, care-şi pierde suflul...

Rescator făcu atunci un lucru la care nu s-ar fi aşteptat. Se ridică de pe sofaua lui şi veni din câţiva paşi lângă ea, ridicându-i cu degete de oţel bărbia şi silind-o să-l privească în ochi.

— Uite ce câştigi când o iei razna pe câmp, în căutare de piraţi, zise el. Te alegi cu o orbecăială straşnică pe o noapte cu furtună.

Îşi apropiase masca de obrazul ei şi asta o paraliza, făcând-o să se simtă străpunsă de ochii lui care i se înfigeau în suflet ca două lame de foc.

— Ce aţi zice de o ceaşcă de cafea fierbinte, doamnă?

Angelica tresări.

— Cafea? Cumva... cafea adevărată? Cafea turcească?

— Fără îndoială, doamnă, cafea turcească, aşa cum se bea la Candia. Şi cred că ar fi cazul să lăsaţi mantaua asta groasă, e udă fleaşcă şi mi-aţi făcut covorul numai apă.

Abia atunci privi Angelica în jos şi văzu că într-adevăr superbul covor oriental aşternut pe jos era plin de apă şi de noroi adus de ea pe picioare. În timpul acesta piratul îi lua mantaua de pe umeri, aruncând-o cu silă într-un colţ, ca pe o zdreanţă care îl făcuse să se murdărească pe mâini.

— Îmi eşti deja datoare cu o drăcovenie de-asta, de când ai şters-o cu ea pe umeri, fără să-ţi pese, în noaptea când au ars corăbiile la Candia. Ah, niciodată până atunci n-a râs nimeni de Rescator... şi nici de atunci încoace.

Amintirile o năpădiră din nou. Ca şi în noaptea aceea de la Candia, mâinile lui fierbinţi îi atingeau umerii şi cutele călduţe şi frumos mirositoare ale mantiei grele, de catifea, se aşezau cuminţi şi ocrotitoare pe trupul ei. Rescator o conducea spre sofaua largă şi joasă, ţinând-o îndatoritor pe după umeri, într-un fel de îmbrăţişare ciudată. O ajută să se aşeze, apoi se duse în fundul cabinei şi trase de un şnur care făcu imediat să se audă afară clinchetul unui clopoţel.

Angelica îşi spuse că furtuna părea să se mai potolească, fiindcă tangajul violent de mai înainte acum abia se mai simţea. Abia atunci avu timp să privească în jurul ei mai cu luare aminte. Se afla într-o cabină mult mai încăpătoare decât cabinele obişnuite de pe corăbii, un fel de salon, luxos mobilat şi cu pereţii acoperiţi cu covoare şi tapiserii orientale de preţ. Lângă ea, pe măsuţa joasă, clepsidra continua să măsoare timpul, lăsându-şi firul sclipitor să se depene întruna, conştiincioasă şi nepăsătoare la ceea ce putea să însemne pentru muritori trecerea timpului. Angelica simţea că realitatea din jurul ei începe să se tulbure. Intrase în puterea vrăjitorului negru şi înţelegea nedesluşit că voinţa ei începea să piară, rămânând neputincioasă şi supunându-se cu totul voinţei lui.

Intră un negru în picioarele goale, cu un burnuz scurt şi cu pantaloni roşii, cum purtau adesea marinarii. Veni cu paşi unduitori ca de felină până la Angelica, se lăsă în genunchi şi aşeză pe covor un obiect foarte ciudat, care aducea a cufăraş, îmbrăcat în piele fină de Cordoba şi cu incrustaţii de argint. Angelica privi intrigată dar nu avu prea mult timp să se mire, fiindcă negrul trase în părţi de cele două mânere şi cufărul se

desfăcu, înfățișând privirilor ei două platouri pe care se vedeau, bine fixate, toate ustensilele necesare pregătirii cafelei. Ibricul de argint filigranat, platoul de aur masiv, plin de arabescuri, cu două cești de porțelan chinezesc și o cană, tot de porțelan, cu apă în care pluteau câteva bucăți de gheață, iar alături o farfurioară cu bucăți mici de zahăr candel.

Negrul ieși, întorcându-se imediat cu un vas mic de argint cu apă fiartă. Se lăsă din nou în genunchi, începând să prepare băutura aceea sublimă a cărei aromă Angelica aproape că o uitase. Mireasma care îi venea spre nări o înfioră, umplând-o de delicii cum nu mai trăise de atâta timp și făcând-o să se bucure ca un copil. Obrajii ei își recăpătară dintr-o dată culoarea și se trezi întinzând mâna spre ceașca de cafea ca spre o jucărie îndelung râvnită.

Rescator venise lângă ea și o privea tăcut cum ia ceașca după obiceiul musulmanilor, cu două degete, și varsă în ea o picătură de apă rece ca să facă zațul să se lase mai repede la fund, apoi o duce cu religiozitate la gură.

— Se vede că ai poposit și în haremul lui Moulay Ismaël. Câtă măiestrie! Cine te vede și nu știe cine ești ar jura că ești o musulmană sadea. Cu tot halul în care ai ajuns, ai mai păstrat ceva purtări alese.

Negrul se făcuse nevăzut. Angelica puse ceașca la loc pe farfurioară, văzând abia acum că aceasta era fixată de tavă și avea o scobitură care prindea ceașca perfect, ținând-o să nu se răstoarne nici în cazul unui tangaj puternic al corăbiei. Rescator tresări.

— Ce e cu picăturile astea de sânge? făcu el aplecându-se deasupra tăvii. Ești rănită?

Abia atunci Angelica își dădu seama de durerea stăruitoare de la mâna dreaptă și desfăcu palmele. Amândouă erau zgâriate și jupuite, iar dreapta sângera.

— Uitasem, zise ea. Adineauri, pe faleză... Printre stânci, când am căzut. Dar nu-i mare lucru, față de ce am pățit în Rif asta chiar că e o nimica toată.

— Când ai fugit din harem? Știi că ești prima sclavă care a reușit așa ceva? Toată Mediterana a vuit de întâmplarea

asta, ba şi acum mai vine vorba... Deşi nimeni nu putea spune ce s-a întâmplat cu dumneata. În general, lumea era de părere că ţi-au rămas oasele în deşert.

Angelica se simţi potopită din nou de amintirile dureroase ale fugii prin stâncile din Rif şi rămase privind fix, cu ochii mari, spre un colţ al salonului, fără să vadă nimic. Durerile de atunci erau pentru o clipă prezente din nou li o chinuiau.

— E adevărat că... te-ai dus după mine la Miquenez? făcu ea neîncrezătoare.

— Da. De altfel nu era greu să-ţi ia cineva urma, lăsaseşi în urma dumitale un adevărat măcel.

Şi Rescator adăugă pe un ton meditativ:

— Pe unde trece franţuzoaica cu ochii verzi nu rămân decât cadavre.

Angelica tresări, chinuită de amintiri.

— Să nu-mi spui că asta a ajuns un fel de zicătoare în Mediterana.

— Nu chiar, dar aproape. Ia spune, de la Miquenez aţi plecat zece. Câţi aţi ajuns la Ceuta?

— Doi.

— Doi... Şi... al doilea cine era?

— Colin Paturel. I se spunea regele sclavilor.

Din buna ei dispoziţie de adineauri nu mai rămăsese nimic. Simţea acum o primejdie nedesluşită dându-i târcoale şi asta o tulbura.

Făcu un efort şi se întoarse spre Rescator, privindu-l drept în ochi.

— Sunt multe amintiri între dumneata şi mine, zise ea cu voce scăzută.

Îl auzi izbucnind din nou în râsul acela răguşit, care o umplea de fiori.

— Multe, da. Mai multe decât crezi.

Şi îi întinse o batistă.

— Şterge-te pe mâini.

Se conformă, maşinal, şi tresări când durerile din palme se treziră, ascuţite şi duşmănoase.

— Am luat-o pe plajă ca să fiu sigură că nu mă rătăcesc, zise ea, înăbuşindu-şi un geamăt de durere. Credeam că s-a zis cu mine. Dar până la urmă, am reuşit să te găsesc.

Abia când termină îşi dădu seama că pusese în ultimele cuvinte un ton aparte, de visare şi de mângâiere plină de tandreţe. «Am reuşit să te găsesc.»

În lumina scăzută şi caldă a micului salon nu mai vedea acum decât masca neagră a bărbatului de lângă ea. Aici luau sfârşit toate visurile ei.

Timp de un minut se sili din răsputeri să nu se arunce la pieptul lui, înfundându-şi faţa în pieptarul de catifea. Acum îl vedea mai bine şi îşi dădea seama că nu era negru, cum i se păruse ei la început, ci verde, de un verde ca muşchiul pădurii. Ochii îi rămăseseră pironiţi pe pieptarul acela şi în minte îi stăruia un gând pe care nu reuşea să-l alunge: «Ce minunat trebuie să fie...»

Rescator întinse mâna şi o atinse uşor pe obraz, pe bărbie... Ciudat lucru, un om ca el, cu priviri scormonitoare cărora s-ar fi zis că nu le scapă nimic, avea acum gesturi ca de orb care umblă să recunoască un chip după trăsăturile pe care le caută cu degetele.

Apoi, cu o mişcare la fel de blândă, îi desfăcu broboada grosolană de pe cap şi valurile bogate de păr i se revărsară pe umeri. Asta o făcu să-şi spună iute că firele albe se cunoşteau limpede şi că ar fi fost mai bine ca el să n-o vadă aşa încărunţită înainte de vreme.

— De ce ţineai aşa mult să mă găseşti? întrebă Rescator.

— Fiindcă numai dumneata ne mai puteai salva.

— Aaaa! Tot te mai gândeşti la parpaioţii ăia caraghioşi? strigă el, neplăcut surprins de cuvintele ei.

— Crezi că aş putea să-i uit?

Şi privirile ei se întoarseră într-un gest reflex spre clepsidra de pe măsuţă. Nisipul se scursese tot şi Rescator, urmărindu-i privirile, înţelese la ce se uita. Întinse mâna şi, cu un bobârnac, răsturnă clepsidra şi nisipul începu din nou să curgă în acelaşi fir subţire şi sclipitor.

La ora asta de bună seamă că Honorine dormea de mult, în patul mare din cotlonul din dosul bucătăriei, dar Angelica era sigură că nu dormea liniştită, ca atunci când o simţea prin somn pe mama ei lângă ea. Cu siguranţă că se agita şi scâncea în somn. Poate plângea. Nu mai departe decât azi se văzuse înconjurată de chipuri duşmănoase, în biroul acela de la poliţie, şi plânsese. Simţise că mama ei era în primejdie. Poate că Abigael o veghea, cu palmele împreunate, rugându-se fierbinte pentru Angelica şi pentru reuşita planurilor ei, care aveau să însemne salvarea tuturor. Poate că nici Laurier nu dormea. Nu avea somn, ca pe vremea când dormea în podul acela plin de şobolani şi păianjeni. Asculta paşii lui jupân Gabriel, care se frământa în odaia de lângă el şi nu ştia ce avea să se întâmple.

— Crezi că aş putea să-i uit? Mi-ai spus adineauri că în urma mea nu las decât cadavre şi nenorociri. Atunci ajută-mă să-i salvez pe oamenii aceştia de la nenorocire.

— Pe oamenii ăştia? Adică pe hughenoţii ăştia? Ce învârtesc? Vreau să zic ce meserii au.

Vorbea repezit, răsucindu-şi între degete o şuviţă din barbă. Iar Angelica îşi spuse că poate partida nu era cu totul pierdută. Semnul acesta de tulburare la un om pe care îl văzuse păstrându-şi cumpătul în împrejurări grave i se părea acum de bun augur.

Şi simţi cum faţa i se luminează.

— Uşurel, rosti el mârâit. Nu e cazul să-ţi sărbătoreşti triumful. Chiar dacă ţi se pare că sunt dispus să te ascult, asta nu înseamnă că ai şi câştigat. În nici un caz tu nu ai ce câştiga din asta!

— Nu mai are nici o importanţă! zise ea fericită. Dacă accepţi să-i iei la bord şi să-i scapi de închisoare... şi poate şi de ştreang, ce se mai poate întâmpla? Am să mă simt răsplătită de mii de ori pentru asta.

— Vorbe, doamna mea! Înseamnă că nu-ţi dai seama ce preţ am să te pun să plăteşti pentru asta. Văd că ai în mine o încredere pe care nici măcar naivitate n-o pot numi, ar fi prea puţin. Uiţi că sunt un pirat şi că îndeletnicirea mea nu e să salvez oamenii. Mai curând să le fac de petrecanie. Femeile nu

trebuie să se amestece în lucruri din astea. Mai bine să-şi vadă de treburile lor de dragoste.

— Dar aici e ceva legat de dragoste.

— Hei! strigă el supărat. Lasă filozofia, sau ţi-i las pe parpaioţii ăia să-i mănânce şobolanii din puşcăriile regelui Franţei. La Candia nu trăncăneai atâta şi parcă îmi plăceai mai mult. Răspunde la ce te întreb eu: ce fel de oameni sunt prietenii dumitale? Lăsăm la o parte femeile pioase şi plozii, care nu sunt buni de nimic. Bărbaţii, ăştia mă interesează. Ce ştiu să facă?

— Cel mai cu vază din toţi e domnul Manigault, cel mai mare armator din La Rochelle. Alţii sunt negustori şi toţi sunt bogaţi, foarte iscusiţi în comerţul lor...

— Adică nu valorează nimic, o întrerupse el. Meseriaşi sunt printre ei? Ăştia mă interesează.

— Da, zise ea căutând în minte. Un dulgher şi ucenicul lui, sau parcă doi ucenici...

— Aşa da, zise Rescator părând mai îmbunat. Dulgherul face mai mult ca toţi negustorii la un loc.

— Mai e un brutar şi parcă doi pescari...

— Buni şi ăştia.

— Da, sunt foşti marinari care s-au retras şi s-au apucat de afaceri cu peşte, dar avere n-au făcut, din cauza preţului sării. Nu pot săra peştele şi n-au cum să-l transporte până...

— Să fie sănătoşi, nu mă interesează de ce n-au făcut avere.

— Mai e domnul Mercelot, care a fost fabricant de hârtie şi acum mai face numai comerţ...

— Hârtie? Nu mă interesează.

— Meşterul Jonas, ceasornicarul...

— Pfff! Mofturi! Ăsta acolo are să moară de foame sau are să trebuiască să se apuce de muncă. În colonii lumea nu umblă cu farafastîcuri de-astea.

— Ar mai fi maestrul Carrère, avocatul...

— Din ce în ce mai rău.

— Un doctor...

— Hai, gata cu prostiile. Precis că trebuie să fie şi vreun clănţău de pastor, ca să fie tacâmul complet...

— Da, doi.

Rescator avu gestul de a se apuca de cap cu mâinile, dar se opri.

— Bine, ajunge. Dacă spui mai departe mă faci să mă răzgândesc. În viaţa mea n-am pomenit femeie mai pisăloagă.

— Înseamnă că eşti de acord? zise ea cu faţa strălucind de fericire.

— Mda. Şi poate îmi spuneţi, scumpă doamnă marchiză, cum consideraţi dumneavoastră că trebuie procedat pentru a duce la îndeplinire acest fermecător capriciu pe care mă siliţi să vi-l îndeplinesc. Fiindcă sper să mă înţelegeţi, n-am de gând să rămân pe vecie în gaura asta plină de crabi în care nu ştiu ce mi-a venit să arunc ancora. Voiam să plec în zori. Aşteptam să se potolească furtuna şi îmi spuneam să mă folosesc de flux... Aşa că vedeţi, doamnă, e cazul să ne grăbim. Şi presupun că aveţi şi un plan.

— Da. Ne vedem pe ţărm, zise ea, ridicându-se într-un avânt nestăvilit şi îndreptându-se spre uşă. Mă duc să-i aduc încoace.

16

Soldatul Anselme Camisot petrecuse prima parte a nopţii legănându-se în visurile cele mai îmbătătoare, cu viziuni de paradis, încălzindu-se la sobiţa lui de tuci din odăiţa strâmtă şi ciulind tot timpul urechea, nu care cumva să sosească doamna Angelica şi el să n-o audă.

Apoi, pe măsură ce trecea timpul, speranţele lui începeau să pălească. Noaptea se scurgea, doamna Angelica nici vorbă să se întoarcă, până în zori rămânea din ce în ce mai puţin... Anselme Camisot nu avusese niciodată noroc. Chiar că ar fi fost nu ştiu cum, îşi zicea el. Cum o fi putut el să creadă una ca asta... Tiii! Mare prost mai putuse fi... De câte ori îndrăznea să aducă şi el vorba, cu vreo femeie, că bine ar fi dacă ar face şi ei şi ar drege, se trezise repezit şi pus la locul

lui. Ce l-o fi găsit taman acum să-şi închipuie... Şi încă tocmai cu mândreţea asta de femeie!

Când auzi o zgârietură uşoară în poarta din zid prin care ieşise Angelica tresări, nevenindu-i a-şi crede urechilor. Îşi pierduse orice speranţă, aşa cum o lumânare se trece din ce în ce şi până la urmă, rămasă doar un crâmpei de feştilă într-o mocirlă de ceară, mai pâlpâie ce mai pâlpâie şi se stinge. Se repezi, zgribulindu-se prin frigul de afară, până la poartă şi îşi lipi grăbit urechea de ea.

— Dumneata eşti, doamnă Angelica?

— Eu, da.

Răsuci cheia în broasca neunsă, care scârţâi parcă veselă, şi o lăsă pe Angelica să intre prin deschizătură.

— Da' ştiu că-mi stătuşi ceva timp p'acolo, la pastorul ăla bătrân, suspină el cu o umbră de reproş pe care nu reuşea s-o ascundă.

Tocmai voia s-o invite în odăiţa lui, făcându-şi socoteala că doamna Angelica trebuia neapărat să se ţină de ce vorbiseră amândoi, când se pomeni pe neaşteptate înşfăcat de beregată de o mână de oţel. Surprins, dădu să se smulgă din strânsoarea asta, dar primi în şale o lovitură atât de puternică încât se dezechilibră, gata să cadă pe spate, şi asta îl făcu să se aplece în faţă, să nu cadă. În clipa aceea o altă lovitură, de data asta în ceafă, îl doborî înainte de a fi apucat să-şi dea seama ce se petrecea. Anselme Camisot se prăbuşi, plecând pentru o vreme în lumea viselor, unde nu avea decât să se bucure de cele mai alese mai alese desfătări.

— Bietul om, suspină Angelica privind trupul ciolănos al bietului Anselme, pe care cei trei piraţi veniţi cu ea îl legară într-o clipă fedeleş şi îi mai strecurară şi un căluş în gură, pentru mai multă siguranţă.

Rescator îi alesese cu grijă, unul câte unul, şi le spusese câteva cuvinte în limba aceea bolborosită, după care se întosese spre ea: «Le-am spus să nu se depărteze un pas de dumneata şi să te aducă înapoi vie sau moartă. Aşa că bagă de seamă, să nu încerci să-mi mai joci cine ştie ce renghi... Ăştia nu ştiu de glumă» Inutilă recomandare, fiindcă Angelica mai bine ar fi murit decât să nu se întoarcă pe corabia lui.

Ajunseră numaidecât la casa familiei Berne, unde jupân Gabriel aştepta ca pe ghimpi şi îşi făcu numaidecât apariţia, cu un felinar în mână. Lumină siluetele nou-veniţilor şi rămase cu ochii holbaţi văzând-o pe Angelica însoţită de trei inşi cu nişte mutre care chiar că ar fi băgat în răcori pe oricine, mai ales că mai ţineau şi câte un cuţit între dinţi, să-l aibă la îndemână, fiindcă mâinile le aveau ocupate, duceau un pachet pe care îl strecurară la iuţeală în curte, înainte de a apuca el să zică ceva. Şi când pachetul acesta se dovedi a nu fi altceva decât bietul Anselme Camisot, leşinat, legat burduf şi cu căluşul în gură, jupân Gabriel îşi spuse, zăpăcit de-a binelea, că slujnica lui, care aseară se vădise a avea cunoştinţe printre oamenii cu ranguri înalte în poliţia din Paris, se arăta acum din ce în ce mai plină de surprize.

— Am găsit un căpitan de corabie care acceptă să ne ia, zise ea repede. Ne ia *pe toţi*. În câteva ore ridică ancora. Domnii aceştia au venit cu mine ca să mă apere pe drum... Le trebuie nişte haine închise la culoare, ca să nu fie văzuţi... E vorba de o navă... ăăă... o navă străină... adicăăă... ăăă... adică nu e franţuzească...

Aici încerca s-o scalde, fiindcă îi venea greu să-i spună lui jupân Gabriel că era vorba chiar de o corabie de piraţi. Cât despre cei trei domni care avuseseră gentileţea de a o însoţi, aceştia purtau într-adevăr veşminte din cale afară de pestriţe, un amestec de roşu, verde, portocaliu, violet, galben şi altele asemenea, care lua ochii chiar şi pe întuneric.

Angelica se făcu a nu băga de seamă tulburarea lui jupân Gabriel şi urmă:

— Trebuie să-i anunţăm repede pe toţi ai noştri, e mult de mers. Corabia nu e în port, e într-un golf spre Insula Ré, aproape de Saint-Maurice. Eu aş zice, jupâne, ca dumneata şi familia dumitale să ieşiţi pe portiţa din zid. A rămas descuiată. Schimbul lui Anselme vine la ora şapte, aşa că timp ar mai fi. Şi cred că toată lumea ar fi bine să iasă tot pe acolo, fiindcă celelalte ieşiri sunt păzite. Dacă ne grăbim, când vine schimbul şi se dă alarma, suntem departe.

Jupân Gabriel era un om înțelept și înțelese că nu era deloc momentul să pună întrebări. E adevărat că noii prieteni ai slujnicei lui nu arătau deloc a oameni în care să aibă cel mai mic strop de încredere, dar Abigael îi spusese ce vorbise cu Angelica înainte de plecarea acesteia și el rămăsese convins că orice șansă de plecare spre Lumea Nouă era spulberată. Din moment ce Baumier știa de planurile lor, chiar dacă nu avea deocamdată decât indicii sau numai simple bănuieli, scăpare nu mai era. Corabia lui Manigault era supravegheată, fără îndoială, și oricât s-ar fi frământat el să găsească o soluție, înțelegea că așa ceva nu exista. Privea afară noaptea și își spunea că în curând avea să înceapă să se crape de ziuă. Ultimul lui răsărit de soare ca om liber. Al lui și al atâtor prieteni care aveau să înfunde temnițele...

Abigael pregătise bagajele, așa cum îi spusese Angelica, deși speranțe nu mai avea nici ea. Acum, văzând-o împreună cu cei trei bărboși care nu se dezlipeau de ea, se înspăimântă dar încercă să se liniștească. Pastorul Beaucaire, care se afla deja aici, împreună cu nepotul lui, nu zise nimic și nu se arătă deloc surprins. Cât despre micul Nathanaël, acesta adormise pe un colț al patului unde dormea Honorine.

— Trebuie să-i scol și să-i îmbrac repede, zise Abigael, intrându-și numaidecât în rol. Și uite, doamnă Angelica, ți-am ținut pregătită o oală mare cu apă caldă, să faci o baie fierbinte măcar la picioare, că m-am gândit că ai să vii rebegită și udă până la piele. Ți-am pregătit și schimburi uscate, vezi că sunt pe pat, lângă Honorine. Hârdăul e pregătit după paravan, adăugă ea.

— Ah, ești un înger, draga mea, zise Angelica simțind abia acum că de mult tremura de frig.

Luă repede oala cu apă de pe sobă și trecu în spatele paravanului, vărsând-o în hârdău. Alături tot Abigael mai pregătise o alta, cu apă rece. Turnă o parte din ea peste cea fierbinte, încercând-o cu mâna. Era tot fierbinte, dar abia avea să-i mai scoată frigul din oase. Se dezbrăcă la iuțeală, lăsându-și hainele pe jos, și intră în hârdău, lăsându-se în apa fierbinte cu un tremurat de plăcere. Și își spuse că Abigael fusese

foarte inspirată gândindu-se la ultimul lucru la care s-ar fi gândit cineva. Fiindcă fără baia asta fără îndoială că puterile ar fi părăsit-o. Cu toată exaltarea care o cuprinsese de atâtea ore, tot s-ar fi prăbuşit undeva în drum.

Fierbinţeala apei o pătrundea binefăcătoare, odihnind-o şi dându-i puteri. Abia acum îşi dădea seama cât era de obosită. Toată ziua alergase, noaptea avusese atâtea de îndurat... nesomn, nemâncare, emoţii, oboseală, eforturi cum rar în viaţa ei mai avusese de făcut, spaime... Toate se spălau acum, se duceau de pe ea ca un strat de murdărie, lăsând-o curată şi odihnită, plină de puteri noi. Fiindcă, Doamne, câte n-o mai aşteptau! Greul cel mare acum începea!

Dincolo de paravan o auzea pe Abigael vorbind încet cu copiii. Îi trezise şi îi îmbrăca, spunându-le că trebuie să plece spre nişte locuri minunate, unde e mereu cald şi frumos, sunt fluturi mulţi şi păsările şi flori... Copila asta era minunată. Ştiuse să-i trezească fără să-i facă să mârâie, cum fac copiii sculaţi când le e somnul mai dulce, iar acum vorbea cu ei pe tonul cel mai blând şi mai liniştitor, fără să le transmită nimic din spaima care cu siguranţă că sălăşluia şi în sufletul ei.

— Dacă ai şti ce mult te admir, Abigael! zise ea în timp ce se ştergea. Nu pari deloc speriată şi ştii să te porţi cu copiii.

— Nici nu sunt speriată. Şi asta e lucrul cel mai neînsemnat pe care-l pot face. Dar nu-mi spui şi mie unde ai fost? Fiindcă eşti cu totul schimbată, parcă eşti alta. Abia te mai recunosc...

— Pe mine?

Şi dintr-o dată privirile i se îndreptară spre oglinda de tablă bine lustruită, bătută în cuie pe o latură a dulapului uriaş de lângă ea. Rar i se întâmpla să-şi arunce ochii spre ea, ajunsese atât de indiferentă faţă de înfăţişarea ei încât nu-i mai păsa dacă arată bine sau rău, dacă boneta i se potriveşte, dacă o face mai frumoasă sau mai urâtă. Acum, privindu-se goală în oglinda asta tulbure, îşi spuse că nici cea mai de preţ oglindă veneţiană de va Versailles nu putea face o femeie mai frumoasă. Numai că ea, în lumina slabă din bucătăria lui jupân Gabriel, nu avea nevoie de nici o oglindă veneţiană ca să arate frumoasă. Trupul

alb ca de ninsoare, cu unduiri ferme şi totuşi molatice, pline de căldură, era al unei femei puţin îngreuiate de ani şi de naşteri, dar păstra o elasticitate pe care mijlocul uşor îngroşat n-o ştirbea cu nimic. Sânii puternici rămăseseră puternici şi nu se lăsaseră cum ar fi fost de aşteptat la vârsta ei, iar picioarele lungi îşi păstraseră curbura aceea plină de noblețe care făcuseră să circule şi o vorbă, «cele mai frumoase picioare de la Versailles». Rămăsese pecetea roşie a rănii făcute de Colin Paturel, în Rif, când fusese muşcată de şarpe şi Colin o salvase, făcând-o să sângereze şi storcând cu putere din carnea ei veninul ucigător... Şi urma fierului înroşit.

Un trup de care uitase!... Şi care totuşi îşi făcuse mereu datoria faţă de ea, slujind-o cu credinţă şi rămânând frumos, plin de vigoare şi de tinereţe năvalnică, deşi fusese atât de chinuit şi ea însăşi îl nedreptăţise.

Şi în clipa aceea o voce răguşită îi răsună cu răutate în urechi: «O femeie pentru care n-aş da nici cinci piaştri...»

Acum nu se mai simţea lovită de cuvintele astea. Ridică din umeri a batjocură, rostind în gând: «Eu ce să-i fac? Cu atât mai rău pentru el!»

Începu să se îmbrace în grabă cu hainele uscate pe care i le pregătise Abigael şi îşi pieptănă cu mişcări iuţi buclele care îi cădeau bogate pe umeri, în valuri aurii cu sclipiri întunecate. «Cum se face că mi-a spus aşa ceva? S-a purtat ca un duşman crâncen... şi ca un prieten devotat... E plin de surprize!»

Da, se arătase faţă de ea plin de răutate şi cinism. «O femeie pe care n-aş mai da acum nici cinci piaştri.» Sarcasm ucigător, care totuşi n-o doborâse. Poate simţea în clipele acelea că nu aşa stau lucrurile, că e rău fiindcă simte nevoia s-o lovească, să-i întoarcă umilinţa la care îl supusese la Candia, cu patru ani în urmă. Ştia că ea nici nu poate concepe că e cu putinţă ca un bărbat s-o uite şi voia s-o strivească tocmai cu asta, cu nepăsarea lui, mai dureroasă pentru ea decât orice uitare. «Poate îmi spuneţi, scumpă doamnă marchiză, cum consideraţi dumneavoastră că trebuie procedat pentru a duce la îndeplinire acest fermecător capriciu pe care mă siliţi să vi-l îndeplinesc...»

Ca şi cum dorinţa ei fierbinte de a salva atâtea fiinţe nevinovate ar fi fost pur şi simplu o fantezie nelalocul ei, un moft de femeie deprinsă cu răsfăţurile! Şi până la urmă acceptase, totuşi, să-i la bord. *Pe toţi.* Din toţi căpitanii corăbiilor aflate atunci în rada portului La Rochelle, puţini s-ar fi încumetat la una ca asta. Toţi s-ar fi gândit nu numai la greutatea pasagerilor şi a bagajelor lor, ci şi la proviziile care trebuiau luate la bord pentru atâtea guri timp de o lună sau două sau Dumnezeu mai ştie cât putea dura călătoria până în insulele acelea de la capătul lumii. Şi atâtea butoaie cu apă de băut... Şi riscul, pe care foarte puţini corăbieri încercaţi ar fi îndrăznit să şi-l asume, şi numai după târguieli nesfârşite, pe Rescator îl lăsase rece.

Asta ar fi trebuit să şteargă rănile pe care i le lăsase în suflet cinismul cuvintelor lui. Trecuse destul timp de când Angelica începuse să se obişnuiască să fie tratată drept o femeie oarecare şi susceptibilitatea ei se mai domolise. Atâtea nefericiri câte se abătuseră asupra ei îi făcuseră coloana vertebrală mult mai elastică. Stejarii falnici sunt smulşi de furtuni mai uşor decât jnepenii mici şi umili, care se lasă bătuţi încoace şi încolo de vântul năprasnic, scăpând mereu întregi şi văzându-şi liniştiţi de treabă după ce furtuna s-a depărtat. Fiindcă soarta oricărei furtuni asta e: să se domolească până la urmă, oricât ar fi de neîndurătoare. Iar Angelica ajunsese acum la concluzia înţeleaptă că numai faptele au importanţă şi rezultatele lor. Cuvintele se duc ca un fum.

Când se pregătea să coboare în barcă, să plece spre ţărm, Rescator îi spusese, părând el însuşi descumpănit de nebunia asta care îl apucase: «Scumpă doamnă marchiză, aveţi un caracter de-a dreptul imposibil, aici nu mai încape nici o îndoială, şi totuşi observ că nu sunteţi deloc jignită de impolitеţile mele repetate şi stăruitoare. E greu să-mi explic asta.» Iar ea, pregătindu-se să urce în barcă, se întorsese spre el râzând: «Oh, sunt alte lucruri, mult mai importante, care mă preocupă! Salvaţi-mă şi puteţi să mă faceţi cum vă vine la gură, nu mă deranjează!» Aici Rescator râsese înăbuşit: «Nici o grijă, preastimată doamnă, vă asigur că n-o să duceţi lipsă de aşa ceva...»

Aducându-şi acum aminte de scena asta simţi că-i vine să râdă, dar se abţinu. Abigael n-ar fi înţeles şi poate s-ar fi îngrijorat la gândul că Angelica, de atâta oboseală şi emoţii, începuse să se tulbure. Dar pe ea o susţinea tocmai această complicitate a adversarului şi egalitatea luptei: se simţeau egali ca puteri şi ştiau să-şi dea replicile cele mai tăioase. Nici unul nu se lăsa mai prejos, nici unul nu accepta ideea că ar putea fi el cel înfrânt.

Termină cu îmbrăcatul şi ieşi de după paravan înnodându-şi cu mişcări iuţi şnururile de la spate ale rochiei. Îşi strânse iute părul, adunându-l sub o bonetă curată, şi luă pe umeri mantia groasă de catifea căptuşită pe care i-o dăduse Rescator. Cei trei piraţi aşteptau într-o margine, cu mutrele parcă şi mai fioroase şi ţinând mâinile pe prăselele pumnalelor. Abigael le făcuse rost de nişte mantale cenuşii, mai greu de observat pe întuneric decât ţoalele în culori atât de ţipătoare, dar asta nu le dădea o înfăţişare mai paşnică.

— Eu sunt gata, zise ea.

— Şi noi, răspunse Abigael.

Angelica îşi aruncă privirile spre orologiul uriaş din perete, o capodoperă lucrată de meşterul Jonas pentru prietenul său Gabriel Berne. «Ceasornicari... mofturi!... În colonii lumea n-are ce face cu farafastîcuri de-astea...» Dar aici orologiul părea a face parte din sufletul casei, bătăile lui măsurau netulburate timpul şi Angelica îşi spuse că mare păcat era să-l lase aici... Dar nu, corabia lui Rescator era şi aşa supraîncărcată...

Orologiul arăta că nu trecuse nici o jumătate de oră de când se întorsese. Părea să ţină cu ei.

Honorine, înfofolită în fuste groase şi cu o manta de postav dublu, cu glugă, părea să fi adormit de-a-mpicioarelea. Angelica o luă în braţe şi fetiţa abia întredeschise puţin ochii, cu pleoapele îngreuiate de somn.

Rebecca dădu să verse hârdăul, dar Angelica se împotrivi cu o mişcare scurtă şi hotărâtă. Nu mai era timp de aşa ceva. Lăsau nedereticat în urmă, nu era frumos dar nu aveau încotro. Să deretice oamenii lui Baumier.

— Barem stai să sting tăciunii din vatră, insistă bătrâna. Să nu ia casa foc... să ardă toată mahalaua, ca şobolanii toţi.

Jupân Gabriel o dădu la o parte:

— Lasă-mă pe mine şi tu vezi-ţi de treburile tale.

Şi ridică piciorul, strivind cu potcoava cizmei lui grele tăciunii care se încăpăţânau să lucească în spuza din vatră.

Porniră tăcuţi, la lumina unui felinar pe care îl ducea jupân Gabriel. Fiecare îşi ducea câte un mic bagaj, atât cât le dăduse voie Abigael.

În curte jupân Gabriel se opri.

— Ce facem cu bietul Anselme? întrebă el. Poate abia peste două zile dă careva peste el, poate nici atunci. Ar fi mai mare păcatul, omul ăsta ne-a făcut mult bine şi nu-i putem răsplăti binele în felul ăsta.

Toţi rămaseră descumpăniţi. Unul din piraţi, care rupea puţin franţuzeşte, zise:

— Nu stăm acuma lucruri proaste. Trebuie grăbit. Pleci repede, stăpân aşteaptă, soare iese şi primejdios după.

— Plecăm şi-l lăsăm aşa, zise Angelica după o clipă de gândire. Nu mai e mult şi oricum, vin oamenii lui Baumier să ne aresteze pe toţi. N-au să găsească pe nimeni, au să întoarcă toată casa cu fundu-n sus şi au să dea şi peste Anselme. Spun drept că tare-mi pare rău de el, e un om cu sufletul ca pâinea caldă dar n-avem ce-i face. Nădăjduiesc să ne ierte.

— Bine, se înduplecă Gabriel Berne, atunci hai, că nu mai e timp.

Noaptea începea să se tulbure dar încă nu se vedea prea bine, din cauza ceţii. Ajunseră repede la piciorul zidului, unde portiţa îi aştepta descuiată. Angelica i-o dădu lui Abigael pe Honorine, care dormea de-a binelea, şi spuse repede:

— Aici ne despărţim. Nu mai pot merge cu voi mai departe, trebuie să mă duc să-i anunţ şi pe ceilalţi. Trebuie s-o luaţi pe faleză, până în dreptul cătunului Saint-Maurice, ne vedem acolo şi mergem în golful unde ne aşteaptă corabia. Dacă vă văd pescarii din Saint-Maurice nu le spuneţi nimic, chiar dacă vă întreabă ce căutaţi acolo la ora asta. Ca să scăpaţi de ei, le coaseţi ceva, în genul că trebuie să vă întâlniţi cu un pastor protestant care vine din Elveţia sau de mai ştiu eu unde.

— Martial, rosti autoritar jupân Gabriel, cunoşti drumul? Bine, atunci duci femeile şi copiii până unde a zis doamna Angelica. Eu merg cu ea.

— Nu se poate! se împotrivi Angelica.

— Ba da. Crezi că te pot lăsa singură cu... cu...

Se opri, dându-şi seama că unul din ei îi înţelegea cuvintele.

— Poţi. Sunt oameni de încredere. Au porunci aspre de la stăpânul lor şi oamenii aceştia nu ştiu ce înseamnă nesupunerea. Dacă ar fi fost să-mi facă ceva, nu uita că am venit tot singură cu ei până aici şi nu s-a întâmplat nimic.

Gabriel Berne nu mai avu ce zice şi, vrând-nevrând, trebui să accepte.

— Mai ales că e nevoie de un om ca dumneata, jupâne, care să-i liniştească pe oamenii care au să sosească acolo. Au să vină pe rând şi prezenţa dumitale are să însemne foarte mult pentru ei.

Micul grup format din familia Berne, slujnicele, cei doi pastori şi Abigael porni şi în câteva clipe fiu înghiţit de ceaţa groasă. Angelica rămase privind câteva clipe în urma lor, apoi trase aer în piept, gata de luptă.

Se simţea invulnerabilă, avea sentimentul că nimic rău nu i se putea întâmpla. Ştia că vor reuşi. Victoria era a lor.

Dar încă nu ştia ce preţ trebuia plătit pentru victoria asta...

La familia Mercelot totul merse ca pe roate.

— Îmbrăcaţi-vă şi hai, altfel deseară dormiţi toţi în închisoare.

Nici unul nu crâcni, cu toate că înfăţişarea celor trei însoţitori ai slujnicei lui Berne nu avea nimic liniştitor. Se repeziră să se îmbrace şi să-şi strângă câteva lucruri.

— Celelalte le avem pe corabie, zise Bertille, fata cea mare.

— Nu plecăm cu «Sfânta Maria», zise Angelica. Poliţia e cu ochii pe ea, am găsit altă corabie.

— Aaaaa... exclamară într-un glas femeile. Şi cu lucrurile pe care am apucat să le ducem pe «Sfânta Maria» ce facem?

— Nimic. Luaţi cu voi numai strictul necesar, suntem foarte mulţi şi corabia e mică.

Jupân Mercelot îşi luase deja bagajul, un manuscris voluminos, pe hârtie filigranată din cea mai fină. Era o carte la care lucra de ani de zile, *Analele suferinţelor şi sacrificiilor la care au fost supuşi cetăţenii oraşului La Rochelle în aceşti ani de graţie, de la 1663 la 1676.* Era opera vieţii lui şi la orice ar fi renunţat, dar la asta nu.

Şi jupân Mercelot şi familia lui o luară pe drumul spre întăritură, unde se afla portiţa salvatoare, în timp ce Angelica şi însoţitorii ei grăbeau spre casa ceasornicarului Jonas. Aici, aceeaşi disciplină. Aşteptau îmbrăcaţi şi rugându-se. Ştiau că din clipă în clipă trebuie să-i calce oamenii lui Baumier, să-i ridice, şi se resemnaseră. Credinţa cere martiri şi Dumnezeu avea să-i ajute să treacă şi prin încercarea asta. Când apăru Angelica, spunându-le să se grăbească, nimeni nu puse întrebări, nimeni nu crâcni, nimeni nu insistă să ia cu el cutare sau cutare fleac. În câteva minute porniseră deja spre întăritură.

În schimb, acasă la avocatul Carrere lucrurile nu mai merseră aşa uşor. Stăpânul casei, avocat mai mult fără procese, încărcat de o spuză de copii, era din categoria faţă de care Rescator manifestase cel mai viu dispreţ. Nu era meseriaş şi arta lui nu avea să se bucure de nici o căutare în Lumea Nouă, unde un dulgher sau un fierar valorau aur curat. Dar avocatul Carrere rămânea avocat, maestru al barei, care nu putea face un pas fără deliberări serioase. Pentru ce să plece? Şi încotro? Şi de ce tocmai acum, la ora asta, când familia lui se odihnea şi el însuşi fusese trezit din somn? Domnii aceştia cine erau? Reprezentau ei oare garanţiile morale care se cer, nu-i aşa, unor oameni respectabili, unor persoane de o onorabilitate neştirbită, unanim recunoscută în La Rochelle, aşa cum avocatul se mândrea că este considerat, prin urmare, din moment ce urmează să...

— Domnule avocat, nu e vreme de aşa ceva, zise aspru Angelica, văzându-l că începe să se plimbe cu mâinile la spate

prin salonul cu mobile roase şi desperecheate, deliberând plin de gravitate în forul lui interior. Mergeţi cu noi acum, în clipa asta, sau deseară dormiţi pe paie sau pe pietre goale, toţi.

Dar un avocat rămâne un avocat. Cineva care îşi închipuie că-l poate determina să comită, nu-i aşa, gesturi negândite, în sensul că asemenea demersuri elaborate în pripă... Şi cine îi spusese ei că exista un corăbier dispus să-i ia şi să-i ducă în Lumea Nouă? Şi cine era corăbierul acela? Avea dovezi ale bunelor lui intenţii?...

Dar Angelica, fără să-l mai asculte, se repezi să deschidă uşile, la întâmplare, intrând pe peste tot şi zgâlţâindu-i pe toţi, să-i trezească, şi minunându-se că nu se mai terminau. Cei trei paznici, care aveau porunci straşnice să nu se depărteze de ea un pas, o urmau nedezlipiţi şi prezenţa lor umplu de groază pe ai casei, care se pomeniră sculaţi cu tărăboi mare din somn, dând cu ochii peste mutrele astea cum ferească Dumnezeu să vezi şi în somn... Izbucniră ţipete, plânsete disperate, doamna Carrere se aruncase în genunchi, adunând pe lângă ea copiii care îi erau mai la îndemână şi, cu vocea răguşită de somn, tot dădea să intoneze un psalm, dar încurca melodia şi nu nimerea nici cuvintele...

— Linişte! ţipă Angelica atât de ascuţit încât acoperi tot vacarmul şi, preţ de o clipă, tăcură toţi, surprinşi. Ascultaţi aici, dumnealor sunt prieteni, nu vă speriaţi de ei, pe mine mă cunoaşteţi, sunt Angelica, slujnica lui jupân Gabriel Berne, nu vă fie nici o teamă. Îmbrăcaţi-vă numaidecât şi hai, altfel într-o oră vă ridică poliţia şi puşcăria vă mănâncă pe toţi.

Intervenţia asta energică avu darul să-i iuţească numaidecât, ca prin farmec. Copiii mai mari se echipară în grabă şi porniră să-i ajute şi pe cei mici, care se mişcau mai greu, doamna Carrere aduna din mers câteva lucruri, numai avocatul, în cămaşă de noapte, în papuci şi cu tichie pe cap, păşea nervos în lung şi-n lat, cu mâinile la spate, nefiind convins că există dovezi certe, în sens juridic, palpabil, în legătură cu arestarea lui şi a familiei lui...

— Tată, hai, zise autoritar Thomas, fiul cel mare, care împlinise şaisprezece ani. Noi mergem, nu vrem să ajungem în

puşcărie. Hai mai repede, ştii că ieri au arestat-o pe văduva lui Josiah pantalonarul, cu ginere-său şi cu toţi nepoţii. Chiar vrei să păţeşti la fel?

— Mathieu, hai o dată, omule, îmbracă-te, pentru numele lui Dumnezeu! ţipă disperată doamna Carrere. Eu credeam că eşti gata... Doar n-ai de gând să rămâi aici!

— Draga mea, există anumite consideraţii pe care un om de condiţie onorabilă, în special...

În timpul acesta nevastă-sa, fără să mai asculte pledoaria lui, care ar fi fost strălucitoare la bara tribunalului dar aici, vai, nu avea un auditoriu demn să înţeleagă măreţia unei asemenea argumentaţii atât de bine aduse din condei, îi adusese încălţările şi le punea în picioare, în vreme ce una din fete venise cu o haină lungă şi groasă, punându-i-o pe umeri.

— Hai, făcu doamna Carrere, sfârşită de puteri.

— Tabachera mea, scânci avocatul. Şi săculeţul cu tutun... şi pipa...

— Uite-le, zise Thomas, ţi le-am pregătit.

Fără să mai aibă motive de împotrivire, avocatul porni spre uşă, cătrănit, cu aerul omului care suferă că afacerea asta nu respecta toate formele. Unde o să ajungem, Doamne, dacă slujnicele şi mucoşii de băietani îi dau lui dispoziţii care nu dispun de cadrul juridic al faptei declanşate în asemenea condiţii improprii, încât nici nu poate fi considerată *de jure* şi nici măcar...

— Haideţi mai iute, rosti cu asprime Angelica. Avem mult de mers.

Nu-i lăsă să meargă de capul lor până la întăritură, fiindcă avocatului i se putea năzări cine ştie ce pe drum şi praful s-ar fi ales de toate. Îi conduse până la portiţă, neluând în seamă protestele vehemente ale avocatului în legătură cu prezenţa celor trei indivizi care lui personal nu-i inspirau nici un fel de încredere, întrucât onorabilitatea unor asemenea persoane era, din punctul lui de vedere, pusă sub semnul îndoielii, da, da, existau îndoieli serioase şi aici era cazul să fie cu băgare de seamă, fiindcă o întreagă jurisprudenţă e populată din belşug cu cazuri în care tot aşa, persoane considerate iniţial ca fiind

corecte... Abia când îi văzu pierzându-se în ceața de pe drumul spre lande răsuflă ușurată. Vociferările neîntrerupte ale gălăgiosului avocat ar fi putut atrage atenția asupra grupului lor și chiar că numai asta le mai lipsea!

Se întoarse, însoțită de cele trei umbre credincioase, luând-o cu pas viu spre casa lui Manigault. Acum își dădea seama ce greșeală făcuse netrimițându-l din timp pe Martial să le dea de știre. Dacă i-ar fi trecut asta prin cap, acum Manigault și ai lui ar fi fost și ei pe drum și poate la fel și celelalte două familii care locuiau în aceeași parte a orașului. Acum trebuia să alerge mai iute ca să repare greșeala asta, dar simțea puteri înzecite și nu se temea de nereușită.

Brutarul și ai lui se dovediră foarte iuți, mai iuți decât alții. Erau foarte matinali de felul lor, așa că îi găsi îmbrăcați și îi lămuri numaidecât despre ce era vorba. În câteva minute erau în stradă.

— O luați spre întăritură, zise ea. Lângă casa lui Gabriel Berne, stăpânul meu, știți unde e, nu?

— Da, zise feciorul brutarului, știu eu. Unde e o poartă mică, rămasă de pe vremuri...

— Tocmai, zise Angelica, bucuroasă că nu mai are alte explicații de dat. Poarta aceea e descuiată, ieșiți în lande și o luați pe faleză, până ajungeți la Saint-Maurice...

Răsună undeva o bătaie de clopot și asta o făcu să tresară. Se făcuse dimineață, acum se vedea destul de bine, în ciuda ceții. Ici și colo câte un negustor mai harnic trebăluia prin fața prăvăliei, desfăcând zăvoarele obloanelor groase, pe străzi începeau să apară oameni care plecau dis-de-dimineață la treburi ce nu sufereau amânare...

Se opri. Undeva în apropiere se iscase zarvă și se auzea zăngănit de arme și topot de pași grei care alergau. Soldații! Siluetele lor roșii se vedeau prin ceață și comenzile sergenților, răcnite cu furie, erau de rău augur. Nu părea să fie vorba de un simplu exercițiu de înviorare.

Se traseră mai la adăpostul unui zid și soldații trecură pe lângă ei fără să-i bage în seamă. Se îndreptau în pas alergător

tocmai în direcţia în care ar fi trebuit s-o ia şi brutarul şi familia lui... Şi Angelica îşi dădu seama, într-o străfulgerare de gând, că sosise schimbul lui Anselme Camisot şi găsise poarta descuiată, pe Anselme dispărut... Aşa se explica alarma asta şi cu siguranţă că gluma avea să se îngroaşe. Deocamdată putea spera că soldaţii aveau să-şi facă socoteala că Anselme dezertase, Dumnezeu mai ştie ce l-o fi apucat, şi o ştersese în lande, doar fusese protestant şi trecuse la catolicism doar silit, aşa că încredere prea mare în el nu puteau avea... Sau dacă avuseseră, acuma poftim! În orice caz, pe acolo nu se mai putea ieşi!

— Dragoni, şopti speriată nevasta brutarului. Ce s-o fi întâmplat de au ieşit atâţia?

— Cine ştie, făcu bărbatu-său ridicând din umeri, poate unde e vorba să vină flota olandeză azi, deşi nu văd ce rost ar avea...

Femeia începu să se smiorcăie.

— Ah, Antoine, dacă te grăbeai puţin, acuma eram în America! Dar atâta te-ai mocoşit...

— Care America visezi, proasto? se burzului brutarul. Adică tu crezi că America e colea, să dai cu piatra în ea? Să dai tu o fugă?

— Da, dar orişicât, măcar ne apropiam puţin... Acuma pe unde mai ieşim din oraş? se tângui ea.

— Încercăm să ieşim pe poarta mare, zise Angelica.

Mai aveau de trecut şi pe la alţii. Meşterul Romain lemnarul şi ai lui erau toţi în picioare, îşi spuseseră rugăciunile şi se pregăteau să se aşeze la masă. Se ridicară fără murmur şi porniră cu prietenii lor, cu câte o boccea încropită la repezeală. «Fără averi venim pe lume, fără averi ne înfăţişăm la judecata Atotputernicului», rostise cu înţelepciune meşterul, închinându-se în pragul casei care însemna munca lui de o viaţă. Nevasta lui, o femeie cu trăsături aspre, îşi şterse o lacrimă în colţul ochiului şi nu zise nimic.

Martin tinichigiul începuse deja să lucreze în atelier, împreună cu fecioru-său mai mare şi cu cei doi gineri. Făceau de zor streşini şi coturi de burlane pentru o casă din oraş pe

care trebuia s-o învelească şi bocănelile mărunte ale ciocanelor lor pe fâşiile de tablă pe care le îndoiau cu îndemânare suna vesel în ceaţa dimineţii. Nici unul nu protestă în vreun fel când auziră despre ce era vorba. Tăcură, privind toţi spre capul familiei şi aşteptând hotărârea lui. Acesta, după o clipă de reflecţie adâncă, se scărpină în bărbie, tuşi să-şi dreagă vocea şi îi spuse băiatului:

— Dă fuga şi zi-le mă-tii şi la fete să-şi ia câte un rând de schimburi, atâta, pentru ele şi pentru noi, şi scutece pentru ăia micii. Şi să vie încoace, toată lumea. Da' acuma, s-aude? Să nu stau să le-aştept! Noi, se întoarse el spre cei doi gineri, hai să strângem sculile. Poate ne-or ajuta bunul Dumnezeu şi Iisus Mântuitorul să avem ce face cu ele *p-acolo*...

La Manigault lucrurile nu aveau cum merge atât de uşor...

Familia bogatului armator era adunată în jurul mesei, în sufrageria somptuoasă, şi tocmai ajunseseră la sfârşitul micului dejun. Siriki, micul sclav negru, le turna în ceşti ciocolata parfumată şi Angelica îşi simţi nările gâdilate de mirosul acesta atât de familiar. Era la fel de obosită ca în ziua când intrase pentru prima oară aici, căutându-l pe contele de Bardagne.

Soarele era deja sus pe cer şi după furtuna îngrozitoare de peste noapte se anunţa o zi superbă. Ceaţa începea să se risipească şi oraşul clocotea de viaţă. Noaptea ocrotitoare rămăsese în urmă şi acum primejdiile îi pândeau la tot pasul, ca să nu mai vorbim că Rescator trebuia să-şi fi pierdut răbdarea.

Le spuse gazdelor, în câteva cuvinte, despre ce era vorba. Planurile lor fuseseră descoperite, din clipă în clipă puteau fi arestaţi şi singura scăpare era fuga. Găsise o corabie al cărei căpitan era dispus să-i ia şi care aştepta în apropierea cetăţii, într-un golf mai dosnic. Greutatea mare era să iasă din oraş. Afară mai aşteptau Romain tâmplarul şi Martin tinichigiul, cu familiile lor, cu ei să zicem că n-ar fi fost mare greutate, dar Manigault era cunoscut de toată lumea din La Rochelle şi fără îndoială că poliţia avea ordine severe în privinţa lui.

Jupân Manigault, consoarta sa, fiicele lor şi proaspătul ginere al familiei, un ofiţer impunător, plus Manigault cel tânăr, frumos şi strălucitor ca soarele de pe cer, rămăseseră cu ceştile în aer, uitând să mai soarbă din ele. Pe feţe li se citea stupefacţia.

— Adică cum! izbucni doamna Manigault, care îşi reveni prima. Doamne fereşte, femeia asta chiar că e nebună! Cică hai sus, sculaţi-vă că mergem în America! Lăsăm aşa, de izbelişte, tot ce e aici?

— Cum se numeşte corabia în chestiune? zise şi Manigault, pe un ton plin de gravitate.

— *Gouldsboro.*

— N-am auzit, decretă sever armatorul. Oamenii aceştia care sunt cu dumneata fac parte din echipaj?

— Da.

— Judecând după mutrele lor, pare să fie vorba de o navă foarte puţin recomandabilă, ca să nu zic suspectă.

— Chiar este suspectă, nu numai pare, dar acceptă să ia la bord nişte suspecţi ca noi. Dacă dumneavoastră vi se pare mai recomandabil ca în loc de mutrele lor să aveţi parte de mutrele oamenilor lui Baumier, care din clipă în clipă trebuie să pice aici, să vă ia să vă ducă la închisoare...

— Ia uite marţafoaica obraznică! sări doamna Manigault, sufocată de indignare. Aşa se vorbeşte într-o casă înaltă, putoare neruşinată? Adică o slujnică nespălată, o ţărănoaică răpănoasă ca tine, culeasă de pe drumuri de prostălăul ăla de Berne...

Angelica rămase nepăsătoare în faţa acestui potop de invective, rămânând atentă la Manigault. Ştia că acesta nu ţine niciodată seamă în afaceri de părerile nevestei lui, aşa că importante nu erai ţâfnele doamnei.

— Din închisoare ieşim fără probleme, zise el fără să audă drăgălăşeniile consoartei sale, cu care era atât de obişnuit încât nici nu le mai lua în seamă. Am suficientă influenţă.

— Nu, domnule Manigault, de data asta n-o să mai ieşiţi.

Unul din mateloţii aflaţi în spatele ei, cel care vorbea franţuzeşte, se apropie şi o bătu uşor pe braţ.

— Doamna, şopti el, porunca stăpân nu stai aici dacă iese soare. Târziu este şi trebuit pleci. Stăpân supără şi biciuit.

Angelica simțea că-i vine să turbeze văzându-i pe îmbuibații ăștia caraghioși care stăteau în jurul mesei ce gemea de bunătățile cele mai alese și nu voiau să înțeleagă că în orice clipă cerul se putea prăbuși peste ei. Cu cea mai mare plăcere s-ar fi lipsit de ei, dar Manigault era un comerciant abil și, afară de asta, el era temeiul micii lor comunități. La Santo Domingo se bizuiau pe el ca să nu se trezească acolo ca niște câini de pripas. Manigault avea acolo depozite, avea bani investiți și averea lui îi permitea să facă fiecăruia câte un rost, pentru început. Aici, în La Rochelle, rămânea de pe urma lui o bogăție enormă, dar asta nu însemna mare lucru față de întreaga lui avere, investită în firme înfloritoare din Anglia, Olanda și Lumea Nouă. Pierderile pe care avea să le sufere în urma plecării de aici, care avea să-i aducă rechiziționarea de către tezaurul regelui a tuturor bunurilor lui aflate pe pământ francez, erau neînsemnate față de ce-i rămânea. Prudentul armator știuse să-și pună grosul averii la adăpost în alte țări.

Și, pe de altă parte, Angelica îi promisese lui Rescator că avea să fie plătit pentru drumul acesta. Și numai Manigault ar fi fost în stare de așa ceva.

— Cu atât mai rău pentru dumneavoastră și pentru copiii dumneavoastră, zise ea. Îmi pare rău doar că mi-am riscat viața ca să vă previn. Dacă nu trebuia să vin încoace, acum eram la Saint-Maurice, unde așteaptă toți ai noștri. Fiecare minut de întârziere înseamnă o șansă în minus...

— Iote-te la ea cum vorbește, scârba nespălată! se făcu foc doamna Manigault întorcându-se către fetele ei. Uite ce aere de femeie școlită își dă, că nici eu, care vorba aia, n-oi fi nici eu proastă sau de familie de rând, nici eu n-aș fi în stare să potrivesc vorbele ca zarzavagioaica asta fandosită, ptiu!

— Ați hotărât să plecați, domnule, zise Angelica rece, la adunarea din casa stăpânului meu...

— Adică a ibovnicului tău, obraznico! sări spumegând doamna Manigault. Să nu vii în casa mea cu scârboșenii și prefăcătorii de-astea scârnave și sclifosite...

— ... ați hotărât să plecați dar de fapt vreți să rămâneți.

— Ei, află că pe noi ne doare-n cot de toate tâmpeniile

tale, interveni energică doamna Manigault, care devenise cap de familie. Stai să se întoarcă domnul de Bardagne, că zilele astea trebuie să vină de la Paris, şi ai să vezi...

— Da, reuşi să zică şi Manigault, domnul de Bardagne e prietenul nostru şi personal nu văd nici un motiv...

— Domnul de Bardagne nu mai vine înapoi în La Rochelle, zise liniştită Angelica, lăsându-i pe toţi cu cuvintele nerostite.

Stupoarea se lăsase dintr-o dată peste ei. Priveau unii la alţii şi se vedea că din siguranţa lor de adineauri nu mai rămăsese nimic.

— Nu mai vine, repetă ea. A fost destituit.

— Şi de unde, mă rog, să ştie slujnicele lui Berne despre destituirea intendentului regal şi să nu ştim noi? rosti cu glas piţigăiat fata cea mare, care tocmai se măritase şi era foarte plină de importanţă. Ar fi trebuit să fim anunţaţi, nu? Aşa cred. Rezultă că am ajuns să ne luăm după ce ne învaţă toate proastele, mamă?

Dar cuvintele ei nu avură nici un succes. Manigault rămăsese cu privirile pironite undeva în gol şi oftă cu năduf:

— Mi-e teamă că aşa e. De două săptămâni trebuia să fie înapoi şi...

Şi se ridică dintr-o mişcare.

— Hai, îmbrăcaţi-vă, zise el cu o voce goală de orice expresie. Repede.

— La ce să ne îmbrăcăm? ţipă furioasă stăpâna casei.

— Mergem. Corabia ne aşteaptă şi nu mai e timp.

— Dar chiar că eşti culmea! Adică ne luăm după minciunile *ăsteia?*

— Nu sunt minciuni, zise liniştit Manigault. De câteva zile am... am indicii că într-adevăr cineva ne-a trădat şi Baumier e cu ochii pe noi.

— Atunci du-te singur, dacă ţi-ai pierdut minţile, strigă doamna Manigault.

Stăpânul casei se întoarse spre micul sclav negru şi spuse:

— Du-te şi adu-mi mantia şi pălăria şi pe ale lui Jeremy.

Manigault cel tânăr se ridică ascultător, deprins să-şi urmeze tatăl fără crâcnire.

— Mai ales aur luaţi, domnule, şopti repede Angelica. Luaţi cât puteţi duce.

Între timp, doamna Manigault începuse să se tânguie frângându-şi mâinile.

— Ţi-ai pierdut minţile? Şi de mine şi de fetele mele ce are să se aleagă?

Ofiţerul, proaspătul ginere al familiei, înţelegând cum stau lucrurile, se ridică şi îşi luă consoarta de după umeri.

— Jennie, să mergem, draga mea, zise el.

Şi, cum ea rămăsese cu totul aiurită, adăugă:

— Plecăm şi noi.

— Cum? Cum? Acum? bâigui înspăimântată tânăra căsătorită.

Îi era groază de plecări, mai ales pe mare, mai ales fiindcă se părea că era deja la începutul unei sarcini care anunţa un menaj rodnic în progenituri.

— Îmi făcuseşi un mic bagaj, zise liniştit ofiţerul. Nu mai plec cu nava marinei militare, plecăm cu asta. Hai.

— Am şi eu un sac gata pregătit, zise Manigault. Îl duce Siriki.

— Nu, Siriki nu are ce căuta cu noi, interveni autoritară Angelica. Prea îl ştie tot oraşul şi trebuie să ne strecurăm neobservaţi. Ştiţi bine că spionii lui Baumier sunt cu ochii pe dumneavoastră.

— Asta nu se poate, răspunse cu fermitate armatorul. Siriki nu poate rămâne aici. Cine o să se ocupe de el?

— Intendentul dumneavoastră, jupân Thomas. Sau asociatul dumneavoastră, mai bine zis, fiindcă l-am auzit pe jupân Gabriel că l-aţi luat asociat şi aţi trecut câte ceva pe numele lui.

— Thomas? făcu Manigault mijind ochii. Asociatul meu, da, mârâi el batjocoritor. Bag mâna în foc că el ne-a trădat. Ştia tot şi nu voia să plece, cred că s-a făcut protestant la îndemnurile lui Baumier, ca să ne spioneze. Şi mai mult ca sigur că i-au promis să-i dea lui tot ce confiscă de la mine... să

vedem ce le mai rămâne de confiscat. Am vândut tot, şi casa asta şi tot, actele le-am făcut în secret la un notar din Paris, până acolo nu i-a dat prin cap lui Baumier să se ducă să se intereseze...

— Cafeaua mea! sări şi doamna Manigault. Nu-ţi spuneam eu mereu de şarpele ăla care îmi ieşea în ceaşcă? Da' tu nu şi nu! Ei, acuma poftim!

Manigault redevenise dintr-o dată omul de afaceri rece şi practic, care nu se lasă influenţat de nimeni.

— Mergem, Jeremy. Mergeţi şi voi? făcu el spre fata cea mare şi spre ginere.

— Doar am spus că da, răspunse acesta în numele amândurora. Mergem, sigur, Jennie mi-a şi adus bagajul, nu se vede?

— Bine, atunci hai.

— Unde plecaţi? zbieră înnebunită doamna Manigault. Eu nu sunt gata! Mai am de împachetat nişte piese din colecţie, cele mai de preţ dacă stau să mă gândesc...

— Împachetează ce doreşti, Sarah, şi fă ce-ţi pofteşte inima, zise rece armatorul. Ştii încotro o luăm. Ai să ne poţi ajunge din urmă.

Şi, lăsându-şi consoarta uluită, Manigault ieşi, urmat de fiul său şi de tinerii căsătoriţi. În vestibul îmbrăţişă cu privirea bolţile solide şi frumos sculptate şi uşile cu vitralii scumpe care dădeau spre grădina englezească, o adevărată operă de artă. Fecior al unui mic negustor de peşte, Manigault luase zestre frumoasă de la socrul său şi ştiuse s-o înzecească, ajungând unul din cei mai bogaţi oameni din La Rochelle. Îi plăcuse să trăiască bine, să aibă în jurul lui lux cât mai mult şi confort. Acum... praful se alegea de toate.

În stradă, nici nu apucaseră să se depărteze prea mult că fiica cea mică îi ajunse din urmă şi se repezi de gâtul lui.

— Tată, merg şi eu cu voi!

Manigault se lumină la faţă. Fetiţa era preferata lui şi dacă s-ar fi despărţit şi de ea i-ar fi venit foarte greu.

— Hai, Deborah.

Şi Manigault, ţinându-şi fiul cu o mână şi mezina cu cealaltă, porni cu pas mai apăsat, fără să se mai uite înapoi.

În urma lui, tinerii căsătoriți, Angelica şi cei trei mateloți, din care unul ducea sacul armatorului.

În apropiere de poarta Saint-Nicolas, hotărâră că era mai bine să se despartă. Ginerele lui Manigault, despre care Angelica află că se numea Joseph Garret, dădu brațul nevestei sale, care avea în partea cealaltă pe fratele ei Jeremy, ți micul grup trecu fără nici un fel de probleme, salutat de santinele. Un ofițer era un ofițer.

La câteva minute după ei apărură şi mateloții, printre care se amestecase şi Manigault. Santinelele întrebară cu severitate unde mergeau şi unul din mateloți stropşi câteva cuvinte în englezeşte. Din întâmplare nici unul din soldați nu pricepea boabă din limba asta, dar îşi dădură seama că bărboşii ăştia erau englezi sau naiba să-i ia, de pe o corabie englezească, e drept că mutre de englezi nu aveau ei, dar trebuie să fi fost de prin colonii, din India sau de la mama dracului, vorba e că erau băieți buni, englezii erau în La Rochelle ca la ei acasă şi n-avea rost să se ia de ei. Mai ales că aveau şi două pițipoance, una ceva mai copticică dar era o bucățică pe cinste, cealaltă crudă de-a binelea, le nimeriseră, ai naibii, se vede treaba că se duceau la iarbă verde, la hârjoneală...

— Domnul unde merge? tresări unul văzându-l pe Manigault strecurat printre ceilalți.

Înghețară.

Numai că armatorul, foarte politicos, duse mâna la borul pălăriei şi răspunse zâmbitor în englezeşte, arătând din priviri spre cei trei mateloți. Santinele nu înțeleseră nici de data asta nimic.

— Ce mă-sa au ăştia de nu ştie nici unul să vorbească ca oamenii? mormăi unul din soldați.

— Eşti tu prost, interveni altul. Nu vezi că-s englezi? Unde-i duceți pe naşparliii ăştia, frumoaselor? Vă iese ceva la treaba asta?

Angelica simți din nou fiori reci, dar Deborah ciripi veselă ceva tot în englezeşte, lăsându-i pe soldați cu gurile căscate de-a binelea.

— Măiculiţă, îs englezi toţi, făcu sergentul. Uite, ăsta mai bătrân trebuie să fie vreun negustor venit pe aceeaşi corabie cu pociţii ăştia trei şi piţipoanca a tânără e ori nevastă-sa, ori fi-sa. Măcar că aş zice că e o ibovnică, uite la el, e bărbat în putere şi îi plac şi lui cruditățile...

— Şi ailaltă? întrebă altul, gândind că nici Angelica nu ştia franţuzeşte.

— Nu ştiu, răspunse sergentul. Întâi am zis că au luat-o urâţii ăştia cu ei s-o ducă la coţăială, dar acuma nu mai ştiu ce să zic. O fi servitoarea ăstora, măcar că o servitoare ca asta zău că aş vrea şi eu să am, i-aş trage la buci toată ziua.

— Vezi-ţi de treabă, nu faci tu faţă la asta, nu vezi că-i iapă de artilerie? Lat te lasă, după două zile începi să vorbeşti singur. Face ea faţă la un echipaj întreg dacă-i vorba, se vede cât de colo că ţine la tăvăleală...

— Hai, treceţi, făcu sergentul spre micul grup, întărindu-şi cuvintele cu un gest menit să-i facă să înţeleagă.

Când se văzură trecuţi de poartă o luară la picior cu atâta grabă încât Angelica fu silită să le şoptească printre dinţi să nu se grăbească aşa, să nu stârnească bănuieli. Fata lui Manigault se ţinuse bine, ar fi putut roşi la auzul cuvintelor soldaţilor şi asta ar fi dat-o de gol, dar ea rămăsese netulburată, ca una care habar n-avea ce spun ei.

— Acum ce-a fost mai greu a trecut, oftă Angelica după câteva zeci de paşi. Nu ne-au cunoscut.

Desgrez se ţinuse de cuvânt. Nici un spion de-al lui Baumier la poartă. Altfel Manigault ar fi fost arestat fără multă vorbă şi ei toţi o dată cu el.

Înaintaseră destul de mult şi soldaţii de pază nu-i mai puteau vedea, aşa că acum dădură drumul la pas. Până la Saint-Maurice mai aveau de mers şi trebuia să se grăbească.

— Dar mama? tresări Deborah, oprindu-se în loc. Şi surorile mele? Le lăsăm aici?

— Dacă vor să vină cu noi, au să vină, răspunse rece Manigault. Dacă nu, au să rămână aici. Mama ta e destul de mare ca să poată lua hotărâri. Să-i dăm drumul mai repede dacă vrem să nu rămânem şi noi...

Fata nu se arătă prea mulțumită de explicația asta dar deprinderea de a nu crâcni în fața autorității părinteşti era prea adânc înrădăcinată în cugetul ei ca să continue discuția. O luară iute la drum, mergând în şir, ca să înfrunte mai uşor vântul care se întețise.

Ajunseră pe o ridicătură de unde li se înfățişă priveliştea micului sat Saint-Maurice, o îngrămădeală de cocioabe prăpădite unde se vedea de la bun început că oamenii rareori mâncau pe săturate. În timp ce se apropiau, din toate părțile se iviră coreligionari care îi aşteptau ca pe ghimpi.

— În sfârşit, iată-vă! izbucniră din toate părțile exclamații bucuroase şi pline de uşurare. Ne era teamă că s-a întâmplat cine ştie ce şi nu mai veniți...

Jupân Gabriel Berne se silise să țină în frâu mulțimea asta care se arăta din ce în ce mai nerăbdătoare şi nu-i fusese deloc uşor. Mai ales după un timp, văzând că Manigault nu mai vine şi Angelica nu se arată nici ea, pesimiştii declaraseră că se întâmplase ceva, Dumnezeu ştia ce dar ceva trebuia să se fi întâmplat şi că treaba avea să iasă rău. Şi reuşiseră să le strecoare îndoielile în suflete şi celorlalți, aşa că mai toți îşi făceau socoteala că intraseră într-o daraveră foarte urâtă, din care nu se ştia cum mai puteau ieşi. Fusese vorba de o corabie care să-i ia pe toți, să-i ducă în Lumea Nouă, dar unde era corabia asta? Şi cine stătuse de vorbă cu căpitanul ei? Cât avea să-i coste drumul? Era limpede că, oricât o fi fost de bun planul lui Manigault, care era om cu cap şi nu se încurca niciodată cu orice prostii, de data asta se strecurase undeva o greşeală şi, ferească Dumnezeu, greşeala asta putea să-i coste scump pe toți. Plecaseră în graba mare, abia având timp să hotărască ce să ia cu ei şi ce nu, iar acum îşi aduceau aminte de cutare sau cutare lucru care trebuia luat neapărat...

— Şalul lui Raphael!... Doamne, unde mi-o fi fost capul de am putut să-l uit!

— Ah, punga mea în care pitisem alea cinci livre! Phiii!...

Gabriel Berne se arătase foarte autoritar şi prestigiul de care se bucura în sânul comunității îşi spusese cuvântul. Dar

dacă Manigault şi Angelica ar mai fi întârziat o jumătate de oră grupul s-ar fi răsculat, fără îndoială. Toţi erau ca nişte cazane sub presiune. Găsiseră lapte pentru copii, apoi pastorul Beaucaire începuse rugăciunile şi psalmii şi în felul acesta timpul trecuse ceva mai uşor şi oamenii reuşiseră să se stăpânească, deşi mare încredere în reuşită nu mai aveau.

Acum se adunaseră toţi, afară de doamna Manigault şi cele două fete care rămăseseră cu ea.

— Plecăm, gata, decretă matelotul de pe *Gouldsboro* care vorbea franţuzeşte. Flux bun, pe urmă pierdem flux. Începe îmbarcat călători, rămâne om aici conduce oameni vine mai târziu. Hai, grabă mare.

— Cum te numeşti dumneata? îl întrebă autoritar Manigault.

— Nicolas Perrot.

— Doamne, după nume eşti francez, dar nu prea vorbeşti bine limba.

— Tata francez, mama de Malta. Mama nu vorbeşte francez, tata mort. Nu cunoscut. Voi corabie, eu înveţi bine francez. Hai repede, stăpân aştept şi pe urmă el supărat şi pune bici.

— Hai, trebuie să-i dăm drumul, stabili Manigault, care era de la sine înţeles pentru toată lumea că devenise şeful grupului. Întâi copiii, număraţi-i bine, să nu rămână vreunul pe aici.

Micuţii erau singurii care nu se plictisiseră de aşteptare. Locurile astea le plăceau şi începuseră joaca, petrecându-şi timpul în chipul cel mai plăcut, aşa că acum nu prea se îndurau să plece de aici. Părinţii începură să şi-i adune, mamele se agitau, ţinându-i pe aproape, taţii se străduiau să calmeze îngrămădeala asta şi în curând toată lumea porni în grup compact spre micul estuar unde se adăpostea *Gouldsboro*.

— Staţi! strigă cu putere Nicolas Perrot. Vine cineva.

Se opriră cu sufletele la gură. Putea fi o primejdie şi cei mai mulţi îşi spuneau că până nu se văd în larg nu se pot considera în siguranţă.

În depărtare se vedea ceva portocaliu apropiindu-se în goană. După puțin timp Manigault și fiica lui izbutiră să-și dea seama că era micul Siriki, sclavul negru.

— Stăpânul meu! începu el să țipe încă de departe. Unde e stăpânul meu?

Îl așteptară și negrul se năpusti la Manigault, îmbrățișându-l cu lacrimi în ochi.

— Stăpâne! găfâi el istovit, nu pleca fără mine. Eu mor aici singur.

— Bine, bine, bietul de tine, murmură Manigault înduioșat, te luăm și pe tine, gata, gata...

— Cum de te-au lăsat să ieși pe poartă? întrebă Angelica.

— Așa bine, am trecut în fuga mare și nu mi-a zis nimeni nimic. Ziceam că nu vă mai prind, că nici drumul nu-l cunoșteam, dar uite că am avut noroc!

— Acum chiar că trebuie să ne grăbim, zise Angelica. E târziu și să nu avem necazuri...

O luă înainte, ca una care cunoștea bine drumul. O ținea de mână pe Honorine și se simțea plină de forță. Abia își aducea aminte că peste noapte nu închisese ochii, că ieri trecuse prin atâtea, că noaptea fusese pentru ea mai plină de evenimente decât un an întreg...

Se înșiruiră toți, în ordine. Protestanții erau foarte disciplinați de felul lor și dacă se mai întâmpla uneori, în momente de zăpăceală, să-și piardă cumpătul și să acționeze haotic, asta nu dura mult. Până la primele dune mai era de mers și câmpia părea nesfârșită. La Rochelle se vedea încă foarte limpede în stânga lor, cu turnurile și cu fortificațiile dinspre mare, rămase neatinse.

Manigault o urma, însoțit de Jeremy, de fiicele lui și de Joseph Garret, ginerele în uniformă sclipitoare de ofițer, dar nu prea se arătau grăbiți. Angelica se întorcea mereu, zorindu-i, dar Manigault, deși era un bărbat încă tânăr și nu arăta deloc obosit, mergea mult mai încet decât ar fi fost de așteptat. «Te pomenești că nu se îndură de scorpia aia de nevastă-sa, o așteaptă, își zise Angelica. Deși mai curând ar fi vorba de cele două fete...»

Într-adevăr, în mintea bogatului armator se învârtejeau tot felul de gânduri. Să scape de nevasta care de atâta amar de ani se silea din răsputeri să-i cătrănească viaţa... asta era mai mult decât în visul lui. Dar cele două fete pe care le iubea ca pe ochii din cap... Ah! gemea el în gând, dacă răbdase atâta fusese numai de dragul copiilor şi acum, din toţi cinci, numai trei erau cu el. Cele două fete rămase cu Sarah nu prea îşi iubeau tatăl, mama le depărtase de el şi le băgase în cap că un asemenea tiran ticălos nu merita pic de respect. Fetele păreau să înţeleagă că lucrurile nu stau chiar aşa, dar tot de mamă se simţeau mai apropiate. «Au să rămână aici şi are să le fie greu», îşi spunea el, trăgând mereu cu coada ochiului înapoi, oprindu-se şi făcând ca tot grupul să se oprească. Soţia lui era la adăpost de orice griji materiale. O mică moştenire rămasă de la părinţii ei era neatinsă, plasată sigur şi cu dobânzi bune. Îi mai rămânea o casă în La Rochelle, nici pe departe somptuoasă ca aceea în care locuiseră dar care n-ar fi făcut de ruşine nici o familie înstărită. Afară de asta, doamna Manigault era foarte iscusită în afaceri şi s-ar fi priceput de minune să se ocupe de partea din avere rămasă în asociaţia cu ticălosul de Thomas. Prin urmare nu avea motive să-şi facă griji prea mari în privinţa ei. Fetele... Ei, America nu era peste pământ şi Manigault avea să vegheze asupra lor, asigurându-le câte o zestre bogată prin mijlocirea partenerilor lui de afaceri din Londra şi din Amsterdam. Dar asta numai dacă aveau să rămână în libertate. Fiindcă nemernicul acela de Thomas, care cu siguranţă că fusese trădătorul de la care li se trăgeau toate nenorocirile, avea să tragă tot felul de sfori ca să le vadă la puşcărie pe toate şi el să încerce cumva să se vadă proprietar peste toată averea rămasă fără stăpân. Fiindcă asta urmărise de la bun început, cu siguranţă...

Deodată Manigault tresări şi picioarele i se înţepeniră. Undeva în faţă apăruse ceva care îl făcea să se frece la ochi, să se încredinţeze că nu visează. O teleguţă destul de mare, încărcată cu vârf, cu covoare, baloturi, haine, lăzi şi... sfinte Dumnezeule, toate astea n-ar fi însemnat nimic dacă teleguţa asta ar fi fost trasă de doi cai, sau măcar de unul singur, poftim,

numai că între hulube, opintindu-se din răsputeri ca să tragă toată greutatea aceea... Între hulube, nici mai mult nici mai puțin decât doamna Manigault în carne și oase! Iar fiicele ei și o slujnică împingeau de zor din spate sau se opinteau la roți...

Armatorul se ciupi de mână și se întoarse spre fiica lui mai mare, bâiguind zăpăcit:

— Vezi și tu ce văd eu?

Truda asta nu numai că n-o doborâse pe doamna Manigault, ci dimpotrivă, s-ar fi zis că îi dăduse, dacă nu puteri noi, măcar o poftă nemaipomenită de ceartă. Deși numai de asta nu ducea ea lipsă de obicei, acum se arăta într-o formă grozavă. De cum dădu cu ochii de bărbatu-său, lăsă hulubele jos de parcă ar fi fript-o la mâini și izbucni într-un șuvoi nestăvilit de ocări.

— Pune mâna și cară colea, porc bătrân ce ești! zbieră ea din toți bojocii. Că ți-ai pus palma-n c... și ai plecat ca un boier la plimbare și m-ai lăsat pe mine să car greul, scârbă ce ești, că mi-ai mâncat viața, lepădătură!

Ginerele se și repezise să treacă la hulube dar doamna Manigault parcă nici nu-l văzu. Ea avea ce avea cu bărbatul ei, care îi mâncase viața, drept care nu se putea hotărî să se oprească prea lesne.

— Ai reușit să ieși pe poarta Saint-Nicolas cu chestia asta? strigă și el, roșu de furie și de rușine.

Necazurile lui casnice și umilințele pe care le răbda cu stoicism de atâta vreme rămăseseră, sau cel puțin i se părea lui că rămăseseră până acum între pereții casei lui și el spera să rămână tot așa și mai departe.

— Adică cum să nu ies? răcni doamna Manigault. Crezi că eu sunt toantă ca tine, să-mi pun ceva în cap și să nu pot?

— Și nu s-au legat de tine? Nu te-au întrebat nimic?

— Ba bine că nu! Dar când le-am zis vreo două au sfeclit-o și n-au mai avut ce zice. Au dat ei să mă contrazică, dar i-am luat la trei-păzește de nu s-au văzut și au înțeles repede că au de-a face cu o doamnă de stirpe aleasă și au tăcut chitic. Că nu toți bărbații sunt nesimțiți și proști ca tine, hodorogule, mai sunt pe lume și d-ăia de știu să aprecieze și să se comporte!

Angelica înghețase. O scenă conjugală, în stilul atât de plin de drăgălăşenie al doamnei Manigault, era tot ce le mai lipsea!

Ajunseseră pe faleză, de unde se vedea până departe, şi îşi încordă privirile spre zidurile cetății. Deja se vedea forfotă mare, mult mai mare decât ar fi fost normal.

— Dreptate e asta? mormăia furioasă nevasta brutarului. Alde Manigault au luat o cotigă vârfuită şi eu nici măcar roaba...

— S-ar putea ca tocmai de la cotiga lor să ni se tragă la toți, răspunse Angelica pe un ton uscat.

Şi se duse glonț la Manigault, care se opintea de zor între hulubele tărăboanței, roşu la față de efort şi de ruşine, în timp ce membrii familiei lui împingeau la roți sau de loitre.

— Lăsați asta, uitați-vă acolo, zise ea autoritar. Vedeți?

Manigault, cu presimțirea unei nenorociri, se opri şi se întoarse privind spre cetate.

— Da, zise el făcându-se şi mai roşu decât era. Văd. Călăreți în roşu care au luat-o încoace.

Matelotul Nicolas Perrot, care mergea în frunte privi şi el câteva clipe înapoi, apoi înşfăcă sub fiecare braț câte un copil şi strigă:

— Soldați! Pitiți, pitiți toți, repede! Să nu vezi! Vine!

Toți se repeziră să coboare de pe faleză şi Angelica se întoarse spre Manigault.

— Gata, renunțați la asta, dragonii s-au luat după noi!

Mulți din fugari reuşiseră în timpul acesta să ajungă jos, pe plajă, unii alunecând pe malul abrupt al falezei, alții mai mult de-a berbeleacul, şi acum fugeau cât îi țineau puterile. Nisipul se uscase de pe urma potopului de cu seară şi le îngreuia mult alergatul, dar gândul că soldații erau pe urmele lor le înzecea puterile. Dar alții încă roiau înnebuniți sus, pe creastă, neştiind ce să facă.

— Gata, pentru numele lui Dumnezeu, lăsați tărăboanța asta, soldații sunt pe urmele noastre!

Doamna Manigault înțelese, dar nu putea lăsa aici chiar tot. Se năpusti să ia din mormanul de lucruri măcar câte ceva, lucruri care puteau fi duse în brațe. Manigault o înşfăcă de un

braţ, răcnind din răsputeri: «Lasă dracului tâmpeniile astea, deşteapto!» O trăgea după el, în timp ce doamna îl binecuvânta cu un puhoi de ocări şi blesteme.

Se auzea desluşit galopul turbat al cailor.

De undeva, atât de aproape încât li se păru că nu erau decât câţiva paşi, se ridică un răcnet furios, din zeci de piepturi.

Dragonii veneau cu pintenii înfipţi în coastele cailor, zburând pe drumul care apucase să se zbicească puţin, astfel încât furtuna asta de copite ridica un norişor rar de praf. Nu se mai ştia cine venise cu ştirea că nişte hughenoţi vor s-o şteargă din La Rochelle cu o corabie, că s-au adunat undeva spre Saint-Maurice şi că însuşi Manigault, bogatul armator e cu ei. Fiindcă la poarta Saint Nicolas apariţia doamnei Manigault stârnise tărăboi mare, firește că soldaţii săriseră ca arşi văzând cotiga trasă de o femeie îmbrăcată cam ţipător dar cu lucruri scumpe, oarecum elegante, şi era cu neputinţă să nu-i pună tot felul de întrebări. Şi firește că doamna Manigault îşi ieşise numaidecât din fire, nervoasă la culme cum era, şi le trântise că ea trebuie să iasă neapărat, că o aşteaptă o corabie să plece în America şi că îi bagă undeva pe toţi tâmpiţii din La Rochelle, şi pe catolici şi pe protestanţi deopotrivă, ca să nu se supere nimeni, cu sergenţii lor cu tot şi cu ofiţerii pe deasupra... Zăpăciţi de furia cocoanei ăsteia care se vedea cât de colo că nu e o femeie de rând, dar nici sănătoasă la cap nu părea să fie, o lăsaseră să treacă dar după primul moment de stupoare dăduseră alarma. Din fericire, comandantul dragonilor era plecat şi locţiitorul lui era foarte ocupat cu o doamnă căreia tocmai îi acorda o audienţă, aşa că mult timp nu a putut fi deranjat ca să i se ceară ordine. Aşa se face că, în loc să-i fi prins pe hughenoţi înainte de a fi apucat să iasă din Saint-Maurice, soldaţii abia acum se îndreptau în goana mare spre lande. Numai că asta nu le uşura fugarilor situaţia cu nimic. Dragonii aceştia erau trupe alese pe sprânceană, soldaţi cărora mirosul sângelui le pria de minune şi care acum trăseseră deja săbiile. Locotenentul ordonase trompetului să dea semnalul de şarjă asupra inamicului şi era limpede că nimeni din câţi aveaă să le iasă în faţă nu avea cum să scape viu.

Primul călăreţ ajunse la tărăboanţa doamnei Manigault şi dădu o lovitură de sabie atât de măiestrită în calabalâcul acela încât dărâmă într-o clipă tot mormanul şi baloturile se risipiră pe jos în zăngănit de cioburi – colecţia de porţelanuri lucrate de Bernard Palissy!

Angelica îşi spunea că de data asta chiar că erau pierduţi. În minte i se derulau imagini vechi, parcă din altă lume, se vedea fugind disperată prin nisip şi pietre alături de Colin Paturel, cu picioarele numai răni, urmărită de călăreţi, arabii care goneau turbaţi după ei, iar în faţă limanul mântuirii, Ceuta, cetatea creştină, scăparea, apoi de undeva ieşiseră alţii care să le taie calea şi ea simţise că totul s-a terminat şi se prăbuşise, dar Colin urlase dintr-o dată: «Ai noştri, spaniolii! Sunt de-ai noştri!» Spaniolii, duşmanii de veacuri ai francezilor, erau aici fraţi, erau creştini, veneau să-i scape de arabi şi ea se simţise ca biciuită şi se ridicase, cu privirile împăienjenite, aruncându-se spre zidul acela viu care se apropia în goană şi bolborosind în neştire: «Fraţi creştini! Creştini! În numele lui Christos!» Acum cine să-i mai salveze? Simţi o zbatere şi îşi dădu seama că ţinea de mână un copil, era băiatul lui Manigault, Jeremy, care rămăsese cu ea. Honorine ţipa încântată şi bătea din palme, învălmăşeala asta îi plăcea nespus. Angelica îi înşfăcă pe amândoi, şi, fără să ştie ce face, se repezi în marginea dunelor, încercând să se ascundă după un val de nisip care nu era mai înalt decât palma.

Dragonii erau la câteva aruncături de piatră şi îi înconjuraseră pe soţii Manigault, pe fiica acestora şi pe Joseph Garret, ginerele lor, ofiţerul care alesese calea libertăţii.

Deodată, tocmai când îşi făcea socoteala dacă merită să rişte trecând repede, cu cei doi copii, spre muchia falezei, auzi răpăitul unor muschete şi peste câteva clipe briza puternică îi aduse în nări mirosul acru al prafului de puşcă. Undeva se auzi vocea lui Nicolas Perrot:

— Nu rămâne acolo! Înapoi încet, pe burte, toţi, la nisip, falez! Cobori, ajută stăpân, oameni acolo, marinari! Graba!

Hotărât lucru, făcuse o greşeală enormă venind încoace. Ar fi trebuia s-o ia exact în direcţia opusă, să încerca să coboare

şi ea pe plajă. Înţelegea că acolo veniseră mateloţii de pe *Gouldsboro,* să-i ajute, de bună seamă că ei trăgeau cu muschetele... Şi, în clipa când îşi spunea că trebuie să-şi ia inima în dinţi şi să profite de zăpăceala soldaţilor ca să traverseze într-un suflet fâşia de pământ care o despărţea de buza falezei, o mână o atinse pe umăr.

Era Nicolas Perrot. Ciudat lucru, abia acum îşi dădu seama că fusese tot timpul în preajma ei, ba chiar şi adineauri, când vocea lui i se păruse că vine dinspre La Rochelle, de fapt răsunase de lângă ea... Paznicul credincios ca o umbră nu se dezlipise de ea.

— Înapoi, doamna. Cu mine. Eu iei copii, doamna târâş, soldaţi nu vezi doamna, trag marinari foc şi soldaţi atenţi marinari, nu doamna. Graba, doamna, graba!

Ridică puţin capul şi privi spre locul unde se aflau dragonii. Deja câţiva zăceau pe jos, împuşcaţi, ceilalţi se agitau în toate părţile, dădeau să se apropie de faleză, de unde primeau împuşcături şi nu ştiau ce să facă, ei erau în câmp deschis, trăgătorii se adăposteau după creasta falezei şi era limpede că nu asta era tactica cea mai potrivită pentru o trupă de cavalerie supusă unui tir atent...

Rescator! Îi aştepta şi se gândise la eventualitatea că aveau să fie urmăriţi! Îşi aşezase oamenii la pândă, cu armele pregătite...

Nicolas Perrot înşfăcase amândoi copiii sub câte un braţ şi pornise ca o săgeată spre faleză, făcându-se nevăzut după muchia ei. Se năpusti şi ea pe urmele lui, trântindu-se în ierburile pipernicite şi dându-şi drumul în jos, la noroc. Nu se prăbuşi. Chiar în locul acela peretele falezei făcea o cută uşoară, unde aşteptau Nicolas Perrot şi copiii. Iar în faţa ei... Dumnezeule, în faţa ei, la doi paşi, era micul estuar în mijlocul căruia aştepta *Gouldsboro* ...

— Doamnă Angelica, nu eşti rănită, nu-i aşa?

Jupân Gabriel Berne, cu un pistol fumegând în mână, ajunsese până lângă ea.

— De ce ai rămas în urmă? întrebă el cu voce înăbuşită.

— Din cauza... deştepţilor ălora, cu bagajele lor, făcu ea, arătând cu o mişcare din cap în sus, unde se aflau soţii Manigault, înconjuraţi de dragoni.

În clipa aceea răpăiala de împuşcături izbucni din nou, mai puternică decât înainte.

— Se îngroaşă gluma, mormăi jupân Gabriel. Ăştia sunt marinarii de pe corabie. Uite-l pe Manigault...

Undeva în stânga, Manigault apăruse nu se ştie prin ce miracol pe nisipul plajei şi îşi trăgea după el voluminoasa consoartă, mai mult târând-o prin nisip.

— Sunt rănită! Auuuu! Sunt rănităăăă, nu mai pooooot!

Însemna că mateloţii reuşiseră să-i scoată pe soţii Manigault dintre dragoni, luându-i prin surprindere, şi să le dea vânt în jos, spre plajă, îşi spuse Angélica.

— Poate o fi rănită, săraca, zise jupân Gabriel. Dar mi-e că mai mult se face. Că muierea asta e o fandosită...

Doamna Manigault se lăsa cu toată greutatea pe braţul bărbatului ei, care se opintea acum mai abitir ca între hulubele tărăboanţei şi înjura turbat de furie, cât nu putuse înjura în toată viaţa lui de protestant. Lăsase acum la o parte şi credinţă, şi psalmi şi tot şi se răcorea dându-şi drumul la gură şi potopind asupra consoartei lui un val de sudălmi cum nimeni nu s-ar fi aşteptat vreodată să audă din gura unuia din cei mai respectabili cetăţeni ai oraşului La Rochelle.

Nicolas Perrot luă cei doi copii, luându-i tot la subţioară, şi îşi dădu drumul uşor în jos, spre plajă. Angelica şi jupân Gabriel făcură la fel, mai poticnindu-se în câte o piatră, mai zgâriindu-se în tufele aspre care le ieşeau în drum.

— Laurier unde e? zise gâfâit Angelica când ajunseră jos.

— L-au luat deja mateloţii şi l-au dus pe corabie cu barca. Toţi ai mei sunt salvaţi, dar mi-era grijă de dumneata. Acum mi-a venit inima la loc, Domnul fie lăudat. Căpitanul corăbiei s-a gândit la toate. L-am văzut jos pe plajă, supraveghind îmbarcarea copiilor.

— E acolo? tresări Angelica. E un om foarte... foarte ciudat, nu?

— Oho! Ciudat e puțin zis. E unul cu mască neagră, dacă am văzut eu bine. Aici nu e lucru curat. Dacă asta nu e corăbie de pirați, eu îmi tai gâtul.

Sus în stânga izbucni altă răpăială de focuri. Piraţii care trăseseră în dragoni se lăsaseră în jos pe plajă, venind spre golf împreună cu ultimii întârziaţi şi ajutându-i, aşa că dragonii, descălecând, puseseră stăpânire pe muchia falezei, rămasă fără apărare, şi deschiseseră focul. Câţiva mai îndrăzneţi se lăsau să alunece în jos pe urmele fugarilor şi siluetele lor roşii se vedeau curgând la vale pe panta abruptă a falezei, spre nisipul de jos. Dacă îi ajungeau pe piraţi şi îi sileau să primească lupta corp la corp, aceştia nu prea aveau şanse cu cuţitele lor, oricât de bine le-ar fi mânuit, fiindcă dragonii aveau săbii lungi şi era foarte greu să le ţină cineva piept.

Alţi piraţi veneau în goană pe nisip dinspre estuar, apropiindu-se de camarazii lor şi răcnind îndemnuri de îmbărbătare. Se ţineau foarte aproape de peretele falezei, ca să nu poată fi luaţi la ochi nici de cei de sus, nici de dragonii care ajunseseră jos şi porniseră cu săbiile în mână în urmărirea fugarilor.

De sus începu o răpăială puternică: muchia falezei, rămasă neapărată de piraţii care se retrăseseră, fusese cu totul luată în stăpânire de dragoni, care trăgeau nestingheriţi de nimeni. Rolurile se inversaseră. Trăgătorii erau adăpostiţi de buza de pământ pietris şi era foarte greu pentru piraţii de jos să tragă în ei, în timp ce plaja se vedea de sus ca în palmă şi pentru dragoni tirul devenise acum o joacă. Din fericire, dragonii aveau numai câteva muschete, fiindcă armamentul lor se limita la pistoale şi săbii. Pistoalele lor aveau bătaie scurtă şi la distanţă mai mare de zece metri nu mai putea fi vorba de precizie, iar pe lângă asta sistemul de încărcare era foarte greoi şi cerea mult timp. Mai mulţi dintre ei încercară plini de curaj să sară de sus, dar locul nu era deloc potrivit şi se izbiră de pietrele de la baza falezei, urlând de durere.

— Şi-au rupt picioarele, mârâi jupân Gabriel, în timp ce îşi încărca la loc pistolul. Aşa le trebuie, nu le-a ajutat Dumnezeu.

Asta le tăie celor rămaşi sus pofta să încerce şi ei, aşa că deocamdată atacul de sus se limita la focul pistoalelor, care nu făcea nici o pagubă nimănui, şi la al câtorva muschete, numai că trăgătorii se încăpăţânau să tragă în îngrămădeala formată la ţărmul estuarului, în jurul bărcilor, iar distanţa era prea mare.

Singurul loc pe unde se putea coborî cu uşurinţă şi fără nici o primejdie rămânea poteca din dreptul estuarului, dar dragonii nu ştiau de ea şi roiau ca turbaţii pe creastă, înnebuniţi că nu au cum ajunge la cei de jos.

Între timp îmbarcarea era pe terminate. Angelica şi jupân Gabriel nu puteau rămâne aici, trebuiau să ajungă neapărat jos dar nu puteau ieşi din locul acesta care era pentru trăgătorii de sus un unghi mort, unde nu-i puteau zări.

Numai că locotenentul dragonilor îşi dăduse seama că din locul acela nu puteau face mare lucru. Era nevoie s-o ia până în punctul unde faleza era mai apropiată de estuar şi abia de acolo să tragă, de la distanţă mai mică. Tropăitul lor răsuna sus, pe mal, însoţit de răcnetele sergenţilor şi de ordinele furioase ale locotenentului.

— Ai noştri sunt! urla o voce de sus. Pregătiţi-vă armele, când ajungem să-i ciuruim pe toţi!

Angelica înţelese că nu mai puteau rămâne acolo. Jupân Gabriel părea şi el hotărât să facă în vreun fel ca să ajungă jos şi începură să-şi dea drumul, încet, pe panta abruptă şi primejdioasă. Până jos nu mai era mult, dar chiar în punctul acela, în loc de nisipul moale, jos se aflau câţiva bolovani colţuroşi în care nu era deloc bine să cadă.

Dar tocmai când era gata să ajungă, câţiva dragoni care îşi dăduseră drumul de sus, îmbătaţi de furia luptei şi nepăsători în faţa primejdiei, ajunseră pe nisip la câţiva metri de bolovanii de care se fereau ei, aşa că Angelica, ajungând jos, se pomeni în faţa unei matahale de soldat care scoase un urlet şi ridică sabia, parcă hotărât s-o despice în două.

Dar în clipa aceea jupân Gabriel reuşi să se ridice din locul unde căzuse şi se repezi spre soldat, cu pistolul întins. Focul pornit de la nici doi metri lovi în plin şi soldatul avu un spasm, prăbuşindu-se pe nisipul plajei. Numai că în cădere sabia

lui grea îl lovi în plin pe jupân Gabriel, crestându-i adânc tâmpla şi umărul. Izbitura puternică îl dezechilibră şi îl făcu să se prăbuşească. Un matelot ieşit nu se ştie de unde îl ridică repede şi începu să-l tragă pe nisip spre ţărmul estuarului. Angelica îl apucă şi ea pe jupân Gabriel de un braţ şi începu să tragă din răsputeri, aşa că acum micul lor grup înainta mult mai repede.

Se auzi o comandă puternică răcnită în limba aceea care pe Angelica o umplea de fiori şi ultimii piraţi aflaţi la piciorul falezei ţâşnită în goană spre ţărm. De sus răsună un urlet de bucurie.

— Ai noştri sunt! Calea e liberă! strigă cineva.

— Graba, doamna! zise repezit matelotul şi Angelica, ameţită, îşi dădu seama că era Nicolas Perrot. Laşi om aici. Mort, uite.

Şi îi dădu drumul lui Gabriel Berne, gata s-o ia la goană spre barca de pe ţărm şi mirându-se că Angelica nu se grăbea. Dar ea cuprinsese în palme capul plin de sânge al lui jupân Gabriel şi nu ştia ce să facă. Ochii larg deschişi încremeniseră cu privirea fixă şi sticloasă ... dar nici să-l lase aşa...

— Graba, doamna, stăpân bici, se răsti piratul, nu stai, dragon sus, muscheta poc, graba, graba! Om mort, nu stai cu el, mergi barca, graba!

Şi o înşfăcă de braţ trăgând-o după el cu atâta putere încât Angelica aproape că se împiedică. Reuşi să-şi recapete echilibrul şi începu să alerge, ajungând la barca de la ţărm.

— În sfârşit, ai apărut! răsună ironic o voce răguşită.

Era Rescator. Nu ştia de unde apăruse. O aşteptase?

— Ultima, ca totdeauna, bineînţeles. Doamnei îi place să se lase aşteptată.

Ar fi putu jura că Rescator râde sub masca lui neagră. Morţii din jurul lor, prăpădul în mijlocul căruia se aflau, toate astea nu-l impresionau deloc. Sus pe creastă dragonii se aşezaseră pe burtă şi îi luau la ochi, trăgând întruna, barca şi grupul lor era o ţintă vie în loc deschis, fără nici un adăpost, şi Rescator râdea!

Şi nu numai atât. Abia acum Angelica îşi dădu seama că o strângea la piept, iar braţul lui i se aşezase pe umeri

într-un gest ocrotitor dar care aducea a mângâiere plină de dragoste. Parcă ar fi iubit-o şi acum pe sclava de la Candia, cu o dragoste sălbatică, mai furtunoasă încă în urma umilinţei la care îl supusese atunci...

Dar Angelica avea alte griji.

— Honorine! ţipă ea. Unde e Honorine! Am pierdut-o din ochi ca să am grijă de jupân Gabriel, era rănit, şi nu mai ştiu ce s-a întâmplat cu Honorine! Aaaaah! A rămas acolo!

Şi dădu să se întoarcă spre piciorul falezei, dar îşi simţi braţul cuprins într-un cleşte de oţel.

— Unde vrei să pleci, deşteapta pământului? răsună înăbuşită vocea lui Rescator. Stai aici! Vrei să te trezeşti făcută teroi? Ia uită-te!

Angelica privi spre *Gouldsboro,* ale cărui saborduri se deschiseseră, lăsând să se vadă gurile negre ale tunurilor de la babord, care se mişcau deja, căutându-şi ţinta sus, pe coama falezei.

— Nuuuu! urlă înnebunită Angelica. Nu se poate! Fetiţa mea e acolo, sus!

Văzuse pe faleză, sus, boneta albastră a Honorinei şi vacarmul din jur o împiedica s-o audă, dar era sigură că fetiţa ţipă după ea, înnebunită de groază. O vedea pe mama ei acolo, departe, se simţea părăsită şi joaca asta care îi plăcuse atât de mult devenise acum pentru ea un coşmar din care se zbătea zadarnic să se smulgă.

— Copilul meu! ţipa Angelica zbătându-se ca o fiară înjunghiată. Dă-mi drumul! Lasă-mă! Honorine! Stai acolo, să nu cazi, vine mama şi te ia, nu-ţi fie frică!...

Fetiţa se putea prăbuşi oricând din înaltul crestei şi să se facă zob de stâncile de jos.

— Stai aici, femeie nebună! auzi ea vocea lui Rescator. Mă duc eu după copil.

Şi ţâşni cu paşi ca de uriaş, parcurgând din câteva salturi distanţa până la piciorul falezei şi începând să se cţere ca o pisică din piatră în piatră. Un soldat tocmai se pleca asupra Honorinei, intrigat de prezenţa asta neaşteptată, dar în clipa aceea Rescator răsări sus pe creastă în faţa lui şi îi descărcă

pistolul în piept, făcându-l să se prăbuşească în gol. Cu mâna stângă o înşfăcă pe Honorine ca pe un pachet oarecare şi, până să aibă timp ceilalţi dragoni să se întoarcă spre el şi să-l ia la ochi, îşi dădu drumul pe panta abruptă, ajungând pe nisip şi adăpostindu-se la baza falezei.

Sus pe creastă izbucniră urlete de furie şi dragonii, uitând de orice prudenţă, se ridicară, căutând în jos, să-l nimerească pe Rescator. În clipa aceea un bubuit asurzitor răsună undeva aproape şi Angelica, care privea cu sufletul la gură, avu senzaţia că pământul crapă în două. Creasta falezei se umplu într-o clipă de un nor des de pământ şi de pietre, prin care se vedeau trupuri aruncate în toate părţile de o putere uriaşă. Abia atunci înţelese că trăseseră tunurile de pe corabie. Dragonii erau, cel puţin pentru câteva minute, scoşi din luptă. Până să-şi revină ei din zăpăceală şi să vadă ce era de făcut, fugarii câştigau un timp care putea fi mai preţios ca aurul. Deocamdată, de îndată ce ploaia de pietre care venea de sus se potoli, Rescator ţâşni din adăpostul lui şi ne năpusti prin ceaţa aceea, cu aceiaşi paşi de uriaş, spre ţărm.

— Copilul dumneavoastră, doamnă, zise el ceremonios, cu o voce în care părea să nu răsune fir de ironie.

— E rănită? gemu Angelica, acoperind-o pe Honorine cu sărutări şi mângâieri.

— Nu ştiu, dar trebuie să fiţi de acord că am stat destul aici. Sus toată lumea, gata!

— Da, doamna, graba, graba, întări Nicolas Perrot ajutând-o să se urce în barcă.

Trupul inert al jupân Gabriel fu urcat în barcă şi lângă el un matelot grav rănit, apoi mateloţii o urcară şi pe Angelica.

— Nu mai e loc, dădu ea să se împotrivească.

— Te întinzi pe fundul bărcii, zise Rescator pe un ton lipsit de orice nuanţă. Nu mai putem face un drum special pentru tine. Toată lumea trebuie să plece *acum.*

Când o văzu în barcă, urcă şi el, ridicând braţul într-un gest teatral, ironic, spre zidurile albe ale cetăţii care se vedeau în depărtare:

— O, adio, locuri prea puţin ospitaliere!

Rămăsese la pupa bărcii, în picioare, ţinându-şi ca printr-un miracol echilibrul. Era o ţintă ideală şi numai un ţintaş din cale afară de prost nu l-ar fi nimerit.

Din fericire soldaţii erau atât de demoralizaţi de întorsătura pe care o luaseră lucrurile încât nici unul nu se apucă să mai ia la ochi barca ce se depărta greoaie de ţărm. Locotenentul lor era rănit grav şi sergenţii răcneau ordine care se băteau cap în cap şi care veneau într-o învălmăşeală cumplită până la urechile fugarilor din barcă, umplându-i de spaimă fără temeiuri:

— Doi oameni să încalece imediat şi să meargă la fortul Louis, să pună ăia tunurile în bătaie!

— Daţi semnale către flota din Saint-Martin de Ré, să scoată vasele să taie calea bandiţilor!

— Unde mama dracului te duci, soldat? Înapoi toţi!

— Coborâţi pe ţărm, pe nisip, de acolo se ocheşte mai bine!

— Înapoooi! Dacă mai trag ăia o dată cu tunurile, praful se alege de noi!

— Nu-i lăsaţi să scape, tâmpiţilor! Pe dig toată lumea, să-i luăm la ochi de acolo!

Dar digul era departe şi, dacă soldaţii s-ar fi aşezat acolo în linie de trăgători, nici vorbă să ajungă cu proiectilele lor până la barcă sau până la corabie. Vânzoleala şi foiala înnebunită de pe mal erau salvarea fugarilor.

Barca se apropia de corabie, în bătăile puternice de vâsle, şi Angelica auzi deodată un huruit greu de fiare. *Gouldsboro* ridica deja ancora, iar mateloţii de pe bord, la ordinele urlate cu furie de căpitanul Jason, se căţărau ca pisicile pe catarge, pregătindu-se să manevreze pânzele mari. Corabia stătea gata de plecare şi părea un vas paşnic, care îmbarcă ultimii călători înainte de a pleca într-o călătorie oarecare.

Rescator rosti câteva cuvinte scurte în limba aceea neînţeleasă, poate malteză, poate arabă sau persană, şi barca ocoli corabia, deşi pasagerii ar fi putut urca foarte bine la bord

şi pe partea dinspre ţărm. Apoi Angelica îşi dădu seama că aici erau apăraţi de gloanţele pe care totuşi soldaţii de pe faleză li le-ar fi putut trimite în semn de despărţire şi ca un fel de promisiune că se vor mai întâlni.

Cei de sus dădură drumul câtorva scări de frânghie şi ultimii fugari începură să urce la bord.

Un matelot o luă pe Honorine cu o mână, slujindu-se numai de cealaltă ca să urce scara, sprinten ca o maimuţă. Avea un ochi lipsă, cu un petic de pânză neagră în locul lui, şi Honorine fu entuziasmată de chipul lui, fiindcă îl prinse cu putere de gât cu amândouă braţele. Angelica fusese şi ea frapată de înfăţişarea piratului, cu atât mai mult cu cât acesta îi aducea aminte de un chip care i se profila limpede în memorie, Coriano, secundul marchizului d'Escrainville.

Mai grea se dovedi urcarea celor doi răniţi. După câteva încercări neizbutite, piraţii de sus legară zdravăn pe unul de-ai lor de mijloc şi de subţiori, dându-i drumul până la barcă, unde omul îi apucă pe rând pe răniţi, fiind tras în sus cu funia de camarazii lui. Totul se petrecea cu o repeziciune şi într-o ordine care nu puteau să nu câştige admiraţia oricui.

Când simţi sub tălpi lemnul punţii, Angelica ridică privirile. Malul se depărta deja. Corabia se pusese în mişcare înainte ca urcarea la bord a pasagerilor din barcă să se fi încheiat. Dragonii se vedeau roind şi acum pe muchia falezei ca nişte furnici furioase, rămânând din ce în ce mai mici.

În depărtare se zăreau zidurile cetăţii. Puternica, mândra şi bogata cetate protestantă La Rochelle, care încerca fără succes să-şi apere credinţa. Rezistenţa ei în faţa regelui îşi pierdea suflul de la o zi la alta şi oamenii începeau să se dea bătuţi, dar nu renunţând la credinţa lor, ci plecând pe alte meleaguri, unde psalmii lor nu mai supărau pe nimeni şi nu mai erau ameninţaţi de aghiazma care îi umplea de furie.

17

Rescator urcase pe punte ultimul.

Îmbrăţişă totul dintr-o privire, vrând să vadă cum stau lucrurile. Căpitanul Jason veni la el, mormăind nemulţumit:

— Avem vânt dintr-o parte. Şi nu putem face stânga, îl luăm de-a dreptul în faţă.

— Mda... făcu Rescator.

Angelica îşi dădea şi ea seama că vântul părea să-i împingă spre cetate. Se simţi cuprinsă de fiori. Acolo se aflau forturile, tunurile, vasele de război, o forţă căreia *Gouldsboro* nici vorbă să i se poată împotrivi.

Căpitanul Jason se urcase pe pasarelă şi răcnea alte ordine. Unele pânze trebuiau strânse, altele desfăcute, altele orientate altfel. Corabia trebuie să intre cu orice preţ în canalul La Pallice, singurul loc pe unde mai aveau şansa de a ieşi în larg.

Un matelot se apropie de Rescator şi îi întinse luneta. Acesta o luă şi avu gestul de a-şi da masca jos, apoi tresări şi privi în jur, cu un aer vizibil nemulţumit.

— Toţi pasagerii în cală! strigă el. Şi răniţii şi cei teferi. Pe punte mai rămân numai oamenii din echipaj!

Puse luneta la ochi dar după o clipă o lăsă jos şi zise:

— Dumneavoastră puteţi rămâne, doamnă.

De bună seamă că simţise că ea schiţase gestul de a urma supusă grupul care începuse să coboare printr-un tambuchi.

Rescator mai privi câteva clipe prin lunetă, apoi se întoarse spre Angelica, privind-o cu atenţie. Cel mai mult privirile lui păreau atrase de Honorine, ale cărei bucle roşcate fluturau în vânt.

— Fetiţa dumitale. Mda... Care din hughenoţii ăştia e fericitul ei tată?

Angelica nu răspunse. Nu era momentul unor asemenea discuţii şi Rescator părea să-şi dea şi el seama de asta, fiindcă

puse din nou luneta la ochi, scrutând zarea unde se înşirau meterezele fortificaţiilor. Întrebase parcă mai mult ca s-o răneascâ.

Angelica avea impresia că se apropiau din ce în ce mai mult de oraş şi de forturi, în loc să se depărteze şi să iasă în larg. Chiar i se păru că vede chipuri curioase ivindu-se sus pe ziduri, privind la corabia asta necunoscută care nu se ştie ce intenţii avea şi făcea tot felul de manevre complicate, al căror înţeles era greu de dedus. Oare chiar aşa fusese scris, ca toate eforturile lor supraomeneşti să eşueze în ridicol şi toţi fugarii să ajungă plocon soldaţilor regelui, duşi de-a dreptul în port de vântul care le era duşman?

— Nu mi-aţi răspuns la întrebare, doamnă, zise cu voce liniştită Rescator.

— Da... Tatăl ei... tatăl ei e zeul Neptun. Închipuiţi-vă. Da, aşa mi s-a spus. Deşi cred, domnule, că în momentul de faţă mai nimerit ar fi să vă interesaţi cu privire la traseul acesta curios pe care l-a luat corabia. Mai e puţin şi intrăm în bătaia tunurilor din fortul Louis. Dacă garnizoana e la curent cu încercarea noastră, suntem ca şi morţi. Tunarii francezi sunt foarte ambiţioşi.

— Sunt de părerea dumneavoastră, scumpă doamnă.

Gouldsboro nu reuşea să ocolească promontoriul care mărginea golful în care se afla portul. Cetatea La Rochelle se apropia văzând cu ochii iar pe crenelurile fortului Louis se simţea o animaţie ce nu prevestea nimic bun.

— Veniţi cu mine, doamnă, zise dintr-o dată Rescator, făcându-i semn să-l urmeze.

Traversă cu paşi mari puntea, urcând cele câteva trepte ale teugei şi pe urmă scara dunetei.

— Aici, zise el scurt.

Se întoarse şi plecă înapoi, fără să-i mai dea vreo atenţie.

— Intră, doamna, zise Nicolas Perrot, care tot timpul se ţinuse la o distanţă respectuoasă, fără s-o piardă din ochi, iar acum, după plecarea lui Rescator, venise lângă ea. Aici, aici, preciză el, deschizându-i uşa cabinei unde fusese noaptea trecută, salonul acela luxos, surprinzător pentru o corabie.

Angelica dădu să intre, dar în prag avu o şovăire.

— Intră, doamna, stai liniştit, insistă matelotul. Stăpân conduce bătălie. Batem mereu. Stai liniştit.

Încrederea nestrămutată a lui Nicolas Perrot în Rescator părea să domnească în sânul întregului echipaj. Nimeni nu părea să-şi fi pierdut capul, deşi era limpede că îi aşteptau ceasuri grele. Ba chiar undeva în apropiere se auzi cum unul izbucneşte în râs, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Dar tunurile din fortul Louis au să tragă în noi, zise ea cu o voce albă de spaimă. Ne iau în plin.

— În plin, da, zise plin de o încredere ciudată Nicolas Perrot. Tunuri foc.

De pe punte se auzi un potop de ordine răcnite în portavoce de căpitanul Jason. Angelica privi fără voia ei în sus şi văzu câtiva mateloţi care se cătărau pe catarge cu iuţeala şi agilitatea unor maimuţe, într-o mişcare ce părea haotică şi dezordonată dar care, la o privire mai atentă, avea rosturile ei. Oamenii strângeau o pânză şi lăsau repede alta, schimbau unghiurile, totul cu o iuţeală care abia te lăsa să înţelegi ce se întâmplă.

În clipa în care pe meterezele fortului Louis se ridicară norişorii albi ai gurilor de tun, *Gouldsboro* îşi schimbase deja poziţia, suficient pentru ca ghiulele care veneau spre ţinta luată puţin mai înainte să nu-l nimerească.

Atunci se auzi o comandă scurtă care pe Angelica o făcu să nu mai ştie ce să creadă:

— Aruncaţi ancora!

În aceeaşi clipă izbucni zornăitul acela metalic care asurzea, punctat o clipă de un plescăit uriaş, al ancorei care cădea în apă. Lanţurile grele care se desfăşurau lăsând ancora spre fundul mării umpleau aerul cu huruitul lor.

— Ce se întâmplă? întrebă îngrozită Angelica. Înseamnă că ne predăm?

— Nu. Stai cuminte, vezi.

Mişcarea uşoară a corăbiei fusese stopată de aruncarea ancorei, apoi tot corpul acela uriaş se trase puţin într-o mişcare inversă, suficient de puternică pentru a fi simţită de cei de pe

punte. Iarăşi deasupra fortului izbucni un roi de norişori albi, o nouă salvă care pornea, şi iarăşi ghiulele plescăiră în apă lângă *Gouldsboro*, cele mai multe din ele exact în locul unde se aflase cu două minute înainte. Corabia părea un scrimer care se retrage abil în faţa loviturilor adversarului, oricât ar fi fost acestea de bine gândite.

Nu apucase Angelica să-şi facă socoteala asta că vocea căpitanului Jason răsună din nou:

— Desfaceţi lanţul ancorei!

Un zornăit scurt şi un plescăit violent, urmate de altă comandă:

— Toate pânzele sus! Cap nord-est!

Corabia, eliberată din strânsoarea ancorei, avu o mişcare uşoară şi începu într-adevăr să se deplaseze într-o direcţie nouă. Nu se mai apropia de La Rochelle, ci mergea aproape paralel cu ţărmul.

Dinspre fortul Louis veni altă salvă de ghiulele, care din nou sosi prea târziu. Ghiulelele umplură suprafaţa apei cu nori mari de apă care făcură corabia să se clatine dar alt rău nu reuşiră să-i facă.

Nicolas Perrot scoase un urlet prelung de bucurie, reluat într-o clipă de toţi oamenii echipajului.

Vântul îşi schimbase imperceptibil direcţia. Era suficient pentru ca nava să poată înainta, încet, folosind unghiurile pânzelor care se umflau în mişcarea aerului şi le umpleau şi lor inimile de încredere şi speranţă.

Numai că până să ajungă în larg mai aveau de trecut printre insulele mici din faţa lor, unde fundul mării era pe alocuri atât de ridicat încât riscau să se împotmolească. Angelica îşi spunea că Rescator sau Jason cunoşteau, fără îndoială, locurile, dar un risc exista.

Vântul dinspre nord-vest începea să se întetească şi îi împiedica să ajungă la strâmtoarea cea mai largă şi mai frecventată, care trecea printre insulele Ré, Aix şi Oléron. Ultima încercare avea să fie strâmtoarea zisă bretonă, cea mai îngustă din toate, aflată între continent şi Insula Ré, dar până

acolo mai aveau de trecut printr-un canal lung, de fapt două canale aflate unul în prelungirea celuilalt, unul numit La Pallice iar celălalt al promontoriului Sablonceaux.

La o altă comandă a căpitanului Jason, pânzele de sus fură strânse şi rămaseră numai cele de jos, întinse într-un unghi de patruzeci şi cinci de grade în bătaia vântului, pe care îl valorificau la maximum. Corabia se îndrepta încet şi sigur spre trecerea dintre cele două promontorii.

Angelica simţea că i se taie respiraţia de emoţie şi de teamă. Ştia din auzite de viclenia canalului cu fundul plin de roci ascuţite, care dădea mult de furcă navigatorilor şi-i făcea să năduşească amarnic de fiecare dată când erau nevoiţi să treacă pe aici.

Rescator părea să fi optat pentru soluţia asta, care i-ar fi scos în larg cel mai repede dar era şi cea mai riscantă din toate.

— Aţi mai trecut pe aici? întrebă Angelica cu sufletul la gură.

Auzise de multe ori de corăbii care se aleseseră cu pântecele sfârtecat de pintenii ascuţiţi de pe fundul canalului.

— Nu, intrat pe dincolo. Miazăzi, nu pe aici.

— Atunci vă trebuie un om care să ştie bine locul. Printre ai noştri e un cârmaci de corabie, Le Gall se numeşte, ştie fundul mării prin părţile astea ca-n palmă. Nu crezi că ar fi bine să-l întrebaţi şi pe el?

Nicolas Perrot păru foarte încântat.

— Bine, hai spunem stăpân.

Angelica merse cu el, rămânând puţin în urmă.

Rescator era la cârmă, cu nelipsita lui mască neagră pe faţă. Părea încordat ca un arc, încercând să ghicească orice ridicătură a fundului mării aflată în faţa corăbiei, dar ascultă plin de interes cuvintele matelotului şi îi dădu un ordin scurt. Acesta se făcu nevăzut, întorcându-se după mai puţin de un minut cu Le Gall care, după câteva cuvinte schimbate cu Rescator, trecu la cârmă.

Angelica aştepta cu sufletul la gură, fără să facă nici o mişcare, iar Honorine, înţelegând că treceau prin clipe de mare primejdie, tăcea şi ea, urmărind cu ochi vii tot ce vedea în jurul ei. Părea să-şi dea seama că locul lor nu era aici şi mai bine le-ar fi stat, şi ei şi mamei ei, să se afla undeva, mai la adăpost, dar n-ar fi vrut pentru nimic în lume să plece de aici.

Gouldsboro părea să înainteze ceva mai repede şi fără şovăielile de mai înainte.

— Dar să ştiţi un lucru, domnule, zise Le Gall arătând spre capătul Insulei Ré, unde se zăreau meterezele înalte ale celei de-a doua fortăreţe. Dacă cei de acolo încep să tragă în noi, nu ştiu ce-o să fie. E drept că sunt cam departe, dar...

— Ce-o vrea Dumnezeu, răspunse scurt Rescator.

Văzduhul începea să fie mai puţin limpede. Căldura nefirească de până atunci făcea să se ridice o ceaţă aurie, care acoperea uşor liniile ţărmului.

De sus, din vârful catargului mare, răsună o voce ascuţită:

— Navă de război la prova! Vine spre noi!

Căpitanul Jason izbucni într-un potop de înjurături.

— Na! icni el furios. Acuma chiar că am picat ca şobolanii în cursă! Ptiu!

— Trebuia să ne aşteptăm la aşa ceva, zise liniştit Rescator, ca şi cum ar fi făcut o constatare cât se poate de firească. Dă ordin să înaintăm mai încet.

— Pentru ce?

— Ca să-mi faci marele hatâr de a mă lăsa să reflectez puţin la lucrurile astea.

Nava de război anunţată de matelotul din vârful catargului încă nu se vedea de aici, de pe punte. Dar după ce *Gouldsboro* mai înaintă câteva lungimi, pânzele desfăşurate ale corăbiei franceze apărură de după promontoriul Sablonceaux, profilându-se cu albul lor sclipitor pe cerul uşor înnorat. Avea vântul la pupa şi înainta rapid.

Rescator puse mâna pe umărul lui Le Gall.

— Ia spune-mi, prietene, dacă nu cumva fac o socoteală greşită: fluxul începe să scadă şi noi înaintăm foarte greu. Dar

şi pentru *ei* fluxul scade, nu? Şi cum nava lor e de tonaj mult mai mare şi precis că are pe puţin o sută douăzeci de tunuri, adică greutate, nu glumă, atunci nu cumva scăderea fluxului îi încurcă şi pe ei?

— Oho, ba da, domnule. Ba încă e de-a dreptul primejdioasă, fiindcă au lua-o pe după capul Sablonceaux ca să ne iasă mai repede în drum, dar dacă scade fluxul s-ar putea lovi de stâncile de pe fund. Din câte văd eu, au luat-o exact pe unde nu trebuie, acolo e prăpăd.

Angelica nu mai auzea nimic. Rămăsese cu ochii pironiţi pe mâna lui Rescator, rămasă pe umărul cârmaciului. O mână puternică şi în acelaşi timp cu linii aristocratice, de mare fineţe, purtând pe deget un inel de argint cizelat. Simţi că păleşte.

Unde mai văzuse mâna asta? La Candia, când Rescator îşi scosese mănuşa, conducând-o... Nu, nu, altă dată. O recunoştea ca pe ceva nesfârşit de apropiat ei dar tulburarea făcea să i se lase pe minte o ceaţă care o împiedica să caute bine în străfundurile memoriei. Da, întâmplările prin care trecuse o zăpăciseră atât de rău încât nu-şi mai dădea prea bine seama. Osman Ferradji citise în stele destinul ei şi acum, când moartea îi dădea târcoale, destinul acesta începea să capete contururi mai puţin nedesluşite, lăsându-se ghicit, bănuit, dar refuzând să-şi dezvăluie toate liniile, ca o femeie răsfăţată...

Tresări. Cum putuse crede că va muri? Nu, moartea putea fi înfrântă. Nimeni din pasagerii de pe corabia asta nu avea să moară, fiindcă Rescator îi luase pe toţi sub ocrotirea lui. Rescator înfruntase moartea de atâtea ori, râzându-şi de ea. Tainele care îl învăluiau ca o manta ceţoasă îl făceau să semene cu un erou de epopee, invulnerabil ca stâncile oceanului, pe care în zadar furtunile încearcă să le clintească din loc. Se sparg neputincioase, strivite de puterea trufaşă a rocii pe care nimic n-o poate înfrânge.

— Exact cum vă spuneam, domnule. Fluxul nu mai are putere şi cred că *ei* sunt înnebuniţi de dorinţa de a pune mâna pe noi, altfel nu s-ar fi repezit ca orbii pe canal la ora asta. Sunt sigur că au un cârmaci de mare clasă, care ştie fundul mării ca

în palmă, fiindcă până acum ar fi trebuit să se izbească de vreun colț de stâncă, dar asta nu înseamnă că aș vrea să fiu pe corabia lor. Nu-i văd bine.

— Și o să-i facem numaidecât să-i vedem și mai puțin bine. Până una-alta dumnealor ne fac un mare serviciu, fără să vrea, fiindcă dacă tunarii din fort au să vrea să ne ia la ochi, n-au să poată din cauza lor. E foarte posibil să-i atingă pe ei. Căpitane Jason! Cu toată puterea înainte! Toată lumea gata de luptă!

Mateloții se repezeau să-și ia săbiile, pistoalele, muschetele și securile iar alții pregăteau cângile lungi și funiile cu cârlige puternice, să le aibă la îndemână. Cât ai clipi, catargele lui *Gouldsboro* se umplură de oameni cu muschete și cu săculeți cu grenade, pe care să le arunce la nevoie pe puntea navei inamice.

— Așternem nisip pe punte? întrebă cineva.

— Deocamdată nu! răspunse Rescator, privind netulburat prin luneta lui. S-ar putea să nu fie nevoie.

Și pufni ironic, ca pentru el: «Nisip pe punte! Pfffff!»

Angelica își aminti că știa din timpul călătoriei ei pe Mediterana de măsura asta, ultima soluție a unei nave amenințate. Nisipul avea menirea de a-i ajuta să nu alunece în bălțile de sânge...

— Au să eșueze înainte de a apuca să ne trimită o singură ghiulea, domnule, zise Le Gall. Acolo unde se află acum nu mai au scăpare. Nu au cârmaci bun, m-am înșelat. Și nici căpitanul nu se arată prea inspirat. Cred că e orbit de furie. Fie că dau în stâncile de sub apă, fie că au s-o ia spre țărm, fără să se mai poată redresa. S-au aruncat ca niște începători... sau ca unii care n-au mai fost până acum pe aici. Tot aia e!

Le Gall se arăta atât de convins de asta și atât de liniștit încât siguranța din vocea lui părea să se transmită celor din jur, dându-le o încredere binefăcătoare. Încordarea de mai înainte părea să fi pierit, deși distanța dintre cele două nave scădea văzând cu ochii. De altfel, nu era greu de văzut că uriașa corabie de război nu stătea deloc bine. Tunurile de la bord și cantitatea

mare de muniţii o făceau prea greoaie pentru asemenea manevre subtile, care cereau rapiditate şi sprinteneală, aşa că în asemenea condiţii ridicarea tuturor pânzelor era o mare imprudenţă, care acum se vedea că era pe cale să-i coste scump. Corabia nu mai putea menţine drumul pe care pornise cu toată viteza şi, de îndată ce depăşi promontoriul şi dădu de valurile puternice care veneau din larg, începu să fie împinsă spre stâncile de pe ţărm.

— Dacă trag în noi, ce facem? întrebă Le Gall.

— Să tragă? pufni dispreţuitor căpitanul Jason. Dumneata nu vezi că i-a luat mama dracului? De tras cu tunul le mai arde lor acuma? Chiar dacă strâng toate pânzele, tot nu văd cum ar mai putea încetini la timp.

— Da, aveţi dreptate, domnule, încuviinţă Le Gall. Mai ales că nici n-au să apuce să ajungă la ţărm, se îndreaptă spre nişte colţi foarte ascuţiţi, *Pintenii Vădanei*, aşa le zice, multe corăbii s-au făcut praf în ei...

În clipa aceea căpitanul Jason, dându-şi seama că vântul capricios îşi schimbase direcţia, venindu-le acum din spate, începu să răcnească în portavoce ordine scurte şi mateloţii de pe catarge, deşi îngreuiaţi de armele şi de grenadele pe care le aveau asupra lor, începură să schimbe unghiurile pânzelor. *Gouldsboro* începu să înainteze mult mai rapid, îndreptându-se sfidător spre canalul pe care corabia din faţă îl lăsase liber, vrând-nevrând.

— Omule! răcni căpitanul Jason spre Le Gall, fii cu ochii în patru, la viteza asta dacă dăm de ceva pe fundul mării, nici ţăndările nu mai rămân de noi!

— Nici o grijă! strigă Le Gall privind ţintă înaintea lui. Mergem taman pe linia pe care au venit ei până acuma. Şi dacă n-au dat ei de nimic, măcar că au fundul mult mai jos ca al nostru, nu avem cum da noi!

În clipa aceea, dinspre uriaşa corabie care încă îi mai ţinea cu inimile cât un purice veni un pârâit asurzitor şi silueta greoaie se înclină spre stânga. De pe catargele lui *Gouldsboro* izbucni un urlet prelung de bucurie.

— Nici pânzele nu le-au strâns, boii! strigă decepţionat un matelot. Marinari de apă dulce!

— Prietene, zise Rescator către Le Gall, ştiu că nu trebuie să te plictisesc, dar vezi să nu facem ca ei. Nu de alta, dar refluxul am impresia că a început şi mi-e să nu ne joace vreo festă, de bine ce ne-am bucurat.

Le Gall nu răspunse. Stătea încordat, scrutând marea din faţa lui şi răsucind puţin câte puţin cârma. Lângă el, căpitanul Jason îi urmărea atent manevrele, fiindcă orice schimbare de direcţie trebuia însoţită de schimbări ale unghiurilor pânzelor, altminteri vântul ar fi culcat corabia sau i-ar fi rupt catargele. De altminteri, un vechi lup de mare ca el nu se încredea în nici un cârmaci pe care să nu-l fi verificat, aşa că, oricât de bun ar fi fost parpaiotul ăsta, el tot trimisese o barcă înainte, să sondeze pas cu pas fundul mării. Şase mateloţi zdraveni trăgeau din răsputeri la vâsle iar alţi doi manevrau sonda încercând întruna adâncimea, gata să dea alarma la primul semn că lucrurile n-ar fi în regulă. E drept că intraseră pe canalul pe care până mai adineauri veneau spre ei caraghioşii ăia, dar nivelul apei scăzuse şi paza bună trece întotdeauna primejdia rea.

— Le plesnim nepricopsiţilor ălora vreo două ghiulele? întrebă el întorcându-se spre Rescator dar fără să-şi ia ochii de la cei cu barca, gata să dea imediat comenzile de oprire dacă aceştia ar fi dat semn. Ai, ce zici? Că prea ne vin bine în bătaia tunurilor şi parcă e şi păcat să nu-i pârlim niţeluş, doar aşa, de poftă...

— Nu, răspunse Rescator pe un ton plin de înţelegere. Mie unuia mi-e milă de ei...

Jason tresări şi se întoarse spre el, privindu-l intrigat, cu aerul omului care nu e sigur că a auzit bine.

— ... şi zic că nu e nevoie să lăsăm aici nişte amintiri urâte, mai ales că încă n-am ieşit cu totul din dandanaua asta.

— Bine, fie cum zici... răspunse căpitanul cam cu îndoială, dar auzi-i ce ne mai înjură!

Într-adevăr, dinspre corabia eşuată se auzeau răcnete şi blesteme împletite cu sudălmi grele, pe care vântul le aducea până la ei.

Angelica tăcuse tot timpul, neîndrăznind să le abată atenţia. Acum cuvintele lui Rescator o făcură să tresară. Poate că era de aşteptat ca alte corăbii să încerce să le taie calea. «Tocmai când începeam să ne simţim în siguranţă...»

Merseră o bună bucată de drum fără nici o neplăcere şi începea să-şi spună că poate era ea prea prăpăstioasă. Cât despre Rescator, acesta nu făcuse decât să se arate prudent. Curajul e şi el bun atunci când e nevoie de el, dar în alte situaţii devine prostie. Cea mai bună pildă o dăduse corabia care se năpustise adineauri spre ei, să-i facă zob, iar acum se lupta să nu se scufunde.

Le Gall, care stătuse tot timpul aplecat peste cârmă, se îndreptă din şale ca omul care a dus cu bine la capăt o treabă din cale afară de anevoioasă.

— Gata, domnule, acuma ce-a fost mai greu a trecut, zise el. Dacă îmi daţi voie să-mi spun şi eu o părere, aş zice să forţăm puţin pânzele şi s-o ţinem spre capul de nord până ieşim de aici. Când am ajuns la Pintenul Cocorului gata, atunci chiar că am terminat toată tărăşenia, doar să se ia după noi niscaiva corăbii foarte iuţi sau să dăm nas în nas cu altele care cine ştie cum să vină taman acuma din larg, măcar că prea ar fi ghinionul de pe lume să păţim una ca asta...

— Bine, încuviinţă Rescator. Căpitane Jason, o luăm pe unde spune băiatul ăsta. Îmi place de el. Această viteză doamnă – aici arătă cu o mişcare din cap spre Angelica – viteaza doamnă mi-a spus aseară că în ceata lor sunt ceasornicari, avocaţi, dulgheri, predicatori, dar de un corăbier aşa iscusit a uitat să-mi spună. Şi mă bucur să aflu că există.

Ieşiseră în locuri mai puţin primejdioase, aşa că manevrarea corăbiei nu le mai dădea atâta bătaie de cap. Barca mergea şi acum înainte, dar sonda arăta mereu adâncimi liniştitoare iar Le Gall dădea asigurări că aici nu-i mai paşte nici un pericol. Ţărmul făcea aici o curbă molcomă şi forma un fel de radă unde erau la adăpost şi mai cu seamă puteau folosi din plin vântul, care le venea acum din pupa. Ceaţa rămânea destul de subţire şi lăsa să se vadă unduirea ţărmului, aşa că se puteau orienta bine. Singura primejdie mai rămânea fortul din

Saint-Martin-de-Ré, care se afla destul de departe şi puteau spera ca paza de aici să nu-şi fi dat seama de mica înfruntare ce avusese loc la ieşirea din raza cetăţii. Dacă erau opriţi de o simplă navă de patrulare a marinei de coastă, din cele folosite de inspectori pentru controlul vaselor comerciale, cu asta isprăveau iute. *Gouldsboro* avea tot ce trebuie pentru a pune la respect asemenea corăbii care nu erau pregătite să facă faţă unor confruntări adevărate, cu adversari hotărâţi şi călîţi.

Înaintau repede şi nu mai aveau prea mult până să ajungă în dreptul fortului. Începuseră deja să iasă spre larg când Angelica avu senzaţia că puntea începe să-i fugă de sub picioare: din dreapta se profilau nedesluşit nişte pânze... o corabie... ba nu, două, sau parcă trei...

— Cinci în tribord faţă! răsună răcnetul ascuţit al matelotului din vârful catargului mare.

Da. Haita se pusese în mişcare. Şi îi lăsaseră să spere că erau scăpaţi...

Nimeni pe punte nu spunea nimic. *Gouldsboro* înainta cu toată viteza, cu vânt puternic în spate, stârnind o dâră de spumă albă în apa oceanului. Dar şi vânătorii aveau vântul aproape tot din spate, o abia simţită corectură a unghiurilor pânzelor şi îl valorificau la maximum. E adevărat că se mişcau mult mai greu, scoseseră cele mai mari nave de război ale marinei regale, toate cu câte o sută douăzeci de tunuri şi cu echipaje numeroase, cam o sută de mateloţi fiecare, fără să mai punem la socoteală tunarii şi servanţii... Asta le făcea să înainteze greu, dar nu puteau conta pe aşa ceva, fiindcă în curând aveau să fie suficient de aproape de ei pentru ca tunurile lor să facă prăpăd...

— Şi tocmai când era să zicem că gata, am scăpat! murmură stins Le Gall. Am trecut de capul Arçay şi n-aş fi crezut să ni se înfunde tocmai aşa...

Căpitanul Jason nu zicea nimic. Aştepta încordat, pândind cea mai mică schimbare a direcţiei vântului, s-o valorifice prin schimbarea unghiurilor pânzelor. Asta putea să-i ajute puţin, dar nu era deloc sigur că ar fi reuşit să se depărteze destul de repede de corăbiile care veneau să le taie

drumul. Şi apoi, vântul bătea mai departe din aceeaşi direcţie. Mai mult de atât nu puteau face.

Numai că cele cinci nave nu păreau prea grăbite să se apropie de ei. Erau încă departe şi nu puteau auzi nimic din schimburile de ordine şi comenzi pe care le schimbau între ele, una era fără îndoială navă amiral şi comanda tot. Urmăreau ceva. Mergeau acum aproape în paralel cu ei şi Angelica îşi spuse că probabil voiau să se apropie treptat, fără să-şi schimbe direcţia, ca să rămână în permanenţă cu babordurile spre *Gouldsboro*, ca să poată folosi toate tunurile de pe partea stângă. Dacă s-ar fi apropiat cu faţa, nu puteau folosi tunurile aproape deloc. Dar ţinându-se tot timpul cu babordurile spre ţintă, puterea de foc conjugată a celor cinci nave era uriaşă şi *Gouldsboro* nu mai avea scăpare. Exista o şansă, teoretică: să deschidă cel dintâi focul şi tunurile lui să aibă bătaie ceva mai lungă. Iar tunarii să nimerească în plin, scufundând navele regale sau măcar pricinuindu-le ceva stricăciuni care să le scoată din luptă. Dar Angelica îşi dădea limpede seama că asta era o fantezie. Louvois cheltuia sume uriaşe cu înarmarea marinei şi era lucru ştiut că tunurile de pe navele regelui erau printre cele mai bune din lume. Şi tunarii la fel. Deocamdată *Gouldsboro* era în afara bătăii lor, dar nici asta nu avea cum să ţină cât lumea.

— Căpitane Jason, zise rar Rescator. Cincisprezece grade la stânga. Să încercăm să ieşim mai repede în larg şi acolo vreau să văd cine ne mai prinde din urmă. Elefanţii ăia se mişcă greu. Dacă le dădea prin cap să ne trimită nişte fregate, atunci mai ziceam. Hai, executarea.

Căpitanul Jason începu să răcnească în portavoce ordine către cei de pe catarge, care ţâşniră în zbuciumul acela ca de maimuţe alergând în toate părţile, iar Le Gall schimbă şi el poziţia cârmei.

— Desfăşuraţi *joasele!* mai răcni căpitanul Jason şi Angelica făcu ochii mari. Ea crezuse că tot ce era pânză pe *Gouldsboro* era întins şi se umfla sub puterea vântului, dar văzu uluită că în părţi se desfăşurau acum altele, care aproape că atingeau valurile mării.

Gouldsboro se învioră dintr-o dată şi nu era greu pentru cei de pe punte să-şi dea seama că mergeau acum cu o viteză mult sporită faţă de cea dinainte. Iar schimbarea direcţiei mai avea şi avantajul că acum nu mai ofereau tirului duşmanului întreg tribordul, ci mai mult spatele. Suprafaţa pe care o aveau acum de luat la ochi tunarii de pe navele regelui era mult mai mică iar ei erau siliţi pe deasupra să vireze stânga, ca să se poată ţine după fugari, ceea ce îi împiedica să folosească tunurile de la babord şi de la tribord.

Toţi cei de pe punte rămâneau în continuare tăcuţi. Speranţa începuse să renască în suflete dar de atâtea ori fuseseră fericiţi şi îşi spuseseră că gata, acum erau salvaţi, încât acum nu le venea a crede că nu mai erau ameninţaţi.

În pântecele corăbiei se iscă deodată un freamăt şi în câteva clipe ajunse până la ei murmurul psalmilor.

Fugarii aflaţi în cală simţiseră că erau în primejdie şi căutau să înduplece vrerea Stăpânului Atotputernic.

Sau poate îi mulţumeau fiindcă erau deja scăpaţi...

Angelica aruncă o privire înapoi. Pânzele urmăritorilor crescuseră mult. Corăbiile lor erau greoaie, dar ei se aflau mult mai în dreapta, ieşiseră deja în larg şi acolo vântul bătea mai cu putere, iar ei ştiau să-l folosească. Dacă mergeau tot aşa, în curând aveau să ajungă în dreptul urmăritorilor, mergând din nou în paralel cu ei, de data asta la distanţă mică, avându-i cu totul în bătaia tunurilor. De altfel nu era greu de văzut că aveau grijă să se aşeze în şir, ca să nu se încurce unii pe alţii şi să-şi poată desfăşura din plin bateriile. La orizont spaţiul se deschidea, acolo ar fi fost într-adevăr în larg şi ar fi putut folosi toată puterea vântului... dar până acolo mai era...

Îşi întoarse privirea spre Rescator şi rămase uluită: îşi închipuise că el era frământat de găsirea unei soluţii şi îl vedea stând cu ochii ţintă spre ea. Crezu că în clipa următoare avea să-i spună să plece de acolo, să nu mai încurce locul, dar el tăcea. De cât timp o privea aşa? Destinul voia ca ea să însemne într-adevăr pieirea lui? Din cauza ei să nu-şi mai poată aduna toate puterile pentru lupta care putea începe din clipă în clipă şi în care *Gouldsboro* nu prea avea şanse?

Rescator tăcea. Angelica avea senzaţia că o privea astfel fiindcă ajunseseră într-o situaţie în care pentru ei nu mai exista nici o speranţă şi asta îl făcuse să devină patetic. Avusese întotdeauna o încredere nezdruncinată în el dar acum i se făcu frică.

De sus, se pe catarg, se auzi ceva răcnit în limba aceea de neînţeles, dar Rescator nu păru să ia în seamă.

— E prea târziu pentru noi? întrebă ea cu o voce stăpânită, mirându-se ea însăşi că fusese în stare să vorbească atât de desluşit, fără umbră de emoţie.

În clipa aceea Honorine, care rămăsese cuminte în braţele ei ridică mâna şi arătă fericită în depărtare:

— Acolo! Ia uite, păsări! Păsări albe! Ce frumoase sunt!

Angelica se uită intrigată şi tresări. Păsări, da, numai că păsările acelea erau pânze de corăbii... şi erau multe!

Apăruseră în faţa lor, pe neaşteptate. Le tăiau calea. Şi se înmulţeau cu fiecare clipă. Erau nenumărate, erau zeci, Doamne Dumnezeule, de unde ieşiseră toate? Strâns la mijloc între adevărata flotă din faţă şi navele grele de război care se ţineau pe urmele lui, în dreapta, *Gouldsboro* părea acum un biet iepuraş încolţit de haite uriaşe de copoi cu colţi ascuţiţi, gata să tabere pe el şi să-l sfâşie. Deznodământul nu mai putea fi departe.

O exclamaţie de consternare şi de durere se ridică din piepturile celor de pe punte şi de pe catarge. Echipajul era pe picior de război şi era destul să arunci o privire ca să-ţi dai seama că oamenii aceştia ştiau să primească moartea cu bărbăţie, că erau călîţi şi o înfruntaseră de nenumărate ori. Dar ce se vedea acum era cu mult peste puterile lor, oricât ar fi fost de viteji, de uniţi, de disciplinaţi şi de hotărâţi. Poate că aveau să primească lupta, dar asta numai că să moară liberi, să nu ajungă să vâslească pe galerele regelui. Fiindcă şansă de victorie pentru ei nu putea exista. Nici măcar de scăpare cu fuga.

Iar ea? Ea, slujnica anonimă din La Rochelle, avea să devină din nou marchiza du Plessis-Bellière, ţi asta numai ca s? ajungă în temniţă. Răzvrătita din Poitou!

În clipa aceea crezu că visează. De sub masca lui Rescator venea până la ea un sunet care ar fi putut fi râs, numai că aşa ceva nu era cu putinţă. De ce să fi râs piratul, când era prins într-o cursă din care nu mai exista scăpare? Când avea să-şi sfârşească zilele ferecat în lanţuri, pe o scândură îngustă de lemn, de unde avea să plece numai când trupul lui mort avea să fie aruncat peste bord? Îşi pierduse minţile?

Îl privi şi se cutremură auzindu-l din nou că râde. De data asta râsul lui răsuna limpede, chiar cu răguşeala aceea a lui care ameninţa din clipă în clipă să se prefacă în tuse.

«E nebun!» îşi spuse ea îngrozită.

— Olandezii! strigă Rescator.

Într-o clipă disperarea şi durerea de mai înainte se prefăcură într-un delir de bucurie.

— Arboraţi pavilionul englezesc de comerţ pe catargul mare! răcni căpitanul Jason în portavoce şi în vocea lui se desluşea o bucurie imensă, a omului scăpat dintr-o primejdie de moarte.

De bucurie, repetă ordinul în englezeşte, în italieneşte şi pe urmă şi în dialectul acela maltez care o făcea pe Angelica să simtă să-i zgârie urechile. Dar acum totul i se părea frumos şi inima îi era uşoară ca un fulg. Chiar erau cu totul salvaţi? Cu urmăritorii care îi ameninţau din spate cum avea să rămână?

Pavilioanele fură arborate pe toate catargele. Pe cel mare crucea roşie, barând o cruce a Sfântului Andrei albă pe un câmp albastru, iar la prora şi la pupa pavoazul roşu având în colţ aceeaşi emblemă cu crucea tricoloră.

Uriaşa flotă olandeză, întârziată din cauza furtunii din noaptea trecută, se apropia de La Rochelle cu o încetineală solemnă. În frunte, două uriaşe nave de linie, cu câte cinci catarge şi trei punţi, cu sabordurile desfăcute şi cu trei linii de tunuri pe fiecare parte înţepând ca nişte arici uriaşi, deschideau calea, tăind prin simplul lor aspect cheful oricui ar fi avut de gând să se apropie prea tare. Apoi spuza celor patru sute de corăbii de comerţ de toate tonajele şi de toate formele, gemând de mărfuri. Cea mai mică din ele avea ceva peste trei sute de tone. Şi flota aceasta care umplea marea era însoţită de alte

douăzeci de vase de linie mai mici care mergeau pe margini, fregate uşoare înarmate până în dinţi, gata să intre oricând în luptă cu o flotă întreagă de nave de pirați.

Gouldsboro înainta rapid şi în scurt timp se întâlni cu pădurea aceasta de catarge, care se desfăcea disciplinată să-i lase loc de trecere. Urmăritorii nu mai aveau nimic de făcut. Orice ghiulea ar fi tras spre *Gouldsboro* risca să atingă o corabie din flota olandeză şi nimeni nu era nebun să facă aşa ceva. Aici putea fi cauză de război.

După mişcarea nouă a corăbiei, care căpătase un alt tangaj, fugarii închişi în cală înţeleseră că ajunseseră în larg. Ceasuri nesfârşite petrecuseră în tăcere sau murmurându-şi din când în când psalmii. Înţelegeau că trec prin clipe grele şi nu se pierdeau cu firea. Ştiuseră că va fi greu şi că riscurile erau uriaşe. Manevrele bruşte din dreptul fortului Louis îi aruncaseră dintr-o parte în alta a calei şi bubuitul tunurilor îi făcuse să creadă că venise ceasul de pe urmă, când fiecare avea să se înfăţişeze înaintea supremei judecăţi. Opriri bruşte, plecări neaşteptate, viraje care îi aruncau unii peste alţii, ropotul de tălpi desculţe pe puntea de deasupra lor, răcnetele căpitanului Jason, zăngănitul armelor şi freamătul neîntrerupt de pe corabie, toate acestea îi umpluseră de spaime cumplite. Rugăciuni şoptite, mângâieri iuţi care să-i domolească pe copii. Ca pe o nouă Arcă a lui Noe, «ferestre nu aveau şi nu aveau voie să ştie ce se petrecea afară».

Într-un sfârşit, corabia începu să se mişte cu legănări mai largi şi regulate, liniştite, parcă dându-le un semn că se făcuse pace. Simţeau că nu-i mai ameninţă nimic şi că exista o putere care îi ducea înainte.

Iar când le Gall apăru în gura tambunchiului, sfârşit de oboseală dar cu faţa plină de lumină, ştiură că într-adevăr se aflau pe drumul mântuirii.

— Am scăpat! bâiguia el întruna, fericit. Suntem în largul oceanului. Suntem salvaţi!

În clipa aceea înţeleseră toţi ce se întâmpla şi inimile li se sfâşiară. Scăpaseră.

Dar niciodată nu vor mai vedea casele unde se născuseră şi trăiseră. Adio pe veci, frumoasa şi draga noastră La Rochelle! Rămâi cu bine, frumoasă Franţă! Rămâi cu bine şi tu, rege care n-ai avut nevoie de noi...

Şi toţi se prăbuşiră în genunchi pe scândurile negeluite de pe fundul calei, rugându-se cu ochii plini de lacrimi.

— Încă se mai vede o fâşie de uscat la orizont, doamnă, zise Rescator apropiindu-se de Angelica şi privind-o ţintă cu ochii lui pătrunzători prin despicăturile măştii. Nu vă întoarceţi deloc să aruncaţi o ultimă privire unui pământ pe care nu-l veţi mai vedea niciodată?

— Nu, răspunse ea dând cu încăpăţânare din cap.

— Sunteţi foarte puţin sentimentală pentru o femeie. Nu cred că ura dumneavoastră e ceva plăcut pentru cineva care reuşeşte să şi-o atragă asupra lui. Nu regretaţi nimic din ce rămâne în urmă? Nici o amintire? Nici o dragoste?

«Un copil mort, era Angelica pe punctul de a-i răspunde. Un mic mormânt în marginea pădurii de la Nieul. Nimic altceva.»

— Nu. Tot ce am de preţ pe lume am luat cu mine, zise ea strângând-o pe Honorine la piept. Ea e singura mea comoară, de altele nu mai am nevoie.

Şi, ca de fiecare dată când se simţea ţinta curiozităţii insinuante a lui Rescator, avu senzaţia limpede că e pândită şi că interesul pe care i-l poartă el cuprinde o ameninţare nerostită dar tocmai prin asta primejdioasă.

Abia acum simţea oboseala uriaşă acumulată în fiinţa ei de ieri până acum. Încă nu se scurseseră douăzeci şi patru de ore de când se afla pe drum, spre locuinţa doamnei Demuris, sora lui jupân Gabriel, să-i ia pe Martial şi pe Séverine. Nici nu visa pe atunci că planurile lor de fugă nu numai că fuseseră descoperite, dar că erau urmăriţi pas cu pas şi că şobolanul de Baumier îi are deja înregistraţi în dosarele lui, pândindu-i din umbră mişcările şi rămânând să se hotărască doar asupra momentului când să-i înşface, un moment care trebuia ales în

aşa fel încât să le facă înfrângerea de o mie de ori mai usturătoare şi mai plină de umilinţă. Nici nu ştia ce încercări cumplite îi aşteaptă, pe ea şi pe prietenii ei. Iar acum toate astea îşi spuneau cuvântul. O greutate ca de plumb îi apăsa umerii. Greutatea ceasurilor nesfârşite în care luptase cu deznădejde. Greutatea întregii ei vieţi, care se închidea acum în urma ei, trântindu-se ca o uşă grea, ferecată cu drugi de fier. Uşa unei temniţe. Era prima temniţă din care ieşea ştiind că nu va mai intra acolo niciodată, dar bucuria rămânea stăpânită. O durere surdă îi cuprinsese tot trupul, turnându-i plumb în braţe şi în toate încheieturile, şi abia atunci îşi dădu seama că de ore întregi o ţinea pe Honorine la piept, strângând-o cu patimă.

— Sunt obosită, murmură ea cu o voce care abia se mai făcea auzită. Oh... sunt aşa obosită! Aş vrea să dorm!

Nu-şi putea aminti ce se petrecuse cu ea. Ştia, ca prin ceaţă, că spusese că-i e somn. Ce se mai întâmplase pe urmă rămânea ca un abur în care nu se mai desluşea nimic. Se trezise acum în lumina limpede şi curată a apusului. Soarele strălucea ca un rubin uriaş, umplând totul cu lumina lui puternică şi sângerie, trezind la viaţă tot spaţiul acela nemărginit. Se apropia de linia orizontului, imperios şi trufaş, în mijlocul unei vâlvătăi gigantice, cu raze care cuprindeau tot într-o ultimă îmbrăţişare pătimaşă.

Angelica simţea mişcarea necontenită a corăbiei care înainta cuminte şi harnică printre valuri, legănarea aceea ordonată care îi dădea o senzaţie binefăcătoare de odihnă şi linişte, părând să dea de ştire că toate erau aşa cum trebuia să fie. Era altfel decât în Mediterana şi totuşi nu putea să nu-şi amintească de drumul de atunci. Chiar când ajunsese captivă pe *Hermes* inima îi era plină de senzaţia nemărginirii, care parcă venea să-i aline durerea care o potopise. Drumul acela nesfârşit, atât de plin de suferinţe de neînchipuit şi presărat cu atâţia morţi, îi părea acum un miraj, un miraj pe care îl retrăia acum, eliberată de apăsările de atunci.

Acum, în seara asta, prima ei seară de libertate, întâlnise din nou nemărginirea apelor, așa cum îi rămăsese în suflet, ca o chemare ce nu se stinsese niciodată și izbucnise acum cu puteri pe care nimeni nu le-ar fi bănuit. Vâlvătaia gigantică a apusului se stingea și se pregătea să lase locul întunericului plin de taine. Auzea valurile izbindu-se de coca navei, cuminți și ordonate, lăsându-se despicate de mișcarea necontenită a lui *Gouldsboro*. Niciodată nu se gândise că poate exista un asemenea nume și cu atât mai puțin i-ar fi trecut prin minte că numele acesta avea să însemna într-o zi salvarea ei.

Se ridică într-un cot, privind cu luare aminte în jurul ei. Se afla în salonul lui Rescator, iar lumina aceea roșiatică venea prin fereastra îngustă care se afla lângă ea. Ar fi putut-o atinge cu mâna. Nu se putea gândi la nimic, dar se simțea străbătută de un fior ascuțit de fericire, cum rareori în viață îi fusese dat să trăiască.

Era liberă!

Honorine era lângă ea, dormind cuminte și liniștită, cu respirația regulată, de copil sănătos care a obosit zbenguindu-se. Lumina amurgului îi inunda fața și îi dădea un aer de o puritate desăvârșită. Era un înger. Un înger născut sub puterea lui Poseidon, stăpânul apelor nemărginite.

Angelica se plecă deasupra ei, cuprinsă de o stare de beatitudine căreia nu i se mai putea împotrivi.

— Ești cu mine, comoara mea, șopti ea cu patimă. Ești aici, trup din trupul meu, suflet din sufletul meu...

Fericirea aceasta mai presus de puterile omenești aproape că o durea. Și în același timp îi răscolea un gând care nu-i mai venise de mult: copilăria ei fusese bântuită de mirajul acela vag și misterios, care o tulbura mereu, al călătoriei pe ape... Așa visa de multe ori la Monteloup. Pe urmă uitase...

Simțea pe buze gustul sărat al oceanului.

Și dintr-o dată privirea i se împăienjeni, capul i se clătină pe umeri ca într-o beție necunoscută și fără nume. Pe buze îi flutura zâmbetul unui extaz nesfârșit ca întinderea apelor...

Ieşi pe punte. Singură în lumina din ce în ce mai palidă a zilei care se stingea în valurile oceanului ca să răsară mâine mai puternică, mai luminoasă, mai plină de chemări şi de taine care se cereau descifrate, Angelica ridică braţele parcă vrând să cuprindă nemărginirea, oferindu-i-se ca unui iubit pe care îl aşteptase de când se ştia şi care abia acum venise...

SFÂRŞIT

NOTE

[1] *În 1627 cardinalul Richelieu, prim-ministru al Franței, încercând să dejoace planurile englezilor, care făcuseră din La Rochelle un adevărat cap de pod în Franța, somează pe edilii cetății să dărâme fortificațiile dinspre uscat. La refuzul net al acestora, pornește împotriva lor un adevărat război, care se va încheia în anul următor prin înfrângerea protestanților, în ciuda ajutorului masiv primit de aceștia din partea Angliei.* ***[n. trad.]***

[2] *Joc de cuvinte intraductibil. Cuvintele oui («da») și l'eau («apă») se articulează cu mișcări ale buzelor aproximativ asemănătoare.* ***[n. trad.]***

[3] *În timpul asedierii cetății La Rochelle de către Richelieu (v. nota de la pag. 5 din prezentul volum), asediații au reușit inițial să reziste destul de bine, datorită fortificațiilor puternice și proviziilor trimise pe mare de către englezi. Când însă Richelieu a instituit blocada maritimă, începând să scufunde navele acestora, în La Rochelle a început foametea și protestanții, nemaiavând nici o posibilitate de comunicare cu Anglia, s-au crezut abandonați de aliații lor și s-au predat, tocmai când englezii erau pe terminate cu pregătirea flotei de război pentru a interveni, astfel încât, capul de pod de care*

dispusese Anglia pe teritoriul francez dispărând, războiul, care devenise iminent, nu a mai izbucnit. În această ordine de idei, considerăm de datoria noastră să atragem atenţia cititorilor că faptele din această carte nu constituie decât ficţiune pură, fără nici o pretenţie de document istoric, şi, în consecinţă, se cer luate ca atare. Dincolo de sentimentalismul, de exagerările şi de deformările inerente acestui gen de literatură, trebuie ţinut seamă de o serie de fapte care nu pot fi decât amintite fugitiv într-o simplă notă de subsol dar dintre care nu trebuie omis acela că protestanţii începuseră să devină un pericol din ce în ce mai grav pentru statul francez, ameninţând să pună sub semnul întrebării independenţa, dacă nu chiar existenţa acestuia. Stimulaţi foarte activ de englezi prin toate mijloacele, protestanţii deveniseră aliaţi ai Angliei, faţă de care nutreau puternice afinităţi dictate de religia lor şi mai ales de interesele economice legate de comerţul pe mare. Vechile ambiţii ale Angliei de subordonare a Franţei – manifestate pentru prima oară în 1214, când regele Angliei Ioan Fără-Ţară debarcă în Franţa, pierzând bătălia de la Bouvines, şi culminând cu izbucnirea sângerosului conflict rămas în istorie sub numele de «Războiul de o sută de ani», care în realitate a durat, cu unele intermitenţe, ceva mai mult (1337 – 1453) – nu fuseseră niciodată abandonate, iar stimularea mişcării protestante din Franţa devenise acum pentru Anglia un mijloc foarte eficient de subminare a stabilităţii, integrităţii şi unităţii statului francez. Procesul acesta se accelera şi lua amploare, astfel încât măsurile dure luate de cardinalul Richelieu iar mai apoi de Ludovic al XIV-lea, culminând cu revocarea de către acesta din urmă, în 1685, a Edictului de la Nantes, nu au constituit expresia unui bigotism absurd şi păgubitor, ci au fost dictate de necesitatea stringentă de a contracara influenţa tot mai ameninţătoare a Angliei. Este adevărat că, în cazul regelui Ludovic al XIV-lea, înalţii prelaţi catolici au reuşit în bună măsură să-l influenţeze şi prin sugerarea faptului că lichidând mişcarea protestantă îşi apropie indulgenţa divină pentru viaţa lui intimă, de un libertinaj excesiv; însă a admite asta drept cauza principală, dacă nu chiar unică, a unei decizii politice

de importanță capitală cum a fost revocarea Edictului de la Nantes, ar echivala cu reducerea uneia din cele mai proeminente personalități din istoria Franței la dimensiunile tragicomice ale unui imbecil. ***[n. trad.]***

[4] *În 1589, în ultimele săptămâni ale domniei sale, Henric al III-lea, ultimul rege francez din dinastia de Valois, l-a desemnat oficial pe Henric de Béarn, din familia de Bourbon, drept succesor la tron. Însă acesta fiind protestant, parizienii au refuzat să-l primească până când nu a abjurat, trecând la catolicism, cu celebrele cuvinte «Parisul merită o liturghie».* ***[n. trad.]***

[5] ***Ludovic al XIII-lea*** *— rege al Franței (1610-1643), fiu al lui Henric al IV-lea și tată al lui Ludovic al XIV-lea. Fire indolentă și lipsită de personalitate, din 1624 a lăsat în întregime treburile statului pe mâinile primului ministru, cardinalul Richelieu, iar apoi, după moartea acestuia (1642), ale succesorului său, cardinalul Mazarin.* ***[n. trad.]***

[6] *Termen ofensator pentru protestanți.* ***[n. trad.]***

[7] *«Fermecătoarea soție a lui jupân Gabriel.» [engl.]*

[8] *«Nu soția mea. Slujnică.» [engl.]*

[9] ***Patio*** *— curte interioară specifică arhitecturii spaniole, pavată cu dale mari și mărginită de arcade.* ***[n. trad.]***

[10] *V. în aceeași colecție romanul Angelica, marchiza îngerilor. [n. red. fr.]*

[11] *V. în aceeași colecție romanul Angelica și Regele Soare. [n. red. fr.]*

[12] ***Gabelă*** *– impozitul pe sare.* ***[n. trad.]***

[13] ***Livră*** *– unitate de măsură variind de-a lungul timpului şi fiind aproximativ echivalentă cu jumătate de kilogram.* ***[n. trad.]***

[14] ***Bernard Palissy*** *(1510-1589) – personalitate proeminentă a Renaşterii franceze, savant, om de litere şi artist plastic aparţinând grupării de la Fontainebleau, s-a distins mai ales prin creaţia sa în domeniul ceramicii, fiind creatorul a numeroase vase pictate în motive simple dar pline de naturalețe, în special plante şi fructe. Unele din vasele lucrate de el împodobesc şi azi parcuri celebre din Franţa, printre care grădinile de la Tuileries.* ***[n. trad.]***

[15] ***Sabord*** *— deschizătură practicată în pereţii laterali ai unei nave, folosită de regulă pentru încărcarea sau descărcarea mărfurilor şi pentru scurgerea apei. În cazul navelor de război, prin aceste deschizături se trăgea cu tunurile.* ***[n. trad.]***

[16] ***Culevrină*** *— tun rudimentar, cu ţeava confecţionată din bronz, lungă şi subţire, instalat pe afet de lemn, folosit până în secolul al XVII-lea.* ***[n. trad.]***

[17] *Operaţiune constând în ungerea periodică cu smoală a exteriorului unei nave confecţionate din lemn, în scopul conservării şi impermeabilizării acesteia.* ***[n. trad.]***

[18] *În textul original numele lui Gabriel Berne e însoţit frecvent de cuvântul maître, pe care l-am tradus prin «jupân», dar care înseamnă şi «stăpân»; în acest pasaj se recurge la un joc de cuvinte intraductibil, între maître («stăpân») şi maîtresse, care înseamnă şi «stăpână» dar are şi sensul de «amantă» («metresă»).* ***[n. trad.]***

[19] *Marie-Madeleine d'Aubray, marchiză de Brinvilliers (1630-1676) a fost eroina unui scandal de proporţii fără precedent, rămas în istorie sub numele de «Afacerea*

otrăvurilor»; în care au fost implicate ulterior numeroase alte persoane cu ranguri din cele mai înalte de la curtea Franței. Pentru vina de a-și fi otrăvit tatăl și frații, marchiza de Brinvilliers a fost arsă pe rug. O serie de fapte privitoare la această afacere constituie obiectul unor episoade ale romanului Angelica și Regele Soare, apărut în traducere românească la Editura Elit. ***[n. trad.]***

[20] ***Gabriel Nicolas de La Reynie*** *(1625-1709) – locotenent general al poliției franceze, pe care a reorganizat-o din temelii, introducând o serie de reguli din care unele au rămas în vigoare și azi; în timpul mandatului său au fost stârpite cele mai multe din bandele de tâlhari care, în urma necurmatelor războaie ale lui Ludovic al XIV-lea, ajunseseră foarte puternice și sfidau forțele de ordine ale statului.* ***[n. trad.]***

[21] *Referire la fapte din romanul Neîmblânzita Angelica, de aceiași autori, apărut în traducere românească la Editura Elit. [n. red.]*

ANNE și SERGE GOLON

ANGELICA SE REVOLTĂ

VOLUMUL 2

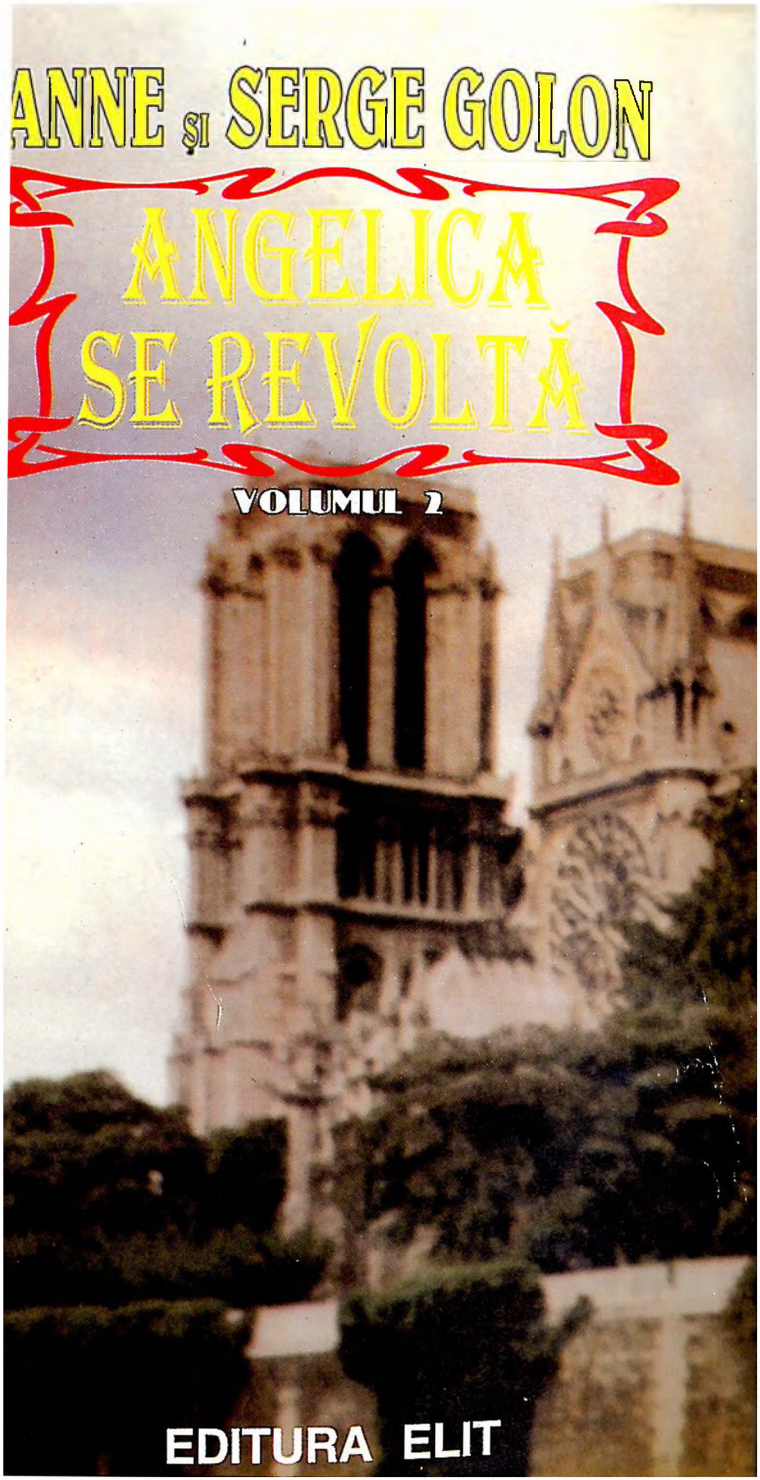

EDITURA ELIT